

POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENI FAKULTET
UNIVERZITETA U SARAJEVU

MONOGRAFIJA 80. godina Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta

80

GODINA
Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta
Univerziteta u Sarajevu

UNIVERZITET U SARAJEVU
POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENI FAKULTET
Monografija: Osamdeset godina postojanja (1940-2020)
Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu

---

Izdavač

Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu

Za izdavača

Prof. dr. Muhamed Brka, dekan

Glavni i odgovorni urednik

Prof. dr. Enisa Omanović-Miklićanin

Urednik

Prof.dr. Samir Muhamedagić

Lektor

Prof.dr. Amela Šehović

Tehnička obrada i dizajn

Armin Numanović

Štampa

Grafičar promet d.o.o.

Tiraž

500 primjeraka

**OSAMDESET GODINA POSTOJANJA
POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U SARAJEVU**

1940-2020

MONOGRAFIJA

UREĐIVAČKI ODBOR

Prof. dr Hamid Bogučanin

Prof. dr Hamid Čustović

Prof. dr Salko Muratović

Prof. dr Mirsad Kurtović

Prof. dr Senaid Memić

Prof. dr Sabahudin Bajramović

Prof. dr Senada Čengić-Džomba

Prof. dr Pakeza Drkenda

Prof. dr Nermina Spaho

Prof. dr Milenko Blesić

Prof. dr Drena Gadžo

Prof. dr Mirha Đikić

Prof. dr Zlatan Sarić

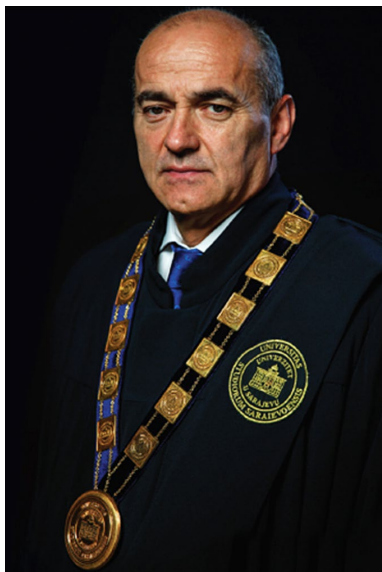
Prof. dr Lutvija Karić

Prof. dr Nedžad Karić

Mr. Alen Mujčinović

**POLJOPRIVREDNO-
PREHRAMBENI
FAKULTET
SARAJEVO**

Riječ rektora

U godini u kojoj Poljoprivredno-prehrambeni fakultet obilježava osam decenija svog rada i postojanja poseban značaj ima činjenica da je ova organizaciona jedinica Univerziteta u Sarajevu najstarija svjetovna visokoškolska institucija u Bosni i Hercegovini, čiji počeci rada i djelovanja datiraju još iz Kraljevine Jugoslavije. Danas, 80 godina poslije, možemo biti sretni i ponosni na dostignuća i učinke Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, koji permanentno radi na edukaciji visoko-kvalificiranih stručnjaka i širenju naučnih i stručnih spoznaja iz područja agronomije i srodnih znanosti. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu po svom obimu, učincima i postignutim rezultatima danas je zasigurno najminentnija visokoobrazovna i naučnoistraživačka institucija u oblasti poljoprivrede i prehrambenih tehnologija u Bosni i Hercegovini, pa i šire, kao i nezaobilazan faktor u kreiranju i realizaciji održivih politika u oblasti upravljanja agrobiološkim i prirodnim resursima.

Posvećenost Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta konstantnoj modernizaciji i unapređenju konkurentskih sposobnosti agrobiznisa i ruralnih područja garant su leaderske pozicije u promociji proizvodnje zdrave hrane u Bosni i Hercegovini. Kolika je važnost ove i sličnih institucija za širu društvenu zajednicu, odnosno za čovječanstvo uopće, najbolje govori podatak svjetskih agrarnih analitičara, koji predviđaju da će se proizvodnja hrane u svijetu do 2050. godine morati udvostručiti uprkos svim negativnim faktorima kao što su klimatske promjene, zagađenost tla i vode. Ove zacrtane ciljeve bit će moguće provesti u djelo samo zahvaljujući visokoobučenom i stručnom kadru, koji će svoje stečeno znanje i iskustvo primijeniti u praksi. Zato ovaj fakultet i u narednom periodu ima svijetlu perspektivu i veliku odgovornost.

Uz iskrene želje za uspješan rad, uposlenicima i studentima Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta čestitam ovaj značajni jubilej uvjeren da će godine izazova koje su pred nama obilježiti još požrtvovanim i plodnijim djelovanjem.

Rektor prof. dr. Rifat Škrijelj

Poštovane kolegice i kolege, dragi čitaoci,

u ovoj monografiji prikazana je historija nastanka, razvoja i naučno-istraživačkog rada Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, koji je, kao segment moderne poljoprivredno-prehrambene proizvodnje u Bosni i Hercegovini, od vitalnog značaja u svakodnevnom životu našeg društva. Ova monografija predstavlja dragocjen izvor biografskih, bibliografskih i mnogih historijski značajnih podataka.

Poljoprivredno-šumarski fakultet u Sarajevu formiran je 21. marta 1940. godine, a vremenom prerasta u Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Od tada je prošlo 80 godina. Kroz ovo vrijeme bio je niz promjena, mijenjao se i Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, nastajali su novi smjerovi, a nestajali neki stari. Fakultet stalno ulaže u napredak kroz modernizaciju naučno-nastavnih procesa i ulaganjem u vlastiti kadar. Cilj je uvijek ostao isti, osposobljavanje diplomiranih inženjera za aktivno uključivanje u nove trendove razvoja moderne i uspješne poljoprivrede i prehrambene industrije kako bi uvijek bili na usluzi našem čovjeku, proizvođaču hrane i društvenoj zajednici u cjelini.

Želja mi je da sve informacije koje nudi monografija o Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu prikažu trud ljudi koji su ga kroz 80 ljeta stvarali.

Siguran sam da će ova monografija u mnogima od vas koji ste se ovdje obrazovali izazvati osjećaj nostalgijeza lijepim studentskim vremenima, a da će vama čitaocima koji niste imali priliku dijeliti sve dobro i loše na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu pružiti zadovoljstvo u upoznavanju našeg Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta. Budućim studentima ova monografija treba da bude vodilja i izvor korisnih informacija o najstarijoj svjetovnoj visokoobrazovnoj instituciji u Bosni i Hercegovini, na što smo svi sadašnji i bivši uposlenici veoma ponosni.

Dekan prof. dr. Muhamed Brka

SADRŽAJ

1. OSNIVANJE, PRAVNI STATUS ISMJEŠTAJ FAKULTETA	13
1.1. SAVEZNA VISOKA POLJOPRIVREDNA ŠKOLA ZAPLANINSKO GAZDOVANJE (1947–1948).....	17
1.2. POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKI FAKULTET (1948–1958).....	21
1.3. POLJOPRIVREDNI FAKULTET (1958–2006).....	28
1.3.1. Fakultet za vrijeme agresije na Bosnu i Hercegovinu (1992–1995).....	39
1.3.1.1. Ljudski i materijalni resursi do 1992. godine.....	39
1.3.1.2. Ljudski i materijalni resursi tokom ratnog perioda 1992-1995. godine.....	42
1.4. POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENI FAKULTET (2006-2020).....	44
1.5. DEKANI FAKULTETA.....	48
2. OBRAZOVNI RAD NA FAKULTETU	57
2.1. PREDBOLONJSKI SISTEM STUDIRANJA.....	57
2.1.1. Vanredni studij.....	77
2.1.2. Diplomski studij.....	78
2.1.3. Postdiplomski (magistarski) studij.....	82
2.1.4. Doktorski studij.....	89
2.2. BOLONJSKI SISTEM STUDIRANJA.....	91
2.2.1. Dodiplomski studij.....	92
2.2.2. Diplomski studij.....	105
2.2.3. Doktorski studij.....	125

3.	NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI I STRUČNI RADNA FAKULTETA	126
3.1.	INSTITUTI FAKULTETA.....	128
3.1.1.	Institut za ratarstvo,povrtlarstvo i krmno bilje.....	129
3.1.2.	Institut za voćarstvo i vinograd.....	138
3.1.3.	Institut za zootehniku.....	150
3.1.4.	Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije.....	161
3.1.5.	Institut za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.....	173
3.1.6.	Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije.....	191
3.1.7.	Institut za zaštitu bilja.....	208
3.1.8.	Institut za poljoprivrednu tehniku.....	220
3.1.9.	Laboranti Fakulteta.....	228
3.2.	NAUČNO-STRUČNI SKUPOVI U ORGANIZACIJI FAKULTETA.....	230
3.3.	NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD I SARADNJA SPRIVREDOM.....	234
3.4.	OGLEDNA DOBRA, POLIGONI I CENTRI FAKULTETA.....	252
4.	MEĐUNARODNA SARADNJA FAKULTETA	262
5.	IZDAVAČKADJELATNOST FAKULTETA	274
5.1.	RADOVI POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENOG FAKULTETA.....	275
6.	FAKULTETSKA BIBLIOTEKA	277
7.	ZAJEDNIČKE SLUŽBE	279
8.	STUDENSKA ORGANIZACIJA	285
9.	DIPLOMANI FAKULTETA	288
9.1.	DOKTORI POLJOPRIVREDNIH NAUKA.....	288
9.2.	MAGISTRI POLJOPRIVREDNIH NAUKA.....	290
9.3.	DIPLOMIRANI INŽENJERI POLJOPRIVREDE.....	293

9.3.1. Opći (opšti) odsjek.....	293
9.3.1.1. Usmjerenje: Biljna proizvodnja.....	296
9.3.1.2. Usmjerenje: Zootehnika.....	297
9.3.2. Odsjek za ratarstvo.....	298
9.3.3. Odsjek za voćarstvo i vinogradarstvo.....	305
9.3.4. Odsjek za stočarstvo.....	310
9.3.5. Odsjek za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.....	316
9.4. INŽENJERI POLJOPRIVREDE.....	321
9.4.1. Odsjek za voćarstvo i vinogradarstvo.....	321
9.5. MASTER POLJOPRIVREDE.....	321
9.5.1. Odsjek: Biljna proizvodnja.....	321
9.5.1.1. Studijski program: Ratarstvo.....	321
9.5.1.2. Studijski program: Povrtlarstvo.....	321
9.5.1.3. Studijski program: Voćarstvo.....	322
9.5.1.4. Studijski program: Floristika i pejzažno oblikovanje.....	322
9.5.1.5. Studijski program: Fitomedicina.....	322
9.5.1.6. Studijski program: Održivo upravljanje zemljištem i ruralnim prostorom.....	323
9.5.2. Odsjek: Zootehnika.....	323
9.5.2.1. Studijski program: Animalna proizvodnja.....	323
9.5.2.2. Studijski program: Akvakultura.....	323
9.5.2.3. Studijski program: Hrana i ishrana životinja.....	323
9.5.3. Odsjek: Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije.....	324
9.5.3.1. Studijski program: Ekonomika agroindustrije.....	324
9.6. MASTER PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE.....	324
9.6.1. Odsjek: Prehrambene tehnologije.....	324
9.6.1.1. Studijski program: Kontrola kvaliteta hrane i pića.....	324
9.6.1.2. Studijski program: Analiza hrane.....	326
9.6.1.3. Studijski program: Tehnologija proizvoda animalnog porijekla.....	326
9.6.1.4. Studijski program: Tehnologija proizvoda biljnog porijekla.....	326
9.7. BACCALAUREAT POLJOPRIVREDE.....	327
9.7.1. Odsjek: Biljna proizvodnja.....	327
9.7.1.1. Studijski program: Ratarstvo i povrtlarstvo.....	327
9.7.1.2. Studijski program: Voćarstvo i vinogradarstvo.....	329

9.7.2. Odsjek: Zootehnika.....	329
9.7.2.1. Studijski program: Zootehnika.....	329
9.7.2.2. Studijski program: Animalna proizvodnja.....	329
9.7.2.3. Studijski program: Akvakultura.....	330
9.7.3. Odsjek: Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije.....	330
9.7.3.1. Studijski program: Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije.....	330
9.7.3.2. Studijski program: Ekonomika poljoprivrede.....	330
9.7.3.3. Studijski program: Ekonomika prehrambene industrije.....	331
9.7.3.4. Studijski program: Ekonomika agroindustrije.....	331
9.8. BACCALAUREAT PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE.....	332
9.8.1. Odsjek: Prehrambene tehnologije.....	332
9.8.1.1. Studijski program: Prehrambene tehnologije.....	332

1. OSNIVANJE, PRAVNI STATUS I SMJEŠTAJ FAKULTETA

Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu ima, za bosanskohercegovačke prilike, dugu tradiciju, zajedno sa Šumarskim fakultetom u Sarajevu. To su najstarije svjetovne visokoškolske institucije u Bosni i Hercegovini, osnovane početkom 1940. godine pod zajedničkim nazivom Poljoprivredno-šumarski fakultet. Ministarstvo prosvjete Kraljevine Jugoslavije 21. marta 1940. godine donosi Uredbu sa zakonskom snagom o osnivanju Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu kao zasebnog fakulteta Univerziteta u Beogradu (slika 1.1).

Uredba je službeno objavljena tek u julu 1940. godine (Službene novine Kraljevine Jugoslavije, br. 164. LIV, 20. jula 1940). U Bosni i Hercegovini je sa oduševljenjem prihvaćena Uredba o osnivanju Fakulteta, a početak rada se očekivao sa nestrpljenjem. Postojala je izražena potreba da tadašnja Jugoslavija otvara visokoškolske ustanove i u Bosni i Hercegovini, jer su njoj nedostajali takvi kadrovi, no ona je radije slala svoje kadrove iz Srbije i tako držala supremaciju.

Prema Uredbi, formirani fakultet imao je dva odsjeka: Poljoprivredni i Šumarski, a nastava je trebala početi sa zimskim semestrom školske 1940/41. godine. Njegov stvarni početak rada je bio tek januar 1941. godine, a nastava je trajala nekoliko mjeseci, do izbijanja Drugog svjetskog rata. Vidljivo je iz podataka da je od objavljivanja Uredbe do početka nastave prošlo dosta vremena, prvenstveno iz nedostatka političke volje i spremnosti da to Beograd stvarno i prihvati. Ne može se zanemariti i činjenica da je bilo i tehničkih razloga za to prolongiranje: osigurati zgradu za rad Fakulteta, nabaviti nastavna sredstva, izabrati nastavno i ostalo osoblje itd.

Od formiranja Kraljevine SHS, a kasnije Kraljevine Jugoslavije, Bosna i Hercegovina je bila u potlačenom, polukolonijalnom statusu. Srpska i hrvatska buržoazija imale su svoja politička trvenja, a Bosna i Hercegovina je bila još jedan od razloga, kao predmet njihovih aspiracija i svojatanja. Nastojanja Bosne i Hercegovine su bila da sačuva što se da sačuvati u takvom ambijentu, pa se pred izbijanje Drugog svjetskog rata izborila da dobije status "autonomnog položaja". Da bi se to stanje relaksiralo, u Kraljevini Jugoslaviji (KJ) Beograd "donosi poklone" i osniva Poljoprivredno-šumarski fakultet u Sarajevu. Iako su se time rukovodili, Uredba o osnivanju Fakulteta je usporavana, odugovlačena, a to je bosanskohercegovačka javnost, naročito Sarajeva, vidjela kao nedostatak dobre volje i oportunitizam. U prilog takvoj tvrdnji ide i činjenica da je u listu *Politika* 6. marta 1941. godine izašao članak u kojem se navodi da Jugoslaviji nisu potrebna tri poljoprivredna i šumarska fakulteta: u Beogradu, Zagrebu i Sarajevu.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ		ЧЕКОВНИ РАЧУН БРОЈ 56.080
 СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ		
БРОЈ 164.LIV	БЕОГРАД, СУБОТА, 20 ЈУЛА 1940	ГОДИНА XXII
<p>„Службене новине“ излазе сваког дана, осим недеље и празника. Годишња је претплата за Краљевину 400 динара, а полугодишња 200 динара. За иностранство, за 1940 годину: годишње 800 динара, а за пола године 400 динара. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Новац за претплату и огласе шаље се на чековни рачун Поштанске штедионице број 56.080. Рукописи се шаљу Управи Државне штамарије. Они се не враћају. Управа и уредништво „Службених новина“ налазе се у Бранковој улици број 20. Поједини бројеви продају се по 1 динар од табак.</p> <p>Телефони: Управника 20427 — Уредништва 20428 — Благајне 20429 — Штамарије: 20426, 20430, 27395</p>		
СЛУЖБЕНИ ДЕО		
466.		
На основу § 42 тач. 11 Финансијског закона за 1939/40 годину, прописујем		
УРЕДБУ		
СА ЗАКОНСКОМ СНАГОМ О ОСНИВАЊУ ПОЉОПРИ- ВРЕДНО-ШУМАРСКОГ ФАКУЛТЕТА У САРАЈЕВУ.		
Члан 1		
Оснива се Пољопривредно-шумарски факултет у Сарајеву као засебни факултет Универзитета у Београду.		
Члан 2		
Све одредбе Закона о универзитетима и Опште уредбе универзитета, као и на основу њих донети прописи важе и за Пољопривредно-шумарски факултет у Сарајеву, уколико нису измењени овом Уредбом.		
Као посебна факултетска уредба по § 41 ст. 2 Закона о универзитетима за Пољопривредно-шумарски факултет у Сарајеву важи Уредба Пољопривредно-шумарског факултета у Београду, с тим да ће се научни заводи и огледна добра на Пољопривредно-шумарском факултету у Сарајеву оснивати поступно према одредбама које су на снази за оснивање научних завода на факултетима.		
Члан 3		
Настава на Пољопривредно-шумарском факултету у Сарајеву отпочеће са зимским семестром школске 1940/41 године и то само у првом семестру. У другом, трећем и четвртном семестру отпочињаће настава у наредним семестрима поступно. У петом, шестом, седмом и осмом семестру почеће настава када то реши Министар просвете на предлог Савета Пољопривредно-шумарског факултета у Београду и Сарајеву и Универзитетског већа у Београду.		
За слушаоце I и II године Пољопривредно-шумарског факултета у Сарајеву не важе прописи чл. 226 ст. 1 Опште уредбе универзитета од 11 децембра 1931 године када прелазе на Пољопривредно-шумарски факултет у Београду.		
Члан 4		
Прва три редовна професора Пољопривредно-шумарског факултета у Сарајеву поставиће се по прописима који важе за постављење редовних професора универзитета, с тим да је Савет Пољопривредно-шумарског факултета у Београду надлежни факултетски савет само за избор ова три прва редовна професора. Када буду постављена прва три редовна професора Пољопривредно-шумарског факултета у Сарајеву чиниће они факултетски савет овог факултета.		
Члан 5		
Док се не поставе прва три редовна професора Пољопривредно-шумарског факултета у Сарајеву, Министар просвете може тражити да Савет Пољопривредно-шумарског факултета у Београду одреди из своје средине нарочити Одбор редовних професора који ће извршити све припремне радње како би настава на Пољопривредно-шумарском факултету у Сарајеву отпочела у време предвиђено овом Уредбом. У том случају овај Одбор имао би предложити и буџет факултета у Сарајеву за буџетску 1940/41 годину.		
Члан 6		
Ова Уредба ступа у живот и добија обавезну снагу када буде обнародована у „Службеним новинама“.		
1 бр. 8223 21 марта 1940 године Београд		
Министар просвете, Б. Максимовић с. р.		
Министарски савет на седници својој од 30 марта 1940 године, а на основу § 42 тач. 11 Финансијског закона за 1939/40 годину, одобрио је предњу Уредбу.		
М. с. бр. 507 30 марта 1940 године у Београду		
Претседник Министарског савета, Драгиша Цветковић с. р. (Сасудују потписи осталих министара)		
		
Из архивске грађе fondova Историјског архива Сарајево. Сарајево, фебруар 2003.		

Слика 1.1. Факсимил Уредбе министра просвете Краљевине Југославије о оснивању Пољопривредно-шумарског факултета у Сарајеву (Историјски архив, Сарајево)

Taj datum donošenja Uredbe, 21. mart 1940. godine, Upravni je odbor Fakulteta tek 18. februara 2003. godine prihvatio i svojom Odlukom odredio kao zvaničan dan osnivanja Fakulteta, tzv. Dan Fakulteta.

Prve profesore Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu birao je Savjet Poljoprivredno-šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, a postupak nije bio jednostavan zbog nedostatka kadrova u to vrijeme. Na taj prvi raspisani konkurs za izbor profesora fakulteta u Sarajevu nije bilo nijednog prijavljenog kandidata sa zvanjem redovnog profesora iz BiH. U takvoj situaciji, a u skladu s tadašnjim propisima, tri redovna profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Beogradu imenovana su za matičare i rukovodstvo fakulteta u Sarajevu. Njihov je zadatak bio formirati tim nastavnika koji će realizovati planiranu nastavu.

Za prvog dekana Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu imenovan je dr. Stanoje Nedeljković, redovni profesor Geodezije i prodekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Beogradu, a za prodekane su izabrani dr. Josip Balen, redovni profesor na predmetu Gajenje šuma, iz Beograda, i dr. Dobrosav Todorović, redovni profesor na predmetu Specijalno ratarstvo i dekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Beogradu.

U tom prvom timu nastavnika fakulteta u Sarajevu, samo je jedan kandidat biran u stalni radni odnos iz Sarajeva, i to dr. Milutin Radovanović, kustos Zemaljskog muzeja, u zvanju vanrednog profesora na predmetu Zoologija. Zbog neuzimanja nastavnika iz BiH, bilo je određenih zamjerki i nezadovoljstva u Sarajevu. To pitanje profesora napokon je riješeno angažovanjem honorarnih saradnika za predmete prve godine studija. Kao honorarni nastavnici za realizaciju nastave na prvoj godini izabrani su:

1. Dr Ahmed Polić, kustos Zemaljskog muzeja, za predmet Agrogeologija,
2. Ing. Oskar Grof, direktor Srednje tehničke škole, za predmet Geodezija s topografijom,
3. Prof. Milan Vemić, v. d. upravnik Zavoda za meteorologiju, za predmet Meteorologija i klimatologija,
4. Prof. Boško Petrović, profesor Druge muške realne gimnazije, za predmete Nacrtna geometrija i Viša matematika,
5. Prof. Vojin Gligić, profesor Druge muške realne gimnazije, za predmet Botanika,
6. Prof. Ševkija Bubić, profesor Državne trgovačke akademije, za predmet Nacionalna ekonomija s finansijama,
7. Ing. Stanislav Bać, profesor Srednje tehničke škole, za predmet Osnove mašinstva i elektrotehnike,
8. Dr. Stanko Radović, major i upravnik Hemijske laboratorije Armijske bolnice, za predmet Hemija.

Nakon završetka Drugog svjetskog rata, nekadašnji honorarni nastavnici Vojin Gligić, Boško Petrović i Milan Vemić postaju profesori Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu.

Tada su studenti Poljoprivrednog odsjeka posebno slušali predmet Zoologija, a studenti Šumarskog odsjeka Nacrtu geometriju i Višu matematiku. Svi ostali predmeti na prvoj godini bili su zajednički za oba odsjeka.

Prvi smještaj Fakulteta dugo je bio neizvjestan, no zahvaljujući razumijevanju i ljubaznosti Muslimanskog kulturno-prosvjetnog društva "Gajret", smješten je u novu zgradu ovog društva, inače namijenjenu za đачki internat, na adresi Obala br. 32.

Nastava na Fakultetu počela je 10. januara 1941. godine, a službeno otvorenje je obavljeno 27. januara, uz proslavu Dana sv. Save, patrona Univerziteta u Beogradu. Zbog kašnjenja početka nastave, nije bilo polugodišnjeg raspusta za prvu generaciju brućoša, tako da se nastava odvijala u kontinuitetu sve do aprila 1941. godine, odnosno, do početka rata. Okupacijom zemlje u Drugom svjetskom ratu i stvaranjem Nezavisne Države Hrvatske (NDH), na Fakultetu prestaju nastavne aktivnosti, a njena imovina i dokumentacija se raznosi i uništava. Ta nova vlast nije Fakultet zvanično ukinula, ali on u ratnim uslovima i pod NDH nije mogao nastaviti sa radom. Po završetku Drugog svjetskog rata, studentima koji su 1940/41. godine bili upisani u prvu godinu i koji su pohađali nastavu priznata su dva semestra pa su mogli nastaviti studije na nekom od tadašnjih poljoprivredno-šumarskih fakulteta u FNR Jugoslaviji.

1.1. SAVEZNA VISOKA POLJOPRIVREDNA ŠKOLA ZA PLANINSKO GAZDOVANJE (1947–1948)

Po završetku Drugog svjetskog rata vlasti Federativne Narodne Republike Jugoslavije rade na uspostavljanju visokoškolskih institucija u Sarajevu. Pedagoška akademija osniva se 1945. godine, a naredne godine otvaraju se Pravni i Medicinski fakultet. Savezna Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje osniva se 1947. godine. Tokom 1949. godine otvaraju se Tehnički i Veterinarski fakultet, a zatim se osniva i Univerzitet u Sarajevu.

Dakle, Fakultet se ponovo osniva kao Savezna visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje 1946. godine. Uredbu o osnivanju Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje u Sarajevu donosi Vlada FNRJ 31. decembra 1946. godine. Uredba je objavljena u “Službenom listu FNRJ” br. 1 od 3. januara 1947. godine.

Prva poslijeratna nastava bila je organizovana 1947. godine, a ona označava i ponovni početak, ovaj put kontinuiranog rada Fakulteta sve do današnjih dana. Fakultet je od svog osnivanja do danas mijenjao nazive pa će i kratak prikaz njegovog osnivanja i promjene pravnog statusa i organizacione strukture biti predstavljeni kroz periode u kojima je nosio i različita imena.

Savezna visoka škola za planinsko gazdovanje će prerasti u Poljoprivredno-šumarški fakultet, i to sa razlogom. Poljoprivreda je, sa šumarstvom, u to vrijeme predstavljala osnovnu privrednu djelatnost u Bosni i Hercegovini. Oko tri četvrtine stanovništva Bosne i Hercegovine bavilo se poljoprivredom i od nje živjelo, a eksploatacija šuma značajno je tome doprinosila.

Završetkom II svjetskog rata 1945. godine u Bosni i Hercegovini je radio mali broj agronoma, svega desetak, a samo nekoliko njih u neposrednoj proizvodnji. Iako su i druge privredne i neprivredne djelatnosti bile deficitarne u kadrovima, poljoprivreda je skoro bila bez njih. Taj nedostatak kadrova ogleda se i u činjenici da je na početku osnivanja Fakulteta i još nekoliko godina nakon toga, njegov profesorski kadar angažovan iz drugih jugoslovenskih republika.

Savezna visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje u Sarajevu osnovana je na inicijativu tadašnjeg ministra poljoprivrede i šumarstva Savezne vlade Vase Čubrilovića, inače rođenog u Bosanskoj Gradišci. U pisanom obrazloženju potrebe osnivanja ove škole upućenom Vladi FNRJ 16. novembra 1946. godine, između ostalog, stoji:

“Naša država po konfiguraciji svoje površine i po prirodi i različitosti svojih poljoprivrednih rejona pripada tipu država čija je površina dvotrećinski brdska, čak i planinska, pa prema tome i poljoprivredna proizvodnja takve zemlje usko je uslovljena. Dok je u ravničarskim rejonima ratarska proizvodnja s intenzivnim stočarstvom glavno težište rada, u brdskim i planinskim krajevima težište rada biće na stočarstvu, sitnom i krupnom, na livadsko-pašnjačkim kulturama, na nekim granama voćarstva, jednom riječi na poljoprivredi kao naročitom sistemu planinskog gazdovanja. Zbog toga mi danas moramo početi da stvaramo ustanove i u njima nove agronomске stručnjake, čija će čitava naučno-stručna formacija biti orijentisana u pravcu poljoprivrednog iskorišćavanja naših brdskih i planinskih rejona. Mora se jednim odlučnim korakom poći novim putem i dati iz osnova nov pravac poljoprivrednoj visokoškolskoj nastavi, osnivanjem posebne Savezne visoke poljoprivredne škole, koja će, svojim naučno-istraživačkim zavodima i radom u njima i mjestom u kome će biti postavljena i nastavnim planom i programom koji će imati, biti u najvećoj mjeri orijentisana u pravcu što racionalnijeg iskorišćavanja i razvoja raznih poljoprivrednih grana u našem brdskoplaninskom kraju.”

Još krajem 1946. godine posebna komisija, osnovana od Vlade Narodne Republike Bosne i Hercegovine, dobija zadatak da iznađe i predloži smještaj Visoke škole i ukaže na njene moguće ogledne poligone ili dobra. Komisija koju su sačinjavali eminentni stručnjaci iz tog vremena: prof. dr. A. Ogrizek, prof. dr. D. Nikolić, inž. V. Drecun, dr. D. Vukavić, inž. arh. B. Vukičević i prof. dr. I. Šmalcelj, ispred Ministarstva poljoprivrede Narodne Republike Bosne i Hercegovine, u obzir je uzela i razmatrala smještaj Visoke škole na imanju tadašnje Srednje poljoprivredne škole Butmir i na kompleksu zemljišta na Vracama, a da se predavanja i praksa obavljaju na Planinskom dobru Han-Pijesak. Konačno, Komisija Ministarstvu poljoprivrede NRBiH konačno predlaže da se za smještaj škole odredi nacionalizovana zgrada u Zagrebačkoj ulici br. 12 (kasnije br. 18) u sarajevskom naselju Grbavica. Na kraju je tako i bilo.

Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva FNRJ, na osnovu člana 6. Uredbe o Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu, svojim Rješenjem broj 2143/VII od 28. januara 1947. imenuje Komisiju koja je imala zadatak pripremiti prijedlog Pravilnika o organizaciji, trajanju i radu škole. Komisija u čijem su sasavu bili dr. Albert Ogrizek, dr. Dobrosav Todorović, dr. Dragomir Čosić, Nemanja Mađarević, dr. Nikola Zdanovski, inž. Vladimir Drecun, dr. Dragiša Nikolić, dr. Dušan Vukavić i inž. Ljubomir Marković izradila je prijedlog Pravilnika. Pravilnik su prihvatili Komitet za škole i nauku i Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva FNRJ, a na snagu je stupio 27. marta 1947. godine.

Uredba o osnivanju i Pravilnik o organizaciji, trajanju i radu utvrđuju da je Savezna visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje u Sarajevu samostalna visokoškolska ustanova u rangu fakulteta. Nastava u školi traje četiri godine, odnosno osam semestara, a zadatak škole je teoretski i praktično obrazovati poljoprivredne stručnjake. U nastavnom planu su zastupljene sve grane poljoprivrednih nauka, a posebna pažnja se posvećuje disciplinama koje su od veće važnosti za razvoj i unapređenje poljoprivredne proizvodnje u brdsko-planinskim oblastima.

Slika 1.2. Zgrada Fakulteta u Zagrebačkoj br. 12 krajem pedesetih godina

Prvi pravilnik Fakulteta utvrđuje i osnove za razvoj naučno-istraživačkog rada. Strateški pravac istraživačkog rada bio je proučavanje i promovisanje metoda, mjera i sredstava za poboljšanje poljoprivredne proizvodnje u brdsko-planinskim područjima. Pravilnik utvrđuje mogućnost konstituisanja sljedećih osam fakultetskih zavoda kroz koje se trebao realizovati naučnoistraživački rad, i to:

- Zavod za stočarstvo,
- Zavod za mljekarstvo,
- Zavod za planinsko gazdovanje,
- Zavod za pašnjaštvo i livadarstvo,
- Zavod za biljnu proizvodnju,
- Zavod za pedologiju,
- Zavod za voćarstvo i vinogradarstvo i
- Zavod za organizaciju poljoprivredne proizvodnje.

Pravilnik je dao mogućnost da se, prema potrebi, mogu osnivati novi ili spajati postojeći zavodi. Prema tadašnjoj univerzitetskoj praksi i odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Visoke škole, imenovana je Komisija profesora matičara za izbor prva tri nastavnika u sastavu:

- dr. Dobrosav Todorović,
redovni profesor i dekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu,
- dr. Albert Ogrizek,
redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, i
- dr. Steva Nikolić,
vanredni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Komisija matičara za prva tri nastavnika Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje u Sarajevu bira u:

redovne profesore

- dr. Dragomira Ćosića, direktora Saveznog zavoda za poljoprivredna istraživanja i vršioca dužnosti načelnika Odjeljenja za naučni rad i stručno obrazovanje u Beogradu,
- dr. Nikolu Zdanovskog, docenta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,

te u vanrednog profesora

- dr. Fahrudina Hrasnicu, savjetnika za stočarstvo u Ministarstvu poljoprivrede NR BiH.

Profesorski kolegij na svojoj prvoj sjednici održanoj 10. maja 1947. godine za dekana Škole bira dr. Dragomira Ćosića, a za prodekana dr. Nikolu Zdanovskog. Prva generacija studenata u Saveznu visoku poljoprivrednu školu za planinsko gazdovanje upisana je u septembru 1947. godine. Svečano otvaranje Škole obavljeno je 2. novembra, a prvi časovi nastave održani su 5. novembra 1947. godine.

1.2. POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKI FAKULTET (1948 –1958)

Tokom 1947/48. akademske godine, na inicijativu Ministarstva šumarstva i Komiteta za fakultete i visoke škole pri Vladi NRBiH, počinju pripreme za osnivanje Odsjeka za šumarstvo u okviru Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje u Sarajevu.

U decembru 1948. godine Narodna skupština NRBiH, uz saglasnost saveznih organa, donosi Zakon o osnivanju Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu. Tim zakonom ukida se Savezna visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje u Sarajevu, a sva prava, obaveze, ovjereni semestri i položeni ispiti studenata priznaju se kao da su postignuti na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu. Pod ovim nazivom Poljoprivredno-šumarski fakultet radio je deset godina, do 1958. godine.

Dekane fakulteta davali su naizmjenično Poljoprivredni i Šumarski odsjek, pri čemu dekan i prodekan u istom mandatu nisu mogli biti sa istog odsjeka. Zajedno sa malim brojem tadašnjih visokoškolskih ustanova u Sarajevu, Poljoprivredno-šumarski fakultet 1949. godine postaje i do danas ostaje članicom Univerziteta u Sarajevu, koji je te godine i osnovan.

Upravljanje Fakultetom do 1954. godine vršeno je prema modelu tzv. administrativnog upravljanja, sa snažnim uticajem državne uprave na rad Fakulteta. Prema Pravilniku o organizaciji i radu, najprije Visoke škole za planinsko gazdovanje, a potom Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, organi upravljanja Fakulteta su Profesorski savjet i dekan. Profesorski savjet činili su redovni i vanredni profesori, docenti, predavači i honorarni nastavnici. Fakultet je tokom perioda administrativne uprave imao autonomiju u oblasti planiranja i realizacije nastave i naučnog rada.

Općim zakonom o univerzitetima iz 1954. godine, fakulteti su proglašeni samostalnim ustanovama i na taj način ulaze u period tzv. društvenog upravljanja. Društveno upravljanje predstavljalo je etapu prenošenja državnih funkcija na samostalne samoupravne ustanove. Upravljanje fakultetima poprima neke oblike kasnije razvijenog modela samoupravljanja radnih ljudi, pri čemu su nastavna i naučna pitanja i dalje u isključivoj nadležnosti članova kolektiva koji učestvuju u realizaciji ovih poslova.

ključeni na teritoriji Narodne Republike Bosne i Hercegovine, kojima je po ranijim propisima osporavana punovažnost:

1) brakovi zaključeni do 9 maja 1946 godine pred organima islamske vjeroispovijesti (imamima i hodžama) koji po tadašnjim propisima nisu bili ovlašteni za zaključenje braka;

2) brakovi zaključeni do 9 maja 1945 godine bez učešća vjerskog organa nadležnog za zaključenje brakova kao i brakovi zaključeni do tog roka poslije 6 aprila 1941 godine bilo bez učešća nadležnog vjerskog organa, bilo bez učešća vojnih vlasti ili narodno-oslobodilačkih odbora;

3) brakovi zaključeni do 9 maja 1946 godine pred ovlaštenim vjerskim organima između lica od kojih je jedno prije toga bilo u vjerskom braku, ali je taj brak razveden odlukom duhovnog ili šerijatskog suda koja po tada važećim propisima nije imala obaveznú snagu;

4) brakovi zaključeni do 9 maja 1946 između lica od kojih je jedno u ranijem braku bilo rastavljeno od stola i postelje na osnovu odluke nadležnog suda. Raniji brak toga lica smatra se razvedenim.

Član 2

Brakovi iz prethodnog člana priznaju se punovažnim ako su bili ispunjeni uslovi iz člana 16, 18, 19 i 20 Osnovnog zakona o braku i ako do dana stupanja na snagu ovog zakona nijedan bračni drug za života drugog bračnog druga nije sklopio drugi punovažni brak. Izuzetno brakovi iz tačke 1 zaključeni do 9 maja 1945 godine priznaju se punovažnim i kada u pogledu muža nije ispunjen uslov iz člana 18 Osnovnog zakona o braku ili ako je muž iz takvog braka do 9 maja 1945 godine zaključio drugi punovažan brak.

Za priznanje punovažnosti brakova iz tačke 2 potrebno je da su pored uslova iz prethodnog stava ispunjeni i slijedeći uslovi: da je zaključenje braka pred navedenim organima onemogućeno ili veoma otežano uslijed političkog progona ma i jednog bračnog druga od strane nenarodnih režima, okupacije zemlje ili ratnog stanja; da dva svjedoka potvrde da je zaključen ugovor u braku; da je brak zaključen na ovaj način trajao do dana stupanja na snagu ovog zakona ili do smrti jednog od bračnih drugova.

Brakovi iz tačke 3 i 4 neće se priznati punovažnim ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona novi brak proglašen nevažećim pravosnažnom presudom nadležnog suda ili ako su bračni drugovi prije toga dana prekinuli bračnu zajednicu.

Član 3

Brakovi kojima se priznaje punovažnost po propisima ovog zakona moraju se prijaviti radi upisa u matičnu knjigu vjenčanih u roku od godinu dana po stupanju na snagu ovog zakona, ukoliko već nisu upisani u vjeroispovjedne ili državne matične knjige.

Zahtjev za upis u matičnu knjigu može sa potrebnim dokazima podnijeti svaki bračni drug matičaru nadležnom za mjesto gdje je brak zaključen ili matičaru nadležnom za mjesto posljednjeg zajedničkog prebivališta bračnih drugova na teritoriji Narodne Republike Bosne i Hercegovine. Ako bračni drugovi nisu živi ovaj zahtjev može podnijeti i drugo lice koje za to ima pravnog interesa.

Član 4

Matičar će po primljenoj prijavi pribaviti potrebne podatke i uzeti izjave od stranaka, a u slučajevima iz tačke 1, 3 i 4 člana 1 ovog zakona provjeriti da brak već nije upisan u vjeroispovjedne odnosno državne matične knjige vjenčanih, uvesti predmet u evidenciju brakova prijavljenih po ovome zakonu i uputiti ga sreskom sudu nadležnom za mjesto gdje je brak zaključen ili za mjesto u kome su bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište na teritoriji Narodne Republike Bosne i Hercegovine.

Član 5

Zaključenje brakova iz tačke 2 člana 1 ovog zakona, kao i zaključenje brakova iz tačke 1, 3 i 4 člana 1 ovog

zakona koji nisu upisani u vjeroispovjedne ili državne matične knjige, može se dokazivati ispravama i svjedočima.

Član 6

Nadležni sreski sud po provedenom postupku odlučuje da li se brak po propisima ovog zakona priznaje punovažnim ili ne.

Sud će svoju odluku dostaviti strankama i nadležnom javnom tužiocu.

Pravosnažnu odluku kojom se brak priznaje punovažnim sud će dostaviti matičaru radi upisa u matičnu knjigu vjenčanih.

Član 7

Ako zahtjev za upis u matičnu knjigu ne bude stavljen u roku iz člana 3 ovog zakona, smatraće se da brak nije ni postojao. Djeca iz ovakvog braka kao i djeca iz braka koji se po odluci suda nakon podnošenja prijave ne priznaju punovažnim, smatraju se bračnom.

Član 8

Propise za izvršenje ovog zakona donosi Ministar pravosuđa.

Član 9

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u »Službenom listu Narodne Republike Bosne i Hercegovine«.

U broj 25
17 decembra 1948 godine
Sarajevo

PRETJSJEDNIŠTVO
PREZIDIJUMA NARODNE SKUPŠTINE
NARODNE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Sekretar,
Muhidin Begić, s. r.

Pretsjednik,
Vlado Šegrt, s. r.

UKAZ 487.

Na osnovu člana 75 tačka 4 Ustava, a u vezi člana 7 Zakona o Prezidijumu Narodne skupštine NRBiH, Pretsjedništvo Prezidijuma Narodne skupštine NRBiH proglašuje Zakon o Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu, koji je donijela Narodna skupština NRBiH, a koji glasi:

ZAKON

O POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKOM FAKULTETU U SARAJEVU

Član 1

Osniva se Poljoprivredno-šumarski fakultet sa sjedištem u Sarajevu.

Član 2

Poljoprivredno-šumarski fakultet je pravno lice. Poljoprivredno-šumarski fakultet predstavlja i za-stupa dekan.

Dekana zamjenjuje prodekan.

Član 3

Zadatak Poljoprivredno-šumarskog fakulteta je da svoje studente teorijski i praktično sprema za visokokvalifikovane agronomске i šumarske stručnjake, da ih upućuje u naučni rad i da naučno radi u oblasti agronomije i šumarstva.

Član 4

Poljoprivredno-šumarski fakultet ima dva odsjeka: poljoprivredni i šumarski.

Član 5

Poljoprivredno-šumarski fakultet može imati stalna ogledna školska dobra i druge pomoćne ustanove za vršenje eksperimentalnih radova, za proizvodnu i radnu praksu i za specijalizaciju svojih studenata. Osnivanje ovih ustanova odobrava Komitet za fakultete, visoke škole i naučne ustanove Vlade NRBiH.

Slika 1.3.1. Faksimil Zakona o poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu ("Službeni list NRBiH", broj 51, od 23. decembra 1948)

Члан 6

Poljoprivredno-šumarski fakultet stoji pod opštim rukovodstvom Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove Vlade NRBiH.

Члан 7

Redovno učenje na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu traje 8 semestara.

Члан 8

Nastavnici Poljoprivredno-šumarskog fakulteta su: redovni profesori, vanredni profesori, docenti, predavači, honorarni nastavnici i honorarni nastavnici od časa.

Pomoćno nastavno osoblje su stariji asistenti i asistenti.

Члан 9

Fakultetski organi su: dekan, fakultetski savjet, niži i viši disciplinski sud za nastavnike i disciplinski sud za studente.

Fakultetski savjet sačinjavaju: redovni i vanredni profesori, docenti, predavači i honorarni nastavnici.

Члан 10

Poljoprivredno-šumarski fakultet ima svoj predračun prihoda i rashoda, koji ulazi u sastav predračuna prihoda i rashoda Komiteta za fakultete, visoke škole i naučne ustanove Vlade NRBiH.

Naredbodavac za izvršenje predračuna prihoda i rashoda Fakulteta je dekan.

Члан 11

Visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje u Sarajevu ukida se.

Ovjereni semestri i položeni ispiti na Visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje priznaju se kao ovjereni semestri odnosno položeni ispiti na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu.

Svi službenici Visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje postaju službenici Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.

Prava i obaveze Visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje prelaze na Poljoprivredno-šumarski fakultet u Sarajevu.

Члан 12

Propise o organizaciji i radu Poljoprivredno-šumarskog fakulteta donosi Vlada Narodne Republike Bosne i Hercegovine.

Члан 13

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u »Službenom listu Narodne Republike Bosne i Hercegovine«.

U. broj 27
17 decembra 1948. godine
Sarajevo

PRETСЈЕДНИШТВО
PREZIDIJUMA NARODNE SKUPŠTINE
NARODNE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Sekretar, Pretsjednik,
Muhidin Begić, s. r. Vlado Šegrt, s. r.

УКАЗ 488.

На основу члана 75 тачка 4 Устава, а у вези члана 7 Закона о Президијуму Народне скупштине НРБиХ, Претсједништво Президијума Народне скупштине НРБиХ проглашује Закон о измјенама и допунама Закона о Средњој медицинској школи, који је донијела Народна скупштина, а који гласи:

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СРЕДЊОЈ МЕДИЦИНСКОЈ ШКОЛИ

Члан 1

У називу Закона послје ријечи »школи« стављају се ријечи »у Сарајеву«.

Члан 2

У члану 1 бришу се ријечи »и социјалног старања« а иза ријечи »здравља« ставља се тачка.

Члан 3

У члану 2, став 2 укида се.

Члан 4

Члан 4 мијења се и гласи:
»Број ученика који ће се примати у школу здравља је Министар народног здравља.«

Члан 5

Члан 5 мијења се и гласи:
»Учење у школи траје три године.«

Члан 6

Члан 6 мијења се и гласи:
»Свршеним ученицима Средње медицинске школе признаје се потпуна средњошколска спрема.«

Члан 7

Члан 7 мијења се и гласи:
»Школа је интернатски уређена.«

Члан 8

Члан 8 мијења се и гласи:
»Директор школе мора бити лекар или лице са средњом медицинском спремом.«

Члан 9

Члан 9 мијења се и гласи:
»Ближе одредбе о организацији и раду школе доноси Министар народног здравља.«

Члан 10

Члан 10 укида се.

Члан 11

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у »Службеном листу Народне Републике Босне и Херцеговине«.

У. број 32
17 децембра 1948 године
Сарајево

PRETСЈЕДНИШТВО
PREZIDIJUMA NARODNE SKUPŠTINE
NARODNE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Sekretar, Pretsjednik,
Muhidin Begić, s. r. Vlado Šegrt, s. r.

УКАЗ 489.

На основу члана 75 тачка 4 Устава, а у вези члана 7 Закона о Президијуму Народне скупштине НРБиХ, Претсједништво Президијума Народне скупштине НРБиХ проглашује Закон о измјени закона о музејима, који је донијела Народна скупштина НРБиХ, а који гласи:

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНИ ЗАКОНА О МУЗЕЈИМА

Члан 1

Члан 3 мијења се и гласи:

»Земаљске музеје оснива Влада. Ови музеји су установе Министарства просвјете и стоје под његовим непосредним надзором.

Градске и средње музеје оснивају градски односно средњи народни одбори по претходно прибављеном мишљењу Министра просвјете. Ови музеји су установе градских односно средњих народних одбора и стоје под непосредним надзором њихових извршних одбора, а под општим стручним надзором Министарства просвјете.

Министарство просвјете координира рад свих музеја.«

Slika 1.3.2. Faksimil Zakona o poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu ("Službeni list NRBiH", broj 51, od 23. decembra 1948)

Od 1954. godine pa do donošenja novog Saveznog zakona o visokom školstvu 1965. godine, organi upravljanja fakultetom bili su: Fakultetski savjet, Fakultetska uprava i dekan. Savjet su činili članovi koje su iz reda naučnih, stručnih i javnih radnika birali Narodna skupština i Izvršno vijeće NRBiH, članovi koje je iz svojih redova birala Fakultetska uprava, dekan, prodekan te član kojeg su birali studenti. Zadaci ranijeg Profesorskog savjeta sada su razdvojeni na Fakultetski savjet, koji se bavio fakultetskom politikom, i na Fakultetsku upravu, koja je obavljala ostale poslove upravljanja.

U ovom periodu nastava na Fakultetu se realizovala na dva odsjeka: Poljoprivrednom i Šumarskom, sa određenim brojem općih i fundamentalnih predmeta koje slušaju studenti oba odsjeka tokom prvih semestara. Nastava na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu kreirana je i realizovana kroz njegove odsjeke, sa imenovanim starješinama (do 1951. godine), odnosno šefovima odsjeka. Rad i jednog i drugog odsjeka u ovom periodu karakterisala su snažna nastojanja na njihovom personalnom jačanju.

Osam fakultetskih zavoda osnovanih tokom akademske 1949/50. godine, koji su se bavili naučnoistraživačkim radom, postaju temelji institucionalne osnove naučnog rada na Fakultetu. I uz snažno promovisanje potreba da se cjelokupno nastavno osoblje bavi organizovanim naučnoistraživačkim radom na Fakultetu, on se sporo razvijao.

Profesorski savjet Fakulteta u oktobru 1949. godine donosi odluku o formiranju katedri, koje su imale zadatak da usmjeravaju i koordiniraju nastavni i naučni rad. U praksi su katedre svoju aktivnost u oblasti naučnih istraživanja najčešće realizovale raspravljanjem i usvajanjem planova naučnih istraživanja i planova za obrazovanje naučnih kadrova. Sa ciljem usaglašavanja planova naučnog rada koje su donosile pojedine katedre 1951. godine, formira se fakultetska Komisija za naučno-istraživački rad. U to vrijeme, kao nezavisne republičke naučne ustanove djelovali su: Zavod za poljoprivredna istraživanja i Stočarski zavod. Fakultetski savjet inicira sporazumnu izradu programa naučnih istraživanja radi izbjegavanja paralelizama. Savjet, također, preporučuje svim nastavnicima da sarađuju sa spomenutim republičkim zavodima.

Početak rada Fakulteta pratio je čitav niz poteškoća, počev od nedostatka kadrova, planova i programa, adekvatnog smještajnog prostora, laboratorijske opreme, literature, potrebnih uslova za naučno-istraživački rad i sl. No, uprkos svemu tome, ipak su udareni čvrsti temelji i osnove za kasniji rad i razvoj naučno-istraživačkog rada na Fakultetu. Ti osnivači Fakulteta i prvi njegovi profesori zaslužuju našu pažnju i zahvalnost, te im iz tih razloga posvećujemo ovaj prostor u monografiji.

KRATKE BIOGRAFIJE OSNIVAČA I PRVIH
PROFESORA FAKULTETA

Dr. FRANO BOKO – Rođen 1902. u Sinju (Hrvatska). Diplomirao 1926. na Visokoj veterinarskoj školi u Beču. Na Fakultetu je radio od 1950. do 1965, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Higijena domaćih životinja. Bio je prodekan. Umro 1972.

ŠERIF BUBIĆ, dipl. inž. – Rođen 1898. u Ljubinju. Diplomirao 1923. na Visokoj poljoprivrednoj školi u Pragu. Na Fakultetu je radio od 1948. do 1962, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Specijalno voćarstvo. Bio je šef Zavoda za voćarstvo i vinogradarstvo i prodekan. Odlikovan je Ordenom zasluga za narod sa srebrenim zracima. Umro 1975.

STJEPAN ČEČUK, dipl. inž. – Rođen 1895. u Omišu (Hrvatska). Diplomirao 1922. u Montpeljeu. Na Fakultetu je radio od 1948. do 1965, kada je penzionisan u zvanju vanrednog profesora na predmetu Vinogradarstvo sa ampelografijom. Umro 1976.

Dr. DRAGOMIR ĆOSIĆ – Rođen 1896. u Velikoj Drenovi (Srbija). Studirao u Grinjonu, a doktorirao u Nansiju (Francuska). Specijalizirao ratarstvo u Brnu. Jedan od osnivača i prvi dekan Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu i jedan od prvih prorektora Univerziteta. Bio profesor Specijalnog ratarstva. Član Naučnog društva i Akademije nauka i umjetnosti BiH. Penzionisan kao redovni profesor. Umro u Beogradu 1977.

Dr. FAHRUDIN HRASNICA – Rođen 1907. u Sarajevu. Diplomirao 1931. na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Na Fakultetu je radio od 1947. do svoje smrti 1971. Bio je prodekan. Umro je u zvanju redovnog profesora na predmetu Stočarstvo – opšti dio.

KASIM HRUSTANOVIĆ, dipl. inž. – Rođen 1907. u Gacku. Diplomirao 1937. na Tehnološkom fakultetu u Beogradu. Na Fakultetu je radio od 1948. do svoje smrti 1974. Učesnik je NOB-a od 1944. Odlikovan je Ordenom zasluga za narod sa srebrenom zvijezdom. Umro je u zvanju redovnog profesora na predmetu Neorganska hemija.

HUSNIJA KURT, dipl. hemičar – Rođen 1900. u Mostaru. Diplomirao 1928. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na Fakultetu je radio od 1948 do svoje smrti 1959. Bio je član AVNOJA, ZAVNOBiH-a, potpredsjednik i sekretar Prezidijuma skupštine NRBiH, narodni poslanik Savezne i Republičke skupštine. Nosilac Partizanske spomenice 1941. Odlikovan je Plaketom AVNOJ-a, Ordenom za hrabrost, Ordenom zasluga za narod I reda, Ordenom bratstva i jedinstva I reda. Umro je u zvanju redovnog profesora na predmetu Organska hemija

SERGIJE LOMEJKO, dipl. inž. – Rođen 1897. u Kohanovu (Ukrajina). Diplomirao 1926. na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu. Na Fakultetu je radio od 1949. do 1963, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Opšte ratarstvo. Umro 1975. u Dubrovniku.

Dr. IGNJAT POBEGAJLO – Rođen 1899. u Artemovsku (Ukrajina). Diplomirao 1926. na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu. Doktorirao 1957. Na Fakultetu je radio od 1948. do svoje smrti 1960. Bio je prodekan. Umro je u zvanju redovnog profesora na predmetu Fitopatologija, a predavao je i Mikrobiologiju i Pčelarstvo.

Dr. NIKOLAZDANOVSKI – Rođen 1895. u Moskvi (Rusija). Diplomirao 1926. na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Doktorirao 1936. Habilitirao 1947. Na Fakultetu je radio od 1947. do 1965, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Mljekarstvo. Bio je dekan u tri mandata, a prodekan u jednom. Bio je redovni član Akademije nauka i umjetnosti BiH. Učesnik je NOB-a od 1944. Odlikovan Je Ordenom rada, Ordenom zasluga za narod sa srebrenom zvijezdom. Dobitnik je 27-julske nagrade za svoj naučni rad. Umro 1973. godine.

Dr. MILAN ŠUPICA – Rođen 1903. u Plaškom, Ogulin (Hrvatska). Diplomirao 1929. na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu. Doktorirao 1956. u Zagrebu. Na Fakultetu je radio od 1949. do 1955. pa zatim od 1961. do svoje smrti 1971. Učesnik je NOB-a od 1943. Umro je u zvanju redovnog profesora na predmetu Vinogradarstvo sa ampelografijom.

JAŠA RUTKA, dipl. inž. – Rođen 1892. u Novoj Kdinji (Češka). Diplomirao na Tehničkom fakultetu – Odsjek inženjerske hemije u Pragu. Na Fakultetu je radio od 1949. do 1963, kada je penzionisan u zvanju vanrednog profesora na predmetu Prerada voća. Umro 1974.

VIKTOR VITOLOVIĆ, dipl. inž. – Rođen 1899. u Sovinjaku, Pula (Hrvatska). Diplomirao 1931. na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Habilitirao 1957. Na Fakultetu je radio od 1948. do 1963, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Opšte voćarstvo. Bio je predsjednik Udruženja univerzitetskih nastavnika i naučnih radnika BiH. Umro 1976.

Dr. SLAVOLJUB DUBIĆ – Rođen 1898. u Petrovcu, Koprivnica (Hrvatska). Diplomirao 1924. na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Doktorirao 1930. na Visokoj tehničkoj školi u Pragu. Na Fakultetu radio od 1948. do 1968, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Kalkulacije. Bio je dugogodišnji urednik “Radova Poljoprivrednog fakulteta”. Dobitnik je 27-julske nagrade za životno djelo. Umro je osamdesetih godina.

U vrijeme dok je Fakultet nosio naziv Poljoprivredno-šumarski fakultet, na njemu su se uradile i odbranile brojne doktorske disertacije iz oblasti poljoprivrede u Bosni i Hercegovini. Prvu doktorsku disertaciju poljoprivrednih nauka odbranio je 1953. godine kandidat Dušan Maksimović. Od tada pa do razdvajanja Poljoprivredno-šumarskog na Poljoprivredni i Šumarski fakultet 1958. godine, na njemu su odbranjena još četiri doktorata poljoprivrednih nauka.

Fakultet je sa svoja dva odsjeka radio u skućenim prostorijama zgrade koja nije bila namjenska. Tek 1953. godine izvršena je adaptacija zgrade u kojoj je Fakultet radio od 1947. godine. Izgradnja novog krila zgrade za smještaj Šumarskog odsjeka, a kasnije, 1958. godine - Šumarskog fakulteta, trajala je od 1950. do 1955. godine. U novo krilo zgrade smještaju se katedre, laboratorije i oprema vezani za realizaciju stručnih i specijalističkih disciplina studija šumarstva, a u prostorijama starog dijela zgrade ostaju profesori, kabineti i zavodi vezani za nastavu na Odsjeku za poljoprivredu i nastavu na oba odsjeka. U periodu 1947-1958. godine, dok je djelovao Poljoprivredno-šumarski fakultet, dekani i prodekani Fakulteta bili su:

Školska 1948/49. godina

Dekan: prof. dr. Nikola Zdanovski
Prodekan: prof. dr. Dragomir Ćosić

Školska 1954/55. godina

Dekan: prof. Begović ing. Branko
Prodekan: prof. Ignat ing. Pobegajlo

Školska 1949/50. godina

Dekan: prof. dr. Nikola Zdanovski
Prodekan: prof. dr. Dragomir Ćosić
(od juna 1949. Viktor ing. Vitolović)
Drugi prodekan: prof. Fazlija ing.
Alikalfić

Školska 1955/56. godina

Dekan: prof. dr. Dragomir Ćosić
Prodekan: prof. Fazlija ing. Alikalfić

Školska 1950/51. godina

Dekan: prof. Fazlija ing. Alikalfić
Prodekan: prof. Viktor ing. Vitolović

Školska 1956/57. godina

Dekan: prof. Vasilije ing. Matić
Prodekan: prof. dr. Fahrudin Hrasnica

Školska 1951/52. godina

Dekan: prof. dr. Dragomir Ćosić
Prodekan: prof. Potkonjak ing. Milan

Školska 1957/58. godina

Dekan: prof. dr. Nikola Zdanovski
Prodekan: prof. Vasilije ing. Matić

Školska 1952/53. godina

Dekan: prof. Fazlija ing. Alikalfić
Prodekan: prof. Milan Vemić

Školska 1958/59. godina

Dekan: prof. Salko ing. Đikić
Prodekan: prof. Milan ing. Dobrenov

Školska 1953/54. godina

Dekan: prof. Viktor ing. Vitolović
Prodekan: prof. Milan Vemić

1.3. POLJOPRIVREDNI FAKULTET (1958–2006)

Tokom deset godina rada Poljoprivredno-šumarskog fakulteta njegova dva odsjeka su se uspješno razvijala u organizacionom, personalnom i materijalnom smislu i u toj mjeri osnažila da su u mnogim elementima predstavljali dvije cjeline objedinjene zajedničkom upravom. U takvim uslovima uprava Fakulteta inicira, a Univerzitet u Sarajevu i odgovarajući republički organi prihvataju prijedlog da se Poljoprivredni i Šumarski odsjek transformišu u dva samostalna fakulteta. Formalno osnivanje dva fakulteta utvrđuje se Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Univerzitetu u Sarajevu, koji je donijela Narodna skupština Narodne Republike Bosne i Hercegovine i koji je objavljen u “Službenom listu NRBiH”, br. 42, od 8. novembra 1958. godine. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Univerzitetu u Sarajevu, Poljoprivredno-šumarski fakultet će prestati sa radom 31. decembra 1958. godine, a od 1. januara 1959. godine počinju sa radom Poljoprivredni fakultet i Šumarski fakultet. Nakon izvršenih potrebnih priprema za rad samostalnih fakulteta, Poljoprivredni i Šumarski fakultet počinju poslovati odvojeno od 1. januara 1959. godine. Katedre zajedničke za studije na oba fakulteta (botanika, hemija, meteorologija i klimatologija, pedologija) i prostorno ostaju na Poljoprivrednom fakultetu, ali realizuju nastavu za oba fakulteta.

Tadašnja organizacija upravljanja na Fakultetu bila je, zakonom utvrđeno, tzv. društveno upravljanje, a od 1965. godine se mijenja i uvodi društveno samoupravljanje. Fakultet postaje radna zajednica u kojoj se samoupravljanje ostvaruje neposredno putem zborova radnih ljudi, referendumima i drugih oblika neposrednog odlučivanja, pri čemu se određene funkcije prenose na nove organe upravljanja: Fakultetski savjet, Upravni odbor i dekana. Kasnije se uvodi socijalističko samoupravljanje i Fakultet postaje, kako je to definisao njegov Statut, “najviša naučno-nastavna i naučno-istraživačka radna organizacija”, u čijem se sastavu nalaze jedinice udruženog rada, kasnije nazvane radne jedinice.

Radne jedinice Fakulteta bili su njegovi instituti i zajedničke službe. Vijeće nastavnika koje je ranije funkcionisalo kao uprava Fakulteta, a koje su činili svi nastavnici i izabrani predstavnici saradnika u nastavi, dobilo je status stručnog organa koji uglavnom razmatra, predlaže i Savjetu prosljeđuje na odlučivanje stavove o pitanjima koja se odnose na nastavu, naučni rad, kadrovska pitanja, pitanja izbora i napredovanja nastavnika i saradnika itd. Upravljačka struktura Savjet – Vijeće – dekan, uz povremene promjene ovlasti, poslova i zadataka, ostaje kao model upravljanja Fakultetom sve do devedesetih godina 20. vijeka i promjena cjelokupnog društveno-političkog sistema u Bosni i Hercegovini.

Član 15

Ukoliko privredna, zadružna ili društvena organizacija odnosno ustanova sa samostalnim finansiranjem ili pojedini građani izazovu svojim radom pojavu erozije, dužni su o svom trošku izvršiti odgovarajuće zaštitne mjere i radove za sprečavanje erozije kao i naknaditi pričinjenu štetu. Nastale sporove o naknadi štete rješavaju redovni sudovi.

Rješenje o mjerama i radovima iz prethodnog stava donosi organ uprave narodnog odbora opštine nadležan za poslove zaštite zemljišta od erozije i uređenja bujica i određuje rok za njihovo izvršenje.

Član 16

Investitori za radove na zaštiti zemljišta od erozije i za radove na uređenju bujica mogu biti opštine, srezovi, Narodna Republika Bosna i Hercegovina, privredne, zadružne i društvene organizacije, ustanove sa samostalnim finansiranjem kao i pojedini građani. Investitor je dužan čuvati i održavati podignute objekte.

Ukoliko na podizanju jednog ili više objekata zajedno učestvuju u finansiranju više investitora, isti će sporazumno odrediti ko će voditi brigu o zajedničkom objektu ili pojedinim objektima. Ukoliko do sporazuma ne dođe, organ uprave narodnog odbora opštine nadležan za poslove zaštite zemljišta od erozije i uređenja bujica, određuje koji će od investitora koje objekte čuvati i održavati, s tim da će u troškovima čuvanja i održavanja učestvovati srazmjerno aloženim sredstvima.

Ako se objekti iz prethodnog stava nalaze na području dvije ili više opština odnosno srezova, nadležni organ uprave narodnog odbora sreza odnosno Sekretarijat za šumarstvo Izvršnog vijeća NR BiH određuje koji će od investitora i koje objekte čuvati i održavati.

Član 17

Vlasnici, korisnici odnosno organi upravljanja zemljištem dužni su bez naknade ustupiti materijal za građenje (kamen, pijesak, šljunak) koji se nalazi u bujičnom koritu i materijal koji je bujica nanijela na njihovo zemljište, ako je potreban za izvođenje radova na zaštiti zemljišta od erozije i za uređenje bujica.

Član 18

Nadzor nad sprovođenjem zaštitnih mjera i održavanjem i čuvanjem podignutih objekata vrši organ uprave narodnog odbora opštine nadležan za poslove zaštite zemljišta od erozije i uređenja bujica.

III KAZNE NE ODREDBE

Član 19

Privredne, zadružne i društvene organizacije odnosno ustanove sa samostalnim finansiranjem kazniće se za privredni prestup novčanom kaznom od 50.000 do 1.000.000 dinara, a ostala lica za prekršaj novčanom kaznom do 50.000 dinara ili zatvorom do 30 dana:

- 1) ako ne pristupe sprovođenju zaštitnih mjera koje odrede organi prema pojedinim odredbama ovog zakona;
- 2) ako ne sprovedu zaštitne mjere odnosno radove naređene u odredbi člana 15 ovog zakona;
- 3) ako pristupe izvođenju zaštitnih radova protivno odredbama člana 13 ovog zakona;
- 4) ako se ne staraju o održavanju odnosno čuvanju objekata koje su podigli (član 16 stav 2 i 3); i
- 5) ako ne ustupe materijal za građenje prema članu 17 ovog zakona.

Za privredni prestup iz prethodnog stava kazniće se novčanom kaznom do 20.000 dinara i odgovorna lica u privrednim, zadružnim i društvenim organizacijama odnosno ustanovama sa samostalnim finansiranjem.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 20

Odredbe stava 2 i 3 člana 16 ovog zakona primjenjivaće se i na objekte koji su podignuti prije donošenja ovog zakona.

Član 21

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o preorijentaciji poljoprivredne proizvodnje na strmim zemljištima (»Službeni list NRBiH« broj 7/52) kao i odredbe člana 20 Zakona o nadležnosti narodnih odbora opština i srezova i njihovih organa (»Službeni list NRBiH« broj 5/58).

Mjere koje su već određene primjenom Zakona o preorijentaciji poljoprivredne proizvodnje na strmim zemljištima i propisima donesenim za njegovo sprovođenje primjenjivaće se i nadalje i smatraju se kao mjere određene po ovom zakonu.

Područja za koja postoje odobreni elaborati (investicioni programi i projekti) smatraju se proglašenim za erozivna područja u smislu ovog zakona i na njima se imaju primjenjivati mjere određene u tim elaboratima.

Član 22

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana po objavljivanju u »Službenom listu NRBiH«.

403

U K A Z

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UNIVERZITETU U SARAJEVU

Na osnovu čl. 75 st. 1 tač. 11 Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Narodne Republike Bosne i Hercegovine i republičkim organima vlasti proglašava se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Univerzitetu u Sarajevu, koji je usvojila Narodna skupština NRBiH na sjednici Republičkog vijeća od 24 oktobra 1958 godine.

I. V. broj 118/58
25 oktobra 1958 godine
Sarajevo

Pretsjednik
Narodne skupštine NRBiH, Izvršnog vijeća NRBiH,
Đuro Pucar, s. r. Osman Karabegović, s. r.

Z A K O N

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UNIVERZITETU U SARAJEVU

Član 1

Član 4 Zakona o Univerzitetu u Sarajevu (»Službeni list NRBiH« br. 11/56) mijenja se i glasi:

»U sastavu Univerziteta u Sarajevu, su: Pravni fakultet, Medicinski fakultet, Poljoprivredni fakultet, Šumarski fakultet, Tehnički fakultet, Veterinarski fakultet, Filozofski fakultet i Ekonomski fakultet«.

Slika 1.4.1. Faksimil Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Univerzitetu u Sarajevu (»Službeni list NRBiH«, broj 42, od 8. novembra 1958)

Član 2

U članu 13 mijenja se stav 4 i glasi:
»Statut Univerziteta potvrđuje Narodna skupština NRBiH, a statute fakulteta Izvršno vijeće NRBiH«.

Član 3

U članu 21 stav 1 mijenja se tačka 1 i glasi:
»1 — utvrđuje statut Univerziteta i podnosi ga Narodnoj skupštini NRBiH na potvrdu; daje mišljenje Izvršnom vijeću NRBiH o statutima fakulteta«.

Član 4

U članu 42 stav 1 u tački 1 umjesto riječi »predlog statuta« stavlja se riječ »statut«, a u tački 7 brišu se riječi »nastavnih planova i«

Član 5

U članu 49 stav 1 mijenja se tačka 8 i glasi:
»8 — utvrđuje nastavne programe u skladu sa nastavnim planom«.

Član 6

Član 77 mijenja se i glasi:
»Redovna nastava traje: na Medicinskom fakultetu deset semestara, na Veterinarskom fakultetu devet semestara, a na ostalim fakultetima osam semestara«.

Član 7

U članu 80 mijenja se stav 2 i glasi:
»Nastavni plan redovne nastave utvrđuje se statutom fakulteta.

Nastavne planove nastave za usavršavanje, specijalizaciju i pripremu doktorata utvrđuje fakultetska uprava«.

Na kraju stava 4 dodaje se:

»Prije nego što utvrdi nastavne programe, fakultetska uprava je dužna da ih dostavi fakultetskom savjetu radi davanja preporuka (član 42 st. 1 tač. 7). Ukoliko fakultetska uprava ne usvoji preporuke fakultetskog savjeta, fakultetski savjet može zatražiti od Univerzitetskog savjeta da donese odluku o tome, da li je nastavni program u skladu sa nastavnim planom. Odluka Univerzitetskog savjeta obavezna je fakultetsku upravu«.

Član 8

U članu 139 mijenja se stav 1 i glasi:
»Studenti imaju pravo i obavezu da posjećuju predavanja, seminare, vježbe i druge oblike nastave i da polažu ispite. Bliže odredbe o izvršavanju tih prava i obaveza propisuju se statutima fakulteta odnosno pravilima donesenim na osnovu statuta«.

Član 9

U članu 143 mijenja se stav 2 i glasi:
»Student koji po odredbama statuta fakulteta ne ispunio uslove za upis u viši semestar gubi pravo na materijalne povlastice vezane za svojstvo studenta. Od toga se izuzimaju studenti koji su usljed teške bolesti dužeg trajanja ili drugih izuzetno opravdanih razloga bili spriječeni da ispune uslove za upis u viši semestar. Rješenje o tome donosi dekan. Protiv rješenja dekana student ima pravo žalbe fakultetskoj upravi u roku od 8 dana od prijema rješenja«.

Iza stava 2 dodaju se novi stavovi 3 i 4 koji glase:

»Student koji nije ispunio uslove za upis u viši semestar mora te uslove ispuniti najkasnije u roku od godine dana po gubitku toga prava, a u protivnom gubi pravo na daljnje studiranje na tome fakultetu. Fakultetski savjet može, na molbu studenta, zbog te-

ške bolesti dužeg trajanja ili drugih izuzetno opravdanih razloga, produžiti taj rok. Student može u toku redovnog studiranja prekinuti redovno upisivanje u viši semestar najviše tri puta.

Na fakultetima na kojima je dozvoljeno vanredno studiranje odredba prethodnog stava neće se primjenjivati na vanredne studente. Za njih u tome pogledu vrijede odgovarajuće odredbe statuta fakulteta«.

Član 10

U članu 149 stav 1 iza tačke 2 dodaje se nova tačka 3 koja glasi:

» — gubitkom prava na daljnje studiranje (član 143 stav 3)«.

Tačke 3 i 4 postaju tačke 4 i 5.
U stavu 3 umjesto riječi »iz tač. 3 i tač. 4 stava 1« stavlja se riječi »iz tač. 4 i tač. 5 stava 1«.

Član 11

Član 150 mijenja se i glasi:
»Na fakultetima na kojima redovna nastava završava u ljetnom semestru, student koji ne položi ispite iz svih obaveznih predmeta do 31 decembra one godine u kojoj je ovjerio posljednji semestar redovne nastave gubi materijalne povlastice vezane za svojstvo studenta. Na fakultetima na kojima redovna nastava završava u zimskom semestru taj rok traje do 30 juna.

Studentima koji su bili u polaganju ispita spriječeni teškom bolešću dužeg trajanja ili drugim izuzetno opravdanim razlozima može fakultetska uprava produžiti rokove iz prethodnog stava najduže do godinu dana računajući od završetka posljednjeg propisanog semestra redovne nastave.

Studenti na koje se odnosi stav 1 ovog člana zadržavaju pravo da, saglasno odredbama ovoga zakona i statuta fakulteta, polažu ispite«.

Član 12

U glavi XI »Prelazne i završne odredbe« brišu se članovi 161, 164, 165, 168 i 169.

Član 162 postaje član 161, član 163 postaje član 162, član 166 postaje član 163, a član 167 postaje član 164.

U novom članu 163 umjesto riječi »državnim službenicima« stavlja se riječi »javnim službenicima«.

Član 13

Iza novog člana 164 dodaju se članovi 165 i 166 koji glase:

»Član 165

Na studente koji su se upisali na fakultete Univerziteta u Sarajevu prije početka školske 1958/59 godine, neće se primjenjivati odredbe člana 143 i člana 150, već posebne odredbe statuta fakulteta.

Član 166

Poljoprivredno-šumarski fakultet pretače sa radom 31 decembra 1958 godine, a 1 januara 1959 godine počinju sa radom Poljoprivredni fakultet i Šumarski fakultet.

Organi upravljanja Poljoprivrednog fakulteta i Šumarskog fakulteta obrazovaće se najkasnije do 25 decembra 1958 godine.

Univerzitetska uprava Univerziteta u Sarajevu odrediće komisiju koja će sa stanjem na dan 31 decembra 1958 godine izvršiti raspodjelu prostorija, inventara, opreme i drugih materijalnih sredstava između Poljoprivrednog fakulteta i Šumarskog fakulteta«.

Član 14

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana po objavljivanju u »Službenom listu NRBiH«.

Slika 1.4.2. Faksimil Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Univerzitetu u Sarajevu ("Službeni list NRBiH", broj 42, od 8. novembra 1958)

Iako se sistem socijalističkog samoupravljanja u cjelini pokazao kao loš koncept, treba u vezi sa i danas aktuelnim nastojanjima za povećanjem autonomije visokoobrazovnih institucija spomenuti da je Savjet Fakulteta, kao upravljačko tijelo sa najširim domenima djelovanja i najvećim ovlastima, bio formiran na način da su u njegovom radu učestvovali predstavnici svih zainteresovanih grupa. Tako je, npr., Savjet Fakulteta osamdesetih godina imao 33 člana, od kojih je samo trećina bila delegirana izvan Fakulteta. I u ovoj trećini, samo tri člana direktno je, u ime osnivača, imenovala Skupština SRBiH. Među vanjskim članovima Savjeta po jedan je dolazio iz Privredne komore i jedan iz Zadružnog saveza BiH.

Trećinu članova Savjeta predstavljali su uposlenici Fakulteta, birani na način da budu predstavljene sve radne jedinice Fakulteta. Trećinu članova Savjeta činili su studenti Fakulteta, po tri sa Ratarskog, Voćarsko-vinogradarskog i Stočarskog odsjeka i dva sa Odsjeka za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Reforme vezane uz pristupanje Bosne i Hercegovine Bolonjskom procesu, krajem prve dekade 21. vijeka, predviđjele su značajan povratak studenata u upravljačke strukture visokoškolskih ustanova.

Slika 1.5. Zgrada Fakulteta u Zagrebačkoj br. 18, sedamdesetih godina (Arhiv Fakulteta)

Svoj rad Poljoprivredni fakultet nastavlja u istim prostorijama i nakon odvajanja Šumarskog fakulteta 1958. u novoizgrađeno krilo uz postojeću zgradu. Naš fakultet je tu zgradu 1992. godine napustio iz nužde, jer je izvršena agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu i okupirana Grbavica.

Fakultet je obrazovao stručnjake za tri profila: ratarstva, voćarstva i vinogradarstva i stočarstva, a od 1977. godine i za kontrolu poljoprivrednih proizvoda, odnosno od osamdesetih godina za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Zadatke u okviru svoje nastavne, naučnoistraživačke i stručne djelatnosti Fakultet je realizovao kroz svoje institute, u okviru kojih su formirane katedre. Broj i nazivi instituta vremenom su se mijenjali, kao i broj i nazivi katedri po pojedinim institutima.

Tabela 1.1. Instituti i katedre Poljoprivrednog fakulteta od 1977. do 2005. godine

Godina	Instituti	Katedre
1977.	<i>Institut za ratarstvo i oplemenjivanje biljaka</i>	Katedra za ratarsku proizvodnju Katedra za genetiku i oplemenjivanje biljaka Katedra za fiziologiju biljaka Katedra za mehanizaciju u poljoprivredi
	<i>Institut za zootehniku i tehnologiju stočarskih proizvoda</i>	Katedra za stočarsku proizvodnju Katedra za ishranu domaćih životinja Katedra za tehnologiju stočarskih proizvoda Katedra za fiziologiju i higijenu domaćih životinja
	<i>Institut za voćarstvo i vinogradarstvo</i>	Katedra za voćarstvo i vinogradarstvo Katedra za tehnologiju biljnih proizvoda
	<i>Institut za zaštitu bilja</i>	Katedra za fitopatologiju i entomologiju Katedra za mikrobiologiju
	<i>Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije</i>	Katedra za agrohemiju Katedra za pedologiju, melioracije i uređenje zemljišta
	<i>Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije</i>	Katedra za mikroekonomiku Katedra za makroekonomiku Kabinet za osnove opštenarodne odbrane Kabinet za fizičku kulturu
1982.	<i>Institut za ratarstvo</i>	Katedra za ratarsku proizvodnju Katedra za genetiku i oplemenjivanje ratarskih biljaka Katedra za fiziologiju biljaka
	<i>Institut za stočarstvo</i>	Katedra za stočarsku proizvodnju Katedra za ishranu domaćih životinja Katedra za fiziologiju i higijenu domaćih životinja
	<i>Institut za voćarstvo i vinogradarstvo</i>	Katedra za voćarstvo Katedra za vinogradarstvo
	<i>Institut za poljoprivrednu tehniku</i>	

Godina	Instituti	Katedre
1982.	<i>Institut za zaštitu bilja</i>	Katedra za zaštitu bilja Katedra za mikrobiologiju
	<i>Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije</i>	Katedra za agrohemiju, hemiju i biohemiju Katedra za pedologiju, melioracije i uređenje zemljišta
	<i>Institut za preradu i kontrolu poljoprivrednih proizvoda</i>	Katedra za preradu biljnih proizvoda Katedra za preradu stočnih proizvoda Katedra za kontrolu i standardizaciju Katedra tehničko-tehnoloških disciplina
	<i>Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije</i>	Katedra za mikroekonomiku Katedra za makroekonomiku Kabinet za osnove opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ Kabinet za fizičko vaspitanje
1987.	<i>Institut za ratarstvo</i>	Katedra za ratarsku proizvodnju Katedra za genetiku i oplemenjivanje ratarskih biljaka Katedra za fiziologiju biljaka
	<i>Institut za stočarstvo</i>	Katedra za stočarsku proizvodnju Katedra za ishranu domaćih životinja Katedra za anatomiju i fiziologiju domaćih životinja
	<i>Institut za voćarstvo i vinogradarstvo</i>	Katedra za voćarstvo Katedra za vinogradarstvo
	<i>Institut za zaštitu bilja i prehrambenih proizvoda</i>	Katedra za zaštitu bilja Katedra za mikrobiologiju
	<i>Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije</i>	Katedra za agrohemiju, hemiju i biohemiju Katedra za pedologiju, melioracije i uređenje zemljišta
	<i>Institut za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda</i>	Katedra za preradu biljnih proizvoda Katedra za preradu stočnih proizvoda Katedra za kontrolu i standardizaciju Katedra tehničko-tehnoloških disciplina
	<i>Institut za poljoprivrednu tehniku</i>	Katedra za mehanizaciju u poljoprivredi
	<i>Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije</i>	Katedra za mikroekonomiku Katedra za makroekonomiku Kabinet za osnove opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ Kabinet za fizičko vaspitanje

Godina	Instituti	Katedre
2005.	<i>Institut za ratarstvo</i>	Katedra za ratarsku proizvodnju Katedra za genetiku i oplemenjivanje biljaka Katedra za fiziologiju biljaka
	<i>Institut za zootehniku</i>	Katedra za stočarsku proizvodnju Katedra za ishranu domaćih životinja Katedra za anatomiju i fiziologiju domaćih životinja
	<i>Institut za voćarstvo i vinogradarstvo</i>	Katedra za voćarstvo Katedra za vinogradarstvo Katedra za ukrasno bilje i parkove Katedra za oplemenjivanje bilja
	<i>Institut za zaštitu bilja</i>	Katedra za zaštitu bilja Katedra za mikrobiologiju
	<i>Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije</i>	Katedra za agrohemiju, hemiju i biohemiju Katedra za pedologiju i uređenje zemljišta
	<i>Institut za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda</i>	Katedra za preradu biljnih proizvoda Katedra za preradu stočnih proizvoda Katedra za kontrolu i standardizaciju Katedra tehničko-tehnoloških disciplina Katedra za tehnologiju vrenja Katedra za tehnologiju mesa i drugih stočnih proizvoda
	<i>Institut za poljoprivrednu tehniku</i>	Katedra za mehanizaciju u poljoprivredi
	<i>Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije</i>	Katedra za mikroekonomiku Katedra za makroekonomiku Katedra za opšte predmete Kabinet za tjelesni odgoj

Nakon osamostaljenja Bosne i Hercegovine, raspadom bivše Jugoslavije 1992. godine, Poljoprivredni fakultet u Sarajevu se preregistruje u skladu sa novim zakonskim propisima o ustanovama. Obaveze osnivača Fakulteta prelaze na Kanton, prema odredbama Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", 17/99, od 14. oktobra 1999. godine).

Sa ovim promjenama i novim zakonskim odredbama, upravljačku strukturu Fakulteta čine: Upravni odbor, Nastavno-naučno vijeće i dekan. Članove Upravnog odbora, u ime osnivača, imenuje Vlada Kantona Sarajevo, čija je saglasnost potrebna i kod imenovanja dekana Fakulteta. U ratnom periodu, za vrijeme agresije na R BiH 1992–1995. godine, Nastavno-naučno vijeće Fakulteta su sačinjavali svi nastavnici i svi viši asistenti.

Fakultet neprekidno radi tokom rata do 1995. godine, a i kasnije. Tada transformiše svoj studij ukidanjem odsjeka za ratarstvo, stočarstvo i voćarstvo i vinogradarstvo i formiranjem Općeg odsjeka. Odsjek za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda nastavlja raditi pod istim nazivom kao i do tada.

Sljedeća reforma studija Općeg odsjeka izvršena je 1998. godine, i to tako što se formiraju dva usmjerenja: Biljna i Animalna proizvodnja. Na ovaj način, početkom dvijehiljaditih, Fakultet obrazuje tri profila diplomiranih inženjera poljoprivrede (Opći odsjek, Opći odsjek - usmjerenje: Biljna proizvodnja i Opći odsjek - usmjerenje: Animalna proizvodnja) i diplomirane inženjere tehnologije poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Ovakva struktura profila diplomiranih inženjera zadržana je sve do početka organizacije studija prema principima Bolonjskog procesa 2005/06. godine.

Nametnuti agresorski rat Bosni i Hercegovini 1992. godine zatekao je Poljoprivredni fakultet visoko rangiran na ljestvici poljoprivrednih fakulteta u bivšoj Jugoslaviji po opremljenosti i kadrovima visokoškolskih i istraživačkih institucija iz oblasti poljoprivrede i prehrambene tehnologije. Tokom rata dolazi do osipanja nastavnog i drugog osoblja, čije posljedice dugo traju i teško se rješavaju.

Zgrada Fakulteta na Grbavici je prvobitno opljačkana od agresora i domaćih izdajnika: laboratorija, biblioteke, dosjei i druga dokumentacija, istraživački projekti i studije, nastavna sredstva, kancelarijska oprema itd. Nakon toga, zgradu su zapalili i ona je do temelja izgorjela, uništena. Nastavnici i drugi zaposleni, patriote BiH, ostali su u ratnom i opkoljenom Sarajevu i u najtežim uslovima rade i uspijevaju održavati kontinuitet rada Fakulteta. Sve bi to bilo znatno teže da nije bilo razumijevanja prijatelja i kolega sa Veterinarskog i Ekonomskog fakulteta i Građevinskog preduzeća "Bosna", koji su i sami bili u teškim uslovima, ali su sa nama podijelili svoje prostore, pokazali požrtvovanje, nesebičnost i kolegijalnost, koja se ne smije zaboraviti.

Nakon završetka rata, odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, bivša kasarna "Maršal Tito" dodjeljuje se Univerzitetu u Sarajevu, za smještaj svojih članica – fakulteta. U tim zgradama smješteni su: Poljoprivredni, Elektrotehnički, Saobraćajni fakultet i novoosnovani Fakultet za kriminalistiku. Kasnije je taj prostor kasarne nazvan Kampus Univerziteta u Sarajevu.

Poljoprivredni fakultet u kasarni za korištenje uzima zgradu bivšeg regrutnog centra površine od oko 1.300 m² u nju useljava aprila 2006. godine. U toj kasarni su još bili pripadnici međunarodnih mirovnih snaga – SFOR. Poslije iseljavanja ESFOR-a iz kasarne i lociranja na Butmiru, Fakultet se proširio za još 1.700 m².

Uz pomoć donatora, taj prostor se postepeno adaptira i nabavlja se oprema, jer je uopće nismo imali. Zahvaljujući prijateljima iz Bosne i Hercegovine i inostranstva, a i angažmanu svih njegovih zaposlenika, poslije izvjesnog vremena, stvaraju se neophodni uslovi za realizaciju potpunije i očiglednije nastave. Dolaze novi kadrovi, stiču se nova zvanja, obavljaju stručna usavršavanja, angažuju kadrovi iz zemlje i iz inostranstva. Određeni broj nastavnika i saradnika, patriota, vraća se iz prognanstva na svoj Fakultet. Nastavnici, saradnici i ostali zaposlenici Fakulteta koji su saradivali sa agresorom na RBiH nastavljaju svoje karijere u zemljama koje su izvršile agresiju.

Kolektiv našeg fakulteta raste, a prati ga i rast broja studenata. Fakultet ima relativno mlade nastavnike i saradnike, a primaju se i novi asistenti. Mijenjaju se dotadašnji profili obrazovanja kadrova i na taj način prilagođavaju nastalim društvenim promjenama u zemlji i trendovima u inostranstvu. Jedna kolektivna slika zaposlenih ispred zgrade Fakulteta lijepo prikazuje brojnost i stanje zaposlenih, riješenih da ga obnove i vrate njegovu prije stečenu međunarodnu reputaciju.

Slika 1.6. Zaposlenici pred prvom zgradom Fakulteta u Kampusu Univerziteta u Sarajevu 2005. godine (Arhiv Fakulteta)

Personalno jačanje i sve bolja opremljenost, studijski boravci nastavnika i saradnika Fakulteta na prestižnim inostranim univerzitetima i institutima, sve veća njegova uključenost u domaće i međunarodne naučno-istraživačke projekte, postepeno ali kontinuirano vraća njegov nekadašnji renome.

Dekani i prodekani Poljoprivrednog fakulteta u periodu
od 1958. do 2006. godine bili su:

**Školska 1959. godina
do 1. 9. 1959.**

Dekan: Milan Dobrenov, dipl. inž.
Prodekan: dr. Frano Boko

Školska 1959/60. godina

Dekan: Ljubo Božić, dipl. inž.
Prodekan: Vladimir Drecun, dipl. inž.

**Školska 1960/61.
i 1961/62. godina**

Dekan: Ljubo Božić, dipl. inž.
Prodekan: Šerif Bubić, dipl. inž.

**Školska 1962/63.
i 1963/64. godina**

Dekan: dr. Dušan Maksimović
Prodekan: dr. Dane Batinica

**Školska 1964/65.
i 1965/66. godina**

Dekan: dr. Risto Parijez
Prodekani: dr. Dragomir Čosić,
dr. Obrad Petijević

Školska 1966/67. godina

Dekan: dr. Risto Parijez
Prodekan: dr. Žak Finci

**Školska 1967/68.
i 1968/69. godina**

Dekan: dr. Branko Bajčetić
Prodekan: dr. Vinko Milinković

**Školska 1969/70.
i 1970/71. godina**

Dekan: dr. Risto Parijez
Prodekani: dr. Aleksandar Milošević,
dr. Radovan Pajanović

**Školska 1971/72.
i 1972/73. godina**

Dekan: dr. Osman Sarić
Prodekani: dr. Natalija Dozet,
dr. Miroslav Ristanović

**Školska 1973/74.
i 1974/75. godina**

Dekan: dr. Žak Finci
Prodekani: dr. Zijahudin Aganović,
dr. Mitar Bašović

**Školska 1975/76.
i 1976/77. godina**

Dekan: dr. Mihovil Vlahinić
Prodekani: dr. Slavko Pavlić,
dr. Predrag Vuksanović

**Školska 1977/78.
i 1978/79. godina**

Dekan: dr. Olga Vidović
Prodekani: dr. Dragan Perović,
dr. Mehmed Lulo

**Školska 1979/80.
i 1980/81. godina**

Dekan: dr. Mitar Bašović
Prodekani: dr. Husnija Čerimagić,
dr. Marko Stanišić

**Školska 1981/82.
i 1982/83. godina**

Dekan: dr. Jusuf Mulić
Prodekani: dr. Ilija Popović,
dr. Vjekoslav Selak

**Školska 1983/84.
i 1984/85. godina**

Dekan: dr. Natalija Dozet
Prodekani: dr. Dženana Bisić-Hajro,
dr. Ante Beš

**Školska 1985/86.
i 1986/87. godina**

Dekan: dr. Refik Numić
Prodekani: dr. Bogoljub Milovanović,
dr. Ramiz Handžić

**Školska 1987/88.
i 1988/89. godina**

Dekan: dr. Predrag Lučić
Prodekani: dr. Tatjana Ljujić-
Mijatović,
dr. Ilijas Ramoševac, dr. Zlatko Hakl

**Školska 1989/90.
i 1990/91. godina**

Dekan: dr. Predrag Lučić
Prodekani: dr. Hamid Bogučanin,
dr. Zlatko Hakl

Školska 1991/92. godina

Dekan: dr. Zahid Čaušević
Prodekani: dr. Rudolf Rajnpreht,
dr. Dragutin Mijatović,
dr. Tatjana Ljujić-Mijatović

**Školska 1992/93.
i 1993/94. godina**

Dekan: dr. Zahid Čaušević
Prodekani: dr. Hamid Bogučanin,
dr. Zlatko Hakl

**Školska 1994/95.
i 1995/96. godina**

Dekan: dr. Refik Telalbašić
Prodekani: dr. Hamid Bogučanin,
dr. Zlatko Hakl

Školska 1996/97. godina

Dekan: dr. Refik Telalbašić
Prodekani: dr. Zlatko Hakl,
dr. Bahrija Šaćiragić

**Školska 1997/98.
i 1998/99. godina**

Dekan: dr. Hamid Bogučanin
Prodekani: dr. Franjo Božur,
dr. Ševal Muminović

**Školska 1999/2000.
i 2000/01. godina**

Dekan: dr. Hamid Bogučanin
Prodekani: dr. Sonja Bijelac,
dr. Mirsad Kurtović

Školska 2001/02. godina

Dekan: dr. Hamid Bogučanin
Prodekani: dr. Sonja Bijelac,
dr. Mirsad Kurtović

**Školska 2002/03.
i 2003/04. godina**

Dekan: dr. Vjekoslav Selak
Prodekani: dr. Sonja Bijelac,
dr. Mirsad Kurtović

**Školska 2004/05.
i 2005/06. godina**

Dekan: dr. Vjekoslav Selak
Prodekani: dr. Sonja Bijelac,
dr. Mirsad Kurtović,
dr. Selim Škaljić

1.3.1. FAKULTET ZA VRIJEME AGRESIJE NA BOSNU I HERCEGOVINU (1992–1995)

1.3.1.1. Ljudski i materijalni resursi do 1992. godine

Od svog osnivanja 1940. pa sve do aprila 1992. godine, Poljoprivredni fakultet u Sarajevu je imao uzlaznu putanju razvoja u visokom obrazovanju kadrova, naučno-istraživačkom radu, izradi strategija, programa, ekspertiza, analiza i ostalih poslova iz domena svoje djelatnosti. Stekao je reputaciju prepoznatljive visokoškolske ustanove, na nivou i starijih fakulteta u bivšoj Jugoslaviji. To je bila jedina visokoškolska ustanova u RBiH iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije. Diplome stečene na ovom fakultetu bile su priznate širom svijeta i nije poznat nijedan drugačiji slučaj.

Neposredno pred početak agresije na našu zemlju, Fakultet je imao 210 zaposlenih, od čega 86 nastavnika i saradnika (50 nastavnika i 36 asistenata), koji su izvodili nastavu na četiri odsjeka za redovni i vanredni studij, te 13 na postdiplomskom studiju. Na Fakultetu je bilo više od 1.100 upisanih studenata. Aktivnosti na Fakultetu su se odvijale posredstvom četiri odsjeka, osam instituta i zajedničke službe.

Poljoprivredni fakultet u Sarajevu je koristio zgradu površine 10.183 m² prostora, koji je podijeljen na 263 sobe, 20 laboratorija, učionice i četiri amfiteatra. Imao je bogatu biblioteku sa 85.000 knjiga i još 75.000 drugih naslova.

Fakultet je na lokaciji oglednog poligona Butmir, namijenjenog za praktičnu nastavu i istraživački rad, posjedovao značajnu poljoprivrednu mehanizaciju i drugu opremu. Osim toga, imovina je obuhvatala i 7 ha obradive površine, od kojih se intenzivno obrađivalo 6 ha, a preostali dio je ekonomsko dvorište. Na imanju je postojala upravna zgrada s pratećim stambenim i drugim objektima za privremeni smještaj radnika Fakulteta i laboratorija za poljoprivredne mašine, u čijem su se sastavu nalazili: hangarski prostori za smještaj poljoprivredne mehanizacije, mini servisna radionica za servisiranje i atestiranje poljoprivrednih mašina, te neophodni učionički i kancelarijski prostor. Postojale su i garaže za vozila i iz kompleksa izdvojeni amfiteatar za rad u stočarstvu.

Procijenjena ukupna materijalna ratna šteta na Fakultetu za vrijeme agresije na RBiH iznosi oko 55 miliona KM. Vrijednost uništene naučne i stručne dokumentacije, u koju su uložene 52 godine rada, neprocjenjiva je.

2. Имовина из претходне тачке обухвата:
– цјелокупну опрему, основна средства и ситни инвентар са назнаком техничког назива и инвентарног броја,

- наставна помагала и учила,
- документацију о броју уписаних и дипломира-них студената,
- броју и пријавама положених испита студената који студирају,
- индексе студената,
- научно-истраживачке пројекте и уговоре о научно-техничкој сарадњи са привредом,
- цјелокупну библиотеку са картотеком,
- рачуноводствено-финансијску документацију о пословању факултета.

Имовина обухвата и већ измјештену и обезбјеђену опрему и документацију, и то:

- матичне књиге (7 комада);
- персоналну документацију радника Шумарског факултета,
- бинокларне микроскопе (2 комада),
- лабораторијске микроскопе „ЦАРЛ ЦАЈС“ – Јена (15 комада),
- писачке машине (2 комада),
- друге ситне приборе.

3. Измјештање имовине и уговор у возила извршиће се у присуству Комисије, у саставу:

- Коча Говедарица, представник Министарства образовања науке, културе и вјера,
- Проф. др Слободан Рончевић, представник Министарства образовања, науке, културе и вјера,
- Мр Немања Шиник, представник Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде,
- Мр Радмила Драганић, представник Министарства шумарства и водопривреде.

Комисија ће почети са радом одмах, односно када председник Скупштине Српске општине Ново Сарајево обавијести Министарство образовања, науке, културе и вјера да су се стекли услови за почетак рада измјештања и уговара имовине из тачке 2. ове наредбе.

Комисија ће сачинити писмени попис имовине.

4. Задужује се Центар за унапређење пољопривреде брдско-планинског подручја, Соколац, односно Универзитет у Бања Луци и Српска општина Соколац, односно Бања Лука да преузму имовину, по пропису, и организују њен смјештај и чување у одговарајућим просторијама до оснивања будућег Шумарског факултета.

5. Ова наредба ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном гласнику српског народа у Босни и Херцеговини“.

Број: 01-47/92

Министар

31. јула 1992. год Проф. др Љубомир Зуковић, с.р.

496

На основу члана 29. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини“, број 4/92), министар образовања, науке, културе и вјера доноси следећу

НАРЕДБУ

1. Цјелокупну имовину Пољопривредног факултета у Сарајеву измјестити на безбедније мјесто и дати на коришћење новооснованом Пољопривредном факултету у Бањалуци.

2. Имовина из претходне тачке обухвата:

– цјелокупну опрему, основна средства и ситни инвентар са назнаком техничког назива и инвентарног броја,

- наставна помагала и учила,
- документацију о броју уписаних и дипломира-них студената,
- броју и пријавама положених испита студената који студирају,
- индексе студената,
- научно-истраживачке пројекте и уговоре о научно-техничкој сарадњи са привредом,
- цјелокупну библиотеку са картотеком,
- рачуноводствено-финансијску документацију о пословању факултета.

3. Измјештање имовине и уговор у возила извршиће се у присуству Комисије, у саставу:

- Славица Кларич, представник Министарства образовања, науке, културе и вјера,
- Проф. др Предраг Душић, представник Министарства образовања, науке, културе и вјера,
- Мр Немања Шиник, представник Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде,
- Мр Радмила Драганић, представник Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Комисија ће почети са радом одмах, односно када председник Скупштине Српске општине Ново Сарајево обавијести Министарство образовања, науке, културе и вјера да су се стекли услови за почетак рада измјештања и уговара имовине из тачке 2. ове наредбе.

Комисија ће сачинити писмени попис имовине.

4. Задужује се Комисија матичара за обављање припремних радњи за оснивање Пољопривредног факултета у Бањалуци да преузме имовину, по попису, и организује њен смјештај у просторије новооснованог Пољопривредног факултета.

5. Ова наредба ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном гласнику српског народа у Босни и Херцеговини“.

Број: 01-46/92.

Министар

31. јула 1992. год Проф. др Љубомир Зуковић, с.р.

497

На основу члана 29. став 4. Закона о државној управи („Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини“, број 4/92) и Наредбе о активирању производње и заштите залиха готових производа („Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини“, број 8/92), министар привреде д о н о с и

У П У Т С Т В О

О ОРГАНИЗОВАЊУ И ОЖИВЉАВАЊУ ПРОИЗВОДЊЕ У РАТНИМ УСЛОВИМА

У складу са Законом о одбрани („Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини“, број 7/92), Одлуком о организовању и раду предузећа и других организација од општег интереса за одбрану Српске Републике Босне и Херцеговине, Одлуком о организовању и раду предузећа, установа и других правних лица („Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини“, број 10/92) овим упутством се разрађује поступак организовања и оживљавања производње у ратним условима.

Slika 1.7. Faksimil Naredbe tzv. Srpske republike o izmještanju cjelokupne imovine Poljoprivrednog fakulteta u Banju Luku ("Sl. glasnik Srpske Republike", broj 14, od 7. septembra 1992)

U uslovima agresije, Poljoprivredni fakultet u Sarajevu, smješten na Grbavici, koja je bila okupirana od 1992. do 1995. godine, bio je potpuno devastiran. Sva imovina Poljoprivrednog i Šumarskog fakulteta je planski opljačkana, a zgrada zapaljena. Naredbom Ministarstva nauke, kulture i vjera srpskog naroda u BiH, koja je objavljena u Sl. glasniku takozvane Srpske republike, br. 14, od 7. septembra 1992. godine, naređeno je preuzimanje cjelokupne imovine spomenutih fakulteta (slika 1.7).

Slike 1.8–9. Zgrada Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebačkoj br. 18, nakon reintegracije Grbavice, 1996. (Arhiv Fakulteta)

Pored pljačke imovine i uništenja zgrade Fakulteta i vozila, agresori su opljačkali i uništili imovinu na oglednom poligonu Butmir, gdje se nalazila poljoprivredna mehanizacija i oprema za postavljanje i praćenje istraživanja u poljoprivredi i prehrambenoj industriji, smještena u dva hangara i ostalim građevinskim objektima. Uništen je i amfiteatar za rad u stočarstvu, također smješten na Butmiru. Osim toga, na Butmiru je uništena mreža i sistem za navodnjavanje, a zemljište je ispunjeno minama. Otuđena su i sva fakultetska putnička vozila i autobus Fakulteta.

Slika 1.10. Ogledni poligon na Butmiru 1996. godine (Arhiv Fakulteta)

1.3.1.2. Ljudski i materijalni resursi tokom ratnog perioda 1992-1995. godine

Nastavnički kadar, patriotski opredijeljen, a koji se nalazio na neokupiranom dijelu grada Sarajeva okuplja se nakon okupacije zgrade Fakulteta na Grbavici i donosi odluku da nastavi sa radom bez obzira na ratno stanje. Njima su se u radu pridružili i ostali zaposlenici Fakulteta koji nisu bili vojno angažovani. Najveći dio saradnika Fakulteta bio je angažovan u Armiji BiH.

Neophodan prostor za svoj kontinuirani rad nastavnici i ostali zaposlenici Fakulteta dobili su od Veterinarskog i Ekonomskog fakulteta u Sarajevu i Građevinskog preduzeća "Bosna". U tim prostorijama, a najviše na Ekonomskom fakultetu, ostali su sve do 1996. godine. Na pojedinim godinama studija, na kojima je bilo više studenata, održavala se povremeno skraćena nastava, u zavisnosti od toga da li su to bar na kraće vrijeme omogućavala ratna djelovanja agresora. Uslovi za rad i život bili su prosto nepodnošljivi – bez struje, vode, grijanja, slaba odjeća i nedostatak osnovnih namirnica, po život opasno kretanje i boravak u prostorijama itd.

Od 50 prijeratnih nastavnika, na Fakultetu je tokom agresije radilo samo njih 23 ili 46%, i to: trinaest redovnih profesora, šest vanrednih profesora i četiri docenata. Kod asistentskoga kadra situacija je bila još kritičnija, od prijeratnih 36 asistenata njih samo devet ili 25% je bilo angažovano u nastavi. Od 124 ostala zaposlenika ostalo je njih 30 ili 24%: šest je radilo, a 24 su bili na čekanju. Kraj agresije, sa stanovišta ljudskih resursa, Poljoprivredni fakultet je dočekao u vrlo lošem stanju. Fakultet je u ratnom periodu napustilo 27 nastavnika (54%), isto toliko asistenata (75%) i 94 ostala zaposlenika (76%).

Veoma je važno istaknuti da je, bez obzira na ratno stanje u našoj zemlji, Poljoprivredni fakultet sačuvao multinacionalan sastav kako među zaposlenim tako i među studentima. To je naše trajno opredjeljenje i mi se njega ne odričemo, ni pod kakvim uslovima. Kod svih zaposlenih i studenata, pored ispunjavanja radnih obaveza, stalno je bila na umu misao kako sačuvati goli život.

I u tako teškim uslovima nije prestajala važna obrazovna uloga Fakulteta, što se može reći i za sve tadašnje članice Univerziteta u Sarajevu. Razlikovali smo se samo po tome što naš fakultet, kao i nekoliko drugih fakulteta, nije imao svoju zgradu, a time ni osnovnu opremu za obavljanje svoje djelatnosti.

Tabela 1.2. Stečene diplome na Fakultetu tokom agresije (1992–1995)

Godina	Diplomirani inženjeri po odsjecima				Ukupno	Magistri nauka	Doktori nauka
	Ratarstvo	Voćarstvo i vinogradarstvo	Stočarstvo	Tehnologija poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda			
1992.	35	16	18	27	96	6	1
1993.	7	6	5	6	24	3	-
1994.	13	16	7	5	41	5	1
1995.	3	4	3	9	19	2	-
Ukupno	58	42	33	47	180	16	2

U ratnom periodu od 1992. do 1995. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu je diplomiralo 180 studenata, 16 je magistriralo, dok su dva kandidata doktorirala (tabela 1.2).

1.4. POLJOPRIVREDNO- PREHRAMBENI FAKULTET (2006–2020)

Poljoprivredni fakultet svoj naziv mijenja u Poljoprivredno-prehrambeni fakultet krajem 2006. godine. Bilo je to vrijeme prelaska na studije organizovane prema principima Bolonjskog procesa, kada je na Fakultetu prevagnulo mišljenje da najširoj javnosti, a posebno budućim studentima Fakulteta, treba na adekvatniji način ukazati na strukturu studija koji se na njemu odvijaju. U to je vrijeme Odsjek za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda za nepunih 30 godina svog postojanja prerastao u institucionalno i personalno najjače jezgro za visoko obrazovanje u oblasti prehrambenih tehnologija u Bosni i Hercegovini. Na to je ukazivao kako sve veći interes za upis ovog odsjeka, tako i sve veći broj diplomanata koji su svoje profesionalne karijere počinjali sa diplomom diplomiranog inženjera tehnologije poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, na kojoj je stajao potpis dekana Fakulteta.

Osim promjene naziva, na Fakultetu nije bilo značajnijih promjena strukture upravljanja niti unutrašnje organizacije. Najprije kašnjenje, a zatim određeno nesnalaženje izvršne i zakonodavne vlasti u Bosni i Hercegovini oko institucionalno-regulatornog uređenja visokog obrazovanja u uslovima prelaska na sisteme studiranja usaglašene s principima Bolonjskog procesa doveli su Poljoprivredno-prehrambeni, ali i druge fakultete u zemlji, u jednu vrstu pravnog vakuuma. Najavljena i potrebna integracija univerziteta odvija se sporo i s konceptom koji tek u vrijeme nastanka ovog teksta postaje jasniji. Niz pitanja iz domena akreditiranja, odobravanja studijskih programa, osiguranja kvaliteta studija, radnog opterećenja studenata i nastavnika itd. još nisu na adekvatan način uređena. U takvoj situaciji ne treba čuditi da su i Univerzitet u Sarajevu, ali i njegovi fakulteti, česti bili u prilici sami intuitivno tražiti rješenja, vodeći se interesima i potrebama studenata, fakulteta i univerziteta.

Zbog izgradnje nove putne komunikacije u Sarajevu (sjeverne longitudinalne), zgrada u kojoj je bio smješten Fakultet ruši se u skladu sa društvenim potrebama, a on dobija zgradu u Kampusu. Nakon izvršenih radova adaptacije te tzv. nove zgrade, Fakultet u nju useljava septembra 2008. godine i nastavlja svoj kontinuitet u radu, a menadžment radi na izgradnji savremene sgrade u Kampusu u skladu sa usvojenim planom. Ova zgrada ima površinu od oko 5.000 m² adaptiranog prostora sa znatno boljim i prikladnijim prostorom i uslovima za nastavne aktivnosti i smještaj laboratorija. Fakultet nabavlja i oprema dodatni laboratorijski, učionički i kancelarijski prostor, a još se proširuje na zgradu koja se nalazi u neposrednoj blizini.

Tabela 1.3. Instituti i katedre Poljoprivrednog fakulteta
od 2006. do 2019. godine

Godina	Instituti	Katedre
2006.	<i>Institut za ratarstvo</i>	Katedra za ratarstvo Katedra za povrtlarstvo Katedra za krmno bilje i travnjake Katedra za fiziologiju biljaka Katedra za poljoprivrednu botaniku
	<i>Institut za zootehniku</i>	Katedra za stočarstvo Katedra za ishranu, etologiju i ekologiju u animalnoj proizvodnji Katedra za akvakulturu Katedra za anatomiju i fiziologiju domaćih životinja
	<i>Institut za voćarstvo i vinogradarstvo</i>	Katedra za voćarstvo Katedra za vinogradarstvo Katedra za floristiku i pejzažno oblikovanje Katedra za genetiku i oplemenjivanje biljaka u poljoprivredi
	<i>Institut za zaštitu bilja</i>	Katedra za zaštitu bilja Katedra za mikrobiologiju u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji
	<i>Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije</i>	Katedra za primijenjenu hemiju u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji Katedra za biohemiju u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji Katedra za pedologiju i održivo upravljanje zemljištem Katedra za melioracije i uređenje zemljišta
	<i>Institut za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda</i>	Katedra za tehnologiju prehrambenih proizvoda biljnog porijekla Katedra za tehnologiju prehrambenih proizvoda animalnog porijekla Katedra za standardizaciju kontrole kvaliteta Katedra za tehnološke operacije u prehrambenoj industriji Katedra za tehnologiju vrenja Katedra za specijalne tehnologije Katedra za tehnologiju ulja i masti Katedra za mljekarstvo Katedra za nutricionizam
	<i>Institut za poljoprivrednu tehniku</i>	Katedra za mehanizaciju u poljoprivredi
	<i>Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije</i>	Katedra za mikroekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije Katedra za makroekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije

U Kampusu Univerziteta u Sarajevu predviđena je gradnja nove zgrade Poljoprivrednoprehrambenog fakulteta. Ona je projektovana u skladu sa najsavremenijim standardima modernog biotehničkog fakulteta, tačno je određena njena lokacija i urađena kompletna projektna dokumentacija. Izbijanjem svjetske ekonomske krize 2008. godine, a i nepovoljnim ambijentalnim uslovima u zemlji, izgradnja Fakulteta je odgođena na neodređeno vrijeme.

Slika 1.12. Zgrada u Kampusu koju Fakultet adaptira i u koju useljava septembra 2008. godine (Arhiv Fakulteta)

Sadašnji menadžment Fakulteta je aktuelizovao pitanje izgradnje nove savremene zgrade u Kampusu kod nadležnih institucija u Kantonu Sarajevo i na Univerzitetu u Sarajevu. Za te namjene, menadžment Fakulteta je osigurao inicijalna finansijska sredstva, te tako taj izuzetno važan proces ovog posla pokrenuo u pozitivnom smjeru.

Novo vrijeme nosi i nove zahtjeve. Studiji agronomije i prehrambenih tehnologija oduvijek su imali polivalentan karakter i od studenata su zahtijevali poznavanje niza naučnih disciplina i tehnologija, ali i izgradnju spoznaje o posebnoj društvenoj odgovornosti prema prirodnom okruženju i prirodnim resursima, koje imaju agronomi i prehrambeni tehnolozi. Opći razvoj nauke i tehnologija, ali i zahtjevi modernog doba, studije poljoprivrede i prehrambenih tehnologija u sve većoj mjeri pomjeraju se iz domena biotehnika i biotehnologija u oblasti koje povezuju inovativne

tehnologije s poljoprivredom i prehrambenom tehnologijom, koje, pored iznalaženja rješenja za proizvodnju dovoljnih količina kvalitetne hrane, treba da osiguraju racionalno korištenje prirodnih resursa, očuvanje i unapređenje stanja okoliša te da doprinesu stvaranju situacije jednakih razvojnih šansi ruralnih područja. To također znači da će Fakultet sve više uvoditi programe drugih naučnih disciplina u svoje kurikulume te tako doprinijeti interdisciplinarnosti studija. Time će ujedno zadovoljiti kriterije modernih studija poljoprivrede i prehrambene tehnologije, koji će privlačiti generacije studenata koji se žele baviti modernijim pristupima proizvodnje hrane.

Uspjesi generacija profesora i studenata Fakulteta u rješavanju mnogih proizvodnih i društvenih izazova tokom prethodnih decenija mogu biti izvori inspiracije novim generacijama njegovih nastavnika, istraživača i studenata.

Dekani i prodekani Fakulteta u periodu od 2006.
godine do *danas* bili su:

Školska 2006/07–2009/10. godina

Dekan: dr. Mirsad Kurtović
Prodekani: dr. Hamid Čustović,
dr. Sabahudin Bajramović,
dr. Milenko Blesić

Školska 2010/11–2013/14. godina

Dekan: dr. Mirsad Kurtović
Prodekani: dr. Hamid Čustović,
dr. Sabahudin Bajramović,
dr. Milenko Blesić,
dr. Dragana Ognjenović

Školska 2014/15–2017/18. godina

Dekan: dr. Zlatan Sarić
Prodekani: dr. Drena Gadžo,
dr. Sabahudin Bajramović,
dr. Pakeza Drkenda,
dr. Muhamed Brka (do maja 2016),
dr. Milenko Blesić (od maja 2016.)

Školska 2018/19. godina –

Dekan: dr. Muhamed Brka
Prodekani: dr. Lutvija Karić,
dr. Enisa Omanović-Mikličanin,
dr. Vedad Falan,
dr. Almir Toroman

1.5. DEKANI FAKULTETA

Do proslave svog jubileja - 80 godina rada Fakulteta (1940–2020) – najvažniju, funkciju dekana je obavljalo 30 njegovih profesora sa ukupno 43 mandata. Tu istaknutu funkciju obavljali su radi održavanja kontinuiteta rada ustanove, ali i radi osavremenjavanja programa obrazovanja i novih rezultata u naučno-istraživačkom radu, praćenja i primjene dostignuća razvijenih zemalja svijeta iz predmetne oblasti, te stvaranja boljih uslova za obavljanje tako značajnih društvenih poslova.

Uslovi rada, a posebno obavljanje dužnosti dekana u tako dugom periodu bili su veoma raznovrsni. U najtežim vremenima, posebno ratnim, trebalo je mnogo truda, znanja, snage i strpljenja da se kolektiv održi na okupu i osiguraju minimalni uslovi za obavljanje tako važne uloge. Nakon rata trebalo je obnoviti resurse i nastaviti rad, pa je to bio i poseban teret.

Slika 1.13. Rukovodstvo Fakulteta (s lijeva na desno: Doc.dr Almir Toroman - prodekan za kvalitet, Prof.dr Enisa Omanović-Miklićanin – prodekanesa za međunarodnu saradnju i naučno-istraživački rad, Prof. dr Muhamed Brka - dekan, Prof.dr Lutvija Karić – prodekanesa za nastavu, Doc.dr Vedad Falan – prodekan za finansije)

Slika 1.14. Dekani Fakulteta u posljednjih pet mandata (s lijeva na desno: Prof.dr Hamid Bogučanin, Prof.dr Zlatan Sarić, Prof.dr Muhamed Brka, Prof.dr Mirsad Kurtović, Prof.dr Vjekoslav Selak)

U obilježavanju tako važne jubilarne godišnjice Fakulteta, ne treba propustiti priliku za kratko podsjećanje na njegove dekane, koji su svoj dio života ugradili u nisku uspjeha i razvoj na ostvarivanju dostignute reputacije i van granica naše zemlje. Većina njih bila je posvećena planiranju i provođenju projekata koji su vodili poboljšanju uslova studiranja, jačanju istraživačkih kapaciteta i poboljšanju materijalne situacije Fakulteta. Neki su, međutim, morali preuzeti odgovornosti prve osobe Fakulteta u vremenima kada se on stvarao, u vremenima kada je paljen, rušen, preseljavan i kada je ponovo građen i opreman. Vrijeme jubilarne godišnjice Fakulteta prilika je za kratko podsjećanje na njegove dosadašnje dekane.

Dr. Stanoje Nedeljković

Prvi dekan Poljoprivredno-šumarskog fakulteta imenovan odlukom Savjeta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Beogradu 1940. godine. Redovni profesor geodezije na Univerzitetu u Beogradu. Bio na čelu matičara Fakulteta i prvog tima nastavnika koji je organizovao nastavu prvog semestra, koja je počela u januaru 1940. godine.

Mandatni period: 1940/41.

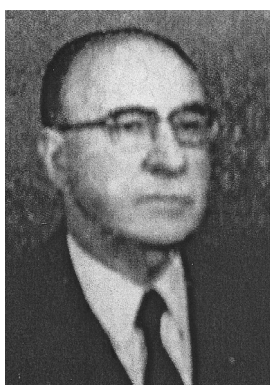

Prof. dr. Nikola Zdanovski

Rođen 1885. godine u Moskvi. Diplomirao 1926. godine na Gospodarsko-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Doktorirao 1936. i habilitirao 1947. godine. Na Fakultetu radio od 1947. do 1965. godine. Jedan od prvih nastavnika Fakulteta. Dekan Fakulteta u tri i prodekan u jednom mandatu. Penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Mljekarstvo. Bio je redovni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Preminuo 1973. godine.

Mandatni periodi: 1948/49, 1949/50, 1957/58.

Prof. Fazlija ing. Alikalfić

Rođen u Mostaru 1910. godine. Diplomirao na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Pragu 1934. godine. Izabran za prvog nastavnika Šumarskog odsjeka Poljoprivredno-šumarskog fakulteta 1949. godine. Osnivač Katedre i Zavoda za uzgajanje šuma. Bio prodekan Fakulteta i prorektor. Penzionisan kao redovni profesor 1972. godine.

Mandatni period: 1950/51, 1952/53.

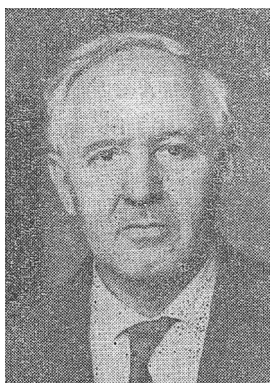

Prof. dr. Dragomir Ćosić

Rođen 1896. u Velikoj Drenovi kod Trstenika. Agronomski studij završio u Grignonu, Francuska. Doktorirao 1924. godine na Prirodno-matematskom fakultetu u Nancyju. Među matičarima i osnivačima Fakulteta. U po dva mandata bio dekan i prodekan Fakulteta. U jednom mandatu prorektor Univerziteta u Sarajevu. Bio je redovni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Preminuo 1977. godine.

Mandatni periodi: 1950/51, 1955/56.

Prof. Viktor ing. Vitolović

Rođen 1899. godine u Sovinjaku – Pula. Diplomirao 1931. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Habilitirao 1957. godine. Radio kao profesor Opšteg voćarstva. Posebno zaslužan za podizanje FOPD “Slatina”. Penzionisan 1963. godine u zvanju redovnog profesora na predmetu Opšte voćarstvo. U dva mandata bio i prodekan Fakulteta. Preminuo 1976. godine.

Mandatni period: 1953/54.

Prof. Branislav ing. Begović

Rođen 1902. godine u Fakovićima – Srebrenica. Diplomirao na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu 1926. godine. Na Fakultetu radi od februara 1949. godine kao vanredni profesor na predmetu Iskorišćavanje šuma. Osnivač i šef Katedre za iskorišćavanje šuma. Penzionisan kao redovni profesor 1972. godine.

Mandatni period: 1954/55.

Prof. Vasilije ing. Matić

Rođen 1906. godine u Srpskim Moravcima (Hrvatska). Diplomirao 1930. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Od 1950. godine vanredni profesor na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu na predmetu Uređivanje šuma. Bio šef Zavoda i Katedre za uređivanje šuma. Penzionisan u zvanju redovnog profesora 1972. godine.

Mandatni period: 1956/57.

Prof. Salko ing. Đikić

Rođen 1906. godine u Mostaru. Studij šumarstva završio na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu. Bio prvi direktor Šumarskog instituta u Sarajevu, odakle 1950. godine prelazi na Fakultet kao vanredni profesor na predmetima Šumske kulture i Šumske melioracije. Penzionisan u zvanju redovnog profesora 1973. godine.

Mandatni period: 1958/59, do 1. 1. 1959.

Prof. Milan ing. Dobrenov

Rođen 1902. godine. Na Fakultetu radio kao vanredni profesor na predmetu Povrtlarstvo od 1953. do 1962. godine.

Mandatni period: od 1. 1. do 1. 9. 1959.

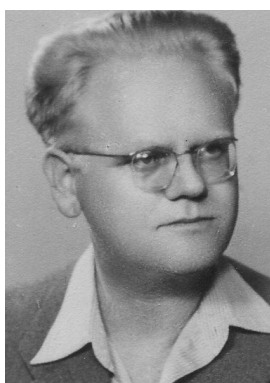

Prof. dr. Ljubo Božić

Rođen 1913. godine u Banjoj Luci. Diplomirao 1936. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Habilitirao 1958, a doktorirao 1961. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu. Na Fakultetu radio od 1954. godine kao profesor na predmetima Agrarna politika, Politička ekonomija i Zadrugarstvo. Penzionisan 1980. godine.

Mandatni period: 1959/60–1961/62.

Prof. dr. Dušan Maksimović

Rođen 1915. godine u Sijekovcu kod Bosanskog Broda. Diplomirao na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu 1939, a doktorirao kao prvi doktor poljoprivrednih nauka na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu 1953. godine. Redovni profesor i osnivač Katedre za Ishranu domaćih životinja. Bio je redovni član Akademije nauka i umjetnosti BiH. Preminuo 1978. godine.

Mandatni period: 1962/63, 1963/64.

Prof. dr. Risto Parijez

Rođen 1919. u Bihovima, Trebinje. Diplomirao 1949. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu. Doktorirao 1957. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu. Penzionisan 1974. godine u zvanju redovnog profesora na predmetima Tržište poljoprivrednih proizvoda i Ekonomika poljoprivrede.

Mandatni periodi: 1964/65–1966/67, 1969/70, 1970/71.

Prof. dr. Branko Bajčetić

Rođen 1920. godine u Bileći. Diplomirao 1949. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu. Doktorirao 1959. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu. Bio je profesor na predmetu Organizacija poljoprivrednih gazdinstava i dopisni član Akademije nauka i umjetnosti BiH. Fakultet napustio u zvanju redovnog profesora 1973. godine.

Mandatni period: 1967/68, 1968/69.

Prof. dr. Osman Sarić

Rođen 1925. godine u Gacku. Diplomirao na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu, a doktorirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 1964. godine. Na Fakultetu radio od 1959. godine, prvo kao asistent a kasnije kao profesor na predmetima iz oblasti proizvodnje krmnog bilja i proizvodnje stočne hrane. Penzionisan kao redovni profesor 1990. godine.

Mandatni period: 1971/72, 1972/73.

Prof. dr. Žak Finci

Rođen 1921. godine u Sarajevu. Diplomirao na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu. Doktorirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 1959. godine. Na Fakultetu bio zaposlen od 1948. godine kao asistent, a kasnije profesor na predmetu Organizacija poljoprivrednih gazdinstava. Penzionisan 1986. godine.

Mandatni period: 1973/74, 1974/75.

Prof. dr. Mihovil Vlahinić

Rođen 1926. godine u Ravnom. Diplomirao na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Doktorirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 1965. godine. Specijalizirao navodnjavanje u Italiji i hidromelioracije u Francuskoj. Na Fakultetu radio od 1963. godine. Penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Melioracije i uređenje zemljišta. Redovni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine.

Mandatni period: 1975/76, 1976/77.

Prof. dr. Olga Vidović

Rođena 1921. godine u Hrasnici kod Sarajeva. Diplomirala i doktorirala na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu. Na Fakultetu radila od 1950. godine. Bila prorektor Univerziteta u Sarajevu. Penzionisana u zvanju redovnog profesora na predmetu Genetika.

Mandatni period: 1977/78, 1978/79.

Prof. dr. Mitar Bašović

Rođen 1927. godine u Kusačama kod Sokoca. Diplomirao na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu, na kojem je i doktorirao 1964. godine. Na Fakultetu radio od 1961. godine kao asistent, a zatim i kao nastavnik u svim zvanjima na predmetu Fiziologija biljaka.

Mandatni period: 1979/80, 1980/81.

Prof. dr. Jusuf Mulić

Rođen 1933. godine u Konjicu. Diplomirao 1957. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu, na kojem je i doktorirao 1964. godine. Magistrirao na Univerzitetu u Napulju, a postdoktorske studije završio na Univerzitetu u Hohenheimu. Na Fakultetu radio od 1958. godine. Bio redovni profesor na predmetu Troškovi i kalkulacije. Rektor Univerziteta u Sarajevu od 1991/92. i 1992/93. godine.

Mandatni period: 1981/82, 1982/83.

Prof. dr. Natalija Dozet

Rođena 1923. godine u Sarajevu. Diplomirala 1950. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu, a doktorirala na Poljoprivrednom fakultetu u istom gradu 1963. godine. Na Fakultetu radila od 1953. godine kao asistent, a kasnije i kao profesor u svim zvanjima na predmetima Prerada mlijeka i mliječnih proizvoda i Mljekarstvo.

Mandatni period: 1983/84, 1984/85.

Prof. dr. Refik Numić

Rođen 1936. godine u Sarajevu. Diplomirao 1957. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu. Magistrirao na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu. Doktorirao 1970. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu. Specijalizirao fitopatologiju u Japanu. Na Fakultetu radio od 1959. godine. Kao profesor emeritus na Fakultetu bio aktivan i nakon penzionisanja. Preminuo 2008. godine.

Mandatni period: 1985/86, 1986/87.

Prof. dr. Predrag Lučić

Rođen 1934. godine na Cetinju (Crna Gora). Diplomirao 1959. na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu, na kojem je i doktorirao 1971. godine. Specijalizirao iz oblasti fiziologije voćaka u Holandiji. Na Fakultetu radio od 1961. godine. Prošao sva saradnička i nastavna zvanja na predmetu Opšte voćarstvo.

Mandatni period: 1987/88–1990/91.

Prof. dr. Zahid Čaušević

Rođen 1928. godine u Stranama – Pale. Diplomirao na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu 1953. godine. Doktorirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 1972. godine. Na Fakultetu nastavu izvodio od 1975. godine, a u radnom odnosu bio od 1979. godine. Kao profesor emeritus na Fakultetu bio aktivan i nakon penzionisanja. Preminuo 2008. godine.

Mandatni period: 1991/92–1993/94.

Prof. dr. Refik Telalbašić

Rođen 1932. godine u Bačkom Petrovcu. Diplomirao 1958. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu. Na istom fakultetu doktorirao 1965. godine. Na Fakultetu radio od 1961. godine. Penzionisan kao redovni profesor Opšteg stočarstva i konjogojstva kao dijela predmeta Specijalno stočarstvo. Kao profesor emeritus na Fakultetu bio aktivan i nakon penzionisanja.

Mandatni period: 1994/95–1996/97.

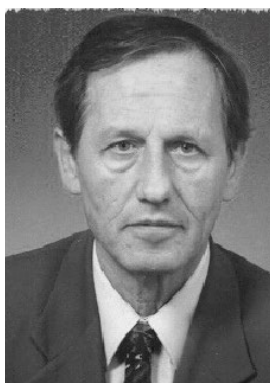
Prof. dr. Hamid Bogučanin

Rođen 1949. godine u Tuzinju – Sjenica. Diplomirao 1972. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu, na kojem je i magistrirao 1984. te doktorirao 1989. godine. Na Fakultetu radio od 1979. godine, prolazeći sva saradnička i nastavna zvanja. Kao profesor emeritus na Fakultetu bio aktivan i nakon penzionisanja. U dva mandata obavljao prodekansku dužnost.

Mandatni period: 1997/98–2001/02.

Prof. dr. Vjekoslav Selak

Rođen 1942. godine u Dušćici, Prozor-Rama. Diplomirao 1964. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu, na kojem je i doktorirao 1977. godine. Magistrirao na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu. Na Fakultetu radio od 1969. godine. Kao profesor emeritus na Fakultetu bio aktivan i nakon penzionisanja. U jednom mandatu bio prodekan Fakulteta.

Mandatni period: 2002/2003–2005/06.

Prof. dr. Mirsad Kurtović

Rođen 1962. godine u Sarajevu. Diplomirao 1986. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu, na kojem je i magistrirao te doktorirao 1998. godine. Na Fakultetu radi od 1988. godine. Prošao sva saradnička i nastavnička zvanja. Redovni profesor na predmetu Oplemenjivanje biljaka. U tri mandata bio prodekan za nastavu Fakulteta.

Mandatni period: 2006/07–2013/14.

Prof. dr. Zlatan Sarić

Rođen 1960. godine u Sarajevu. Diplomirao 1986. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu, na kojem je magistrirao i doktorirao 2002. godine. Na Fakultetu radi od 1988. godine. Prošao sva saradnička i nastavnička zvanja. Redovni profesor na oblasti tehnologija prehrambenih proizvoda animalnog porijekla.

Mandatni period: 2014/15–2017/18.

Prof. dr. Muhamed Brka

Rođen 1969. godine u Tešnju. Diplomirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 1996, a doktorirao 2001. godine na Christian-Albrechts-Universität zu Kiel (Njemačka). Od septembra 2001. do oktobra 2002. godine radio kao naučni saradnik na Institutu za stočarstvo Veterinarskog fakulteta Ludwig-MaximiliansUniversität München. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu radi od 1996. godine. Redovni profesor na oblasti stočarstvo. Godinu i po obnašao funkciju prodekana za međunarodnu saradnju.

Mandatni period: 2018/19– .

2. OBRAZOVNI RAD NA FAKULTETU

2.1. PREDBOLONJSKI SISTEM STUDIRANJA

Prva nastava na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu izvođena je od januara do aprila 1941. godine, kada je prisilno prekinuta zbog početka Drugog svjetskog rata i ponovne okupacije naše zemlje. I pored svih nastojanja, nije bilo moguće doći do nastavnog plana Poljoprivredno-šumarskog fakulteta Sarajevo iz 1940/41. akademske godine. Imajući u vidu da je Poljoprivredno-šumarski fakultet Sarajevo formiran pod okriljem Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Beogradu, sa velikom vjerovatnoćom može se pretpostaviti da su i nastavni planovi ova dva fakulteta bili ako ne istovjetni, ono barem u velikoj mjeri usaglašeni. Kako je već spomenuto, do početka rata 1941. godine nastava na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu bila je organizovana samo za studente upisane u prvu godinu studija, a i to po ubrzanom tempu. Studentima koji su bili upisani u prvu godinu Fakulteta 1940. godine nakon završetka rata priznavano je pohađanje prvog i drugog semestra te im je omogućavan nastavak studija na ondašnjim drugim poljoprivrednim fakultetima u Jugoslaviji, ali i na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje u Sarajevu, koja se osniva 1946. godine.

Intencija osnivača Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje bila je visokoškolsko obrazovanje stručnjaka za poljoprivredu u brdsko-planinskim područjima države. Savezna visoka poljoprivredna škola za planinsko gazdovanje bila je jedina takve vrste u Narodnoj Republici Jugoslaviji, pa su je upisivali i studenti iz Makedonije, Srbije i Slovenije. Prvi nastavni plan Škole imao je, kroz četiri studijske godine i osam semestara, 46 obaveznih predmeta. U prvu godinu 1947/48. akademske godine bio je upisan 161 student. Pored toga, u peti semestar upisana su još 22 studenta petog semestra poljoprivrednih fakulteta u Beogradu i Zagrebu. Nastavni plan Savezne visoke škole za planinsko gazdovanje predstavljen je u tabeli 2.1.

Tabela 2.1. Nastavni plan Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje 1947/48. godine i Poljoprivrednog odsjeka Poljoprivredno-šumarskog fakulteta od 1948/49. do 1956/57. godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Uvod u poljoprivredu	18	Uvod u poljoprivredu	190
Neorganska hemija	72	Neorganska hemija	190
Analitička hemija	180	Analitička hemija	228
Organska hemija	72	Organska hemija	152
Botanika	270	Botanika	152
Zoologija sa osnovima evolucije	108	Zoologija sa osnovima evolucije	152
Geologija s petrografijom i mineralogija	144	Geologija s petrografijom i mineralogija	114
Poljoprivredno zakonodavstvo	36	Poljoprivredno zakonodavstvo	114
Niža geodezija	72	Niža geodezija	76
Meteorologija i klimatologija	108	Meteorologija i klimatologija	114
Anatomija i fiziologija domaćih životinja	144	Anatomija i fiziologija domaćih životinja	38
Mikrobiologija	108	Mikrobiologija	38
Osnovi društvenih nauka	72	Osnovi društvenih nauka	76
Ruski jezik	72	Ruski jezik	76
Ukupno	1.476	Ukupno	1.710
I godina		II godina	
Ishrana domaćih životinja	114	Niža geodezija	114
Opšte stočarstvo i oplemenjivanje stoke	228	Specijalno stočarstvo	342
Mljekarstvo	209	Veterinarstvo i zoohigijena	152
Livadarstvo i pašnjaštvo	190	Livadarstvo i pašnjaštvo	76
Planinsko gazdovanje	114	Planinsko gazdovanje	76
Opšte ratarstvo	152	Opšte ratarstvo	38
Povrtlarstvo	114	Specijalno ratarstvo	76
Vinogradarstvo sa vinarstvom	152	Oplemenjivanje bilja	95
Šumarstvo	114	Šumarstvo	114
Agrarna politika i zadrugarstvo	114	Voćarstvo s pomologijom	152
Pčelarstvo	76	Prerada voća i povrća	76
		Poljoprivredne taksacije i poljoprivredno knjigovodstvo	152
		Statistika	114
		Organizacija poljoprivredne proizvodnje	152
		Slatkovodno ribarstvo	57
Ukupno	1.577	Ukupno	1.786
Ukupno (I + II + III + IV godina)			6.549

Prvi i drugi semestar trajali su po 18, a ostali po 19 sedmica. Broj sati nastave sedmično kretao se od 40 do 50, a po semestru od 720 do 950. I za to, a pogotovo za današnje vrijeme, nastavni plan bio je izuzetno zahtjevan. Multidisciplinarnost, koja je inače obilježje studija poljoprivrede, i obimnost nastavnog plana uticali su na to da su studenti prvih generacija Visoke škole svoje studije, uz rijetke izuzetke, završavali tek nakon pet, šest ili više godina studija.

Formiranjem Poljoprivredno-šumarskog fakulteta 1948. godine nastavni plan Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje postaje nastavni plan Poljoprivrednog odsjeka ovog fakulteta, a pored postojećih predmeta dodaju se i po dva sata sedmično Predvojničke obuke u svim semestrima. Na ovaj način broj obaveznih predmeta na Poljoprivrednom odsjeku Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u periodu od 1947/48. do 1956/57. povećava se na 48.

Preko 50% sati nastave ovog nastavnog plana odnosilo se na stručne agronomске predmete, a 33% na opće stručne predmete. Agroekonomski predmeti nosili su 9%, a opći predmeti 6% ukupnog broja sati.

Dugo trajanje studija, sa jedne strane, i potreba za većim brojem poljoprivrednih stručnjaka koje je što prije trebalo uključiti u proizvodnju i poslijeratnu obnovu, sa druge strane, doveli su do nastojanja za ukidanjem nekih predmeta ili spajanja srodnih predmeta u jedan. Na ovaj je način nastavni plan sa 48 predmeta sveden na 35 obaveznih predmeta u nastavnom planu prema kojem je izvršen upis studenata u prvu godinu studija 1957/58. akademske godine. U poređenju sa nastavnim planom Savezne visoke škole 1947/48. godine, odnosno nastavnim planom Poljoprivrednog odsjeka Poljoprivredno-šumarskog fakulteta od 1948/49. godine, novi nastavni plan nije sadržavao sljedeće predmete: Ruski jezik, Uvod u poljoprivredu, Analitička hemija, Poljoprivredno zakonodavstvo, Niža geodezija, Ishrana biljaka, Planinsko gazdovanje, Oplemenjivanje bilja, Prerada voća i povrća, Šumarstvo, Poljoprivredne građevine, Poljoprivredna elektrifikacija i Slatkovodno ribarstvo. Već ranije je u nastavni plan kao obavezan predmet na svim godinama studija uvedena Predvojnička obuka.

Studij prema ovom nastavnom planu Poljoprivrednog odsjeka na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu organizovan je samo za generaciju studenata prvi put upisanu 1957/58, jer je već naredne godine organizovana usmjerena nastava na tri odsjeka. Prve četiri godine rada Poljoprivredno-šumarskog fakulteta odgovaraju periodu kratkotrajne i veoma intenzivne kolektivizacije poljoprivrede, koja je zahtijevala agronome općeg profila. U ovom periodu broj studenata upisanih u prvu godinu studija redovno je prelazio 100, što je govorilo o naraslim potrebama sektora, što je rezultiralo pojačanim interesom za studije poljoprivrede. Međutim, zaustavljanje procesa kolektivizacije i stvaranja seljačkih radnih zadruga dovodi i do smanjenja interesa i broja upisanih na Fakultet. Tako su, npr., 1952/53. godine prvu godinu studija upisala 54 studenta, a 1955/56. godine tek 46 studenata.

Do novog povećanja interesa za studij poljoprivrede dolazi od 1957. godine, što odgovara početku perioda modernizacije u poljoprivredi, prvo na krupnim gazdinstvima, a zatim i u privatnom sektoru. Kako je spomenuto, ova godina predstavljala je i godinu značajnih promjena nastavnog plana Poljoprivrednog odsjeka na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu.

U periodu od 1947. do 1957. godine na Fakultetu je diplomiralo preko 500 inženjera agronomije, koji će u narednom periodu, uz iskustva stečena u praksi, biti nosioci procesa modernizacije i intenzifikacije poljoprivredne proizvodnje i ukрупnjavanja poljoprivrednih gazdinstava.

Slika 2.1. Terenske vježbe iz vinogradarstva u Domanovićima 1958. godine

Krajem 1958. godine dolazi do razdvajanja dotadašnjeg Poljoprivredno-šumarskog fakulteta na Poljoprivredni i Šumarski fakultet. Ovo razdvajanje pada u vrijeme kada se s tadašnjeg saveznog i republičkog nivoa iniciraju reforme studija, posebno na poljoprivrednim fakultetima. Ove inicijative dovode do uvođenja tri odsjeka sa usmjerenim studijima na Poljoprivrednom fakultetu. Fakultet kreira posebne nastavne planove za Ratarski, Voćarsko-vinogradarski i Stočarski odsjek. Usmjeravanje je počelo u 1958/59. godini za studente koji su te godine upisivali prvu i drugu godinu, dok su studenti treće i četvrte godine nastavili studij po planu Opšteg smjera. Tadašnji nastavni planovi Ratarskog, Voćarsko-vinogradarskog i Stočarskog odsjeka predstavljeni su tabelama 2.2–2.4.

Tabela 2.2. Nastavni plan Poljoprivrednog fakulteta – Odsjek za ratarstvo od 1958/59. godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Neorganska hemija	126	Statistika	76
Organska hemija	126	Poljoprivredna mikrobiologija	95
Botanika	198	Genetika	76
Meteorologija i klimatologija	72	Poljoprivredne melioracije sa osnovama geodezije	133
Osnova mašinstva i elektrotehnike	72	Poljoprivredne mašine i oruđa	247
Politička ekonomija	72	Pedologija	190
Agrogeologija	72	Fiziologija bilja i agrohemija	171
Predvojnička obuka	72	Predvojnička obuka	76
Ukupno	810	Ukupno	1.064
III godina		IV godina	
Opšte ratarstvo	190	Specijalno ratarstvo	209
Proizvodnja krmnog bilja, livadarstvo i pašnjaštvo	133	Oplemenjivanje bilja	133
Povrtarstvo	152	Poljoprivredne kalkulacije i knjigovodstvo	114
Osnovi stočarstva	95	Organizacija poljoprivrednih gazdinstava	152
Zaštita bilja	152	Ekonomika poljoprivrede i zadrugarstvo	95
Ukupno	722	Ukupno	703
Ukupno (I + II + III + IV godina)			3.299

Tabela 2.3. Nastavni plan Poljoprivrednog fakulteta – Odsjek za voćarstvo i vinogradarstvo od 1958/59. g.

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Neorganska hemija	126	Statistika	76
Organska hemija	126	Poljoprivredna mikrobiologija	95
Botanika	198	Genetika	76
Meteorologija i klimatologija	72	Poljoprivredne melioracije sa osnovama geodezije	133
Osnova mašinstva i elektrotehnike	72	Poljoprivredne mašine i oruđa	152
Politička ekonomija	72	Pedologija	190
Agrogeologija	72	Fiziologija bilja i agrohemija	171
Predvojnička obuka	72	Predvojnička obuka	76
Ukupno	810	Ukupno	969
III godina		IV godina	
Opšte ratarstvo	114	Specijalno voćarstvo	247
Opšte voćarstvo	171	Oplemenjivanje bilja	57
Vinogradarstvo i vinarstvo	190	Prerada voća i povrća	95
Povrtarstvo	152	Poljoprivredne kalkulacije i knjigovodstvo	114
Zaštita bilja	228	Ekonomika poljoprivrede i zadrugarstvo	95
Osnovi stočarstva	95	Organizacija poljoprivrednih gazdinstava	152
Pčelarstvo	57		
Ukupno	1.007	Ukupno	760
Ukupno (I + II + III + IV godina)			3.546

Tabela 2.4. Nastavni plan Poljoprivrednog fakulteta – Odsjek za stočarstvo od 1958/59. godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Neorganska hemija	126	Osnovi ratarstva	95
Organska hemija	126	Proizvodnja krmnog bilja,	
Botanika	198	livadarstvo i pašnjaštvo	133
Meteorologija i klimatologija	72	Genetika	76
Osnova mašinstva i elektrotehnike	72	Anatomija i fiziologija domaćih	
Zoologija	90	životinja	228
Politička ekonomija	72	Poljoprivredna mikrobiologija	152
Predvojnička obuka	72	Poljoprivredne mašine i oruđa	152
		Statistika	76
		Predvojnička obuka	76
Ukupno	828	Ukupno	988
III godina		IV godina	
Opšte stočarstvo	266	Specijalno stočarstvo	342
Ishrana domaćih životinja	228	Poljoprivredne kalkulacije	
Higijena i bolesti domaćih životinja	190	i knjigovodstvo	114
Mljekarstvo	152	Organizacija poljoprivrednih	
		gazdinstava	152
		Ekonomika poljoprivrede	
		i zadrugarstvo	95
		Planinsko gazdovanje	57
Ukupno	836	Ukupno	760
Ukupno (I + II + III + IV godina)			3.412

Usmjeravanje studija omogućilo je znatno smanjenje obima nastavne materije, broja predmeta i broja sati predavanja i vježbi u poređenju sa ranijim Opštim smjerom. Tako je broj predmeta na Ratarskom odsjeku iznosio 25, na Voćarsko-vinogradarskom 28 i 24 na Stočarskom odsjeku. Značajno je smanjen i broj sati predavanja sedmično.

U periodu od 1947. do 1957. godine broj sati predavanja i vježbi sedmično je dostizao 46 da bi svođenjem broja predmeta na 36 u 1957/58. godini i broj sati od semestra do semestra bio sveden na 25 do 35. Usmjeravanjem studija na tri odsjeka broj sati sedmično smanjen je na 14–29 na Ratarskom, 19–29 na Voćarsko-vinogradarskom i 17–30 na Stočarskom odsjeku. Usmjeravanje dovodi i do skraćenja perioda studiranja tako da veći broj studenata završava studij za četiri ili četiri i po godine, dok je u vrijeme studija na Odsjeku za poljoprivredu Poljoprivredno-šumarskog fakulteta studentima u prosjeku trebalo pet i po godina do diplomiranja.

Reformisanje nastavnih planova trebalo je dovesti do bržeg završavanja studija, a predstavljalo je i reakciju na tada izražen interes sektora za inženjerima poljoprivrede obučenicima za organizaciju i realizaciju proizvodnje u jednoj grani poljoprivrede. Poljoprivredni fakultet u Sarajevu relativno se brzo prilagodio novim zahtjevima i uslovima pa su u periodu od 1959. do 1967. godine diplomirala 232 inženjera poljoprivrede Ratarskog, 211 Voćarskog i 116 Stočarskog odsjeka.

Smatralo se da usmjeravanje studija rješava tadašnju novu široku praksu poljoprivrednih gazdinstava. Uskoro se, međutim, ispostavilo da usmjereno školovan agronom ne zadovoljava potrebe svih proizvodnih, ali i mnogih stručnih i administrativno-upravnih organizacija. Ovim je još jednom otvorena dilema stara koliko i studiranje poljoprivrede: agronom općeg ili agronom usmjerenog profila. Sa ovom dilemom nije se suočavao samo Poljoprivredni fakultet u Sarajevu, a ona i do danas nigdje nije potpuno prevaziđena.

Početak šezdesetih dolazi do stagnacije široko pokrenute modernizacije jugoslovenske poljoprivrede, što za posljedicu ima i pad broja studenata upisanih u prvu godinu. U prvu godinu na sva tri smjera Fakulteta 1962/63. upisano je svega 40 studenata, a smanjen interes za studije poljoprivrede bilježi se i nekoliko narednih godina.

Reagujući na zahtjeve poljoprivrednih preduzeća i organizacija, početkom šezdesetih godina Poljoprivredni fakultet Sarajevo snažno inicira otvaranje odsjeka za agrarne ekonomiste. Inicijativa nije naišla na razumijevanje tadašnje republičke vlade i Univerziteta u Sarajevu, koji su smatrali da agrarne ekonomiste treba obrazovati na Ekonomskom fakultetu. Kasniji razvoj situacije pokazao je potpunu opravdanost ove inicijative Fakulteta. Početak šezdesetih godina obilježava i neuspjeh eksperimenta sa stepenovanjem studija poljoprivrede. Najprije, inicijative saveznih organa i Međufakultetske organizacije poljoprivrednih fakulteta Jugoslavije, a zatim i zakonske odredbe predviđjele su uvođenje prvog, drugog i trećeg stepena nastave. Prvi stepen trebao je trajati dvije godine, a drugi stepen ukupno četiri godine studija. Treći stepen odnosio se na magistarski studij. Na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu preovladavao je stav da za dvije godine nije moguće obrazovati kompetentnog poljoprivrednog stručnjaka te je, pod pritiskom uvođenja stepenovanog studija, Fakultet predlagao da prvi stepen traje pet, a drugi tri semestra. Sa druge strane, Univerzitetsko vijeće i tadašnja republička vlada smatrali su da studij na Poljoprivrednom fakultetu, uz stepenovanje, treba svesti na svega tri godine studija za drugi stepen. Uprava Fakulteta takve prijedloge ne prihvata pa se kao kompromisno rješenje u 1961/62. akademskoj godini ipak uvode I i II stepen nastave, svaki s po četiri semestra. Stepenovana nastava uvodi se na sva tri tadašnja odsjeka, ali su na I stepen upisani samo studenti generacije 1961/62. godine. Istina, na Odsjeku za voćarstvo i vinogradarstvo I stepen s četiri semestra uveden je kao eksperimentalan 1960/61. godine.

Međutim, već sa 1962/63. godinom stepenovana nastava se, zbog niza problema u njenoj realizaciji i neizvjesnog profesionalnog pozicioniranja studenata koji završe prvi stepen, ukida. Na svim odsjecima vraća se jedinstveni četvorogodišnji studij, koji vodi do zvanja diplomiranog inženjera poljoprivrede.

Po nekim svojim elementima pokušaj uvođenja stepenovane nastave liči na reformisanje studija u skladu s principima Bolonjskog procesa, koje će se desiti nekih 45 godina kasnije. Čini se da se i u jednom i u drugom slučaju reformi pristupilo sa dosta stihije, i u jednom i u drugom slučaju postojali su snažni institucionalni pritisci za uvođenjem reforme te je, i u jednom i u drugom slučaju, zabilježeno nepovjerenje profesora Fakulteta u kvalitet studija i osiguranje potrebnih stručnih kompetencija reformisanjem sistema studiranja. U ovom smislu i danas se aktuelnim čini komentar koji u *Godišnjaku Poljoprivrednog fakulteta* iz 1967. godine u završnici svog osvrta na reformisanje studija uvođenjem I i II stepena daju profesori Božić, Finci i Pajanović:

“Iskustvo iz ovog sistema studija, kao i uopšte takvih radikalnih reformi kako na ovom tako i na drugim fakultetima, historijski je poučno za eventualne reforme ubuduće: U eventualnu buduću reformu nastave trebalo bi ulaziti uz prethodne solidne naučne analize i preciznije utvrđivanje potreba broja stručnih kadrova, njihovih stručnih profila i specijalnosti, kao i stupnjeva obrazovanosti.”

Usmjeravanje studija na tri odsjeka i smanjenje broja sati nastave s kraja pedesetih imali su za posljedicu ili izostavljanje ili znatno reduciranje nastave nekih veoma važnih disciplina za studij poljoprivrede. Ubrzo je konstatovano da izostavljanje i reduciranje ovih disciplina ima za posljedicu smanjenje kvaliteta obrazovanja inženjera poljoprivrede. Uprave Fakulteta su postepeno, promjenama statutarnih odluka, u nastavne planove vratile npr. predmet Matematika a u sve nastavne planove uvele predmet Fiskultura. Pored toga, postojećim nastavnim planovima dodani su sljedeći predmeti:

- Odsjek za ratarstvo: Zoologija, Fiziologija bilja i biohemija i Tržište poljoprivrednih proizvoda;
- Odsjek za voćarstvo i vinogradarstvo: Zoologija, Fiziologija bilja i biohemija, Tržište poljoprivrednih proizvoda i Prerada grožđa i
- Odsjek za stočarstvo: Osnovi pedologije i Tržište poljoprivrednih proizvoda.

Na taj način 1967. godine nastavni plan Odsjeka za ratarstvo sadržavao je 30, nastavni plan Odsjeka za voćarstvo i vinogradarstvo 34, a nastavni plan Odsjeka za stočarstvo 28 predmeta. Ovim je povećan i broj sati nastave sedmično tako da je, od semestra do semestra, na Odsjeku za ratarstvo iznosio 25–35 sati, na Odsjeku za voćarstvo i vinogradarstvo 31–33 sata i na Odsjeku za stočarstvo 28–34 sata.

Od kraja šezdesetih godina do ratnih dešavanja devedesetih nastavni planovi na odsjecima za ratarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo i stočarstvo nisu trpjeli značajnije izmjene. Promjene nastavnih planova uglavnom su bile vezane za povećavanje ili smanjivanje broja sati nastave i nazive predmeta iz tada na svim fakultetima obaveznih predmeta iz oblasti marksizma i opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Na taj način, nastavni planovi tri odsjeka Poljoprivrednog fakulteta za jedan su duži period stabilizovani.

Odlukom Nastavno-naučnog vijeća od akademske 1977/78. godine na Fakultetu se otvara studij na Odsjeku za preradu i kontrolu poljoprivrednih proizvoda. Naziv ovog odsjeka 1988. godine promijenjen je u Odsjek za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Odlukom Savjeta Fakulteta u Mostaru se 1983. godine otvara Odjeljenje Odsjeka za voćarstvo i vinogradarstvo. Odjeljenje je upisivalo studente od 1983/84. do 1988/89. akademske godine, a nastava se izvodila prema nastavnom planu Odsjeka za voćarstvo i vinogradarstvo.

Sažeci nastavnih planova četiri odsjeka Fakulteta početkom osamdesetih godina predstavljeni su u tabelama 2.5.–2.8.

*Tabela 2.5. Nastavni plan Poljoprivrednog fakulteta – Odsjek za ratarstvo
1982. godine*

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija	162	Biohemija	95
Botanika	162	Pedologija	171
Matematika sa statistikom	144	Mikrobiologija	76
Meteorologija i klimatologija	54	Fiziologija biljaka	95
Osnovi marksizma s teorijom i praksom socijalističkog samoupravljanja	108	Melioracije i uređenje zemljišta	133
Osnovi opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ	72	Osnovi opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ	72
Fizičko vaspitanje	72	Fitofarmacija	57
		Politička ekonomija	57
		Mehanizacija ratarske proizvodnje	190
Ukupno	774	Ukupno	950
III godina		IV godina	
Agrohemija	95	Specijalno ratarstvo	266
Genetika	114	Povrtarstvo	152
Opšte ratarstvo	190	Fitopatologija	114
Proizvodnja krmnog bilja	190	Osnovi tehnologije ratarskih proizvoda	76
Oplemanjivanje bilja sa sjemenarstvom	133	Troškovi i kalkulacije	114
Entomologija	114	Tržište poljoprivrednih proizvoda	57
Agrarna politika	114	Organizacija poljoprivrednih gazdinstava	171
Ukupno	950	Ukupno	950
Ukupno (I + II + III + IV godina)			3.624

Tabela 2.6. Nastavni plan Poljoprivrednog fakulteta – Odsjek za voćarstvo i vinogradarstvo 1982. godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija	162	Biohemija	95
Botanika	162	Pedologija	171
Matematika sa statistikom	144	Mikrobiologija	76
Meteorologija i klimatologija	54	Fiziologija biljaka	95
Osnovi marksizma s teorijom i praksom socijalističkog samoupravljanja	108	Melioracije i uređenje zemljišta	133
Osnovi opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ	72	Osnovi opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ	72
Fizičko vaspitanje	72	Fitofarmacija	57
		Politička ekonomija	57
		Mehanizacija voćarske proizvodnje	190
Ukupno	774	Ukupno	950
III godina		IV godina	
Agrohemija	95	Specijalno voćarstvo	209
Genetika	114	Oplemenjivanje voćaka i vinove loze	57
Opšte voćarstvo	209	Fitopatologija	114
Vinogradarstvo sa ampelografijom	171	Prerada voća	114
Proizvodnja cvijeća i ukrasnog bilja	76	Prerada grožđa	76
Entomologija	114	Troškovi i kalkulacije	114
Pčelarstvo	57	Tržište poljoprivrednih proizvoda	57
Agrarna politika	114	Organizacija poljoprivrednih gazdinstava	171
Ukupno	950	Ukupno	912
Ukupno (I + II + III + IV godina)			3.586

Tabela 2.7. Nastavni plan Poljoprivrednog fakulteta – Odsjek za stočarstvo 1982. godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija	162	Biohemija	95
Zoologija	108	Mikrobiologija	76
Matematika sa statistikom	144	Anatomija i fiziologija domaćih životinja	228
Meteorologija i klimatologija	54	Proizvodnja stočne hrane	152
Proizvodnja stočne hrane	72	Mehanizacija stočarske proizvodnje	190
Osnovi marksizma s teorijom i praksom socijalističkog samoupravljanja	108	Politička ekonomija	57
Osnovi opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ	72	Osnovi opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ	72
Fizičko vaspitanje	72		
Ukupno	792	Ukupno	950
III godina		IV godina	
Genetika	95	Stočarstvo – specijalni dio	323
Stočarstvo – opšti dio	247	Higijena domaćih životinja	152
Ishrana domaćih životinja	266	Ribarstvo	57
Mljekarstvo	114	Osnovi tehnologije stočarskih proizvoda	57
Projektovanje u stočarstvu	114	Troškovi i kalkulacije	114
Agrarna politika	114	Tržište poljoprivrednih proizvoda	57
		Organizacija poljoprivrednih gazdinstava	171
Ukupno	950	Ukupno	931
Ukupno (I + II + III + IV godina)			3.547

Tabela 2.8. Nastavni plan Poljoprivrednog fakulteta – Odsjek za preradu i kontrolu poljoprivrednih proizvoda 1982. godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija	162	Biohemija	95
Matematika I	72	Fizikalna hemija	95
Matematika II	72	Opšta i tehnološka mikrobiologija	171
Tehničko crtanje	54	Tehnološke operacije	114
Osnovi mašinstva, elektrotehnike i regulacija	54	Osnovi mašinstva, elektrotehnike i regulacija	57
Poznavanje i kontrola sirovina	54	Poznavanje i kontrola sirovina	171
Osnovi marksizma s teorijom i praksom socijalističkog samoupravljanja	108	Termodinamika	76
Osnovi opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ	72	Osnovi opštenarodne odbrane i društvene samozaštite SFRJ	76
Fizičko vaspitanje	72	Politička ekonomija	57
Ukupno	720	Ukupno	912
III godina		IV godina	
Prerada mlijeka i mliječnih proizvoda	228	Proizvodnja brašna, skroba, šećera i prerađevina	228
Prerada mesa i drugih stočnih proizvoda	228	Prerada voća, povrća i bezalkoholnih pića	228
Tehnologija ulja i masti	95	Proizvodnja vina, piva i jakih alkoholnih pića	228
Proizvodnja gotove hrane	76	Standardizacija i kontrola proizvoda	76
Prerada pčelinjih proizvoda	57	Ekonomika prehrambene industrije	190
Obrada i prerada duhana	95		
Projektovanje prerađivačkih pogona	76		
Ekonomika prehrambene industrije	95		
Ukupno	950	Ukupno	950
Ukupno (I + II + III + IV godina)			3.532

Fakultet i u najtežim uslovima od svog nastanka, tokom rata 1992. do 1995. godine, upisuje određeni broj studenata na svoja četiri odsjeka te u prostorijama Ekonomskog fakulteta u Sarajevu organizuje reduciranu nastavu na smestrima koje je pohađao veći broj studenata. Zbog ratnih stradanja i osipanja kadrova, Poljoprivredni fakultet 1995. godine izrađuje novi nastavni plan Općeg odsjeka i prestaje sa upisom na odsjeke za ratarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo i stočarstvo.

Nastavni plan Odsjeka za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda tada također trpi određene promjene. Nastavni planovi Općeg odsjeka i Odsjeka za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u periodu od 1995/96. do 1998/99. prikazani su u tabelama 2.9. i 2.10.

Tabela 2.9. Nastavni plan Općeg odsjeka od 1995/96. do 1998/99. akademske godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija	144	Mikrobiologija	76
Botanika	144	Fiziologija biljaka	76
Zoologija	72	Agrohemija	95
Meteorologija i klimatologija	72	Pedologija	114
Matematika sa statistikom i informatikom	144	Melioracije	95
Biohemija	72	Proizvodnja stočne hrane	133
Pčelarstvo	54	Genetika	95
Ribarstvo	72	Anatomija i fiziologija domaćih životinja	114
Strani jezik	72	Strani jezik	76
Sociologija	54	Mljekarstvo	95
Nauka o odbrani	72	Hortikultura	76
Fizičko vaspitanje	72	Agrarna politika	76
Ukupno	1.044	Ukupno	1.121
III godina		IV godina	
Mehanizacija u poljoprivredi	152	Specijalno ratarstvo	190
Opće ratarstvo	152	Specijalno voćarstvo	171
Opće voćarstvo	114	Oplemenjivanje bilja	76
Vinogradarstvo i vinarstvo	76	Fitopatologija s fitofarmacijom	95
Povrtlarstvo	76	Organizacija poljoprivrednih gazdinstava	152
Entomologija sa fitofarmacijom	95	Ekonomika poljoprivrede i zadrugarstvo	95
Opće stočarstvo sa oplemenjivanjem domaćih životinja	190	Specijalno stočarstvo	209
Ishrana domaćih životinja	171	Tehnologija poljoprivrednih proizvoda	190
Higijena domaćih životinja	57	Troškovi i kalkulacije	76
Poljoprivredne građevine	57	Tržište poljoprivrednih proizvoda	57
		Organizacija poljoprivredne proizvodnje	76
Ukupno	1.140	Ukupno	1.140
Ukupno (I + II + III + IV godina)			4.445

Tabela 2.10. Nastavni plan Odsjeka za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda od 1995/96. do 1998/99. akademske godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija I	108	Biohemija	114
Hemija II	108	Fizikalna hemija	114
Tehničko crtanje	72	Tehnološka mikrobiologija	190
Matematika sa informatikom	252	Termodinamika s tehnikom	
Poznavanje i kontrola sirovina	72	hlađenja	133
Sociologija	54	Poznavanje i kontrola sirovina	152
Nauka o odbrani	72	Osnovi mašinstva, elektrotehnike	
Fizičko vaspitanje	72	i regulacija	114
		Tehnološke operacije	114
		Strani jezik	76
Ukupno	1.044	Ukupno	1.121
III godina		IV godina	
Tehnologija ulja i masti	114	Tehnologija voća, povrća	
Obrada i prerada duhana	114	i bezalkoholnih pića	266
Tehnologija mlijeka	266	Tehnologija brašna, škroba, šećera	
Tehnologija mesa i drugih		i prerađevina	247
stočnih proizvoda	247	Tehnologija slada i piva	114
Tehnologija pčelinjih proizvoda	95	Tehnologija vina	114
Tehnologija gotove hrane	76	Tehnologija jakih alkoholnih pića	95
Ekonomika prehrambene industrije	76	Standardizacija i kontrola	
Projektovanje prerađivačkih		proizvoda	114
pogona	76	Ekonomika prehrambene industrije	190
Ukupno	1.140	Ukupno	1.140
Ukupno (I + II + III + IV godina)			4.445

Sticanjem nešto boljih uslova za realizaciju nastave prelaskom Fakulteta u bivšu kasarnu "Maršal Tito" planiranu za Kampus Univeziteta u Sarajevu i personalnim jačanjem nakon završetka rata, nastavni planovi Fakulteta se još jednom revidiraju 1998. godine. Na Općem odsjeku stvaraju se dva usmjerenja: usmjerenje Biljna proizvodnja i usmjerenje Zootehnika. Pored toga, na Fakultet se i dalje upisuju studenti na Opći odsjek i na Odsjek za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Nastava na Fakultetu realizovana je, prema ovim nastavnim planovima, do prelaska na sistem studiranja prema principima Bolonjskog procesa 2005/06. godine. Sažeci nastavnih planova ovih odsjeka i usmjerenja predstavljeni su u tabelama 2.11.–2.14.

Tabela 2.11. Nastavni plan Općeg odsjeka od 1998/99. do 2004/05. akademske godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija	198	Ukrasno bilje i parkovi	95
Matematika sa informatikom	126	Anatomija i fiziologija domaćih životinja	133
Statistika	90	Mikro- i molekularna biologija	95
Agrometeorologija s klimatologijom	72	Higijena i zdravlje životinja	95
Nauka o odbrani	90	Izborni predmet I (jedan predmet):	76
Biologija	198	a) Akvakultura (3+2)	
Biohemija	90	b) Pčelarstvo (2+2)	
Genetika i biotehnologija	54	Izborni predmet II (jedan predmet):	76
Sociologija sela	72	a) Fiziologija biljaka (3+2)	
Sportsko obrazovanje	72	b) Tehnologija čuvanja proizvoda (2+1)	
		Strani jezik	114
		Agrohemija	95
		Osnove biljne proizvodnje	114
		Mehanizacija u poljoprivredi	190
		Pedologija	171
Ukupno	1.080	Ukupno	1.254
III godina		IV godina	
Stočarstvo sa oplemenjivanjem	247	Mljekarstvo	95
Ratarstvo	228	Agrarna politika sa zakonodavstvom	38
Voćarstvo	228	Troškovi, kalkulacije i računovodstvo	171
Ishrana domaćih životinja	190	Tržište poljoprivrednih proizvoda	114
Entomologija s fitofarmacijom	133	Povrtlarstvo	114
Uređenje zemljišta	114	Vinogradarstvo	95
Osnove prerade poljoprivrednih proizvoda	152	Fitopatologija s fitofarmacijom	133
		Oplemenjivanje biljaka	95
		Upravljanje poljoprivrednim gazdinstvima	133
Ukupno	1.292	Ukupno	988
Ukupno (I + II + III + IV godina)			4.614

Tabela 2.12. Nastavni plan Općeg odsjeka – usmjerenje Biljna
proizvodnja od 1998/99. do 2004/05. akademske godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija	198	Ukrasno bilje i parkovi	95
Matematika sa informatikom	126	Mikro i molekularna biologija	95
Statistika	90	Fiziologija biljaka	95
Agrometeorologija s klimatologijom	72	Pčelarstvo	76
Nauka o odbrani	90	Zaštita i uređenje okoliša	95
Botanika	126	Strani jezik	114
Biohemija	90	Agrohemija	95
Genetika i biotehnologija	126	Mehanizacija u poljoprivredi	114
Sociologija sela	54	Pedologija	171
Sportsko obrazovanje	72	Opće ratarstvo	190
Ukupno	1.044	Ukupno	1.121
III godina		IV godina	
Opće voćarstvo	190	Specijalno voćarstvo	209
Agrarna politika i zakonodavstvo	38	Osnovi prerade biljnih proizvoda	57
Krmno bilje i travnjaci	133	Troškovi, kalkulacije i računovodstvo	171
Specijalno ratarstvo	247	Tržište poljoprivrednih proizvoda	114
Izborni predmet I (jedan predmet):	57	Fitopatologija s fitofarmacijom	133
a) Poljoprivredne građevine (2+1)		Vinogradarstvo	95
b) Tehnologije čuvanja proizvoda (2+1)		Oplemenjivanje biljaka	114
c) Metode rada savjetodavne službe (2+1)		Upravljanje poljoprivrednim gazdinstvima	133
Uređenje zemljišta	114		
Entomologija s fitofarmacijom	133		
Povrtlarstvo	114		
Izborni predmet II (jedan predmet):	57		
a) Sjemenarstvo (2+1)			
b) Voćno i ložno rasadništvo (2+1)			
c) Ljekovito i začinsko bilje (2+1)			
Ukupno	1.083	Ukupno	1.026
Ukupno (I + II + III + IV godina)			4.293

Tabela 2.13. Nastavni plan Općeg odsjeka – usmjerenje Zootehnika od 1998/99. do 2004/05. akademske godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija	198	Anatomija i fiziologija životinja	171
Matematika sa informatikom	126	Mikro- i molekularna biologija	95
Statistika	90	Akvakultura	114
Agrometeorologija s klimatologijom	72	Pčelarstvo	76
Nauka o odbrani	90	Zaštita i uređenje okoliša	95
Zoologija	126	Strani jezik	114
Biohemija	90	Pedologija	171
Genetika i biotehnologija	126	Mehanizacija u poljoprivredi	133
Sociologija sela	54	Opće stočarstvo	209
Sportsko obrazovanje	72		
Ukupno	1.044	Ukupno	1.178
III godina		IV godina	
Ishrana životinja	228	Specijalno stočarstvo	342
Agrarna politika i zakonodavstvo	38	Etologija	57
Krmno bilje i travnjaci	209	Troškovi, kalkulacije i računovodstvo	171
Poznavanje i tehnologija stočne hrane	133	Tržište poljoprivrednih proizvoda	114
Poznavanje i prerada mlijeka	133	Oplemenjivanje životinja	133
Izborni predmet (dva predmeta):	152	Poznavanje i prerada mesa	152
a) Kuničarstvo (2 + 2)		Upravljanje poljoprivrednim gazdinstvima	133
b) Kućni ljubimci (2 + 2)			
c) Kinologija (2 + 2)			
d) Uzgoj i ishrana divljači (2 + 2)			
Higijena i zdravlje životinja	171		
Ukupno	1.064	Ukupno	1.102
Ukupno (I + II + III + IV godina)			4.388

Tabela 2.14. Nastavni plan Odsjeka za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda od 1998/99. do 2004/05. akademske godine

Predmet	Sati (P+V)	Predmet	Sati (P+V)
I godina		II godina	
Hemija I	108	Fizikalna hemija	171
Matematika sa informatikom	180	Tehnološka mikrobiologija	190
Tehničko crtanje	72	Osnovi mašinstva,	
Statistika	90	elektrotehnike i regulacija	133
Nauka o odbrani	90	Strani jezik	114
Hemija II	108	Termodinamika s tehnikom	
Poznavanje i kontrola sirovina I	180	hlađenja	133
Sociologija sela	54	Poznavanje i kontrola sirovina II	190
Biohemija	108	Tehnološke operacije	114
Sportsko obrazovanje	72	Tehnologija pčelinjih proizvoda	95
Ukupno	1.062	Ukupno	1.140
III godina		IV godina	
Tehnologija voća, povrća i bezalkoholnih pića	266	Tehnologija brašna, škroba, šećera i prerađevina	285
Tehnologija mesa i drugih stočnih proizvoda	247	Tehnologija mlijeka	247
Tehnologija vina	114	Troškovi, kalkulacije	
Obrada i prerada duhana	114	i računovodstvo	152
Tehnologija jakih alkoholnih pića	76	Tržište prehrambenih proizvoda	114
Tehnologija slada i piva	114	Kontrola proizvoda	95
Tehnologija masti i ulja	114	Ekonomsko projektovanje	114
Tehnologija gotove hrane	95	Upravljanje u prehrambenoj industriji	133
Ukupno	1.140	Ukupno	1.140
Ukupno (I + II + III + IV godina)			4.445

2.1.1. VANREDNI STUDIJ

Tokom prve četiri godine postojanja Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje, odnosno Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, pored redovnih, studije su upisivali i vanredni studenti. U 1947/48. godini prvu godinu vanredno upisuje 25 studenata. Ovaj je broj u narednim godinama padao da bi 1950/51. u prvu godinu bila upisana samo dva vanredna studenta. Naredne godine vanredni studij se ukida da bi on, u skladu s tadašnjim zakonskim propisima, bio ponovo otvoren 1960. godine. Ponovna mogućnost vanrednog studiranja izazvala je umjeren interes među studentima tako da je 1961/62. prvu godinu tri odsjeka fakulteta vanredno upisalo 77 studenata. Međutim, veliki broj vanredno upisanih studenata napuštao je studij i u ovim godinama samo su najvrijedniji i najuporniji dolazili do diplome inženjera poljoprivrede studirajući vanredno. Treba imati u vidu da su gotovo svi tadašnji vanredni studenti bili zaposleni i da nisu imali posebnog razumijevanja svojih radnih organizacija ni u pogledu odsustva s posla radi studiranja ni u pogledu osiguravanja sredstava za troškove studija.

Od sedamdesetih godina vanredni studij doživljava određenu stabilizaciju u pogledu broja studenata koji su na ovaj način studirali. Broj vanrednih studenata koje Fakultet svake godine može upisati, uostalom kao i broj redovnih studenata, utvrđivao je osnivač i on je najčešće bio na oko 10% studenata koji su studij upisivali redovno. Od osamdesetih godina, ne samo na Poljoprivrednom fakultetu, među vanrednim studentima sve manje je zaposlenih, a sve više onih koji studij nisu uspjeli upisati u statusu redovnog studenta.

Na samom Fakultetu periodično su se otvarale rasprave o efikasnosti vanrednog studija. Akta fakulteta predviđala su periodično izvođenje sažete teoretske nastave i najvažnijih praktičnih nastavnih jedinica za vanredne studente. Teškoće u organizovanju praktične nastave, terenskih vježbi i ferijalne prakse za vanredne studente zasigurno su u određenoj mjeri stručno hendikepirale studente koji su studij završavali na ovaj način.

2.1.2. DIPLOMSKI STUDIJ

Sve do prelaska na sistem studiranja usklađen s principima Bolonjskog procesa, Fakultet je obrazovao diplomirane inženjere poljoprivrede. Hiljade diplomiranih inženjera poljoprivrede, a kasnije i prehrambenih tehnologija, bili su pokretačka snaga i oslonac razvoja poljoprivrede i prehrambene industrije prije svega Bosne i Hercegovine, ali i drugih republika nekadašnje Jugoslavije. Mnogi diplomirani agronomi nastavili su sa svojim obrazovanjem, upisujući postdiplomske (magistarske) studije, specijalizirajući se za određene oblasti. Studiranje na Poljoprivrednom fakultetu kod mnogih studenata razvilo je ljubav prema naučno-istraživačkom radu i usmjerilo ih prema univerzitetu i drugim naučno-istraživačkim institucijama. Iako je u našim uslovima bavljenje naučno-istraživačkim radom u pravilu donosilo malu materijalnu satisfakciju, intelektualni izazovi i duhovno ispunjenje koje idu uz bavljenje naukom i istraživanjem garancija su da će i među budućim studentima ovog Fakulteta biti mnogo onih koji će na tekovinama svojih prethodnika poljoprivredu i prehrambenu industriju zadržati u krugu ljudskih djelatnosti neraskidivo povezanih sa napretkom naučne misli. Prvi diplomirani inženjeri poljoprivrede školovani u Bosni i Hercegovini svoje diplomske radove odbranili su na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1949. godine. Bili su to: Maks Ilešić, Antonija Maksimović-Grbac, Obrad Petijević, Husnija Resulović i Ivo Viskiće.

PODACI O ISPITIMA	
Kandidat	Sumenić Sonja
Polagao ispit iz	Botanika (9)
i dobio ocjenu	(9)
Datum ispita	25. VII. 1967
Polagao ispit iz	penetracija (10)
i dobio ocjenu	(10)
Datum ispita	26. I. 1968
Polagao ispit iz	osnovi zootehnike (10)
i dobio ocjenu	(10)
Datum ispita	9. II. 1968
Polagao ispit iz	Mikrobiologija (8)
i dobio ocjenu	(8)
Datum ispita	20. 10. 1968

PODACI O ISPITIMA	
Kandidat	Sumenić Sonja
Polagao ispit iz	Fiziološka osnova (9)
i dobio ocjenu	(9)
Datum ispita	21. V. 1968
Polagao ispit iz	Anat. i fiziol. dom. žir. (10)
i dobio ocjenu	(10)
Datum ispita	28. VI. 1968
Polagao ispit iz	St. životinje (9)
i dobio ocjenu	(9)
Datum ispita	22. VII. 1968
Polagao ispit iz	9. (9)
i dobio ocjenu	(9)
Datum ispita	21. (1968)

Slika 2.2. Faksimil stranice indeksa Sonje Sumenić, studentice prve godine Odsjeka za stočarstvo 1967/68. godine (Arhiv Fakulteta)

SOCIJALISTIČKA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

UNIVERZITET U SARAJEVU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U SARAJEVU

DIPLOMA

O ZAVRŠENOM STUDIJU DRUGOG STUPNJA NA POLJOPRIVREDNOM
FAKULTETU U SARAJEVU

REKTOR UNIVERZITETA I DEKAN POLJOPRIVREDNOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U SARAJEVU, PEČATOM UNIVERZITETA I SVOJIM
POTPISIMA POTVRĐUJU DA JE

Starčević Antona Anton

ROĐEN 20. DECEMBRA 1946. GODINE U RIJECI SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA, ZAVRŠIO STUDIJE DRUGOG STUPNJA RATARSKOG SMJERA, NA POLJOPRIVREDNOM FAKULTETU U SARAJEVU DANA 30. DECEMBRA 1969. GODINE, POLOŽIVŠI SA USPJEHOM SVE ISPITE PISANE ZA STICANJE DIPLOME DRUGOG STUPNJA.

NA OSNOVU TOGA IZDAJE SE OVA DIPLOMA, KOJOM STIČE SVA PRAVA PREDVIĐENA ZAKONIMA, KAO I STRUČNI NAZIV

DIPLOMIRANI INŽENJER POLJOPRIVREDE

U Sarajevu, 26. novembra 1970. godine

Broj: 1198/1969.

D E K A N
POLJOPRIVREDNOG FAKULTETA
Prof. dr. Risto Parižej

REKTOR UNIVERZITETA
Prof. dr. Handija Čemerlić

Slika 2.3. Faksimil diplome dipl. ing. Antona Starčevića iz 1970. godine

U narednoj tabeli prikazan je broj diplomiranih inženjera koji su ovo stručno zvanje stekli studiranjem na Saveznoj visokoj poljoprivrednoj školi za planinsko gazdovanje, Poljoprivrednom odsjeku Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, Poljoprivrednom fakultetu i kasnije Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu.

Tabela 2.14. Nastavni plan Odsjeka za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda od 1998/99. do 2004/05. akademske godine

Godina	Odsjek							UKUPNO
	Opći (s usmjerenjima)			Ratarstvo	Vocarstvo i vinogradarstvo	Stočarstvo	Tehnologija poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	
	Opći	Biljna proizvodnja	Zootehnika					
1949.	5	-	-	-	-	-	-	5
1950.	12	-	-	-	-	-	-	12
1951.	14	-	-	-	-	-	-	14
1952.	42	-	-	-	-	-	-	42
1953.	24	-	-	-	-	-	-	24
1954.	48	-	-	-	-	-	-	48
1955.	78	-	-	-	-	-	-	78
1956.	34	-	-	-	-	-	-	34
1957.	36	-	-	-	-	-	-	36
1958.	46	-	-	-	-	-	-	46
1959.	73	-	-	-	-	-	-	73
1960.	60	-	-	3	-	-	-	63
1961.	37	-	-	40	22	24	-	123
1962.	12	-	-	52	57	24	-	145
1963.	5	-	-	42	28	35	-	110
1964.	3	-	-	45	38	10	-	96
1965.	1	-	-	32	23	15	-	71
1966.	1	-	-	18	22	7	-	48
1967.	1	-	-	10	17	7	-	35
1968.	-	-	-	23	14	10	-	47
1969.	-	-	-	22	4	12	-	38
1970.	1	-	-	26	14	13	-	54
1971.	-	-	-	31	9	20	-	60
1972.	-	-	-	38	5	25	-	68
1973.	1	-	-	30	13	12	-	56
1974.	-	-	-	37	19	18	-	74
1975.	-	-	-	56	27	34	-	117
1976.	1	-	-	67	35	21	-	124
1977.	-	-	-	39	30	29	-	98
1978.	-	-	-	35	23	33	-	91
1979.	-	-	-	44	26	58	-	128
1980.	-	-	-	30	24	27	-	81
1981.	-	-	-	35	22	24	2	83
1982.	-	-	-	27	12	12	8	59
1983.	-	-	-	27	33	36	19	115

Godina	Odsjek							UKUPNO
	Opći (s usmjerenjima)			Ratarstvo	Voćarstvo i vinogradarstvo	Stočarstvo	Tehnologija poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	
	Opći	Biljna proizvodnja	Zootehnika					
1984.	-	-	-	30	25	40	35	130
1985.	-	-	-	32	25	30	50	137
1986.	-	-	-	34	35	40	89	198
1987.	-	-	-	48	41	36	95	220
1988.	-	-	-	48	54	44	83	229
1989.	-	-	-	129	114	99	135	477
1990.	-	-	-	75	49	52	44	220
1991.	-	-	-	94	81	65	21	261
1992.	-	-	-	35	16	18	27	96
1993.	-	-	-	7	6	5	6	24
1994.	-	-	-	13	16	7	5	41
1995.	-	-	-	3	4	3	9	19
1996.	-	-	-	27	25	7	19	78
1997.	-	-	-	13	16	16	12	57
1998.	-	-	-	24	23	13	16	76
1999.	-	-	-	24	25	14	13	76
2000.	1	1	0	-	-	-	5	7
2001.	3	2	1	-	-	-	18	24
2002.	0	6	4	-	-	-	10	20
2003.	3	4	4	-	-	-	14	25
2004.	8	3	9	-	-	-	23	43
2005.	8	9	3	-	-	-	28	48
2006.	14	7	7	-	-	-	35	63
2007.	15	15	6	-	-	-	24	60
2008.	3	14	5	-	-	-	18	40
2009.	5	14	9	-	-	-	35	63
2010.	13	15	12	-	-	-	30	70
2011.	7	13	5	-	-	-	18	43
2012.	5	3	4	-	-	-	2	14
2013.	3	3	1	-	-	-	8	15
2014.	4	3	3	-	-	-	6	16
2015.	1	-	-	-	-	-	3	4
2016.	2	-	-	-	-	-	-	2
2017.	1	2	1	-	-	-	-	4
2018.	1	1	-	-	-	-	-	2
2019.	-	1	1	-	-	-	1	3
Svega	632	116	75	1.445	1.072	995	966	5.301

2.1.3. POSTDIPLOMSKI (MAGISTARSKI) STUDIJI

Početak šezdesetih godina 20. vijeka zakonske i statutarne odredbe omogućavaju uvođenje tzv. nastave III stepena, odnosno magistarskog studija. Iniciranje i organizovanje nastave III stepena koja vodi do stepena magistra nauka prije svega je bilo rezultat nastojanja da se osigura osoblje koje će biti angažovano u naučno-istraživačkom radu i na visokoškolskim ustanovama. Na Poljoprivrednom fakultetu polazilo se od shvatanja da na magistarskim studijima treba dati mjesta onim disciplinama i programima koji će kandidatima omogućiti da uđu u produbljena teoretska znanja i ovladaju metodama naučno-istraživačkog rada. Prvenstveni obrazovni cilj magistarskog studija bio je osposobljavanje kandidata za samostalno organizovanje i realizaciju naučno-istraživačkog rada.

Kod organizacije prvih magistarskih studija orgagni upravljanja Fakultetom vodili su se tadašnjim personalnim i materijalnim kapacitetima na Fakultetu, ali i kapacitetima tadašnjeg Instituta za poljoprivredna istraživanja u Sarajevu. Prvi pravilnik III stepena studija predvidio je da se na Fakultetu mogu izvoditi magistarske studije iz oblasti: ratarstvo, stočarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo, zaštita bilja i ekonomika poljoprivredne proizvodnje. Na prijedlog tadašnjih katedri u akademskim 1964/65. i 1965/66. godini na Odsjeku za stočarstvo otvoreni su magistarski studiji iz stočarstva i mljekarstva, a na Odsjeku za ratarstvo studiji iz oblasti njivskih velikih kultura i njivskih krmnih kultura i travnjaka. Nastavni planovi ovih prvih magistarskih studija na Poljoprivrednom fakultetu prikazani su u tabeli 3.16. Nastavu na ovim magistarskim studijima najvećim dijelom izvodili su nastavnici Fakulteta, ali su bili angažovani i stručnjaci Instituta za poljoprivredna istraživanja u Sarajevu te profesori univerziteta iz Beograda, Zagreba i Ljubljane. Magisterij iz oblasti stočarstvo prijavilo je pet, a iz mljekarstva četiri kandidata. Studij Njivske velike kulture upisalo je 7, a studij Njivske krmne kulture i travnjaci 4 kandidata. Tokom studija koji je trajao četiri semestra broj kandidata se osipao.

U godinama neposredno nakon pokretanja prvih magistarskih studija dolazi do privremenog zastoja u kreiranju i pokretanju novih studija. Posebne teškoće za realizaciju novih magistarskih studija predstavljala su pitanja neriješenog finansiranja studija i nezadovoljavajuće prostorne mogućnosti Fakulteta za odvijanje svih vidova nastave. Polazilo se, naime, od ispravne pretpostavke da bi studentu magistarskog studija trebalo osigurati neku vrstu radnog mjesta odakle bi kontinuirano bio uključen u sistematičan i studiozan rad, posebno na izradi svoje magistarske teze. Problem je predstavljao i nedostatak uređaja i instrumenata potrebnih za realizaciju kvalitetnih naučnih istraživanja te dobro opremljenih eksperimentalnih poligona za postavljanje i vođenje poljskih oglada.

Tabela 2.16. Nastavni planovi prvih magistarskih studija na Poljoprivrednom fakultetu

ODSJEK ZA STOČARSTVO	
STOČARSTVO	MLJEKARSTVO
Predmeti	
Matematika Biohemija Metodika naučno-istraživačkog rada (Uvod u naučni rad i statistička obrada materijala)	
Ishrana domaćih životinja i metabolizam Ekologija (bioklimatska) Genetika domaćih životinja Selekcija i oplemenjivanje domaćih životinja	Biohemijski procesi u mljekarstvu Fizika mlijeka Mikrobiologija mlijeka Tehnologija obrade i prerade mlijeka
<i>MAGISTARSKI RAD</i>	
ODSJEK ZA RATARSTVO	
NJIVSKE VELIKE KULTURE	NJIVSKE KRMNE KULTURE I TRAVNJACI
Predmeti	
Fiziologija bilja i biohemija I dio Selekcija i sjemenarstvo Metodika naučno-istraživačkog rada u poljoprivredi	
Savremene teoretske osnove tehnologije proizvodnje Agrobiologija njivskih velikih kultura Specijalni dio Specijalni dio	Savremene teoretske osnove tehnologije proizvodnje Agrobiologija njivskih krmnih kultura i travnjaka Specijalni dio Specijalni dio
<i>MAGISTARSKI RAD</i>	

Slab odziv kandidata za III stepen studija velikim dijelom bio je uzrokovan i nemogućnošću ili nedostatkom dobre volje privrednih organizacija, ustanova i institucija da na određeno vrijeme, dok su na studiju, oslobode svoje uposlenike od radnih obaveza. Pravilnici o sistematizacijama radnih mjesta i plaćama nisu predviđali posebna povećanja primanja za magistre nauka, što je, također, mogao biti važan razlog smanjenog interesa kandidata za magistarske studije. Uprave Poljoprivrednog, ali i drugih fakulteta Univerziteta u Sarajevu dugo su se zalagale za pretakanje magistarskih studija u kategoriju budžetski redovno finansiranih studija. Ove inicijative, nisu, međutim, nikada naišle na potpuno razumijevanje pa je finansiranje magistarskih studija ostalo jednom od njihovih najslabijih tačaka sve do njihovog postepenog gašenja prelaskom na sistem studiranja u skladu s principima Bolonjskog procesa

Od 1964. godine na Poljoprivrednom i, kasnije, Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu organizovana su sljedeća 22 studija III stepena, odnosno postdiplomska – magistarska studija:

- Stočarstvo
- Mljekarstvo
- Njivske velike kulture
- Njivske krmne kulture i travnjaci
- Proizvodnja i prerada mlijeka
- Ratarske kulture
- Krmne kulture
- Plodnost i melioracije tla
- Voćarstvo
- Ekonomika agroindustrije
- (Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije)
- Herbologija
- Uređenje poljoprivrednog zemljišta
- Ratarstvo
- Zaštita bilja – Fitomedicina
- Ishrana domaćih životinja
- Vinogradarstvo
- Tehnologija biljnih proizvoda (Tehnologija prehrambenih proizvoda biljnog porijekla)
- Tehnologija animalnih proizvoda (Tehnologija prehrambenih proizvoda animalnog porijekla)
- Održivo upravljanje zemljištem
- Kontrola kvaliteta hrane i pića
- Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru
- Proizvodnja i primjena cvijeća i ukrasnog bilja

Prva promocija magistara nauka održana je na Fakultetu 1966. godine, a prvi promovisani magistri nauka bili su: Taib Šarić, Ivan Zovkić i Nedžad Mulalić. Od tada je postdiplomske studije na Fakultetu odbranom magistarskog rada završilo još 429 kandidata.

Slika 2.4. Promocija magistara nauka na Poljoprivrednom fakultetu 1971. godine (Arhiv Fakulteta)

Tabela 2.17. Broj odbranjenih magistarskih radova na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu od 1966. do 2009. godine

Godina	Magistri nauka	Godina	Magistri nauka	Godina	Magistri nauka	Godina	Magistri nauka
1966.	3	1980.	-	1994.	5	2008.	11
1967.	-	1981.	6	1995.	2	2009.	15
1968.	1	1982.	2	1996.	2	2010.	23
1969.	3	1983.	7	1997.	5	2011.	22
1970.	-	1984.	9	1998.	4	2012.	34
1971.	2	1985.	9	1999.	4	2013.	10
1972.	-	1986.	2	2000.	9	2014.	11
1973.	1	1987.	1	2001.	6	2015.	25
1974.	4	1988.	11	2002.	9	2016.	7
1975.	5	1989.	10	2003.	13	2017.	8
1976.	8	1990.	12	2004.	12	2018.	6
1977.	7	1991.	15	2005.	16	2019.	4
1978.	6	1992.	10	2006.	16		
1979.	2	1993.	3	2007.	11		

Reforma visokog obrazovanja prema principima Bolonjskog procesa dovela je i do gašenja postdiplomskih – magistarskih studija na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu

Slika 2.5. Promocija magistara nauka na Poljoprivrednom fakultetu 2019. godine

Tabela 2.18. Sažeci nastavnih planova postdiplomskih magistarskih studija Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta 2008. godine

Predmet	Sem.	Sati	Predmet	Sem.	Sati
RATARSTVO			VOĆARSTVO		
Uvod u metodiku naučnog rada	I	20	Uvod u metodiku naučnog rada	I	20
Matematsko-statističke metode	I	20	Matematsko-statističke metode	I	30
Ekologija usjeva	I	30	Fiziologija voćaka	II	55
Agrotehnika	II	30	Morfologija voćaka	II	60
Herbologija	II	30	Agrotehnika voćaka	II	60
Povrtlarstvo	II	40	Pomotehnika voćaka	III	60
Oplemenjivanje ratarskih kultura	III	30	Biološko-ekonomske osnove		
Žita	III	50	voćarske proizvodnje	III	30
Industrijsko bilje	III	40	Magistarski rad	IV	70
Magistarski rad	IV	50			
Predmet	Sem.	Sati	Predmet	Sem.	Sati
ZAŠTITA BILJA - FITOMEDICINA			EKONOMIKA POLJOPRIVREDE I PREHRAMBENE INDUSTRIJE		
Uvod u metodiku naučnog rada	I	20	Uvod u metodiku naučnog rada	I	20
Matematsko-statističke metode	I	30	Operaciona istraživanja	I	30
Metode eksperimentalnog rada u fitomedicini	I	25	Metode istraživanja agroindustrije	I, II	40
Fitofarmacija	I, II, III	60	Teorija troškova	I, II	50
Entomologija	I, II, III	75	Ekonomika proizvodnje	II, III	50
Fitopatologija	I, II, III	90	Marketing	II, III	50
Magistarski rad	IV	50	Analiza poslovanja	II, III	40
			Magistarski rad	II, IV	
Predmet	Sem.	Sati	Predmet	Sem.	Sati
ISHRANA DOMAĆIH ŽIVOTINJA			ISHRANA DOMAĆIH ŽIVOTINJA		
Metode naučnog rada	I	20	Metode naučno-istraživačkog rada	I	20
Matematsko-statističke metode	I	20	Matematsko-statističke metode	I	30
Biohemija ishrane domaćih životinja	I	22	Fiziologija vinove loze	I	50
Fiziologija ishrane domaćih životinja	I	24	Ekologija usjeva	II	30
Tehnologija proizvodnje stočne hrane	I, II	50	Agrotehnika vinove loze	II	70
Konzerviranje, oplemenjivanje i iskorištavanje stočne hrane	II, III	48	Oplemenjivanje vinove loze	III	30
Hranjiva vrijednost stočnih krmiva	II, III	52	Ekonomske osnove vinogradarske proizvodnje	III	30
Industrijska proizvodnja stočne hrane	III, IV	60	Izborni predmeti:	III	50
Ishrana domaćih životinja	III, IV	65	<i>Proizvodnja loznog sadnog materijala</i>		
Magistarski rad	III, IV	40	<i>Podizanje vinograda</i>		
			<i>Ampelografija</i>		
			Magistarski rad	IV	70

Predmet	Sem.	Sati
PROIZVODNJA I PRIMJENA CVIJEĆA I UKRASNOG BILJA		
Uvod u metodiku naučnog rada	I	20
Matematsko-statističke metode	I	30
Proizvodnja cvijeća i ukras. bilja	I	40
Istorija vrtne umjetnosti i hortikulture	II	20
Ekonomika proizvodnje cvijeća	II	30
Oplemenjivanje hortikulturnih biljaka	II	20
Primjena cvijeća i ukrasnog bilja u enterijeru i eksterijeru	III	30
Izborni predmet (dva predmeta): <i>Cvjećarska ekologija</i>	III	20
<i>Vodno-fizička svojstva tla i supstrata</i>	III	20
<i>Biološka, organska i mineralna đubriva</i>	III	15
Štetočine cvijeća i ukrasnih kultura	III	25
<i>Fiziologija hortikulturnih biljaka</i>	III	20
<i>Marketing cvijeća</i>	III	15
<i>Uređenje parkova i predjela</i>	III	20
<i>Fitocenologija</i>	III	15
Travnjaci	IV	15
Magistarski rad	IV	50

Predmet	Sem.	Sati
PROIZVODNJA POVRĆA U ZAŠTIĆENOM PROSTORU		
Uvod u metodiku naučnog rada	I	20
Matematsko-statističke metode	I	30
Staklenici, plastenici i tuneli sa mikroklimom	I	30
Proizvodnja rasada	II	30
Klasični sistemi proizvodnje povrća	II	40
Savremeni sistemi proizvodnje povrća	II	30
Zaštita povrća	III	30
Ekonomika proizvodnje povrća	III	20
Marketing povrća	III	15
Vodno-fizička svojstva tla i supstrata	III	15
Dva izborna predmeta	III	30
Magistarski rad	IV	50

Predmet	Sem.	Sati
VOĆARSTVO		
Metodika naučnog rada	I	20
Statističke metode u proizvodnji, prometu i kontroli hrane i pića	I	25
Ishrana stanovništva	I	20
Kontrola kvaliteta stočne hrane	I	15
Kontrola poljoprivrednih sirovina	I	30
Kontrola masnoća	II	15
Upravljanje kvalitetom vode u prehrambenoj industriji	II	30
Mikrobiologija živežnih namirnica	II	30
Analitička kontrola kvaliteta	II	30
Higijena namirnica	III	20
Kontrola ispravnosti živežnih namirnica	III	30
Ekonomika proizvodnje hrane i pića	III	20
Marketing hrane i pića	III	15
Zakonska regulativa u proizvodnji hrane i pića	III	20
Magistarski rad	IV	50

Predmet	Sem.	Sati
ODRŽIVO UPRAVLJANJE ZEMLJIŠTEM		
Uvod u metodiku naučnog rada	I	20
Matematsko-statističke metode	I	30
Primijenjena pedologija	I	35
Hidromelioracije tla	II	35
Plodnost tla i ishrana bilja	II	35
Ekološke i tehničke funkcije tla i vode	II	30
Osnovi uređenja prostora i poljoprivrednog zemljišta	III	30
Upravljanje vodama	III	30
Magistarski rad	IV	50

Predmet	Sem.	Sati	Predmet	Sem.	Sati
TEHNOLOGIJA BILJNIH PROIZVODA			TEHNOLOGIJA ANIMALNIH PROIZVODA		
Uvod u metodiku naučnog rada	I	20	Uvod u metodiku naučnog rada	I	20
Matematsko-statističke metode	I	30	Matematsko-statističke metode	I	30
Biohemijski, fizički, mikrobiološki procesi i kvalitet živežnih namirnica	I	40	Biohemijski, fizički, mikrobiološki procesi i kvalitet živežnih namirnica	I	40
Kontrola ispravnosti živežnih namirnica	II	40	Kontrola ispravnosti živežnih namirnica	II	40
Prerada žita, proizvodi od žita, šećeri, konditorski proizvodi, med, kafa i začini	II	70	Prerada mlijeka	II	50
Prerada voća, povrća i biljnih masnoće	III	70	Prerada mesa	II	50
Obrada i prerada duhana	III	40	Prerada mlijeka	III	20
Ekonomika prerade	III	40	Prerada mesa	III	20
Magistarski rad	IV	50	Tehnologija ulja i masti	III	40
			Ekonomika prerade	III	40
			Magistarski rad	IV	50

Upis posljednje generacije postdiplomaca izvršen je u akademskoj 2008/09. godini. U vrijeme upisa posljednje generacije Fakultet je nudio 12 postdiplomskih studija, čiji su sažeti nastavni planovi predstavljeni u prilogu.

2.1.4. DOKTORSKI STUDIJ

Prvi doktorsku disertaciju pod nazivom “Uticaj doba košnje i načina sušenja na sastav i opštu hranjivu vrijednost sijena prirodne biljne zajednice *Nardetum strictae*” na tadašnjem Poljoprivredno-šumarskom fakultetu odbranio je 15. oktobra 1953. godine Dušan Maksimović, kasnije dekan Fakulteta i akademik. Od tada su na Poljoprivredno-šumarskom, Poljoprivrednom i Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu izrađene i odbranjene doktorske disertacije iz gotovo svih oblasti agronomije i mnogih oblasti prehrambene tehnologije. Naučni stepen doktora nauka na Fakultetu su sticali kako mnogi njegovi mladi nastavnici tako i stručnjaci iz naučno-istraživačkih institucija i sa univerziteta širom tadašnje Jugoslavije.

Tabela 2.19. Broj odbranih doktorskih disertacija na Poljoprivredno-šumarskom, Poljoprivrednom i Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu od 1953. do 2019. godine

Godina	Magistri nauka	Godina	Magistri nauka	Godina	Magistri nauka	Godina	Magistri nauka
1953.	1	1970.	2	1987.	4	2004.	4
1954.	-	1971.	4	1988.	8	2005.	2
1955.	1	1972.	7	1989.	7	2006.	6
1956.	1	1973.	6	1990.	5	2007.	4
1957.	2	1974.	6	1991.	5	2008.	4
1958.	-	1975.	6	1992.	2	2009.	5
1959.	7	1976.	4	1993.	-	2010.	6
1960.	6	1977.	5	1994.	1	2011.	3
1961.	1	1978.	4	1995.	-	2012.	2
1962.	2	1979.	4	1996.	1	2013.	2
1963.	8	1980.	1	1997.	2	2014.	3
1964.	8	1981.	7	1998.	2	2015.	5
1965.	22	1982.	3	1999.	1	2016.	3
1966.	-	1983.	6	2000.	5	2017.	3
1967.	-	1984.	9	2001.	-	2018.	10
1968.	4	1985.	1	2002.	3	2019.	3
1969.	1	1986.	5	2003.	1		

Slično postdiplomskim magistarskim studijima, pitanje nedostatka fondova za istraživanja u okviru izrade doktorske disertacije predstavljalo je stalan problem koji su najčešće morali rješavati mentorski timovi ili sami doktorski kandidati.

Slika 2.6. Promocija Osmana Sarića u doktora poljoprivrednih nauka 1964. god. (Arhiv Fakulteta)

Slika 2.7. Promocija doktora poljoprivrednih nauka 2019. godine

Uprkos teškoćama sa osiguravanjem u pravilu nemalih sredstava potrebnih za kvalitetna istraživanja, profesori Fakulteta vodili su, a doktorski kandidati tokom 57 godina izradili i odbranili 249 doktorskih disertacija, od kojih su mnoge ostavile dubokog traga i u naučno-istraživačkoj zajednici i u stručnoj poljoprivrednoj i prehrambeno-tehnološkoj praksi.

2.2. BOLONJSKI SISTEM STUDIRANJA

Bosna i Hercegovina pristupa Bolonjskom procesu reforme evropskog visokog obrazovanja 2003. godine, čime se obavezuje na reformisanje svog visokoškolskog obrazovanja u skladu s principima ovog procesa. Međutim, kao i u mnogim drugim oblastima, administrativno-upravna složenost države, često praćena i nedostatkom dobre volje, dovodi do kašnjenja u uspostavljanju legislativno-institucionalnog okruženja potrebnog za provođenje veoma radikalne reforme univerzitetskog obrazovanja. U predugom iščekivanju državnog zakona o visokom obrazovanju kojim bi se utvrdili okviri za provođenje reforme, bosanskohercegovački univerziteti odlučuju da sami krenu u reformisanje visokog obrazovanja prema zahtjevima Bolonjskog procesa. Senat Univerziteta u Sarajevu početkom 2005. godine odlučuje da se do početka 2005/06. akademske godine na fakultetima ovog univerziteta pripreme nastavni planovi koji će u najvećoj mogućoj mjeri uvažavati principe reforme, a prije svega prelazak na trociklični sistem studiranja. Prema ovom reformskom principu, univerzitetsko obrazovanje dijeli se na tri ciklusa: dodiplomski studij, diplomski studij i doktorski studij. Kao mjera opterećenja i realizacije studijskih obaveza uvodi se tzv. ECTS bod, koji predstavlja sate koje je student efektivno utrošio na svoje studiranje i koji uključuju i kontakt-sate provedene sa nastavnicima i nekontakt-sate, odnosno sate koje je student proveo radeći na svom studiju samostalno. Jedan semestar studija ne bi trebao nositi više od 30 ECTS, a jedna godina studija trebala bi odgovarati radu studenta čiji su ekvivalent 60 ECTS bodova. Fakultetima je ostavljena mogućnost da utvrde dužinu trajanja prvog i drugog ciklusa studija, pri čemu njihova ukupna vrijednost treba da bude 300 ECTS bodova, odnosno prvi i drugi ciklus zajedno bi trebali trajati pet studijskih godina.

Pripreme za sveobuhvatno reformisanje studija na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu počele su krajem devedesetih kroz učešće nastavnika i saradnika Fakulteta u međunarodnim, prije svega TEMPUS projektima. Realizacija ovih projekata omogućila je uvid u aktuelne reforme visokoškolskog obrazovanja u Evropi i pomogla je u objektivnom sagledavanju nedostataka dosadašnjeg režima studiranja. Reagujući na opću saglasnost nastavnika i saradnika o potrebi reformisanja studija, dekan Fakulteta 2004. godine imenuje Komisiju za revidiranje nastavnih planova i programa i zadužuje je za izradu prijedloga i obrazloženja novog režima studija. Komisija svoj rad intenzivira početkom 2005. godine, što je dobrim dijelom bilo i posljedica ubrzanih priprema Univerziteta u Sarajevu za transformaciju režima studija u skladu sa zahtjevima Bolonjskog procesa. Svojim stavovima i zaključcima Nastavno-naučno vijeće Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu usvojilo je 3 + 2 + 3 model studiranja. Prema ovom modelu, prvi stepen studija na Poljoprivrednom fakultetu (dodiplomski studij) traje šest semestara, a student bi nakon njegovog završetka dobio

dilpomu i zvanje *baccalaureus/baccalaurea* ili ekvivalentno, u skladu s konačnim odredbama Pravilnika Univerziteta o stručnim i naučnim zvanjima. Vijeće Fakulteta također je zauzelo stav da se dodiplomski studij profilira kao akademski, odnosno da se završetkom dodiplomskog studija studenti u osnovi pripremaju za nastavak studiranja na diplomskom studiju, koji bi ih trebao odvesti do zvanja *magistra struke, mastera* ili ekvivalentnog drugog zvanja. Ovakvo opredjeljenje umnogome je odredilo pravce u kreiranju planova i programa studija.

Za predložene studijske programe tokom proljeća i ljeta 2005. godine izrađeni su nastavni planovi i nastavni programi za prva dva semestra. Senat Univerziteta u Sarajevu, a zatim i Vlada Kantona Sarajevo razmatrali su i pozitivno se izjasnili o nastavnim planovima i programima predloženih studijskih programa, čime su se stekli uslovi za upis prve generacije studenata na trogodišnje dodiplomske studije u 2005/06. godini. Tokom ove akademske godine na Fakultetu su izrađeni i od strane Univerziteta i Vlade odobreni planovi i programi za ostale semestre dodiplomskih studijskih programa.

2.2.1. DODIPLOMSKI STUDIJI

Izradu prijedloga studijskih programa pratili su prikupljanje i analiza sličnih studijskih programa u zapadnoevropskim i zemljama u okruženju (Švicarska, Njemačka, Španija, Velika Britanija, Francuska, Irska, Norveška, Portugal, Hrvatska, Slovenija, Srbija itd.). Usvojeni studijski programi uporedivi su sa sličnim programima na univerzitetima i fakultetima evropskih i zemalja u okruženju. Specifičnosti programa odraz su dosadašnjeg sistema visokoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja u našoj zemlji i postojećih uslova za realizaciju nastave na Fakultetu.

Pored toga, u poređenju sa studijskim programima u razvijenim evropskim zemljama, programi predviđaju više nastave u specifičnim oblastima inženjerstva, odnosno u proizvodnim i prerađivačkim tehnologijama. Kod izrade dodiplomskih studijskih programa, timovi nastavnika i saradnika vodili su se preporukama tzv. Dublin deskriptora o poželjnim ishodima učenja nakon prvog ciklusa univerzitetskog obrazovanja. Tako bi nakon završetka dodiplomskog studija student trebao biti u mogućnosti:

- demonstrirati znanje i razumijevanje u području studija, koje se nadograđuje na prethodno srednjoškolsko obrazovanje, koje, uz korištenje naprednijih udžbenika, uključuje neke aspekte savremenih znanja iz područja studija;

- primijeniti svoje znanje i razumijevanje na načine uobičajene u agronomiji i oblasti prehrambenih tehnologija, koji omogućavaju utemeljenu argumentaciju i rješavanje problema iz domena studija;
- prikupiti i interpretirati relevantne podatke potrebne za donošenje zaključaka u vezi sa relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim pitanjima;
- komunicirati informacije, ideje, probleme i rješenja i stručnjacima i laicima i
- sa razvijenim vještinama učenja nastaviti studij na višem nivou.

Dodiplomski studijski programi Fakulteta, pored razvoja određenih generičkih kompetencija i sticanja širih znanja iz osnovnih prirodnih nauka i općih disciplina, nude i osvajanje dovoljno stručnih znanja, koja, u zavisnosti od pohađanog studijskog programa, omogućavaju uspješno obavljanje stručnih poslova u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i na ove grane naslonjenim sektorima.

Novi sistem studiranja donio je i novi sistem ocjenjivanja studenata. Svoju ocjenu student sada gradi tokom cijelog semestra, uz i dalje obavezan završni ispit, na kojem za pozitivnu ocjenu treba pokazati barem utvrđeni minimum znanja. Trajanje nastave po semestru ograničeno je na 15 sedmica. Završni ispiti iz svih predmeta polažu se odmah nakon završetka semestra. Studenti koji završni ispit ne polože u redovnom roku imaju mogućnost za još jedan izlazak na ispit u tzv.

popravnom roku, koji se zakazuje dvije do tri sedmice nakon redovnog roka. Studentska praksa na svim studijskim programima obavlja se tokom šestog semestra. U ovom semestru studenti, pored prakse i pohađanja nastave iz manjeg broja predmeta, izrađuju i svoj završni – *baccalaureat* rad. Predloženom reorganizacijom studija na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu umjesto dotadašnja dva odsjeka (Opći odsjek sa dva usmjerenja: Biljna proizvodnja i Zootehnika i Odsjek za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda) formiraju se četiri odsjeka, na kojima se na dodiplomskom studiju organizuje i izvodi nastava prema sedam studijskih programa, kako slijedi:

- odsjek: Biljna proizvodnja
  - studijski program: Voćarstvo-vinogradarstvo
  - studijski program: Ratarstvo-povrtlarstvo
- odsjek: Zootehnika
  - studijski program: Zootehnika
  - studijski program: Akvakultura
- odsjek: Prehrambene tehnologije
  - studijski program: Prehrambene tehnologije
- odsjek: Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije
  - studijski program: Ekonomika poljoprivrede
  - studijski program: Ekonomika prehrambene industrije

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine tek 2007. godine donosi Zakon o visokom obrazovanju Bosne i Hercegovine. Iako je u međuvremenu Skupština Kantona Sarajevo amandmanski dopunila kantonalni Zakon o visokom obrazovanju, koji je omogućavao prelazak na sistem studiranja prema principima Bolonjskog procesa, Zakon o visokom obrazovanju donio je određene promjene, koje su zahtijevale revidiranje postojećih nastavnih planova dodiplomskih studijskih programa Fakulteta. Promjene su bile nužne prije svega zbog norme uspostavljene državnim zakonom prema kojoj jedan ECTS bod odgovara 25 sati rada studenta. Kod izrade nastavnih planova 2005. godine u ovom smislu postojala je samo preporuka Univerziteta da jedan ECTS bod odgovara 25–30 sati rada studenta. Tadašnji nastavni planovi dodiplomskih studijskih programa Fakulteta kreirani su tako da je jedan ECTS odgovarao 28 sati rada studenta. Nova vrijednost kreditnog boda imala je svoje refleksije i u manjem broju predmeta po semestru te manjem broju kontakt nastavnih sati koji su sa 24 smanjeni na 20 sati sedmično.

Usaglašavanje nastavnih planova dodiplomskih studijskih programa sa zakonskim odredbama iskorišteno je i za njihove dublje promjene. Redovne analize realizacije nastave ukazale su na određene nedostatke pa su na nekim studijskim programima neki predmeti ukinuti, a na nekim su uvedeni novi. Na Odsjeku za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije vrši se fuzija dotadašnja dva u jedan dodiplomski studijski program, koji se sada naziva Ekonomika agroindustrije. Teškoće u administriranju i shvatanje da se slični efekti mogu postići i boljim strukturiranjem lista izbornih predmeta dovode do ukidanja nastavnih grupa na studijskom programu Prehrambene tehnologije. Studijski program Zootehnika na Odsjeku za zootehniku mijenja naziv u Animalna proizvodnja.

Pribavljanjem saglasnosti Univerziteta i Vlade Kantona, Fakultet je stekao uslove da u 2008/09. akademskoj godini upiše studente u prvu godinu studija sljedećih dodiplomskih studijskih programa:

- odsjek: Biljna proizvodnja
  - studijski program: Voćarstvo-vinogradarstvo
  - studijski program: Ratarstvo-povrtlarstvo
- odsjek: Zootehnika
  - studijski program: Animalna proizvodnja
  - studijski program: Akvakultura
- odsjek: Prehrambene tehnologije
  - studijski program: Prehrambene tehnologije
- odsjek: Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije
  - studijski program: Ekonomika agroindustrije

Nastavni planovi dodiplomskih studijskih programa, prema kojima se izvodi nastava u školskoj 2019/2020. godini, predstavljani su u narednim tabelama.

Tabela 2.20. Nastavni plan studijskog programa Ratarstvo i povrtlarstvo na Odsjeku za biljnu proizvodnju

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Hemija	60	6	Statistika	30	3
Matematika	60	6	Pedologija	60	6
Botanika	60	6	Opća biohemija	40	4
Genetika	60	6	Mehanizacija u biljnoj proizvodnji	60	6
Klimatologija	30	3	Melioracije i uređenje zemljišta	60	6
Geneza zemljišta i ekosistem	30	3	Fiziologija biljaka	50	5
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Agrarna politika sa zakonodavstvom	30	3	Krmno bilje	60	6
Fitofarmacija	30	3	Poljoprivredna entomologija	60	6
Ishrana bilja	60	6	Povrtlarstvo II	60	6
Mikrobiologija u biljnoj proizvodnji	60	6	Specijalno ratarstvo I	60	6
Opće ratarstvo	60	6	Specijalno ratarstvo I	60	6
Povrtlarstvo I	30	3			
Travnjaci	30	3			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
V SEMESTAR			VI SEMESTAR		
Poljoprivredna fitopatologija	60	6	Oplemenjivanje biljaka	60	6
Troškovi i kalkulacije	60	6	Osnovi organske poljoprivredne proizvodnje	30	3
Tržište poljoprivrednih proizvoda	30	3	Sjemenarstvo	30	3
Uskladištenje i čuvanje ratarsko-povrtlarskih kultura	30	3	Upravljanje farmama	30	3
Izborni predmeti	120	12	Izborni predmet	60	6
			Završni rad	60	6
			Praksa	30	3
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
UKUPNO				1.800	180

Tabela 2.21. Nastavni plan studijskog programa Voćarstvo i vinogradarstvo na Odsjeku za biljnu proizvodnju

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Hemija	60	6	Statistika	30	3
Matematika	60	6	Pedologija	60	6
Botanika	60	6	Opća biohemija	40	4
Genetika	60	6	Mehanizacija u biljnoj proizvodnji	60	6
Klimatologija	30	3	Melioracije i uređenje zemljišta	60	6
Geneza zemljišta i ekosistem	30	3	Fiziologija biljaka	50	5
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Agrarna politika sa zakonodavstvom	30	3	Poljoprivredna entomologija	60	6
Fitofarmacija	30	3	Proizvodnja voćnog i loznog sadnog materijala	30	3
Ishrana bilja	60	6	Specijalno voćarstvo	60	6
Mikrobiologija u biljnoj proizvodnji	60	6	Ukrasno bilje i parkovi	60	6
Opće vinogradarstvo	60	6	Izborni predmeti	90	9
Opće voćarstvo	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
V SEMESTAR			VI SEMESTAR		
Berba, skladištenje i pakovanje voća	30	3	Ampelografija	30	3
Osnovi pejzažnog oblikovanja	30	3	Oplemenjivanje biljaka	60	6
Poljoprivredna fitopatologija	60	6	Pčelarstvo	30	3
Troškovi i kalkulacije u poljoprivredi	60	6	Upravljanje farmama	30	3
Tržište poljoprivrednih proizvoda	30	3	Izborni predmeti	60	6
Izborni predmeti	90	9	Završni rad	60	6
			Praksa	30	3
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
UKUPNO				1.800	180

Tabela 2.22. Nastavni plan studijskog programa Animalna proizvodnja na Odsjeku za zootehniku

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Hemija	60	6	Anatomija i fiziologija domaćih životinja	90	9
Matematika	60	6	Opća biohemija	60	6
Zoologija	60	6	Krmno bilje	60	6
Genetika	60	6	Mehanizacija u animalnoj proizvodnji	60	6
Osnovi botanike	30	3	Statistika	30	3
Osnovi pedologije	30	3			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Agrarna politika sa zakonodavstvom	30	3	Ribarstvo	50	5
Mikrobiologija u animalnoj proizvodnji	60	6	Ishrana nepreživara	40	4
Ishrana životinja – opći dio	60	6	Zoohigijena	60	6
Opće stočarstvo	60	6	Konjogojstvo	45	3
Poznavanje i tehnologija stočne hrane	45	5	Peradarstvo	45	3
Izborni predmeti	45	4	Svinjogojstvo	30	3
Ukupno	300	30	Izborni predmeti	60	6
			Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
V SEMESTAR			VI SEMESTAR		
Oplemenjivanje domaćih životinja	60	6	Ponašanje i dobrobit farmskih životinja	30	4
Govedarstvo	60	6	Prerada mesa, ribe i jaja	30	3
Ovčarstvo i kozarstvo	30	3	Proizvodnja i prerada mlijeka	30	3
Ishrana preživara	60	6	Upravljanje farmama	30	3
Tržište poljoprivrednih proizvoda	30	3	Izborni predmeti	60	8
Troškovi i kalkulacije u poljoprivredi	60	6	Završni rad	60	6
			Praksa	30	3
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
UKUPNO				1.800	180

Tabela 2.23. Nastavni plan studijskog programa Akvakultura
na Odsjeku za zootehniku

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Hemija	60	6	Anatomija i fiziologija domaćih životinja	90	9
Matematika	60	6	Opća biohemija	60	6
Zoologija	60	6	Hidrobiologija	60	6
Genetika	60	6	Mehanizacija u animalnoj proizvodnji	60	6
Osnovi botanike	30	3	Statistika	30	3
Osnovi pedologije	30	3			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Agrarna politika sa zakonodavstvom	30	3	Ishrana riba	60	6
Mikrobiologija u animalnoj proizvodnji	60	6	Ekologija i uzgoj akvatičnih beskičmenjaka	60	6
Poznavanje i tehnologija stočne hrane	45	5	Uzgoj riba u toplovodnim ribnjacima	60	6
Ihtiologija	60	6	Uzgoj riba u hladnovodnim ribnjacima	60	6
Vodni resursi i kvalitet vode	45	4	Izborni predmeti	60	6
Izborni predmeti	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
V SEMESTAR			VI SEMESTAR		
Ihtiopatologija	45	5	Ponašanje i dobrobit farmskih životinja	30	3
Oplemenjivanje domaćih životinja	60	6	Planiranje i projektovanje objekata u ribarstvu	60	5
Tržište poljoprivrednih proizvoda	30	3	Upravljanje farmama	30	3
Troškovi i kalkulacije u poljoprivredi	60	6	Prerada i kontrola kvaliteta ribe i ribljih proizvoda	60	6
Uzgoj morskih riba	45	4	Upravljanje vodnim resursima	30	3
Izborni predmeti	60	6	Završni rad	60	6
			Praksa	30	3
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
UKUPNO				1.800	180

Tabela 2.24. Nastavni plan studijskog programa Ekonomika agroindustrije na Odsjeku za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Hemija	60	6	Opća biohemija	30	3
Matematika	60	6	Opća mikrobiologija	30	3
Zoologija	40	4	Fiziologija i fertilizacija biljaka	60	6
Osnovi botanike	40	4	Statistika	30	3
Osnovi pedologije	40	4	Osnovi uređenja zemljišta	30	3
Ruralna sociologija	30	3	Poljoprivredna mehanizacija	60	6
Osnovi ekonomije	30	3	Opće stočarstvo	60	6
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Genetika	30	3	Poljoprivreda i okoliš	30	3
Principi ishrane domaćih životinja	30	3	Tehnologija proizvoda animalnog porijekla	75	7,5
Opće ratarstvo i povrtlarstvo	60	6	Tehnologija proizvoda biljnog porijekla	75	7,5
Osnove voćarstva i vinogradarstva	60	6	Izborni predmeti	120	12
Zaštita bilja	30	3			
Izborni predmeti	90	9			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
V SEMESTAR			VI SEMESTAR		
Agrarna politika sa zakonodavstvom	60	6	Ekonomsko projektovanje	60	6
Upravljanje kvalitetom	60	6	Upravljanje u prehrambenoj industriji	60	6
Tržište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	60	6	Upravljanje farmama	60	6
Izborni predmeti	120	12	Troškovi, kalkulacije i računovodstvo	60	6
			Završni rad	30	3
			Praksa	30	3
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
UKUPNO			1.800 180		

Tabela 2.25. Nastavni plan studijskog programa Prehrambene tehnologije
na Odsjeku za prehrambene tehnologije

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Hemija I	60	6	Fizička hemija	60	6
Matematika	60	6	Hemija II	60	6
Poznavanje i kontrola sirovina I	30	3	Opća mikrobiologija	30	3
Uvod u prehrambene tehnologije	60	6	Poznavanje i kontrola sirovina II	60	6
Tehnička fizika	60	6	Termodinamika s		
Zaštita okoliša			tehnikom hlađenja	60	6
u prehrambenoj industriji	30	3	Statistika	30	3
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Obrada i prerada duhana	30	3	Tehnologija ulja i masti	30	3
Prehrambena biohemija	60	6	Tehnologija mesa, ribe i jaja	60	6
Prehrambena mikrobiologija	60	6	Nauka o ishrani	30	3
Standardizacija i kontrola			Tehnologija gotove hrane	30	
kvaliteta prehrambenih			Tehnologija proizvoda		3
proizvoda	60	6	biljnog porijekla I	60	
Tehnološke operacije u			Tehnologija vina, piva		6
prehrambenoj industriji	60	6	i alkoholnih pića	60	6
Higijena pogona			Tehnologija pčelinjih proizvoda	30	3
u prehrambenoj industriji	30	3	Ukupno	300	30
Ukupno	300	30			
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
V SEMESTAR			VI SEMESTAR		
Tržište poljoprivrednih			Ekonomsko projektovanje u		
i prehrambenih proizvoda	30	3	prehrambenoj industriji	60	6
Tehnologija mlijeka	60	6	Upravljanje u prehrambenoj		
Tehnologija proizvoda			industriji	60	6
biljnog porijekla II	60	6	Izborni predmeti	90	9
Troškovi i kalkulacije u			Završni rad	60	6
prehrambenoj industriji	60	6	Praksa	30	3
Izborni predmeti	90	9	Ukupno	300	30
Ukupno	300	30			
UKUPNO				1.800	180

Tabela 2.26. Izborni predmeti dodiplomskog studija

Predmet	Semestar	Sati	ECTS
RATARSTVO I POVRTLARSTVO			
Alternativni usjevi	V	30	3
Biljni genetski resursi	V	30	3
Ljekovito i začinsko bilje	V	30	3
Osnove animalne proizvodnje	V	60	6
Osnove voćarsko-vinogradarske proizvodnje	V	60	6
Proizvodnja i primjena ukrasnog bilja	V	30	3
Regulatori rasta i razvića biljaka	V	30	3
Konzervacija tla	V	30	3
Travnjaci specijalnih namjena	V	30	3
Fertilizacija ratarsko-povrtlarskih kultura	VI	30	3
Navodnjavanje ratarsko-povrtlarskih kultura	VI	30	3
Osnove ekonomskog projektovanja u ratarsko-povrtlarskoj proizvodnji	VI	30	3
Pčelarstvo	VI	30	3
Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru	VI	30	3
Proizvodnja gljiva	VI	30	3
Poljoprivreda i okoliš	VI	30	3
Poljoprivredne stručne i savjetodavne službe	VI	30	3
VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO			
Herbologija	IV	30	3
Integralna proizvodnja voća	IV	30	3
Osnovi organske poljoprivredne proizvodnje	IV	30	3
Poljoprivreda i okoliš	IV	30	3
Poljoprivredno zadrugarstvo	IV	30	3
Regulatori rasta i razvića biljaka	IV	30	3
Uzgoj i prerada gljiva	IV	30	3
Intenzivna proizvodnja jagodastog voća	V	30	3
Intenzivna proizvodnja krošnjastog voća	V	30	3
Konzervacija tla	V	30	3
Ljekovito i začinsko bilje	V	30	3
Navodnjavanje voćarsko-vinogradarskih kultura	V	30	3
Biljni genetski resursi	VI	30	3
Fertilizacija voćaka i vinove loze	VI	30	3
Osnovi animalne proizvodnje	VI	60	6
Osnovi ratarsko-povrtlarske proizvodnje	VI	60	6
Poljoprivredno savjetodavstvo	VI	30	3
Tehnologija vina	VI	30	3
Tehnološko projektovanje voćnih zasada i rasadnika	VI	30	3

Predmet	Semestar	Sati	ECTS
ANIMALNA PROIZVODNJA			
Kinologija	III	45	4
Kućni ljubimci	III	45	4
Kuničarstvo i krznašice	III	45	4
Autohtone pasmine i njihova zaštita	IV	30	3
Lovna divljač	IV	30	3
Osnovi organske animalne proizvodnje	IV	30	3
Pčelarstvo	IV	30	3
Poljoprivreda i okoliš	IV	30	3
Biosigurnost u animalnoj proizvodnji	VI	30	5
Poljoprivredno savjetodavstvo	VI	30	3
Poljoprivredno zadrugarstvo	VI	30	3
Standardi kvaliteta u animalnoj proizvodnji	VI	30	5
VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO			
Kinologija	III	30	3
Kućni ljubimci	III	30	3
Plankton i njegova primjena u akvakulturi	III	30	3
Osnovi organske animalne proizvodnje	IV	30	3
Poljoprivreda i okoliš	IV	30	3
Vrtni ribnjaci	IV	30	3
Organska akvakultura	V	30	3
Poljoprivredno savjetodavstvo	V	30	3
Procjenjivanje sredstava za poljoprivrednu proizvodnju	V	30	3
EKONOMIKA AGROINDUSTRIJE			
Organska i integralna poljoprivredna proizvodnja	III	60	6
Obrada i prerada duhana	III	30	3
Uzgoj i prerada gljiva	III	30	3
Tehnologija bezalkoholnih pića	III	30	3
Poljoprivredno savjetodavstvo	IV	30	3
Poljoprivredno zadrugarstvo	IV	30	3
Proizvodnja cvijeća i ukrasnog bilja	IV	60	6
Pčelarstvo	IV	30	3
Tehnologija jakih alkoholnih pića	IV	30	3
Tehnologija slada i piva	IV	30	3
Integralna proizvodnja voća	IV	30	3
Zaštita okoliša u prehrambenoj industriji	V	30	3
Procjenjivanje sredstava za poljoprivrednu proizvodnju	V	60	6
Ljekovito i začinsko bilje	V	30	3
Ambalaža i pakovanje prehrambenih proizvoda	V	30	3
Konzervacija tla	V	30	3
Prerada i pakovanje čaja, kafe i začina	V	30	3
Tehnologija vina	V	30	3
Prerada kukuruza	V	30	3

Predmet	Semestar	Sati	ECTS
PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE			
Ambalaža i pakovanje prehrambenih proizvoda	V	30	3
Ljekovito i začinsko bilje	V	30	3
Prerada i pakovanje čaja, kafe i začina	V	30	3
Prerada kukuruza	V	30	3
Tehnologija dječije hrane	V	30	3
Hidrogenirane biljne masti	V	30	3
Tehnologija bezalkoholnih pića	V	30	3
Tehnologija vina	V	30	3
Uzgoj i prerada gljiva	V	30	3
Tehnologija proizvoda od mesa peradi	V	30	3
Ekstruzija u prehrambenoj industriji	VI	30	3
Funkcionalna hrana	VI	30	3
Procesi prerade maslina i kontrola kvaliteta ulja	VI	30	3
Proizvodnja, prerada i zdravstveni aspekti sojinog mlijeka	VI	30	3
Tehnologija jakih alkoholnih pića	VI	30	3
Tehnologija slada i piva	VI	30	3
Tehnologija uzgrednih proizvoda u mesnoj industriji	VI	30	3

Diplome o završenom dodiplomskom studiju na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu, zaključno s promocijom u decembru 2019. godine, primilo je 1.048 studenata iz generacija koje su studij upisale od 2005/06. i 2006/07. akademske godine, a njihov broj po odsjecima Fakulteta prikazan je u narednoj tabeli.

Tabela 2.27. Broj studenata koji su završili dodiplomske studijske programe Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u periodu od 2008. do 2019. godine

Godina	Biljna proizvodnja	Zootehnika	Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije	Prehrambene tehnologije	Ukupno
2008.	15	3	7	31	56
2009.	12	10	22	27	71
2010.	26	9	19	34	88
2011.	24	11	15	38	88
2012.	11	12	6	24	53
2013.	25	12	40	41	118
2014.	18	5	24	23	70
2015.	21	19	19	32	91
2016.	16	8	6	14	44
2017.	44	14	46	42	146
2018.	33	21	28	44	126
2019.	25	14	22	36	97
Svega	270	138	254	386	1.048

Treba naglasiti da vrlo mali broj studenata od 1.048 svršenih baccalaureata nije nastavio studij na diplomskim – master – studijskim programima Fakulteta. Zaposlenje s trogodišnjim dodiplomskim studijem pronašlo je manje od deset studenata, a i oni su u pravilu vanredno upisali diplomske studije na Fakultetu. Ovo na najbolji način govori o još uvijek vrlo niskoj spremnosti tržišta rada da prihvati stručnjake s tri godine univerzitetskog obrazovanja.

2.2.2. DIPLOMSKI STUDIJI

Poljoprivredno-prehrambeni fakultet počeo je pripremati koncepte diplomskih studijskih programa odmah nakon usvajanja modela “3 + 2 + 3” studija prema principima Bolonjskog procesa 2005. godine. Kao krajnji rok za usvajanje nastavnih planova diplomskih – master – studijskih programa postavljena je 2008. godina. Ovaj rok postavljen je prije svega zbog izražene želje većine studenata dodiplomskih studija Fakulteta da svoje obrazovanje nastave upisom diplomskog studija.

Kao i kod kreiranja nastavnih planova dodiplomskih studija, osnov za koncipiranje diplomskih studija predstavljali su Dublin deskriptori ishoda obrazovanja drugog ciklusa univerzitetskog obrazovanja. Tako se od studenta koji završi diplomski studij na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu i time stekne stručno zvanje magistra očekuje da:

- demonstrira znanje i razumijevanje koje počiva na prvom stepenu studija, ali i da ga proširuje i produbljuje stvarajući temelje za originalni razvoj ili primjenu ideja, uključujući i istraživački kontekst;
- svoje znanje, razumijevanje i sposobnosti rješavanja problema može primijeniti u novim ili nepoznatim situacijama u širem ili multidisciplinarnom kontekstu vezanom uz područje studija;
- integriše znanja i upravlja složenim situacijama te rasuđuje na bazi nepotpunih ili ograničenih informacija, uključujući društvene i etičke odgovornosti vezane uz primjenu njegovog znanja i prosuđivanja;
- stručnjacima i laicima može jasno i nedvosmisleno prenijeti svoje zaključke te znanje i argumente koji ih podupiru i
- ima stečene vještine učenja koje mu omogućavaju kako formalno tako i samostalno cjeloživotno obrazovanje.

Dodiplomski studijski programi Fakulteta traju dvije godine, odnosno četiri semestra. Pri ovom je četvrti semestar u pravilu semestar tokom kojeg nema predavanja i vježbi i tokom kojeg student priprema svoj završni – master rad. Uslovi za realizaciju nastave na diplomskim studijskim programima u pogledu dužine trajanja semestara, vrijednosti ECTS boda, organizacije ispita itd. isti su kao i na dodiplomskom studiju.

Na Fakultetu su tokom 2008. godine finalizirani i Univerzitetu u Sarajevu i Vladi Kantona Sarajevo na odobrenje upućeni sljedeći diplomski studijski programi:

- Ratarstvo,
- Voćarstvo,
- Povrtlarstvo,
- Floristika i pejzažno oblikovanje,
- Vinogradarstvo i vinarstvo,
- Fitomedicina,
- Održivo upravljanje zemljištem i ruralnim prostorom,
- Animalna proizvodnja,
- Akvakultura,
- Hrana i ishrana životinja,
- Ekonomika agroindustrije,
- Kontrola kvaliteta hrane i pića i
- Prehrambene tehnologije.

Tokom 2008. godine, u saradnji sa austrijskim univerzitetima, pripremljen je i 2009. godine odobren diplomski studijski program Analiza hrane.

U narednim tabelama prikazani su nastavni planovi diplomskih studijskih programa Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta koje su studenti mogli upisati u školskoj 2019/2020. godini.

Tabela 2.28. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Ratarstvo

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Herbologija	60	6
Eksperimentalna statistika	60	6	Industrijsko bilje	60	6
Mehanizacija u ratarskoj proizvodnji	30	3	Oplemenjivanje ratarskih kultura	30	3
Upravljanje zemljištem u ratarstvu	60	9	Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru	30	3
Fiziologija i ishrana ratarskih biljaka	60	6	Žita	60	6
Izborni predmet	30	3	Izborni predmeti	60	6
Ukupno	270	30	Ukupno	300	30
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Ekonomika poljoprivrede	60	6	Izrada master teze	-	30
Integralna zaštita ratarskih kultura	60	6			
Ljekovito i začinsko bilje	60	6			
Sjemenarstvo ratarskih kultura	30	3			
Izborni predmeti	90	9			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO			1.200 120		
Izborni predmet			Semestar	Sati	ECTS
Agroekologija			I	30	3
Umornost tla			I	30	3
Fertilizacija ratarskih kultura			II	30	3
Organska proizvodnja ratarskih kultura			II	30	3
Samonikle jestive i otrovne biljke			II	30	3
Mahunarke			II	30	3
Proizvodnja rasada i sadnog materijala			II	30	3
Ekonomsko projektovanje u ratarskoj proizvodnji			II	30	3
Dorada, analiza i pakovanje sjemena			III	30	3
Povrtlarstvo i ukrasno bilje			III	30	3
Namjenske ratarske sirovine			III	30	3
Osnovi prerade žita			III	30	3
Obnovljivi izvori energije			III	30	3
Prerada kukuruza			III	30	3
Dorada i skladištenje ratarskih proizvoda			III	30	3
Globalne klimatske promjene i poljoprivreda			III	30	3

Tabela 2.29. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Povrtlarstvo

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Agrobiotopi zaštićenog prostora	60	6
Ekperimentalna statistika	60	6	Biološki i ekološki činioci uzgoja povrća	60	6
Mehanizacija u povrtlarskoj proizvodnji	30	3	Integralna zaštita bilja	60	6
Upravljanje zemljištem u povrtlarstvu	60	9	Organsko-biološki uzgoj ratarsko-povrtlarskih usjeva	30	3
Fiziologija i ishrana biljaka	60	6	Izborni predmeti	90	9
Izborni predmeti	30	3			
Ukupno	270	30	Ukupno	300	30
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Ekonomika poljoprivredne proizvodnje	60	6	Izrada master teze	-	30
Cvjećarstvo	30	3			
Proizvodnja i čuvanje povrća	60	9			
Proizvodnja ljekovitog i začinskog bilja u zaštićenom prostoru	30	3			
Sjemenarstvo povrtlarskih kultura	30	3			
Izborni predmeti	60	6			
Ukupno	270	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet			Semestar	Sati	ECTS
Fizičko-hemijske instrumentalne metode			I	30	3
Navodnjavanje povrtlarskih kultura			I	30	3
Regulatori rasta i razvića biljaka			I	30	3
Supstrati u rasadničarskoj proizvodnji			I	30	3
Osnove geografskog informacionog sistema			I	30	3
Prerada povrća			II	30	3
Primjena cvijeća i ukrasnog bilja			II	30	3
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju			II	30	3
Proizvodnja rasada			II	30	3
Proizvodnja ratarskih kultura			II	30	3
Proizvodnja gljiva			II	30	3
Dorada, analiza i pakovanje sjemena povrća			III	30	3
Sistemi gajenja u zaštićenom prostoru			III	30	3
Mahunarke			III	30	3
Ruralni razvoj			III	30	3
Herbologija			III	30	3
Marketing povrtlarskih proizvoda			III	30	3
Osnovi voćarstva			III	30	3

Tabela 2.30. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Voćarstvo

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Agrotehnika voćaka	60	9
Eksperimentalna statistika	60	6	Fertilizacija voćaka	30	3
Mehanizacija voćarske proizvodnje	30	3	Pomologija voćaka	60	6
Morfologija i ekologija voćaka	60	6	Pomotehnika voćaka	60	6
Fiziologija i ishrana voćaka	60	6	Izborni predmeti	60	6
Izborni predmeti	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Ekonomika poljoprivredne proizvodnje	60	6	Izrada master teze	-	30
Ekološki sistemi proizvodnje voća	60	6			
Integralna zaštita voćaka	40	4			
Oplemenjivanje voćaka	40	4			
Proizvodnja voćnog sadnog materijala	40	4			
Izborni predmeti	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS		
Genetski resursi voćaka	I	30	3		
Kontrola korova u voćarstvu	I	30	3		
Ljekovito i začinsko bilje	I	30	3		
Biotehnologija i genetički inženjering	II	30	3		
Mediterransko i egzotično voće	II	30	3		
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju	II	30	3		
Tehnološko projektovanje u voćarstvu	II	30	3		
Zakonodavstvo o hrani	II	30	3		
Proizvodnja voćnih vina i rakija	III	30	3		
Tehnologija voćnih plodova nakon berbe	III	30	3		
Analiza kvaliteta voća i prerađevina od voća	III	60	6		
Standardi kvaliteta	III	60	6		

Tabela 2.31. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Floristika i pejzažno oblikovanje

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Dekorativna dendrologija	60	6
Eksperimentalna statistika	60	6	Ukrasno bilje i cvijeće II	60	6
Ukrasno bilje i cvijeće I	60	6	Osnove voćarstva i		
Upravljanje zemljištem u floristici	60	6	vinogradarstva	60	6
Osnove geografskog informacionog sistema	30	3	Povrtlarstvo	60	6
Mehanizacija u proizvodnji cvijeća i ukrasnog bilja	30	3	Izborni predmeti	60	6
Izborni predmeti	30	3			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Pejzažno projektovanje	60	6	Izrada master teze	-	30
Historija pejzažne arhitekture	40	4			
Ljekovito, aromatično i začinsko bilje	40	4			
Proizvodnja cvijeća i povrća u zaštićenom prostoru	60	6			
Podizanje i njega ukrasnih travnjaka	40	4			
Izborni predmeti	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet			Semestar	Sati	ECTS
Fiziologija biljaka			I	30	3
Navodnjavanje u vrtlarstvu			I	30	3
Upravljanje korovima u vrtlarstvu			I	30	3
Vodno-fizička svojstva tla i supstrata			I	30	3
Bolesti vrtlarskih biljaka			II	30	3
Ekonomika proizvodnje vrtlarskih kultura			II	30	3
Osnovi uzgoja grožđa i tehnologije vina			II	30	3
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju			II	30	3
Štetnici vrtlarskih biljaka			II	30	3
Dekorativni uzgojni oblici voćaka			III	30	3
Marketing vrtlarskih proizvoda			III	30	3
Oplemenjivanje ukrasnog bilja			III	30	3
Uređenje enterijera ukrasnim biljem			III	30	3

Tabela 2.32. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Fitomedicina

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Opća fitopatologija	60	6
Eksperimentalna statistika	60	6	Opća entomologija	60	6
Genetske osnove otpornosti biljaka	30	3	Opća fitofarmacija	30	3
Metode eksperimentalnog rada u fitomedicini	60	6	Opća herbologija	30	3
Osnove geografskog informacionog sistema	30	3	Mehanizacija u fitomedicini	30	6
Primjena mikroorganizama u poljoprivredi	30	3	Fizičko-hemijske instrumentalne metode	30	3
Izborni predmeti	60	6	Izborni predmeti	30	3
Ukupno	300	30	Ukupno	270	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Specijalna fitopatologija	60	6	Izrada master teze	-	30
Specijalna entomologija	60	6			
Specijalna fitofarmacija	60	6			
Specijalna herbologija	30	3			
Ekonomika zaštite bilja	30	3			
Izborni predmeti	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS		
Ratarstvo, povrtlarstvo i krmno bilje	I	60	6		
Voćarstvo, vinogradarstvo i ukrasno bilje	I	60	6		
Ekologija i fitomedicina	II	30	3		
Karantinski štetni organizmi	II	60	3		
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju	II	30	3		
Proizvodnja rasada	II	30	3		
Sjemenarstvo	II	30	3		
Biološka kontrola u fitomedicini	II	30	3		
Monitoring štetnih organizama	III	30	3		
Integralna zaštita bilja	III	60	6		
Proizvodnja voćnog i sadnog materijala	III	30	3		
Marketing povrtlarskih proizvoda	III	30	3		
Osnovi voćarstva	III	30	3		

Tabela 2.33. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Održivo upravljanje zemljištem i ruralnim prostorom

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Globalne klimatske promjene i poljoprivreda	45	3
Eksperimentalna statistika	60	6	Ishrana biljaka i fertilizacija	60	6
Geneza zemljišta i ekosistem	60	6	Melioracije	60	6
Osnove geografskog informacionog sistema	45	4,5	Opća pedologija	60	6
Osnovi kartografije u prostornom planiranju	45	4,5	Osnovi planiranja i uređenja ruralnog prostora	45	4,5
Ruralni razvoj i ruralni prostor	60	6	Ruralna ekologija	45	4,5
Ukupno	300	30	Ukupno	315	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Komasacija zemljišta	30	3	Izrada master teze	-	30
Konzervacija tla	30	3			
Pravni i institucionalni okvir u zaštiti okoliša i zemljišta	30	3			
Primjena GIS-a u agroekološkom zoniranju	45	4,5			
Upotrebna vrijednost zemljišta	30	3			
Zaštita zemljišta i održivi razvoj	45	4,5			
Izborni predmeti	90	9			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS		
Biodiverzitet i održivo gospodarenje prirodnim resursima	III	30	3		
Ekopedologija	III	30	3		
Kontaminacija specijacijama organskog porijekla u tlu	III	30	3		
Metode laboratorijskog i terenskog istraživanja zemljišta	III	30	3		
Mikrobiologija tla	III	30	3		
Fizika tla	III	30	3		
Klimatologija	III	30	3		
Navodnjavanje	III	30	3		
Odvodnjavanje	III	30	3		
Pejzažno oblikovanje	III	30	3		
Sistematika tla	III	30	3		
Sistemi ishrane biljaka i gnojidbe tla	III	30	3		
Supstrati i njihova primjena u biljnoj proizvodnji	III	30	3		
Tlo i organska poljoprivreda	III	30	3		
Umornost tla	III	30	3		
Upravljanje vodama	III	30	3		

Tabela 2.34. Nastavni plan diplomskog studijskog programa
Vinogradarstvo i vinarstvo

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Ampelografija	30	6
Eksperimentalna statistika	60	6	Hemija vina	45	4,5
Osnove vinogradarstva (alt.)	30	6	Mehanizacija u vinogradarstvu	30	3
Osnove vinarstva (alt.)	45	6	Mikrobiologija vina	30	4,5
Ekologija vinove loze	60	6	Oplemenjivanje vinove loze	30	3
Fiziologija i ishrana vinove loze	60	6	Izborni predmeti	90	9
Osnove geografskog informacionog sistema	30	3			
Ukupno	315	30	Ukupno	300	30
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Destilati i uzgredni proizvodi vinarstva	25	3	Izrada master teze	-	30
Ekonomika vinogradarstva i vinarstva	60	6			
Kontrola i optimizacija enoloških procesa	60	6			
Marketing grožđa i vina	30	3			
Izborni predmeti – Vinarstvo	120	12			
Ukupno	295	30	Ukupno	-	30
UKUPNO			1.200 120		
Izborni predmet			Semestar	Sati	ECTS
Organska proizvodnja grožđa			II	30	3
Podizanje vinograda			II	30	3
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju			II	30	3
Proizvodnja loznog sadnog materijala			II	30	3
Proizvodnja stonog grožđa			II	30	3
Regulativa u vinogradarstvu i vinarstvu			II	30	3
Bezalkoholni proizvodi od grožđa			III	30	3
Enološka istraživanja			III	30	3
Fizičko-hemijske analize grožđa i vina			III	30	3
Kvarenja i mane vina			III	30	3
Mašine i oprema u vinarstvu			III	30	3
Senzorna analiza vina			III	30	3
Svjetsko vinarstvo			III	30	3
Tehnologija specijalnih i pjenušavih vina			III	30	3

Tabela 2.35. Nastavni plan diplomskog studijskog programa
Animalna proizvodnja

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Genetski resursi domaćih životinja i riba	60	6
Ekperimentalna statistika	60	6	Populacijska genetika	60	6
Dobrobit životinja	60	6	Uzgojne metode i uzgojni planovi	60	6
Komparativna fiziologija domaćih životinja	60	6	Izborni predmeti grupa II-B	120	12
zborni predmeti grupa I-A	90	9			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Obavezan predmet iz grupe III-A	60	6	Izrada master teze	-	30
Obavezan predmet iz grupe III-B	60	6			
Izborni predmeti iz grupe III-C	180	18			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Obavezan predmet		Semestar	Sati	ECTS	
GRUPA III-A					
Tehnologije u govedarstvu		III	60	6	
Tehnologije u konjogojstvu		III	60	6	
Tehnologije u ovčarstvu i kozarstvu		III	60	6	
Tehnologije u peradarstvu		III	60	6	
Tehnologije u svinjogojstvu		III	60	6	
GRUPA III-B					
Biološki i zootehnički principi u govedarstvu		III	60	6	
Biološki i zootehnički principi u konjogojstvu		III	60	6	
Biološki i zootehnički principi u ovčarstvu i kozarstvu		III	60	6	
Biološki i zootehnički principi u peradarstvu		III	60	6	
Biološki i zootehnički principi u svinjogojstvu		III	60	6	
Biološki i zootehnički principi u govedarstvu		III	60	6	

Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS
Biotehnologija u animalnoj proizvodnji	I	60	6
Kvantitativna genetika	I	60	6
Osnove geografskog informacionog sistema	I	30	3
Uvod u SAS	I	30	3
Fermentirani mliječni napici	II	30	3
Molekularna genetika	II	60	6
Pčelarstvo i pčelinji proizvodi	II	30	3
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju	II	30	3
Tehnologija prerade mesa	II	30	3
Tehnologija prerade mlijeka	II	30	3
Analiza poslovanja	III	60	6
Ekonomika animalne proizvodnje	III	60	6
Ishrana domaćih životinja – izabrana poglavlja	III	60	6
Primjena mehanizacije u stočarstvu	III	30	3
Standardi sigurnosti i kvaliteta u animalnoj proizvodnji	III	60	6
Marketing u animalnoj proizvodnji	III	30	3

Tabela 2.36. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Akvakultura

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Biodiverzitet slatkovodne ihtiofaune	60	6
Eksperimentalna statistika	60	6	Ekologija kopnenih voda	60	6
Osnove geografskog informacionog sistema	30	3	Ishrana riba	60	6
Voda i vodeni resursi	60	6	Izborni predmeti iz liste AqIz – B	120	12
Izborni predmeti iz liste AqIz – A	120	12			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Obavezan predmet – lista AqOb-I	60	6	Izrada master teze	-	30
Obavezan predmet – lista AqOb-II	60	6			
Obavezan predmet – liste AqOb-III	60	6			
Izborni predmeti iz liste AqIz – C	120	12			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO			1.200 120		

Obavezan predmet	Semestar	Sati	ECTS
LISTA AqOb-I			
Ciprinikultura	III	60	6
Marikultura	III	60	6
Salmonikultura	III	60	6
LISTA AqOb-II			
Ribarstvo na otvorenim vodama	III	60	6
Specijalni oblici akvakulture	III	60	6
Tehnologija obrade i čuvanja ribe	III	60	6
Lista AqOb-III			
Genetski resursi riba i njihova zaštita i očuvanje	III	60	6
Kontrola zdravlja i bolesti riba	III	60	6
Kvalitet i kontrola proizvoda u akvakulturi	III	60	6
Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS
Anatomija i fiziologija riba	I	30	3
Biotehnologija u animalnoj proizvodnji	I	60	6
Dobrobit i bioetika farmskih životinja	I	30	3
Fiziologija i biohemija ishrane	I	60	6
Kvalitet i sigurnost hrane za životinje	I	60	6
Kvantitativna genetika	I	60	6
Ekološki aspekti ishrane životinja	II	30	3
Eksperimentalni dizajn i laboratorijske metode u ishrani životinja	II	60	6
Mikrobiologija hrane za životinje	II	30	3
Populaciona genetika	II	60	6
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju	II	30	3
Zakonodavstvo o hrani	II	30	3
Analiza poslovanja	III	60	6
Ekonomika animalne proizvodnje	III	60	6
Marketing poljoiprivrednih i prehrambenih proizvoda	III	30	3
Planiranje i projektovanje ribnjaka	III	30	3
Računovodstvo	III	30	3

Tabela 2.37. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Hrana i ishrana životinja

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Eksperimentalna statistika	60	6	Ekološki aspekti ishrane životinja	45	4
Hranjiva vrijednost hrane za životinje	60	6	Eksperimentalni dizajn i laboratorijske metode u ishrani životinja	60	6
Kvalitet i sigurnost hrane za životinje	60	6	Fizičko-hemijske instrumentalne metode	30	4
Nutritivne potrebe životinja	60	6	Mehanizacija za proizvodnju i distribuciju stočne hrane	60	6
Fiziologija i biohemija ishrane domaćih životinja	60	6	Formulacija obroka i smjesa	60	6
			Sistemi ishrane životinja	45	4
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Izrada master teze	-	30
Izborni predmeti	270	27			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS		
Individualni projekat (oi)	III	60	6		
Dobrobit i bioetika farmskih životinja	III	30	3		
Ekonomika poljoprivredne proizvodnje	III	60	6		
Ishrana divljači, laboratorijskih životinja i kućnih ljubimaca	III	30	3		
Ishrana goveda	III	60	6		
Ishrana konja i kunića	III	30	3		
Ishrana ovaca i koza	III	60	6		
Ishrana peradi i svinja	III	60	6		
Ishrana riba	III	30	3		
Kontaminanti, rezidue i antimetaboliti u hrani za životinje	III	30	3		
Marketing poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	III	30	3		
Ratarske kulture u ishrani životinja	III	30	3		
Samonikle jestive i otrovne biljke	III	30	3		

Tabela 2.38. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Ekonomika agroindustrije

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Agrarna politika II	30	3
Eksperimentalna statistika	60	6	Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije	30	3
Metode istraživanja u agroindustriji	30	3	Marketing poljoprivredno prehrambenih proizvoda	60	6
Osnove geografskog informacionog sistema	30	3	Ruralni razvoj	60	6
Osnove ekonomske teorije	30	3	Teorija troškova	60	6
Izborni predmeti	120	12	Izborni predmeti	60	6
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Analiza poslovanja	60	6	Izrada master teze	-	30
Međunarodna trgovina	60	6			
Računovodstvo	60	6			
Upravljanje projektnim ciklusom	60	6			
Izborni predmeti	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS		
Grupa tehnoloških predmeta (predmeti sa liste prehrambene tehnologije)	I	60	6		
Grupa agronomskih predmeta (predmeti sa listi biljne i animalne proizvodnje)	I	60	6		
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju	II	30	3		
Upravljanje javnim politikama	II	60	6		
Zakonodavstvo o hrani	II	30	3		
Menadžerski sistemi osiguranja kvaliteta	III	60	6		
Prehrambena industrija i preferencije potrošača	III	60	6		

Tabela 2.39. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Kontrola kvaliteta hrane i pića

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Čuvanje i rukovanje hranom	60	6
Eksperimentalna statistika	60	6	Fizičko-hemijske instrumentalne metode	30	3
Aditivi u prehrambenoj industriji	30	3	Toksikologija hrane	30	3
Higijena i sanitacija	60	6	Upravljanje kvalitetom vode u prehrambenoj industriji	60	6
Senzorna analiza	30	3	Zakonodavstvo o hrani	30	3
Mikrobiologija namirnica	30	3	Izborni predmeti	90	9
Ishrana stanovništva	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Analiza poslovanja	30	3	Izrada master teze	-	30
Dostignuća u tehnologiji gotove hrane	30	3			
Marketing poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	30	3			
Menadžerski sistemi osiguranja kvaliteta	60	6			
Osnovi genetike i genetičkog inženjerstva	30	3			
Procesna kontrola proizvoda	30	3			
Izborni predmeti	90	9			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS		
Aroma i aromatske supstance hrane	II	30	3		
Fermentirani mliječni napici	II	30	3		
Pčelarstvo i pčelinji proizvodi	II	30	3		
Prerada i kvalitet hladno prešanih biljnih ulja	II	30	3		
Prerada voća i povrća	II	60	6		
Tehnologija animalnih masti i ulja	II	60	6		
Tehnologija biljnih ulja i masti	II	30	3		
Tehnologija konditorskih proizvoda	II	60	6		
Tehnologija proizvoda od usitnjenog mesa	II	60	6		
Tehnologija proizvodnje i prerade brašna	II	60	6		
Tehnologija smrznutih deserata	II	30	3		
Uvod u nanotehnologiju i nanobiotehnologiju	II	30	3		
Bezalkoholna pića	III	60	6		

Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS
Destilisana alkoholna pića	III	30	3
Fermentisana alkoholna pića	III	60	6
Modificirane masti i ulja kao funkcionalna hrana	III	30	3
Nove forme hrane na tržištu	III	30	3
Osnovi geografskog informacionog sistema	III	30	3
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju	III	30	3
Tehnologija suhomesnatih proizvoda	III	30	3
Tehnologija ugljikohidrata	III	30	3
Upravljanje projektnim ciklusom	III	60	6
Razvoj novog proizvoda u prehrambenoj industriji	III	30	3
Senzorna i hemijska analiza alkoholnih pića	III	30	3
Sirarstvo	III	60	6
Sladila	III	30	3
Tehnologija duhanskih proizvoda	III	30	3

Tabela 2.40. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Tehnologija proizvoda animalnog porijekla

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Fermentirani mliječni napici	30	3
Eksperimentalna statistika	60	6	Fizičko-hemijske instrumentalne metode	30	3
Hemija hrane	60	6	Biohemija hrane	30	3
Mikrobiologija namirnica	30	3	Tehnologija animalnih masti i ulja	60	6
Osnovi genetike i genetičkog inženjerstva	30	3	Tehnologija proizvoda od usitnjenog mesa	60	6
Prehrambeno inženjerstvo	60	6	Izborni predmeti	90	9
Senzorna analiza	30	3			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Analiza poslovanja	60	6	Izrada master teze	-	30
Sirarstvo	60	6			
Menadžerski sistemi osiguranja kvaliteta	60	6			
Tehnologija suhomesnatih proizvoda	30	3			
Izborni predmeti	90	9			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO			1.200 120		

Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS
Aroma i aromatske supstance hrane	II	30	3
Pčelarstvo i pčelinji proizvodi	II	30	3
Prerada i kvalitet hladno prešanih biljnih ulja	II	30	3
Prerada voća i povrća	II	60	6
Tehnologija smrznutih deserata	II	30	3
Tehnologija biljnih ulja i masti	II	30	3
Tehnologija konditorskih proizvoda	II	60	6
Tehnologija proizvodnje i prerade brašna	II	60	6
Toksikologija hrane	II	30	3
Zakonodavstvo o hrani	II	30	3
Aditivi u prehrambenoj industriji	III	30	3
Bezalkoholna pića	III	60	6
Destilisana alkoholna pića	III	30	3
Fermentisana alkoholna pića	III	60	6
Modificirane masti i ulja kao funkcionalna hrana	III	30	3
Nove forme hrane na tržištu	III	30	3
Osnove geografskog informacionog sistema	III	30	3
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju	III	30	3
Tehnologija ugljikohidrata	III	30	3
Upravljanje projektnim ciklusom	III	60	6
Dostignuća u tehnologiji gotove hrane	III	30	3
Razvoj novog proizvoda u prehrambenoj industriji	III	30	3
Senzorna i hemijska analiza alkoholnih pića	III	30	3
Sladila	III	30	3
Tehnologija duhanskih proizvoda	III	30	3
Marketing poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	III	30	3

Tabela 2.41. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Tehnologija proizvoda biljnog porijekla

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Prerada voća i povrća	60	6
Eksperimentalna statistika	60	6	Fizičko-hemijske instrumentalne metode	30	3
Hemija hrane	60	6	Biohemija hrane	30	3
Mikrobiologija namirnica	30	3	Tehnologija biljnih ulja i masti	30	3
Osnovi genetike i genetičkog inženjerstva	30	3	Tehnologija proizvodnje i prerade brašna	60	6
Prehrambeno inženjerstvo	60	6	Izborni predmeti	90	9
Senzorna analiza	30	3			
Ukupno	300	30	Ukupno	300	30

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
Analiza poslovanja	60	6	Izrada master teze	-	30
Tehnologija ugljikohidrata	30	3			
Menadžerski sistemi osiguranja kvaliteta	60	6			
Destilisana alkoholna pića	30	3			
Fermentisana alkoholna pića	60	6			
Izborni predmeti	60	6			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120

Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS
Aroma i aromatske supstance hrane	II	30	3
Pčelarstvo i pčelinji proizvodi	II	30	3
Fermentisani mliječni napici	II	30	3
Prerada i kvalitet hladno prešanih biljnih ulja	II	30	3
Tehnologija proizvoda od usitnjenog mesa	II	60	6
Tehnologija smrznutih deserata	II	30	3
Tehnologija animalnih masti i ulja	II	60	6
Tehnologija konditorskih proizvoda	II	60	6
Toksikologija hrane	II	30	3
Zakonodavstvo o hrani	II	30	3
Bezalkoholna pića	III	60	6
Sirarstvo	III	60	6
Aditivi u prehrambenoj industriji	III	30	3
Modificirane masti i ulja kao funkcionalna hrana	III	30	3
Nove forme hrane na tržištu	III	30	3
Tehnologija suhomesnatih proizvoda	III	30	3
Dostignuća u tehnologiji gotove hrane	III	30	3
Razvoj novog proizvoda u prehrambenoj industriji	III	30	3
Senzorna i hemijska analiza alkoholnih pića	III	30	3
Sladila	III	30	3
Tehnologija duhanskih proizvoda	III	30	3
Marketing poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	III	30	3
Upravljanje projektnim ciklusom	III	60	6
Osnove geografskog informacionog sistema	III	30	3
Primjena GIS-a u agro-ekološkom zoniranju	III	30	3

Tabela 2.42. Nastavni plan diplomskog studijskog programa Urbana poljoprivreda

Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
I SEMESTAR			II SEMESTAR		
Metode naučnog rada	30	3	Održiva poljoprivreda	30	3
Eksperimentalna statistika	60	6	Proizvodnja voća i grožđa		
Osnove urbane poljoprivrede	60	5	u sistemu urbane poljoprivrede	60	6
Urbani sistemi distribucije hrane	40	4	Urbana povrtlarska		
Urbana ekologija	40	4	i ratarska proizvodnja	60	6
Poduzetništvo	40	4	Izborni predmeti	150	15
Upotreba informacionih tehnologija u urbanoj poljoprivredi	40	4			
Ukupno	310	30	Ukupno	300	30
Predmet	Sati	ECTS	Predmet	Sati	ECTS
III SEMESTAR			IV SEMESTAR		
PBL praktični rad uz tutorstvo	180	18	Izrada master teze	-	30
Praksa	120	12			
Ukupno	300	30	Ukupno	-	30
UKUPNO				1.200	120
Izborni predmet	Semestar	Sati	ECTS		
Urbana poljoprivreda, ishrana biljaka i navodnjavanje	II	30	3		
Zaštita bilja u urbanim sistemima proizvodnje	II	30	3		
Floristika i pejzažno oblikovanje	II	30	3		
Urbana poljoprivreda, ishrana biljaka i navodnjavanje	II	30	3		
Ljekovito i začinsko bilje	II	30	3		
Pčelarstvo	II	30	3		
Upravljanje biogenim otpadom	II	30	3		
Upotreba GIS-a u urbanoj poljoprivredi	II	30	3		
Razmnožavanje biljaka u urbanoj poljoprivredi	II	30	3		
Dynamic input and climate management in urban agriculture systems using informatic tools and DSS	II	30	3		
Održivi gradovi i ekoinovacije	II	30	3		
Ekonomika i organizacija urbane poljoprivrede	II	30	3		
Obnovljivi izvori energije	II	30	3		
Upravljanje projektnim ciklusom	II	30	3		
Programiranje u agrobiznisu	II	30	3		
Osnove prerade hrane	II	30	3		

Diplome o završenom diplomskom studiju na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu, zaključno s promocijom u decembru 2019. godine, primilo je 616 studenata iz generacija koje su studij upisale od 2008/09. akademske godine, a njihov broj po odsjecima Fakulteta prikazan je u narednoj tabeli.

Tabela 2.43. Broj studenata koji su završili diplomske studijske programe Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u periodu od 2010. do 2019. godine

Godina	Biljna proizvodnja	Zootehnika	Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije	Prehrambene tehnologije	Ukupno
2010.	-	-	-	16	16
2011.	6	-	-	19	25
2012.	12	10	10	21	53
2013.	24	6	11	42	83
2014.	34	6	10	36	86
2015.	16	4	18	42	80
2016.	13	5	16	40	74
2017.	21	2	7	50	80
2018.	16	3	6	42	67
2019.	24	4	3	21	52
Svega	166	40	81	329	616

2.2.3. DOKTORSKI RAD

Doktorski studij na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu prema principima Bolonjskog procesa uveden je i organizovan akademske 2010/11. godine. Kao najviši nivo obrazovanja, to je ciklus studija za koji je potrebno osigurati najviše preduslova. Način na koji je osmišljen predstavlja istinsku kvalitativnu reformu visokog obrazovanja i značajan iskorak u odnosu na stari sistem doktorskog studija. Suštinska novina u odnosu na stari sistem odnosi se na način prijave, izrade i odbrane doktorske disertacije, gdje kandidat ima obavezu da pohađanjem nastave, istraživanjem i objavljivanjem rezultata istraživanja, te izradom i odbranom doktorske disertacije verifikuje (E)CTS bodove čiji broj, sa brojem (E) CTS prethodnih ciklusa studija, ne može biti manji od 480. U skladu s formalizovanim principom da nema doktorskog studija bez istraživanja, sljedeći važan preduslov za prijavu i izradu doktorske disertacije je osigurano finansiranje naučno-istraživačkog projekta, u čiju se realizaciju doktorski kandidat uključuje. Na ovaj način priroda i tema projekta uveliko određuje i temu doktorske disertacije. Dobra strana studija je motiviranje za osiguranje sredstava kroz aplikaciju na projekte da bi se realizovao ovako složen i ozbiljan istraživački rad, kao i transparentnost s obzirom na proceduru kojom se određuje podobnost teme i kandidata. Također, važan napredak je i internacionalizacija kroz uključivanje stručnjaka i profesora sa drugih univerziteta iz zemalja okruženja i šire, što daje dodatnu ozbiljnost i potreban naučni nivo. Imajući u vidu tehničke i potencijale u ljudskim resursima, studij je organizovan kroz dva programa – poljoprivredne nauke i prehrambene tehnologije. Koliko je proces uspješan pokazuje i podatak da je do 2020. godine, prema novom doktorskom sistemu, na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu svoje doktorske disertacije odbranilo 9 kandidata, od čega je 6 promovisanih doktora (Ph. D.) poljoprivrednih nauka i 3 doktora (Ph. D.) prehrambenih tehnologija.

U decembru 2018. godine Univerzitet u Sarajevu je, u cilju daljnijeg unapređenja III ciklusa po Bolonjskom sistemu studiranja, konstituisao nova pravila studiranja za III ciklus, koja se implementiraju na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu i prema kojima je upisana prva generacija budućih doktora nauka. Doktorski studij po Bolonjskom procesu na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu stalno doživljava svoju genezu i studij napreduje iz dana u dan proizvodeći sve kvalitetnije doktore nauka, čime poboljšava svoj imidž i vidljivost, te bolju citiranost kroz publikovanje radova u prestižnim časopisima, što Fakultetu i Univerzitetu u Sarajevu donosi bolju poziciju na evropskoj i svjetskoj sceni.

3. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI I STRUČNI RAD NA FAKULTETU

Pored obrazovanja hiljada diplomiranih inženjera i stotina magistara i doktora nauka, Fakultet je tokom osam decenija od svog osnivanja izrastao u vodeću naučno-istraživačku instituciju u oblasti poljoprivrede i prehrambenih tehnologija u Bosni i Hercegovini, ali i u regionalno prepoznatljiv centar istraživačkih inicijativa i njihovih realizacija. Nauka i istraživanje neodvojivi su od visokog obrazovanja. Univerzitetski profesori moraju biti i istraživači u stalnoj potrazi za naučnom istinom, jer će samo na taj način svoje studente osposobiti za profesionalne izazove te među njima prepoznati i ohrabriti one koji će se na tekovinama prethodnih generacija istraživača nastaviti baviti naukom i istraživanjem.

Uslovi za naučno-istraživački rad na Fakultetu mijenjali su se sa godinama njegovog postojanja i razvoja. Prvi mjeseci rada Fakulteta 1941. godine bili su posvećeni nastavi, a brzo izbijanje rata onemogućilo je čak i ozbiljnije pripreme za istraživanja. Ni prve godine nakon rata, u kojima Fakultet obnavlja svoje aktivnosti, nisu bile vrijeme u kojem bi materijalni pa i personalni uslovi dozvolili realizaciju zahtjevnih i skupih istraživačkih projekata. Personalno i materijalno jačanje Fakulteta tokom narednih godina, njegova intenzivna saradnja s privredom, ali i sa domaćim i međunarodnim naučno-istraživačkim institucijama, dovode ga početkom sedamdesetih godina u red najjačih naučno-istraživačkih središta za oblast poljoprivrede u bivšoj Jugoslaviji. U narednih dvadesetak godina, Fakultet intenzivira sve vidove izvanfakultetske stručne saradnje, nastavlja s prijemom i školovanjem novih naučnih kadrova, oprema svoje laboratorije i ulazi u realizaciju kako mnoštva aplikativnih tako i prvih fundamentalnih istraživanja. Ratno razaranje početkom devedesetih i osipanje nastavno-istraživačkoga kadra ostavlja teške posljedice po razvoj Fakulteta, ali i po istraživanje u poljoprivredi i prehrambenim tehnologijama u Bosni i Hercegovini. Uz dosta teškoća, odricanja svih njegovih zaposlenika i nesebičnu pomoć prijatelja, Fakultet se već nekoliko godina nakon završetka rata vraća u red regionalno respektabilnih visokoobrazovnih i naučno-istraživačkih institucija.

Kada se govori o naučno-istraživačkoj i stručnoj djelatnosti Fakulteta, treba imati u vidu da su se očekivanja i zahtjevi koji su se postavljali pred nauku i istraživanje u oblastima poljoprivrede i prehrambenih tehnologija mijenjali tokom decenija njegovog postojanja i rada. U vrijeme osnivanja i nastavka rada Fakulteta, nakon završetka Drugog svjetskog rata, zahtjevi s kojima se susretala bosanskohercegovačka poljoprivreda uglavnom su se svodili na osiguranje potrebnih količina hrane iz vlastite proizvodnje. Pred istraživačima u poljoprivredi tog doba stajali su izazovi povećanja proizvodnje po hektaru, stablu i grlu i oni su predstavljali dio zajedničkih napora na prevazilaženju prijetnje gladi.

Bosanskohercegovačka poljoprivreda je, uveliko zahvaljujući doprinosima profesora i diplomiranih agronoma Fakulteta, već šezdesetih godina na tzv. društvenom posjedu dostizala ili prestizala proizvodnje ostvarivane u drugim krajevima Jugoslavije. Iako zbog svojih geografskih i klimatskih obilježja Bosna i Hercegovina nije mogla osigurati niti danas osigurava dovoljne količine nekih poljoprivrednih proizvoda za svoje stanovništvo, godine u kojima je prijetila glad postale su prošlost. Nauku i struku čekali su novi izazovi, jer se i pred poljoprivrednu proizvodnju sve snažnije postavljaju zahtjevi za smanjenjem troškova proizvodnje, njenom intenzifikacijom i osiguranjem profitabilnog poslovanja u uslovima tržišne utakmice. Brzo se uvidjelo da su uspješni proizvođači neprekidno razvijali i njegovali saradnju sa naučno-istraživačkim institucijama i da su bili u stanju brzo primijeniti najnovija naučna dostignuća i stručne preporuke.

Slika 3.1. Nastavno osoblje i službenici Fakulteta 2019. godine

Tokom posljednjih decenija, pred poljoprivredu i prehrambenu industriju razvijenih i zemalja koje se nastoje svrstati u red razvijenih postavlja se cijeli niz novih zahtjeva. Imperativi postaju proizvodnje organizovane na način da sačuvaju i unaprijede stanje životne sredine, dobivanje sve većih količina hrane, urbana poljoprivreda i proizvodnja zdravstveno sigurne hrane. Od nauke i struke očekuju se istraživanja, provjere i preporuke, koje će, uz prihvatljive troškove, osigurati poslovanje uz uvažavanje spomenutih zahtjeva. Naučni radnici Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u potpunosti su svjesni i težine aktuelnih naučno-stručnih izazova i svoje odgovornosti, ali i očekivanja sektora poljoprivrede i prehrambene industrije.

3.1. INSTITUTI FAKULTETA

Fakultet je većim dijelom svog postojanja organizovan tako da se kroz njegove institute objedinjava naučno-istraživački, stručni i nastavni rad. Sa razvojem Fakulteta rastao je i broj ovih njegovih organizacionih jedinica, tako da danas djeluju sljedeći instituti:

- Institut za ratarstvo, povrtlarstvo i krmno bilje
- Institut za voćarstvo i vinogradarstvo
- Institut za zootehniku
- Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije
- Institut za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda
- Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije
- Institut za poljoprivrednu tehniku
- Institut za zaštitu biljaka i prehrambenih proizvoda

U institutima se, u užim specijalističkim krugovima, osmišljavaju i realizuju naučno-istraživački projekti, diskutuju i ocjenjuju vrijednosti magistarskih i doktorskih radnji koje se rade i brane na Fakultetu. Instituti su mjesta provjere i uvođenja u upotrebu novih istraživačkih i analitičkih metoda te mjesta na kojima mladi istraživači, pod vođstvom profesora, ovladavaju metodama naučnog rada i pripremaju se za samostalno kreiranje i izvođenje istraživanja. Veliki broj poslova iz domena stručne saradnje, tehničko-tehnološkog nadzora, laboratorijskih analiza i superanaliza Fakultet realizuje kroz svoje institute. Instituti Fakulteta ukratko će biti predstavljeni na stranicama koje slijede. Predstavljanje svih instituta počinje fotografijom njihovih članova krajem 2019. godine.

3.1.1. INSTITUT ZA RATARSTVO, POVRTLARSTVO I KRMNO BILJE

3.1.1.1. OSNIVANJE I RAZVOJ INSTITUTA

Od osnivanja do danas ovaj institut predstavlja organizacionu jedinicu u kojoj se objedinjavaju naučno-istraživačke i stručne djelatnosti iz oblasti proizvodnje ratarskih, povrtlarskih i krmnih usjeva. Tokom svog višedecenijskog djelovanja, prošao je kroz niz razvojno-organizacionih promjena, koje su kao rezultat imale njegovo jačanje u materijalnom, kadrovskom i organizacionom smislu.

Institut za ratarstvo se prvi put na Fakultetu osniva 1960. godine. Daljnjim razvojem Fakulteta i Instituta osnivaju se i katedre.

Od 1977. godine Institut za ratarstvo i oplemenjivanje biljaka sastoji se od sljedećih katedri:

- Katedra za ratarsku proizvodnju,
- Katedra za genetiku i oplemenjivanje biljaka,
- Katedra za fiziologiju biljaka,
- Katedra za mehanizaciju u poljoprivredi.

Od 1982. godine Institut za ratarstvo djeluje sa sljedećim katedrama:

- Katedra za ratarsku proizvodnju,
- Katedra za genetiku i oplemenjivanje ratarskih biljaka,
- Katedra za fiziologiju biljaka.

Nastavni i naučni rad Instituta odvijao se u okviru njegovih laboratorija i fakultetskih nastavnih i oglednih dobara, kao što su Butmir, Gvozno, Bojnik itd.

3.1.1.2. PODRUČJE RADA I ZADACI INSTITUTA

Djelokrug rada Instituta za ratarstvo, povrtlarstvo i krmno bilje sačinjavaju nastava, istraživački rad i saradnja s privredom u oblasti ratarske proizvodnje, uključujući i povrtlarstvo i krmno bilje.

Slike 3.2-4. Ogledni poligoni

Institut uključuje sljedeće djelatnosti:

- planiranje, organizovanje i izvođenje naučno-istraživačkih projekata iz oblasti biljnih genetskih resursa, selekcije i sjemenarstva (ratarskih, povrtlarskih i krmnih kultura); proučavanje ekoloških uslova i djelovanja globalnih promjena na uslove proizvodnje u oblasti ratarstva, povrtlarstva i travnjaštva; razvoj i primjena novih tehnologija u ratarskoj proizvodnji;
- implementaciju kvalitativnih i kvantitativnih analiza biljnog materijala sa akcentom na ispitivanje kvaliteta sjemena;
- ispitivanje domaćih i inostranih sorti/hibrida ratarskih, povrtlarskih i krmnih kultura;
- organizovanje kurseva cjeloživotnog učenja i edukacija svih zainteresovanih iz oblasti ratarstva, povrtlarstva, krmnog bilja, sjemenarstva, ljekovitog bilja, organske biljne proizvodnje itd.;
- pružanje konsultantskih usluga drugim zainteresovanim institucijama i pojedincima iz svoje oblasti djelovanja;
- promotivnu izdavačku djelatnost.

3.1.1.3. NAUČNI I STRUČNI DOPRINOS INSTITUTA

U dosadašnjem radu nastavnici i saradnici Instituta imali su bogatu saradnju sa različitim institucijama iz oblasti poljoprivrede (instituti, zavodi, poljoprivredna dobra, firme koje se bave preradom ratarsko-povrtlarskih i krmnih proizvoda).

Od 1996. godine Institut za ratarstvo je odlukom Ministarstva poljoprivrede imenovan za rukovodioca ogleada za ispitivanje inostranih sorti ratarskih, povrtlarskih i krmnih kultura u cilju uvođenja na Sortnu listu FBiH. Zahvaljujući predanom radu na tim poslovima, u poratnom periodu Sortna lista FBiH je u kratkom periodu obogaćena stotinama novih hibrida i sorti različitih biljnih vrsta.

Također, članovi Instituta duži niz godina bili su uključeni u projekt sakupljanja i čuvanja autohtonog genfonda ratarsko-povrtlarsko-krmnih kultura. Prikupili su i konzervirali značajan broj vrsta kojima je prijetilo nestajanje.

U sklopu djelovanja Instituta napravljeni su vrlo vrijedni elaborati, izrađeni su brojni naučni i stručni radovi, te objavljene mnoge skripte, udžbenici i knjige, što ovaj institut svrstava u red jednih od najafirmisanijih jedinica Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Posljednjih godina ostvareni su i brojni međunarodni kontakti, iz kojih je proistekla vrlo plodna saradnja sa naučnim i stručnim institucijama širom svijeta.

Nastavnici Instituta za ratarstvo od osnivanja Fakulteta bili su:

Opšte ratarstvo

Prof. dr Sergije Lomejko
Prof. dr Obrad Petijević
Prof. dr Taib Šarić
Prof. dr Mira Marković

Specijalno ratarstvo

Prof. dr Dragomir Ćosić
Prof. dr Zijahudin Aganović
Prof. dr Nadežda Miletić
Prof. dr Ševal Muminović

Proizvodnja krmnog bilja

Prof. dr Dane Batinica
Prof. dr Osman Sarić

Krmno bilje i travnjaci

Prof. dr Senija Alibegović-Grbić

Povrtlarstvo

Prof. dr Smiljka Vukašinović
Doc. Azra Sofo

Gostujući nastavnici:

Prof. dr Milan Dobrenov, Povrtlarstvo
Prof. dr Milan Jekić, Ishrana bilja
Prof. dr Života Popović, Fiziologija bilja
Prof. dr Slavko Borojević, Genetika
Prof. dr Marija Kraljević-Balalić, Genetika
Prof. dr Branka Lazić, Povrtlarstvo

Oplemenjivanje bilja

Prof. dr Vinko Milinković
Prof. dr Miroslav Bogdanović
Prof. dr Milada Jovančević
Prof. dr Olga Vidović

Genetika

Prof. dr Mirko Korić
Doc. dr Novo Pržulj

Botanika

Prof. dr Dafina Bajić
Prof. dr Ljubomir Mišić

Fiziologija bilja

Prof. dr Mitar Bašović
Prof. dr Elvedin Hanić

3.1.1.4. AKTUELNA ORGANIZACIJA I SASTAV INSTITUTA

Institut za ratarstvo, povrtlarstvo i krmno bilje sastoji se od sljedećih katedri:

- Katedra za ratarstvo,
- Katedra za povrtlarstvo,
- Katedra za krmno bilje i travnjake,
- Katedra za fiziologiju biljaka,
- Katedra za poljoprivrednu botaniku.

Sadašnji nastavnici i asistenti na Institutu su:

Prof. dr. Drena Gadžo, *ratarstvo*

Prof. dr. Mirha Đikić, *ratarstvo*

Prof. dr. Lutvija Karić, *povrtlarstvo*

Doc. dr. Muamer Bezdob, *krmno bilje*

Doc. dr. Senad Murtić, *fiziologija biljaka*

Doc. dr. Teofil Gavrić, *ratarstvo*

Doc. dr. Jasmin Grahić, *ratarstvo*

Nedim Kalaba, *laborant*

Nastavni i naučni rad Instituta odvija se u okviru njegovih laboratorija i fakultetskog oglednog poligona na Butmiru.

Slika 3.5. Članovi Instituta za ratarstvo, povrtlarstvo i krmno bilje

Od osnivanja do danas nastavnici ovog instituta su svoj rad krunisali objavljenim knjigama, naučnim i stručnim radovima, kao i učešćem na brojnim domaćim i međunarodnim projektima. Posebno izdvajamo objavljene knjige. Član ovog instituta, prof.dr Lomejko, 1958. godine objavio je prvu knjigu na našem fakultetu.

3.1.1.5. BIOGRAFIJE ČLANOVA INSTITUTA

Prof. dr. Drena Gadžo

Rođena 1963. godine u Bosanskoj Dubici. Redovni je profesor za oblast biljna poljoprivredna proizvodnja, na predmetima: Specijalno ratarstvo II, Industrijsko bilje, Sjemenarstvo, Skladištenje ratarskih proizvoda, Ljekovito i začinsko bilje. Do sada je objavila 95 naučnostručnih radova, 2 univerzitetska udžbenika, 7 naučnih knjiga iz oblasti ratarstva i 2 udžbenika za učenike srednjih poljoprivrednih škola. Bila je koordinator ili učestvovala u 18 nacionalnih i 23 međunarodna projekta.

Prof. dr. Mirha Đikić

Rođena 1965. godine u Kaknju. Redovni je profesor za oblast biljna poljoprivredna proizvodnja, na predmetima: Opće ratarstvo, Organska poljoprivredna proizvodnja, Poljoprivreda i okoliš, Herbologija, Agroekologija, Kontrola korova u voćarstvu, Upravljanje korovima u vrtlarstvu i Tlo i organska proizvodnja. Do sada je objavila 97 naučno-stručnih radova i 9 knjiga. Sudjelovala je u više od 30 projekata, od kojih je u pet domaćih i tri međunarodna bila rukovodilac.

Prof. dr. Lutvija Karić

Rođena 1970. godine u Tuzli. Vanredni je profesor za oblast povrtlarstvo, na predmetima: Povrtlarstvo I, Povrtlarstvo II, Specijalno povrtlarstvo, Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru, Proizvodnja gljiva, Proizvodnja rasada, Biološki i ekološki činioci uzgoja povrća, Agrobiotopi zaštićenog prostora, Uskladištenje i čuvanje ratarsko-povrtlarskih proizvoda, Poznavanje i kontrola sirovina, Opšte ratarstvo i povrtlarstvo, Čuvanje povrća. Do sada je objavila 68 naučno-stručnih radova i 5 knjiga. Sudjelovala je u više od 30 projekata, od kojih je u pet domaćih i šest međunarodnih bila rukovodilac.

Doc. dr. Muamer Bezdob

Rođen 1973. godine u Čajniču, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu je počeo raditi 2004. godine kao asistent na predmetu Krmno bilje i travnjaci, a u zvanje višeg asistenta je izabran 2009. godine. U zvanje docenta za naučnu oblast Krmno bilje i travnjaci na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu u Sarajevu izabran je 2017. godine. Nosilac je predmeta: Krmno bilje, Travnjaci, Podizanje i njega ukrasnih travnjaka i Travnjaci specijalnih namjena. Do sada je objavio 25 naučnih i 4 stručna rada. Učestvovao je u realizaciji 7 projekata, od kojih je pet međunarodnih i dva domaća.

Doc. dr. Teofil Gavrić

Rođen 1982. godine u Kaknju, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu je počeo raditi 2007. godine kao asistent na oblasti ratarstvo, a u zvanje višeg asistenta je izabran 2011. godine. U zvanje docenta za naučnu oblast biljna poljoprivredna proizvodnja na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu izabran je 2017. godine. Nosilac je predmeta: Specijalno ratarstvo I, Žita, Ratarstvo, povrtlarstvo i krmno bilje, Osnovi ratarsko-povrtlarske proizvodnje i Ljekovito i začinsko bilje. Do sada je objavio 23 naučna i 17 stručnih radova. Učestvovao je u realizaciji 11 projekata, od kojih je devet međunarodnih i dva domaća.

Doc. dr. Jasmin Grahić

Rođen 1988. godine u Doboju. Studij je završio na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, gdje je u januaru 2017. godine uspješno odbranio doktorsku disertaciju. Na fakultetu radi od 2013. godine. Godine 2017. je izabran u zvanje docenta na oblasti biljna poljoprivredna proizvodnja. Predaje nekoliko predmeta na prvom i drugom ciklusu studija vezanih za organsku i integralnu poljoprivrednu proizvodnju i sjemenarstvo poljoprivrednih kultura. Ukupno je objavio više od 50 naučnih i stručnih radova, od kojih je 6 sadržano u Scopus bazi podataka. Koautor je jedne knjige. Učestvovao je na većem broju naučno-istraživačkih i stručnih, domaćih i međunarodnih projekata. Član je multidisciplinarnе istraživačke grupe FruitDNA, jedine u BiH koja realizira međunarodna ugovorena istraživanja. Dobitnik je priznanja Zlatna značka Univerziteta u Sarajevu 2012. godine.

Doc. dr. Senad Murtić

Rođen 1975. godine u Splitu. Docent je na oblasti fiziologija biljaka, te učestvuje u realizaciji nastave na svim predmetima usko vezanim uz navedenu oblast. Do sada je objavio 74 naučna rada i 3 knjige. Sudjelovao je u realizaciji desetak projekata, od kojih su tri međunarodnoga karaktera.

3.1.1.6. NAUČNI I STRUČNI DOPRINOS INSTITUTA

- Lomejko, S. 1958. Fiziološki osnovi ishrane biljaka. "Veselin Masleša", Sarajevo.
- Batinica, D., Sarić, O. i Novaković, S. 1968. Proizvodnja krmnog bilja – Praktikum. Sarajevo.
- Šarić, T. 1971–1991. Korovi i njihovo uništavanje herbicidima. NIRO Zadrugar, Sarajevo.
- Šarić, T. 1971–1989. Opšte ratarstvo – Praktikum. Univerzitet u Sarajevu i "Zadrugar", Sarajevo.
- Šarić, T. 1983–1991. Opšte ratarstvo (univerzitetski udžbenik), NIRO "Zadrugar", Sarajevo.
- Šarić, T. 1978–1996. Atlas korova. Izdavačko preduzeće "Svjetlost", Sarajevo (pet izdanja).
- Vukašinović, S., Kosović, N. i Gligorević, B. 1990. Proizvodnja povrća. Sarajevo.
- Lakušić, R. i Mišić, Lj. 1989. Livadske biljke. Izdavačko preduzeće "Svjetlost", Sarajevo.
- Alibegović-Grbić, S. 1992. Proizvodnja krmnog bilja – višegodišnje krmno bilje. "Zadrugar" d.d., Sarajevo.
- Mišić, Lj., Bisić-Hajro, Dž. i Šarić, T. 1996. Osnovi biljne proizvodnje. Univerzitetska knjiga, Sarajevo.
- Šarić, T., Jarebica, Dž. i Čaušević, Z. 1996. Poznavanje i kontrola sirovina. Univerzitetska knjiga, Sarajevo.
- Šarić, T., Đikić, M. i Gadžo, D. 1997. Dvije žetve godišnje. Zadrugar i EDIS, Sarajevo.
- Šarić, T. i Muminović, Š. 1998. Specijalno ratarstvo (univerzitetski udžbenik). Garmond, Sarajevo.
- Šarić, T. i Gadžo, D. 1998. Uticaj poljoprivrednih hemikalija na okolinu. Garmond, Sarajevo.
- Muminović, Š. 1998. Proizvodnja ljekovitih i začinskih biljaka. Compact Publishing House, Sarajevo.
- Vukašinović, S. 1998. Povrtlarstvo (udžbenik za srednje tehničke stručne poljoprivrednoprehrambene škole). Pedagoški zavod, Sarajevo.
- Šarić, T., Beus, V., Gadžo, D. i Đikić, M. 1999. Uništavanje i zaštita zemljišta. Garmond, Sarajevo.
- Ferhatović, Dž., Mišić, Lj. i Mededović, S. 2003. Sistematika otrovnih biljaka (*Pteridophyta & Spermatophyta*). Tuzla.

- Šarić, T., Hanić, E., Hadžiabulić, S. i Vidačić, O. 2005. Savremeni načini povećanja proizvodnje hrane. Sarajevo.
- Jankulovski, Ž., Muminović, Š. i Arapčeska, M. 2005. Začinski i lekoviti rastenija (Proizvodstvo i upotreba). Univerzitet "Sveti Kliment Ohridski", Bitola, Makedonija
- Alibegović-Grbić, S., Erić, P., Ivanovski, P., Čupina, B., Vučković, S., Dubljević, R. i Prentović, T. 2005. Unapređenje proizvodnje krme na travnjacima (univerzitetski udžbenik). Univerzitet u Sarajevu, Poljoprivredni fakultet, Sarajevo.
- Vukašinović, S., Karić, L. i Žnidarčić, D. 2005. Osnovi povrtlarstva (univerzitetski udžbenik). Poljoprivredni fakultet, Sarajevo.
- Šarić, T. 2006. Suzbijanje korova herbicidima. Federalni zavod za poljoprivredu, Sarajevo.
- Grupa autora (Muminović Š.) 2006. Strategie D'integration Europeenne D'universites Cards (Tempus-um-jep 18009-2003). Tempus Education and Cultur.
- Peljto, A., Trkulja, V., Ostojić, I., Rotim, N. i Đikić, M. 2008. Suzbijanje bolesti, štetnika i korova koštičavih voćaka. Društvo za zaštitu bilja BiH.
- Hanić, E., Čivić, H. i Murtić, S. 2009. Osnovi ishrane biljaka sa praktikumom. Bemust, Sarajevo.
- Gadžo, D., Đikić, M. i Mijić, A. 2011. Industrijsko bilje (univerzitetski udžbenik). ISBN 978-9958- 597-21-3. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Sarajevo.
- Grupa autora (Čengić-Džomba, S., Drkenda, P., Đikić, M., Gadžo, D., Latinović, N., Mirecki, N. i Mirecki, S.) 2014. Organska proizvodnja. Univerzitet Crne Gore, Biotehnički fakultet Podgorica.
- Oručević, S. i Gadžo, D. 2015. "Proizvodnja i prerada heljde u BiH – dosadašnja iskustva i budući izazovi". U: Hrana in prehrana za zdravlje – Ajda od njive do zdravja. Urednici: Raspor, P., i Smole-Možina, S. Inštitut za živila, prehrano in zdravlje, Izola – Slovenija. .
- Čustović, H., Ljuša, M. i Situala, B. (urednici) (autori: Čustović, H., Đikić, M., Čengić-Džomba, S., Ljuša, M., Tvica, M., Situala, B. K., Moulton, M. K., Žurovec, O., Marković, M., Manojlović, M., Čupina, B., Antanasović, S., Prodanović, S. i Vučković, S.) 2015. Adaptacija na klimatske promjene u sektoru poljoprivrede (vrijeme je da djelujemo odmah). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu.
- Karić, N., Trkulja, V., Đikić, M., Gadžo, D. i Smajlović, E. 2016. Integralna zaštita kukuruza – smjernice. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa – Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja. COBISS.BH-IE 23503366.
- Gadžo, D., Đikić, M., Jovović, Z. i Mijić, A. 2017. Alternativni ratarski usjevi. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Sarajevo. ISBN 978-9958-597-58-9. COBISS. BH-ID 24024070.
- Murtić, S. i Đug, S. 2018. Praktikum iz poljoprivredne botanike. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu.
- Murtić, S. 2019. Praktikum iz fiziologije biljaka. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu.

3.1.2. INSTITUT ZA VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

3.1.2.1. OSNIVANJE I RAZVOJ INSTITUTA

Institut za voćarstvo i vinogradarstvo je jedan od najstarijih instituta na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu u Sarajevu. Tokom svog višedecenijskog djelovanja Institut je prošao cijeli niz transformacija i veoma raznovrsnih formi unutrašnjeg organizovanja, koje su uticale na njegovo jačanje u materijalnom, kadrovskom i organizacionom smislu.

Od 1977. godine Institut za voćarstvo i vinogradarstvo sastoji se od sljedećih katedri:

- Katedra za voćarstvo i vinogradarstvo,
- Katedra za tehnologiju biljnih proizvoda.

Od 1982. godine Institut za voćarstvo i vinogradarstvo djeluje sa sljedećim katedrama:

- Katedra za voćarstvo,
- Katedra za vinogradarstvo.

Od 2005. godine Institut za voćarstvo i vinogradarstvo djeluje sa sljedećim katedrama:

- Katedra za voćarstvo,
- Katedra za vinogradarstvo,
- Katedra za oplemenjivanje bilja,
- Katedra za ukrasno bilje i parkove.

3.1.2.2. PODRUČJE RADA I ZADACI INSTITUTA

Osnovna djelatnost Instituta je obrazovni i naučno-istraživački rad u oblasti biotehničkih nauka u okviru naučnih disciplina voćarstva, vinogradarstva, oplemenjivanja biljaka, floristike i pejzažnog projektovanja.

Institut obavlja sljedeće djelatnosti:

- planiranje, organizovanje i izvođenje naučno-istraživačkih projekata iz oblasti voćarstva, vinogradarstva, floristike i pejzažnog oblikovanja, kao i oplemenjivanja biljaka;
- planiranje, organizovanje i izvođenje nastave na sva tri ciklusa univerzitetskog obrazovanja na Fakultetu;

- planiranje, organizovanje i izvođenje naučno-istraživačkih projekata iz oblasti biljnih genetskih resursa;
- proučavanje ekoloških uslova i djelovanja globalnih promjena na uslove proizvodnje u oblasti voćarstva, vinogradarstva, floristike, kao i oplemenjivanja biljaka, te razvoj i primjena novih tehnologija u voćarsko-vinogradarskoj proizvodnji;
- kontrola kvaliteta voća, grožđa, ukrasnog bilja, kao i voćno-loznog sadnog materijala;
- projektovanje u oblasti voćarstva, vinogradarstva i hortikulture;
- ispitivanje domaćih i inostranih sorti voćarsko-vinogradarskih kultura;
- genetička karakterizacija biljnih genetskih resursa;
- organizovanje i izvođenje kurseva cjeloživotnog učenja i edukacija svih zainteresovanih iz oblasti voćarstva, vinogradarstva, floristike i pejzažnog oblikovanja, kao i oplemenjivanja biljaka;
- pružanje konsultantskih usluga drugim zainteresovanim institucijama i pojedincima iz svoje oblasti djelovanja;
- izrada ekspertiza, strateških dokumenata iz oblasti voćarstva, vinogradarstva, oplemenjivanja i hortikulture;
- promotivna izdavačka djelatnost, koja podrazumijeva pisanje udžbenika i naučnostručne literature, recenzije (udžbenika, stručnih knjiga, naučnih radova i drugih publikacija), za koje je propisana obavezna recenzija prije izdavanja.

Slika 3.13. Edukacija farmera na oglednom poligonu

Nastavne aktivnosti članova Instituta se najviše realizuju u okviru Odsjeka za biljnu proizvodnju, ali i u okviru ostalih odsjeka Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta. Važno je napomenuti da je u periodu svojih 80 godina, Institut u cjelini doživljavao brojne transformacije i svoje unutrašnje reorganizacije, a uvijek sa ciljem da se prati njegov razvoj i zadaci, koje je pred njega postavila društvena zajednica i interesi njene privrede.

3.1.2.3. NAUČNI I STRUČNI DOPRINOS INSTITUTA

Institut je sa svojim kadrovima u proteklom periodu dao veliki doprinos razvoju voćarstva i vinogradarstva, a posebno na njegovoj afirmaciji u okviru ukupne privredne aktivnosti u zemlji. Institut učestvuje u provedbi sva tri ciklusa obrazovanja studenata prema principima Bolonjskog procesa. Navedeni obrazovni rad je uspješno povezan i nadopunjen fundamentalnim i primijenjenim istraživačkim radom.

Slika 3.14. Savjetovanje iz voćarstva

Zajedno sa ostalim organizacionim jedinicama Fakulteta Institut radi na različitim naučnoistraživačkim projektima, među kojima se naročito izdvajaju projekti vezani za inventarizaciju, sakupljanje, vrednovanje i korištenje biljnih genetičkih resursa.

Uporedo sa ovom aktivnosti, kadrovi Instituta su radili na uvođenju savremenih sortnih kreacija gotovo svih vrsta kontinentalnog voća, te njihovom provjeravanju o uspješnosti gajenja u našim ekološkim uslovima. Na ovaj način, Institut je dao značajan doprinos na izmjeni sortnog sastava i napuštanju klasične ekstenzivne voćarske proizvodnje u Bosni i Hercegovini.

Kadrovi Instituta kontinuirano rade i na programima cjeloživotnog učenja sa različitim *stakeholderima* (farmeri, savjetodavne službe i sl.), kojima prenose nove tehnologije i praktična iskustva iz oblasti voćarstva, vinogradarstva, floristike i pejzažnog oblikovanja i oplemenjivanja biljaka.

Slika 3.15. Praktična nastava iz voćarstva

U dugom periodu rada Instituta urađeni su vrlo vrijedni elaborati, brojni naučni i stručni radovi, te su publikovane skripte, udžbenici i knjige, što ovaj institut svrstava u red jednih od najplodonosnijih podorganizacionih jedinica Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Posljednjih godina su ostvareni i brojni međunarodni kontakti, iz kojih je proistekla vrlo plodna saradnja sa naučnim i stručnim institucijama širom svijeta.

Ovo su samo dijelovi aktivnosti kadrova Instituta, čiji je doprinos posebno evidentan u stvaranju modernih plantažnih zasada novih i modernih rasadničkih organizacija i uvođenje u tehnologiju voćarske proizvodnje savremenih saznanja domaće i svjetske nauke i prakse.

Nastavnici i saradnici Instituta za voćarstvo i vinogradarstvo od osnivanja Fakulteta bili su:

Prof. dr. Šerif Bubić
Prof. dr. Viktor Vitolović
Prof. dr. Stjepan Čečuk
Prof. dr. Jaša Rutka
Prof. dr. Milan Šupica
Prof. dr. Jovan Zarić
Prof. dr. Nada Kapetanović
Prof. dr. Vladimir Prica
Prof. dr. Dževad Jarebica
Prof. dr. Ahmed Muratović
Prof. dr. Predrag Vuksanović

Prof. dr. Predrag Lučić
Prof. dr. Tatjana Ljujić-Mijatović
Prof. dr. Agan Kojić
Doc. dr. Mirjana Savić
Doc. dr. Dragan Mijatović
Doc. dr. Nikola Mičić
Dipl. ing. Gordana Đurić
Dipl. ing. Jasmina Badžak
Dipl. ing. Mirsada Đulbić
Dipl. ing. Gordana Dabić

Pomoćno osoblje – laboranti Instituta od osnivanja Fakulteta bili su:

Sigmund Fedetov
Rima Gajić
Ibrahim Ustavdić
Dostana Simić-Štrelov
Vlado Kolašinac

Đorđe Bugarski
Vlado Čečuk
Stevan Janjić
Zora Vidaković
Gordana Podinić
Elvera Baralić

3.1.2.4. AKTUELNA ORGANIZACIJA I SASTAV INSTITUTA

Institut za voćarstvo i vinogradarstvo sastoji se od sljedećih katedri:

- Katedra za voćarstvo,
- Katedra za vinogradarstvo,
- Katedra za genetiku i oplemenjivanje biljaka u poljoprivredi,
- Katedra za floristiku i pejzažno oblikovanje.

Sadašnji nastavnici i asistenti na Institutu su:

Prof. dr. Mirsad Kurtović
Prof. dr. Pakeza Drkenda
Prof. dr. Jasna Avdić
Prof. dr. Fuad Gaši

Prof. dr. Fikreta Behmen
Doc. dr. Mersija Delić
Osman Musić, M.A.

Vanjski saradnik:
Prof. dr. Senaid Memić

Laborant:
Zdenka Vareškić

Slika 3.16. Članovi Instituta za voćarstvo i vinogradarstvo

Nastavni i naučni rad Instituta odvija se u okviru njegovih laboratorija i fakultetskog oglednog poligona Butmir. Od momenta osnivanja Instituta za voćarstvo i vinogradarstvo pa do danas nastavnici i saradnici su objavili veliki broj naučnih i stručnih radova, knjiga, kao i realizovali učešća na brojnim domaćim i međunarodnim projektima.

3.1.2.5. BIOGRAFIJE ČLANOVA INSTITUTA

Prof. dr. Mirsad Kurtović

Rođen 1962. godine u Sarajevu. Doktorirao je na Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Sarajevu 1998. godine. Na Fakultetu radi od 1988. godine, gdje je 2009. godine izabran u zvanje redovnog profesora na predmetu Oplemenjivanje biljaka. Predaje veći broj predmeta na prvom, drugom i trećem ciklusu studija. Tri puta (2006 – 2008) dobijao priznanje za najuspješnijeg profesora Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. U periodu 1999. do 2006. godine je obnašao funkciju prodekana za nastavu, a od 2006. do 2014. godine funkciju dekana Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Ukupno je publikovao više od 150 naučno-stručnih radova, od kojih je 14 sadržano u Scopus bazi podataka. Autor je i koautor preko 40 knjiga i priručnika. Vodio je veći broj naučno-istraživačkih i stručnih, domaćih i međunarodnih projekata. Član je multidisciplinarnе istraživačke grupe FruitDNA, Udruženja genetičara u BiH, Društva za zaštitu bilja u BiH i Hortikulturalnog društva Bosne i Hercegovine.

Prof. dr. Senaid Memić

Rođen 1956. godine u Hrasnici kod Sarajeva. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Sarajevu. Diplomirao je, magistrirao i doktorirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu (1997). Dr. Senaid Memić je u periodu od 1980. do 1990. godine radio na Poljoprivrednom fakultetu u Prištini, kao predavač na predmetu Vinogradarstvo sa ampelografijom. Na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu radi od 1997. godine. Godine 2013. je izabran u zvanje redovnog profesora na predmetu Opšte voćarstvo. Bio je mentor na dvije doktorske disertacije, četiri magistarske radnje i sedam master radova. Kao autor i koautor publikovao 40 radova, od kojih je njih 16 u kategoriji naučnih radova. Također je publikovao 5 knjiga, od kojih su 4 u kategoriji udžbenika. Kao voditelj ili učesnik je bio aktivan u 5 nacionalnih i međunarodnih projekata.

Prof. dr. Pakeza Drkenda

Rođena 1964. godine u Pljevlji. Na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu diplomirala 1989., a doktorirala 2005. godine. Na Fakultetu radi od 1989. godine, a 2017. je birana za redovnog profesora na oblasti voćarstvo. Predaje veći broj predmeta na sva tri ciklusa studija uključujući: Specijalno voćarstvo, Berba, skladištenje i pakovanje voća, Organska proizvodnja voća, Intenzivna proizvodnja krošnjastog voća, Pomologija voćaka, Mediteransko i egzotično voće, Poznavanje i kontrola sirovina biljnog porijekla, Osnove urbane poljoprivrede, Proizvodnja voća i grožđa u sistemu urbane poljoprivrede. Objavila 96 radova u časopisima koji prate relevantnu međunarodnu bazu podataka. Autor ili koautor na 7 knjiga. Predstavnik je BiH u ECPGR i u EUFRIN grupi. Učestvovala je u 39 projekata, od kojih je najznačajniji Erasmus + projekat "BUGI", gdje je koordinator.

Prof. dr. Jasna Avdić

Rođena 1965. godine u Mostaru. Diplomirala na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 1990., a na istom doktorirala 2006. godine. Na Fakultetu radi od 2001. godine, a 2018. je izabrana za redovnog profesora na oblasti floristika i pejzažno oblikovanje. Predaje veći broj predmeta na I, II i III studija, uključujući: Ukrasno bilje i parkovi, Cvjećarstvo, Osnovi pejzažnog oblikovanja, Ukrasno bilje i cvijeće, Pejzažno projektovanje, Povijest pejzažne arhitekture, Proizvodnja cvijeća i povrća u zaštićenom prostoru i Uređenje enterijera ukrasnim biljem. Objavila 49 naučnih i 9 stručnih radova. Učesnik mnogih kongresa, na kojima je objavila 27 naučnih i 8 stručnih radova. Autor ili koautor je tri knjige. Bila voditelj ili učesnik u 45 domaćih i međunarodnih projekata.

Prof. dr. Fikreta Behmen

Rođena 1973. godine u Bosanskoj Gradišci. Diplomirala na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 1998., a na istom doktorirala 2010. godine. Od 2001. zaposlena kao asistent na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu, a 2016. godine izabrana u zvanje vanrednog profesora za oblast voćarstvo: Proizvodnja voćnog i loznog sadnog materijala, Tehnološko projektovanje voćnih rasadnika i voćnjaka, Proizvodnja voćnog sadnog materijala, Osnovi voćarstva i vinogradarstva, Opšte voćarstvo, Intenzivna proizvodnja krošnjastog voća. Učesnik na pet domaćih i međunarodnih projekata, autor 1 knjige i 22 naučna rada. Pohađala i uspješno položila šest modula (6 ETCS) na Programu cjeloživotnog učenja u oblasti obrazovanja i jačanja kompetencija akademskog osoblja UNSA.

Prof. dr. Fuad Gaši

Rođen 1980. godine u Tuzli. Diplomirao je na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 2005. godine, a doktorirao na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2010. Na Fakultetu radi od 2005. godine, a 2018. je izabran za redovnog profesora na oblasti oplemenjivanje biljaka. Predaje veći broj predmeta na I, II i III ciklusu studija Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u Sarajevu. Objavio 24 rada sadržana u Scopus bazi podataka i ima H indeks 7. Autor ili koautor je pet knjiga, od kojih je jedna u izdanju CABI Pub. Prvi je autor naučne knjige Univerziteta u Sarajevu. Vodio veći broj naučnoistraživačkih i stručnih, domaćih i međunarodnih projekata Voditelj multidisciplinarnе istraživačke grupe FruitDNA. Dobitnik priznanja Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za osobitu uspješnost i rezultate u ostvarenoj zajedničkoj suradnji u 2014.

Doc. dr. Mersija Delić

Rodena 1971. godine u Bosanskoj Krupi. Diplomirala, magistrirala i doktorirala na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu Zaposlena je na Fakultetu od 2007. godine kao asistent, a u zvanje docenta izabrana je 2016. godine. Nosilac predmeta iz oblasti vinogradarstvo na I i II ciklusu studija. Voditelj je diplomskog studijskog programa Vinogradarstvo i vinarstvo. Kao autor ili koautor objavila 20 naučnih radova, 1 udžbenik i 1 stručnu knjigu. Učestvovala u 3 naučna projekta i 10 naučnih konferencija u zemlji i inostranstvu. Pohađala i uspješno položila šest modula (6 ETCS) na Programu cjeloživotnog učenja (TRAIN) u oblasti pedagoškog obrazovanja i jačanja kompetencija akademskog osoblja UNSA.

Osman Musić, M.A.

Rođen 1987. godine u Bugojnu. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Sarajevu 2008. godine stekao zvanje bakalaureat poljoprivrede (smjer Biljna proizvodnja, Odsjek za voćarstvo I vinogradarstvo). Drugi ciklus studija upisao je školske 2009/2010. godine, studijski program Voćarstvo, a master rad odbranio je 2012. godine, čime je stekao zvanje magistar poljoprivrede. Treći ciklus studija (doktorski studij) upisao je školske 2014/2015. godine. U junu 2015. godine počinje raditi na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u zvanju asistent iz oblasti voćarstvo, a u zvanje višeg asistenta iz oblasti voćarstvo promovisan je 2019. godine. Kao koautor objavio 11 radova u BiH i inostranstvu. Učestvovao je na 4 konferencije, 3 kongresa, te kao učesnik sudjelovao u realizaciji više projekata.

3.1.2.6. IZDAVAČKA DJELATNOST INSTITUTA

- Vitolović, V. 1949. Opšte voćarstvo (udžbenik za srednje škole). Poljoprivredno izdavačko preduzeće. Beograd.
- Vitolović, V. 1949. Specijalno voćarstvo (udžbenik za srednje škole). Poljoprivredno izdavačko preduzeće. Beograd.
- Vitolović, V. 1949. Prerada voća (udžbenik za srednje škole). Poljoprivredno izdavačko preduzeće. Beograd.
- Vitolović, V. 1952. Naše voćarstvo na prekretnici. Zavod za poljoprivredna istraživanja. Sarajevo.
- Bubić, S. 1952. Specijalno voćarstvo (udžbenik). Sarajevo.
- Vitolović, V. 1954. Podizanje voćnjaka. Narodna prosveta. Sarajevo.
- Vitolović, V. 1962. Opće voćarstvo. I dio. Fiziološki osnovi voćarstva (skripta). Univerzitet u Sarajevu.
- Prica, V. 1962. Praktikum opšteg voćarstva. I dio. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Supica, M. 1965. Prerada grožđa (vinarstvo). Skripta. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Hadžiomerspahić, R., Jarebica, Dž., Šoškić, A., Radman, Lj., Zarić, J. i Vaclav, V. 1969. Šljiva. NIP "Zadrugar". Sarajevo.
- Bubić, S. 1970. Korjenov sistem požegeče. Publikacija autora. Beograd.
- Vuksanović, P. 1974. Vinogradarstvo sa ampelografijom. I dio. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Kapetanović, N. 1975. Sorte voćaka za gajenje na okućnici. NIP "Zadrugar". Sarajevo.
- Kapetanović, N. 1976. Podloge i sorte kontinentalnih voćaka (skripta). Sarajevo.
- Lučić, P. 1976. Opšte voćarstvo (Rasadnička proizvodnja). Skripta. Sarajevo.
- Muratović, A. 1977. Morfologija i specifična rezidba voćaka (skripta). Sarajevo.
- Bubić, S. 1977. Specijalno voćarstvo. Sarajevo.
- Lučić, P. et al. 1979. Šljiva – podizanje, održavanje i sanacija. NIRO "Zadrugar". Sarajevo.
- Mijatović, D. 1991. Ampelografski praktikum. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Mijatović, D. 1991. Sorte vinove loze. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Šarić, T., Jarebica, Dž. i Čaušević, Z. 1996. Proizvodnja i kontrola sirovina. Studentska štamparija Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Jarebica, Dž. i Kurtović M. 1997. Oplemenjivanje voćaka i vinove loze – opšti dio. Edis. Sarajevo.
- Jarebica, Dž., Kurtović, M. i Tanović, N. 1998. Uzgoj jagode, maline i kupine. Svjetlost. Fojnica.
- Ljujić-Mijatović, T. i Mrdović, A. 1998. Proizvodnja cvijeća i ukrasnog bilja. Studentska štamparija Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Kurtović, M. i Jarebica, Dž. 1999. Oplemenjivanje voćaka i vinove loze – udžbenik za srednje škole. Studentska štamparija Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Džubur, A., Kurtović, M., Jarebica, Dž., Tanović, N. i Kurtović, S. 1999. Šipak – Nar. Svjetlost. Fojnica.
- Memić, S. 1999. Osnovi biologije voćaka. Edis. Sarajevo.
- Bajrović, H., Bajrović, F. i Kurtović, S. 2000. Praktično voćarstvo. Harfograf. Tuzla.

- Kojić, A. 2000. Vinogradarstvo. Studentska štamparija Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Kojić, A. 2000. Savremeni uzgoj vinove loze. Stručna publikacija. GTZ Gradačac. Gradačac.
- Kurtović, M. i Jarebica, Dž. 2000. Jagodasto voće. Štamparija Fojnica. Fojnica.
- Kojić, A. i Lasić, V. 2002. Praktično vinogradarstvo. Ministarstvo prosvjete. Široki Brijeg.
- Kurtović, M., Gaši, F., Drkenda, P. i Hadžiabulić, S. 2003. Jagodasto voće. Natura-Rama. Prozor.
- Kurtović, M. i Karić, N. 2003. Načela integralne proizvodnje jabučastog voća. GTZ Gradačac. Gradačac.
- Kurtović, M. i Drkenda, P. 2003. Tehnologija uzgoja jabuke i kruške – priručnik. Ministarstvo privrede, Sarajevski kanton. Sarajevo.
- Kurtović, M., Karić, N. i Jusović, H. 2004. Načela integralne proizvodnje jagodastog voća. GTZ Gradačac. Gradačac.
- Ljujić-Mijatović, T. 2004. Atlas cvijeća i ukrasnog bilja. Grin. Gračanica.
- Kurtović, M. 2006. Savremena tehnologija uzgoja trešnje i breskve. Bosper, Sida. Tuzla.
- Kurtović, M. et al. 2006. Savremena tehnologija uzgoja jagode. Bosper, Sida. Tuzla.
- Kurtović, M. et al. 2006. Uzgoj jabuke – priručnik. Caritas Švicarske.
- Ljujić-Mijatović, T. i Švrakić, A. 2006. Vrtna arhitektura bosanskih avlija kao dio kulturne baštine. Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa. Sarajevo.
- Behmen, F. i Bajrović, H. 2008. Voćarstvo za svakoga. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Des. Sarajevo.
- Kurtović, M. et al. 2008. Integralna proizvodnja koštičavog voća – Načela i argumenti. Vlada Brčko distrikta BiH, Odjel za poljoprivredu, Poljoprivredno-prehrambeni fakultet u Sarajevu.
- Kurtović, M. et al. 2008. Integralna proizvodnja jabučastog voća – Načela i argumenti. Vlada Brčko distrikta BiH, Odjel za poljoprivredu, Poljoprivredno-prehrambeni fakultet u Sarajevu.
- Memić, S., Kojić, A. i Drkenda, P. 2010. Proizvodnja voćnog i loznog sadnog materijala. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Bemust. Sarajevo.
- Avdić, J. 2012. Ukrasno bilje (udžbenik). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Gaši, F., Kurtović, M., Nikolić, D. i Pejić, I. 2013. Genetika i oplemenjivanje jabuke. Printcom. Tuzla.
- Kojić, A., Sefo, S. i Delić, M. 2013. Opšte vinogradarstvo. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Mirecki, N., Čengić-Džomba, S., Drkenda, P., Đikić, M., Gadžo, D., Latinović, N. i Mirecki, S. 2014. Organska proizvodnja. Univerzitet Crne Gore, Biotehnički fakultet. Podgorica.
- Behmen, F. i Delić, M. 2015. Rasadnička proizvodnja voćaka i vinove loze. Izdavači: Behmen, F. i Delić, M.
- Gaši, F. i Durmić-Pašić, A. 2015. Konvencionalne metode i genetičke modifikacije u oplemenjivanju biljaka. OFFSET d.o.o. Tuzla.

- Kurtović, M., Gaši, F., Grahić, J., Maličević, A., Okić, A. i Grbo, L. 2016. Jagodasto voće: biologija, tehnologija uzgoja, rasadnička proizvodnja i oplemenjivanje. Grafičar promet d. o. o. Sarajevo.
- Negri, V., Freudenthaler, P., Gaši, F., Maxted, N., Mendes, Moreira P., Strâjeru, S., Tan, A., Veteläinen, M., Vogel, R. and Weibull, J. 2016. A European In Situ (On-farm Conservation and Management Strategy for Landraces. In: Enhancing Crop Genepool Use: Capturing Wild Relative and Landrace Diversity for Crop Improvement, Edition: 1, Chapter: 26, CABI, Editors: Maxted N., Dulloo M.E. and Ford-Lloyd B., pp. 297–312.
- Avdić, J. 2016. Lukovičasto cvijeće. Grafičar d. o. o. Sarajevo.
- Čivić, H., Muminović, Š., Karić, L., Drkenda, P., Čorbo, S., Avdić, J. i Škaljić, S. 2017. Osnove biljne proizvodnje. Grafičar Promet d. o. o. Sarajevo.
- Drkenda, P. and Zečević, E. 2018. Agrobiodiversity in Southeast Europe - Assessment and Policy Recommendation (chapter: Agrobiodiversity in Federation of Bosnia and Herzegovina). Deutsche Gesellschaft fuer internationale Zusammenarbeit (GIZ).
- Oregia, M., Marinneli, L., Matos, M., Pinatel, C., Bučar-Miklavčić, M., Koprivnjak, O., Drkenda, P., Lazović, B., Isufi, E., Lazaraki, M., Farrugia, N., Georgicu, A., Ouazzani, N., Boulkroune, H., Guissous, M., Grati Kamoun, N., Abdulkareem Al-Ashhab, M., Khairat, A., Nauta, L., Mowa, E., Costa, C., Taha Ozkaya, M., Al Ibrahim, A., Llewellyn-Davies, Mahfoud S., Lavee, S., Abu Ali, O., Shdiefat, S., Mohamed Aldalas, M., Akaparov, Z., Arab, J., Ahmed Loqmani, A., Ali Awan, A., Bartolucci, P., Yu, N., Ikeshima, A., Rowentree, L., Sheridan, G., Frenze, C., Navamo Ainza, A., Muñaz, L., Lisomar Silva, M., Rodrigurz Vial, A., Lucioni, M., Oreggia, M. et al. 2009–2017. Flos Olei – a guide to the world best extra virgin olive oils. Year Publication, E.V.O. S. R. l Via Positano, 100-00134, Roma – Italia.

3.1.3. INSTITUT ZA ZOOTEHNIKU

U cilju unapređenja animalne poljoprivredne proizvodnje Institut za zootehniku (ranije Institut za stočarstvo) Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u Sarajevu organizuje, provodi i primjenjuje aktuelna naučna istraživanja u oblastima animalne genetike i selekcije, držanja i uzgoja, fiziologije te hrane i ishrane kopnenih i akvatičnih farmskih životinja. Visoko prioritetan segment djelovanja Instituta je biosigurnost hrane za životinje i hrane animalnog porijekla u ishrani ljudi, te ekološki utjecaji uzgoja i iskorištavanja farmskih životinja.

Klasični pristup u animalnoj proizvodnji se, na globalnom nivou, značajno mijenja te sve više pažnje zaokupljaju discipline koje se bave ekološkim aspektima, sigurnosti hrane i dobrobiti životinja. Pri tome, tehnologije ostaju kao polazna osnova na kojoj će se, kroz savremene spoznaje u biotehničkim naukama i bioetičkim pristupima, razvijati nova percepcija animalne proizvodnje, čiji bi moto mogao biti “održiva proizvodnja kvalitetnih animalnih proizvoda uz očuvanje budućnosti, prirode i okoliša”.

Činjenica da u svakoj grani intenzivne animalne proizvodnje hrana, pored proizvodne, ima fiziološku, zdravstvenu i ekonomsku vrijednost snažan je argument u identifikaciji i primjeni novih tehnoloških rješenja u pravcu ostvarivanja veće proizvodnje, kao i poboljšanja kvaliteta proizvoda. Sve su to izazovi koji stoje na putu materijalnog, organizacijskog i kadrovske jačanja Instituta s konačnom zadaćom provođenja aktuelnih istraživanja i njihovog transfera do korisnika.

3.1.3.1. OSNIVANJE I RAZVOJ INSTITUTA

Institut za zootehniku je od osnivanja prošao kroz nekoliko razvojno-organizacionih promjena. Svaka od njih značila je jačanje Instituta u materijalnom, kadrovskom i organizacionom smislu i njegovo prilagođavanje savremenim izazovima. Institut za zootehniku, u okviru Poljoprivrednoprehrambenog fakulteta, sljedbenik je Školskog zavoda za stočarstvo, za čije je osnivanje pravna osnova dana Pravilnikom Savezne visoke poljoprivredne škole za planinsko gazdovanje od 27. 3. 1947. godine. Dakle, Institut, kao nosilac naučnog i istraživačkog rada iz oblasti animalne proizvodnje, formalno postoji od samog osnutka Fakulteta iako stvarni početak naučnoistraživačkog rada datira nešto kasnije, odnosno nakon osnivanja katedri koje, kao organizacione jedinice Fakulteta, djeluju od 29. 10. 1947. godine sa zadatkom usmjeravanja i koordiniranja nastavnih i naučnih aktivnosti na nivou Fakulteta.

Sistematski naučni i istraživački rad iz oblasti stočarstva stvarno započinje u školskoj 1949/50. godini pod okriljem Školskog zavoda za stočarstvo i u ovakvoj organizacionoj shemi će se odvijati sve do 1960. godine kada školski zavodi dobivaju status samostalnih ustanova. Integracijom samostalnih zavoda 1963. godine, osniva se Institut za poljoprivredna istraživanja, u okviru kojeg kao organizaciona jedinica egzistira i Zavod za stočarstvo. Profesori i naučni saradnici Poljoprivrednog fakulteta, koji je, sa Republičkom komorom, bio suosnivač Instituta, bili su angažovani u naučno-istraživačkom radu Instituta kao glavni istraživači na zajedničkim naučnoistraživačkim projektima.

Vremenom, naučno-istraživačke aktivnosti iz oblasti stočarstva sve više su se provodile pod okriljem pojedinih katedri stočarskog smjera na Poljoprivrednom fakultetu, a koje su od samog osnivanja, pored edukacijske, imale i naučno-istraživačku ulogu. To je bila i osnova razvoja fakultetskih instituta. U punom zamahu naučno-istraživačkih aktivnosti, sredinom 80-ih godina prošlog vijeka, u okviru Instituta za zootehniku djelovale su četiri katedre, i to:

- Katedra za stočarstvo,
- Katedra za ishranu domaćih životinja,
- Katedra za anatomiju i fiziologiju domaćih životinja,
- Katedra za mljekarstvo.

Osnivanjem Instituta za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, od 1977. godine Katedra za mljekarstvo djeluje na novonastalom institutu. Značajno je spomenuti da je, po brojnosti, Institut za stočarstvo predstavljao najjači institut Poljoprivrednog fakulteta.

3.1.3.2. AKTUELNA ORGANIZACIJA I SASTAV INSTITUTA

Nakon rata, a u skladu sa strateškim opredjeljenjima Fakulteta u oblasti animalne proizvodnje te vizijom integrisanog Univerziteta u Sarajevu, naučno-istraživački rad na Institutu za zootehniku se do 2010. godine provodi kroz dvije edukacijske i naučnorazvojne jedinice:

- Katedra za stočarstvo, akvakulturu i oplemenjivanje životinja,
- Katedra za ishranu, etologiju i ekologiju u animalnoj proizvodnji.

Slika 3.25. Članovi Instituta za zootehniku

U periodu od 2010. do 2019. godine kadrovskim jačanjem Instituta, stiču se uslovi za reorganizaciju postojećih i formiranje novih katedri na Institutu za zootehniku. U ovom periodu, osnivanjem Katedre za akvakulturu, organizaciju Instituta čine tri katedre, a u naučnoistraživačkom radu i nastavnom procesu učestvuje osam profesora, jedan docent, dva mastera i jedan magistar nauka.

3.1.3.2.1. KATEDRA ZA STOČARSTVO

Naučni projekti i programi iz oblasti koje pokriva Katedra za stočarstvo usmjereni su na istraživanja genetike, oplemenjivanja, reprodukcije i uzgoja pojedinih vrsta kopnenih i akvatičnih farmskih životinja. Od posebnog su značaja za unapređenje animalne proizvodnje istraživanja usmjerena na određivanje genetskih razlika između pojedinih pasmina i sojeva životinja. U oblasti genetike i oplemenjivanja, izučavaju se genetski potencijali različitih pasmina i sojeva te genski polimorfizmi. Radi se na uvođenju savremenih metoda (SNP, PCR...) koje se mogu uspješno primijeniti u programima selekcije.

Katedra raspolaže savremeno opremljenim Laboratorijem za molekularnu genetiku. Aktivnosti koje se u Laboratoriju provode spadaju u djelokrug molekularne genetike, što podrazumijeva analize vezane za nasljeđivanje na molekularnom nivou, ispitivanje nasljednih bolesti, genotipizaciju, kao i filogenetička istraživanja.

Slika 3.26. Terenske vježbe na farmi „Šišović“ Tomislavgrad

Laboratorij je opremljen za analize i ekstrakciju DNA iz pune krvi, opremom za izvođenje PCR amplifikacija, kao i ostalom opremom potrebnom za metodološku analizu uzoraka u pravcu tipizacije na molekularnom nivou. U analitičkim aktivnostima Laboratorij surađuje sa srodnim institucijama u Zagrebu, Münchenu i Dummerstorfu.

Uposlenici Katedre za stočarstvo:

Prof. dr. Alma Rustempašić,
šef Katedre;

Prof. dr. Admir Dokso
Prof. dr. Ervin Zečević

Prof. dr. Muhamed Brka

3.1.3.2.2. KATEDRA ZA ISHRANU, ETOLOGIJU I EKOLOGIJU U ANIMALNOJ PROIZVODNJI

Kako moderna ishrana pri potpunom zadovoljenju visokih nutritivnih normativa današnjih ishrambenih linija životinja istovremeno proučava veći broj pokazatelja u obroku uključujući: (i) potrebu zadovoljenja količine pojedinih hranjivih materija, (ii) usklađivanje njihovog međusobnog odnosa, (iii) analiziranje hemijske strukture hranjivih materija u hrani iz koje proističe različita biodostupnost u organizmu životinje, (iv) determiniranje koncentracije antinutritivnih materija i procjenu njihovog antagonističkog učinka, kao i (v) utvrđivanje higijenske ispravnosti krmiva i cijelog obroka, strateški plan Katedre je stvaranje materijalnih i kadrovskih preduslova za uspješan odgovor na postavljene izazove.

Istovremeno, nemali značaj se posvećuje (i) ekološkim aspektima ishrane životinja, odnosno strategijama ishrane u cilju minimizacije zagađivanja okoliša kroz redukciju izlučivanja fosfata, nitrata, gasova i (ii) dobrobiti, koja u sebi uključuje kako biološke tako i etičke aspekte držanja i iskorištavanja životinja.

Slike 3.27–3.28. Rad studenata u laboratoriju

U okviru Katedre djeluje osposobljeni laboratorij, koji je, uz kadrovski potencijal, osnova uspješnog odgovora na izazove koje postavlja moderna animalna proizvodnja. Laboratorij za ishranu životinja se bavi proučavanjem biohemijskih i fizioloških procesa u organizmu životinja te izučavanjem tehnologija koje se primjenjuju u savremenoj ishrani životinja. Poseban segment je proučavanje i analiza sigurnosti i kvaliteta stočne hrane te proučavanje tehnoloških procesa u njenoj pripremi. Treba istaći da je Laboratorij za ishranu životinja do devedesetih godina prošlog vijeka, po nivou opremljenosti i obimu poslova, predstavljao respektabilnu jedinicu koja je mogla udovoljiti zadacima projekata ocijenjenih kao projekti od šireg društvenog značaja. Katedra je raspolagala i eksperimentalnim objektom na Butmiru. Nažalost, nakon rata Laboratorij je ponovo krenuo od početka i na putu je certifikacije pojedinih zvaničnih analiza.

Na Katedri za ishranu, etologiju i ekologiju u animalnoj proizvodnji trenutno, u nastavnom i naučno-istraživačkom procesu, učestvuju:

Prof. dr. Salko Muratović,
šef Katedre;

Prof. dr. Emir Džomba
Prof. dr. Senada Čengić-Džomba

Mr. Dženan Hadžić
Sabiha Aganović, M. A., laborant
Mirsada Mahmutović, laborant

3.1.3.2.3. KATEDRA ZA AKVAKULTURU

Katedra za akvakulturu je novoformirana katedra pri Odsjeku za zootehniku, sa ciljem razvoja i unapređenja nastave na studijskom programu Akvakultura i naučno-istraživačkog rada u oblasti akvakulture i ribarstva, kako pri akademskoj zajednici tako i u privrednim subjektima. Katedra je dosadašnjim svojim radom postigla značajne rezultate u školovanju kadrova za ovu perspektivnu granu poljoprivredne proizvodnje i umnogome doprinijela razvoju akvakulture i ribarstva u našoj zemlji. U prilog tome govori i realizacija brojnih projekata u međunarodnim okvirima (Norveška, Švedska, Turska, Slovenija, Albanija, Hrvatska, Crna Gora i dr.) i na području Bosne i Hercegovine. Članovi Katedre aktivno učestvuju i u radu ekspertnih timova i komisija za ribarstvo pri Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Sastavni dio Katedre za akvakulturu je Centar za akvakulturu i ribarstvo, koji posjeduje moderne laboratorije, praktikum, bogatu biblioteku a potpuno je materijalno i tehnički opremljen za obavljanje terenskih istraživanja.

Centar je uspostavio značajnu saradnju sa brojnim ribnjacima i ribogojilištima, ribolovnim savezom i udruženjima i drugim privrednim subjektima u oblasti akvakulture i ribarstva.

Uposlenici Katedre za akvakulturu:

Prof. dr. Samir Muhamedagić, *šef Katedre*
Dino Lepara, M. A.

3.1.3.3. KOOPERATIVNA ISTRAŽIVANJA

U poslijeratnom periodu u svom istraživačko-razvojnom radu Institut za zootehniku je uspostavio saradnju sa mnogim internacionalnim institucijama, od kojih se mogu izdvojiti: NORAGRIC, UMB, TIKA, BOKU, poljoprivredni i veterinarski fakulteti u regiji i sl. Pored toga, uposlenici Instituta su, u okviru različitih vidova saradnje, boravili na više evropskih univerziteta, uključujući Univerzitet u Kielu, ETH, INRA, JLU, UMB, BOKU, Univerzitet u Zagrebu. Rezultat toga je odbrana ili završni rad na nekoliko doktorskih disertacija uposlenika Instituta. U okviru regije tijesna saradnja je uspostavljena sa sličnim fakultetima na prostoru bivše države. Sa većinom spomenutih organizacija rađena su ili se još uvijek rade različita aktuelna istraživanja iz oblasti animalne genetike, akvakulture i ishrane životinja. Značajnu saradnju Institut je ostvario i sa različitim domaćim privrednim organizacijama kroz pružanje stručnih usluga, zajednički rad na naučnoistraživačkim projektima, izvođenje nastave u proizvodnim uslovima i obavljanje studentske prakse.

3.1.3.5. BIOGRAFIJE ČLANOVA INSTITUTA

Prof. dr. Salko Muratović

Rođen 1955. godine u Ivangradu. Diplomirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu, a magistrirao na Fakultetu poljoprivrednih znanosti u Zagrebu. Doktorirao je na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu. Na Fakultetu radi od 1980. godine. Redovni je profesor na predmetima Ishrana životinja i Ishrana domaćih životinja.

Prof. dr. Muhamed Brka

Rođen 1969. godine u Tešnju. Diplomirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 1996, te doktorirao 2001. godine na ChristianAlbrechts-Univerzitet u Kielu, Njemačka. U periodu od septembra 2001. godine do oktobra 2002. godine radio kao naučni saradnik na Institutu za stočarstvo Veterinarskog fakulteta Ludwig-Maximilian Univerziteta u Münchenu, Njemačka. Na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu, uz kraće odsustvo, radi od 1996. godine. Prošao sva saradnička i nastavnička zvanja. Redovni profesor na oblasti stočarstvo. U jednom mandatu, godinu i po, obnašao funkciju prodekana za međunarodnu saradnju.

Prof. dr. Emir Džomba

Rođen 1963. godine u Foči. Osnovnu školu i gimnaziju je završio u Sarajevu. Magistarski rad i doktorsku disertaciju iz oblasti ishrane životinja odbranio je na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu. Od 2015. godine ima izbor u zvanje vanrednog profesora na oblasti ishrana životinja. Nosilac je nastavnog procesa iz nekoliko predmeta vezanih za ishranu životinja, te ponašanja i dobrobiti farmskih životinja na prvom i drugom ciklusu studiranja. Autor je više od 60 naučnih i stručnih radova objavljenih u domaćim i inostranim publikacijama te jedne univerzitetske knjige. Učestvovao je u realizaciji nekoliko projekata iz programa HERD, InterregMED, COST, Erasmus+ te u nekoliko projekata finansiranih iz nacionalnih fondova. Obavljao je dužnosti upravnika Instituta i šefa Odsjeka za zootehniku na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu. Član je Bioetičkog društva BiH.

Prof. dr. Senada ČengiĆ-Džomba

Rođena 1964. godine u Sarajevu. Osnovnu školu i gimnaziju završila u Sarajevu. Diplomirala, magistrirala i doktorirala na Poljoprivrednoprehranbenom fakultetu u Sarajevu. U zvanje vanrednog profesora na oblasti ishrana životinja izabrana 2016. godine. Autor je i koautor više naučnih i stručnih radova objavljenih u domaćim i inostranim publikacijama, te dvije univerzitetske i jedne naučne knjige. Boravila na specijalističkim kursevima na Institute National Agronomique, Paris-Grignon, Internacionalnom centru za agronomiju, Cairo, i Justus Liebig Universitatu u Gießenu. U dosadašnjem radu učestvovala je u realizaciji nekoliko naučno-istraživačkih projekata, od kojih treba izdvojiti one u okviru FAO, PHARE, TEMPUS i InterregMED. U periodu 2011–2015. godine obavljala je dužnost šefa Odsjeka za zootehniku na Poljoprivredno prehranbenom fakultetu.

Prof. dr. Alma Rustempašić

Rođena 1980. godine u Sarajevu. Nakon završene osnovne škole i gimnazije, upisala Poljoprivredni fakultet, na kojem je diplomirala 2003. godine. Magistarski studij završila 2007. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku, Hrvatska. Doktorirala je 2013. godine na Poljoprivredno-prehranbenom fakultetu u Sarajevu. U zvanju je vanrednog profesora na oblasti stočarstvo. Zamjenik je upravnika Instituta za zootehniku i šef Katedre za stočarstvo. Objavila je više naučnih i stručnih radova, četiri knjige, te bila saradnik na više međunarodnih i domaćih projekata. Učestovala je na domaćim i međunarodnim konferencijama (BiH, Hrvatska, Srbija, Makedonija, Turska, Italija, Mađarska itd.).

Prof. dr. Admir Dokso

Rođen 1977. godine u Sarajevu. Osnovnu školu i opću gimnaziju završio je u Visokom, a diplomirao je na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu. Na Agronomskom fakultetu u Zagrebu uspješno brani doktorsku disertaciju pod nazivom “Povezanost polimorfizma DGAT1 gen lokusa i proteina mlijeka s proizvodnim i kvalitativnim odlikama kravljeg mlijeka”. Na Poljoprivredno-prehranbenom fakultetu u Sarajevu izabran u zvanje vanrednog profesora na oblasti stočarstvo. Sudjelovao na mnogim domaćim i međunarodnim stručnim i naučnim skupovima i stručnim specijalizacijama (BiH, Hrvatska, Turska, Srbija, Poljska, Italija, Njemačka itd.) i objavio kao koautor više naučnih i stručnih radova te dva univerzitetska i jedan naučni udžbenik.

Prof. dr. Ervin Zečević

Rođen 1970. godine u Sarajevu. Osnovnu i Mašinsku tehničku školu završio u Sarajevu, a diplomirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu. Od decembra 2006. godine zaposlen je na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu u Sarajevu, od aprila 2016. kao vanredni profesor na oblasti stočarstvo. Poslijediplomski doktorski studij Poljoprivredne znanosti upisuje na Agronomskom fakultetu u Zagrebu 2007. godine, gdje polaže sve ispite s prosječnom ocjenom 5, te 2012. na Agronomskom fakultetu u Zagrebu uspješno brani doktorsku disertaciju pod nazivom “Polimorfizam PrP gena u populacijama domaćih i divljih preživača”, čime stiče akademski naziv doktora biotehničkih nauka, naučnog polja poljoprivrede, grane stočarstvo. Na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu izabran u zvanje vanrednog profesora na oblasti stočarstvo. Sudjelovao u većem broju domaćih i međunarodnih skupova i projekata.

Prof. dr. Samir Muhamedagić

Rođen 1964. godine u Srebrenici. Diplomirao, magistrirao i doktorirao na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu. Boravio na specijalističkim kursovima iz ribarstva u Norveškoj, Danskoj, Njemačkoj, Sloveniji i Egiptu. Vanredni profesor na oblasti akvakultura i nastavnik na nekoliko predmeta na prvom i drugom ciklusu studijskog programa Akvakultura. Objavio 66 naučnih i stručnih radova i 3 knjige. Kao nosilac ili saradnik, učestvovao u realizaciji 7 međunarodnih i 32 domaća projekta. Član FAO ekspertnog tima za BiH. Dugi niz godina aktivno učestvuje u radu ekspertnih timova i komisija za ribarstvo pri Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Trenutno obnaša dužnost upravnika Instituta za zootehniku i šefa Katedre za akvakulturu.

Doc. dr. Vedad Škapur

Rođen 1970. godine u Sarajevu. Osnovnu i srednju školu završio je u Sarajevu, a diplomirao je na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu. Na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu 2018. godine uspješno brani doktorsku disertaciju. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu izabran u zvanje docenta. Sudjelovao je na mnogim domaćim i međunarodnim stručnim i naučnim skupovima i stručnim specijalizacijama (Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Španija, Srbija, Mađarska, Poljska, Italija, Njemačka itd.) i objavio je kao autor i koautor više naučnih i stručnih radova.

Mr. Dženan Hadžić

Rođen 14. oktobra 1982. godine u Sarajevu. Osnovnu školu i opću gimnaziju završio je u Kaknju. Diplomirao 2006. godine na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu, Odsjeku za zootehniku, čime je stekao zvanje diplomiranog inženjera poljoprivrede. Od 2006. godine radi kao asistent na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu na predmetima iz oblasti ishrana životinja. Iste godine upisao je postdiplomski studij na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu, a jula 2012. godine uspješno odbranio magistarski rad. Odbranom magistarskog rada prelazi u naučno zvanje višeg asistenta u martu 2013. godine. Iste godine upisuje i doktorski studij na matičnom fakultetu. U toku svog dosadašnjeg radnog iskustva imao je priliku učestvovati na više domaćih i međunarodnih konferencija i projekata. Osim toga, boravio je na nekoliko stručnih i specijalističkih posjeta i boravaka u inostranstvu.

Dino Lepara, M. A.

Rođen u Mostaru 1990. godine. Osnovnu i srednju školu završio je u Konjicu. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu upisuje 2009. godine. Prvi ciklus studija je završio 2012, a drugi ciklus (master studij) 2015. godine na Odsjeku za zootehniku – smjer: Akvakultura. U toku master studija bio je učesnik međunarodnog projekta pod nazivom SEAMED, a također je učestvovao u izradi jednog naučnog rada. Od septembra 2019. godine zaposlen je na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u zvanju asistenta na Katedri za stočarstvo i akvakulturu.

3.1.3.6. IZDAVAČKA DJELATNOST INSTITUTA

- Handžić, R., Muratović, S., Pobrić-Galijašević, Š., Čengić, S. i Vukalović, B. 1997. Ishrana domaćih životinja. Studentska štamparija Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Selak, V., Bogučanin, H., Muratović, S. i Kasapović, S. 2002. Kako pomoći obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu. United Methodist Committee On Relief. Travnik.
- Muhamedagić, S. i Pavličević, J. 2006. Priručnik za polaganje ribarskog ispita Sportsko-ribolovni savez Federacije Bosne i Hercegovine. Sarajevo.
- Brka M., Hodzic A., Ivankovic S., Vazic B., Muhamedagic S. 2006. Pramenka Breed Types of B&H. In: Catalogue of West Balkan Pramenka Sheep Breed Types (Identification and Conservation of Animal Genetic Resources in South Eastern Europe), (Porcu K., Markovic B. eds). Faculty of Agricultural Sciences and Food-Skopje, Rep. of Macedonia.

- Brka, M., Vegara, M., Brka, E., Klemetsdal, G., Brodin, J. i Muhamedagić, S. 2008. Uvod u SAS Windows za agronome (Statistical Analysis System). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Žiga, E., Telalbašić, R. i Rahmanović, A. 2008. Borički arapski konj. Šahinpašić. Sarajevo.
- Telalbašić, R., Rahmanović, A. i Žiga, E. 2010. Matična knjiga boričkog arapskog konja u Bosni i Hercegovini. Šahinpašić. Sarajevo.
- Telalbašić, R., Žiga, E. i Rahmanović, A. 2011. Matična knjiga bosanskog brdskog konja ergelskog uzgoja. Šahinpašić. Sarajevo.
- Brka, M., Omanović, H., Alibegović-Grbić, S., Dokso, A. i Zečević, E. 2011. Kozarstvo (univerzitetski udžbenik). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Čengić-Džomba, S., Drkenda, P., Đikić, M., Gadžo, D., Mirecki, N., Mirecki, S. i Latinović, N. 2014. Organska proizvodnja. Univerzitet Crne Gore, Biotehnički fakultet. Podgorica.
- Brka M., Muratović S, Rustempašić A. i sar. 2014. Overview and assessment of support measures for endangered livestock breeds. Eds: Kompan D., Klopčič M. & Martyniuk E. ERFPP European Regional Focal Point for Animal Genetic Resources.
- Busha. Old cattle in the Balkan. Edited by K. Kume . West Print. Published in 2013, pp. 71. (2014). Animal Genetic Resources/Ressources Génétiques Animales/Recursos Genéticos Animales, 55, 137-137. doi:10.1017/S207863361400040X
- Brka, M., Omanović, H., Đedović, R., Zečević, E. i Rustempašić, A. 2015. Objekti za preživare. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Zečević, E., Dokso, A., Brka, M. i Omanović, H. 2015. Populacijska genetika u stočarstvu. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Domaćinović, M., Antunović, Z., Džomba, E., Opačak, A., Baban, M. i Mužić, S. 2015. Specijalna hranidba domaćih životinja. Poljoprivredni fakultet, Sveučilište Josip Juraj Strossmayer. Osijek.
- Čustović, H., Ljuša, M. i Situala, B. (urednici). Čustović, H., Đikić, M., Čengić Džomba, S., Ljuša, M., Tvica, M., Situala, B. K., Moulton, M. K., Žurovec, O., Marković, M., Manojlović, M., Ćupina, B., Antanasović, S., Prodanović, S. i Vučković, S. 2015. Adaptacija na klimatske promjene u sektoru poljoprivrede (vrijeme je da djelujemo odmah). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Omanović, H., Brka, M., Škaljić, S., Čorbo, S., Sarić, Z. i Muratović, S. 2018. Osnovi animalne proizvodnje. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Sarajevo.
- Drkenda, P. and Zečević, E. 2018. Agrobiodiversity in Southeast Europe – Assessment and Policy Recommendations entity report Federation of Bosnia and Herzegovina. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.
- Muhamedagić, S. 2019. Salmonide sliva rijeke Neretve: ekologija, iskorištavanje i zaštita. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.

3.1.4. INSTITUT ZA EKONOMIKU POLJOPRIVREDE I PREHRAMBENE INDUSTRIJE

3.1.4.1. OSNIVANJE I RAZVOJ INSTITUTA

Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije je osnovan 1.6.1971. godine, kada se dotadašnji Zavod za ekonomiku poljoprivrede sa sjedištem u Sarajevu integrisao sa Fakultetom. Od tada Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije radi kao konstitutivna jedinica Fakulteta, s tim što je u periodu od integrisanja Zavoda do izbivanja rata 1992. godine, pored nastavnog osoblja, u Institutu radio i izvjestan broj naučnih i stručnih radnika koji nisu bili angažovani u nastavnom procesu, nego isključivo na naučno-istraživačkim projektima. U svom dugom postojanju, Institut je kadrovski jačao i razvijao se, te je izbivanje rata dočekao sa ukupno 24 uposlenika. U toku rada Fakulteta dugom osamdeset godina, dolazilo je, naravno, do značajnih kadrovskih promjena.

Od postanka pa do danas, umrli su mnogi članovi Instituta, a nakon isteka radnog vijeka, u zasluženu penziju otišli su mnogi njegovi uposlenici. Također, jedan broj članova Instituta prekinuo je radni odnos s Fakultetom.

3.1.4.2. PODRUČJE RADA I ZADACI INSTITUTA

Djelokrug rada je stvaranje, primjena, transfer znanja i informacija, kreiranje inovativnih rješenja i dijeljenje iskustva, što je osnova za poticanje i snaženje produktivne saradnje svih aktera društva. Rad Instituta zasnovan je i na jačanju sposobnosti svakog pojedinca da uspješno i kreativno iznalazi rješenja za brži razvoj poljoprivrede, prehrambene industrije, te za uspostavljanje temelja stabilnog, održivog, okolišno osjetljivog i na domaćoj kulturi i tradiciji zasnovanog razvoja ruralnih zajednica i cjelokupnog bosanskohercegovačkog društva.

Slika 3.41. Radni sastanak Vijeća za izradu Strategije poljoprivrede F BiH

Slika 3.42. Simpozijum u Neumu 2010. godine

Time su definisane i osnovne poslovne aktivnosti Instituta, koje se navode kako slijedi:

- internacionalno prepoznat i cijenjen naučno-istraživački rad u oblastima kreiranja i implementacije javnih politika kao što su: poljoprivredna politika i politika ruralnog razvoja, tranzicije društva i EU integracija sektora, međunarodne trgovine, institucionalne ekonomije, tržišta i marketinga poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, upravljanja u poljoprivredi i prehrambenoj industriji, upravljanja velikim i malim farmama, kalkulacija u poljoprivredi i prehrambenoj industriji, investicija, upravljanja projektnim ciklusima, upravljanja kvalitetom i ruralnog razvoja;
- uspostava internacionalno kompatibilnog sistema cjeloživotnog učenja na svim nivoima u oblasti ekonomike agroindustrije za sve zainteresovane skupine bosanskohercegovačkog društva;
- gradnja društvenih mreža koje okupljaju sve zainteresirane aktere bosanskohercegovačkog društva i koje su osnova sistema transfera znanja i informacija, te produktivne saradnje sa administracijom i civilnim društvom, kao i različitim poslovnim subjektima i poljoprivrednim proizvođačima;
- uspostava i održavanje internacionalnih/regionalnih mreža univerziteta/fakulteta, naučno-istraživačkih institucija koje su osnova za unapređenje sposobnosti, kapaciteta i performansi Instituta i njegovo uključivanje u prostor visokog obrazovanja EU;
- uspostava i održavanje permanentne komunikacije sa naučno istraživačkom, ekspertskom i poslovnom zajednicom, te širom javnosti, a kroz kreiranje i učešće u različitim inovativnim inicijativama;
- kreiranje, implementacija i ocjena razvojnih projekata i programa koji trebaju da doprinesu razvoju kako sektora tako i ruralnih zajednica i cjelokupne bosanskohercegovačke privrede i;
- poticanje, kreiranje i vođenje različitih društvenih i poslovnih inicijativa koje vode očuvanju bosanskohercegovačke kulturne različitosti, kvaliteta okoliša i prirodnih resursa, te intelektualne i društvene raznolikosti bosanskohercegovačkog društva.

3.1.4.3. NAUČNI I STRUČNI DOPRINOSI INSTITUTA

U proteklom periodu Institut je tokom svog dugog postojanja, osim u nastavi, dao veliki doprinos i naučnoj misli i uopće struci agrara. Ovo se ogleda u publikovanju velikog broja naučnih i stručnih radova kako u domaćim tako i inostranim naučnim i stručnim časopisima, te izradi velikog broja studija, projekata i elaborata iz širokog spektra agro-ekonomskih tema. Brojne studijske agro-ekonomske analize i veliki broj strateških dokumenta rađenih pod liderstvom naših profesora te institutska participacija u velikim nacionalnim multidisciplinarnim projektima poput koordiniranja Društvenog cilja X (DC-X), dio su bogatog nasljeđa rada naših kolega do prije rata.

I poslije rata, iako kadrovski značajno oslabljen, Institut nije zaostajao u praćenju savremene naučne misli i aktuelnih dešavanja u sferi ekonomike agrara. U posljednjih deset godina primjetno je liderstvo naših nastavnika u brojnim projektima na domaćoj sceni, ali i u respektabilnim projektima EU poput ERASMUS (bivši TEMPUS), projektima pod pokroviteljstvom FAO-a, te drugim internacionalnim projektima finansiranim od relevantnih svjetskih organizacija poput UNDP-a, Svjetske banke, IFC-a, USAID-a (USA), SIDA-e (Švedska), MPDL-a (Španija), GTZ-a (Njemačka), UCODEP-a/OXFAM-a (Italija).

3.1.4.4. OSOBLJE I ORGANIZACIJA INSTITUTA

U Institutu su do odlaska u penziju, napuštanja Fakulteta ili smrti radili sljedeći nastavnici, saradnici i službenici:

Nastavnici:

Prof. dr. Branko Bajčetić	Prof. dr. Oton Pancer
Prof. dr. Ljubo Božić	Prof. dr. Risto Parijez
Prof. dr. Slavoljub Dubić	Prof. dr. Miodrag Perović
Prof. dr. Žak Finci	Osman Pirija, naslovni docent
Prof. dr. Redžep Jahović	Doc. dr. Rudolf Rajnpreht
Prof. dr. Aleksandar Milošević	Prof. dr. Franjo Božur
Asim Kekić, dipl. prof. geogr.	Prof. dr. Vjekoslav Selak
Aleksandar Ličina, naslovni docent	Prof. dr. Hamid Bogučanin
Doc. dr. Bogoljub Milovanović	Prof.dr. Fehim Dedagić
Prof. dr. Jusuf Mulić	

Saradnici:

Nada Antunović, dipl. ing., laborant;	Mahmut Karamehmedović, dipl. ing., stručni saradnik;
Ismeta Bahtović,	Sanja Sarić, dipl. prof. matem., asistent;
dipl. ing., stručni saradnik;	Zdravko Tolj, dipl. ing., stručni saradnik;
Desimir Borovčanin,	Tihomir Velašević, dipl. ing., viši stručni saradnik.
polj. tehn., saradnik;	
Borovčanin Tanja,	
dipl. ing., saradnik;	
Jasna Despot, dipl. ing., viši stručni saradnik;	
Dr. Hajrija Jahić, naučni savjetnik;	
Nada Selak, dipl. ing., viši stručni saradnik.	

Službenici:

Vahida Buzar, tehnički sekretar	Greta Konjevod, daktilografkinja
---------------------------------	----------------------------------

3.1.4.5. AKTUELNA ORGANIZACIJA INSTITUTA

Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije sada ima sedam stalno zaposlenih nastavnika i saradnika. Od tog broja, tri su redovna profesora, dva docenta, jedan viši asistent i jedan asistent. Institut ima i dva stalno zaposlena člana na vannastavnim djelatnostima. U okviru Instituta djeluju dvije katedre. To su Katedra za mikroekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije i Katedra za makroekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije. Od školske 2018/19. počelo je sa radom Vijeće Odsjeka za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije, koje se isključivo bavi nastavnim pitanjima. Osim predstavnika institutskih dviju katedri, u njegovom radu učestvuju predstavnici sa još 20 katedri.

Slika 3.43. Članovi Instituta za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije

Zaposlenici Instituta su raspoređeni u dvije pripadajuće katedre. Katedru za makroekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije čine predmeti: Agrarna politika, Agrarna politika sa zakonodavstvom, Međunarodna trgovina, Osnove ekonomske teorije, Osnovi ekonomije, Ruralna sociologija, Ruralni razvoj, Ruralni razvoj i ruralni prostor, Tržište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Upravljanje javnim politikama. Katedru za mikroekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije čine predmeti: Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije, Ekonomsko projektovanje u poljoprivredi, Marketing poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Menadžerski sistemi osiguranja kvaliteta, Metode istraživanja u agroindustriji, Metode naučnog rada u poljoprivredi i prehrambenoj industriji, Osnove ekonomskog projektovanja, Poljoprivredno savjetodavstvo, Poljoprivredno zadrugarstvo, Procjenjivanje sredstava za poljoprivrednu proizvodnju, Računovodstvo, Razvoj novog proizvoda

u prehrambenoj industriji, Teorija troškova, Troškovi i kalkulacija u poljoprivredi/prehrambenoj industriji, Upravljanje farmama, Upravljanje kvalitetom, Upravljanje projektnim ciklusom, Upravljanje u prehrambenoj industriji. Svi članovi Instituta su angažovani na nastavi u okviru dodiplomskih studijskih programa Ekonomika poljoprivrede i Ekonomika prehrambene industrije, ali i na svim ostalim studijskim programima Fakulteta. Pored toga, nosioci su nastave na diplomskom studiju Ekonomika agroindustrije i ostalim diplomskim studijima aktivnim na Fakultetu.

Pored predmeta na koje su izabrani, nastavnicima je povjeren i određeni broj predmeta iz oblasti mikro- i makroagro-ekonomije, te se može s ponosom reći da se nastava iz široke, zahtjevne i značajne oblasti agro-ekonomike gotovo u cijelosti izvodi zahvaljujući angažmanu vlastitih personalnih kapaciteta Instituta.

Sadašnji nastavnici i asistenti na Institutu su:

Prof. dr. Sabahudin Bajramović, redovni profesor
Prof. dr. Aleksandra Nikolić, redovni profesor
Prof. dr. Dragana Ognjenović, redovni profesor
Doc. dr. Vedad Falan, docent

Doc. dr. Mirza Uzunović, docent
Mr. Emir Bećirović, viši asistent
Mr. Alen Mujčinović, asistent

Stručni saradnici:

Mr. Alejna Krilić
Mr. Merima Makaš

Laborant:

Fatima Drinjak

3.1.4.6. BIOGRAFIJE ČLANOVA INSTITUTA

Prof. dr. Sabahudin Bajramović

Rođen 1963. godine u Sarajevu. Redovni je profesor iz oblasti Mikroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije. U periodu 2006–2018. bio prodekan Fakulteta za finansije. Kao nacionalni koordinator, vodio tri EU FP projekta i pet FAO projekata, te bio učesnik u pet TEMPUS/ERASMUS projekata. Radio na više od 20 internacionalnih projekata finansiranih od Svjetske banke, UNDP-a, IFC-a, USAID-a, SIDA-e, GTZ-a, UCODEP-a/OXFAM-a. Kao koordinator učestvovao u izradi brojnih strateških dokumenata iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja. Autor ili koautor više od 80 naučnih radova publikovanih u međunarodnim i domaćim časopisima. Učestvovao na 15 međunarodnih konferencija i obavio brojne studijske boravke, među kojima se izdvajaju EPFL u Lozani, Linkoln univerzitet Misuri (USA) te Greenwich univerzitet u Londonu.

Prof. dr. Aleksandra Nikolić

Rođena 1966. godine u Sarajevu. Redovni profesor na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu na oblasti mikroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije. Trenutno obavlja dužnost prorektora za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu. Objavila preko 50 naučno-stručnih radova, 4 monografije, te 1 univerzitetski udžbenik. Fokus njenih istraživanja su međunarodna trgovina, upravljanje kvalitetom, konkurentnost u prehrambenoj industriji, a poseban doprinos je dala u pokretanju organske poljoprivrede u BiH, kreiranju razvojnih strategija, ruralnih strategija, programa i planova. Doprinijela je pripremi, razvoju, koordinaciji i implementaciji različitih projekata, a neki od njih uključuju projekte IPA, FP6, FP7, SWG, FAO, IFC, WB, IFAD, UNTAD, UNDP, USAID, SDA itd.

Prof. dr. Dragana Ognjenović

Rođena 1962. godine u Sarajevu. Zaposlena na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu od 1988. godine. Redovni profesor iz oblasti mikroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije. U periodu 2011–2015. obavljala dužnost prodekana za nastavu, od 2016. do 2018. šefa Odsjeka za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije. Od 2018. upravnik Instituta za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije i šef Katedre za mikroekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije. Objavila osam monografija, 52 naučna i šest stručnih radova. Učestvovala u realizaciji 24 internacionalna i domaća projekta te na 11 međunarodnih konferencija. Obavila je studijske boravke u Švicarskoj, Njemačkoj, Velikoj Britaniji.

Doc. dr. Vedad Falan

Rođen 1969. godine u Bosanskom Novom. Diplomirao, magistrirao i doktorirao na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu. Na Fakultetu radi od 2001. god. Docent na oblasti mikroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije, na predmetima I i II ciklusa studija: Troškovi, kalkulacije i računovodstvo, Troškovi i kalkulacije u poljoprivredi, Troškovi i kalkulacije u prehrambenoj industriji i Osnovi ekonomije, Teorija troškova, Ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije, Računovodstvo i Ekonomika zaštite bilja. Od 2018. godine prodekan za finansije. Učestvovao u brojnim međunarodnim i domaćim naučnim skupovima, konferencijama, seminarima i 9 istraživačkih projekata. Autor ili koautor 12 naučnih i pet stručnih radova.

Doc. dr. Mirza Uzunović

Rođen 1986. godine u Visokom. Docent na oblasti mikroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije. Radi u polju kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja u agroindustriji, međunarodnoj trgovini, upravljanju kvalitetom, konkurentnosti poljoprivrede i prehrambene industrije. Objavio 25 naučno-stručnih radova, monografiju, učestvovao je na 11 naučno-stručnih konferencija i 5 međunarodnih projekata. Učesnik je brojnih treninga i studijskih posjeta, od čega se posebno izdvajaju: “Local Industry Development in Agricultural Regions by Strengthening Capacity of Management and Marketing (B)”, JICA Knowledge Co-Creation Program, Group and Region Focus, Obihiro, Japan, 2017. godine; AGMEMOD trening u Sevilji, u organizaciji EU komisije 2018. godine.

Mr. Emir Bećirović

Rođen 1983. godine u Bugojnu. Srednju školu završava u rodnom gradu, a diplomira i magistrira na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Trenutno obavlja posao višeg asistenta na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu na oblasti mikroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije. U dosadašnjem radu učesnik je u četiri TEMPUS ERASMUS projekata, te u nekoliko projekata finansiranih od relevantnih svjetskih organizacija kao što su: FAO, Svjetska banka i UCODEP/OXFAM (Italija). Također, dio je tima u izradi 14 strateških dokumenata, te je autor i koautor 20 naučno-stručnih radova i jedne monografije. Učestvovao je na devet međunarodnih konferencija, te u nekoliko navrata obavljao studijske boravke na Univerzitetu u Ljubljani.

Mr. Alen Mujčinović

Rođen 1989. godine u Zenici. Asistent na oblasti mikroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije. Fokus njegovih istraživanja su ekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije, javne politike, održive poljoprivredne prakse. Objavio 14 naučnih radova, te učestvovao na 13 domaćih i međunarodnih ekspertskih treninga, od kojih se posebno izdvajaju “Local Industry Development in Agricultural Regions by Strengthening Capacity of Management and Marketing (B)”, JICA Knowledge Co-Creation Program, Group and Region Focus, Obihiro, Japan, 2018, AGMEMOD trening u Sevilji, u organizaciji EU komisije 2018. godine. Učesnik je na četiri međunarodna projekta.

Mr. Alejna Krilić

Rođena 1976. godine u Sarajevu. Poljoprivredni fakultet u Sarajevu završava 2001. godine, a na Fakultetu radi od 2004. godine. Magistar je poljoprivrednih nauka od 2009. godine. Trenutno je na poziciji višeg stručnog saradnika, a do 2018. godine je bila viši asistent na oblasti makroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije na predmetima Tržište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i Marketing poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Sudjelovala je na više domaćih i međunarodnih stručnih i naučnih skupova. U toku svoje karijere, objavila je kao autor ili koautor 19 naučnih radova i učestvovala u 5 projekata.

Mr. Merima Makaš

Rođena 1977. godine u Konjicu. Viši asistent na oblasti makroekonomika poljoprivrede i prehrambene industrije. Karijeru započinje u Federalnom zavodu za poljoprivredu Sarajevo kao stručni saradnik na poslovima sjemena u odjeljenju laboratorija. Na Fakultetu radi od 2007. godine kao asistent na predmetima Agrarna politika sa zakonodavstvom i Poljoprivredno zadrugarstvo na dodiplomskom i Agrarna politika II na master studiju. Učestvovala je u realizaciji više međunarodnih i domaćih projekata, kao i u izradi strateških dokumenata. Pohađala je program cjeloživotnog učenja (TRAIN) Univerziteta u Sarajevu, Ljetnu školu AGMEMOD u Sloveniji i brojne druge edukativne programe. Autor je i koautor 18 naučnih radova.

3.1.4.7. IZDAVAČKA DJELATNOST INSTITUTA

- Finci, Ž. 1956. Kako da vodim i unapredim svoje gazdinstvo. Zadruga knjiga. Beograd.
- Parijez, R. 1959. Razvitak poljoprivrede i seoska omladina. Zadruga knjiga. Beograd.
- Božić, Lj. 1960. Agrarna politika sa osnovama zemljoradničkog zadrugarstva. Veselin Masleša.
- Dubić, S. 1962. Osnovi teorije produkcione funkcije u poljoprivredi. Sarajevo.
- Bajčetić, B. 1963. Organizacija poljoprivrednih gazdinstava. Opšti dio. Univerzitet u Sarajevu.
- Finci, Ž. i Savić, R. 1963. Mašinski park u poljoprivrednim organizacijama. NIP "Zadrugar".
- Finci, Ž. 1963. Organizacija i ekonomika siliranja: Organizacija i ekonomika kombajniranja stočnih žita. Sarajevo.
- Finci, Ž. 1963. Aktuelni problemi krupnih poljoprivrednih gazdinstava. NIP "Zadrugar". Sarajevo.
- Parijez, R. 1964. Zemljoradničko zadrugarstvo (udžbenik). Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Finci, Ž. 1965. Organizacija poljoprivrednih gazdinstava, Specijalni dio. Univerzitet u Sarajevu..
- Dubić, S. 1966. Kalkulacije i knjigovodstvo u poljoprivredi. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Božić, Lj. 1967. Društveno-ekonomska kretanja i promjene na selu u prigradskom području Tuzle. Akademija nauka i umjetnosti BiH. Sarajevo.
- Parijez, R. 1967. Tržište i promet poljoprivrednih proizvoda. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Finci, Ž. 1969. Organizacija poljoprivrednih gazdinstava (praktikum). Univerzitet u Sarajevu.
- Mulić, J. 1969. Eksperimentalna statistika primijenjena u poljoprivredi. Institut za poljoprivredna istraživanja. Sarajevo.
- Božić, Lj. 1971. Osnovi političke ekonomije (skripta). Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Milošević, A., Veselinović, Č. i Bajčetić, B. 1973. Integracioni procesi u prehrambenom kompleksu. Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Božić, Lj. 1974. Agrarna politika. Veselin Masleša. Sarajevo.
- Mulić, J. 1974. Statistika: specijalni dio – tekstovi hipoteze. Skripta za studente Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Mulić, J. 1974. Linearno programiranje. Skripta za postdiplomski studij iz oblasti uzgoj njijskih i krmnih kultura. Poljoprivredni fakultet.
- Finci, Ž., Mulić, J. i Jahić, H. 1975. Primjena simpleks metoda u optimalizaciji proizvodnje poljoprivrednih gazdinstava. Nolit. Beograd.
- Mulić, J. 1978. Troškovi i kalkulacije u OUR agroindustrijskog sistema. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Mulić, J. i Selak, V. 1978. Statistički praktikum. Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Mulić, J. i Selak, V. 1979. Praktikum iz kalkulacija u OUR agroindustrijskog sistema Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.

- Selak, V. 1982. Neke metode istraživanja tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Studij III stepena iz oblasti ekonomika agroindustrije. Institut za ekonomiku poljoprivrede i prehrambene industrije Poljoprivrednog fakulteta. Sarajevo.
- Finci, Ž., Bajčetić, B. i Milošević, A. 1986. Organizacija poljoprivrednih gazdinstava, Opšti dio. Svjetlost. Sarajevo.
- Bogučanin, H. 1992. Praktikum iz kalkulacija (prerada i promet poljoprivrednih proizvoda). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu.
- Selak, V., Bogučanin, H., Muratović, S., Kasapović, S. i Kadrić, H. 1999. Kako pomoći obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu. United Methodist Committee on Relief (UMCOR). Travnik.
- Selak, V. i Bogučanin, H. 2000. Paritetna metoda i njena primjena u oblikovanju cijena poljoprivrednih proizvoda. Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Nikolić, A. 2002. Vodič za ocjenu kvaliteta informacija o poslovnom okruženju – Perspektive tržišta organskih proizvoda u BiH. Beta. Sarajevo.
- Selak, V., Bogučanin, H. i Kasapović, S. 2002. Poljoprivredno zadrugarstvo. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Velagić-Habul, E., Nikolić, A., Stahli, R. i Herren, D. 2002. Glossarium nekih termina evropske reforme visokog obrazovanja. Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu.
- Selak, V. i Bogučanin, H. 2003. Agrarna politika (skripta). Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Selak, V. i Bogučanin, H. 2003. Tržište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Opći dio. Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Velagić-Habul, E., Nikolić, A., Stahli, R., Herren, D., Manolov, I. a Jančeva, H. 2003. Rečnik na nakoji termini svjazano s evropejskaja reforma b višeto obrazovanie. Agraren Univerzitet Plovdiv. Bulgaria.
- Velagić-Habul, E., Nikolić, A. i Begić-Akagić, A. 2005. Nove forme hrane na tržištu – nova hrana i organski proizvedena hrana. Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Bajramović, S., Čustović, H. i Ognjenović, D. 2007. Razvoj ruralnih područja Sarajevske makroregije. SERDA – Sarajevska regionalna razvojna agencija i Poljoprivredni fakultet Sarajevo, Bilcdruk. Sarajevo.
- Bajramović, S., Ognjenović, D. and Nikolić, A. 2008. Chapter Challenges faced by the agrofood sector in Bosnia and Herzegovina as regards its integration with the EU, Zbirka DAES (Društvo agrarnih ekonomista Slovenije). Agriculture in Western Balkans and EU integration. Potens d. o. o., Ljubljana, Slovenija.
- Nikolić, A. 2009. Chapter Modern food quality concept and its management, Selected Topics on food Science and Technology (eds.: Murković, M., Cantalejo, J. M., Grujić, S. and Courtin, C.). Faculty of Technology. Banja Luka, KU Lueven, BiH.
- Bajramović, S., Ognjenović, D. and Nikolić, A. 2010. Chapter 3, Review of Agriculture and Agricultural Policy in Bosnia and Herzegovina. Agriculture in the Western Balkan Countries (ed.: Volk, T.). IAMO, Leibniz-Institut für Agrarentwicklung in Mittel-und Osteuropa, Halle, Germany.

- Bajramović, S., Fetahagić, M., Goss, S., Joldić, J., Kovač, Z., Dulić-Marković, I., Memić, F., Nacev, A., Nikolić, A., Rokvić, G. i Živkov, G. 2013. Ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini: Mit i stvarnost, Izvještaj o humanom razvoju za Bosnu i Hercegovinu za 2013. UNDP u Bosni i Hercegovini. Sarajevo.
- Vanzetti, D. and Nikolić, A. 2013. Shared Harvests: Agriculture, Trade, And Employment Chapter Potential Impacts of WTO and EU Accession on the Agricultural Sector in Bosnia and Herzegovina (eds.: Cheong, D., Jansen, M. and Peters, R.). International Labour Organization and United Nations, CH-1211 Geneva 22, Switzerland.
- Bajramović, S., Nikolić, A. and Butković, J. 2014. Chapter B.II Agriculture an agricultural policy in Bosnia and Herzegovina, Agricultural Policy and European Integration in South-eastern Europe (eds.: Volk, T., Erjavec, E. and Mortensen, K.). FAO, Budapest, Hungary.
- Dedagić, F., Šabanac, Z. 2014. Matematika za agronome (univerzitetsko izdanje). Poljoprivrednoprehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Kotevska, A., Bogdanov, N., Nikolić, A., Dimitrievski, D., Martinovska-Stojcheska, A., Tuna, E., Milić, T., Simonovska, A., Papić, R., Petrović, L., Uzunović, M., Bećirović, E., Andjelković, B., Gjoshevski, D. and Georgiev, N. 2015. The impact of socio-economic structure of rural population on success of rural development policy: Macedonia, Serbia and Bosnia and Herzegovina (eds.: Kotevska, A. and Martinovska-Stojcheska, A.). Association of Agricultural Economists of Republic of Macedonia.
- Bajramović, S., Bogdanov, N., Butković, J., Dimitrievski, D., Erjavec, E., Gjeci, G., Gjokaj, E., Hoxha, B., Stamenkovska, I. J., Konjević, D., Kotevska, A., Martinović, A., Miftari, I., Nacka, M., Ognjenović, D., Rednak, M., Tuna, E., Volk, T. and Zhllima, E. 2016. Analysis of the agricultural and rural development policies of the Western Balkan countries (authors); Volk, T., Erjavec, E., Ciaian, P. and Gomez y Paloma, S. Joint Research Center, Publications Office of the European Union. Luxembourg.
- Volk, T., Rednak, M., Erjavec, E., Zhllima, E., Bajramović, S., Vaško, Ž., Ognjenović, D., Butković, D., Keroli-Mustafa, M., Đokaj, E., Hodža, B., Dimitrievski, D., Kotevska, A., Stamenkovska, I. J., Martinović, A., Konjević, D., Spahić, M., Bogdanov, N., Papić, R. i Todorović, S. 2017. Praćenje razvojnih trendova poljoprivredne politike u zemljama Zapadnog Balkana. Joint Research Center, European Commission.
- Volk, T., Rednak, M., Erjavec, E., Rac, I., Zhllima, E., Gjeci, G., Bajramović, S., Vaško, Ž., Keroli-Mustafa, M., Gjokaj, E., Hoxha, B., Dimitrievski, D., Kotevska, A., Stamenkovska, I. J., Konjević, D., Spahić, M., Bogdanov, N. and Stevović, M. 2019. Agricultural policy development and EU approximation process in the Western Balkan countries, (authors); Ilić, B., Pavloska-Gjorgjieska, D. and Ciaian, P. Joint Research Center, Publications Office of the European Union. Luxembourg.

3.1.5. INSTITUT ZA TEHNOLOGIJU POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA

3.1.5.1. OSNIVANJE I RAZVOJ INSTITUTA

Institut za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda osnovan je paralelno sa osnivanjem Odsjeka za preradu i kontrolu poljoprivrednih proizvoda. Odsjek je formiran na prijedlog Nastavno-naučnog vijeća Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu, akademske 1977/78. godine. Prvobitni naziv Instituta bio je Institut za preradu i kontrolu poljoprivrednih proizvoda, a od 1989. godine ovaj naziv je promijenjen u naziv koji Institut i danas nosi.

Tokom godina postojanja Institut je prošao kroz nekoliko razvojno-organizacionih promjena koje su išle u pravcu jačanja Instituta i njegovog prilagođavanja modernim izazovima. Moderni izazovi s kojima se Institut suočava odnose se na edukaciju studenata, na saradnju sa sve zahtjevnijim privrednim subjektima i na sve sofisticiranija naučna istraživanja. Istraživačka i poslovna strategija je u saglasnosti sa univerzitetskom, nacionalnom i internacionalnom strategijom s fokusom na edukaciju kadrova, te istraživanja i razvoj iz oblasti prehrambenih tehnologija. Glavne smjernice ove strategije obuhvataju unapređenje znanja i vještina u održivom upravljanju proizvodnje hrane, iskorištavanju bioloških potencijala, kao i razvoju novih tehnologija i proizvoda u lancu hrane.

U više od 30 godina svog postojanja, Institut je predstavljao mjesto razvoja naučne i stručne misli, a kroz svoje djelovanje tokom ovog perioda izrastao je u konceptualno i kadrovski najzaokruženiju instituciju takve vrste u Bosni i Hercegovini. Institut kao svoju posebnu komparativnu prednost ističe činjenicu da je rođen na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu, koji ima respektabilno iskustvo i renome, kako u obrazovanju poljoprivrednih i prehrambenih stručnjaka tako i u domenu naučno-istraživačkog rada u bezmalo svim oblastima poljoprivrednih i prehrambenih nauka. Ovakvim konceptom sačuvana je i kvalitativno nadograđena veza između poljoprivrednih i prehrambeno-tehnoloških nauka. U ovom svjetlu je saradnja Instituta sa drugim institutima na Fakultetu neophodna, višestruko korisna i neprekidno se ostvaruje kroz sve vidove aktivnosti na obrazovnom, istraživačkom i stručnom planu.

3.1.5.2. AKTUELNA ORGANIZACIJA INSTITUTA

Institut za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda je nastojao kontinuirano jačati svoje materijalne ali i ljudske resurse. Danas, on predstavlja najbrojniji institut Poljoprivrednog fakulteta, a čine ga 23 člana, od čega 7 redovnih i 5 vanrednih profesora, 5 docenata, 3 asistenta i 3 laboranta. U periodu od 2010. do 2020. godine kadrovskim jačanjem Instituta, kao i strateškim opredjeljenjem ka integraciji Univerziteta u Sarajevu, došlo je i do njegove reorganizacije. Edukacija i nastavni proces prelazi u nadležnost tri novoformirane katedre, dok Institut zadržava nadležnosti u sferi naučno-istraživačkog rada. Institut objedinjuje sljedeće novoformirane katedre:

- Katedra za tehnologiju prehrambenih proizvoda animalnog porijekla,
- Katedra za tehnologiju prehrambenih proizvoda biljnog porijekla,
- Katedra za standardizaciju, specijalne tehnologije i nutricionizam.

U okviru nabrojanih katedri, obavlja se edukacija studenata na dodiplomskom, master i doktorskom studiju. Profesori sa ovog instituta angažovani su i na drugim univerzitetima: Univerzitetu u Bihaću, Univerzitetu u Donjoj Gorici, Univerzitetu u Banjoj Luci i Univerzitetu u Tuzli. U okviru Erasmus + programa i Mevlane, dvoje profesora je izvodilo nastavu i na evropskim univerzitetima i univerzitetu u Turskoj (Univerzitet Viana do Castelo, Portugal; Univerzitet u Bolonji, Italija, i Univerzitet u Bursi, Turska). Osim edukacije, članovi Instituta obavljaju ekspertize u oblasti procesa proizvodnje različitih grupa prehrambenih proizvoda, angažovani su kao stručni savjetnici pri projektovanju specijalizovanih postrojenja prehrambene industrije i angažovani su u naučno-istraživačkom radu iz područja prehrambene tehnologije i nauke o hrani. U okviru Instituta djeluju tri laboratorije, koje su opremljene velikim brojem instrumenata i aparata koji zadovoljavaju potrebe odvijanja nastave ali i naučno-istraživačkog rada. To su: Laboratorija za mljekarstvo, Tehnološka laboratorija za meso, ribe i jaja, gotovu hranu i ishranu i Laboratorija za tehnologiju vrenja i proizvode biljnog porijekla. U ovim, dobro opremljenim laboratorijama, vrše se eksperimentalna istraživanja te fizičko-hemijske, mikrobiološke, reološke i senzorne analize svih prehrambenih proizvoda, bezalkoholnih i alkoholnih pića.

Za istraživanja ali i praktičnu nastavu sa studentima, veoma su važna pilot-postrojenja, koja su oformljena pri Institutu za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. To su mini mljekara i pilot-postrojenje za preradu proizvoda biljnog porijekla Ovi pogoni nude mogućnost eksperimentalne proizvodnje na maloj skali većeg broja proizvoda kao što su: fermentisani mliječni proizvodi, fermentisana pavlaka, maslac, te gotovo sve vrste sireva, zatim voćni sokovi, džem, marmelada, biskvit, praline, vino i rakija.

Mogućnosti koje pruža rad u ovim pilotpostrojenjima su dobra osnova za saradnju sa industrijom u cilju proizvodnje novih proizvoda, poboljšanja parametara već postojećih proizvoda, ali i za razne vidove edukacija i obuke za osoblje koje radi u prehrambenim pogonima ili na gazdinstvima koja se bave preradom mlijeka ili različitih biljnih sirovina.

3.1.5.3. ZAPOSLENICI INSTITUTA

Zaposlenici Katedre za tehnologiju prehrambenih proizvoda biljnog porijekla su:

Prof.dr. Milenko Blesić, redovni profesor
 Prof.dr. Sanja Oručević Žuljević,
 redovni profesor
 Prof.dr. Asima Akagić, redovni profesor
 Prof.dr. Nermina Spaho, redovni profesor

Doc.dr. Jasmina Tahmaz, docent
 Dr. sc. Amila Vranac, viši asistent
 M. A. Mirela Smajić-Murtić, asistent
 Selvedina Muhić, laborant

Slika 3.53. Članovi Instituta za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda

Zaposlenici Katedre za tehnologiju prehrambenih proizvoda animalnog porijekla su:

Prof.dr. Selma Čorbo, redovni profesor
 Prof.dr. Zlatan Sarić, redovni profesor
 Prof.dr. Amir Ganić, vanredni profesor
 Prof.dr. Sabina Operta, vanredni profesor
 Prof.dr. Halil Omanović, vanredni profesor

Doc.dr. Lejla Biber, docent
 Doc.dr. Tarik Dizdarević, docent
 M. A. Munevera Begić, asistent
 Nermina Džanović, laborant
 Denisa Salčin, laborant

Zaposlenici Katedre za standardizaciju, specijalne tehnologije i nutricionizam su:

Prof.dr. Nermina Đulančić, redovni profesor
Prof.dr. Enver Karahmet, vanredni profesor
Prof.dr. Irzada Taljić, vanredni profesor
Doc.dr. Almir Toroman, docent

Zaposlenik Katedre za mikrobiologiju u poljoprivredi i prehrambenoj industriji:

Doc.dr. Mersiha Alkić-Subašić, docent

Članovi Instituta koji su u ovoj deceniji otišli u penziju:

Prof.dr. Ahmed Smajić
Prof.dr. Sonja Bijeljac
Prof.dr. Bedrija Alić
Mirsad Cerić

3.1.5.4. PODRUČJE RADA I ZADACI INSTITUTA

Kao vodeća institucija u oblasti proizvodnje, prerade i kontrole hrane, Institut ima izuzetno odgovornu poziciju s obzirom na značaj ishrane stanovništva u današnjoj modernoj eri. Institut kao cjelina i njegovi članovi pojedinačno, nastoje objediniti naučno-istraživačke aktivnosti i kapacitete s potrebama kako obrazovnog sistema tako i sa stremljenjima savremene analitike i proizvodnih procesa u prehrambenoj industriji. Proučavanje i razjašnjavanje osnovnih karakteristika procesa proizvodnje hrane, od adekvatnog i racionalnog korištenja sirovina preko izučavanja fizičko-hemijskih i mikrobioloških karakteristika hrane do modernih, ekološki prihvatljivih i ekonomski održivih procesa prerade hrane, njenog konzervisanja, skladištenja, čuvanja i distribucije, a sve u skladu sa savremenim zahtjevima u pogledu sigurnosti hrane je jedna od temeljnih zadaća Instituta. U okviru navedenog, Institut nastoji inkorporirati savremena dostignuća nauke u obrazovni proces, unaprijediti saradnju sa subjektima koji se bave proizvodnjom, odnosno preradom hrane, te proširiti vlastita znanja i prenijeti ih kroz saradnju sa drugim domaćim i međunarodnim institucijama koje se bave sličnim djelatnostima. Također, zadaća koju Institut obavlja je šira edukacija stanovništva o ulozi i značaju ishrane kroz učešće na javnim diskusijama, tribinama i istupima u medijima. Saradnja Instituta s privredom se ogledala i kroz angažman istaknutih stručnjaka iz privrede koji su dali svoj doprinos naročito u godinama kada je Institut radio na izgrađivanju vlastitih kadrova.

Slika 3.54. Studentske vježbe u pogonu za proizvodnju sira

Pored stručnjaka iz bosanskohercegovačke privrede, svoj doprinos su dali i istaknuti profesori sa drugih fakulteta van BiH. Također, važnu pomoć u realizaciji nastave dali su profesori i asistenti sa drugih fakulteta i instituta u okviru Univerziteta Sarajevo (Mašinski, Prirodno-matematički, Veterinarski, Elektrotehnički fakultet, Pedagoška akademija, Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju – INGEB). Stručna saradnja Instituta ostvarena s privrednim subjektima rezultirala je realizacijom velikog broja projekata koji su, prije svega, namijenjeni unapređenju proizvodnje, edukaciji zaposlenih u privrednim subjektima, pisanju tehnološke dokumentacije, monitoringu tehnološkog toka proizvodnje, uvođenju različitih sistema kontrole kvaliteta i dr.

Istraživački i stručni projekti koje Institut realizuje uključuju izradu mnogih *baccalaureat*, master i doktorskih radova nudeći razvoj novih tehnologija i proizvoda, te uključivanje studenata u naučnu djelatnost još tokom procesa studiranja. Ovo također produbljuje povezanost s privrednim subjektima, te omogućava studentima da još za vrijeme studiranja, pored uobičajene prakse kao sastavnog dijela Bolonjskog procesa, uspostave vrijedne kontakte sa ljudima iz različitih institucija koje su na istom zadatku kao i Institut – proizvodnji dovoljne količine ispravne i kvalitetne hrane.

Slika 3.55. Obrada čokoladne mase u tehnološkoj laboratoriji

Slike 3.56-57. Senzorna ocjena džemova

U laboratorijama Instituta i Fakulteta se mogu izvršiti analize kvaliteta i zdravstvene ispravnosti hrane i pića, a Institut izvodi i izradu raznih projekata i studija kako slijedi:

- izrada tehničko-tehnoloških elaborata prehrambenih pogona;
- uvođenje i kontrola mjera provjere i monitoringa zdravstvene sigurnosti prehrambenih proizvoda u lancu proizvodnje od sirovine preko prerade do skladištenja, distribucije i čuvanja prehrambenih proizvoda;
- kontrola kvaliteta, fizičko-hemijskih karakteristika, zdravstvene ispravnosti namirnica, te analize i superanalize hrane i pića;
- organizacija i izvođenje senzornih ocjena prehrambenih proizvoda na takmičarskim izložbama, sajmovima, te usmjerenim i edukativnim ocjenjivanjima;
- studije i analize rješavanja čvrstog otpada, otpadnih voda i emisionih gasova postrojenja prehrambene industrije;
- izrada specifikacija za autohtone i tradicionalne proizvode u cilju dobivanja neke od GI oznaka (geographical indications);
- snimanje i mapiranje tradicionalnih bosanskohercegovačkih proizvoda, te detaljno proučavanje njihovih karakteristika i područja proizvodnje;
- uspostavljanje novih kurseva u saradnji sa domaćim i inostranim partnerima i u drugim područjima proizvodnje hrane i pića (ugostiteljsko-turističke ponude, gastronomija, održivi sistemi proizvodnje hrane itd.).

3.1.5.5. NAUČNI I STRUČNI DOPRINOSI INSTITUTA

Današnje aktivnosti zaposlenih članova Instituta su mnogobrojne i one uključuju vođenje nastavnog procesa, bavljenje naučno-istraživačkim radom, ali i aktivnostima koje se odvijaju u sklopu saradnje s privredom, organizovanjem i učestvovanjem na brojnim međunarodnim i domaćim skupovima, te učestvovanjem u brojnim međunarodnim i domaćim tijelima i odborima. Kao rezultat ovih aktivnosti, članovi Instituta za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda su bili nosioci ili učesnici velikog broja međunarodnih i nacionalnih projekata. Članovi Instituta su imali zapaženu saradnju sa naučnim institucijama u zemlji i inostranstvu. Ova saradnja rezultirala je izvođenjem naučnih projekata koji su mladim kolegama omogućili da napreduju i realizuju svoje doktorske disertacije. Ovdje treba posebno izdvojiti naučne projekte koji su se realizovali u saradnji sa Univerzitetom u Norveškoj, a čiji su nosioci bili članovi našeg instituta. Također, projekti EU: TEMPUS, ERASMUS I WUS, koji su se realizovali ili čija je realizacija još u toku, doprinijeli su modernizaciji postojećih i kreiranju novih nastavnih programa, usavršavanju nastavnika, internacionalizaciji Instituta i Fakulteta kroz mobilnost i dugoročnu saradnju s partnerskim univerzitetima na projektu.

Uspješnost naučno-istraživačkog rada ogleda se i u broju dobijenih nacionalnih naučnoistraživačkih projekata. U posljednjoj deceniji (2010–2020) Institut je dobio 12 novih projekata. Angažman na naučnim projektima finansiranim od kantonalnih ili federalnog ministarstva omogućio je materijalno i kadrovsko jačanje Instituta. Posredstvom ovih projekata Institut se osavremenjuje kupovinom novih instrumenata, studenti rade na svojim master i doktorskim tezama, a nastavnici, u saradnji sa studentima, rezultate naučno-istraživačkog rada objavljuju na simpozijima ili u referentnim časopisima.

3.1.5.6. BIOGRAFIJE ČLANOVA INSTITUTA

Prof. dr. Zlatan Sarić

Rođen 1960. godine u Sarajevu. Redovni je profesor na oblasti tehnologija prehrambenih proizvoda animalnog porijekla, gdje predaje veći broj predmeta iz područja tehnologije mlijeka i mliječnih proizvoda, te proizvodnje i prerade sojinog mlijeka. Učestvovao je na brojnim domaćim i međunarodnim skupovima, a član je programskih, naučnih i organizacionih odbora mnogih stručnih i naučnih skupova. Od 2000. godine je bio član uređivačkog odbora, a sada član Izdavačkog savjeta međunarodnog časopisa Mljekarstvo. Autor je 12 knjiga, stručnih publikacija i poglavlja i 137 naučnih, stručnih radova i sažetaka na domaćim i međunarodnim skupovima. Kao voditelj ili učesnik realizirao je 24 naučna i stručna projekta. Bio je šef Odsjeka za prehrambene tehnologije u dva mandata, te dekan Fakulteta u jednom mandatu.

Prof. dr. Milenko Blesić

Rođen 1962. godine u Donjoj Grapskoj, opština Doboj. Redovni je profesor biran na oblast tehnologija vrenja. Koordinator je realizacije nastave na nizu predmeta iz ove oblasti. Kao autor ili koautor objavio je 12 knjiga, udžbenika, praktikuma i priručnika, 91 naučni ili stručni rad, te je kao vođa projekta ili član projektneog tima učestvovao u realizaciji 13 istraživačkih i stručnih projekata. U periodu od 2007. do 2018. godine obavljao je poslove prodekana za nastavu, naučnoistraživački rad i međunarodnu saradnju. Za poseban doprinos razvoju nastavne i naučno-istraživačke djelatnosti 2010. godine nagrađen je plaketom Univerziteta u Sarajevu.

Prof. dr. Selma Čorbo

Rođena 1966. godine u Sarajevu. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu radi od 1992. godine, a 2017. godine je izabrana u zvanje redovnog profesora. Obavila je veći broj studijskih boravaka i stručnih usavršavanja u zemlji i inostranstvu, i to na ETH, Švicarska, na Prehrambeno-biotehnoškome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, te u Kuala Lumpur, Malezija. U periodu od 2004. do 2009. godine, bila upravnik Instituta za prehrambenu tehnologiju, a od 2018. godine obavlja dužnost šefa Odsjeka za prehrambene tehnologije. Na Odsjeku za prehrambene tehnologije nastavnik je na predmetima Tehnologija ulja i masti, Tehnologija animalnih masti i ulja i Tehnologija biljnih ulja i masti. Kao autor i koautor objavila je 6 knjiga i 82 naučna rada. Učestvovala je u realizaciji više projekata, naučno-istraživačkih zadataka i studija.

Prof. dr. Asima Akagić

Rođena 1969. godine u Srebrenici. Redovni je profesor za oblast prehrambene tehnologije na Katedri za tehnologiju proizvoda biljnog porijekla, u okviru koje je predmetni nastavnik za više predmeta. Obavila je višemjesečna istraživanja na Univerzitetu i Institutu za istraživanje u Giessenu, Njemačka, te na Univerzitetu ETH u Cirihu i fabrici za preradu voća i povrća Bishofzell, Švicarska, gdje je završila eksperimentalna istraživanja za master tezu. Također, učestvovala je u kreiranju modula za drugi ciklus studija Odsjeka za prehrambene tehnologije na univerzitetima u Grazu, Beču i Nantu. Učestvovala je u realizaciji 19 naučnih i stručnih projekata. Objavila je 7 knjiga i 97 naučno-stručnih radova kao autor ili koautor.

Prof. dr. Sanja Oručević - Žuljević

Rođena u Sarajevu 1963. godine. Od 1989. do 1993. radi pri UPI Institutu za istraživanje i razvoj kao asistent pripravnik na projektu DC X. U isto vrijeme pohađa postdiplomski studij na Biotehnoškom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na Odsjeku za tehnologiju hrane, koji napušta zbog ratnih djelovanja u BiH. U periodu od 1993. do 1999. radi u ZZJZ FBiH na kontroli hrane i predmeta opće upotrebe i kao član Komisije za ispitivanje sanitarnog minimuma. Od 1999. radi na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu na predmetima iz oblasti prerade žita, konditorskih proizvoda i ugljikohidrata. Obavila je višemjesečne specijalizacije u Njemačkoj, Italiji i Norveškoj. Kao autor i koautor objavila je 7 naučno-stručnih knjiga i skriptu, kao i veći broj naučnih i stručnih radova. Od 2017. radi u zvanju redovnog profesora.

Prof. dr. Nermina Spaho

Rođena 1965. godine u Sarajevu. Redovni profesor za oblast tehnologija prehrambenih proizvoda, gdje predaje veći broj predmeta. Obavila višemjesečna usavršavanja u oblasti destilacije i senzorne analize na Institutu Swiss Federal Research Station Wedenswil-Zurch i na Institut fur Lebensmitteltechnologie, Universitet Hohenheim Tokom studijskih boravaka na univerzitetima u Grazu, Beču, Lleidi, Oslu, Bolonji, Viana do Castelo i na institutu INRA u Parizu, upoznala se sa modernim tehnikama instrumentalnih i senzornih analiza hrane i pića. od 2011. do 2015. godine šef Odsjeka za prehrambene tehnologije. Učestvovala u 21 naučno-istraživačkom projektu. Autor i koautor je 6 knjiga i 110 naučnih i stručnih radova.

Prof. dr. Nermina Đulančić

Rođena 1961. godine u Sarajevu. Redovni profesor na oblasti specijalne tehnologije. U toku rada na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, dr. Nermina Đulančić je samostalno ili u koautorstvu objavila 43 naučna i osam stručnih radova. Od toga, 28 naučnih radova je objavljeno u časopisima koji prate relevantnu i međunarodnu bazu podataka, a 12 naučnih radova objavljeno u zbornicima radova predstavljenim na kongresima, konferencijama i savjetovanjima. Učestvovala je u izradi šest istraživačkih projekata, od kojih je četiri nosilo međunarodne, a dva domaće istraživačke sadržaje. Autor je jednog univerzitetskog udžbenika. Također je autor i koautor još dva fakultetska udžbenika.

Prof. dr. Sabina Operta

Rođena 1968. godine u Olovu. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu radi kao vanredni profesor na oblasti tehnologija prehrambenih proizvoda animalnog porijekla. Objavila 34 naučna rada, autor jedne knjige, koautor jednog udžbenika, učestvovala u 6 domaćih i međunarodnih projekata, te bila učesnik ili član naučnog odbora mnogobrojnih međunarodnih naučno-stručnih konferencija. Član je Odbora za osiguranje kvaliteta, Odbora za drugi ciklus studija, Etičkog odbora, šef Katedre za tehnologiju prehrambenih proizvoda animalnog porijekla, te mentor/savjetnik za novoizabrano nastavno i naučnoistraživačko osoblje na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu. Pohađala je program cjeloživotnog učenja (TRAIN) u oblasti pedagoškog obrazovanja i jačanja kompetencija akademskog osoblja Univerziteta u Sarajevu.

Prof. dr. Amir Ganić

Rođen 1976. godine u Visokom. Vanredni je profesor za oblast tehnologija prehrambenih proizvoda animalnog porijekla. Na Katedri za tehnologiju proizvoda animalnog porijekla predaje veći broj predmeta. Posebnu pažnju posvetio stručnom i naučnom usavršavanju u mesoprerađivačkom sektoru, s posebnim akcentom na problematici tradicionalnih suhomesnatih proizvoda. Obavio višemjesečna usavršavanja iz oblasti instrumentalnih analiza na Saveznom MAX-Rubner institutu za meso u Kulmbachu, Njemačka, te Institutu za higijenu i tehnologiju mesa u Beogradu. Kao koordinator i/ili saradnik učestvovao na 14 domaćih i međunarodnih projekata. Kao autor i koautor publikovao 57 naučnih i stručnih radova, jedan univerzitetski udžbenik, uz jednu monografiju koja je u postupku izdavanja.

Prof. dr. Enver Karahmet

Rođen 1964. godine u Kiseljaku. Vanredni je profesor na oblasti standardizacija i kontrola kvaliteta proizvoda. Nosilac je predmeta: Higijena i sanitacija, Higijena pogona u prehrambenoj industriji, Tehnologija obrade i čuvanja ribe, Prerada ribe i kontrola kvaliteta ribljih proizvoda, Zaštita okoliša u prehrambenoj industriji, Upravljanje kvalitetom vode u prehrambenoj industriji i Sigurnost hrane. Do sada objavio 50 naučno-stručnih radova i dvije knjige. Sudjelovao u više od 20 projekata, od kojih u 6 domaćih i 4 strana bio nosilac. Polje interesa: sigurnost hrane, higijena i kontrola procesa proizvodnje prehrambenih proizvoda, prerada ribe i projektovanje i implementacija standarda u prehrambenoj industriji.

Prof. dr. Halil Omanović

Rođen 1958. godine u Rogatici. Studij na Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Sarajevu je završio 1983. godine. Doktorsku disertaciju je odbranio 2006. godine na Biotehničkom fakultetu Univerziteta u Bihaću i stekao akademsko zvanje doktor biotehnoških nauka. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu je 2010. godine izabran u zvanje docenta, a 2013. godine u zvanje vanrednog profesora. Nastavnik na predmetima Poznavanje i kontrola sirovina animalnog porijekla i Genetski resursi domaćih životinja i riba. Učestvovao je u realizaciji preko 15 naučno-istraživačkih projekata. Autor ili koautor je 7 univerzitetskih udžbenika i recenziranih knjiga, te 3 priručnika. Objavio je preko 80 naučnih i stručnih radova.

Prof. dr. Irzada Taljić

Rođena 1980. godine u Sarajevu. Vanredni profesor na oblasti prehrabene tehnologije. Voditelj master i specijalističkog studija Nutricionizam na Univerzitetu u Sarajevu. Stručna usavršavanja i istraživački rad počinje kao student (2004. godine: Odsjek za kvalitet i dizajn proizvoda WUR, Wageningen, Holandija; 2007. godine: Odsjek za tehnologiju hrane Univerziteta Lleida, Španija) i nastavlja kao predavač i ekspert u projektima promocije pravilne ishrane i zdravog načina življenja. Autor je prvog univerzitetskog udžbenika iz oblasti nutricionizma *Ishrana školske djece i adolescenata* i 35 naučnih/stručnih radova objavljenih u referentnim časopisima. Predavala je na Karl-Franzens Univerzitetu, Masaryk univerzitetu, Univerzitetu delle Marche i Sveučilištu u Splitu. Odabrani je recenzent u naučnom časopisu *Clinical Nutrition*, Elsevier.

Doc. dr. Jasmina Tahmaz

Rođena 1977. godine u Sarajevu. Docent i nosilac predmeta Tehnološke operacije u prehrambenoj industriji, Tehnologija gotove hrane, Tehnologija dječije hrane, Prehrambeno inženjerstvo i Dostignuća u tehnologiji gotove hrane. Doktorirala je na temu "Primjena visokog hidrostatičkog pritiska u modifikaciji kazeina i enkapsulaciji beta karotena". Kao autor i koautor objavila 27 radova i radila na jednom domaćem i tri međunarodna projekta. Koautor je knjige *Minimalno prerađeno voće i povrće* i autor knjige *Enkapsulacijske tehnike u prehrambenom inženjerstvu*. Usavršavala se i učestvovala u programima mobilnosti na univerzitetima Justus Liebig u Giessenu, Hohenheim u Stuttgartu, te univerzitetima u Bologni, Varšavi i Uludag u Bursi.

Doc. dr. Mersiha Alkić-Subašić

Rođena 1978. godine u Jajcu. Docent na oblasti mikrobiologija. Koordinator nastavnih aktivnosti na nekoliko predmeta na Odsjeku za tehnologiju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Boravila na nekoliko naučno-stručnih usvršavanja u Njemačkoj, Mađarskoj i Norveškoj te učestvovala u realizaciji 9 naučnih i stručnih projekata. Objavila 17 naučnih i stručnih radova. Autor interne skripte *Mikrobiologija hrane* (Poljoprivredno-prehrambeni fakultet u saradnji sa WUS-om, Austrija, 2011) i koautor 1 univerzitetskog udžbenika. Područja naučnog interesovanja: mikrobiološki kriteriji sigurnosti hrane i higijene procesa, primjena mikroorganizama u industriji i biotehnologiji te fiziologija, metabolizam i genetika industrijskih mikroorganizama.

Doc. dr. Almir Toroman

Rođen 1980. godine u Livnu. Docent na oblasti prehrambene tehnologije. Nastavne aktivnosti vrši na predmetima Standardizacija i kontrola kvaliteta hrane i pića, Senzorne analize i Procesna kontrola te na nekoliko izbornih predmeta iz predmetne oblasti. Kao autor ili koautor objavio preko 30 naučnih, stručnih i drugih radova, kao i 2 knjige. Rukovodilac i saradnik na brojnim projektima finansiranim od vladinih/nevladinih institucija i privrednih subjekata u BiH i okruženju. Sfere profesionalnog interesovanja: sistemi upravljanja sigurnosti hrane (HACCP, ISO 22000, FSSC 22000, IFS, BRC), upravljanje rizicima, sistemi upravljanja (ISO 9001, ISO 17025, ISO 14001, OHSAS 18001), organske i halal certifikacione sheme, PDO PGI/TSG sheme, GlobalG.A.P., tehnološko projektovanje namjenskih objekata u prehrambenoj industriji.

Doc. dr. Lejla Biber

Rođena 1984. godine u Sarajevu. Poljoprivredni fakultet u Sarajevu završila 2008. godine. Godine 2010. počinje raditi kao asistent na predmetu Tehnologija pčelinjih proizvoda. U zvanje docenta promovisana 2019. godine na oblasti prehrambene tehnologije. Kao autor ili koautor objavila preko 20 naučnih, stručnih i drugih radova. Rukovodilac i učesnik na domaćim i međunarodnim projektima finansiranim od Evropske unije, podrškom američkog i švedskog naroda (USAID/Sweden FARMA II), Turske agencije za saradnju i koordinaciju (TIKA) te vladinih/nevladinih institucija u BiH. Sfere profesionalnog interesovanja: biologija pčela, pčelinji proizvodi, tehnologija pčelarenja, medonosno bilje, proizvodnja, prerada i nutritivni aspekti sojinog mlijeka.

Doc. dr. Tarik Dizdarević

Rođen 1974. godine u Doboju. Diplomirao je 2004. godine na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, a na istom je fakultetu 2009. godine odbranio magistrirski rad, te doktorsku disertaciju 2019. godine. Kao autor ili koautor objavio 22 naučna i stručna rada, te 2 knjige publikovane u inostranstvu. Učestvovao na 12 međunarodnih i domaćih istraživačkih projekata, a dobijene rezultate ovih istraživanja prezentirao na 36 naučne konferencije. Boravio je na naučno-stručnim usavršavanjima u Norveškoj, Njemačkoj, Češkoj i SAD-u, gdje je ovladao brojnim novim analitičko-eksperimentalnim metodama. Područja naučnog interesovanja: tehnologija mliječnih proizvoda, bakterije mliječne kiseline, molekularna biologija, biohemijski procesi i produkti nastali tokom zrenja sira.

Mr. Mirela Smajić Murtić

Rođena 1976. godine u Sarajevu. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu radi od 2006. godine. Kao viši asistent na oblasti tehnologija vrenja radi od decembra 2018. godine. Objavila je 24 stručna i naučna rada i koautor je jedne knjige. Učestvovala je u naučnom projektu “Identifikacija autohtonih kvasaca u vinogradima žilavke i blatine na području Dubravske visoravni”, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, 2009.

M. A. Munevera Begić

Rođena 1991. godine u Vlasenici. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu radi od 2016. godina kao asistent na oblasti prehrambene tehnologije. Do sada je objavila 16 naučnih i stručnih radova i učestvovala na jednom naučnom projektu. Dobitnica je priznanja Zlatna značka Univerziteta u Sarajevu za najboljeg studenta Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (2012. godine).

3.1.5.7. IZDAVAČKA DJELATNOST INSTITUTA

- Zarić, J. i grupa autora. 1969. Šljiva. NIP “Zadrugar”. Sarajevo.
- Dozet, N., Stanišić, M., Bijeljac, S. 1970. Praktikum iz mljekarstva. Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo (dopunjena izdanja 1979. i 1985).
- Dozet, N. 1970. Travnički sir. Agrarija. Sarajevo.
- Čerimagić, H. 1973. Pčelarstvo. NIRO “Zadrugar”. Sarajevo (kasnije još tri izdanja).
- Dozet, N. 1973. Tehnologija mlijeka i mliječnih proizvoda (skripta). Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Dozet, N., Stanišić, M., Bijeljac, S. 1975. Proizvodnja i primarna obrada mlijeka. “Zadrugar”. Sarajevo.
- Čerimagić, H. 1979. Pčelarstvo Bosne i Hercegovine. Enciklopedija Jugoslavije Zagreb.
- Čerimagić, H. 1979. Pčelarstvo Crne Gore. Enciklopedija Jugoslavije. Zagreb.
- Čerimagić, H. 1980. Varoatoza (varooza) bolest pčelinjeg legla i odraslih pčela. NIRO “Zadrugar”. Sarajevo.
- Dozet, N. 1982. Proizvodnja bijelog sira. “Zadrugar”. Sarajevo.
- Semiz, M. 1983. Tehnologija industrijskog punjenja i pakovanja pića. Poslovna zajednica industrije piva i slada. Beograd.

- Čaušević, Z. 1985. Savremena proizvodnja ovčijeg mesa. NIRO "Zadrugar". Sarajevo.
- Dozet, N., Stanišić, M., Bijeljac, S. 1989. Dubrovački sir. Stanica za južne kulture. Dubrovnik.
- Brinzej, M., Caput, P., Čaušević, Z., Kralik, G., Mužić, S., Nikolić, M., Petričević, A., Srećković, A., Steiner, Z. 1991. Stočarstvo. Školska knjiga. Zagreb.
- Mijatović, D., Vuksanović, P., Blesić, M. 1992. Praktikum iz opšteg vinogradarstva. Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Bajrović, T., Čaušević, Z., Handžić, R., Lulo, M., Podžo, M., Sarić, O., Smajić, A., Čaušević, Z., Smajić, A. 1995. Prerada mesa domaćih životinja. Grafika Šaran. Sarajevo.
- Šarić, T., Jarebica, Dž., Čaušević, Z. 1996. Poznavanje i kontrola sirovina. Univerzitetska knjiga. Sarajevo.
- Dozet, N., Adžić, N., Stanišić, M., Žirić, N. 1996. Autohtoni mliječni proizvodi. Poljoprivredni institut Podgorica – SILMIR. Beograd.
- Sučić, Šerbo, M. 1996. Uputstvo za prihvat stoke i poljoprivredne mehanizacije iz projekta hitne rekonstrukcije farmi. Grafika Šaran. Sarajevo.
- Zec, S., Zejnilagić-Hajrić, M., Smajić, A. 1997. Praktikum iz fiziologije ishrane. Grafika Šaran. Sarajevo.
- Smajić, A. i grupa autora. 1998. Pregled implementacije projekata hitne rekonstrukcije farmi. Grafika Šaran. Sarajevo.
- Čorbo, S. 1999. Tehnologija ulja i masti. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Sarajevo publishing. Sarajevo.
- Smajić, A. 1999. Tehnologija mesa. Grafika Šaran. Sarajevo.
- Smajić, A. 2001. Argumenti. Bemust. Sarajevo.
- Bijeljac, S., Sarić, Z. 2003. Tehnologija mlijeka – Proizvodnja i primarna obrada mlijeka (skripta). Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Bijeljac, S. 2003. Travnički sir. Udruga Pramenka. Mostar.
- Blesić, M. 2003. Politika i zakonodavstvo EU u oblasti proizvodnje i prometa hrane. Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Sarić, Z., Bijeljac, S. 2003. Tehnologija mlijeka – Hemija, fizika i mikrobiologija mlijeka (skripta). Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Sarić, Z. 2003. Tehnologija mlijeka – Sirarstvo (skripta). Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Sarić, Z. 2003. Tehnologija mlijeka – Tehnologija mliječnih proizvoda (skripta). Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Bijeljac, S. 2004. Livanjski sir. Udruga Pramenka. Mostar.
- Bijeljac, S. 2004. Sir iz mijeha. Udruga Pramenka. Mostar.
- Budimir, J., Marić, S., Kubiček, R., Spaho, N. 2004. Senzorska analiza. Tehnološki fakultet. Univerzitet Tuzla.
- Velagić-Habul, E., Nikolić, A., Begić-Akagić, A. 2005. Nove forme hrane na tržištu. Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Sarajevu.
- Bijeljac, S., Sarić, Z. 2005. Autohtoni mliječni proizvodi sa osnovama sirarstva. Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.

- Sarić, O., Škaljić, S., Handžić, R., Muratović, S., Meić, A., Čaušević, Z., Omanović, H., Sarić, Z., Križanac, S., Ribić, M., Šerbo, M. 2005. Priručnik za farmere. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Sarajevo.
- Sarić, Z. 2005. Principi dobre prakse u proizvodnji mlijeka. U: "Priručnik za farmere". Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ured za koordinaciju projekta (PCU). Sarajevo.
- Blesić, M., Mijatović, D. 2006. Vinarski rječnik. Bospa Förlag, Södertälje, Sweden.
- Grujić, S., Blesić, M. 2007. Propisi o hrani. Tehnološki fakultet Univerziteta u Banjoj Luci. Banja Luka.
- Omanović, H., Meić, A., Šerbo, M. 2007. Proizvodnja kvalitetnog mlijeka. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Sarajevo.
- Čorbo, S. 2008. Tehnologija ulja i masti (univerzitetski udžbenik). Poljoprivredno prehrambeni fakultet Sarajevo. Sarajevo.
- Mujić, I., Sarić, O., Sarić, Z., Alibabić, V. 2008. Sojino mlijeko – Proizvodnja, prerada i zdravstveni aspekti. Biotehnički fakultet Univerziteta u Bihaću i Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu.
- Begić-Akagić, A., De Baerdemaker, J., Courtin, C. 2009. Fruit and Vegetable Processing – Recent Developments. In: Selected Topics on Food Science and Technology. Tehnološki fakultet Univerziteta u Banjoj Luci and KU Leuven. Banja Luka – Leuven.
- Begić-Akagić, A., Tahmaz, J. 2009. Minimalno prerađeno voće i povrće. Poljoprivrednoprehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Oručević, S., De Baerdemaker, J., Courtin, C. 2009. Cereal Science and Technology: The State of the Art as Seen in 15 Publications. In: Selected Topics on Food Science and Technology. Tehnološki fakultet Univerziteta u Banjoj Luci and KU Leuven. Banja Luka – Leuven.
- Oručević, S. 2009. Kvalitet glutena u proizvodnji hljeba. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Grujić, S., Spaho, N. 2009. Potrebe potrošača i kvalitet prehrambenih proizvoda. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Spaho, N., Blesić, M., Oručević, S., Begić-Akagić, A., Operta, S. 2009. Fermentirani proizvodi. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Spaho, N. 2009. Review of the Latest Research in the Field of Alcoholic Beverages. In: Selected Topics on Food Science and Technology. Tehnološki fakultet Univerziteta u Banjoj Luci and KU Leuven. Banja Luka – Leuven.
- Blesić, M. (urednik). 2010. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu – 70 godina postojanja i rada (monografija). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Oručević, S. 2011. Tehnologija proizvodnje i prerade brašna (skripta – rukopis). Poljoprivrednoprehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Šakić, N. i Blesić, M. 2011. Osnovi tehnologije slada i piva. Poljoprivredno prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.

- Havranek, J., Mikulec, N., Antunac, N., Rogelj, I., Perko, B., Trmčić, A., Majhenič, A. Č., Iveković, D., Jakaša, I., Popović-Vranješ, A., Cvetanović, D., Sarić, Z. and Dizdarević, T. 2012. An Atlas of Sheep Cheeses of the Countries of the Western Balkans. Eds. Antunac, A. and Mikulec, N. University of Zagreb, Faculty of Agriculture. Zagreb.
- Blesić, M., Mijatović, D., Radić, G. i Blesić, S. 2013. Praktično vinogradarstvo i vinarstvo. Izdanje autora uz potporu CRS Sarajevo. Sarajevo.
- Sarić, Z. 2013. Yeasts and Moulds as Cheese Contaminants. U: Cheese Ripening: Quality, Safety and Health Aspects. Eds. Randazzo, C. L., Caggia, C. and Neviani, E. Nova Sci. Pub., Inc., NYC, USA, 167–195.
- Đulančić, N. 2014. Obrada i prerada duhana. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Miličević, D., Oručević-Žuljević, S. i Ademović, Z. 2015. Od kakao zrna do čokolade. Univerzitet u Tuzli. Tuzla.
- Oručević-Žuljević, S. i Gadžo, D. 2015. Proizvodnja i prerada heljde u Bosni i Hercegovini – dosadašnja iskustva i budući izazovi. U: Hrana in prehrana za zdravlje, Ajda od njive do zdravlja. Ur. Raspor P. i Smole-Možina S. Inštitut za živila, prehrano in zdravlje. Izola.
- Čorbo, S. i Vujasinović, V. 2015. Namjenske masti i margarin. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Sarić, Z. and Dizdarević, T. 2016. Vlašić (or Travnik) cheese. In: The Oxford Companion to Cheese. Ed. Donnelly, C. Oxford University Press. New York, 754.
- Sakić, S., Dizdarević, T. and Sarić, Z. 2016. Herzegovina sack cheese. In: The Oxford Companion to Cheese. Ed. Donnelly, C. Oxford University Press. New York, 353–354.
- Dizdarević, T. and Sarić, Z. 2016. Livno cheese. In: The Oxford Companion to Cheese. Ed. Donnelly, C. Oxford University Press. New York, 443–444.
- Sarić, Z. 2016. Sirevi Bosne i Hercegovine. U: Svijet sira. Priručnik za degustatore sira. “Okusi sira – podrška malim proizvođačima sira”. Ur. Božanić, R., Veleučilište u Karlovcu, 265–285.
- Oručević-Žuljević, S. 2016. Faktori kvaliteta pšeničnog brašna. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Ganić, A. 2016. Prateći proizvodi u mesoprerađivačkoj industriji i mogućnosti njihovog iskorištavanja. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Operta, S. 2016. Tehnologija proizvoda od mesa peradi. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Mijatović, D., Blesić, M., Jovanović-Cvetković, T. i Smajić-Murtić, M. 2016. Vinogradarsko-vinarski priručnik. Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci. Banja Luka.
- Blesić, M. 2016. Tehnologija vina. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Spaho, N. 2017. Distillation Techniques in the Fruit Spirits Production. U: Distillation – Innovative Applications and Modeling. Ed. Dr. Mendes, M. InTech.

- Karahmet, E., Toroman, A. i Hamidović, S. 2017. Higijena i sanitacija pogona u prehrambenoj industriji. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Osmanović, Z., Herceg, Z. i Čorbo, S. 2016. Procesno-prehrambeno inženjerstvo. Univerzitet u Tuzli, Tehnološki fakultet. Tuzla.
- Akagić, A., Spaho, N., Omanović, H., Semić, A. i Hušidić, R. 2017. Tehnologija sokova i nektara (uredile Akagić, A. i Spaho, N.). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Akagić, A. i Vranac, A. 2017. Svojstva voća za proizvodnju sokova. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
- Čivić, H., Muminović, Š., Karić, L., Drkenda, P., Čorbo, S., Avdić, J. i Škaljić, S. 2017. Osnove biljne proizvodnje. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ured za koordinaciju projekata (PCU). Sarajevo.
- Omanović, H., Brka, M., Škaljić, S., Čorbo, S., Sarić, Z. i Muratović, S. 2018. Osnovi animalne proizvodnje – preživari. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i mšumarstva, Ured za koordinaciju projekata (PCU). Sarajevo.
- Spaho, N. i Đukić-Ratković, D. 2019. Proizvodnja voćnih rakija. U: Nikičević, N., Spaho, N., Đukić-Ratković, D., Popović, B., Urošević, I. Proizvodnja voćnih rakija vrhunskog kvaliteta. Drugo dopunjeno izdanje. Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet. Beograd.
- Ganić, A. 2019. Tradicionalni mesni proizvodi Visočkog kraja. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Đulančić, N. i Alkić-Subašić, M. 2019. Rezidue i kontaminanti u hrani. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Đulančić, N. 2019. Tehnologija cigareta. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.

3.1.6. INSTITUT ZA PEDOLOGIJU, AGROHEMIJU I MELIORACIJE

3.1.6.1. OSNIVANJE I RAZVOJ INSTITUTA

Sa osnivanjem Visoke škole 1947. godine planirano je da se za potrebe Poljoprivrednog i Šumarskog fakulteta snažno razvijaju predmeti Pedologija i Hemija, kao fundamentalni predmeti. Da bi se taj plan ostvario, bio je neophodan razvoj laboratorija za hemiju i pedologiju koje bi se koristile za izvođenje praktične nastave i laboratorijskih istraživanja. Pioniri u opremanju hemijske laboratorije bili su Prof. dr Husnija Kurt i Prof. Kasim Hrustanović, koji su na fakultetu radili od 1948. godine.

Institut pod nazivom Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije (Institut za PAM) osnovan je 1984. godine. U okviru Instituta za PAM od početka su bile dvije katedre: Katedra za pedologiju i uređenje zemljišta i Katedra za agrohemiju, hemiju i biohemiju. U međuvremenu je dolazilo do različitih promjena naziva katedri, tako da je u posljednje vrijeme skoro svaki predmet bio katedra. U suštini oduvijek su zajedničku strukturu činile pedologija i melioracije na jednoj strani, a agrohemija, neorganska, analitička i organska hemija i biohemija na drugoj strani.

Organizaciju rada na predmetu Pedologija i opremanje pedološke laboratorije prvi je započeo Prof. dr Đuro Janeković dolaskom iz Zagreba 1949. godine. Odlaskom Prof. Janekovića sa fakulteta 1961. godine aktivnosti na razvoju pedološke laboratorije nastavlja Prof. dr Husnija Resulović koji uspješno vodi Institut za PAM i doprinosi njegovom razvoju do odlaska u penziju 1990. godine. U kasnijem periodu, njemu su se pridružili Prof. dr Petar Jovandić sve do 1992. godine i Prof. dr Dženana Bisić-Hajro do 1999. godine kada odlazi u penziju. Smjenom ove generacije pedologa, uspješan razvoj oblasti Pedologije i Održivog upravljanja zemljištem i pratećih modula, pedološke laboratorije, koja nakon rata nije ni postojala već su se vježbe za studente održavale u tadašnjem Zavodu za agropedologiju, nastavlja Prof. dr Hamid Čustović. Nakon odlaska Prof. Čustovića u penziju krajem 2019. godine, ove aktivnosti preuzeli su njegovi saradnici Doc. dr Melisa Ljuša i Doc. dr Mirza Tvica.

Profesor Akademik Mihovil Vlahinić najviše zaslužan za razvoj naučne oblasti Melioracija, koja se u novije vrijeme naziva Uređenje zemljišta. Uspostava eksperimentalnih punktova za odvodnju na pseudoglejnim zemljištima na području Tuzle i izgradnja lizimetrijskih stanica na području Mostara i Popovog polja, omogućili su holistički pristup problemu uređenja zemljišta sa stanovišta odvodnje i navodnjavanja.

Saradnik i nasljednik Akademika Vlahinića na ovim poslovima bio je Prof. dr Zlatko Hakl, kojeg je na predmetu Melioracije i Uređenje zemljišta naslijedila Prof. dr Jasminka Žurovec. Nakon odlaska Prof. Žurovec u penziju krajem 2019. godine, ove aktivnosti preuzeo je njen saradnik Doc. dr Sabrija Čadro. Pored pedologije, kao fundamentalnog predmeta iz oblasti zemljišta, i agrohemija zauzima značajno mjesto. Općenito agrohemija i ishrana biljaka u savremenoj poljoprivrednoj proizvodnji predstavljaju značajnu oblast sa stanovišta ne samo povećanja plodnosti tla, već i kvaliteta poljoprivrednih proizvoda. Zbog toga je predmet Agrohemija preimenovan u Ishrana biljaka kako bi se naglasio kvalitativni i kvantitativni aspekt proizvoda i povezao biofiziološki i ekološki značaj intenzivne poljoprivredne proizvodnje koji je sve više prisutan, te uloge gnojidbe mineralnim i organskim đubrivima, kao i primjene različitih supstrata. Nosilac razvoja predmeta Agrohemija u okviru Instituta za PAM bila je Prof. dr Branka Savić, zatim Prof. dr Bahrija Šaćiragić sve do penzije 2007. godine, a danas je to Prof. dr Hamdija Čivić.

Hemija i biohemija kao fundamentalne nauke se na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu izučavaju na prvoj godini studija. One studentima svih smjerova daju osnove, neophodne za razumijevanje procesa koji se dešavaju u primarnoj proizvodnji i preradi hrane. Prije posljednjeg rata Hemiju je predavao Prof. dr Zdravko Devetak. Od 1983. godine različite oblasti hemije predaju Prof. dr Sonja Babić i Prof. dr Esmā Velagić-Habul. Prof. Babić početkom rata 1992. godine napušta fakultet. Od tada pa do kraja rata Prof. Velagić-Habul je jedini profesor na predmetu. Profesorica je odredila trendove izučavanja predmeta koji se i danas prate na fakultetu. Značajno je doprinijela opremanju hemijskog laboratorija i osnaživanju istraživačkih kapaciteta. Aktivno je učestvovala u velikom broju domaćih i međunarodnih projekata kako naučnih, tako i istraživačkih i obrazovnih. Prof. Velagić-Habul je aktivno učestvovala u provedbi Bolonjskog procesa na fakultetu. Danas Hemiju predaju Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin i Doc. dr Josip Jurković. Pored Hemije, Prof. Omanović-Miklićanin predaje i Hemiju hrane, a na drugi ciklus studija uvela je predmete Fizičko-hemijske instrumentalne metode i Uvod u nanotehnologiju i nanobiotehnologiju. Time je odredila nove, savremene trendove u izučavanju hemije na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu koji su sada fokusirani na primjeni savremenih analitičkih metoda u hemiji hrane i analizi kontaminanata. U istraživačke oblasti fakulteta Prof. Omanović-Miklićanin je također uvela i istraživanja iz oblasti forenzike hrane.

Do osamdesetih godina prošlog stoljeća, biohemija se izučavala u sklopu fiziologije biljaka i životinja kada se odvaja u zaseban predmet zahvaljujući tada Doc. dr Branki Vukalović. Prof. Vukalović je predavala biohemiju na fakultetu do rata kada napušta fakultet. Fakultet dobiva svog profesora Biohemije tek nakon rata dolaskom Prof. dr Zilhe Ašimović.

Do 1992. godine na raspolaganju su bile sljedeće laboratorije:

- laboratorij za studentske vježbe iz organske i anorganske hemije, agrohemije i biohemije,
- laboratorij za naučno-istraživačke rad i analize iz hemije, agrohemije i biohemije,
- laboratorij za studentske vježbe fizičkih i hemijskih osobina tla iz pedologije,
- laboratorij za istraživački rad i analize iz fizike tla,
- laboratorij za naučno-istraživački rad i analize iz hemije tla.

Slike 3.77-78. Istraživanje studenata u laboratoriji za hemiju 2019. godine

Danas institut posjeduje dobro opremljene laboratorije za pedologiju, ishranu biljaka i melioracije, te hemiju i biohemiju. Institut raspolaže laboratorijskom opremom za vodno-fizička, mehanička i hemijska istraživanja tla. Institut također raspolaže GIS laboratorijom sa petnaest radnih mjesta. Ukupno poslijeratno opremanje laboratorije za pedologiju i GIS urađeno je uz najveću podršku projekata čiji je nosilac bio Prof. Čustović i njegovi saradnici.

Institut raspolaže sa dvije laboratorije za hemiju i biohemiju. Jedna laboratorija je namijenjena za izvođenje vježbi na oba ciklusa studija, kao i izvođenje diplomskih i master radova. Laboratorija ima dvadeset mjesta i koristi se u punom kapacitetu kroz oba semestra. Pored ove laboratorije, institut ima istraživačku laboratoriju, opremljenu donacijama i projektima od kojih je posljednji projekat odobren od strane univerziteta za opremanje laboratorije za analizu hrane. Laboratorija posjeduje savremenu opremu koja omogućava analizu vode, zemljišta, hrane, kao i istraživanja iz oblasti hemije hrane, hemijske kontaminacije, forenzike hrane, nanotehnologije.

3.1.6.2. NAUČNA I NASTAVNA DJELATNOST INSTITUTA ZA PAM

U okviru instituta mogu se izdvojiti dvije razvojne faze. U prvoj fazi institut je bio nosilac naučnoistraživačkog i obrazovnog procesa. U posljednje vrijeme uloga instituta se značajno promijenila, obzirom da se pokrenuo rad odsjeka na fakultetu koje čine katedre i brinu o edukativnom procesu. Uloga instituta je s te tačke gledišta reducirana. U budućem periodu instituti, pa i Institut za PAM, trebaju da budu podrška naučno istraživačkom radu u sva tri obrazovna ciklusa, terenskom i laboratorijskom radu, te radu na projektima od fundamentalnog i aplikativnog značaja.

Naučna djelatnost

Od samog osnivanja, institut ima značajnu ulogu u naučno-istraživačkom radu, široko zahvatajući problematiku zemljišta, ishrane biljaka, okoliša, hrane, vode, sa svih njegovih složenih aspekata:

- proučavanje uslova za obrazovanje tla, njegovu genezu, evoluciju, klasifikaciju, morfologiju, fizička, vodno-fizička, fizičko-mehanička i hemijska svojstva;
- kartiranje i utvrđivanje bonitetne-proizvodne vrijednosti poljoprivrednog zemljišta;
- izrada studija i karata upotrebne vrijednosti zemljišta;
- izrada projekata višenamjenskog vrednovanja zemljišta;
- izrada studija i idejnih projekata za komasaciju zemljišta;
- izrada strategija, programa i davanje uputstava za gospodarenje zemljištem;
- izrada pedoloških i drugih studijsko-istraživačkih radova;
- izrada projekata uređenja poljoprivrednog zemljišta;
- kategorizacija zemljišnog pokrivača/načina korištenja zemljišta u skladu sa EU Corine metodologijom;
- agro-ekološko zoniranje i određivanje pogodnosti zemljišta za pojedinačne kulture i sisteme proizvodnje, rejonizacija poljoprivrednog zemljišta i njegovo racionalno korištenje;
- primjena GIS-a i remote sensing izvora u izradi namjenskih karata za potrebe klasifikacije, uređenja i zaštite zemljišta;
- kontrola plodnosti poljoprivrednog zemljišta, agrohemija i ishrana biljaka;
- istraživanje plodnosti tla (njegove opskrbljenosti makro i mikroelementima), gnojidba poljoprivrednih kultura organskim i mineralnim gnojivima, fiziologija ishrane biljaka;
- proučavanje evapotranspiracije, vodnog bilansa tla i manjkova i viškova vode u tlu;
- utvrđivanje režima i načina navodnjavanja i njihovog uticaja na prinos i kvalitet poljoprivrednih kultura;
- proučavanje erozije tla i odabir mjera konzervacije;
- proučavanje mogućih načina odvodnjavanja tla, organizacije i načina održavanja i eksploatacije odvodnih kanala i sistema;

- istraživanje kontaminiranosti poljoprivrednog zemljišta polutantima (teškim metalima i organskim polutantima);
- analiza klimatskih promjena i njihovog uticaja na poljoprivredu i okoliš;
- hemiluminiscencija i njena primjena u oblasti okoliša;
- primarni metabolizam i metabolizam elemenata u tragovima biljaka i domaćih životinja;
- hemijska kontaminacija hrane;
- određivanje kvaliteta vode i hrane;
- forenzika hrane – određivanje nenutritivnih komponenti hrane i određivanje geografskog porijekla;
- hemija hrane;
- zelena sinteza nanočestica;
- primjena nanotehnologije u poljoprivredi i preradi hrane;
- određivanje interakcija između hrane i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom;

Institut također radi na primjeni i razvoju legislative, te nudi usluge laboratorijskog rada i ekspertiza. Doprinos Instituta za PAM ogleda se i kroz izradu pedoloških studija, te drugih studija i razvojnih dokumenata. Članovi instituta su učestvovali na mnogim održanim nacionalnim kongresima pedologa, meliorativaca i hemičara, kao i na mnogim simpozijumima u bivšoj Jugoslaviji i u Svijetu.

Od domaćih institucija i udruženja posebno ističemo saradnju sa našim dugogodišnjim partnerima Federalnim zavodom za agropedologiju i Federalnim hidrometeorološkim zavodom BiH, te Udruženjem za proučavanje zemljišta/tla u Bosni i Hercegovini. Također Institut ima dugogodišnju saradnju sa Zavodom za javno zdravstvo Kantona Sarajevo koji iz godine u godinu omogućava našim studentima izradu master teza u svojim laboratorijama.

Naučni doprinos Instituta

Polazeći od stanovišta da je jedini pravi test svake hipoteze u brižljivoj opservaciji ili mjerenju aktuelnog problema u realnim okolnostima terenskih uslova, pravi odgovor na probleme u oblasti zemljišta, kao i poljoprivrede općenito, može se naći jedino eksperimentalnim putem. Zato se opravdano može reći *Sine experientia nihil sufficienter scire potest* (Bez eksperimentalnog rada ništa se pouzdano ne može znati). S tim u vezi, u okviru svog naučno-istraživačkog rada Institut za PAM uspostavio je brojne istraživačke punktove od kojih izdvajamo:

- istraživački punktovi za drenažu teških zemljišta (Bosanska Dubica, Krušik kod Tuzle, Liješće kod Bosanskog Broda, Sijekovac kod Bosanskog Broda i Donji Rahić kod Brčkog);

- istraživački punkt za proučavanje ispiranja raznih sastojaka putem lizimetara na oglednoj stanici Butmir Sarajevo;
- lizimetrijska stanica za proučavanje vodnog režima tla, kretanja vode kroz tlo i kvantificiranje vodnog bilansa, kao i potrošnje vode putem poljoprivrednih kultura Mostar-Buna);
- lizimetrijska stanica za proučavanje vodnog bilansa i potrošnje vode putem poljoprivrednih kultura u uslovima tla i klime Popovog polja, te za istraživanje erozionih procesa na području kraških polja (Dubljani u Popovom polju);
- istraživanje uticaja rekultivacije na oštećenim zemljištima (Tuzla Đurđevik, Banovići, Zenica, Prijedor-Ljubija, Gacko, Livno);
- istraživanje uticaja rekultivacionih mjera na sanaciju oštećenih zemljišta (Tuzla-Đurđevik);
- eksperimentalna istraživanja i ogledi za uzgoj energetskog usjeva *Mischanthus x giganteus* u Tuzli, Rogatici i Butmiru;
- istraživanja tresetišta u Livanjskom polju;
- kontejnerski uzgoj borovnice na neplodnim ili degradiranim tlima (Živinice).

Na žalost eksperimentalni punktovi za drenažu teških zemljišta i lizimetrijske stanice potpuno su uništeni tokom ratnog perioda 1992-1995. godine i nisu obnovljeni. Vrijednost navedenih eksperimenata i eksperimentalnih punktova još je i u tome što su se oni koristili i još uvijek se koriste gdje je to moguće, u nastavne svrhe i rad sa studentima. Navedena istraživanja i eksperimentalna polja bili su reprezentativni punktovi koji su imali veliki značaj i primjenu ne samo na području Bosne i Hercegovine, nego i širem području ex Jugoslavije. U pogledu istraživanja i primjene savremenih pristupa sa punim pravom se može konstatovati da Institut za PAM, a time i Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu predstavlja svojevjremene prave škole iz dva domena:

- proučavanje uzroka i posljedica oštećenja zemljišta, i
- proučavanje mjera na sanaciji teških i lakih zemljišta.

Danas fakultet, odnosno institut ne zaostaje kada je riječ o primjeni i razvoju novih tehnologija i pristupa u oblasti planiranja i upravljanja zemljišnim resursima. S tim u vezi posebno treba naglasiti uvođenje *remote sensing-a* i Geografskog informacionog sistema u naučno-istraživačke djelatnosti Instituta za PAM.

S ponosom ističemo da smo do sada, između ostalog, implementirali tri CORINE projekta (2006, 2012, 2018) Evropske unije koji su imali za cilj identifikaciju zemljišnog pokrivača/načina korištenja zemljišta i promjena koje su se desile u periodima 2000-2006, 2006-2012 i 2012-2018. godina na prostoru Bosne i Hercegovine.

Ovim projektima uspostavljene su baze podataka koje se trenutno smatraju najrelevantnijim izvorima podataka kada je riječ o stanju i promjenama na zemljišnom pokrivaču.

U posljednjih par godina na Institutu su započeta istraživanja iz oblasti nanotehnologije. U laboratoriji za hemiju i biohemiju vrši se sinteza i karakterizacija nanočestica, kao i ispitivanje mogućih primjena nanočestica u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i preradi hrane. Vrlo je mali broj laboratorija i institucija u Bosni i Hercegovini koje se bave ovim istraživanjima što svrstava Institut, a time i Fakultet, u sam vrh istraživanja kada je riječ o nanotehnologiji i njenoj primjeni u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji.

U laboratoriji za hemiju i biohemiju se vrše ispitivanja iz oblasti forenzike hrane. Prije svega, riječ je o određivanju nenutritivnih komponenti u prehrambenim proizvodima, npr. šećera u sokovima i medu. U saradnji sa stranim partnerima, očekuje se nabavka oprema koja će omogućiti određivanje geografskog porijekla proizvoda, kao i određivanje nenutritivnih komponenti u hrani što će značajno proširiti opseg analiza koje se mogu raditi na Institutu za PAM. Time će laboratorija za hemiju, kao jedna od rijetkih u Bosni i Hercegovini, imati odlične uslove za istraživanja u oblasti forenzike hrane.

Nastavna djelatnost

Zadatak Instituta za PAM je održavanje nastave na I, II i III ciklusu studija, te pojedinačnim kursevima koji doprinose razvoju struke. S tim u vezi, Institut za PAM trenutno uključuje sljedeće nastavne oblasti: pedologija, održivo upravljanje zemljištem, melioracije i uređenje zemljišta, ishrana biljaka, primjenjena hemija u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji, primjenjena biohemija u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji, forenzika hrane, nanotehnologija, hemijska kontaminacija hrane.

Ranije su u nastavne discipline bile uključene i geologija sa petrografijom i agrometeorologija. Predmet geologija sa petrografijom kasnije je uključen u disciplinu pedologija, agrometeorologija je prebačena na Institut za ratarstvo, a saradnici su uglavnom bili sa Prirodno matematičkog fakulteta u Sarajevu.

U okviru instituta organizovan je veći broj magistarskih studija prije Bolonjskog procesa iz sljedećih oblasti:

- plodnost zemljišta, svojstva, istraživanja i mjere popravke,
- uređenje zemljišta,
- oštećenja zemljišta, uzroci, posljedice i sanacija, i
- održivo upravljanje zemljištem.

Slike 3.79. Nastava iz primjene Geografskog informacionog sistema u poljoprivredi 2019. godine

Slike 3.80. Terenska nastava 2018. godine

U predratnom periodu održani su magistarski studijski programi iz Plodnosti i uređenja zemljišta i Uređenja zemljišta.

Master studij *Održivo upravljanje zemljištem* nakon rata nastavljen je školske 2000/2001 i trajao je do školske 2007/2008. godine. Nakon uvođenja Bolonjskog procesa ovaj magistarski dvogodišnji studij (4+2) prerastao je u master studijski program 3+2 pod nazivom *Održivo upravljanje zemljištem i ruralnim prostorom* koji je aktivan i danas.

Master studij *Analiza hrane*, podržan od strane WUS-a (eng. World University Service) i u saradnji sa evropskim partnerima trajao je od 2009 do 2011. godine na fakultetu.

Slika 3.81. Članovi Instituta za pedologiju, agrohemiju i melioracije

Od osnivanja Fakulteta u nastavnom procesu Instituta za PAM učestvovali su:

Pedologija

Prof. dr. Đuro Janeković
 Prof. dr. Husnija Resulović
 Prof. dr. Petar Jovandić
 Prof. dr. Dženana Bisić-Hajro
 Prof. dr. Hamid Čustović

Doc. dr. Melisa Ljuša
 Doc. dr. Mirza Tvica
 Mr. Boro Ivetić
 Mr. Fahrudin Belko

Melioracije – Uređenje zemljišta

Prof. dr. Josip Bać
 Akademik Mihovil Vlahinić
 Prof. dr. Zlatko Hakl

Prof. dr. Jasminka Žurovec
 Doc. dr. Sabrija Čadro
 Mr. Mihajlo Marković

Agrohemija i ishrana biljaka:

Prof. dr. Branka Savić	Prof. dr. Hamdija Čivić
Prof. dr. Bahrija Šaćiragić	Mr. Emina Sijahović

Hemija:

Prof. dr. Zdravko Devetak	Mr. Šerif Alibalić
Prof. dr. Sonja Babić	Mr. Davor Čordaš
Prof. dr. Esmā Velagić-Habul	Husnija Kurt, dipl. ing. hemije
Prof. dr. Enisa Omanović- Miklićanin	Kasim Hrustanović, dipl. ing. hemije
Doc. dr. Josip Jurković	Slobodan Kapetanović

Biohemija:

Prof. dr. Branka Vukalović	Mr. Lejla Čengiće
Prof. dr. Zilha Ašimović	Mirjana Vuleta-Polić

Laboranti:

Ismet Terzić	Momirka Krnojelac
Dada Ivković	Džemila Dizdarević
Veronika Stoparić	Amira Pobrić
Jasmina Šahmanović	Olgica Gmaz
Želimir Sočo	Lejla Čelik

3.1.6.3. OSOBE S POSEBNIM DOPRINOSOM U NAUCI I STRUCI

Svojim naučno-istraživačkim radom današnjoj uspješnosti Instituta za PAM pridonijeli su sljedeći profesori: Prof. Kasim Hrustanović, Prof. Husnija Kurt, Prof. dr. Đuro Janeković, Prof. dr. Husnija Resulović, Akademik Mihovil Vlahinić, Prof. dr. Branka Savić, Prof. dr. Zdravko Devetak, Prof. dr. Esmā Velagić-Habul i Prof. dr. Hamid Čustović. Društvo je prepoznalo doprinos pojedinaca općem napretku te ih je posebno nagradilo:

- Prof. Husnija Kurt - Član AVNOJ-a, ZAVNOBIH-a, Nosilac Partizanske spomenice 1941. godine. Odlikovan Ordenom za hrabrost, Ordenom zasluga za narod I reda, Ordenom bratstva i jedinstva I reda.
- Prof. Kasim Hrustanović - Orden zasluga za narod sa srebrenom zvijezdom.

- Prof. dr Branka Savić - Orden za hrabrost, Orden zasluga za narod II reda, Orden za hrabrost otečestvenog fronta.
- Prof. dr Husnija Resulović - 27-ojulska nagrada i Orden zasluga za narod sa srebrenim zracima.
- Akademik Mihovil Vlahinić - 27-ojulska nagrada i redovni član ANU BiH.

3.1.6.4. BIOGRAFIJE ČLANOVA INSTITUTA

Prof. dr. Hamid Čustović

Rođen 1952. godine u Cernici u Gacku. Predavao na nekoliko fakulteta Univerziteta u Sarajevu, Mostaru, Bihaću i Banjoj Luci Prodekan za međunarodnu saradnju u periodu 2006–2014. U periodu 2014–2017. godina bio aktivni član UNCCD-ovog Komiteta za nauku i tehnologiju, te interfejsa naučne platforme UNCCD-ove konvencije (SPI). UNCCD-ov korespondent za nauku BiH od 2008. godine do danas. Član IPBES Bureaua, predstavnik Nacionalnog referentnog centra/kontakt-osoba za zemljište i način korištenja zemljišta za Copernicus. Utemeljitelj i predsjednik Udruženja za proučavanje zemljišta/tla u Bosni i Hercegovini od 2005. godine do danas. Učesnik je 81 naučnog i stručnog projekta, a voditelj 47 domaćih i međunarodnih projekata (između ostalog 2 FP7, 2 FP6, 1 EU Life, 1 TEMPUS, 1 ERASMUS, 3 EU CORINE projekta). Autor je i koautor ukupno 17 knjiga, 115 radova i 48 studija/strategija

Prof. dr. Jasminka Žurovec

Rođena 1953. godine u Sarajevu. Na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu diplomirala je 1978, magistrirala 1999. i doktorirala 2002 godine. U periodu od 1980. do 1999. radila je u Federalnom zavodu za agropedologiju u Sarajevu, kao viši stručni suradnik na poslovima pedološke kartografije, klasiranja, kategorizacije, kontrole plodnosti, melioracija i uređenja zemljišta. U junu 1999. godine prelazi na Poljoprivredni fakultet u Sarajevu, gdje je u svojstvu višeg asistenta, a kasnije docenta, vanrednog i redovnog profesora izvodila sve oblike nastave na prvom, drugom i trećem ciklusu studija na predmetima iz oblasti uređenja zemljišta. Tokom rada na Fakultetu, a i prije toga, obavila je nekoliko specijalizacija i stručnih usavršavanja u Hrvatskoj, Velikoj Britaniji, Mađarskoj i Egiptu. Učestvuje u većem broju kongresa, simpozija i konferencija u zemlji i inostranstvu, a kao autor ili koautor objavljuje više od 50 naučnih radova i tri univerzitetska udžbenika.

Prof. dr. Enisa Omanović-Miklićanin

Rođena 1973. godine u Sarajevu. Doktorirala 2006. godine na Institutu za hemiju, Karl-Franzens Univerziteta u Grazu, Austrija. Postdoktorsko istraživanje iz oblasti nanotehnologije (2012–2014) obavila u Joint-Research Center of EC u Ispri, Italija. Redovni profesor na oblasti primijenjena hemija u poljoprivrednoj i prehrambenoj tehnologiji. Objavila više od 50 radova i 10 knjiga. Učestvovala u 29 projekata i na 70 međunarodnih konferencija. Dobitnik univerzitetske nagrade za dostignuća u nauci za 2017. godinu. Ekspert je za metode iz oblasti analize hrane i vode u Institutu za akreditiranje BliH (BATA). Predsjednica je Tehničkog komiteta BiH BAS/TC 49, Hemijski inženjering, laboratorijska oprema i kozmetika, u Institutu za standardizaciju BiH. Prodekanesa za međunarodnu saradnju i naučno-istraživački rad.

Prof. dr. Zilha Ašimović

Rođena 1962. godine u Prijepolju. Redovni profesor na oblasti Biohemija u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji. Istraživački interesi: biohemija, metabolizam elemenata u tragovima, biohemija hrane, bioaktivne komponente u hrani, fenolne komponente u hrani, enzimi u hrani, analiza vitamina u hrani, čuvanje i rukovanje hrane. Autor tri univerzitetska udžbenika iz biohemije. Objavila 48 naučnoistraživačkih radova, učestvovala u nekoliko istraživačkih projekata, te na velikom broju naučnih skupova (Atina, Prag, Insbruk, Izmir, Amsterdam). Učestvovala kao govornik po pozivu na “4th International Conference on Food Processing and Technology” (20–21. 3. 2019, Amsterdam, Netherlands). Član je ÖGMBT-a i FEBS-a.

Prof. dr. Hamdija Čivić

Rođen 1969. godine u Srebrenici. Na Fakultetu radi od 1999. godine. U zvanje redovnog profesora izabran 2017. godine na naučnu oblast pedologija, agrohemijska i melioracije. Odlukom Vijeća ministara BiH od 2011. god. imenovan za direktora Ureda za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH. Objavio 4 udžbenika, 55 naučnih, 10 stručnih radova i učestvovao na preko 35 naučnih i stručnih skupova i većem broju domaćih i međunarodnih projekata. Boravio na tri međunarodna instituta sa ciljem usavršavanja iz navedenih oblasti. Učestvovao u mnogim obukama vezanim za rukovođenje institucijama, planiranje i upravljanje projektima EU, pripreme i implementacije IPARD projekata.

Doc. dr. Melisa Ljuša

Rođena 1975. godine u Sarajevu. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu diplomirala i magistrirala, te doktorirala 2015. Jednogodišnji studij iz oblasti geo-informacionih sistema završava u Firenci 2000. godine. Usavršavala se na Univerzitetu u Kaselu i Univerzitetu u Wageningenu. Radila u FAO (2003–2007) i MVTEO BiH (2008–2012). Saradnik Fakulteta od 2000. godine, a na istom zaposlena od 2012. godine. Učesnik 52 naučno-istraživačka i stručna projekata, od toga 27 međunarodnih projekata. Kao koautor objavila 5 knjiga, 3 priručnika, 39 naučnih radova, 4 stručna rada i 33 studije. Sekretar i član Udruženja za proučavanje zemljišta/tla u BiH. Član IPBES Task force for knowledge and data. Dobitnica nagrade BOKU Univerziteta Dr. Karl Schleinzer za izvanredan akademski uspjeh 2015. godine.

Doc. dr. Josip Jurković

Rođen 1982. godine u Sarajevu. Na Prirodno-matematičkom fakultetu u Sarajevu 2015. odbranio doktorsku disertaciju. Iste godine promoviran u zvanje docenta na oblasti primijenjena hemija u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji, gdje je nosilac predmeta Hemija na odsjecima za biljnu proizvodnju i zootehniku. Do sada ima objavljenih 15 radova i jednu knjigu. Sfere profesionalnog interesovanja: analitička hemija, hemija tla, geohemija, okolišna hemija, mineralogija.

Doc. dr. Mirza Tvica

Rođen 1966. godine u Orašju. Poljoprivredni fakultet završio u Beogradu, smjer Vodoprivredne melioracije. Na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu izabran 2001. godine u zvanje asistenta na Pedologiji. Laboratorijski dio magistarskog rada “Stanje organskog karbona u važnijim tipovima zemljišta zavisno od načina korištenja” radio tri mjeseca na George-August univerzitetu u Goettingenu. Učestvovao u projektima REC i HERD vezanim za adaptaciju poljoprivrede klimatskim promjenama. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu odbranio disertaciju “Uticaj hidrološkog režima na proces mineralizacije i mogućnost remedijacije tresetišta Livanjsko polje”. Objavio više od 20 naučnih radova, učestvovao na brojnim međunarodnim konferencijama i koautor je tri knjige.

Doc. dr. Sabrija Čadro

Rođen 1984. godine u Sarajevu. Diplomirao na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu 2008. godine. Iste godine primljen na Poljoprivredno-prehrambeni fakultet kao asistent na oblasti melioracije i uređenje zemljišta. Nakon odbrane magistarskog rada 2014. godine prelazi u zvanje višeg asistenta, da bi nakon odbrane doktorske teze 2019. godine prešao i u zvanje docenta iz oblasti pedologija, agrohemija i melioracije. Obavio nekoliko međunarodnih stručno-specijalističkih usavršavanja (SAD, Italija, Slovenija), učestvovao u istraživačkim projektima i objavio više od 30 naučnih radova. Područja interesovanja: navodnjavanje, evapotranspiracija, vodni bilans tla, suša, klimatske promjene, pametna poljoprivreda, daljinsko istraživanje i primjena bespilotnih letjelica u poljoprivredi.

Mr. Lejla Oručević

Rođena 1981. godine u Sarajevu, gdje završava Prirodnomatemički fakultet, Odsjek za hemiju, na kojem i magistrira 2013. godine. Od 2007. godine zaposlena na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu, na oblasti biohemija u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji. Do sada je objavila, kao autor ili koautor, 10 radova i jednu knjigu. Polje profesionalnog interesovanja: biohemija hrane, bioaktivne komponente u hrani, biohemija vitamina.

Emina Sijahović, M.A.

Rođena 1987. godine u Doboju. Diplomirala je 2009. godine na Odsjeku za voćarstvo i vinogradarstvo, a titulu magistra poljoprivrednih nauka, Odsjek za floristiku i pejzažno oblikovanje stekla je 2011. godine na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu. Dobitnica Zlatne značke Univerziteta u Sarajevu za najboljeg studenta drugog ciklusa studija. Radila kao kontrolor kvaliteta proizvoda u kompaniji Coca-Cola HBC d.o.o., kao agronom u kompaniji ITC d.o.o. Zenica, voditelj tima za poljoprivredu u grupaciji ASA Prevent te kao šefica Odsjeka za hortikulturu u kompaniji Gulf Real Estate doo. Asistent na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu na predmetima Ishrana biljaka i Fertilizacija voćarsko-vinogradarskih/ratarsko-povrtlarskih kultura. Objavila osam naučnih radova. Učestvovala u realizaciji dvadesetak projekata iz oblasti poljoprivrede, turizma i poduzetništva.

3.1.6.5. IZDAVAČKA DJELATNOST INSTITUTA

- Devetak, Z. 1960. Skripta za vježbe iz hemije. Šumarski fakultet. Sarajevo.
- Devetak, Z., Babić, S. i Alibalić, Š. 1975. Praktikum za vježbe iz hemije. Sarajevo.
- Hrustanović, K. 1963. Opšta i neorganska hemija. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Hrustanović, K. 1963. Organska hemija (skripta). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Resulović, H. et al. 1966. Hemijske metode ispitivanja zemljišta. Knjiga V. JDZPZ. Beograd.
- Resulović, H. et al. 1972. Metode istraživanja fizičkih svojstava zemljišta. Knjiga V. JDZPZ. Beograd.
- Resulović, H. 1972. Fizika tla (skripta za postdiplomski studij). Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Resulović, H. 1972. Pedologija. Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Savić, B. 1960. Metodi određivanja mikroelemenata u tlu i biljkama (priručnik). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Savić, B. i Šaćiragić, B. 1967. Agrohemija – Praktikum za vježbe. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Savić, B. 1972. Hemija zemljišta (skripta za postdiplomski studij iz oblasti plodnost i melioracije tla). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Savić, B. i Jekić, M. 1975. Agrohemija. Univerzitet Sarajevo.
- Vlahinić, M. et al. 1972. Metode istraživanja fizičkih svojstava zemljišta. Knjiga V. JDZPZ. Beograd.
- Vlahinić, M. i Muftić, H. 1972. Poljoprivredne melioracije i uređenje zemljišta, I dio (udžbenik). Univerzitet u Sarajevu.
- Vlahinić, M. 1975. Konzervacija tla i vode (skripta). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Vlahinić, M. 1978. Odvodnjavanje poljoprivrednih zemljišta. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Vlahinić, M. 1979. Navodnjavanje (skripta). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Jovandić, P. 1977. Adsorptivna sposobnost zemljišta (skripta za postdiplomski studij). Sarajevo.
- Jovandić, P. 1978. Kontrola plodnosti zemljišta (skripta za postdiplomski studij). Sarajevo.
- Resulović, H., Jovandić, P. i Bisić-Hajro, Dž. 1977. Mali pedološki praktikum. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Šaćiragić, B. 1978. Praktikum iz agrohemije. Sarajevo.
- Babić, S., Velagić-Habul, E., Alibalić, Š. i Čordaš, D. 1987. Praktikum iz hemije (za studente Poljoprivrednog fakulteta). Univerzitet u Sarajevu.
- Babić, S., Velagić-Habul, E., Alibalić, Š. i Čordaš, D. 1990. Praktikum iz hemije (za studente Poljoprivrednog fakulteta) – dopunjeno i prerađeno izdanje. Univerzitet u Sarajevu.
- Resulović, H. 1999. Ekološke i tehničke funkcije tla (skripta za III stepen). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Šaćiragić, B. 2000. Agrohemija. Univerzitetska knjiga. Sarajevo.
- Velagić-Habul, E., Mazalović, M., Sinanović, K., Bošnjak, I., Kovčalića, M., Penavin-Škundrić, J., Maksimović, M. i Bajramović, Đ. 2000. Praktikum iz opće hemije (za studente univerziteta u Bosni i Hercegovini: Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Mostar). Prirodnomatemički fakultet Univerziteta u Sarajevu.

- Vlahinić, M. i Hakl, Z. 2001. Odvodnjavanje poljoprivrednih zemljišta (univerzitetski udžbenik). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Resulović, H. i Čustović, H. 2002. Pedologija, Opći dio, knjiga I (univerzitetski udžbenik). Sarajevo.
- Čustović, H. i Tvica, M. 2003. Praktikum za pedološka istraživanja (za studente Poljoprivrednoprehrambenog fakulteta u Sarajevu).
- Čivić, H., Šaćiragić, B. i Elezi, Dž. 2004. Agrohemija sa ishranom biljaka (univerzitetski udžbenik). Graforad. Travnik.
- Omanović, E. 2004. Zbirka zadataka iz opće hemije sa rješenjima. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Velagić-Habul, E., Nikolić, A. i Begić-Akagić, A. 2004. Nove forme hrane na tržištu; Nova hrana i organski proizvedena hrana. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Velagić-Habul, E., Nikolić, A. and Begić-Akagić, A. 2005. New Food Forms at the Market: Novel Food and organic agricultural production. Faculty of Agriculture Sarajevo, in the scope of Tempus/PHARE JEP16140/2001. "EU Food Law – Bridge Among University and Industry".
- Resulović, H., Čustović H., i Čengić, I. 2008. Sistematika tla/zemljišta, nastanak, svojstva i plodnost (univerzitetski udžbenik). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Velagić-Habul, E., Omanović-Miklićanin, E. i Jurković, J. 2008. Praktikum iz hemije (za studente Poljoprivrednog fakulteta). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Hanić, H., Čivić, H. i Murtić, S. 2009. Osnovi ishrane biljaka s praktikumom (univerzitetski udžbenik). Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru.
- Velagić-Habul, E. 2010. Hemija hrane. Univerzitet u Sarajevu.
- Ašimović, Z., Oručević, L. 2011. Praktikum iz Biohemije. Univerzitet u Sarajevu, Poljoprivrednoprehrambeni fakultet.
- Ašimović, Z. 2011. Enzimi u analizi hrane (skripta). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet u Sarajevu i Wus Austrija.
- Velagić-Habul, E., Omanović-Miklićanin, E. 2011. Hemijska kontaminacija hrane. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Žurovec, J. 2012. Melioracije i uređenje poljoprivrednog zemljišta. Univerzitet u Sarajevu, Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Čustović, H., Kovačević, Z. i Tvica, M. 2013. Ruralna ekologija. Univerzitet u Sarajevu. Sarajevo.
- Čustović, H., Kovačević, Z. and Tvica, M. 2013. Rural ecology. University of Sarajevo. Sarajevo.
- Muminović, Š., Karić, L., Jovović, Z. i Žurovec, J. 2014. Krompir. Univerzitet u Sarajevu, Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Trkulja, V., Mitrić, S., Čivić, H., Karić, N., Ostojić, I., Mičić, N., Đurić, G., Cvetković, M., Pašalić, B., Radović, R. i Jusović, H. 2015. Integralna proizvodnja jagodastog voća. JU Poljoprivredni institut RS Banja Luka i Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Sarajevo.

- Čustović, H., Ljuša, M. i Sitaula, B. K. (urednici) 2015. Adaptacija na klimatske promjene u sektoru poljoprivrede (Vrijeme je da djelujemo odmah). Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu.
- Žurovec, J. 2016. Osnovi geodezija za agronome. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Čustović, H., Ljuša, M. and Sitaula, B. K. (editors) 2016. Adaptation to climate change in agriculture (Now is time to act). Faculty of Agricultural and Food Science University of Sarajevo.
- Omanović-Miklićanin, E., Velagić-Habul, E., Preočanin, T., Jakaša, I., Đapo, M., Sedić, D., PitaBahto, A. 2017. Fizičko-hemijske instrumentalne metode u analizi hrane i vode.
- Čivić, H., Muminović, Š., Karić, L., Drkenda, P., Čorbo, S., Avdić, J. i Škaljić, S. 2017. Osnovi biljne proizvodnje. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ured za kordinaciju projekata (PCU).
- Ašimović, Z. 2017. Uvod u metaboličku biohemiju (odabrana poglavlja). Univerzitet u Sarajevu, Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo.
- Ašimović, Z. 2017. Osnovi biohemije. Univerzitet u Sarajevu, Poljoprivredno-prehrambeni fakultet. Sarajevo
- Taletović, J., Pleho, N. i Ljuša, M. 2018. GIS u prostornom planiranju. Sarajevo.
- Vuković, D., Badnjević, A. and Omanović-Miklićanin, E. 2018. Cost Effectiveness and Increasing of Accuracy of Medical Devices In Legal Metrology System: Case Study Bosnia and Herzegovina. In: Inspection of Medical Devices For Regulatory Purposes (eds.: Badnjević, A., Cifrek, M., Magjarevic, R. and Džemić, Z.) .Springer.
- Omanović-Miklićanin, E. 2018. Food Forensics. In: Forensic Genetics; Theory and Application (eds.: Marjanović, D., Primorac, D. and Dogan, S.). International Burch University. Sarajevo.
- Maksimović, M., Omanović-Miklićanin, E. and Badnjević, A. 2019. Nanofood and Internet of Nano Things. Springer.
- Čustović, H., Ljuša, M. and Schlingloff, S. 2020. Sustainable Land Management – approaches and practices in Bosnia and Herzegovina. Sarajevo.
- Čustović, H., Ljuša, M. i Schlingloff, S. 2020. Održivo upravljanje zemljištem – pristupi i prakse u Bosni i Hercegovini. Sarajevo.
- Čustović, H. 2020. Uticaj fizičkih svojstava tla na agrohidrološki bilans u području Bune i Popova polja. Sarajevo.

3.1.7. INSTITUT ZA ZAŠTITU BILJA

Institut za zaštitu bilja i prehrambenih proizvoda bavi se podučavanjem i istraživanjem iz oblasti poljoprivrednih i biotehničkih nauka, obuhvatajući naučne discipline poput fitopatologije, entomologije, mikrobiologije, fitofarmacije i herbologije, koje se sve objedinjuju u stručnom djelovanju Instituta sa svrhom pronalaska inovativnih i aplikativnih rješenja za zaštitu poljoprivrednih kultura i pružanja podrške bosanskohercegovačkim poljoprivrednim proizvođačima.

3.1.7.1. OSNIVANJE I RAZVOJ INSTITUTA

Predmeti iz oblasti zaštite biljaka, tačnije Poljoprivredna mikrobiologija, Fitopatologija i Entomologija, bili su zastupljeni u nastavnim planovima i programima od samog osnivanja Savezne visoke škole za planinsko gazdovanje 1947. godine, koja je već godinu dana poslije preimenovana u Poljoprivredno-šumarski fakultet. U ovim prvim godinama nakon ratne pauze, intenzivno se radilo na jačanju kadrovskih kapaciteta. Zahvaljujući tome, već 1948. godine na Fakultet se zapošljava prof. dr. Ignjat Pobegajlo, 1949. godine prof. dr. Ljubica Radman, a 1952. godine prof. dr. Vladislav Vaclav – osnivači oblasti zaštite bilja na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu. Prof. dr. Ignjat Pobegajlo je na Fakultet zaposlen najprije kao asistent, a zatim biran u sva nastavna zvanja. Na predmetu Fitopatologija u zvanju redovnog profesora je radio do svoje smrti 1960. godine. Pored toga, bila mu je povjerena nastava na predmetima Mikrobiologija i Pčelarstvo. U zvanje asistenta, a kasnije u sva druga nastavna zvanja na oblasti poljoprivredne mikrobiologije se 1958. godine bira dipl. ing. Vaso Radulović, a 1960. godine Olga Huzer-Alfirević, dipl. ing.

Predmet Entomologija je u studijskoj 1947/48. i 1949/50. godini povjeren, kao honorarnom predavaču, Vladimiru Martinu. Sofija Ognjeva preuzima spomenuti predmet u školskoj 1951/52. godini kao honorarni asistent. Već 1952. godine predmet Entomologija dobiva stalnog nastavnika, Zeničanina Vladislava Vaclava, koji se iste godine bira za docenta i na Fakultetu ostaje do 1974. godine, kada se penzionise u zvanju redovnog profesora. Osnivanjem zavoda kao organizacionih jedinica Fakulteta 1958. godine, osnovan je i Zavod za zaštitu bilja, koji je kasnije prerastao u Institut za zaštitu bilja s katedrama za entomologiju i fitopatologiju i Katedrom za mikrobiologiju.

Kadrovskim jačanjem i intenziviranjem rada Instituta, uveden je predmet Fitofarmacija u akademskoj 1971/1972. godini, a nastava je povjerena prof. dr. Refiku Numiću. U 2002. godini, Institut mijenja naziv u Institut za zaštitu bilja i prehrambenih proizvoda s Katedrom za zaštitu bilja i Katedrom za mikrobiologiju poljoprivrednih proizvoda.

U 80 godina rada i djelovanja, Institut je imao niz pionira i doajena oblasti zaštite bilja koji su razvijali poljoprivrednu fitopatologiju, mikrobiologiju, entomologiju i fitofarmaciju, te svojim radom dali značajan doprinos nauci i struci u Bosni i Hercegovini, ali i šire.

3.1.7.2. PODRUČJE RADA I ZADACI INSTITUTA

Područje rada Instituta za zaštitu zdravlja bilja i prehrambenih proizvoda obuhvata nastavne aktivnosti, naučno-istraživački rad i stručnu djelatnost. Veoma široko polje djelovanja Instituta uvjetuje raznovrsne zadatke, ali se svi objedinjuju u svrhu ostvarivanja primarnog cilja, a to je transfer znanja iz oblasti zaštite biljaka. S tim u vezi, zadaci Instituta obuhvataju:

- planiranje i izvođenje nastave na dodiplomskom, diplomskom i doktorskom studiju,
- planiranje i izvođenje naučno-istraživačkih radova ili projekata,
- pružanje konsultanskih usluga i dijagnostičkog rada,
- održavanje kurseva i edukacija,
- promotivnu izdavačka djelatnost.

Kada je riječ o nastavnim aktivnostima, osnovni zadaci Instituta za zaštitu bilja i prehrambenih proizvoda su organizacija i održavanje nastave na dodiplomskom, diplomskom i doktorskom studiju, ali i pojedinačnih kurseva koji doprinose razvoju fitomedicine. Nastavne discipline instituta su: poljoprivredna fitopatologija, poljoprivredna mikrobiologija, poljoprivredna entomologija, herbologija, fitofarmacija i integralna zaštita biljaka. U okviru navedenih disciplina kreirani su predmeti sa adekvatnim sillabusima za određene nivoe studija. Od 1988. godine u okviru Instituta organizuje se magistarski studij Zaštita bilja, koji je revidiran po Bolonjskom sistemu kao diplomski master studij Fitomedicina. Osim učešća u obrazovnom procesu, Institut ima značajnu ulogu u naučno istraživačkom radu. Na Institutu se izučavaju različiti mikroorganizmi, etiologija i epidemiologija biljnih oboljenja, pojava i rasprostranjenost štetnih insekata i korova, te efikasnost djelovanja hemijskih materija na insekte, korove i patogene. Pored navedenog, posljednjih nekoliko godina intenzivno se radi na uvođenju ICT tehnologija u poljoprivredni sektor sa ciljem jačanja razvoja integralne zaštite biljaka u Bosni i Hercegovini, smanjenja upotrebe fitofarmaceutskih sredstava i zaštite životne sredine. U sklopu Laboratorije za mikrobiologiju provodi se niz istraživanja iz oblasti bioremedijacije zemljišta i voda.

Slike 3.93-94. Laboratorijske vježbe studenata

U stručnom radu i saradnji s privredom, Institut djeluje preko pružanja konsultanskih usluga, provođenja različitih laboratorijskih ispitivanja za uzorke biljnog materijala, vode i zemljišta, te identifikacije i kontrole štetnih bioloških agenasa. Isto tako, u djelokrugu rada s privrednim sektorom spada i održavanje obuka, edukacija i seminara iz oblasti zaštite biljaka.

3.1.7.3. NAUČNI I STRUČNI DOPRINOS INSTITUTA

Od samog svog osnivanja, Institut je svojim radom i djelovanjem dao značajan doprinos razvoju naučnih disciplina iz oblasti zaštite biljaka u Bosni i Hercegovini. Kako navedenu oblast karakteriše izuzetna stopa aplikativnosti u praksi, Institut je svojim radom i bogatom saradnjom s poljoprivrednim organizacijama učestvovao u uspješnom prenošenju dostignuća nauke u poljoprivrednu praksu. Kada je riječ o naučnom doprinosu, nezaobilazno je spomenuti rad doajena Instituta, poput prof. dr. Ignjata Pobegajla, prof. dr. Ljubice Radman, prof. dr. Vladislava Vaclava, prof. dr. Ante Beša, kao i prof. dr. Refika Numića i prof. dr. Husnije Festića, koji su bili prepoznati i van granica Bosne i Hercegovine. Članovi Instituta su svoje istraživačke napore usmjeravali na rješavanje aktuelnih problema u poljoprivrednom sektoru, što je u to doba uključivalo rad na identifikaciji patogena, monitoringu i mapiranju biljne bolesti, a posebno na dijagnostičkom radu i identifikaciji vektora šarke šljive. Proučavanja rasprostranjenosti, morfoloških karakteristika, ekoloških i bioloških karakteristika ekonomskih, ali i karantinskih štetnih organizama na našim područjima i s tim u vezi određivanje praga štetnosti i metoda suzbijanja te ispitivanja djelotvornosti pojedinih pripravaka sredstava za zaštitu bilja bila su veoma značajna istraživanja članova Instituta, koja su imala direktne efekte na podizanje nivoa biljne proizvodnje.

Aktuelni naučno-istraživački projekti se u oblasti fitopatologije bave molekularnom karakterizacijom biljnih virusa, u oblasti herbologije pojavom, rasprostranjenosti i alelopatskim djelovanjem ambrozije, a iz oblasti mikrobiologije bioremedijacijom i fitoremedijacijom (COST program).

Pored naučno-istraživačkog rada, Institut radi na internacionalizaciji i harmonizaciji nastavnih planova i programa u oblasti fitomedicine, kao i razvoju sistema cjeloživotnog učenja, što je posebno vidljivo kroz implementaciju TEMPUS projekta LifeADA, čije su aktivnosti rezultirale izgradnjom pčelinjaka na fakultetskom dobru na Butmiru. U sklopu navedenog pčelinjaka redovno se održavaju edukacije za privrednike. Isto tako, Institut svake tri godine održava obuku za odgovorna lica za promet fitofarmaceutskim sredstvima. Aktuelni ERASMUS+ projekt "Harmonization and innovation in PhD study programs for Plant health in Sustainable Agriculture" (HarISA) ima za cilj modernizaciju doktorskog studija iz oblasti zaštite bilja na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

Pored navedenog, stručni doprinos Instituta je i u razvoju i implementaciji modela izvještajno-prognozne službe, inicijativi za uspostavljanje strukovnih udruženja i aktivnom učešću u radu i organizaciji stručnih skupova iz oblasti zaštite bilja. Posebno se izdvaja organizacija ili suorganizacija simpozija za zaštitu zdravlja bilja.

Slike 3.95. XV Simpozij zaštite bilja

Članovi Instituta su učestvovali u brojnim nacionalnim kongresima, simpozijima iz zaštite bilja u bivšoj Jugoslaviji, često sa uvodnim referatima, i bili njihovi suorganizatori i organizatori. U svojstvu konsultanata bili su angažovani na projektima Svjetske organizacije za hranu (FAO), Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), Američke agencije za međunarodnu pomoć (USAID), Njemačke organizacije za tehničku saradnju (GTZ) i drugim.

Pošto su skoro sve aktivnosti Instituta vezane za laboratorijski rad, u poslijeratnom periodu se intenzivno radilo na izgradnji adekvatnih laboratorijskih kapaciteta, prikupljanju uzoraka, stvaranju kolekcija insekata i biljnih bolesti, kao i nabavci modernih uređaja za provođenje naučno-istraživačkog rada. Danas su u sklopu Instituta formirane dvije laboratorije:

- Laboratorija za zaštitu bilja,
- Laboratorija za mikrobiologiju.

Od osnivanja Fakulteta do danas u nastavnom procesu su učestvovali:

Fitopatologija

Nastavnici:

Dr. Ignjat Pobegajlo, redovni profesor
 Dr. Ljubica Radman, redovni profesor
 Dr. Refik Numić, redovni profesor
 Dr. Miroslav Ristanović, docent
 Dr. Amela Peljto, docent

Saradnici:

Mr. Sanja Radulović, asistent
 Mr. Jasmin Tuzović, asistent

Entomologija

Nastavnici:

Dr. Vladislav Vaclav, redovni profesor
 Dr. Jelva Batinica, redovni profesor
 Dr. Nenad Dimić, redovni profesor
 Dr. Ante Beš, redovni profesor
 Dr. Husnija Festić, redovni profesor

Saradnici:

Mr. Stojanka Borisavljević, asistent
 Mr. Snježana Govedarica-Hrnčić, asistent

Mikrobiologija

Nastavnici:

Dr. Ignjat Pobegajlo, redovni profesor
 Dr. Vaso Radulović, redovni profesor

Dr. Olga Alfirević-Hauzer, redovni profesor
 Dr. Josip Čolo, redovni profesor

Spoljni honorarni nastavnici i saradnici

Nastavnici:

Martino Vladimir, honorarni predavač, na predmetu Entomologije;
 Dr. Živojin Tešić, redovni profesor,
 angažovan na predmetu Poljoprivredna mikrobiologija;
 Dr. Milan Todorović, docent,
 angažovan na predmetu Poljoprivredna mikrobiologija;
 Dr. Julijana Grbelja, redovni profesor,
 angažovana na predmetu Poljoprivredna mikrobiologija;
 Dr. Tarik Trešić, redovni profesor,
 angažovan na predmetima Zaštita bilja i Fitopatologija;
 Dr. Elda Vitanović, redovni profesor, angažovana na predmetu Fitopatologija;
 Dr. Osman Mujezinović, redovni profesor, angažovan na predmetu Fitopatologija.

Saradnici:

Sofija Ognjeva, h. asistent entomologija

Laboranti i ostali radnici Instituta

Madžida Mučić
 Bogoslav Laća
 Senija Muhić

Obrenija Đuza
 Mirjana Božić
 Zora Mirković

Lucija Ivić
 Adela Pašić

3.1.7.5. ČLANOVI INSTITUTA S POSEBNIM DOPRINOSOM NAUCI I STRUCI

Svojim naučno-istraživačkim radom današnjoj uspješnosti Instituta za zaštitu bilja doprinijeli su sljedeći profesori: prof. dr. Ignjat Pobegajlo, prof. dr. Vladislav Vaclav, prof. dr. Ljubica Radman, prof. dr. Nenad Dimić, prof. dr. Refik Numić, emeritus, prof. dr. Husnija Festić, emeritus. Među njima teško je izdvojiti najzaslužnije, jer su svi dali veliki doprinos za razvoj Instituta. Društvo je prepoznalo doprinos pojedinaca općem napretku, te ih je posebno nagradilo:

Prof. dr. Vladislav Vaclav je rođen 1909. godine u Zenici. Diplomirao 1937. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zemunu. Doktorirao 1960. godine. Na Fakultetu je radio od 1952. do 1974. godine, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Entomologija. Odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem.

Prof. dr. Ljubica Radman je rođena 1918. godine u Miloševićima – Banja Luka. Diplomirala je 1947. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Doktorirala je 1958. godine na Sorboni (Francuska). Na Fakultetu radila od 1949. do 1988. godine, kada je penzionisana u zvanju redovnog profesora na predmetu Fitopatologija. Odlikovana Ordenom rada sa zlatnim vijencem.

Prof. dr. Refik Numić je rođen u Sarajevu 1936. godine. Diplomirao na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu 1957, magistrirao 1974. u Beogradu, a doktorirao 1970. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu. Na Fakultetu radio od 1959. do 1998. godine, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetima Fitopatologija i Fitofarmacija. Odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnom zvijezdom. U zvanje profesora emeritusa izabran je 2002. godine.

Prof. dr. Nenad Dimić je rođen 1936. godine u Sarajevu. Diplomirao 1959. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu. Magistrirao je 1966. u Beogradu, a doktorirao 1975. godine u Sarajevu. Na Fakultetu radio od 1960. do 1992. godine u zvanju redovni profesor na predmetu Entomologija. Odlikovan Ordenom rada sa zlatnim vijencem.

Prof. dr. Husnija Festić je rođen u Stocu 1934. godine. Diplomirao 1958. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu. Magistrirao 1965. godine na Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Beogradu, gdje je i odbranio svoju doktorsku disertaciju 1972. Na Fakultetu je radio od 1960. godine do 2004. godine, kada je penzionisan u zvanju redovnog profesora na predmetu Entomologija. U zvanje profesora emeritusa izabran je 2005. godine.

3.1.7.6. AKTUELNA ORGANIZACIJA I SASTAV INSTITUTA

Prema aktuelnoj organizaciji, u sklopu Instituta za zaštitu zdravlja bilja i prehrambenih proizvoda, djeluju dvije katedre: Katedra za zaštitu bilja i Katedra za mikrobiologiju.

Slike 3.96. Članovi Instituta za zaštitu bilja

Zaposlenici Katedre za zaštitu bilja:

Prof. dr. Nedžad Karić, redovni profesor
Mr. Sanel Haseljić, viši asistent

Arnela Okić, M. A., viši asistent
Fejzo Bašić, M. A., asistent

Zaposolenici Katedre za mikrobiologiju su:

Prof. dr. Saud Hamidović, vanredni profesor
Berina Imamović, M. A., asistent

Laborant

Senad Cerić

3.1.6.7. BIOGRAFIJE ČLANOVA INSTITUTA

Prof. dr. Nedžad Karić

Rođen 1970. godine u mjestu Hajvazi, općina Kalesija. Na Fakultetu radi od 1999. godine kao asistent na predmetu Entomologija sa fitofarmacijom. Doktorsku disertaciju “Činioci masovnog razmnožavanja i teritorijalne ekspanzije zlatice kukuruza (*Diabrotica virgifera virgifera* Le Conte, *Chrysomelidae*, *Coleopterae*) u Bosni i Hercegovini” uspješno brani 2008. godine, te se bira u zvanje docenta na oblasti poljoprivredna entomologija. U zvanje redovnog profesora na oblast zaštita bilja izabran je 2018. godine. Učestvovao u radu i vodio više domaćih i međunarodnih projekata iz oblasti zaštite bilja i unapređenja visokog obrazovanja. Objavio 7 recenziranih i katalogiziranih publikacija i 30 naučnih radova u domaćim i stranim časopisim.

Prof. dr. Saud Hamidović

Rođen 1967. u Novom Pazaru. Na Fakultetu radi od 2007. godine u zvanju asistenta na oblasti mikrobiologija. Doktorsku disertaciju brani 2014. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu. Biran u zvanje vanrednog profesora, te mu je povjerena nastava na predmetima: Opća mikrobiologija, Mikrobiologija u biljnoj proizvodnji, Mikrobiologija u animalnoj proizvodnji i Primjena mikroorganizama u poljoprivredi. Objavio jednu knjigu, a kao autor ili koautor objavio 35 naučnih radova u međunarodno priznatim časopisima i na međunarodno priznatim kongresima i konferencijama poljoprivrede i prehrambene industrije, od toga osam na SCI listi. Član tima u više međunarodnih i lokalnih projekata. Aktivno učestvovao na više naučno-stručnih konferencija i kongresa u užoj i široj oblasti rada.

Mr. Sanel Haseljić

Rođen 1971. godine u Gradačcu. Na Fakultetu radi od 2005. godine kao asistent na predmetu Entomologija sa fitofarmacijom. Magistarski rad brani 2009. godine i biva izabran za višeg asistenta na istom predmetu. 2011. godine upisuje doktorski studij i prijavljuje temu doktorske disertacije pod naslovom “Bioekološke karakteristike moljca paradajza (*Tuta absoluta* Povolny) u Bosni i Hercegovini i mjere suzbijanja”. Trenutno je stručni saradnik za naučno-istraživački rad. Objavio više naučnih i stručnih radova u BiH i inostranstvu. Aktivno sudjelovao na više naučno-stručnih konferencija i kongresa u užoj i široj oblasti rada.

Arnela Okić, M. A.

Rođena 1988. godine u Bihaću. Na Fakultetu radi od 2013. godine kao asistent na oblasti poljoprivredne fitopatologije. Autorica ili koautorica 15 naučnih ili stručnih radova, te koautorica dvije knjige. Učestvovala na četiri specijalistička kursa iz oblasti zaštite biljaka. Završila dva specijalistička kursa iz oblasti biljnih genetskih resursa i intelektualnog prava, te učestvovala u Erasmus+ i Basileus programima razmjene na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Aktivno učestvovala u implementaciji 8 nacionalnih i međunarodnih projekata, te bila koordinator dva nacionalna projekta iz oblasti biljne virologije. Dobitnica nagrada Federalnog ministarstva nauke, kulture i sporta za postignuti uspjeh tokom studiranja, te nagrade Univerziteta u Bihaću 2009. godine.

Berina Imamović, M. A.

Rođena 1994. godine u Sarajevu. Godine 2013. upisala je Prirodno- matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu, Odsjek za biologiju. Prvi ciklus završava 2017. godine, a 2018. godine drugi ciklus studija na Odsjeku za biologiju, čime dobiva zvanje M. A. biologije. Za uspjehe tokom studiranja dobiva nagrade Srebrna značka Univerziteta u Sarajevu za najbolje studente Univerziteta prvog i drugog ciklusa studija. Od 2019. godine zaposlena je na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu kao asistent na oblasti mikrobiologija.

Fejzo Bašić, M. A.

Rođen 1989. godine u Gacku. Prvi i drugi ciklus, po Bolonjskom sistemu, završava na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu, gdje se 2016. godine zapošljava u zvanju asistenta na oblast zaštita bilja. Učestvuje u realizaciji nastave na predmetima: Herbologija, Fitofarmacija i Poljoprivredna entomologija. Autor ili koautor 9 naučnih i stručnih radova, učesnik većeg broja konferencija u zemlji i inostranstvu. Aktivno učestvuje na implementaciji dva međunarodna projekta koja finansira EU, od toga je na ERASMUS+ Capacity Building in Higher Education projektu "Harmonization and Innovation in PhD Study Programs for Plant Health in Sustainable Agriculture, 598444-EPP-1-2018-1-HR-EPPKA2-CBH E -JP" (HarISa) angažovan kao administrator.

- 3.1.6.8. IZDAVAČKA DJELATNOST INSTITUTA
- Batinica, J. 1976. Atlas bolesti i štetnika poljoprivrednih kultura (kolektiv autora pod rukovodstvom dr. Ž. Kovačević). Zadruga štampa. Zagreb.
- Batinica, J. i Beš, A. 1976. Entomologija za ratarski odsjek (skripta). Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Beš, A., Ristanović, M. i Dimić, N. 1975. Pesticidi i njihova primjena. Posebno izdanje NIP "Zadrugar". Sarajevo.
- Festić, H. 1979. Viroze voćaka i vinove loze. NIRO "Zadrugar". Sarajevo.
- Festić, H. 1987. Šarka šljive. NIRO "Zadrugar". Sarajevo.
- Festić, H. 1996. Poljoprivredna entomologija (univerzitetska knjiga). Svjetlost. Sarajevo.
- Festić, H. 2005. Koautor edicije: Western Corn Rootworm, Ecology and Management. CABI Publishing.
- Festić, H., Đurić, S. i Ivanović, D. 1987. Priručnik za suzbijanje bolesti i štetočina voćaka. NIRO "Zadrugar".
- Festić, H., Đurić, S. i Ivanović, D. 1990. Zaštita voćaka i vinove loze. Zadrugar. Sarajevo.
- Hauzer-Alfirević, O. i Čolo, J. 1987. Mikrobiološki praktikum. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Jarak, M. i Čolo, J. 2007. Mikrobiologija zemljišta. Poljoprivredni fakultet. Novi Sad.
- Karahmet, E., Toroman, A. i Hamidović, S. 2017. Higijena i sanitacija u prehrambenoj industriji. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Univerzitet u Sarajevu.
- Karić, N. 2006. Involvement of stakeholders and developing cooperation with farmers – Building capacity for longer term. In: Integrated Pest Management for corn – a necessity or an opportunity? The case of the Western Corn Rootworm (ed. Gianluca Governatori). ERSA Italy. ISBN: 978-88-89402-25-2, pp. 70–74.
- Karić, N., Smajlović, E., Trkulja, V., Zovko, M., Slusarski, C. i Bugiani, R. 2016. Smjernice za integralnu zaštitu krastavca. Štamparija Grafomark. Laktaši. ISBN: 978-9958-560-16-3.
- Karić, N., Trkulja, V., Đikić, M., Gadžo, D. i Smajlović, E. 2016. Integralna zaštita kukuruza/smjernice. Štamparija Fojnica d.d. Fojnica. ISBN: 978-9958-616-35-8.
- Karić, N., Trkulja, V., Smajlović, E., Zovko, M., Radović, R., Slusarski, C. i Bugiani, R. 2016. Smjernice za integralnu zaštitu paradajza, paprike i patlidžana na otvorenom polju. Štamparija Grafomark. Laktaši. Veselin Masleša. Sarajevo. ISBN: 978-9958-560-22-4.
- Milenko, Š. i Peljto, A. 2005. Bezbjednost hrane – EU legislativa o reziduama pesticida i veterinarskih lijekova u hrani (dvojezična). Tehnološki fakultet Banja Luka.
- Numić, R. 1974. Fitofarmacija (fungicidi i herbicidi). Skripta. Sarajevo.
- Numić, R. 1995. Fitopatologija – opći dio. Univerzitet u Sarajevu.
- Numić, R. 1996. Fitopatologija – specijalni dio. Univerzitet u Sarajevu.
- Numić, R. 2000. Fitofarmacija. Univerzitet u Sarajevu.
- Ostojić, I., Peljto, A., Trkulja, V. i Rotim, N. 2006. Suzbijanje bolesti, štetnika i korova vinove loze (brošura). Društvo za zaštitu bilja u BiH.

- Peljto, A., Ostojić, I., Trkulja, V., Rotim, N. i Đikić, M. 2007. Suzbijanje bolesti, štetnika i korova koštičavih voćaka (brošura). Društvo za zaštitu bilja u BiH.
- Pobegajlo, I. 1929. O bolestima pčela. Beograd.
- Pobegajlo, I. 1952. Bolesti žita i njihovo suzbijanje. Seljačka knjiga. Sarajevo.
- Pobegajlo, I. 1953. Opšta poljoprivredna i šumska mikrobiologija (udžbenik). Veselin Masleša.
- Radman, Lj. 1978. Bolesti voćaka i vinove loze (udžbenik). Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Radman, Lj. 1978. Fitopatologija. Opći dio (skripta). Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Radman, Lj. 1979. Bolesti ratarskih kultura (skripta). Poljoprivredni fakultet Sarajevo.
- Radman, Lj. 1982. Fitopatologija – osnovi bolesti biljaka (udžbenik). Prosveta. Sarajevo.
- Radman, Lj. i Batinica, J. 1982. Bolesti i štetnici povrća u SRBiH. Zadrugar. Sarajevo.
- Radman, Lj. i Batinica, J. 1983. Bolesti i štetnici povrća i njihovo suzbijanje. Zadrugar. Sarajevo.
- Radman, Lj. i Batinica, J. 1986. Bolesti i štetočine žita. NIRO "Zadrugar". Sarajevo.
- Radulović, V. et al. 1966. Praktikum za mikrobiološka ispitivanja zemljišta i voda. Jugoslovensko društvo za proučavanje zemljišta. Beograd.
- Trkulja, V., Karić, N., Ostojić, I., Trešić, T., Dautbašić, M. i Mujezinović, O. 2012. Atlas karantinskih štetnih organizama. Grafomark. Laktaši. ISBN: 978-9958-560-02-6.
- Trkulja, V., Mitrić, S., Čivić, H., Karić, N., Ostojić, I., Mičić, N., Đurić, G., Cvetković, M., Pašalić, B., Radović, R. i Jusović, H. 2016. Integralna proizvodnja jagodastog voća. Grafičar promet d.o.o. Sarajevo. ISBN: 978-99938-725-5-9.
- Zovko, M., Smajlović, E., Karić, N., Tešanović, D. i Bugiani, R. 2016. Smjernice za integralnu zaštitu vinove loze. Štamparija Grafomark. Laktaši. ISBN: 978-9958-560-29-3.

3.1.8. INSTITUT ZA POLJOPRIVREDNU TEHNIKU

3.1.8.1. OSNIVANJE I RAZVOJ INSTITUTA

Institut za poljoprivrednu tehniku je osnovan 1980. godine, a rad Instituta bio je inkorporiran urad drugih organizacionih jedinica Poljoprivrednog fakulteta. Na prijedlog prof. dr. Mehmeda Lule i prof. dr. Ilije Popovića osnovan je Institut za poljoprivrednu tehniku. Inicijativu za pokretanje su podržale ostale kolege i organizacione jedinice na Poljoprivrednom fakultetu. Osnivanje Instituta za poljoprivrednu tehniku zahtijevalo je procedure u izmjenama Pravila na radu Fakulteta i Statuta te verifikaciju od Univerziteta i Ministarstva visokog obrazovanja Narodne Republike Bosne i Hercegovine. Institut za poljoprivrednu tehniku se u svom radu oslanja na naučne oblasti iz poljoprivrede, mašinstva i elektrotehnike, a ove naučne oblasti neophodne su za stvaranje sinergije koja je inkorporirana u najnovija tehničko-tehnološka dostignuća u poljoprivredi.

Slika 3.103. Ogladni poligon Butmir – laboratorija za poljoprivredne mašine

Institut za poljoprivrednu tehniku u periodu osnivanja uključivao je sljedeće katedre:

Katedra osnove mašinstva:

- Osnove mašinstva, elektrotehnike i regulacija
- Tehničko crtanje
- Osnove termodinamike

Katedra za poljoprivredne mašine:

- Mehanizacija stočarske proizvodnje
- Mehanizacija ratarske proizvodnje
- Mehanizacija voćarsko-vinogradarske proizvodnje

Pored ovih katedri u sastavu Instituta je I Laboratorija za poljoprivredne mašine na Butmiru. Nastavni kadar koji je realizovao nastavu na predmetima bio je sa Mašinskog i Poljoprivrednog fakulteta. Veza između dva fakulteta datira još iz vremena osnivanja Mašinskog fakulteta. Jedan od matičara je bio dipl. ing. Kazimir Boras, tadašnji profesor Poljoprivrednog fakulteta. Prijateljske veze i poslovna saradnja iz 60-ih godina, kada je osnovan Mašinski fakultet, prenosi se i na sadašnje generacije. U školskoj godini (2018/19) saradnja je ostvarena sa uvažanim profesorima: prof. dr. Rajfa Musemić, prof. dr. Hazim Bašić, prof. dr. Ševko Šikalo, prof. dr. Senad Kalabušić, doc. dr. Senad Huseinbegović, doc. dr. Adnan Mašić i mr. sc. Brano Vujičić.

3.1.8.2. PODRUČJE RADA I ZADACI INSTITUTA

Institut za poljoprivrednu tehniku aktivnosti provodi u Laboratoriji za poljoprivredne mašine. Laboratorija je smještena na oglednom poligonu Butmir Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (FMPVŠ) izdalo je 12. 12. 2014. godine Rješenje prema kojem se Laboratorija ovlašćuje da radi na poslovima redovnih pregleda uređaja za aplikaciju fitofarmaceutskih sredstava. Jedina smo ovlaštena laboratorija koja se bavi ovim poslovima na području Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH). U decembru 2019. godine od FMPVŠ-a dobijamo dio mašina i setova rezervnih dijelova različitih poljoprivrednih mašina, a koji su dotad bili uskladišteni na drugom mjestu. Setove različitih rezervnih dijelova koje smo dobili Laboratoriji za poljoprivredne mašine daju mogućnost pružanja usluga servisiranja poljoprivrednih proizvođača. Institut za poljoprivredne mašine s kolegama iz FMPVŠ-a radi na stalnom poboljšavanju zakonskog okvira FBiH, a koji se odnosi na poljoprivredne mašine, uređaje i alate.

Institut za poljoprivrednu tehniku djeluje i radi u tri pravca:

- edukacija studenata,
- naučno-istraživački rad,
- uslužni rad za privredu.

Slika 3.104. Nastava iz poljoprivredne mehanizacije

Uposlenicima Instituta na prvom mjestu je edukacija i obrazovanje studenata. Prelaskom na Bolonjski sistem studija na dodiplomskom i diplomskom studiju nastavno i pomoćno osoblje je angažovano na opsluživanju sljedećih nastavnih modula:

A. Dodiplomski studijski programi

- Mehanizacija u biljnoj proizvodnji – studijski programi: Voćarstvo i vinogradarstvo i Ratarstvo i povrtlarstvo,
- Mehanizacija u animalnoj proizvodnji – studijski program Animalna proizvodnja,
- Poljoprivredna mehanizacija studijski program Ekonomika agroindustrije.

B. Diplomski (master) studijski programi

- Mehanizacija u voćarstvu – studijski program Voćarstvo,
- Mehanizacija u proizvodnji cvijeća i ukrasnog bilja – studijski program Floristika i pejzažno oblikovanje,
- Mehanizacija ratarske proizvodnje – studijski program Ratarstvo,
- Mehanizacija u fitomedicini – studijski program Fitomedicina,

- Mehanizacija za proizvodnju i distribuciju stočne hrane – studijski program Hrana i ishrana,
- Primjena mehanizacije u stočarstvu – studijski program Animalna proizvodnja,
- Mehanizacija u povrtlarstvu – studijski program Povrtlarstvo,
- Precizna poljoprivreda i pametna proizvodnja hrane – studijski program Urbana poljoprivreda,
- Upravljanje klimom u urbanoj poljoprivredi pomoću informatičkih alata - studijski program Urbana poljoprivreda.

C. Doktorski studijski program

Akadska mreža profesora mehanizacije jugoistočne Evrope, čiji su članovi i naše kolege sa Instituta, učestvovala je u izradi osnova silabusa za treći ciklus studija iz oblasti poljoprivredna tehnika. Članovi Instituta učestvuju i na trećem ciklusu studija na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu, pri čemu se opslužuje šest predmeta iz oblasti poljoprivredna tehnika.

D. Edukacija studijskih grupa i farmera

Pored redovnog nastavnog procesa namijenjenog studentima, Institut učestvuje u edukacijama certificiranja poljoprivrednih savjetodavaca i odgovornih osoba za promet fitofarmaceutskih sredstava u Bosni i Hercegovini. U posljednje dvije godine realizirano je više kurseva. U prethodnom periodu održavale su se edukacije za udruženja farmera i hobiste, a redovno se odvijaju radionice i kratke obuke iz pravilne upotrebe mašina za aplikaciju fitofarmaceutskih sredstava. Institut je sudjelovao u seminarima i ekspertskim misijama za uspostavljanje okvira za “Zajednice za postizanje održive upotrebe pesticida”. Jedan od seminara je realizovan u prostorijama naše laboratorije u oktobru 2017. godine.

3.1.8.3. MATERIJALNO-TEHNIČKA OPREMLJENOST I RADNO OSOBLJE INSTITUTA

Laboratorija za poljoprivredne mašine se trenutno nalazi na oglednom poligonu Butmir na adresi Butmirska cesta 87, Ilidža. U toku rata 1992–1995, Laboratorija je spaljena i devastirana, pri čemu smo ostali i bez materijalno-tehničkih sredstava koja smo posjedovali (traktori i priključne mašine, oprema za ispitivanje poljoprivrednih mašina i sl.), a koja su se nalazila u prostorima Laboratorije. Zahvaljujući pomoći Vlade Republike Slovenije i velikom angažmanu prof. dr. Selimu Škaljiću, Laboratorija za poljoprivredne mašine je ponovno obnovljena i puštena u rad 19. 5. 2000. godine. Neprekidnim radom i zalaganjem uposlenih na Institutu, Laboratorija je postala jedan moderan centar kojim se možemo pohvaliti i široj regiji Balkana. Laboratorija se sastoji iz tri učionice, jedne radionice i dva garažna prostora, u kojima se nastava obavlja bez obzira na godišnje doba.

Od opreme koju posjedujemo možemo izdvojiti pokretnu električnu kočnicu, kojom se vrši dijagnosticiranje stanja traktorskog motora. Također, posjedujemo i tenziometrijsku opremu za mjerenje mehaničkih veličina električnim putem i opremu za testiranje fitofarmacetskih sredstava. Studentima Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta za praktičnu obuku na raspolaganju stoje tri dvoosovinska traktora, više jednoosovinskih traktora, desetine različitih priključnih oruđa, mašine za poluautomatsku proizvodnju rasada, mašine za mužu, razni električni i motorni uređaji.

Slika 3.105. Garažni proctor laboratorije za poljoprivrednu mehanizaciju

---

U dosadašnjem radu Instituta bili su zaposleni sljedeći nastavnici, saradnici
I tehničko osoblje:

Nastavnici:

Dipl. ing. Kazimir Boras, redovni profesor
Prof. dr. Mehmed Lulo, emeritus
Prof. dr. Ilija Popović, vanredni professor

Prof. dr. Borislav Gavrić, vanredni profesor
Prof. dr. Selim Škaljić, redovni profesor
Doc. dr. Nermin Rakita, docent

Saradnici:

Mr. Dragoljub Mitrović, viši asistent

Dipl. Ing. Husein Ćuk, asistent

Upravnik oglednog poligona:

Mr. Adnan Maličević

Tehničko osoblje:

Dipl. Ing. Jovica Perović, šef Laboratorije	Fahro Čenanović
Dino Mujanović, laborant	Amir Čenanović
Čazim Čenanović, laborant	Mr. Senad Kadrić
Jozo Matić, traktorista	Sead Sinanija
Dragan Matić	

Slika 3.103. Članovi Instituta za poljoprivrednu tehniku

3.1.8.4. ČLANOVI INSTITUTA S POSEBNIM DOPRINOSOM NAUCI I STRUCI

Prof. dr. Mehmed Lulo, profesor emeritus, rođen 1927. godine u Sarajevu, gdje je pohađao osnovnu, srednju školu i Poljoprivredni fakultet. Na Poljoprivredno-prehrambeni fakultet je došao 1959. godine u zvanju predavača i ostao do 2005. godine u zvanju profesor emeritus. Tokom poslovne karijere dao je veliki doprinos u edukaciji brojnih generacija studenata. Objavio je 31 naučni i stručni rad, 9 projekata, 8 studija, 11 saopćenja, 5 izvještaja, 3 knjige, bio je mentor na 17 diplomskih radova i 3 doktorske disertacije. Bio je na mnogim javnim funkcijama, od kojih se izdvajaju: predsjednik Savjeta Fakulteta, prodekan za nastavu i član Republičke konferencije Narodne tehnike. Organizovao je preko dvadeset republičkih takmičenja traktorista orača Bosne i Hercegovine. Za svoj predani rad u organizaciji Narodne tehnike, nagrađivan je bronzanom, srebrnom i zlatnom plaketom Boris Kidrič.

3.1.6.7. BIOGRAFIJE ČLANOVA INSTITUTA

Prof. dr. Selim Škaljić

Rođen 1953. godine u Sarajevu. Diplomirao i doktorirao na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu, a magistrirao na Agronomskom fakultetu u Zagrebu. Zaposlen na Poljoprivrednoprehrambenom fakultetu od 1980. godine. Nakon završetka rata, kao član IFAD tima, učestvuje u obnavljanju ratom uništene poljoprivrede, te obnavljanju ratom razorenog eksperimentalnog poligona u Butmiru. Osnivač je prvog postdiplomskog studija iz oblasti poljoprivredne tehnike i menadžmenta u Bosni i Hercegovini. Objavio je 3 knjige, 4 priručnika, 43 naučna rada, 15 stručnih radova, 14 saopćenja na konferencijama i realizovao 13 projekata, 8 studija, 6 elaborata i 10 atestiranja poljoprivrednih mašina.

Obnašao dužnosti prodekana za međunarodnu saradnju, Upravnika Instituta za poljoprivrednu tehniku, predsjednika Udruženja agronoma Federacije BiH i predsjednika Tehničkog komiteta (TC45) za standarde u poljoprivredi.

Doc. dr. Nermin Rakita

Rođen 1974. godine u Sarajevu. Na Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu u Sarajevu diplomirao je 2001. godine, gdje iste godine zasniva radni odnos. Nastavak stručnog usavršavanja započeo je na međunarodnom postdiplomskom studiju 2005. godine, iz oblasti poljoprivredna tehnika i menadžment. U zvanje višeg asistenta izabran je 2009. godine, a zvanje docenta za naučnu oblast poljoprivredna tehnika – mehanizacija u poljoprivredi stekao je 2017. godine. Nosilac je 12 različitih modula na prvom i drugom ciklusu studija iz naučne oblasti poljoprivredna tehnika. Pored navedenog, aktivan je sudionik u istraživačkim i razvojnim projektima, naučnim skupovima, konferencijama i seminarima. Do sada je učestvovao u više različitih projekata, razvoja novog proizvoda, uključujući i testiranja. Kao autor ili koautor objavio je više naučnih i stručnih radova.

3.1.8.6. IZDAVAČKA DJELATNOST INSTITUTA

- Lulo, M. i Škaljić, S. 2004. Mehanizacija poljoprivredne proizvodnje. Poljoprivredni fakultet. Sarajevo.
- Sarić, O., Škaljić, S., Handžić, R., Muratović, S., Meić, A., Čaušević, Z., Omanović, H., Sarić, Z., Križanac, S., Ribić, M. i Šerbo, M. 2005. Priručnik za farmere. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ured za koordinaciju projekata (PCU). Sarajevo.
- Omanović, H., Brka, M., Škaljić, S., Čorbo, S., Sarić, Z. i Muratović, S. 2018. Osnovi animalne proizvodnje. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Sarajevo.

3.1.9. LABORANTI FAKULTETA

Nedim Kalaba

Zdenka Vareškić

Sabiha Aganović, M.A.

Mirsada Mahmutović

Fatima Drinjak

Selvedina Muhić

Nermina Džanović

Denisa Salčin

Olgica Gmaz

Lejla Čelik

Senad Cerić

Dino Mujanović

3.2. NAUČNO-STRUČNI SKUPOVI U ORGANIZACIJI FAKULTETA

Po prirodi svog posla, nastavnici Fakulteta su još od njegovog formiranja uzimali učešća na naučnim skupovima, kongresima, simpozijima i konferencijama organizovanim kako na prostoru Jugoslavije tako i širom svijeta. Bilježi se da su profesori Fakulteta već od polovine pedesetih godina izlagali svoje radove širom Evrope, ali i na naučnim skupovima u Sjevernoj Americi, Aziji i Australiji. Komuniciranje sa naučnom i stručnom zajednicom, putem aktivnog učešća na domaćim i međunarodnim skupovima, ostalo je među najvažnijim poslovima i svih kasnijih generacija nastavnika i saradnika.

Početkom šezdesetih godina sazrijeva shvatanje da Fakultet, kao mjesto najznačajnije koncentracije poljoprivrednih stručnjaka u Bosni i Hercegovini, ima i posebnu obavezu u pogledu organizacije naučnih i stručnih skupova. U to vrijeme Fakultet i institucionalno i personalno uzima aktivno učešće u organizacijama tematskih naučnih skupova na nivou Jugoslavije i Bosne i Hercegovine. Prepoznajući svoju posebnu društvenu odgovornost u domenu permanentnog obrazovanja poljoprivrednih stručnjaka, Fakultet 1967. godine u Sarajevu organizuje prvi seminar permanentnog obrazovanja poljoprivrednih inženjera i tehničara 1967. godine. Seminar je bio općeg karaktera i na njemu su profesori i saradnici Fakulteta i gosti seminara referisali aktuelne probleme u poljoprivredi te predlagali načine njihovog prevazilaženja na bazi naučnih saznanja i dostignuća u razvijenim poljoprivrednim proizvodnjama tog doba. Nakon uspješne organizacije prvog seminara slijede organizovanja specijalističkih i seminara općeg karaktera, koji su se održavali u Tesliću, na Ilidži, Dubrovniku itd.

Od osamdesetih godina godišnji skup naučnika i poljoprivrednih stručnjaka iz Bosne i Hercegovine nalazi svoje stalno mjesto i termin – Neum, u drugoj polovini marta. Skup ubrzo prerasta u renomiran naučni skup na kojem se, svojim referatima, naučnoj i stručnoj javnosti obraćaju vodeći jugoslovenski istraživači iz oblasti poljoprivrede, prehrambenih tehnologija, agroekonomike itd. Višednevni neumski susreti stručnjaka iz prakse i istraživača gotovo redovno su rezultirali kvalitetnim zaključcima, preporukama i pozivima na akciju koje su uvažavali kako proizvođači tako i institucije sistema. Ovaj naučni skup se redovno održava u Neumu do izbijanja rata u Bosni i Hercegovini. Izuzetak je bio skup istog profila koji je u uobičajenom terminu 1991. godine održan u Tesliću. Nakon završetka rata u Bosni i Hercegovini 1992–1995, Fakultet se poslije nekoliko godina oporavka od ratnih razaranja vraća organizaciji naučno-stručnih skupova Prva poslijeratna naučno-stručna savjetovanja Fakultet organizuje u sklopu privredno-sajamske manifestacije “Dani šljive” u Gradačcu, nastavljajući na taj način uspješnu saradnju ove manifestacije i Fakulteta započetu još

u njenim prvim godinama. Fakultet u saradnji sa lokalnim općinskim vlastima i udruženjima proizvođača osmišljava i redovno organizuje stručno savjetovanje koje prati godišnju manifestaciju “Dani jagodastog voća” u Čeliću. Također, Fakultet je i organizator stručnog skupa koji se održava u okviru godišnje manifestacije “Dani jabuke” u Goraždu. Pored toga, u periodu nakon rata, kroz organizovana učešća profesora i saradnika, ime Fakulteta promovisano je i na povremenim tematskim stručnim skupovima u Bosni i Hercegovini (Bihać, Zavidovići, Bugojno i dr.). Zajedničkom inicijativom Poljoprivrednog, Šumarskog I Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Biotehničkog fakulteta Univerziteta u Bihaću organizuje se i 2003. godine u Neumu održava I simpozij poljoprivrede, veterinarstva, šumarstva i biotehnologije. Simpozij se održava i narednih godina, a Fakultet učestvuje u njegovoj organizaciji 2004. (Bihać), 2007. (Vlašić) i 2008. godine (Goražde).

Fakultet se, sa svojim naučno-stručnim skupom, uspješno vraća u Neum 2005. godine. Skup se održava i naredne, 2006. godine, nakon čega, zbog rješavanja problema oko osiguranja novog prostora za rad Fakulteta, dolazi do dvogodišnjeg prekida u njegovom održavanju. U Neumu se skup ponovo organizuje u septembru 2009. i 2010. godine, ovaj put pod nazivom Naučno-stručna konferencija poljoprivrede i prehrambene industrije, koji je od tada i stalni naziv. Konferencija je 2009. godine predstavljala jubilarno, dvadeseto, susretanje istraživača, stručnjaka iz proizvodne prakse, predstavnika javne uprave i proizvođača. Na konferenciji su, pored istraživača iz Bosne i Hercegovine, svoje radove predstavili i eminentni istraživači iz zemalja regiona.

Nakon još jedne konferencije u Neumu (2010. godine) konferencija ulazi u novu – međunarodnu fazu. Na osnovu potpisanog ugovora o saradnji s Poljoprivrednim fakultetom Ege univerziteta iz Izmir (Republika Turska), Fakultet od 2011. godine godišnju konferenciju organizuje s kolegama iz Izmir. Konferencija se održava naizmjenično, jedne (neparne) godine u Sarajevu, a naredne (parne) u Izmiru, posljednje sedmice septembra, što postaje njen ustaljeni termin. Uvažavajući dogovoreni ritam održavanja konferencije, ona je 2011, 2013, 2015, 2017. i 2019. godine održana u Sarajevu, a 2012, 2014. i 2018. godine u Izmiru. Konferencija je, uz aktivno učešće Uludağ univerziteta iz Bursi, kao trećeg organizacijskog partnera, samo za tu 2016. godinu održana u Bursi. Zajednička organizacija konferencije ne samo da ju je dodatno internacionalizovala, nego je omogućila i njeno prerastanje u redovan godišnji forum za rasprave i traženje rješenja za aktuelne probleme poljoprivrede, proizvodnje hrane, istraživanja i obrazovanja. U saradnji sa Norveškim univerzitetom za životne nauke (UMB Aas) i Turskom upravom za međunarodnu saradnju i razvoj (TIKA), Fakultet 2010. godine organizuje Prvi međunarodni simpozij ribarstva i ribolovnog turizma. Simpozij je uspješno realizovan u sali Centra za ribarstvo na Boračkom jezeru (Konjic), uz učešće eminentnih stručnjaka iz Norveške, Danske, Turske, Mađarske, Češke, Slovenije, Hrvatske, Srbije i domaćina Bosne i Hercegovine.

Slika 3.106. CASEE konferencija 2019. godine

Slika 3.107. Učesnici CASEE konferencije 2019. godine

Fakultet 2016. godine pristupa CASEE (ICA Regional Network for Central and South Eastern Europe) mreži univerziteta i fakulteta, u čijem su fokusu istraživanja i visoko obrazovanje iz domena tzv. *life sciences*. CASEE mreža organizuje svoje godišnje konferencije, a nakon redovnog učešća na nizu ovih konferencija, Fakultet je u junu 2019. godine bio domaćin jubilarne, desete CASEE konferencije.

O prepoznatljivosti Fakulteta na međunarodnim naučno-stručnim skupovima, ali i o njegovim kapacitetima da organizuje i najkrupnija događanja ove vrste govori i činjenica da je organizacija jednog od regionalno najprestižnijih naučno-stručnih skupova iz domena nauke i tehnologije hrane – Central European Congress on Food (CEEFood) povjerena Fakultetu. Naime, deseti, jubilarni CEEFood kongres Fakultet, sa svojim partnerima, organizuje u junu 2020. godine u Sarajevu. Radi se o kongresu koji se svake dvije godine organizuje pod okriljem EFFoST (The European Federation of Food Science and Technology), organizacije koja okuplja preko 130 članica i koja je evropski dio globalne IUFOST (International Union of Food Science and Technology) mreže.

3.3. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD I SARADNJA SA PRIVREDOM

Za ostvarivanje zavidnih rezultata u poljoprivrednoj proizvodnji, a i radi njenog poboljšanja položaja u odnosu na druge djelatnosti realnog sektora, neophodna je primjena savremenih naučnih, stručnih i tehničkih dostignuća. Bosna i Hercegovina je u tome oskudijevala, nekada više, ali ni danas nije na nivou koji realno ovom sektoru pripada. Kraljevina Jugoslavije je to dobro znala jer je svojim kadrovima iz Srbije i Hrvatske to nadomještala, pa je napokon 1940. godine osnovala Poljoprivredno-šumarski fakultet. Ovaj nedostatak stručne radne snage, a i mehanizacije odrazio se veoma negativno na ostvarivanje planskih zadataka.

U SFRJ Bosni i Hercegovini je bilo određeno da bude dominantno industrijska republika. I pored toga, ona je ostvarila dobre rezultate i u agrarnom sektoru, a djelimično i u prehrambenoj industriji. To se isključivo odnosi na društveni sektor, koji je imao dominantnu ulogu. Iako je taj sektor imao učešće u zemljišnim površinama od svega 12% i 2% u stočarstvu, on je davao 30% od ukupne poljoprivredne proizvodnje u BiH.

Ovaj, vjerujemo, posljednji agresorski rat na BiH je razorio njenu biološku supstancu, devastirao njena materijalna dobra, a uz to je nastala i promjena u društvenom uređenju. Socijalistički sistem je zamijenjen tržišnom ekonomijom (ekonomijom privatnog kapitala). To je bio poguban potez za poljoprivredne kombine i degradacija njihovih rezultata u okrupnjavanju posjeda, meliorisanju, tehničkoj opremljenosti, kadrovskoj osposobljenosti itd. U centar interesovanja je vraćeno privatno poljoprivredno gazdinstvo, koje je bilo anatemisano prethodnih 50 godina. Izgubljen je postojeći sortiment i pasminski sastav društvenog sektora, a time učinjen nazadak u agraru. Zemlja je ratom razorena, systemske mjere su poništile prethodni napredak kod društvenih gazdinstava i sve kreće iz početka.

U razvoju poljoprivrede i prehrambene industrije je, na svoj pripadajući način, učestvovao Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu od svog osnutka 1940. godine. Kroz svoju izuzetno važnu i široku djelatnost davao je svoj doprinos sektoru, privredi i društvenoj zajednici u cjelini. Obavljajući obrazovanje, naučnoistraživački i stručni rad, međunarodnu i domaću saradnju, on doprinosi politici razvoja, izradi studija, elaborata, programa, davanju tehnoloških, tehničkih i organizacionih rješenja, vrši kontrolu sjemenskog i sadnog materijala, izbor pasmina i selekciju u animalnoj proizvodnji, nadzire primjenu i promet zaštitnih sredstava i mineralnih đubriva, vrši ekspertize i superanalize iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije, izdaje specijalističke ateste, ispituje poljoprivredne mašine itd.

Sve ove nabrojane djelatnosti Fakultet je obavljao na svom razvojnem putu. Da bi sve to mogao obaviti što uspješnije, Republika Bosna i Hercegovina mu je stvarala neophodne uslove. Ovdje ćemo spomenuti ogledne poljoprivredne poligone: Vraca, Betanija, Gvozno kod Kalinovika i Butmir na Ilidži kod Sarajeva.

Započeti rad Fakulteta je brzo prekinuo Drugi svjetski rat, ali ga nastavlja 1947. godine kroz Saveznu visoku poljoprivrednu školu za planinsko gazdovanje u Sarajevu, koja 1948. prerasta u Poljoprivredno-šumarski fakultet u Sarajevu. Tad započinje formiranje i rad poljoprivrednih stanica, uglavnom općeg smjera, koje na određeni način postaju stručna poluga kadrovima s Fakulteta, a u kojima se započinje i prvi naučno eksperimentalni rad. Sa zadovoljstvom se može konstatovati da u ovom periodu dolazi do introdukcije savremenih sortnih kreacija voća i vinove loze, provjere u našim uslovima novog sortimenta žitarica, izgradnje nekoliko velikih, savremenih, modernih ovčarskih i govedarskih farmi, farmi svinja na području Bijeljine, Brčkog i Lijeveča polja (Banja Luka).

U tom periodu dolazi i do formiranja mašinsko-traktorskih stanica na poljoprivrednom dobru "Dr. Mujbegović" u Modriči i stalne škole za mehanizaciju u poljoprivredi. Na ovom imanju vrši se obuka traktorista na već kupljenoj licenci traktora "Ferguson", a nakon toga i obuka kadrova na rukovanju drugom mehanizacijom (kombajni). Na ekonomijama zadruga i poljoprivrednim dobrima izdvajaju se manji punktovi i na taj se način formiraju eksperimentalni poligoni, koji dobivaju ulogu ugledno-oglednih objekata.

Zahvaljujući ovoj aktivnosti, stvorila se objektivna baza na kojoj su svoj stručni rad, a ubrzo i naučni, mogli obavljati kadrovi s Fakulteta. Stvaraju se prvi poslovni ugovori između Fakulteta i privrednih subjekata u okviru agrarnog kompleksa. Fakultetski kadrovi izgrađuju projekte podizanja voćnjaka u Srpcu, farmi u Modriči i Semberiji, a izgrađuju se i prve fabrike stočne hrane.

U ovom periodu dolazi do saradnje sa Veterinarskim fakultetom i organima Jugoslovenske narodne armije oko izgradnje stajskih kapaciteta u Han-Pijesku i drugim brojnim ekonomijama u posjedima. Fakultet sa JNA, u cilju melioracije domaće pramenke, introdukuje romanovsku, teksel i virtemberšku pasminu ovaca.

Uporedo se grade ergele bosanskog brdskog konja i vrši njegovo ukrštanje sa arapskom pasminom, a uvoze se i priplodna grla austrijskih pasmina goveda i svinja. Ova aktivnost dobiva na intenzitetu podsticajnim sredstvima ne samo Vlade, nego i formiranjem posebnih fondova namijenjenih unapređenju poljoprivredne proizvodnje pod nazivima: SIF (Savezni investicioni fond), RIF (Republički investicioni fond) i OIF (Opšti investicioni fond). Istovremeno se ova sredstva dopunjavaju i značajnom količinom sredstava iz američkog tzv. Kontrapart fonda.

Ovakvi podsticaji stimulisali su formiranje posebne institucije pod nazivom Centar za unapređenje poljoprivrede Bosne i Hercegovine, koji će nakon tri godine uspješnog rada prerasti u Institut za poljoprivredna istraživanja Sarajevo, okupljajući u svoj sastav tadašnje najkvalitetnije kadrove.

Poljoprivredno-prehrambeni fakultet razvija intenzivnu saradnju sa novoformiranim Institutom za poljoprivredna istraživanja i razvoj, a sa većim poljoprivrednim dobrima i zemljoradničkim zadrugama ostvaruje veoma prisnu stručnu saradnju, koristeći i njihove kadrove u eksperimentalnom i istraživačkom radu. U ovom periodu fakultetski kadrovi rade na problemu tropasminskog križanja ovaca, koristeći najproduktivnije pasmine winterberg i Romanovsku. Na poljoprivrednom dobru "Dr. Mujbegović" fakultetski kadrovi selekcionišu slatku lupinu. U Poljoprivrednom zavodu Banja Luka se uspješno selekcionišu smiljkita i Savezna sortna komisija proglašava je posebnom sortom smiljkite pod nazivom Bosna lotus.

Slika 3.108. Stručni nadzor na zasadu jagode u Kozlovcu kod Tuzle početkom šezdesetih godina

U istom periodu klonskom selekcijom dobivaju se dvije sorte šljiva: korajka i bosanka, koje priznaje Savezna sortna komisija. Na eksperimentalnim poligonima u Hercegovini i oglednom poljoprivrednom dobru u Butmiru završavaju se eksperimentalni programi na stvaranju novih sorti graha (Butmir) i vinove loze (Hercegovina).

Posebno poglavlje u poslijeratnom radu Fakulteta predstavlja saradnja njegovih kadrova sa Naučnim društvom Bosne i Hercegovine, koje je veoma brzo preraslo u Akademiju nauka BiH, u čijem je sastavu s titulom

akademika bilo i nekoliko profesora Fakulteta (prof.dr Dušan Maksimović, prof.dr Mihovil Vlahinić i prof.dr Taib Šarić).

Može se kazati da se izdvajaju, za to vrijeme, značajna finansijska sredstva namijenjena naučnoistraživačkom radu, posebno u oblasti poljoprivredne proizvodnje, kako biljnog tako i animalnog kompleksa. U ovom periodu formiraju se institucije kao fond za naučno-istraživački rad, preko kojih se iz budžetskih sredstava finansira naučno-istraživački, a djelimično edukativni rad na Fakultetu. Ova sredstva u značajnoj mjeri povećavaju se sredstvima Američke tehničke pomoći, tzv. Kontrapart fonda, kojima kadrovi Fakulteta započinju rad na, za to vrijeme, značajnim naučnim projektima.

Ovim sredstvima uspostavlja se projekt šarke šljive virusnog oboljenja, koje je limitiralo proizvodnju najznačajnije sorte šljiva požegače. Ovaj projekt okupio je veliki broj stručnjaka sa Univerziteta, instituta, poljoprivrednih stanica i proizvodnih organizacija. Projekt je imao dugoročan karakter, jer se radom na njemu došlo do saznanja da je ovaj virus zahvatio najznačajnija šljivarska područja i smanjio godišnju proizvodnju šljive sorte požegača za preko 50.000 tona, pri čemu se i kvalitet plodova znatno smanjio.

Intenzivno se radi na istraživačkom radu i selekciji na krompiru u selekcijskim centrima na lokaciji Sarajeva, Glamoča i Sokoca, a koji su imali savremenu opremu i veoma stručne kadrove. Istovremeno, radili su se projekti na introdukciji sorti pšenice, hibrida kukuruza, te prvi istraživački projekti na kulturi soje i uljane repice.

U animalnoj proizvodnji nastavilo se sa radom na izmjeni pasminskog sastava goveda, ovaca i svinja, započetim još iz vremena okupacije Bosne i Hercegovine od strane Austro-Ugarske Monarhije. Vrijedno je spomenuti projekt oplemenjivanja domaće pramenke pasminama ovaca vinterberg, teksel i romanovska, a sa ciljem povećanja plodnosti, tjelesne težine, kvaliteta mesa i količine vune. U ovom kompleksu vrijedno je napomenuti angažman kadrova Fakulteta na poboljšanju pasminskog sastava konja uvođenjem arapskih pastuha na ergele Borike, Prnjavor i Han-Pijesak, sa ciljem poboljšanja kvaliteta našeg domaćeg brdskog bosanskog konja.

Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu je u svojoj dugoj historiji uradio veliki broj naučno-istraživačkih i stručnih projekata i tako dao značajan doprinos sektorima poljoprivredne proizvodnje i prehrambene industrije, a time i doprinos razvoju društva u cjelini.

Da bismo ovu tvrdnju potkrijepili dokazima, pobrojani su brojni projekti, kako slijedi:

- Za potrebe agrarne politike rađen je projekt “Pariteti cijena poljoprivrednih i industrijskih proizvoda” (1966–1982) i unutar poljoprivrednih proizvoda sa efektima mjera politike cijena u poljoprivredi Bosne i Hercegovine (1966–1981). Poljoprivredni fakultet u Sarajevu;

- Optimalizacija regionalnog razmještaja poljoprivrednih proizvodnji u brdsko-planinskom području Bosne i Hercegovine. SIZ za nauku BiH, Sarajevo, 1979;
- Dugoročni program razvoja poljoprivrede Republike Bosne i Hercegovine 1982–2000. godine, finansirao ga je SIZ za nauku BiH 1980;
- Istraživanje modela za rekonstrukciju individualnih gazdinstava od naturalnih u robne proizvođače. Poljoprivredni fakultet u Sarajevu – SIZ za nauku BiH, Sarajevo, 1984;
- Republika Bosna i Hercegovina je ekonomski značajno ojačala pa se i politički osamostalila i našla za potrebno da poradi na vlastitom razvoju. Kadrovi iz privrede su 1985. godine predložili, a politika podržala projektovane društvene ciljeve razvoja. Među njima, a 10. po redu, bio je projekt razvoja poljoprivrede “Društveni cilj X”, tzv. DC-X u periodu od 1986. do 1992. godine. Nositelj tog projekta je bio Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Na taj je način trebao biti napravljen krupan korak u razvoju svih segmenata poljoprivrednog sektora. Tada je išao i Društveni cilj VI. Nažalost, oni nisu u cijelosti završeni te tako nisu nastale koristi koje su trebali donijeti svojom implementacijom. Iz sredstava tih projekata nabavljena je najmodernija laboratorijska oprema za naučno-istraživački rad. Ona je bila instalirana na Poljoprivrednom, Prirodno-matematičkom i Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, te na institutima za istraživanje i razvoj u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci. U DC-X je bilo angažovano oko 500 saradnika, koji su radili u sedam tematskih oblasti i 95 projekata. Ovo je jedan od najsveobuhvatnijih i najkonstruktivnijih makroprojekata BiH, koji je okupio veliki broj naučno-istraživačkog i stručnog kadra, te osigurao opremu, koja je tog trenutka bila na vrhuncu kvaliteta i mogućnosti korištenja za najkvalitetnije tematike od poljskih ogleda do najsuptilnijih laboratorijskih istraživanja iz oblasti genetike, genetskog inženjeringa i biotehnologije.
- U jeku ratnih dešavanja u opkoljenom Sarajevu urađen je Program obnove i razvoja poljoprivrede Bosne i Hercegovine od 1994. do 1998. godine (područje 46 općina), čiji je naručilac Ministarstvo industrije i energetike BiH, Sarajevo, 1994.

Nažalost, agresorska ratna djelovanja nad BiH od 1992. do 1995. godine uništila su i totalno devalvirala rezultate istraživačkog rada, opljačkana je naša imovina, a i primjena rezultata u praksi je sasvim drugačija zbog izmijenjene vlasničke strukture u sektorima i reorganizacije institucija naučno-istraživačkog rada u Bosni i Hercegovini i njenog političkog uređenja. Nažalost, ekonomska situacija u sadašnjem trenutku ne omogućava izdvajanje značajnijih sredstava za naučno-istraživački rad, a ne postoje ni državne institucije specijalizovane za podsticaj naučno-istraživačkog rada i njegovo finansiranje. Iz budžeta se izdvajaju relativno skromna sredstva, prema mogućnostima, iz ministarstva Federacije i Kantona i finansijski podržavaju neki kratkoročni projekti, koji imaju više razvojni nego naučno-istraživački karakter.

Nakon potpisivanja Dejtonskog sporazuma, opet se krenulo sa izradom projekata, programa i drugih strateških dokumenata. Navest ćemo najvažnije:

- Study about bee-farming industry development in FB&H. AICF Washington – Faculty of Agriculture, University of Sarajevo, Sarajevo, 1996.
- Pasminska rejonizacija preživara u Federaciji Bosne i Hercegovine. Poljoprivredni fakultet Sarajevo – Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu FBiH, Sarajevo, 1998.
- Nacionalni program proizvodnje hrane u Federaciji Bosne i Hercegovine, SPFS. Organizacija Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO), Sarajevo, 1998.
- Jačanje i unapređenje postdiplomskog studija u zemljama Balkana sa naglaskom na regionalno planiranje i institucionalni razvoj ruralnih područja. TEMPUS – JEP 15015/00 (2000–2003).
- Razvoj stočarstva i ruralnog financiranja – izrada sistema monitoring i evaluacija projekta na području odabranih općina FBiH. International Fund for Agriculture Development – IFAD (2003–2004).
- Projekt Phare P96-6020-R: “Rekonstrukcija agrarnih sistema ekonomija u tranziciji. Komparativna analiza Albanije i Bosne i Hercegovine: Dijagnoza i perspektive” (Reconstruction of Agrarian Systems In Transitional Economies. Comparative Analysis Of Albania And Bosnia and Hecegovina, Diagnosis And Prospects). Dio koji se odnosio na BiH uradio je Poljoprivredno-prehrambeni fakultet 1999. godine. Rad na terenu su zajednički obavili agronomi iz Federacije BiH i RS-a.
- SEED-net (South-East European Development Network on Plant genetic resources), razvojna mreža jugoistočne Evrope za biljne genetske resurse, što predstavlja praktičnu implementaciju ideje o konzervaciji autohtonog gen-fonda, te sprečavanje genetske erozije uzrokovane odbacivanjem tradicionalnih autohtonih sorti i uvođenjem komercijalnih, te raznim drugim uticajima. Projekt obuhvata područje jugoistočne Evrope. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Sarajevo ima ulogu partnerske institucije u implementaciji s Poljoprivrednim fakultetom u Banjoj Luci, a raspodjela odgovornosti je među institucijama na entitetskom nivou.

Da bi se što bolje iskoristio prostor u ovoj monografiji, sa jedne strane, i dalo neophodno poštovanje uloženom trudu i ostvarenim rezultatima, ostali projekti će biti samo pobrojani:

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
1.	Izrada Strategije razvoja poljoprivrede u Hercegovačko-neretvanskom kantonu	2002.
2.	Strategija razvoja poljoprivrede Srednjobosanskog kantona	2002.
3.	Programske postavke za unapređenje govedarstva na području Kantona Sarajevo	2002.
4.	Edukacija o proizvodnji mlijeka i mliječnih prerađevina	2004.
5.	Edukacija o uzgoju stoke i peradi	2004.
6.	Inventory of Post-War Situation of land Resources in Bosnia and Herzegovina	2004.
7.	Ispitivanje 1 (jedne) sorte graha u oglednom polju i laboratoriji	2004.
8.	Izrada i realizacija Projekta identifikacije, sakupljanja i kolekcionisanja autohtonih sorti voćaka s područja Općine Novi Grad Sarajevo	2004.
9.	Izvedbeni projekat "Voćni rasadnik Dobrinjsko polje – Visoko"	2004.
10.	Pedološka istraživanja za potrebe izrade Karte upotrebne vrijednosti zemljišta SBK	2004.
11.	Program razvoja poljoprivrede u Hercegbosanskoj županiji	2004.
12.	Realizacija projekta "Savremena proizvodnja jagoda na području Kantona Sarajevo	2004.
13.	Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji BiH	2004.
14.	Stručna i zdravstvena kontrola rasadničarske proizvodnje	2004.
15.	Stručna kontrola proizvodnje	2004.
16.	Edukacija o hortikulturnom bilju	2005.
17.	Edukacija iz oblasti voćarstva	2005.
18.	Edukacija o plasteničkoj proizvodnji	2005.
19.	Edukacija o uzgoju ljekobilja	2005.
20.	Fizikalno-hemijske karakteristike, organoleptički i mikrobiološki kvalitet sojinog mlijeka komparirano s kravljim mlijekom	2005.
21.	Hortikulturno uređenje zelenih površina dvorišta OŠ "Behaudin Selmanović" i OŠ "Avdo Smajlović"	2005.
22.	Ispitivanje 2 (dvije) sorte graha u oglednom polju i laboratoriju	2005.
23.	Ispitivanje proširenosti Erwinia amylovora, uzročnika bakterijalne plamenjače jabučastih vrsta voćaka	2005.
24.	Istraživanje zlatice kukuruza (Diabrotica virigifera virigifera Le Conte) na području Federacije BiH	2005.
25.	Izrada izvještaja "Zemljišni pokrivač i korištenje zemljišta za područje sliva rijeke Vrbas"	2005.
26.	Izrada studije "Zasnivanje intoduckionog voćarskog centra na području Općine Srebrenik za potrebe Voćnog rasadnika"	2005.
27.	Klonska selekcija sorte žilavke na području hercegovačkog rejona	2005.
28.	Kontrola kvaliteta sjemena poljoprivrednog bilja	2005.
29.	Modernizacija tehnologije rasadničke proizvodnje	2005.

	NAZIV PROJEKTA	Godina
30.	Novel and local feed components for rainbow trout	2005.
31.	Proizvodnja i kvalitet kaurme	2005.
32.	Racionalizacija proizvodnje industrijskog krastavca	2005.
33.	Razvoj novih hemiluminiscentnih i elektrohemijskih biosenzora u ispitivanju prehrambenih proizvoda, određivanjem biogenih amina kao indikatora svježine hrane, glutamata kao korektiva okusa i neurotransmitera, određivanje nitrata, nitrita, fosfata kao aditiva u konzerviranoj hrani i poluproizvodima	2005.
34.	Sadržaj fenola i indeks posmeđenja tokom sazrijevanja i čuvanja autohtonih i savremenih kultivara jabuka	2005.
35.	Skrepi analiza i uticaj na kvalitet i količinu mlijeka	2005.
36.	Stručna kontrola proizvodnje	2005.
37.	Stručna kontrola rasadničke proizvodnje	2005.
38.	Stručna pomoć i unapređenje proizvodnje mliječnog namaza i sira	2005.
39.	Sustainable selection program for salmonid strains of the river Neretva	2005.
40.	Developing a Joint -MS Program in Agribusiness Economics and Marketing	2006.
41.	Ispitivanje 3 (tri) sorte graha u oglednom polju i laboratoriji	2006.
42.	Istraživanje zlatice kukuruza (<i>Diabrotica virgifera virgifera</i> Le Conte) na području Federacije BiH	2006.
43.	Izrada pedološke studije Popova polja	2006.
44.	Izrada skripte za breskvu i trešnju	2006.
45.	Obuka i edukacija u proizvodnji povrća na otvorenom polju	2006.
46.	Program ekonomskog i tehnološkog razvitka proizvodnje i prerade šljive	2006.
47.	Projekt hortikulturnog uređenja zelenih površina OŠ "Dobroševići", OŠ "Umihana Čuvidina", OŠ "Osman Nakas"	2006.
48.	Razvoj privatnog sektora na lokalnom i regionalnom nivou s fokusom na tržište hrane	2006.
49.	Senzorna ocjena prijavljenih prehrambenih proizvoda	2006.
50.	Stručna kontrola proizvodnje	2006.
51.	Stručna kontrola rasadničke proizvodnje	2006.
52.	Istraživanje prisustva i monitoring uzročnika najznačajnijih karantenskih bolesti krumpira, kod registriranih proizvođača sjemenskog krumpira na području FBiH	2007.
53.	Analiza plodnosti zemljišta	2007.
54.	Dosadašnja poljoprivredna politika i njen budući uticaj na razvoj sektora hrane FBiH	2007.
55.	Ekonomika primarne poljoprivredne proizvodnje i mjere agrarne politike u Federaciji BiH	2007.
56.	Explore traditional potato vulture areas	2007.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
57.	GIS and remote sensing for mapping and monitoring in forestry and agriculture	2007.
58.	Hortikulturno uređenje zelenih površina za dvije osnovne škole na području Općine Novi Grad Sarajevo	2007.
59.	Identifikacija i evidencija brojnog stanja autohtonih pasmina goveda i konja Bosne i Hercegovine	2007.
60.	Implementation of CLC2006 in the West Balkan Countries	2007.
61.	Introdukcija novih genotipova krošnjastog voća na području Federacije Bosne i Hercegovine	2007.
62.	Inventoryng, collecting and providing of access to flax and hemp genetic resourcess in the region of Southeast Europe	2007.
63.	Ispitivanje 1 (jedne) sorte bijelog luka u oglednom polju i laboratoriju	2007.
64.	Ispitivanje 1 (jedne) sorte graha u oglednom polju i laboratoriji	2007.
65.	Istraživanje prisustva i monitoring bakterijalne plamenjače jabučastih voćnih vrsta u registrovanim rasadnicima na području Federacije Bosne i Hercegovine	2007.
66.	Istraživanje prisustva i monitoring bakterijalne plamenjače jabučastih voćnih vrsta u registrovanim rasadnicima na području FBiH	2007.
67.	Klonska selekcija sorte žilavke na području hercegovačkog rejona	2007.
68.	Konsultantske usluge	2007.
69.	Kontrola kvaliteta i higijenskog monitoringa	2007.
70.	Kontrola kvaliteta sjemena poljoprivrednog bilja	2007.
71.	Marchigiana Cattle Breed in the Western Balcans	2007.
72.	Mogućnost upotrebe prirodnih populacija koprive u organskoj proizvodnji	2007.
73.	Novel and local feed components for rainbow trout	2007.
74.	Novel and local feed components for rainbow trout	2007.
75.	Organska poljoprivreda instrument održivosti ruralnih prostora	2007.
76.	Plant health and genetic resources in SEE	2007.
77.	Praktična obuka o proizvodnji kornišona na solaniju i paprike na otvorenom	2007.
78.	Projekt hortikulturnog uređenja zelenih površina za dvije osnovne škole na području Općine Novi Grad Sarajevo	2007.
79.	Razvoj kurikulumuma i publikacija univerzitetskog udžbenika na temu Ekološka poljoprivreda	2007.
80.	Razvoj ovčarstva u funkciji unapređenja proizvodnje autohtonih sireva i mesa	2007.
81.	Razvoj ovčarstva u funkciji unapređenja autohtonih sireva i mesa	2007.
82.	Razvoj voćarstva i uvođenje novih genotipova krošnjastog voća na području FBiH	2007.
83.	Razvoj voćarstva uvođenjem novih genotipova krošnjastog voća na području Federacije BiH	2007.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
84.	Razvoj voćarstva uvođenjem novih genotipova maline i jagode na području Federacije BiH	2007.
85.	South Eastern European Maize Local Landraces	2007.
86.	Stajsko đubrivo kao mogući zagađivač okoliša	2007.
87.	Strengthening services to fishing and Farming enterprises - Marchigiana Cattle Breed in Western Balkans	2007.
88.	Stručna kontrola rasadničke proizvodnje	2007.
89.	Student Field School on Integrated Pest Management for WCR	2007.
90.	Studija upravljanja prirodnim resursima i ekosistemima na području Livanjskog polja u cilju održivog razvoja	2007.
91.	Survey of autochthonous apple populations in the area of SEE	2007.
92.	Survey of autochthonous Prunus domestica in the SEE countries with regard on inventory, collecting, identification and description	2007.
93.	Sustainable selection program for salmonid strains of the river Neretva	2007.
94.	Transfer za zaštitu okoliša od značaja za Federaciju Bosne i Hercegovine	2007.
95.	Uređenje zemljišta na eksperimentalnom poligonu Butmir	2007.
96.	Uređivanje, rasprostranjenost i prijedlog mjera suzbijanja ambrozije na području FBiH	2007.
97.	Utvrđivanje rasprostranjenosti i prijedlog mjera suzbijanja ambrozije na području FBiH	2007.
98.	Uvođenje integriranog sistema prema ISO 9001:2000 i HACCP – Zahtjevi za organizacije u prehrambenom lancu	2007.
99.	Certifikacija poljoprivredne mehanizacije	2008.
100.	Classification of European Biomass Potential for Bioenergy Using Terrestrial and Earth Observations	2008.
101.	Definisanje tehnologije i ekonomičnosti proizvodnje ovčije stelje, senzorne metode za utvrđivanje kvalitete, te mikroorganizama i teških metala u autohtonom mesnom proizvodu	2008.
102.	Doprinos standardizaciji kvaliteta kaduljinog meda s područja Hercegovine	2008.
103.	Ekonomika primarne poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH – II dio	2008.
104.	Genetska i pomološka varijabilnost autohtonog genofonda jabuke u BiH	2008.
105.	GIS and remote sensing for mapping and monitoring in forestry and agriculture (for 2008)	2008.
106.	Identifikacija ukupnog sadržaja kalcija, magnezija, kalija, natrija i njihovih specija u sedimentima Prokoškog jezera kao indikatora zagađenja	2008.
107.	Improving nutritional quality and safety of food and fodder crops in South Eastern Europe (SEE) countries	2008.
108.	Ispitivanje (jedne) sorte graha u oglednom polju i laboratoriji	2008.
109.	Ispitivanje 1 (jedne) sorte bijelog luka u oglednom polju i laboratoriju	2008.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
110.	Istraživački projekat procesa i ekonomičnosti proizvodnje autohtone ovčije stelje sa osnovnim parametrima kvaliteta	2008.
111.	Izgradnja hladnjače tipa NA, CA-ULO za skladištenje jabučastih i jagodastih vrsta voćaka, sa cjelokupnom linijom za sortiranje jabuke i preradu smrznute maline	2008.
112.	Izrada i implementacija projekta razvoja integralne proizvodnje voća na području Brčko distrikta BiH	2008.
113.	Izrada projekta hortikulturnog uređenja zelenih površina predškolske ustanove vrtića "Labudovi"	2008.
114.	Izrada projekta unapređenja i povećanja mliječnosti krava kroz unapređenje proizvodnje kabaste stočne hrane	2008.
115.	Izrada ribarsko-privredne osnove za ribolovačko područje Brčko distrikta BiH	2008.
116.	Izrada ribolovne osnove područja Srednjobosanskog kantona	2008.
117.	Modeli primjene poliplodije kod jednogodišnjih cvjetnih kultura u pejzažnoj arhitekturi	2008.
118.	Mogućnost rekultivacije odlagališta pepela i šljake	2008.
119.	Novel and local feed components for rainbow trout	2008.
120.	Očuvanje poljoprivrednih genetskih resursa u Federaciji BiH	2008.
121.	Određivanje holesterola i triglicerida u serumu autohtone pramenke dubokog soja	2008.
122.	Operativni program razvoja govedarstva u FBiH	2008.
123.	Operativni program razvoja voćarstva u FBiH	2008.
124.	Organizovanje seminara za proizvođače hrane o ISO standardima i HACCP	2008.
125.	Poljoprivredna politika i njen budući uticaj na razvoj sektora hrane FBiH – II dio	2008.
126.	Primjena molekularnih markera u rasadničarskoj proizvodnji	2008.
127.	Primjena različitih modela ishrane u integralnoj proizvodnji jabuke sa ciljem zaštite zdravlja potrošača i životne sredine	2008.
128.	Proučavanje genetskih resursa u vinogradarstvu na području Hercegovine	2008.
129.	Provođenje procedure za dobijanje oznake izvornosti ili geografskog porijekla za livanjski sir i izrada priručnika	2008.
130.	Provođenje procedure za dobijanje oznake izvornosti ili geografskog porijekla za visočku pečenicu i recenzija priručnika	2008.
131.	Publikacija univerzitetskog udžbenika "Ekološki sistemi poljoprivredne proizvodnje"	2008.
132.	Razvoj ovčarstva u funkciji unapređenja proizvodnje autohtonih sireva i mesa	2008.
133.	Razvoj ovčarstva u funkciji unapređenja proizvodnje autohtonih sireva i mesa u FBiH – II dio	2008.
134.	Reorientation of Academic Education in Agriculture in SE Europe – Curriculum Development in Animal Breeding and Animal Husbandry	2008.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
135.	Selekcija i kolekcionisanje autohtonih genotipova šljive u cilju očuvanja voćnog geofonda u FBiH	2008.
136.	Standardisation of Technology and Chemical, Physical and Microbiological Quality Characteristics of Autochthonous White Pickled (Travnički) and Hard (Livanjski) Cheese in B&H	2008.
137.	Stanje i razvojne perspektive industrije mlijeka u BiH	2008.
138.	Struktura obroka u zavisnosti od nivoa izlučenog azota (N) u hranidbi laktirajućih krava	2008.
139.	Unapređenje tehnologije uzgoja kornišona uz očuvanje čovjekove okoline	2008.
140.	Senzorna ocjena prijavljenih proizvoda	2008.
141.	Antioksidativna aktivnost i stabilnost fenolnih materija u voću i povrću i njihovim prerađevinama	2009.
142.	Characterization of apple local varieties (<i>Malus x domestica</i> Borkh.) from South East European region	2009.
143.	Collecting local landraces of maize and cereals (wheat, barley, rye, oat, millet and buckwheat) in South Eastern Europe	2009.
144.	Collection and field evaluation of local plum (<i>Prunus domestica</i>) genetic resources from South East European network	2009.
145.	Collection, characterization, and regeneration of local kale (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i>) population germplasm from eastern coast region for their conservation in gene banks	2009.
146.	Degree Development Structure (DDS) – Magistarski studij Analiza hrane	2009.
147.	Exploring SEEDNet area and collecting potato genetic resources	2009.
148.	Genetic Structure of Dalmatian Sage (<i>Salvia officinalis</i> L.) Populations: A Model for a Collaborative Research on MAP Genetic Resources	2009.
149.	Genetička karakterizacija pitomog kestena u Bosni i Hercegovini	2009.
150.	GIS and remote sensing for mapping and monitoring in forestry and agriculture (for 2009)	2009.
151.	Identification, characterization and conservation of old and autochthonous vine varieties in Eastern European countries	2009.
152.	Identifikacija autohtonih kvasaca iz vinograda žilavke i blatine na području Dubravske visoravni	2009.
153.	Integralna proizvodnja grožđa u cilju zaštite okoliša	2009.
154.	Inventorying and collecting of indigenous onion (<i>Allium cepa</i> L.) and leek (<i>Allium porrum</i> L.) germplasm for further ex-situ conservation	2009.
155.	Ispitivanje sadržaja teških metala u duhanskim zemljištima i duhanima u Bosni i Hercegovini	2009.
156.	Izrada i implementacija projekta unapređenja i povećanja mliječnosti krava kroz unapređenje proizvodnje – Lot 1 i Izrada i implementacijaprojekta poboljšanja genetskog potencijala – Lot 2	2009.
157.	Izrada projekta hortikulturnog uređenja zelenih površina predškolske ustanove vrtića “Dunje” na području općine Novi Grad Sarajevo	2009.
158.	Izrada tehnološko-investicionog projekta komercijalnog ribnjaka Rudo	2009.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
159.	Jačanje kapaciteta edukacijskog kompleksa Butmir u svrhu poboljšanja realizacije praktičnog dijela nastavnog plana ustanovljenog Bolonjskim procesom	2009.
160.	Jačanje kapaciteta oglednog poligona za egzaktno praćenje novointrodotivovanih vrsta i sorti voćaka, njihovu kombinaciju sa autohtonim genotipovima, te stručno usavršavanje i kvalitetnije pružanje usluga farmerima iz oblasti voćarstva	2009.
161.	Kompostiranje slame, stajskog gnoja i biljnih ostataka s farne u cilju proizvodnje supstrata i zaštite čovjekove okoline	2009.
162.	Kvalitativna svojstva heljde pri različitim tehnologijama uzgoja	2009.
163.	NATO Trust Fund (NTF) Programme	2009.
164.	Održivo upravljanje poljoprivrednim resursima na području Općine Novi Grad Sarajevo	2009.
165.	Pilot-akcije za integralni ruralni razvoj i revitalizaciju teritorije u Bosni i Hercegovini	2009.
166.	Poboljšanje proizvodnje u uzgoju komercijalnih i endemičkih vrsta ribe	2009.
167.	Program uređenja zemljišta na lokalitetu Gornji Butmir	2009.
168.	Razvoj integralne proizvodnje voća i povrća (III faza) – Lot 1	2009.
169.	Uticao jabuke na antioksidativni status ljudskog organizma	2009.
170.	Brendiranje pojedinih mjesta, događaja i proizvoda u svrhu jačanja turističke ponude	2010.
171.	Characterisation and tracking the origin of specific features of traditional cheeses in Western Balkans Region– RegTraC	2010.
172.	Dosadašnja poljoprivredna politika i njen budući uticao na razvoj sektora hrane u Federaciji BiH – III dio	2010.
173.	Dosadašnja poljoprivredna politika i njen budući uticao na razvoj sektora hrane u Federaciji BiH	2010.
174.	Ekonomika primarne poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH	2010.
175.	Ekonomika primarne poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH – III dio	2010.
176.	Genetička identifikacija i agronomsko-tehnološka evaluacija autohtone populacije šljive požegače u FBiH u funkciji očuvanja i korištenja biljnih genetskih resursa	2010.
177.	Izrada karte upotrebne vrijednosti zemljišta na području Zeničko-dobojskog kantona	2010.
178.	Izrada lovno-gospodarske osnove za LU “Sarajevo”	2010.
179.	Izrada projekta “Zasnivanje rasadnika kontinentalnih vrsta voćaka i plantažnih zasada jednogodišnjih sorti maline na lokalitetu Borci, općina Konjic”	2010.
180.	Izrada publikacija iz oblasti načela i argumentacije integralne proizvodnje voća i knjiga evidencije u cilju smanjenja primjene pesticida i očuvanja životne okoline na području BiH	2010.
181.	Izrada ribarsko-gospodarske osnove za područje općine Kladanj	2010.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
182.	Izrada ribarsko-gospodarske osnove za ribolovno područje općine Cazin	2010.
183.	Izrada tehničko-tehnološkog projekta komercijalnog ribogojilišta Rudo	2010.
184.	Izvođenje terenskih istraživanja, uzimanje uzoraka i utvrđivanje fizičkih svojstava tla	2010.
185.	Kvalitet maslinovog ulja autohtonih sorti masline s područja Hercegovačko-neretvanskog kantona	2010.
186.	Manufacture of Traditional B&H Cheeses With Selected Indigenous Bacterial Cultures and Tehnological Parameters as Basis for Industrial Production	2010.
187.	Mogućnost zaštite preradevina od voća kao proizvoda od tradicionalnog ugleda	2010.
188.	Novalacija studije "Upotrebna vrijednost zemljišta"	2010.
189.	Očuvanje biodiverziteta autohtonog genofonda jabuke u BiH	2010.
190.	Potpoma očuvanju genoma autohtonih biljaka i životinja	2010.
191.	Primjena integralne proizvodnje grožđa u cilju zaštite okoliša na području Hercegovine	2010.
192.	Program edukacije stanovništva u cilju iskorištavanja bioloških resursa za razvoj turizma	2010.
193.	Razvoj ovčarstva u funkciji unapređenja proizvodnje autohtonih sireva i mesa	2010.
194.	Regeneracija sjemena ratarskih i povrtlarskih kultura prikupljenih u gen-banci FBiH	2010.
195.	Reklamiranje FDS-a tokom obilježavanja 70 godina postojanja Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta	2010.
196.	Reklamne usluge tokom XXI naučno-stručne konferencije PPF-a	2010.
197.	Teoretska i praktična nastava iz oblasti plasteničke proizvodnje i oblasti pčelarstva, izrada brošura i certifikata LOT 1	2010.
198.	Teoretska i praktična nastava iz oblasti voćarstva, jagodičarstva, voća i visokostablašica, izrada brošura i certifikata	2010.
199.	Dosadašnja poljoprivredna politika i njen budući uticaj na razvoj sektora hrane u Federaciji BiH – III dio	2011.
200.	Edukacija iz raznih oblasti poljoprivredne proizvodnje	2011.
201.	Ekonomika primarne poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH – III dio	2011.
202.	Evolution of fruit genetic resources in Bosnia-Herzegovina with the aim of sustainable, commercial utilization	2011.
203.	Izrada Elaborata o zaštiti zemljišta na području općine Kakanj	2011.
204.	Izrada projekta "Modeli razvoja ovčarstva na području općine Konjic"	2011.
205.	Izrada ribarske osnove na području Zeničko-dobojskog kantona	2011.
206.	Izrada ribarske osnove za dio ribolovnog područja – ribolovna zona općine Konjic	2011.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
207.	Izrada ribarsko-gospodarske osnove za ribolovno područje općine Ključ	2011.
208.	Izrada "Studije mogućnosti sakupljanja, uzgoja i prerade različitih vrsta jagodastog voća i šumskog bilja na području opštine Bosanski Petrovac"	2011.
209.	Izrada Studije i Karte upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Gradačac	2011.
210.	Izrada tehničko-tehnološkog projekta "Zasnivanje zasada šljive na lokalitetu Spiljani, općina Konjic"	2011.
211.	Lamb and sheep dairy products with enhanced level of omega 3 fatty acids	2011.
212.	Mineral improved food and feed crops for human and animal health	2011.
213.	Preparation of sector analyses for IPARD	2011.
214.	Razvoj ovčarstva u funkciji unapređenja proizvodnje autohtonih sireva i mesa	2011.
215.	Sakupljanje, kolekcionisanje i evaluacija autohtonih hortikulturnih biljaka u BiH u cilju zaštite flore i faune	2011.
216.	Strengthening and Harmonisation of the BiH Agriculture and Rural Sectors Information Systems	2011.
217.	The use of natural zeolite for the treatment of farm slurry and as fertilizer carrier	2011.
218.	Zaštita i valorizacija poljoprivrednih tradicionalnih proizvoda od vrijednosti za Hercegovinu	2011.
219.	Agricultural Adaptation to Climate Change – Networking, Education, Research and Extension in the West Balkans	2012.
220.	Analiza uzoraka tla	2012.
221.	Antioxidant Activity And Stability of Bioactive Components During Processing Of Certain Raw Materials Of Plant Origin In Bosnia And Herzegovina	2012.
222.	Dinamika prelaska pojedinih isparljivih komponenti u toku destilacije šljivovice	2012.
223.	Education of Teachers in the field of Ecological food Production and Management	2012.
224.	Edukacija u oblasti poljoprivredne proizvodnje	2012.
225.	Genetska varijabilnost autohtonog sortimenta jabuke u istočnoj Bosni	2012.
226.	Izrada investicionog programa "Proizvodnja konzumnog šarana u ribogojilištu Nemo-Orašje"	2012.
227.	Izrada Studije i Karte upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Kalesija	2012.
228.	Izrada Studije upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Živinice	2012.
229.	Pomoć bibliotekama visokoobrazovnih institucija u osiguranju dostupnosti udžbenika osnovne studentske literature za studentske programe	2012.
230.	SEAMED: Strengthening Education, Applied Research, and Marine development in West-Balkan	2012.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
231.	Studija i Karta upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Gračanica	2012.
232.	Trail of new berry varieties using different production technologies in Bosnia and Herzegovina	2012.
233.	Trial of new berry and walnut varieties using different production technologies in Bosnia and Herzegovina	2012.
234.	Trial of new berry varieties using different production technologies in Bosnia and Herzegovina	2012.
235.	Uticaj hidrološkog režima na mineralizaciju i mogućnost remedijacije tresetišta Livanjskog polja	2012.
236.	Završetak radova izgradnje laboratorije za ishranu životinja	2012.
237.	Agricultural Adaptation to Climate Change – Networking, Education, Research and Extension in the West Balkans	2013.
238.	Applying ICT to Bosnia and Herzegovinas agricultural sector to improve integrated pest management (IPM)	2013.
239.	Biljni genetski resursi u poljoprivredi Federacije Bosne i Hercegovine	2013.
240.	Increase agricultural sector competitiveness	2013.
241.	Increase agricultural sector competitiveness	2013.
242.	Izrada projektno-tehničke dokumentacija za hortikulturno uređenje vodozaštitne zone i aktivnosti na sanaciji i obnovi postojećih aleja, te projekat nove aleje Ilidža –Vrelo Bosne	2013.
243.	Jačanje kapaciteta intro centra jagodastog voća u okviru oglednog poligona Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Sarajevo	2013.
244.	Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji BiH	2013.
245.	Supervizija drvenastog i bobičastog voća na prosječnom broju uzoraka sa obzirom na broj, grupu i vrstu	2013.
246.	Voćarska rejonizacija u Federaciji Bosne i Hercegovine	2013.
247.	Agricultural Adaptation to Climate Change – Networking, Education, Research and Extension in the West Balkans	2013.
248.	Izrada projekta višenamjenskog vrednovanja, korištenja i zaštite zemljišta i izrada Karte upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Sapna	2014.
249.	Izrada projekta višenamjenskog vrednovanja, korištenja, zaštite zemljišta i izrada Karte upotrebne vrijednosti zemljišta za prostor općine Banovići	2014.
250.	Izrada projekta višenamjenskog vrednovanja, korištenja, zaštite zemljišta i izrade Karte upotrebne vrijednosti zemljišta za prostor općine Kladanj	2014.
251.	Kontrola hranidbeno-zdravstvene ispravnosti koncentratne hrane u ishrani preživara	2014.
252.	Training and regular activities for Demo Plots of Berry Fruits for 2014	2014.
253.	Uvođenje ICT tehnologije u poljoprivredni sektor BiH sa ciljem unapređenja integralne zaštite bilja (IPM)	2014.
254.	DNA analysis of old apple cultivar in Norway	2015.
255.	Inclusive and Sustainable Economic Development	2015.

R.br.	NAZIV PROJEKTA	Godina
256.	New Norwegian Pear Cultivars-Increased Volume And The Consumers Preference Of New Norwegian Breed Cultivars	2015.
257.	Programi za pripremu projekata i potencijalnih kandidata za sredstva iz fonda EU – FP7	2015.
258.	Proizvodnja povrća na otvorenom i zatvorenom prostoru u cilju samoodrživog razvoja	2015.
259.	Studija upotrebne vrijednosti zemljišta za područje Grada Tuzla	2015.
260.	Training and regular activities for Demo Plots of Berry Fruits for 2015	2015.
261.	Utjecaj dijalize, veličine i oblika nanočestica zlata na citotoksičnost i ćel. unos	2015.
262.	Improving innovation capacities of private and public actors for sustainable and profitable Recycling of LIVESTOCK WASTE	2018.
263.	Pedološka istraživanja za potrebe izrade bonitetne karte	2016.
264.	Programi za pripremu projekata i potencijalnih kandidata za sredstva iz fonda H2020	2016.
265.	Decision Support for Mainstreaming and Scaling up of Sustainable Land Management	2017.
266.	Increased Volume of Norwegian grown plums for the fresh fruit market	2018.
267.	Izrada projekta višenamjenskog vrednovanja korištenja i zaštite zemljišta i izrade karte upotrebne vrijednosti zemljišta	2017.
268.	Izrada Revizije ribarske osnove za ribolovnu zonu općine Konjic	2016.
269.	Next destinations Balkans: Agricultural landscapes development	2018.
270.	Potencijal upotrebe domaćih sorti raštike u fitoremedijaciji tala na području Kantona Sarajevo	2017.
271.	Primjena bioregulatora u savremenoj proizvodnji i skladištenju jabučastog voća	2018.
272.	Analiza sadržaja teških metala iz uzoraka tla i uzoraka biljnog materijala	2018.
273.	Decision Support for Mainstreaming and Scaling up of Sustainable Land Management-DS-SLM	2018.
274.	Production of CORINE Land Cover for the 2018 reference year (CLC 2018) for Denmark, Latvia, Switzerland and the West Balkan countries	2018.
275.	Izrada Revizije ribarske osnove ribolovne zone na području općine Kupres	2018.
276.	Izrada Revizije ribarske osnove za ribolovnu zonu općine Bosanska Krupa	2018.
277.	Izrada Revizije ribarske osnove za ribolovnu zonu općine Ključ	2018.

Fakultetski kadrovi obnavljaju opremaju laboratorije i eksperimentalni poligon najsavremenijom opremom specifične namjene u oblasti biljnog i animalnog kompleksa i prehrambene industrije. Nosioci su međunarodnih istraživačkih projekata, koji tretiraju očuvanje gen-fonda autohtonih biljaka na području Balkana te šire postojeću saradnju s fakultetima u zemlji i inostranstvu na obostrano zadovoljstvo i koristi koje iz toga proizlaze. Iz navedenih podataka, 80 godina postojanja Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta je prošlo uz intenzivan obrazovni i stručno-naučni rad te nesebično zalaganje zaposlenih za što kvalitetnije obavljanje poslova iz djelokruga svoje društveno važne uloge. Kolektiv sa svojim menadžmentom predano radi i stvara još bolju poziciju za još intenzivniji i konstruktivniji rad u narednom periodu.

Fakultet već više od četiri decenije organizuje permanentno obrazovanje stručnjaka iz privrede i sa Univerziteta, gdje se u višednevnoj prezentaciji najnovijih istraživanja i konstruktivnoj raspravi podiže ukupan nivo znanja kadrova sa Univerziteta i iz privrede. Poljoprivredno-prehrambeni fakultet u Sarajevu je tokom proteklog perioda imao plodnu, široku i zapaženu saradnju s privrednim subjektima, institucijama iz oblasti poljoprivrede, nauke, obrazovanja, javnog sektora od značaja za razvoj sektora poljoprivrede.

Ostvareni rezultati rada u prethodnom periodu predstavljaju dobru podlogu za realan optimizam da će Fakultet u narednom periodu nastaviti svoju plodnu djelatnost i u godinama koje slijede.

3.4. OGLEDNA DOBRA, POLIGONI I CENTRI FAKULTETA

Prvo fakultetsko ogledno poljoprivredno dobro u površini od oko 150 ha bilo je formirano u prigradskom naselju Vraca. Ova lokacija je bila dosta povoljna jer se nalazila na oko 1,5 km od zgrade Fakulteta na Grbavici. Međutim, zbog prenamjene ove lokacije u gradu Sarajevu, u maju 1948. godine Ministarstvo poljoprivrede Vlade NR Bosne i Hercegovine donijelo je odluku da se imanje Zavoda za poljoprivredna istraživanja Sarajevo na Betaniji ustupi Visokoj školi za planinsko gazdovanje za fakultetsko dobro pod nazivom Slatina.

Fakultetsko ogledno poljoprivredno dobro "Slatina"

Zemljište dodijeljeno Poljoprivredno-šumarskom fakultetu bilo je na brežuljkastom terenu Betanije na nadmorskoj visini 550–600 metara. Ukupna površina je iznosila 155,90 ha, od čega je bilo 80,8 ha livada i pašnjaka, 41,6 ha oranica, 23,8 ha voćnjaka, te puteva i šikare 9,7 ha. Zemljište je bilo nesređeno, dijelom barovito i nepodesno za intenzivniju proizvodnju. Trebalo je urediti ekonomsko dvorište, napraviti puteve kroz imanje i osigurati transport i kretanje ljudi na imanju. U 1949. godini odobrena su finansijska sredstva za izgradnju štala za smještaj stoke (goveda, svinje i ovce) i puta do ekonomskog dvorišta. Za ove namjene je utrošeno oko 8.000.000 dinara.

FOPD "Slatina" je 1955. godine preuzelo ZZ "Hreša", planinsko imanje u Vučijoj Luci, u površini od 56 ha sa jednom štalom za smještaj 30 goveda. Objekat se nalazio na sjevernim padinama iznad Sarajeva, na nadmorskoj visini od oko 1250 metara i bio je idealan za uzgoj priplodnih junica. Imanje na Vučijoj Luci bilo je udaljeno oko 20 km od Sarajeva. Površine su bile pretežno livade i pašnjaci sa nekoliko hektara crnogorične šume.

Na imanju Slatina bili su povoljni uvjeti za voćarstvo, proizvodnju sadnica i krmnog bilja, naročito djetelinsko-travnih smjesa i kukuruza za silažu, koji je siliran u betonske silo jame. Padinski dijelovi imanja zasađeni su šljivom, jabukom i kruškom. Na nagnutim terenima sadnja voćaka je vršena na terasama, tako da se mogla provoditi kompletna obrada zemljišta.

Na površini od 1 ha podignut je eksperimentalni zasad vinove loze. U nasadu je bilo više različitih sorti, koje su davale kvalitetno grožđe. Na imanju je rađen veliki broj eksperimenata. Posebno je interesantan projekt istraživanja oboljenja šljiva (šarka), koji je radio tim stručnjaka s Poljoprivredno-šumarskog fakulteta iz Sarajeva i Instituta za poljoprivredna istraživanja Sarajevo. U proizvodnji stočne hrane na 30 ha novopodignutih vještačkih livada ostvaren je prinos kvalitetnog sijena oko 100 mtc po hektaru.

Slika 3.109. Grupa studenata Odsjeka za voćarstvo i vinogradarstvo poslije praktičnih vježbi na Betaniji 1985. godine

Za potrebe studenata Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu na FOPD "Slatina" Betanija uzgajana su goveda, ovce i svinje. Već 1948. godine su odobrena sredstva za nabavku iz Austrije: 20 krava i jednog bika smeđe alpske pasmine, kao i 50 ovaca i 2 ovna virtemberške i sjeničke pasmine. Prosječna proizvodnja mlijeka po kravi u 1949. godini je bila 2306 kg mlijeka, da bi se u 1950. godini zbog suše smanjila na 2075 kg. FOPD "Slatina" je 1956. godine učestvovalo u republičkom takmičenju za ostvarivanje visokih prinosa. Sa 40 krava smeđe alpske pasmine ostvarena je prosječna proizvodnja mlijeka od 3518 kg.

U godišnjem izvještaju Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu za 1953/54. godinu navedeno je da je proizvodna orijentacija u stočarstvu na FOPD "Slatina" usmjerena na uzgoj i formiranje matičnog stada goveda smeđe alpske pasmine i priplodnih svinja engleske bijele pasmine. Stado ovaca, koje je formirano na imanju, poslano je na FOPD "Gvozno" kod Kalinovika. Na fakultetskim oglednim imanjima se primjenjivao tzv. "hladni uzgoj životinja". U 1955. godini na FOPD "Slatina" bilo je 47 krava smeđe alpske pasmine, 17 bikova za rasplod smeđe alpske pasmine i 32 junice za rasplod smeđe alpske pasmine. Za poljoprivredne radove na imanju korišteno je 12 radnih konja i 2 radna vola. Na FOPD "Slatina" bilo je zaposleno oko 40 stalnih radnika i 6 službenika. U sezoni radova za obavljanje poslova angažovana je sezonska radna snaga. Tek je 1956. godine nabavljen prvi traktor "Ferguson" s potrebnim priključnim mašinama i traktorskom prikolicom.

Odlukom Savjeta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Sarajevu od 9. 7. 1959. godine izvršeno je spajanje FOPD "Slatina" sa FOPD "Butmir" na Ilidži kod Sarajeva. Od 1. 1. 1960. do 28. 1. 1961. godine FOPD "Slatina" na Betaniji je organizaciona jedinica, odnosno ogledna stanica u sastavu FOPD "Butmir" Ilidža. Savjet Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu je 28. 2. 1961. godine donio odluku da se organizaciona jedinica "Slatina" na Betaniji izdvoji od FOPD "Butmir" Ilidža i preda Zavodu za voćarstvo i vinogradarstvo, te je sva stoka (goveda i svinje) prebačena na FOPD "Butmir" Ilidža.

Fakultetsko ogledno šumsko dobro "Igman" Ilidža

Odlukom Vlade NRBiH broj 1.141 od 14. 10. 1949. godine dotadašnje šumsko dobro "Igman" predato je na upravljanje Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu i postalo je Fakultetsko ogledno šumsko dobro "Igman". Ukupna površina ovog objekta bila je 7.700 ha, od čega je na visoke šume otpadalo 6.184,50 ha. Arboretum pokriva ukupnu površinu od 17,79 ha, a nastao je izdvajanjem ovog dijela iz cjelovitog kompleksa Oglednog fakultetskog poljoprivrednog dobra "Slatina" na lokalitetu pod nazivom Kromolj. Na našu sreću, posljednji rat nije u cijelosti uništio ovaj vrijedni naučno-istraživački objekat Šumarskog fakulteta, dok je istovremeno Poljoprivredni fakultet trajno izgubio ostatak prostora od 130 hektara, koji je ne samo devastiran ratom, nego se više uopće ne nalazi u posjedu Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u Sarajevu. Vjerovatno će naredni period razvoja Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u Sarajevu veoma ozbiljno ukazati na potrebu formiranja jednog novog zemljišnog kompleksa, koji bi bio u funkciji kvalitetne nastave i mogućnosti naučno-istraživačkog rada te stvaranja veoma vrijednih kolekcija autohtonog biljnog materijala, kao i provjeravanja introdukovanog biljnog materijala prije njegovog širenja u neposrednu proizvodnu praksu.

Fakultetsko ogledno poljoprivredno dobro "Gvožno" Kalinovik

Poljoprivredno-šumarski fakultet u Sarajevu je 1953. godine od PD "Zelengora" Kalinovik preuzeo Zemaljsku stočarsku stanicu "Gvožno", koja se nalazi ispod planine Treskavice, a od Sarajeva je udaljena oko 65 km. FOPD "Gvožno" obuhvatalo je Gvožno polje, cca. 150 ha, pogodno za preoravanje i proizvodnju djetelinsko-travnih smjesa i površine pod prirodnim travnjacima na Bubnju i Dolovima, cca. 750 ha, za proizvodnju sijena i ispašu životinja. Rješenjem NO "Kalinovik" broj 629 od 17. 2. 1953. godine zemljište na lokaciji Gvožno polje ustupa se Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Sarajevu za potrebe obučavanja studenata i rad na stručnim i naučnoistraživačkim projektima. Fakultet je preuzeo imanje krajem marta 1953. godine.

Prema izvještaju iz 1947. godine, imovina Zemaljske stočarske stanice na Gvoznu kod Kalinovika sastojala se iz zemljišta u površini od 216,24 ha, od čega je bilo 26,76 ha oranica, 123,69 ha livada i 65,79 ha krša.

U nastojanju da se za stanicu osigura dovoljna površina, Ministarstvo za poljoprivredu BiH je putem eksproprijacije, arondacije i konfiskacije obavilo njeno proširenje. U 1954. godini površine su iznosile oko 950 ha, od čega oranica – vještačkih livada oko 150 ha.

Zemaljska stočarska stanica “Gvozno” bila je formirana u kraškom polju na padinama planine Treskavice, bez puta i potpuno nepristupačna. Stoga je upravnik ing. Džemal Drače tražio da se hitno osiguraju sredstva za izgradnju 8 km pristupnog puta, radi transporta materijala i ljudi.

U periodu od 1955. do 1956. godine Izvršno vijeće Bosne i Hercegovine je odobrilo sredstva u iznosu od 34.647.000 dinara, i to 12.400.000 dinara za put Pavlovac – Gvozno, a za izgradnju neophodnih građevinskih sredstava 22.247.000 dinara. Godine 1958. završena je većina planiranih objekata, a za opremanje i nabavku studentskog doma Izvršno vijeće SR Bosne i Hercegovine je dodijelilo dodatnih 2.000.000 dinara.

Obnavljanje stočnog fonda izvršeno je 1953. godine, kada su iz Austrije nabavljene 32 visokosteone junice i jedan bik sivotirolske pasmine. Iz Zapadne Njemačke nabavljeno je 10 ovaca i 6 ovnova virtemberške pasmine, sa FOPD “Slatina” je preuzeto 100 virtemberških ovaca. Na domaćem tržištu nabavljeno je 250 ovaca sjeničkog tipa. U jesen 1954. godine iz Zemuna u Srbiji nabavljene su 4 nazimice i 6 nazimadi engleske bijele svinje za priplod.

Od grla koja su kupljena u Austriji uzgajan je priplodni podmladak. Junice su zadržavane za popunu vlastitog stada do 50 krava. Rasplodni bičići su prodavani i korišteni za oplodnju domaćih krava u brdsko-planinskim krajevima.

U 1958. godini prodano je 30 rasplodnih junica – krava i 25 rasplodnih bičića. Od 1954. do 1957. godine FOPD “Gvozno” je prodalo 65 grla priplodnih goveda. Osim u Bosni i Hercegovini, bičići su prodavani u Crnoj Gori i Makedoniji.

Veliki problem na FOPD “Gvozno” kod Kalinovika je bio nedostatak kvalifikovane radne snage. Zbog veoma nepovoljnih uslova na ovom imanju, kvalifikovani ljudi, pa i direktori, ostajali su relativno kratko vrijeme, što se nepovoljno odražavalo u radu na imanju.

Fakultetsko ogledno poljoprivredno dobro “Butmir” Ilidža

FOPD “Butmir” Ilidža osnovan je 26. 11. 1958. godine Odlukom Poljoprivredno-šumarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Fakultetskom oglednom poljoprivrednom dobru “Butmir” Ilidža pripojena su dva postojeća dobra: “Slatina” na Betaniji i “Gvožno” kod Kalinovika. Novostvoreno Fakultetsko ogledno poljoprivredno dobro “Butmir” Ilidža je po svojim kapacitetima (zemljište, stoka, kadrovi i drugi uslovi) bilo jedno od najvećih i najperspektivnijih poljoprivrednih imanja u Bosni i Hercegovini.

Sjedište FOPD “Butmir” bilo je u Butmiru kod Ilidže, a imalo je sljedeće ogledne stanice: ogledna stanica Butmir – Mladice, ogledna stanica Butmir – Brazda, ogledna stanica Gvožno i ogledna stanica Slatina – Vučija Luka.

Pregled ukupnih površina u 1961. godini na FOPD “Butmir” (Butmir, Bojnik, Gvožno) date su u sljedećoj tabeli.

Tabela 3.1 Pregled površina na FOPD “Butmir” u januaru 1961. godine

<i>Strukturalna površina</i>	<i>Površina (ha)</i>
Pšenica	56
Zob	27
Krompir	4
Krma na oranicama	294
Prirodne livade	139
Planinski pašnjaci	700
Šuma	450
Neplodno zemljište	40
Ukupno	1.710

Savjet Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu je 28. 1. 1961. godine donio odluku da se ogledna stanica “Slatina” na Betaniji izdvoji iz sastava FOPD “Butmir” i preda Zavodu za voćarstvo i vinogradarstvo, koji djeluje u okviru Poljoprivrednog fakulteta. Zavod za voćarstvo i vinogradarstvo je smješten na “Slatini”, u novoj zgradi, koja je izgrađena za potrebe Zavoda.

Formiranjem FOPD “Butmir” Ilidža stvoreni su uslovi za konsolidaciju imanja, naročito u izgradnji i opremanju dobra. U tu svrhu već su u 1959. godini osigurana investiciona sredstva od preko 58 miliona tadašnjih dinara. Planirana sredstva su jednim dijelom utrošena za izgradnju studentskog doma u Butmiru za smještaj studenata i prostorija za njihovu ishranu kada obavljaju praksu.

Investicionim planom za potrebe Poljoprivrednog fakulteta planirana su finansijska sredstva za izgradnju zgrade za smještaj Zavoda za stočarstvo, ratarstvo i poljoprivrednu mehanizaciju. U zgradu Zavoda za stočarstvo, kroz građevinske radove, nabavku opreme i ostalo, uloženo je skoro 36 miliona dinara. Pored toga, da bi studenti imali prostorije za dovođenje životinja i rad s njima, planirana su sredstva za izgradnju nastavne zgrade za provođenje životinja. U izgradnju ove zgrade uloženo je preko 5 miliona dinara.

Stočarska proizvodnja je bila osnovna proizvodna orijentacija na FOPD “Butmir” a podrazumijevala je proizvodnju mlijeka na Butmiru i Bojniku, proizvodnju mesa, ovčarstvo i uzgoj priplodnog materijala na Gvoznom. U 1960. godini na FOPD “Butmir” je bio relativno malen stočni fond, naročito muznih krava (svega oko 100 grla). Uprava dobra je preduzela mjere da se poveća brojno stanje goveda, tako da je 1962. godine stočni fond znatno povećan, što se vidi iz sljedeće tabele.

Tabela 3.2. Stanje stočnog fonda na FOPD “Butmir” u 1962. godini

<i>Vrsta stoke</i>	Broj grla (kom)
Krave crno-šare	500
Krave ostale	42
Priplodne junice	125
Bikovi – bičići	253
Ovce	663
<i>Ukupno</i>	1.583

FOPD “Butmir” Ilidža zauzimao je centralno mjesto u svim programima razvoja stočarstva u sarajevskoj regiji, a i u Bosni i Hercegovini, naročito u proizvodnji mlijeka i priplodnog podmlatka.

Proces objedinjavanja i udruživanja poljoprivrednih proizvođača u sarajevskoj regiji otpočeo je 1962. godine kada je Poljoprivredno-šumarska komora Sarajevo inicirala osnivanje poljoprivrednog poslovnog udruženja “Agrarija” Sarajevo. U “Agrariju” se, na osnivačkoj skupštini 1962. godine, učlanio i “Butmir” Ilidža.

Već 1963. godine na inicijativu Privredne komore sreza Sarajevo napravljene su osnovne teze za formiranje agrokombinata u Sarajevu. Tokom 1964. godine je formiran IPK Sarajevo u cilju objedinjavanja proizvođača i prerađivača u agraru. FOPD “Butmir” Ilidža se 1964. godine nije integrisao u novi agrokombinat, jer se Poljoprivredni fakultet Sarajevo nije usaglasio s takvom odlukom.

Takav status FOPD “Butmir”, Ilidža, ostao je do 1974. godine, kada je na sjednici Radničkog savjeta održanoj 16. 4. 1974. godine donesena odluka o pripajanju u SOUR “UPI” Sarajevo, RO “Proizvodnja i prerada mlijeka” Sarajevo. Od 1974. do 1989. godine OOUR Poljoprivredno dobro “Butmir” je u sastavu privrednog sistema SOUR “UPI” Sarajevo. Tokom 1978. godine od PD “Butmir” Ilidža se odvojilo PD “Gvozno” Kalinovik i prešlo u sastav PD “Miro Popara” Kalinovik, koji je bio u sastavu SOUR “UPI” Sarajevo.

U toku rata, 1992–1995. godine svi objekti na bivšim fakultetskim imanjima su devastirani, stoka i oprema otuđena i sve aktivnosti obustavljene. Poslije rata, jedino je na pogonu “Bojnik” proizvodnja obnovljena, tako da je to danas moderna farma sa oko 500 krava i odgovarajućim podmlatkom.

Na objektima FOPD “Butmir” i “Gvozno” izgrađeni su objekti studentskog standarda. Ovi objekti su služili za smještaj i boravak studenata na ferijalnoj ili dnevnoj praksi, što je omogućilo da studenti u višednevnom kontaktu s pojedinim tehnološkim operacijama u poljoprivredi usvajaju cjelovitost i međuzavisnost pojedinih radnih operacija, vezanih za mikro- i makroekološke uslove područja i zahtjeve biljnih i životinjskih organizama za datim uslovima tehničke i ekološke sredine.

Poljoprivrednoj mehanizaciji na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu dat je poseban značaj tako što su izgrađeni namjenski objekti (hangari), u kojima su se studenti mogli upoznavati sa mehanizovanim sredstvima u poljoprivredi, njihovim operativnim iskorištavanjem, te osnovnim održavanjem i tehničkim staranjem. Značajno je napomenuti da je Poljoprivredni fakultet iz Sarajeva za potrebe svog nastavnog procesa i naučno-istraživački rad svojih kadrova imao otvorena vrata i puno razumijevanje svih državnih poljoprivrednih dobara, zemljoradničkih zadruga, fabrika za preradu voća, povrća, žitarica, mesa i mlijeka. Ovakav odnos bit će faktor ublažavanja problema u ovoj oblasti, koji su nastali posjedovnom transformacijom FOPD “Butmir” i FOPD “Slatina” i njihovim izlaskom iz strukture unutrašnje organizacije Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu.

Neki predmeti koji su u svom programu i nastavnom planu imali terenske vježbe nisu imali u sastavu fakultetskih eksperimentalnih poligona svoje nastavno-ogledne punktove. Međutim, zahvaljujući razumijevanju kolektiva, državnih poljoprivrednih dobara i zemljoradničkih zadruga, nastavni proces mogao se odvijati nesmetano, koristeći proizvodne sadržaje ovih organizacija. Ovdje se prije svega misli na predmete Cvjećarstvo, Vinarstvo i vinogradarstvo, te Melioracije i uređenje zemljišta. Za sve ove predmete zadaci iz nastavnog plana i programa mogli su se nesmetano i vrlo uspješno obavljati na objektima “Hepoka”, kao, naprimjer, cvjećarstvo u području Bune (Hodbina), vinogradarstvo na području Mostara i Trebinja (Bijelo Polje i Đivar) te hidromeliorativni istraživački i nastavni objekti na području Bune i drugih lokacija u Bosni i Hercegovini (Sprečko polje i drugi).

Eksperimentalni poligon u Butmiru

U historijskom razvoju Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u Sarajevu uvijek se vodilo računa o praktičnoj obuci studenata. Poligon za praktičnu nastavu egzistirao je od samog osnivanja Fakulteta, pri čemu je doživljavao razne transformacije. Nakon odvajanja od Šumarskog fakulteta raspomagao je zemljišnim resursima više hiljada hektara. Imovina se prostirala na područjima Vučije Luke, Busovače, Gvozna (Kalinovik), Kasindola, Slatine, Azića i Butmira. U to vrijeme društvo je bilo organizovano na principima socijalističke samouprave, te su radnici Fakulteta donijeli odluku o odvajanju fakultetskog poljoprivrednog gazdinstva i pripajanju Industrijskom poljoprivrednom kombinatu Sarajevo. Ugovorom o odvajanju regulisano je da se praktična nastava za studente nesmetano nastavi na istim prostorima.

Bitna prekretnica u razvoju eksperimentalnog poligona se desila 1980. godine, kada je Fakultet, zbog potreba izgradnje poslovne zgrade Zavoda za poljoprivredu, potpisao ugovor o ustupanju objekta i zemljište Laboratorije za poljoprivredne mašine, sa lokacije Butmirska cesta br. 40 (sjedište Federalnog zavoda za poljoprivredu) na nešto višu lokaciju Butmirske ceste od broja 85 do 87. Ovim ugovorom Fakultet je dobio 6,9 ha obradive poljoprivredne zemlje s pratećim objektima, koji su kasnije rekonstruisani u današnje prostore Laboratorije za poljoprivredne mašine i Laboratorija za genetska istraživanja.

Nakon dislokacije sa bivšeg prostora, obnova Laboratorije za poljoprivredne mašine nije realizovana prema potpisanom ugovoru iz 1980. godine. Ugovorne obaveze realizovane su tek 1989. godine iz sredstava projekata DC10. U novoizgrađenim prostorima smješta se sjedište Instituta za poljoprivrednu tehniku, koji objedinjuje poslove nastave i naučno istraživačkog rada. Novostvoreni uslovi pružili su mogućnosti praktične i teoretske obuke studenata na jednom mjestu. Nažalost, ratna dešavanja 1992–1995. godine u potpunosti su uništila svu imovinu.

Poslijeratna obnova bila je spora i teška. Objekti na eksperimentalnom poligonu u Butmiru bili su potpuno razrušeni a zemljišne površine dijelom minirane. Ratna linija opkoljenog Sarajeva upravo je prolazila preko poligona, koji graniči sa Aerodromom Sarajevo. Slike devastacije objekata i opreme zorno pokazuju da se radilo o najjačim ratnim djelovanjima na toj lokaciji. Upornošću i radom, te uz pomoć Vlade Republike Slovenije, obnovljen je objekat Laboratorije za poljoprivredne mašine, a zemljišne površine su očišćene od mina. Zvanično otvorenje obnovljene Laboratorije za poljoprivredne mašine bilo je 19. 5. 2000. godine. Izgrađena je i opremljena savremena Laboratorija za poljoprivredne mašine, koja raspolaže i učionicama za studente.

Centar za biljne genetske resurse – gen-banka

Bioraznolikost poljoprivrednih kultura u BiH rezultat je vijekova adaptacije, selekcije i oplemenjivanja, prvobitno od farmera, a kasnije i od stručnjaka u datom polju. Očuvanjem navedene bioraznolikosti, kroz kolekcionisanje autohtonih kultivara u BiH, sprečava se gubitak vrijednih izvora pozitivnih agronomskih svojstava, ali i jednog važnog dijela biološkog nasljeđa ove zemlje. Sakupljanje i kolekcionisanje autohtonih kultivara većeg broja poljoprivrednih kultura započeto je krajem osamdesetih godina prošlog vijeka, i to na nivou čitave SFRJ, ali su se aktivnosti na tom polju u BiH potpuno obustavile početkom agresije. Materijal kolekcionisan datim aktivnostima je dijelom izgubljen tokom ratnog perioda, a dijelom sačuvan u sklopu banke gena u Srbiji.

Slika 3.110. Zgrada Centra za biljne genetske resurse – gen-banke na Butmiru

Nastavak rada na očuvanju autohtonih bosanskohercegovačkih kultivara, u pravom smislu, započet je ponovo tek 2004. godine implementacijom projekta SEEDNet (Jugoistočna evropska razvojna mreža za biljne genetske resurse). Navedeni projekt, koji je finansirala agencija SIDA (Švedska međunarodna razvojna agencija) i koordinisale Nordijska banka gena (NGB) i Centar za biološku raznolikost (CBM), imao je za cilj da uspostavi mrežu za očuvanje biljnih, genetskih resursa poljoprivrednih kultura u jugoistočnoj Evropi.

U 2004. godini Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Sarajevu postavljen je od strane državnog Ministarstva za vanjsku trgovinu i ekonomske odnose kao implementator ovog projekta na nivou FBiH.

Aktivnosti u sklopu SEEDNet projekta podrazumijevale su podizanje svijesti o potrebi očuvanja biljnih genetskih resursa, nabavku opreme za uspostavljanje banke gena, sakupljanje autohtonih kultivara, te obradu i kolekcionisanje datog materijala. Prvobitne kolekcije su držane u zgradi Poljoprivrednog fakulteta, skupa sa opremom nabavljenom kroz projekt. Veoma brzo je postalo jasno da ukoliko se želi uspostaviti funkcionalna banka gena, neophodno je naći adekvatan prostor za držanje kolekcija i obavljanje operacija standardnih za jednu banku gena.

Značaj očuvanja biljnih genetskih resursa, poljoprivrednih kultura prepoznala je organizacija IFAD (Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede) i OdRaz (Fondacija za održivi razvoj FBiH), koje su 2007. godine usmjerile sredstva za rekonstrukciju objekta na fakultetskom dobru Butmir, u cilju uspostavljanja banke gena FBiH. Radovi na rekonstrukciji objekta završeni su 2008. godine, a oprema i kolekcije autohtonog materijala ubačene su u objekat 2009. godine.

S obzirom na to da Centar svojim kapacitetima ne predstavlja samo mjesto održavanja kolekcija biljnog materijala, već posjeduje i laboratorije u funkciji naučno-istraživačkog rada, i sam njegov naziv – Centar za biljne genetske resurse – Gen-banka – odražava datu činjenicu. Centar za biljne genetske resurse u svojoj banci gena drži preko 500 accessiona (primki) pojedinih biljnih kultura, koje su organizovane u funkcionalne skupine: povrtlarstvo, ratarstvo, krmno bilje, ljekovito i aromatično bilje, voćarstvo i vinogradarstvo. Pored kapaciteta za čuvanje autohtonog materijala, Centar za biljne genetske resurse u svom sklopu posjeduje i dvije laboratorije, od kojih je jedna usko profilirana za genetsku karakterizaciju molekularnim markerima i *in vitro* propagaciju, dok je druga orijentisana na obradu pristiglih uzoraka, testiranje procenta i snage klijavosti, određivanje procenta vlage prisutne u sjemenu, te različite vidove sušenja sjemena, zavisno od toga da li se radi o takozvanom short term storage čuvanju (do 5 °C) ili o posebnom sistemu pripreme za čuvanje na nižim temperaturama (sve do - 20 °C).

Laboratorija također posjeduje zamrzivač za čuvanje vegetativnog materijala i hemikalija koje se koriste u procesima karakterizacije sa graničnom temperaturom i do minus 80 °C. Izvan samog objekta nalazi se polje za regeneraciju, u potpunosti natkriveno zaštitnom mrežom, i platenik za aklimatizaciju *in vitro* propagiranih biljaka.

4. MEĐUNARODNA SARADNJA FAKULTETA

Prije rata Fakultet je imao različitu saradnju sa više visokoškolskih i naučnih institucija u inostranstvu. Saradnja se odvijala kroz mnogobrojne specijalizacije, studijske boravke, projekte, gostovanja profesora iz inostranstva i naših profesora u inostranstvu, razmjenu u izdavačkoj djelatnosti i sl. U detaljnije analize perioda prije rata neće se ulaziti pošto ne postoje odgovarajući podaci, jer je Fakultet, kao i njegova arhiva, tokom rata potpuno izgorio.

Ratom su sve te veze bile uglavnom prekinute, jer je blokirano Sarajevo bilo odsječeno od svijeta. Nakon završetka rata počinju se obnavljati ranije veze i uspostavljati nove. Uspostavljena je veza s Poljoprivrednim univerzitetom u Oslu (Norveška), Poljoprivrednim fakultetom u Parizu (Grinjon), Univerzitetom Justus Liebig u Giesenu (Njemačka), Biotehnoškim fakultetom u Ljubljani (Slovenija), Eidgenossische Technische Hochschule u Cirihi (Švicarska), Univerzität für Bodenkultur u Beču (Austrija), univerzitetom i fakultetom u Ankari, Agronomskim fakultetom u Zagrebu te nekim drugim.

U okviru aktivnosti Udruženja evropskih univerziteta (CRE), 1997. godine formirana je Grupa za obnovu Fakulteta (Supporting Group) i podizanje fakultetskog obrazovanja i istraživačkog rada na visoki internacionalni nivo. Nju su sačinjavali: Universität für Bodenkultur Wien, Justus Liebig Universität Giessen, Wageningen Agricultural University, Ankara University, Eidgenössische Technische Hochschule Zürich, Agricultural University of Norway i Institut National Agronomique Paris – Grignon.

Fakultet su nakon rata posjetile delegacije fakulteta iz Švicarske, Norveške, Turske, Njemačke, Austrije i Francuske, kao i pojedinačni gosti iz nekih drugih zemalja. Delegacije našeg fakulteta posjetile su Njemačku, Francusku, Austriju i Tursku radi uspostavljanja saradnje. Više asistenata obavilo je specijalizaciju na poljoprivrednim fakultetima u Cirihi, Stuttgartu – Hohenheim, Münchenu, Göttingenu, i Giesenu, a više nastavnika i saradnika bilo je na studijskim boravcima i seminarima u nekoliko zemalja. Neki asistenti su boravili duže vrijeme u inostranstvu prilikom izrade magistarskih radova i doktorskih teza.

Svojim aktivnostima, Fakultet je u cjelini uspostavio trajne veze, stekao povjerenje i ojačao ugled kod brojnih međunarodnih državnih, nastavno-naučnih, humanitarnih i drugih institucija u regionu, Evropi i Americi. Isto tako, putem bilateralne saradnje, kroz grupne posjete, brojne ekskurzije, studijske boravke i sl., trajne veze uspostavljene su i sa zemljama Bliskog i Srednjeg istoka (Egipat, Turska i dr.).

Slika 4.1. Christian Bode iz njemačke DAAD fondacije u posjeti Fakultetu 2006. godine sa nastavnicima i saradnicima Fakulteta koji su uz podršku ove organizacije realizovali studijske boravke u Njemačkoj (foto: S. Škaljić)

Na taj način, otvorili su se putevi u sticanju znanja i naučnom napredovanju mladih kadrova Fakulteta i omogućila izrada njihovih magistarskih radova i doktorskih disertacija. Veliki broj uvažениh profesora je održao predavanje, a poneki i dijelove nastave na našem fakultetu, a sve je češće učešće naših nastavnika na raznim kongresima i simpozijima u inostranstvu. Godišnjak – Radovi Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Sarajevu – ponovo se razmjenjuje za odgovarajuće inostrane naučne časopise.

Slika 4.2. Posjeta Kmetijskog instituta iz Ljubljane, ljeto 2008. godine

Svoju bogatu aktivnost na povezivanju sa našim evropskim i bližim okruženjem Fakultet provodi kroz razne projekte kao učesnik u vidu partnerstva ili koordinacije. Nakon rata Fakultet je bio učesnik ili koordinator u nizu međunarodnih projekata. Korisno je naglasiti da je u prethodnom periodu Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu, kroz razne projekte finansirane pretežno sredstvima međunarodnih organizacija te djelimično vlastitim, kao i sredstvima koja su izdvojena od strane određenih državnih institucija, nastojao obnoviti i unaprijediti svoje infrastrukturne kapacitete, a sve u cilju podizanja kvaliteta edukacije i naučno-istraživačkog rada.

Formirana je moderna Laboratorija za molekularnu genetiku. Donacijom NORAGRIC-a iz Osla osposobljene su prostorije i nabavljen značajan dio opreme, neophodan za rad ove laboratorije. Drugi dio opreme donacija je DAAD-a iz sredstava namijenjenih pomoći bivšim stipendistima DAAD-a koji su se vratili u svoju domovinu.

Formiran je Centar za biljne genetske resurse – gen-banka, i to zahvaljujući ponajviše Švedskoj agenciji za razvoj (SIDA) u BiH.

Pregled važnijih međunarodnih projekata koji su se odvijali posredstvom Poljoprivrednoprhrambenog fakulteta od 2005. do 2019. godine dat je u sljedećoj tabeli:

*Tabela 4.1. Važniji međunarodni projekti Fakulteta
od 2005. do 2019. godine*

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
1.	Western Balkan Rural Extension Network through Curriculum Reform.	Prof. dr. Hamid Čustović	2010.- 2013.	<i>EC TEMPUD- JPCR</i>
2.	EU Seventh Framework Programme (FP7): Classification of European biomass potential for bioenergy, using terrestrial and earth observations - CEUBIOM, Research Project No 213417	Prof. dr. Hamid Čustović	2008.- 2011.	<i>EC</i>
3.	Izrada karte pokrivenosti zemljišta na području BiH-CORINE 2006, Implementation of CLC2006 in West Balkan Countries, Contract 3334-3601/EEA.53024	Prof. dr. Hamid Čustović	2007.- 2008.	<i>EC-EEA</i>
4.	EU Sixth Framework Programme (FP6): “Reintegration of Coal Ashe Disposal Sites and Mitigation of Pollution in West Balkan areas - RECOAL. INCO-WBC-1-509173. Researcher – Project in Tuzla.	Prof. dr. Hamid Čustović	2005.- 2007.	<i>EC</i>
5.	Pilot akcije za integralni ruralni razvoj i revitalizaciju teritorije u Bosni i Hercegovini, ”Plan integralnog ruralnog razvoja Opština Srebrenica i Bratunac”.	Prof. dr. Hamid Čustović	2009.- 2010.	<i>Vlada Italije, Cooperazione Italiana</i>
6.	Feasibility Study Consolidation of Land in Popovo polje Studija izvodljivosti komasacije zemljišta u Popovom Polju.	Prof. dr. Hamid Čustović	2008.	<i>Movement for Peace, MPDL –Španija</i>
7.	GTFS/RER/017/ITA Integrated Pest Management for Western Corn Rootworm (WCR) in Central and Eastern Europe	Doc. dr. Nedžad Karić	2003.- 2007.	<i>FAO Rom</i>
8.	“The influence of the location on the quality of peppers and tomatoes in Kosovo and Bosnia and Herzegovina”	Doc. dr. Lutvija Karić	2009.	<i>Austrian Science and Research Liaison Offices</i>
9.	Collection, characterization, and regeneration of local kale (<i>Brassica oleracea var. acephala</i>) population germplasm from eastern Adriatic coast region for their conservation in gene banks	Doc. dr. Lutvija Karić	2008.- 2010.	<i>SEEDNet</i>
10.	Inventorying and collecting of indigenous onion (<i>Allium cepa</i> L.) and leek <i>Allium porrum</i> L. germplasm for further ex-situ conservation	Doc. dr. Lutvija Karić	2009.- 2011.	<i>SEEDNet</i>

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
11.	EU Sixth Framework Programme (FP6): Agro Economic Policy Analysis of the New Member States, the Candidate States and the Countries of the Western Balkan	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2005.– 2007.	EC
12.	Pedological Study of Popovo polje Pedološka studija područja Popova polja	Prof. dr. Hamid Čustović	2006.- 2007.	<i>Movement for Peace, MPDL- Španija</i>
13.	EU Sixth Framework Programme (FP6): EU- BALKAN-FABNET: “EU – Western Balkan network for training and the promotion of cooperation in research activities within the Food, Agriculture and Biotechnology theme of FP7”	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2007.– 2008.	EC
14.	EU Seventh Framework Programme (FP7): Enlargement network Agri-Economic Policy Analysis of the Accession and the Candidate States and the Western Balkan countries	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2008.– 2010.	EC
15.	Studija ruralnog razvoja Sarajevskog Kantona	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2006.	<i>SEENET program UCODEOP i GAL Etruria</i>
16.	Promoting integration of environmental concerns into sectoral policies in South Eastern Europe - Segment Integration of environmental concerns into agricultural policy”. (national report)	Prof. dr. Esmā Velagić-Habul	2005.	REC- HQ
17.	Quality of underground waters. Lectures for management board	Prof. dr. Esmā Velagić-Habul	2005.	<i>Coca-Cola HBC</i>
18.	Tempus/CARDS: JEP_40035_2005: Building the European Food Science Education in B&H.	Prof. dr. Esmā Velagić-Habul (BiH konzorcij)	2006.- 2009.	EC <i>DG Education and Culture</i>
19.	Tempus/CD_UM_JEP_40143_2006. “Support Network for Improvement of the Strategic Planning Nacionalni koordinator	Prof. dr. Esmā Velagić-Habul	2007.- 2009.	EC <i>DG Education and Culture</i>
20.	MA course „Food Analysis“, DDS projekt WUS Austria	Prof. dr. Esmā Velagić-Habul	2009.- 2011.	<i>WUS Austria</i>
21.	Bioavailability and risk assessment of food colorants, additives and aromas.	Prof. dr. Esmā Velagić-Habul	2010.- 2012.	<i>Bilateralni projekt: Slovenija - BiH</i>

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
22.	Jugo-istočna razvojna mreža za očuvanje biljnih genetskih resursa SEEDNet	Prof. dr. Mirsad Kurtović	2004.- 2012.	<i>SIDA Swedish International Development Agency</i>
23.	MarcBal	Prof. dr. Senija Alibegović-Grbić	2008.	<i>EU</i>
24.	TEMPUS IB BASIC	Doc. dr. Aleksandra Nikolić	2005.	<i>EU CARDS</i>
25.	CD_JEP-40030-2005 New Bologna Oriented Doctoral Study Program in BA	Prof. Dr. Esmā Velagić Habul	2005.- 2009.	<i>EU CARDS</i>
26.	Sustainable Selection Program for Salmonid Strains of the river Neretva (Joint Project)	Mr. Samir Muhamedagić	2006.- 2009.	<i>Norwegian University of Life Sciences (UMB), Aas. Norway</i>
27.	Novel and Local Feed components for Rainbow Trout. (Joint Project)	Mr. Samir Muhamedagić	2006.- 2009.	<i>Norwegian University of Life Sciences (UMB), Aas. Norway</i>
28.	Collecting of potato landraces and training in vitro conservation techniques	Doc. dr. Mirha Đikić	2007.- 2008.	<i>SEEDNet</i>
29.	Inventoring and collecting of flax and hemp	Doc. dr. Mirha Đikić	2007.	<i>SEEDNet</i>
30.	Strategic Plan of Valorization of Cherries with Special Emphasis on Variety Alica as Typical Product from Mostar city, Project Flavors and tradition of Herzegovina” code 8671/UCODEP/BSN	Prof. dr. Hamid Čustović	2009.	<i>UCODEP Italia</i>
31.	Strategic Plan of Protection and Valorization of Beans “Poljak” as Typical Products from area Petrovo field - Municipality Trebinje, Project Flavors and tradition of Herzegovina” code 8671/UCODEP/BSN	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2009.	<i>UCODEP Italia</i>
32.	Strategic Plan of Protection and Valorization of Herzegovina Honey as Typical Products from area Municipality Trebinje, Project Flavors and tradition of Herzegovina” code 8671/UCODEP/BSN	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2009.	<i>UCODEP Italia</i>

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
33.	Strategic Plan for Creation of Basket of Local Quality products from Municipality Stolac - Stolac Basket, Project Flavors and tradition of Herzegovina” code 8671/UCODEP/BSN	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2009.	<i>UCODEP Italia</i>
34.	Strategic Plan of Valorization of Palette of Typical Dairy Products from Area of Nevesinje Municipality, Project Flavors and tradition of Herzegovina” code	Prof. dr. Hamid Čustović	2009.	<i>UCODEP Italia</i>
35.	Exploring, collecting and characterizing the local forms of industrial crops from SEEDNet area	Doc. dr. Mirha Đikić	2009.- 2010.	<i>SEEDNet</i>
36.	ASO-Influence of the environment on the quality of peppers and tomatoes in Kosovo and Bosnia & Herzegovina	Doc. dr. Lutvija Karić	2009.- 2010.	<i>ASO-Austrian Science and Research Liaison Offices</i>
37.	Global Environmental Change and Sustainable Management of Natural Resources at West Balkan (WB)	Prof. dr. Senija Alibegović-Grbić	2006.- 2010.	<i>Senter for internasjonalsisering av høyere utdanning (SIU), Norway</i>
38.	Strengthening Services to Fishing and Farmal Enterprises - Marchigiana Cattle Breed in Western Balkans. A Cross Border Cooperation and Sustainable Plan MARCBAL, project No 276	Prof. dr. Senija Alibegović-Grbić	2007.- 2008.	<i>European Comission</i>
39.	SEEDNet: Regional collecting expedition and ex situ conservation of <i>Trifolium pratense</i> L. and <i>Festuca pratensis</i> Huds.	Prof. dr. Senija Alibegović-Grbić	2007.- 2009.	<i>SIDA</i>
40.	Collecting local landraces of maize and cereals (wheat, barley, rye, oat, millet and buckwheat) in South Eastern Europe	Doc. dr. Drena Gadžo	2009.- 2010.	<i>SEEDNet</i>
41.	South Eastern European Maize Local Landraces	Doc. dr. Drena Gadžo	2008.- 2009.	<i>SEEDNet</i>

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
42.	Standardization of Technology and Chemical, Physical and Microbiological Quality Characteristics of Autochthonous White Pickled (Travnički) and Hard (Livnjski) Cheese in Bosnia & Herzegovina. Norwegian SEE Programme: Institutional Collaboration Between Academic Institutions in Agriculture, Forestry and Veterinary Medicine in Norway and Bosnia & Herzegovina, Croatia and Serbia. Voditelj projekta i koordinator za Norvešku i BiH.	Doc. dr. Zlatan Sarić	2006.- 2009.	<i>Norwegian University of Life Sciences (UMB), Aas. Norway</i>
43.	Network Project: Use of lactic acid bacteria in production of hypoallergenic dairy products, and for the generation of mild antimicrobials. Nacionalni koordinator.	Doc. dr. Zlatan Sarić	2007.- 2008.	<i>SEE-ERA.NET</i>
44.	FP7-Balkan GEO Network – Towards Inclusion of Balkan Countries into Global Earth Observation Initiatives	Prof. dr. Hamid Čustović	2010.- 2013.	<i>EU</i>
45.	Evolution of fruit genetic resources in Bosnia-Herzegovina with the aim of sustainable, commercial utilization	Doc. dr. Fuad Gaši	2011.- 2014.	<i>Norwegian Institute for Agricultural and Environmental Research, Bioforsk</i>
46.	Lamb and sheep dairy products with enhanced level of omega 3 fatty acids	Prof. dr. Muhamed Brka	2011.	<i>EUREKA</i>
47.	Mineral improved food and feed crops for human and animal health	Prof. dr. Mirha Đikić	2011.- 2014.	<i>UMB/ Department of Plant and Environmental Sciences</i>
48.	Preparation of IPARD Sector Analyses in Bosnia and Herzegovina	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2011.	<i>FAO</i>
49.	Strengthening and Harmonization of the BiH Agriculture and Rural Sector Information Systems – FADN Tabulation, Analysis and Report Production Templates, Contract No 2011/1 BiHAIS	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2011.	<i>EU</i>

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
50.	Study on Sustainable Collection., Purchase and Processing of Medical Plants and Other Forestry Products	Prof. dr. Hamid Čustović	2011.	<i>Regional Department For Structural Interventions in the Area of Agriculture, Sicily trough project PRICES</i>
51.	Study on Possibilities of Pruduction in Protected Areas at area of Municipality Sanski Most	Prof. dr. Hamid Čustović	2011.	<i>Regional Department For Structural Interventions in the Area of Agriculture, Sicily trough project PRICES</i>
52.	Strategy of Rural Areas Development for Prijedor Municipality for the period 2012-2016	Prof. dr. Hamid Čustović	2011.	<i>Regional Department For Structural Interventions in the Area of Agriculture, Sicily trough project PRICES</i>
53.	Strategic Plan of Rural Development for Zenica-Doboj Canton for the period 2012-2016	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2011.	<i>Regional Department For Structural Interventions in the Area of Agriculture, Sicily trough project PRICES</i>
54.	Strategic Plan of of Rural Development for Zenica Municipality for the period 2012-2016	Prof. dr. Hamid Čustović	2011.	<i>Regional Department For Structural Interventions in the Area of Agriculture, Sicily trough project PRICES</i>
55.	Strategy of Rural Development of Municipality Trebinje for Period 2011-2015	Prof. dr. Sabahuidn Bajramović	2011.	<i>OXFAM Italia</i>
56.	The use of natural zeolite for the treatment of farm slurry and as fertilizer carrier	Prof. dr. Senija Alibegović-Grbić	2011.	<i>UMB/ Department of Plant and Environmental Sciences</i>
57.	Zootechnical Networking For a Sustainable Innovation in Adriatic Europe (ZOONE)	Prof. dr. Senija Alibegović-Grbić	2011.-2014.	<i>Marche Region- Agriculture, Forestry and Fishing Department, Italy</i>

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
58.	Agricultural Adaptation to Climate Change - Networking, Education, Research and Extension in the West Balkans	Prof. dr. Hamid Čustović	2012.- 2015.	<i>Noragric, Department of International Environment and Development Studies</i>
59.	Antioxidant Activity And Stability of Bioactive Components During Processing Of Certain Raw Materials Of Plant Origin In Bosnia And Herzegovina	Prof. dr. Sanja Oručević- Žuljević	2012.- 2015.	<i>Noragric, Department of International Environment and Development Studies</i>
60.	Education of Teachers in the field of Ecological food Production and Management	Prof. dr. Mirha Đikić	2012.	<i>EUROPEAN COMMISSION, Van Hall Larenstein University of Applied Sciences</i>
61.	SEAMED: Strengthening Education, Applied Research, and Marine development in West-Balkan	Doc. dr. Samir Muhamedagić	2012.	<i>SINTEF Fiskeri og Havbruk AS</i>
62.	Trail of new berry varieties using different production technologies in Bosnia and Herzegovina	Mr. Adnan Maličević	2012.	<i>Czech Development Agency</i>
63.	Trial of new berry and walnut varieties using different production technologies in Bosnia and Herzegovina	Mr. Adnan Maličević	2012.	<i>Czech Development Agency</i>
64.	Applying ICT to Bosnia and Herzegovinas agricultural sector to improve integrated pest management (IPM)	Prof. dr. Fuad Gaši	2013.- 2016.	<i>Norwegian Institute for Agricultural and Environmental Research, Plant Health and Plant Protection Division</i>
65.	“Lifelong learning for sustainable agriculture in Alps-Danube-Adriatic region” 544595-TEMPUS-1-2013-1-HR-TEMPUS- JPHEs	Prof. dr. Nedžad Karić	2013.- 2016.	<i>TEMPUS</i>
66.	Increase agricultural sector competitiveness	Mr. Adnan Maličević	2013.	<i>Chemonics International</i>
67.	Izrada karte pokrivenosti zemljišta na području BiH-CORINE 2012Implementation of CLC2012 in the West Balkan Countries	Prof. dr. Hamid Čustović	2014.- 2015.	<i>European Environmental Agency</i>

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
68.	Training and regular activities for Demo Plots of Berry Fruits for 2014	Mr. Adnan Maličević	2014.	<i>Chemonics International</i>
69.	The introduction of new berry varieties	Mr. Adnan Maličević	2014.	<i>USAID/Sida</i>
70.	DNA analysis of old apple cultivar in Norway	Prof. dr. Fuad Gaši	2015.	<i>The Norwegian Genetic Resource Centre (NGRC), Norwegian Institute of Bioeconomy Research (NIBIO)</i>
71.	Inclusive and Sustainable Economic Development	Prof. dr. Lutvija Karić	2015.- 2016.	<i>UNDP</i>
72.	New Norwegian Pear Cultivars-Increased Volume And The Consumers Preference Of New Norwegian Breed Cultivars	Prof. dr. Fuad Gaši	2015.- 2018.	<i>Norwegian Institute for Agricultural and Environmental Research, Bioforsk</i>
73.	Training and regular activities for Demo Plots of Berry Fruits for 2015	Mr. Adnan Maličević	2015.	<i>The Czech Republic - Czech Development Agency, Chemonics International Inc.</i>
74.	Improving innovation capacities of private and public actors for sustainable and profitable Recycling of LIVEstock WASTE (RE-LIVE WASTE)	Prof. dr. Emir Džomba	2016.	<i>Interreg MED</i>
75.	Western Balkans Academic Education Evolution and Professional's Sustainable Training for Apatial Data Infrastructures – BESTSDI	Prof. dr. Hamid Čustović	2016.- 2019.	<i>Erasmus +</i>
76.	Decision Support for Mainstreaming and Scaling up of Sustainable Land Management	Prof. dr. Hamid Čustović	2016- 2019.	<i>Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)</i>
77.	Improving the Competitiveness of the Beekeeping Sector	Mr. Lejla Spiljak	2017.- 2019.	<i>USAID</i>
78.	Increased Volume of Norwegian grown plums for the fresh fruit market	Prof. dr. Fuad Gaši	2017.- 2019.	<i>Norwegian Institute of Bioeconomy/ The research Council of Norway</i>

#	Naziv projekta	Nosilac projekta ispred PPF-a	Trajanje projekta	Finansiranje projekta
79.	LANDS-Next destinations Balkans: Agricultural landscapes development	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2017.- nastavlja se	<i>Erasmus +</i>
80.	Western Balkans Urban Agriculture Initiative - BUGI	Prof. dr. Pakeza Drkenda	2017.- nastavlja se	<i>Erasmus +</i>
81.	Production of CORINE Land Cover for the 2018 reference year (CLC 2018) for Denmark, Latvia, Switzerland and the West Balkan countries	Prof. dr. Hamid Čustović	2018.	<i>space4environment sarl - EEA European Environment Agency</i>
82.	Harmonisation and Innovation in PhD Study Programs for Plant Health in Sustainable Agriculture	Prof. dr. Nedžad Karić	2019.- nastavlja se	<i>Erasmus +</i>
83.	STEPS - Master studij iz oblasti "Održivi sistemi proizvodnje hrane"	Prof. dr. Sabahudin Bajramović	2019.- nastavlja se	<i>Erasmus+</i>
84.	Komparativna studija prihvatljivih tehnologija u proizvodnji povrća	Prof.dr. Lutvija Karić	2019- nastavlja se	<i>Bilateralna suradnja BiH - Slovenija</i>
85.	Projekat bilateralne saradnje BiH i Republike Slovenije: Primjena bioregulatora rasta u funkciji regulisanja parametara kvaliteta i skladištenja plodova jabuke	Prof. Dr Pakeza Drkenda	2019 i 2020	<i>Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke</i>
86.	Projekat bilateralne saradnje BiH i Republike Austrije: good practice in Urban Landscape and Urban Agriculture	Prof. Dr Pakeza Drkenda	2019 i 2020	<i>Austrian Agency for International Cooperation in Education and Research</i>

5. IZADVAČKA DJELATNOST FAKULTETA

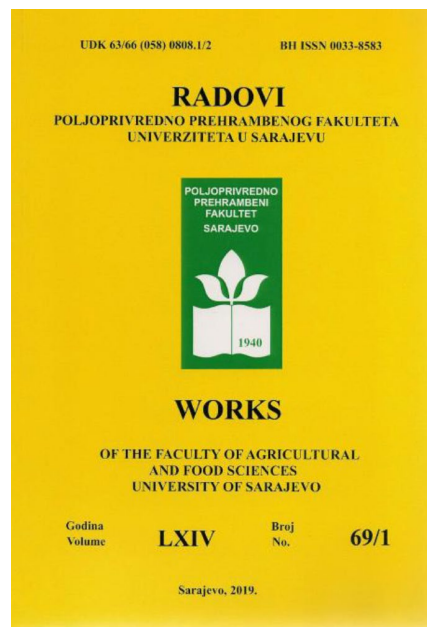
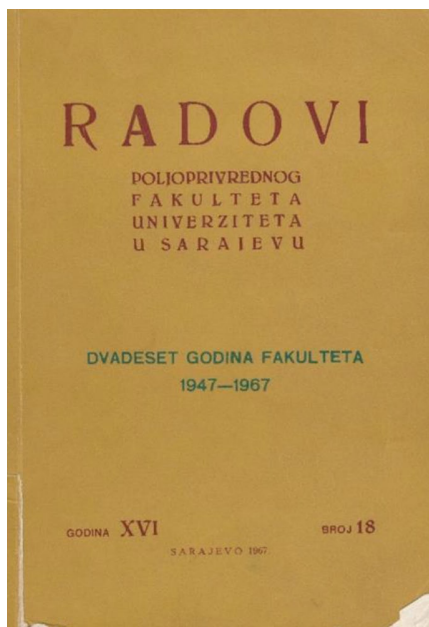
Individualni naučni rad univerzitetskih nastavnika osnovno je polazište ostalih segmenata naučno-istraživačkog i nastavnog rada. U vezi s tim, izdavačka djelatnost Fakulteta njegova je važna aktivnost i značajan pokazatelj njegove uspješnosti. U okviru ove djelatnosti Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu izdaje udžbenike, knjige, praktikume, skripta, zbornike radova sa naučnih i stručnih skupova, periodične publikacije, brošure itd.

Spomenute publikacije Fakultet izdaje kao vlastita ili izdanja većih izdavača i u saradnji sa drugim visokoškolskim i naučno-istraživačkim ustanovama, organizacijama i firmama. Kao samostalan izdavač, Fakultet je objavio na desetine udžbenika, praktikuma i skripti, prije svega namijenjenih studentima za lakše praćenje i savladavanje gradiva predmeta koji se slušaju na studijima poljoprivrede i prehrambene tehnologije.

Posebno priznanje i autorima i Fakultetu predstavljala je potražnja za ovim publikacijama i njihovo korištenje na drugim srodnim fakultetima u regionu. Posebnim izdavačkim poduhvatom Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta ipak se može smatrati izdavanje godišnjaka Fakulteta, koji je za svojih 55 godina postojanja izrastao u regionalno respektabilan naučno-stručni časopis, koji objavljuje naučne, stručne i pregledne radove te prethodna saopćenja prije svega iz domena poljoprivrednih i nauka o hrani i agroekonomike, ali i iz oblasti ruralnog razvoja, ruralne sociologije, zaštite i očuvanja prirodnih resursa itd.

RADOVI POLJOPRIVREDNO- 5.1. PREHRAMBENOG FAKULTETA

Ubrzo nakon obnavljanja rada Fakulteta poslije Drugog svjetskog rata pokrenuto je izdavanje godišnje edicije, u kojoj su publikovani prije svega naučni radovi. Pokretanje edicije predstavljalo je odraz naučno-istraživačke djelatnosti nastavnika i asistenata Fakulteta, ali i njihovih saradnika iz drugih istraživačkih institucija. Prva sveska *Radova* Fakulteta štampana je 1952. godine i tada je, imajući u vidu da je Fakultet djelovao pod nazivom Poljoprivredno-šumarski fakultet te da su na njemu zaista djelovala dva snažna odsjeka – Poljoprivredni i Šumarski, nosila naziv *Radovi Poljoprivredno-šumarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu*. Pod ovim nazivom godišnjak je izlazio do 1958. godine. Formiranjem samostalnih Poljoprivrednog i Šumarskog fakulteta naziv godišnjaka mijenja se u *Radovi Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Sarajevu*. Još jedna promjena naziva godišnjaka izvršena je s promjenom naziva Fakulteta u Poljoprivrednoprehrambeni fakultet pa on danas izlazi pod nazivom *Radovi Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu*.

Slika 5.1. *Radovi Poljoprivrednog fakulteta iz 1967. i 2019. godine*

Od svojih prvih godina *Radovi* Fakulteta omogućavali su, prije svega, nastavnicima i saradnicima Fakulteta da objavljuju rezultate svojih istraživanja, koja, zbog svog preovlađujućeg karaktera temeljnih istraživanja, inače ne bi bilo lako objaviti u publicistici namijenjenoj najširoj stručnoj javnosti i praksi.

Radovi su posebnu ulogu imali u ohrabrivanju mladih istraživača da istražuju, ali i da savladavaju vještine prezentiranja istraživanja i pisanja naučnih članaka. Već krajem pedesetih godina *Radovi* postaju važno sredstvo Fakulteta za razvijanje naučne saradnje u tadašnjoj Jugoslaviji, ali i na međunarodnom nivou. Uređivačka politika *Radova* od njihovih prvih brojeva zahtijevala je da svaki objavljeni rad sadrži rezime na jednom od svjetskih jezika. Zanimljivo je spomenuti da su u to doba rezimei uglavnom bili pisani na njemačkom i francuskom jeziku, za razliku od danas preovlađujućeg engleskog jezika. Krajem šezdesetih godina *Radovi* su bili razmjenjivani za naučne i stručne časopise koje je izdavalo 288 institucija u 33 zemlje na svim kontinentima. Tada je, po osnovu razmjene, za *Radove* Fakulteta, u fakultetsku Biblioteku godišnje iz inostranstva stizalo preko 900 svesaka godišnjaka, časopisa s kvartalnim ili mjesečnim izlaženjem i ostalih publikacija. Ova razmjena omogućavala je nastavnicima i istraživačima Fakulteta da godinama redovno prate dostignuća poljoprivredne nauke širom svijeta.

Do sada su štampana 64 godišnjaka u 69 brojeva, odnosno svesaka. *Radovi* su, inače, redovno izlazili jednom godišnje do rata 1992. godine. U martu te godine štampani su *Radovi* broj 44. U vrijeme priprema za slanje te sveske *Radova* u inostranstvo izbija rat i cjelokupan tiraž gori zajedno sa zgradom Fakulteta. Primjerak sveske *Radova* broj 44 nađen je neukoričen u štampariji tokom ljeta 1992. godine, fotokopiran je, uvezan i tako sačuvan. Tokom rata 1992–1995. godine, objavljena je sveska *Radova* broj 45, u kojoj su štampani izvodi iz magistarskih radova asistenata Fakulteta i drugih stručnjaka branjenih neposredno pred rat ili tokom rata. Posljednjih godina, zbog sve većeg broja članaka koji se redakciji *Radova* dostavljaju na razmatranje i objavljivanje, postalo je uobičajeno da se jedan broj štampa u dvije sveske.

Od 1997. godine i štampanja sveske *Radova* broj 46, ponovo se uspostavlja razmjena sa redakcijama inostranih naučnih časopisa. *Radovi* se trenutno šalju na više adresa u zemlji i inostranstvu, s kojih na Fakultet, zauzvrat, pristiže značajan broj naučnih časopisa i drugih publikacija. Angažovanošću tadašnjeg uredništva, *Radovi* su od 2002. godine i broja 52 indeksirani kod CAB Publishig – UK. U današnjoj internetskoj eri, vidljivost i dostupnost *Radova* je povećana činjenicom da se od 2016. godine, odnosno broja 66, *Radovi* mogu naći na webstranici Fakulteta (www.ppf.unsa.ba, istraživanja, izdavačka djelatnost).

Glavni i odgovorni urednici *Radova* do sada su bili:

Prof. dr. Nikola Zdanovski (1952–1958)
Prof. dr. Slavoljub Dubić (1958–1967)
Prof. dr. Ljubo Božić (1967–1976)
Prof. dr. Taib Šarić (1976–1998)

Prof. dr. Zlatko Hakl (1999–2008)
Prof. dr. Ahmed Smajić (2008–2016)
Prof. dr. Mirha Đikić (2016–).

---

6. FAKULTETSKA BIBLIOTEKA

Biblioteka Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta po svojoj namjeni spada u red visokoškolskih biblioteka Univerziteta u Sarajevu. U sastavu je Fakulteta i posjeduje potrebnu naučnu i stručnu literaturu za izvođenje nastave. Biblioteka Fakulteta je opremljena informacionim resursima i servisima koje koristi radi ispunjenja svojih osnovnih ciljeva i zadataka. Nastala ubrzo poslije osnivanja Fakulteta, Biblioteka se, sa njegovim razvojem, širila i obogaćivala knjižnim fondom sa ciljem da pomaže nastavni, naučno-istraživački i stručni rad. Godine 1991. Biblioteka tadašnjeg Poljoprivrednog fakulteta bila je jedna od većih visokoškolskih biblioteka s knjižnim fondom od oko 150.000 bibliotečkih jedinica, bogatom zbirkom diplomskih, magistarskih i doktorskih radova, kao i naučno-istraživačkih elaborata, studija i seminarskih radova iz oblasti poljoprivrede i prehrambenih tehnologija.

Putem međubibliotečke razmjene, Biblioteka Fakulteta je redovno, svake godine, dobijala 260 naslova periodike, kako domaće tako i iz cijelog svijeta. U Biblioteci su u to vrijeme radila tri radnika. Ratnim stradanjem zgrade Fakulteta 1992. godine, nestao je i bogati knjižni fond Biblioteke zajedno sa njenom arhivom i radnom dokumentacijom. Biblioteka ponovo počinje sa radom prelaskom Fakulteta u zgradu u Kampusu Univerziteta u Sarajevu 1996. godine.

Mukotržno obnavljajući svoj fond, Biblioteka Fakulteta danas raspolaže sa 11.000 bibliotečkih jedinica, uglavnom vezanih za oblasti koje se prezentiraju i proučavaju u nastavnom procesu. Uprkos teškoćama, Biblioteka je osigurala pokrivenost svih predmeta koji se izučavaju na Fakultetu kvalitetnom udžbeničkom i pomoćnom literaturom. Važan dio aktuelnog bibliotečkog fonda predstavljaju na Fakultetu urađeni i odbranjeni diplomski, magistarski, doktorski radovi i završni radovi prvog i drugog ciklusa studija po Bolonjskom procesu. O svim doktorskim disertacijama i magistarskim, kao i završnim radovima prvog i drugog ciklusa studija po Bolonjskom procesu odbranjenim na Fakultetu vodi se posebna bibliografija. Pored toga, nastavnicima i studentima na raspolaganju je veliki broj priručnika, enciklopedija, zbornika radova i rječnika. Biblioteka je aktivno uključena u sve aktivnosti vezane za izdavačku djelatnost Fakulteta. Korisnici Biblioteke Fakulteta su studenti, te fakultetski nastavnici i saradnici. Biblioteka je na raspolaganju i svim drugim zainteresovanim korisnicima iz privrede, obrazovnih i naučno istraživačkih institucija. Nastojeći svojim korisnicima osigurati pristup što većem broju naslova, Biblioteka Fakulteta je uspostavila i razvija međubibliotečku saradnju sa drugim bibliotekama u zemlji, a preko Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH i sa bibliotekama u inostranstvu.

Slika 6.1. Biblioteka

Biblioteka ima slobodan pristup sljedećim bazama podataka: EBSCO HOST, WEB OF SCIENCE i SCOPUS I SCIVAL. Od 2018. godine je ravnopravni član COBISSnet sistema (Kooperativni *online* bibliografski sistem i servis), u kome se nalazi preko 600 biblioteka iz regije sa oko 8.000.000 *online* bibliografskih zapisa.

Od formiranja Biblioteke Fakulteta, u njoj su kao bibliotekarke i knjižničarke radile:

Milana Mitrović
Ljiljana Nevrt
Mirjana Mihić
Mirjana Tomčić

Ljubinka Bašović
Željka Rodić
Mirjana Blažević-Lešić

U Biblioteci danas kao bibliotekarka radi Elvera Baralić, dipl. ing., i knjižničar Arzija Jusić, prof. književnosti. Biblioteka Fakulteta trenutno je smještena u prostoriji površine oko 80 m². U sastavu Biblioteke je i čitaonica sa 10 čitaoničkih mjesta.

7. ZAJEDNIČKE SLUŽBE

Zajedničke službe Fakulteta predstavljaju, ustvari, niz službi koje su nekad predstavljale jednu radnu, a danas su jedna organizaciona jedinica Fakulteta. Kako su to akta Fakulteta godinama definisala, Zajedničke službe, pod rukovodstvom sekretara Fakulteta, vrše administrativno-opravne, finansijsko-knjigovodstvene, tehničke i druge zajedničke poslove, a čine ih:

- Služba za opće i personalne poslove,
- Služba za materijalno-finansijske poslove,
- Studentska služba,
- Biblioteka,
- Služba za tehničke poslove.

Slika 7.1. Zajedničke službe Fakulteta

Ispod ovih suhoparnih i birokratizovanih naziva službi, nalaze se imena desetina i desetina vrijednih i požrtvovanih žena i muškaraca, koji su za sve godine postojanja Fakulteta osiguravale njegov rad u skladu sa zakonskim propisima, koji su se starali za uredno vođenje finansija, koji su osiguravali sve one zametne, a potrebne, dopise, putne naloge, zapisnike, izvještaje itd.

To su ljudi koji su upisivali studente, sređivali njihove dosjee, u svojim rukama držali desetine hiljada prijava za ispite, ljudi koji su se radovali sa studentima kada se ispit položi i koji su sa njima tugovali kada se ispit ne položi, ljudi koji su ih dočekivali i pripremom diplome ispraćali s Fakulteta. To su ljudi koji su zgrade Fakulteta i njihove instalacije održavali u ispravnom stanju, ljudi koji su prevezli stotine hiljada kilometara vozeći fakultetske autobuse i druga vozila, ljudi koji su dostavljali i potreban kancelarijski, laboratorijski i drugi materijal, ljudi koji su se starali o otpremi i prijemu pošte i o tome da telefonski pozivi stignu do traženih ušiju. To su ljudi koji održavaju čistoću zgrade, ljudi koji iz portirnice upućuju prvi pozdrav posjetiocu i ljudi koji bdiju nad imovinom Fakulteta noću. Ukratko, to su one žene i ljudi bez kojih Fakultet ne bi mogao funkcionisati.

Obilježavanje godišnjice Fakulteta prilika je da se sa zahvalnošću spomenu imena onih koji su radili ili još uvijek rade u njegovim Zajedničkim službama, uz napomenu da je fakultetska Biblioteka, kao dio Zajedničkih službi, predstavljena na drugim stranicama ove knjige. Iako je učinjen značajan napor da se dođe do imena svih osoba koje su radile u ovim službama Fakulteta, moguće je da su neka imena bivših uposlenika nenamjerno propuštena pa se uredništvo tim ljudima ili njihovim porodicama unaprijed izvinjava.

Uposlenici Fakulteta koji su radili u Zajedničkim službama od njegovog osnivanja do danas su:

Sekretari fakulteta:

Jovan Bugarski	Slavica Frank
Petar Diklić	Radmila Stojanović-Kristić
Nada Frlan	Ismeta Bahtović
Milenko Klarić	Fatima Tiro-Čindrak

Služba za opće i personalne poslove

Ida Nenadić	Emina Karkelja	Nedžad Ražanica
Halil Biber	Vera Dačević	Indira Mušić
Vahida Hrnjić	Kristina Bender	Belma Dučić
Dragica Mitrović	Mirsada Đukić	Adel Salihović
Marija Simonović	Muhidin Čota	
Danica Marić	Vahida Buzar	

Služba za materijalno-finansijske poslove

Ljiljana Kukić	Vinka Kozomara	Zehra Biber
Milica Dodić	Ismeta Durmo	Suada Djana
Mevzeta Šehović	Amina Zimić	Samira Devedžija
Marija Dušej	Ivka Trogrlić	
Mirjana Petrović	Aida Aganagić	

Studentska služba:

Aleksandra Kovačević
Zumreta Kunusić
Syjetlana Dimić
Rajka Lučić
Greta Konjevod

Dragan Drvendžija
Salčin Hasanović
asmina Šahmanović
Mersiha Brkanić
Belma Škaljić

Biblioteka:

Mira Mihić
Mirjana Tomičić
Željka Rodić

Mirjana Blažević-Lešić
Elvera Baralić
Arzija Jusić

Fatima Tiro-Čindrak

Nedžad Ražanica

Indira Mušić

Belma Dučić

Zehra Biber

Suada Djana

Samira Devedžija

Mersiha Brkanić

Belma Škaljić

Elvera Baralić

Arzija Jusić

Adel Salihović

Adnan Maličević

Služba za tehničke poslove:

Izedin Zubčević	Ćazim Čenanović	Sejda Kljuno
Karmela Krasny	Radinka Vlačić	Muriz Rahmanović
Marija Miljak	Živana Ismo	Meho Viteškić
Lucija Babić-Soldat	Velinka Pejić	Vasvija Ibrahimović
Šaban Kljuno	Jovanka Garić	Mediha Omerbegović
Jela Duspara	Gospava Mandić	Rahima Nezirović
Ahmed Šemić	Šuhra Hrustan	Abida Dikonja
Braim Ahmeti	Hatidža Akif	Galiba Peljto
Emil Lukić	Rasim Čamo	Ermina Čormehić
Borka Gatarić	Jovanka Bjelica	Zvezdan Kolašinac
Malka Karijašević	Nada Đaković	Ševkija Muminović
Mirko Đuza	Dana Dragičević	Mirza Viteškić
Ilinka Mandić	Zora Vidaković	Edin Išaretović
Marijan Pejić	Dragica Petrović	Sead Sinanija
Refik Kovač	Vesna Lomigora	Sanela Tanurdžić
Melanija Podinić	Ismet Ferhatbegović	Senad Kadrić
Obrenija Đuza	Vojislav Trikić	Leila Kolašinac
Nada Petković	Rahima Nezirović	Jasmina Tahto
Ljubica Trailović	Abida Dikonja	Mujo Gadžo
Hadžera Pobrić	Dušan Šušnjar	Petar Glamočlija
Bosiljka Gatarić	Nada Muharemović	Ramiza Šito
Aiša Miletić	Danica Milanović	

Mujo Gadžo

Mirza Viteškić

Sanela Tanurdžić

Lejla Kolašinac

Abida Dikonja

Galiba Peljto

Ermina Čormehić

Jasmina Tahto

Senad Kadrić

Sead Sinanija

8. STUDENTSKA ORGANIZACIJA

Studenti i studentski aktivizam predstavljaju važnu kariku za daljnji razvoj Poljoprivrednoprehranbenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu ali i cjelokupnog bosanskohercegovačkog društva. Angažman u vannastavnim aktivnostima značajno doprinosi jačanju kako generalnih tako i specifičnih vještina studenata, čineći ih konkurentnijim na tržištu rada ali i potencijalnim partnerom, za istraživanje, projekte itd. Uvijek su studenti zauzimali posebno mjesto na Poljoprivredno-prehranbenom fakultetu. Fakultet je tako stekao reputaciju kao pouzdan partner koji studentima pruža podršku, a studenti to svojim angažmanom i predanošću nastavi i nastavnom procesu uzvraćaju.

Slika 8.1. Dan karijera 2018. godine

Period školovanja na Fakultetu svakako predstavlja jedan od najupečatljivijih, a vjerovatno i najljepših tragova u životu studenata. Prvi dani školovanja, otvaranje nove stranice u životu, kao i svaka promjena, u početku može biti teška, ali vremenom prerasta u događaje i doživljaje kojih se svi rado sjećamo. Važnu ulogu u navedenom igra studentski aktivizam, učešće u različitim vannastavnim aktivnostima, koje studentima uglavnom donose osmijeh na licu, a jednu od njih nudi i angažman kroz rad studentske asocijacije. Studentske asocijacije su oduvijek bile prisutne na Poljoprivredno prehranbenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Poznato je da su generacijama, u manjoj ili većoj mjeri, učestvovala u radu fakultetskih organa, te nerijetko bile inicijatori poboljšanja ili korekcija nastavnog procesa.

Do značajnijeg studentskog angažmana dolazi krajem 2015. godine, kada se grupa entuzijastičnih studenata okuplja, bira nove predstavnike studentske asocijacije i pokreće proceduru osnivanja studentske asocijacije prema aktuelnom Zakonu o studentskom organizovanju. Sredinom 2016. godine, kao nagradu za uloženi trud i napor, formalno je osnovana Asocijacija studenata Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta (ASPPF). Izabrano rukovodstvo se obavezalo na to da će svojim angažmanom nastojati aktivirati veći broj studenata, koji će doprinositi radu Asocijacije. Kako je Asocijacija izgrađena iz pepela, tako su svi napori tadašnjeg rukovodstva Asocijacije bili usmjereni na uspostavljanje snažnih temelja za njen daljnji rast i razvoj.

Slika 8.2. Izlet na Trebević

Trnovit put kreiranja neophodnih dokumenata, održavanja sastanaka je kulmirao sa nekoliko studentskih inicijativa, od kojih se izdvajaju uređenje prostora ispred Fakulteta, akcija podizanja svijesti o značaju recikliranja i nabavke kontejnera za reciklažu, organizovanje studentskih izleta, Agronomijada i sl. Zalaganje za potpuno ostvarivanje prava studenata u nastavnom, naučnoistraživačkom i društvenom procesu postaje osnovni zadatak ranijih, trenutnih i budućih predstavnika Asocijacije studenata Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta. Rastom Asocijacije došlo je i do povećanja aktivnosti u kojima su članovi studentske asocijacije zauzimali posebno mjesto, a svojim profesionalnim i predanim pristupom skrenuli pažnju na svoj rad, te pokazali da mogu biti pouzdan partner za bilo koju aktivnost koja im se dodijeli. Zapažene rezultate u radu su članovi studentske asocijacije, u saradnji sa osobljem Poljoprivredno prehrambenog fakulteta, ostvarili u sklopu manifestacije Evropska noć istraživača 2018. – 3. mjesto, Evropska noć istraživača 2019. – 1. mjesto.

*Slika 8.3. Evropska noć istraživača
2018. godine*

*Slika 8.4. Evropska noć istraživača
2019. godine*

Studentska asocijacija omogućava široku lepezu vannastavnih aktivnosti studenata, a jedna od njih je i studentsko sportsko takmičenje u različitim disciplinama. Nažalost, već nekoliko godina slično takmičenje nije organizovano.

Od ostalih događaja na kojima su studenti Fakulteta i članovi studentske asocijacije ASPPF aktivno učestvovali, izdvajaju se manifestacije: Prostor povezivanja (2018), Dan planete Zemlje (2018), Dan otvorenih vrata Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta (2019), Dan/noć otvorenih vrata UNSA (2019), sajam nauke “Kad porastem, bit ću nobelovka” (2019), kao i aktivnosti poput godišnjih akcija darivanja krvi, akcije čišćenja i uređenja Kampusu UNSA i sl. Treba naglasiti da su navedene aktivnosti dovele do ozbiljnijih projektnih ideja, tako su npr. Akcije čišćenja i Dan planete Zemlje rezultirali idejom o reciklaži plastike, a pilot-projekt u ovom trenutku se implementira.

Motivisani ostvarenim rezultatima, studenti su uložili dodatni napor i svoje ideje pretočili u pisane projekte, te se prijavili na nekoliko javnih poziva. U okviru javnog poziva “Transfer za financiranje studentskog standarda” (2019) od ukupno 6 apliciranih, 5 projekata je prihvaćeno, a navedeni projekti su: “programming”, “Plastic Fantastic PPF”, “Savremeni sportski travnjaci – izgradnja i održavanje”, “Poljoprivreda kroz objektiv”, “Dan karijera 2019”. Ovi rezultati treba da posluže kao daljnji podstrek svim studentima da je timskim radom i zalaganjem sve moguće ostvariti, a angažman u Asocijaciji studenata Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta garantuje dobru zabavu i osmijehe na licima.

9. DIPLOMANTI FAKULTETA

9.1. DOKTORI POLJOPRIVREDNIH NAUKA

1953. godina

Maksimović Dušan

1955. godina

Končar Ladislav

1956. godina

Palian Boško

1957. godina

Parijez Risto

Pobegajlo Ignjat

1959. godina

Bajčetić Branko

Bartolović Todor

Finci Žak

Kapetanović Slobodan

Pancer Oton

Pejić Obren

Petričić Ante

1960. godina

Mihal Ladislav

Pajanović Radovan

Pavlović Milivoje

Popović Dušan

Ševarlić Jaroslav

Vaclav Vladislav

1961. godina

Georgijević Emil

1962. godina

Batinica Jelva

Živković Radmilo

1963. godina

Aganović Mahmud

Dozet Natalija

Klindić Olga

Kostić Vitomir

Milošević Aleksandar

Ocokoljić Stojanka

Tupara Abdurahman

Zarić Jovan

1964. godina

Bašović Mitar

Branković Seid

Bubica Vlaho

Lepetić Vladimir

Mulić Jusuf

Pobrić Šemsa

Sarić Osman

Savić Branka

1965. godina

Aganović Zijahudin

Arapović Miroslav

Bugarski Đorđe

Bukojević Josip

Ćerimagić Husnija

Devetak Zdravko

Dolenc Draga

Gradašćević Husein

Hadžiselimović Salih

Jovandić Petar

Karačić Mirko

Krstić Mihajlo

Ljumović Mihajlo

Maksimović Petar

Markotić Branko

Miladinović Miladin

Pobrić Ferid

Sekulić Marko

Telalbašić Refik

Uvalin Milenko

Vlahinić Mihovil

Vuksanović Predrag

1968. godina

Anđelković Miloško

Ratković Branko

Šarić Taib

Todorovski Nikola

1969. godina

Zovkić Ivan

1970. godina

Drecun Đorđije

Numić Refik

1971. godina

Muratović Ahmed

Nadaždin Miloška

Petrović Sreten

Šoškić Aleksandar

1972. godina

Čaušević Zahid

Handžić Ramiz

Jarebica Dževad

Petrović Miodrag

Stanišić Marko

Šaćiragić Bahrija

Vasić Julijana

1973. godina

Čonkić Bogoljub

Jovančević Milada

Kindibal Dragomir

Lulo Mehmed

Pejić Đorđe

Tahirović Nijaz

1974. godina

Dragić Babović

Gvozdenuvić Radosav

Miranović Ksenija

Parijez Simo

Popović Ilija

Ševarlić Milan

1975. godina

Bekrić Vitomir

Beš Ante

Četković Vasilije

Dimić Nenad

Filipović Radoslav

Vuković Slavka

1976. godina

Čopić Časlav

Filipović Branka

Mičević Zdravko

Mulalić Nedžad

1977. godina

Čolić Draško

Miletić Nadežda

Rončević Žarko

Selak Vjekoslav

Vukomanović Lazar

1978. godina

Dauti Mustafa

Kasapović Stole

Marinčić Ivan

Stevović Milan

1979. godina

Hajro Bisić Dženana

Jahić Hajrija

Milinković Ilija

Moskovljević Stratimir

1980. godina

Trninić Vladimir

- 1981. godina**
Berić Branko
Jevremović Vladimir
Ljubešić Josip
Osmanagić Bešlagić Seniha
Salem Fadel Yacoub
Simojlović Dragoljub
Sjeran Nedjeljko
- 1982. godina**
Adžić Nikola
Čirjaković Milun
Simić Slavko
- 1983. godina**
Gligorević Branislav
Habes Mahmoud
Mefleh Mahafza
Jelčić Slavko
Milovanović Bogoljub
Pavlovski Džafferagić Zlatica
Savić Mirjana
- 1984. godina**
Alibegović Grbić Senija
Bašić Ferdo
Beljo Jure
Bogdanović Miroslav
Gutić Milenko
Medan Nemanja
Mirjanić Stevo
Ramoševac Ilijaz
Živaljević Momčilo
- 1985. godina**
Mišić Ljubomir
- 1986. godina**
Hakl Zlatko
Ljujić Mijatović Tatjana
Mardoud Tarek
Mujić Ibrahim
Zajmi Ramadan
- 1987. godina**
Babić Sonja
Bijeljac Sonja
Kovačević Milimir
Todorović Jovan
- 1988. godina**
Marković Miroslava
Mijatović Dragutin
Miličić Bogić
- Ognjanović Radomir*
Pavlović Ksenija
Uljarević Milorad
Vračar Ljubo
Vukašinović Smiljka
- 1989. godina**
Adiy Riza Mutari
Bogućanin Hamid
Božović Irina
Jabbar Ahamki Adil
Rajnprecht Rudolf
Roki Đorđe
Živić Nebojša
- 1990. godina**
Gičev Aco
Kojić Agan
Milošević Nada
Muminović Ševal
Tanović Nezir
- 1991. godina**
Muratović Salko
Perović Natalija
Smajić Ahmed
Stoičić Jovo
Vegara Mensur
- 1992. godina**
Ivetić Borislav
Trailo Radoslav
Živaljević Momčilo
- 1994. godina**
Čustović Hamid
- 1996. godina**
Tert Muhamed
- 1997. godina**
Ferhatović Džemail
Memić Senaid
- 1998. godina**
Elezi Xhevdet
Kurtović Mirsad
- 1999. godina**
Hadžić Azra
- 2000. godina**
Bajramović Sabahudin
Bašić Meho
Čorbo Selma
- Džubur Ahmed*
Pezo Ivan
- 2002. godina**
Blesić Milenko
Sarić Zlatan
Žurovec Jasminka
- 2003. godina**
Škaljić Selim
- 2004. godina**
Čolo Josip
Gadžo Drena
Đikić Mirha
Skender Hajrudin
- 2005. godina**
Drkenda Pakeza
Hadžiabulić Semina
- 2006. godina**
Ašimović Zilha
Avdić Jasna
Begić Akagić Asima
Firšt Bača Maja
Pejičić Jadranka
Temim Elma
- 2007. godina**
Čvić Hamdija
Đulančić Nermina
Oručević Sanja
Spaho Nermina
- 2008. godina**
Bedri Dragusha
Karić Nežad
Nikolić Aleksandra
Peljto Amela
- 2009. godina**
Džomba Emir
Karić Lutvija
Ognjenović Dragana
Sefo Semira
Šoljić Kemal
- 2010. godina**
Behmen Fikreta
Cero Mehmed
Čerić Admir
Semić Amela
Silajdžić Irem
- Skender Azra*
- 2011. godina**
Čengiđ-Džomba Senada
Karahmet Enver
Operta Sabina
- 2012. godina**
Ganić Amir
Mulahasanović Edin
- 2013. godina**
Bulić Perica
Rustempašić Alma
- 2014. godina**
Muhamedagić Samir
Mujačić Robin
Tahmaz Jasmina
- 2015. godina**
Delić Mersija
Lasić Viktor
Ljuša Melisa
Taljić Irzada
Zelev Mehmed
- 2016. godina**
Bezdrob Muamer
Falan Vedad
Rakita Nermin
- 2017. godina**
Gavrić Teofil
Grahić Jasmin
Kanlić Kenan
- 2018. godina**
Alkić-Subašić Mersiha
Bećirspahić Dinko
Biber Lejla
Bukalo Esad
Hukić Emira
Kulelija Berin
Toroman Almir
Tvica Mirza
Uzunović Mirza
Vranac Amila
- 2019. godina**
Čadro Sabrija
Dizdarević Tarik
Hodžić Hikmet

9.2. MAGISTRI POLJOPRIVREDNIH NAUKA

1966. godina

Mulalić Nedžad
Šarić Taib
Zovkić Ivan

1968. godina

Miletić Nadežda

1969. godina

Čopić Časlav
Kolić Božo
Stanišić Marko

1971. godina

Jovanović Slavojka
Kovačić-Čopić Ljubica

1973. godina

Živić Nebojša

1974. godina

Ekić Safvet
Nanić Elvedin
Stevović Milan
Sumenić Sonja

1975. godina

Bogdanović Zdravko
Đurković Miloš
Hakl Zlatko
Jurišić Tomislav
Todorović Jefto

1976. godina

Adžić Nikola
Bešlija Smajo
Đurđev Vladimir
Eržić Mijo
Materić-Matić Mirjana
Simojlović Drago
Vasić Nikola
Žerajić Radovan

1977. godina

Antunović Zdravko
Borić Rajna
Gligorević Branislav
Grbić Senija

Harčević Fadila
Miroslav Bogdanović
Simić Slavko

1978. godina

Čolaković Slobodan
Habes Mahmoud
Mefleh Mahafza
Milovanović Bogoljub
Mirjanić Stevo
Ribić Mesud
Stanisavljević Ivan
Stupar Milan
Sučić Borivoj

1981. godina

Gutić Milenko
Marković Miroslava
Medan Nemanja
Popov Miroslav
Senić Petar
Tadić Marko
Tanović Nezir
Vukčević Danica

1983. godina

Ciraj Marta
Grković Anđelko
Muminović Ševal
Nadežda Stajić
Ognjenović Radomir
Šalja Bajruš
Trifković Slobodan

1984. godina

Bogućanin Hamid
Došen Milovan
Dujić Dragutin
Franjić Branko
Herman Krunoslav
Ivetić Borislav
Korač Veljko
Lukač Jakov
Začiragić Čamil

1985. godina

Glogovac Danilo
Grabar Miodrag

Kalib Abdul Jabar
Popović Ranko
Roki Đorđe
Štrbac Nenad
Šumatić Nada
Vegara Mensur
Zaher Dib Mensur

1986. godina

Smiljanić Đurađ
Šumatić Ivan

1987. godina

Butina Dubravko
Pejičić Jadranka

1988. godina

Čmelik Zlatko
Čustović Hamid
Duranović Ahmed
Hadžisadičković-Azabagić
Nusreta
Kačar-Abdurahmanović
Gordana
Kojović Radoslav
Mičić Nikola
Smajić Ahmed
Swadi Tarik
Tadić Anto
Topalović Nevenka

1989. godina

Akulović Igor
Čabrilo Slavica

1990. godina

Ahmetović Refik

1991. godina

Beganović Edin
Čaušević Selma
Džemidžić Maja
Iriškić Safet
Kaljanac Azem
Tupajić Pavica

1992. godina

Bajramović Sabahudin

Blesić Milenko
Đuzo Fahrudin
Juković Alija
Kadrić Merima
Krasnići Naser
Memić Senaid
Muhović Avdija
Omanović Halil
Sarić Zlatan

1993. godina

Alagić Enes
Belko Fahro
Jeleč Sead

1994. godina

Bulić Drena
Đikić Mirha
Maktouf Abduladhim
Smajić Mediha
Velagić Seada

1995. godina

Arslanagić Omer
Gaćeša Boško

1996. godina

Drkenda Pakeza
Hodžić Zemira

1997. godina

Bukalo Esad
Čengić Izet
Dubur Ahmed
Hadžiabulić Semina
Junuzović Đulejman

1998. godina

Nikolić Aleksandra
Papoči Zvonimir
Šunje Elma
Vrtagić Idriz

1999. godina

Glavić Midhat
Kasapović Sadžida
Mrzić Nermina
Žurovec Jasminka

2000. godina

Begić-Akagić Asima
 Čengić Senada
 Džomba Emir
 Ljaljak Samija
 Ognjenović Dragana
 Oručević Sanja
 Pašalić Amela
 Ribić Elvira
 Šteta Jasna

2001. godina

Čivić Hamdija
 Đelilović Mustafa
 Gajić Biljana
 Herceg Nevenko
 Kolašinac Vasvija
 Suljkanović Ševal

2002. godina

Bahtović Nermina
 Bećirbegović Beisa
 Husejnović Razija
 Karić Nedžad
 Kida Selim
 Musa Fadil
 Musić Nedim
 Šoljić Kemal
 Talić Dijana

2003. godina

Ajvazaj Reshat
 Bajrović Fikreta
 Crnkić Čazim
 Duranović Hanadija
 Ivelja Vanja
 Kamberi Muhamet
 Keran Husejin
 Kurtalić Samid
 Muhamedagić Samir
 Pavličević Jerko
 Semić Amela
 Shala Nusret
 Šuvalija Belma

2004. godina

Cero Mehmed
 Dedić Nedin
 Erceg Zdravko
 Habibović Sejfo
 Hodović Gjulera
 Kapić Mehira
 Karić Lutvija
 Kohnić Aida
 Mehmeti Arben

Spužević Ivan
 Šoše Selma
 Xhavit Ramadani

2005. godina

Begić Sabina
 Čengić Faruk
 Dragusha Bedri
 Hadžić Svetlana
 Halimi Agran
 Hasić Amir
 Hodžić Hikmet
 Operta Sabina
 Osmanagić Senad
 Salkić Besim
 Sefo Semira
 Sinanović Nasir
 Tahmaz Jasmina
 Thaqi Asim
 Toromanović Smail
 Bicaj Vjollca

2006. godina

Aginčić Samira
 Babić Sanja
 Bulić Perica
 Ganić Amir
 Hadžić Suada
 Kanlić Kenan
 Knežević Lidija
 Kramar Ivica
 Lasić Viktor
 Ljubić Damir
 Maktouf Edina
 Mirsad Hubanić
 Muftić Eldina
 Musić Mufik
 Snagić Sead
 Šiško Irena

2007. godina

Alkić Mersiha
 Čolaković Nenad
 Džinić Nada
 Falan Vedad
 Jocić Ljiljana
 Leto Alma
 Matić Anto
 Salihbašić Edin
 Shabollari Mehmet
 Skender Azra
 Tershnjaku Ibrahim

2008. godina

Aliman Jasmina

Bakić Ranko
 Burazerović Alma
 Ćutuk Sabaheta
 Dervišić Jasmira
 Kandić Amir
 Ljuša Melisa
 Muhić Began
 Pavlović Jozo
 Tvica Mirza
 Vukosav Ivan

2009. godina

Abdić Sead
 Bečić Berina
 Bezdrob Muamer
 Dizdarević Tarik
 Đorđević Đani
 Fazlagić Said
 Hadžimurtezić Firdeusa
 Haseljić Sanel
 Hašimbegović Kaled
 Krilić Alejna
 Mulahasanović Edin
 Muradbašić Ešef
 Peco Edin
 Rakita Nermin
 Rogić Branko

2010. godina

Bajraktarević Asim
 Biber Lejla
 Brković Nijaz
 Brzica Mirjana
 Butković Mirsad
 Delić Mersija
 Đerić Zoran
 Gavrić Teofil
 Hajrić Džemil
 Hodžić Irzada
 Huseinbegović Sabina
 Knežević Smiljana
 Krasniqi Adlije
 Landeka Vinko
 Medar Amela
 Muhamedagić Fatima
 Musić Berina
 Sefo Elma
 Suljević Mirsad
 Tokmić Irfan
 Tolić Danko
 Vasiljević Brane
 Zele Mehmed

2011. godina

Čindrak Mirsad

Dervić Velida
 Džaferović Aida
 Džano Adil
 Đapo Maida
 Gilić Zehra
 Hadžimurtezić Mervana
 Ičanović Mirsad
 Jusović Hemo
 Kapidžić Meliha
 Klokić Izudin
 Kurtović Sadeta
 Majdančić Meho
 Mujačić Robin
 Osmić Adis
 Ramić Nermin
 Rumora Jasna
 Selimbegović Enez
 Smajlagić Aida
 Soldo Stanislav
 Tokmić Ismeta
 Toroman Almir

2012. godina

Bihorac Edib
 Boras Andrijana
 Brkan Eldin
 Brkan Melika
 Brodljija Kemal
 Čaušević Amir
 Čengić Nevenko
 Davorka Ratković
 Glavaš Vedrana
 Hadžiabulić Alisa
 Hadžić Dženan
 Hasković Safet
 Hukić Emira
 Husić Rasim
 Husika Emir
 Kikić Senad
 Maktouf Nedžla
 Maličević Adnan
 Mašala Elfad
 Mehmedić-Tuzlak Almedina
 Memić Senad
 Milas Zdenko
 Omeragić Nezir
 Rahimić Alma
 Rotim Nino
 Sharku Afrim
 Softić Nisveta
 Šertović Edina
 Šutalo Vide
 Trnjanin Mesud
 Tuzlak Hanefija
 Uzunović Enida

*Veljović Zehra
Žurovec Ognjen*

2013. godina

*Čaušević Amra
Fajić Santa
Hodžić Anđan
Klepo Bernisa
Kraljević Mario
Lugonić Habiba
Papoči Sergej
Sakić Svijetlana
Šahinović Rasim
Trako Ejub*

2014. godina

*Čadro Sabrija
Drmać Maja
Jesenković- Habul Lejla
Makaš Merima
Mujić Fehima
Mustafić Mirhat
Osmanović Dika
Palinić Dražana
Salčinović Ahmedin*

*Solak Amira
Vidović Miroslav*

2015. godina

*Avdibegović Rasim
Balić Duran
Bećirović Emir
Brčić Ivša
Čakal Adisa
Čolaković Elvedin
Čuljak Stipo
Dedić Samira
Glamočlija Petar
Hadžić Edin
Hrapović Said
Hubana Emir
Imamović Nedreta
Javorovac Fikret
Kalabušić Muzafera
Kaltak-Biberović Mirela
Kujundžić Hašim
Ljatići Besima
Mesić Alma
Pašalić Mirza
Suljić Nijaz*

*Šajković Saima
Šapčanin-Tabaković
Vildana
Vatrić Mušan
Zijadić Samir*

2016. godina

*Bradarić Vanja
Dogić Zakira
Genjac Sabrija
Rizvo Edib
Sarić Edita
Stojanović Anđelka
Zovko Saša*

2017. godina

*Alagić Ibrahim
Bušatlić Rino
Selimović Suad
Semić Mirza
Stanojčić Sanela
Šubara Meliha
Šuša-Bosno Aida
Vražalica Hasena*

2018. godina

*Gadžo Emina
Jahić Jesenka
Nezirević-Nizić Enisa
Šoto-Koprđža Sejdefa
Tahmaz Sabahudin
Žilić Amar*

2019. godina

*Busuladžić Ahmed
Mahić Selma
Osmić Dado
Pajović Nina*

9.3. DIPLOMIRANI INŽINJERI POLJOPRIVREDE

9.3.1. OPĆI (OPŠTI) ODSJEK

1949. godina

lešić Maks
Maksimović-Grbac
Antonija
Petijević Obrad
Resulović Husnija
Viskić Ivo

1950. godina

Arh Jože
Arh-Kešelj Mira
Čapin Milena
Čelebić Mevedeta
Dozet Natalija
Kuzinkijević Ruža
Markičević Slobodan
Nendl Bojan
Petijević Mira
Resulović Nevzeta
Ristić Radenka
Šeremet Izet

1951. godina

Arežina Branko
Čurić Jagoda
Gradaščević Husein
Hadžiahmetović Sulejman
Joksimović Milutin
Jugović Fanika
Jugović Ljubo
Križnik Veljko
Ličina Aleksandar
Mihajlovski Nikola
Nikolinović Ljiljana
Parijez Simo
Stepanov Zorka
Zovkić Ivan

1952. godina

Alajbegović Nail
Bičakčić Muhamed
Buturović Devleta

Buturović Sabrija
Čulić Dragutin
Dramićanin Dragoljub
Đikić Abdulah
Đurković Miloš
Gackić Edhem
Galijašević Hamzalija
Gogić Časlav
saković Sadik
šek Mata
Jalovičić Nedžad
Kapetanović Midhat
Karačić Mirko
Kindibal Dragomir
Komatina Miro
Kovačević Esad
Košarić Mehmed
Krpan Mladen
Krsmanović Borkica
Latal Ljerka
Lavrić Tanja
Ljumović Mihajlo
Milanović Slavko
Mirčetić Srećko
Nikitović Čedomir
Perenda Munib
Pindžo Branko
Popović Radisav
Pribanić Vladimir
Radulović Vaso
Ramadanović Ali-Riza
Rončević Žarko
Stamenković Borislav
Šestak Vladimir
Vrdoljak Srđan
Vuinović Elena
Vuković Blagoje
Zarić Jovan
Zelić Vladimir

1953. godina

Aganović Nedžad

Belašković Ljerka
Burić Simo
Čaušević Zahid
Houska Drago
Jahić Dževad
Jašarević Adem
Jončić Hristina
Kočović Dejan
Kurbel Robert
Manasov Metodi
Markotić Branko
Milošević Aleksandar
Milošević Ruža
Mrkobrada Mileva
Muratbegović Ferid
Papić Nikola
Rakar Zlatko
Saračević Ziba
Sigl Ivica
Udovčić Vladimir
Vasić Nikola
Vasiljević Olga
Višnjevac Olga

1954. godina

Bajgorić Husein
Behara Ljubinka
Bilić Nikola
Bukojević Josip
Cvijetić Blagoje
Fakić Reuf
Filjak Ružica
Guzina Nemanja
Handžić Ramiz
Hrustić Latif
Jurišić Tomislav
Kajtaž Esad
Kapetanović Husein
Kobić Maida
Kopitović Petar
Krstanović Radmila
Mašić Muhamed

Mehmedbašić-Prašo Rabija
Mišković Milojka
Mladen Jovan
Muharemagić Mujesira
Munišić Ksenija
Nadaždin Čedomir
Nikolić Teodor
Oreč Jozo
Osmanagić-Bešlagić Seniha
Ostojić Srećko
Pavlov Marija
Perutka Dragutin
Peško Pavle
Pirija Osman
Pirnat Mirko
Plejić Jakov
Pobrić Ferid
Popović-Ilić Branislava
Rebac Sead
Savić Branka
Selmanagić Abdulah
Selmanagić Nedžad
Sjekloća Dušan
Sofo Zlatan
Spužević Veljko
Stančić Miroslav
Stojanović Desimir
Šoškić Aleksandar
Visocki Velimir
Vrdoljak-Kulišić Olga
Vuković Petar

1955. godina

Adilagić Fikret
Albahari Judita
Alić Emina
Barudanović Jelena
Bašić Hafza
Bisić Dženana
Brezovac Boško
Čečuk Vladimir
Čopić Časlav

Dlakić Mulo
Dragičević Veselin
Džodžo Radoslav
Elezović Sead
Hadžić Milivoj
Hadžimusić Zakir
Hajro Džemal
Hauzer Olga
Hodžić Muharem
Horić Hatidža
Imamović Sabira
Jakić Šimun
Janković Vladimir
Jelčić Slavko
Jevđević Ljiljana
Karahasanović Mugdim
Kordić Kornelija
Kovačić Ljubica
Kravljaja Teodora
Kukurić Mihajlo
Kurtović Mineta
Lojpur Radoslav
Lipovača Smail
Ljesar Dušan
Maltarić Aleksandar
Marić Jasna
Marjanović Radivoje
Markišić Boris
Marušić Miroslav
Muftić Samija
Pašić Nezir
Pavić Novica
Pejić Milan
Perić Ljubomir
Perković Ivan
Plamenac Ilija
Prasko Kemal
Pobrić Šemsa
Pocak Borislav
Poleksić Radovan
Popović Darinka
Radvanovski Anton
Resulović Ismet
Sadović Omer
Sarić Avdo
Simeunović Nikola
Spahić Gavriilo
Stajić Đorđe
Stanojević Milorad
Stojanović Stojan
Stupar Vojo
Sudžuka Hajrija
Tafro Amila
Tafro Gordan

Tomić Azra
Tomičić Ivo
Tošić Slobodan
Traparić Aleksa
Urlić Radovan
Ustavdić Fuad
Vasiljević Ludmila Lidija
Vejnović Dragomir
Vukašinović Staniša
Vuković Ljubomir
Vuković Slavka
Vulević Miomir
Vulić Ksenija
Zeković Petar
Zlatanić Buhro

1956. godina

Babić Sulejman
Bogdanović Đorđe
Bošković Petar
Ćerimagić Husnija
Dodig Petar
Dželetović Milorad
Ergarac Ljubisav
Glušćević Svetozar
Hrušovar Viktor Zmago
Ibrahimpašić Čahib Alija
Ivanković Blago
Jarhi Ruben
Ječmenica Uroš
Lonco Ranko
Lulo Mehmed
Mićović Milutin
Mićković Radosav
Mihajlović Vladimir
Mirčeta Zvonimir
Omerhodžić Fuad
Perić-Medović Dobrila
Petrović Nedeljka
Popović Dobrilo
Redžebašić Lebiba
Samarđžić Danilo
Sorajić Ranka
Stanojević Desimir
Stepanek Ljubica
Šimon Julijana
Tatarević Hidajet
Tolj Zdravko
Tomanović Jovan
Utješinić Branka
Živanović Draginja
1957. godina
Bernik Boris

Bošnjak Gojko
Brković Marinko
Bukvić Risto
Cigić Šimun
Čipa Omer
Dobrovoljac Ivanka
Fetahagić Midhat
Hadžiosmanović Alija
Jovanović Petar
Jusufbegović Asim
Kalem Radojka
Lesjak Karolina
Lomigorić Burhan
Medić Marija
Mićeović Zdravko
Mijatović Biljana
Miladinović Miladin
Mulić Jusuf
Numić Refik
Pejović Jovan
Perović Miodrag
Popović Đoko
Prelević Miloš
Prolić Samija
Rakojević Dragica
Reš Zdenka
Savić Sava
Sertić Ivan
Stajić Miroslav
Stanković Pavle
Šarić Taib
Tupajić Miroslav
Vojinović Milenko
Vukotić Milan
Vuksanović Predrag

1958. godina

Ambrožić Vladimir
Arapović Miroslav
Bašović Mitar
Bešlija Ešref
Bešlija Smail
Bićević Hakija
Bogdanović Jovan
Božić Dušan
Bralić Nikola
Bugarski Đorđe
Đukić Petar
Festić Husnija
Hurić Ismet
Islambegović Sead
Jahić Hajrija
Kavarić Veljko
Klaić Milorad

Kunić Sadik
Marjanović Petar
Marković Petar
Marković-Tomičić Slavka
Marković Mihajlo
Marković Đorđe
Markota Zlatko
Mihojević Vjera
Mijatović Dušan
Mulaomerović Fadil
Pavlović Veronika
Pejić Dimitrije
Peško Ivan
Prelo Neđo
Radulović Dragomir
Rahić Ramiz
Radić Hristina
Ražnjević Šime
Rutešić Branko
Sefo Enver
Stanišić Marko
Sučić Borivoje
Svorcan Savo
Šutić Baldo
Šutonja Milan
Telalbašić Refik
Turalić Ferid
Vlašić Marin
Živković Blažo

1959. godina

Aćimović Dušan
Ausić Dragomir
Avramović Mirko
Balić Zaim
Beatović Jovan
Beš Ante
Bevanda Ivan
Bodiroga Neđo
Bukvić Bajram
Bulatović Andrija
Buljan Branimir
Cvetić Boško
Cvetković Jaroslav
Čustović Čamil
Dimić Nenad
Dizdarević Muharem
Domazetović Čedomir
Došen Milovan
Drljača Nikola
Gerenčić Olivera
Gojnić Časlav
Izetbegović Hasan
Jarebica Dževad

Jelčić Kažimir
 Jovanović Milivoje
 Jukić Ljubomir
 Kapetanović Nadir
 Kapor Rajko
 Karanikić Simo
 Komad Tomislav
 Kondžić Hilmija
 Kurtović Sait
 Kvesić Luka
 Lučić Mirko
 Lučić Predrag
 Ljubešić Josip
 Mandić Ilija
 Marković Marko
 Mićović Nikola
 Mihaljević Srećko
 Mišeljčić Đurica
 Momčinović Olga
 Mučibabić Milojka
 Muratović Ahmed
 Najšul Olga
 Pajkić Savo
 Papić Džemo
 Pašović Aziz
 Perić Ante
 Perić Bogdan
 Perišić Vera
 Petrović Želimir
 Pešić Vera
 Pranjko Nikola
 Primorac Dragutin
 Redžić Munib
 Redžepagić Jusuf
 Rogić Miodrag
 Sadiković Sufjan
 Skaka Alija
 Srbljanović Milojica
 Šimon Mirko
 Tešanović Mladen
 Todorović Ljubomir
 Trifković Slobodan
 Trkulja Mitar
 Udovčić Šekib
 Urban Margareta
 Vajagić Stojan
 Vučetić Milan
 Vučković Dobromir
 Vuletić Nikola
 Župančić Jasna

1960. godina

Antunović Ivo
 Avdić Rušid
 Bakarić Pavle

Baraković Omer
 Blažević Drago
 Boljević Novak
 Borovac Rifat
 Boto Ruža
 Buljugić Sreten
 Čečez Savo
 Ćuković Milivoje
 Deliahmetović Alija
 Dimovski Jovan
 Dobrenov Vojin
 Đurović Radomir
 Džida Mitar
 Džeparovski Risto
 Gajić Pavle
 Hadžiabdić Nihad
 Hadžihalilović Ešref
 Hofbauer Slavko
 Hromić Šefkija
 Jakovljević Vladislav
 Jakubović Omer
 Jović Jovan
 Klarić Petko
 Knezović Tomo
 Koren Rudolf
 Koso Ramiz
 Kovač Ladislav
 Krupić Mehmed
 Lagumdžija Ekrem
 Macanović Nikola
 Malović Nikola
 Mandić Radivoj
 Mehmedagić Velija
 Mijatović Zdravko
 Miletić Nadežda
 Milić Spasoje
 Mladenović Staniša
 Obradović Stevo
 Olas Antal
 Omerbašić Ismet
 Pavičević Dragutin
 Pilindavić Janko
 Popović Ilija
 Rebac Milan
 Robović Izet
 Rogan Jovo
 Rudalija Kemal
 Simojlović Dragoljub
 Stojanović Nedeljko
 Sudžuk Jusuf
 Šaćiragić Bahrija
 Šaćiragić Razija
 Ustavdić Ibrahim
 Velimirović Vojislav
 Vranjicanin Mihovio

Vukmanović Lazar
 Zlatkov Metodi

1961. godina

Ađelković Živorad
 Anđžić Aleksandar
 Arežina Veselin
 Bejat Milenko
 Bjelanović Milka
 Blagojević Radiša
 Ćuković Srećko
 Dauti Mustafa
 Dragić Lazar
 Dugandžić Gabro
 Đukić Dušan
 Faginović Muzaffer
 Hadžiahmetović Abdulah
 Jelić Radoš
 Jovanović Milutin
 Knežević Jovan
 Kosanić Dušan
 Kunić Aleksandar
 Kustudić Petar
 Mašić Danilo
 Miljaković Stevan
 Miralem Bakir
 Nikezić Elez
 Obradović Momir
 Popović Mijo
 Popović Milorad
 Popović Tomislav
 Rajić Bratislav
 Ružić Slobodan
 Simić Boro
 Simić Zoran
 Skočibušić Miroslav
 Sočo Zdravko
 Stevović Andrija
 Vasiljević Radiša
 Vasiljević Arsen
 Žuržulović Nebojša

1962. godina

Basekić Miodrag
 Čoja Branislav
 Glišić Savo
 Knežević Veljko
 Pavičević Momčilo
 Raco Milan
 Radevski Boško
 Radibratović Milan
 Raguz Ljubica
 Salković Tahir
 Takašmanov Georgij
 Vukadin Čedomir

1963. godina

Čolaković Slobodan
 Dalipagić Suad
 Dizdar Mirza
 Koprivica Mladen
 Novak Josip

1964. godina

Marković Milijan
 Odović Natalija
 Vučemilović Jure

1965. godina

Kocevski Kostadin

1966. godina

Ralević Lazar

1970. godina

Behmen Miralem

1973. godina

Bajić Savo

1976. godina

Živković-Maldini Magdalena

2001. godina

Dubravec Damir
 Javorovac Fikret
 Rakita Nermin

2002. godina

Šehić Sanel

2003. godina

Brkić Admir
 Kanlić Kenan

2004. godina

Aganović Sabiha
 El-Mubaslat Hani
 Haseljić Sanel
 Krajina Emina
 Omanović Minela
 Šabanović Arijana

2005. godina

Bećar Adisa
 Durić Salih
 Gaši Fuad
 Hujdur Amir
 Salčinović Ahmedin
 Semić Mirza
 Suljević Semira

2006. godina

Alić Zlatka
Biljibani Nasuf
Djedović Semir
Fežić Altijana
Gavrić Teofil
Hajrić Edita
Hodžić Hasidin
Klinčević Mufid
Mahmutović Mesiha
Nasup Hajrudin
Ribić Šeherzada
Tabaković Besim

2007. godina

Bašić Velida
Butković Jakub
Čahut Armin
Čeha Dražen
Delalić Adis
Grbo Adisa
Hasanović Mirela
Isaković Taiba
Karić Senada
Lisica Muamer
Lucević Adnan

Maličević Adnan
Muratović Hamed
Musić Sevad
Rajkić Elma
Redžić Ehlimana
Tatarović Mirza

2008. godina

Bošnjaković Adila
Drljo Emina
Osmić Adis
Sakić Fuad
Sejdić Emir
Terzić Amra

2009. godina

Arnautović Adnan
Kovač Refik
Sarač Elvira
Šišić Adnan
Šoto-Koprđža Sejdefa

2010. godina

Aščalić Mahir
Delibašić Mahir

Džukljan Aida
Džukljan Azra
Donlagić Nermin
Jašarević Adnan
Kovač Refik
Mulaomerović Emina
Safić Amra
Suhonić Elma
Šišić Adnan
Šljivo Emir
Voloder Mustafa

2011. godina

Rožić Elvira
Karo Selma
Kokorović Emir
Moco Elma
Muminović Esad
Smajlović Nihad
Turan Berin

2012. godina

Merdić Mediha
Ejubović Alma
Hrgić Lara

Musić Denana
Stanić Goran

2013. godina

Aliefendić Šejla
Hadžović Vezira
Sloboda Irnes

2014. godina

Gljiva Mahir
Durmo Emir
Prijić Selma
Sudić Minela

2015. godina

Halilović Aida

2016. godina

Muhović Suvad
Bećirović Elza

2017. godina

Mrakić Omer

2018. godina

Pipo Mirnes

9.3.1.1. USMJERENJE: BILJNA PROIZVODNJA

2001. godina

Falan Vedad
Markišić Islam
Trnjanin Mesud

2002. godina

Polić Tonči
Smajlović Fatima
Tursum Adnan

2003. godina

Duranović Hamdija
Hadžić Fikret
Hodžić Adnan
Lokvančić Lejla
Turković Tatjana

2004. godina

Alispahić Medina
Jašarević Mirza
Soldo Stanislav
Tulić Nasiha

2005. godina

Alihodžić Elma
Cerić Admir
Čolaković Sedina
Durić Jasmina
Musić Fatima
Panzalović Gordana
Selak Saša
Skorupan Merima

2006. godina

Biser Sabina
Čelik Sadika
usović Belma
Kurtović Alma
Numić Fadila
Redžepović Sandra
Suljević Mirsad
Tomić Danijel

2007. godina

Čaušević Elma

Jelešković Asad
Konjalić Akif
Mehmedagić Džemal
Memić Senad
Muhović Mirsad
Nevorić Semir
Pejičić Maja
Spahović Admir
Velispahić Lejla
Vrdoljak Mario

2008. godina

Bećirović Emir
Čadro Sabrija
Ćurevac Amir
Halilović Nihad
Jahić Irma
Kahrman Sedina
Mušinović Adnan
Peštalić Emir
Rizvan Ajla
Sadiković Hanka

Slatina Selma
Tomić Ivan
Zukić Mevludin
Žurovec Ognjen

2009. godina

Abaz Selma
Abdurahmanović
Nermin
Bajrić Adisa
Brkanić Amela
Čeliković Elmir
Dević Samra
Gasal Igda
Goković Damir
Hadžić Maida
Keser Admira
Kondo Mirha
Mušinović Ivana
Osmanović Fadil
Pašalić Mirza
Pašić Mirsada

*Pervan Zdenka
Srna Selver
Šakonjić Azra
Vuković Davor*

2010. godina

*Abaz Selma
Drakovac Semir
Fazlić Idin
Hurem Anel
Kadrić Senad
Kamenjaković Fata
Karzić Mevludina
Klisura Emira
Kovačević Slađana
Kukić Amir
Mahmutović Suad*

*Pervan Zdenka
Rizvić Edita
Silajdžić Alma
Šakonjić Azra*

2011. godina

*Aganović Ines
Ajdin Lejla
Bajrović Adnan
Gagula Edin
Gušo Nina
Hadžić Edina
brahimspahić Hanifa
Kubat Emina
Muhić Arneta
Salihović Melka
Sinanović Elvis*

*Suljević Aldina
Sušić Sanin*

2012. godina

*Djana Indisa
Dragolj Izudin
Zukić Latifa*

2013. godina

*Džiko Enisa
Karga Hamid
Peštek Adisa*

2014. godina

*Čutuk Almin
Gosto Azra
Tanjo Ermin*

2017. godina

*Vasilj Jure
Vranković Ante*

2018. godina

Subašić Alen

2019. godina

Pekmezović Mirela

9.3.1.2. USMJERENJE: ZOOTEHNIKA

2001. godina

Đedović Amela

2002. godina

*Memović Azra
Milaković Anđelka
Mustafić Mirhat*

2003. godina

*Alibegović Beščo
Rahmanović Alma*

2004. godina

*Ahmetović Sumedin
Arslanagić Armina
Bezdrob Muamer
Butković Mirsad
Donlagić Nermin
Husika Emir
Rahman Đenan
Šahinović Rasim
Ždralović Ehlimana*

2005. godina

*Ahmuljić Refik
Arslanagić Armin
Bihorac Fuad
Hadžalić Zlatan*

*Hamzić Semin
Kajanija Sanela
Neimarlija Mahir*

2006. godina

*Čuljak Stipo
Dokso Admir
Hadžić Dženan
Ibrahimović Mersiha
Trnka Ibro
Zečević Ervin*

2007. godina

*Bogilović Aida
Čelebić Ekrem
Ćosić Nejra
Kalabić Neda
Pašić Elvis*

2008. godina

*Hodžić Adisa
Juković Zumreta
Muminović Muhamed
Vranješ Rajko*

2009. godina

*Ajanović Sejda
Balić Lejla*

*Džananović Mirhad
Habibović Emir
Hodžić Alen
Hodžić Emina
Krupić Zlatan
Lihovac-Čičko
Hemnalina
Pinjo Senad
Selmanagić Fejzo
Slagalo Tijana*

2010. godina

*Alić Abdel
Balić Lejla
Bećarević Eldin
Čamdžić Alkamed
Hodžić Alen
Jukan Miralem
Krupić Zlatan
Omanović Nermin
Sivro Jusuf
Sommer Eldina
Škamo Armin
Zekić Mirza*

2011. godina

*Bušatlić Aldijana
Čutuna Amela*

*Džihanić Faruk
Džihanić Kemal
Majdanac Harun*

2012. godina

*Dilaver-Vladi Đenita
Čizmo Asmir
Čuljak Borislav
Razić Dinija*

2013. godina

Hadžić Amela

2014. godina

*Baručija Meliha
Halilović Sadidin
Mehinović Merisa*

2017. godina

Pokaz Emina

2019. godina

Hadžić Fatima

9.3.2. ODSJEK ZA RATARSTVO

1960. godina

Labalo Andrija
Pajić Milorad
Tahirović Nijaz

1961. godina

Bajgora Bajram
Berić Bogdan
Bevanda Ivan
Bogdanović Boško
Borić Rajna
Bošković Miodrag
Ciganović Drago
Deljanin Isak
Grđinić Momčilo
Hadžić Mustafa
Hakl Zlatko
brahimbegović Razija
Karanikić Milo
Katana Sadik
Kovačević Milomir
Lukić Milorad
Ljubučić Živorad
Maganić Tadija
Marković Jovan
Masle Marija
Milošević Vukosav
Mlinarević Rade
Mrdak Milovan
Musa Jozo
Nikolić Jovan
Novaković Stojan
Pavić Ivo
Petković Vojislav
Pištalo Mirjana
Podinić Drago
Radovanović Milan
Ribić Mesud
Ržehak Božena
Šarac Dejan
Temunović Mirjana
Tešić Rastko
Trninić Vladimir
Vatrenjak Mehmed
Vuković Tomaš
Zubčević Hasan

1962. godina

Anušić Ivica
Babović Vidoje

Bakalar Zvonimir

Basara Mićo
Bebek Vid
Čolić Nikola
Čovilo Jovo
Despić Dimitrije
Đogo Borivoje
Đuretić Mihailo
Gajić Jovan
Gašović Momir
Gavrić Božidar
Grković Mirko
Hadžić Osman
Hadžija Ilijaz
Hadžirešić Alija
Hanas Hamdija
Hot Ilijaz
Imamović Šemsudin
Jamina Tomislav
Jerkin Emil
Kulezić Nenad
Lapčević Rade
Lazar Aleksandar
Lazović Dragoje
Leko Drago
Lojpur Miloje
Lutvica Sakib
Milinović Radovan
Mirjanić Jovan
Nikolić Vojislav
Nogo Filip
Odović Žarko
Pačarić Bajazit
Papac Ivan
Popović Branko
Radulović Sekula
Radulović Velimir
Rajović Vladimir
Samardžić Žarko
Šalja Muharem
Šarić Mirza
Šivoljski Sava
Šuko Safet
Taraku Fehim
Tasić Milorad
Todorović Milivoje
Tomljenović Ivan
Vrlec Želimir
Vujović Petar
Zuhrić Mehmedalija

1963. godina

Ademović Milan
Bebek Alfred
Bošković Vladimir
Božović Đorđe
Čamdžić Husein
Ćosić Adam
Dedvukaj Franjo
Dizdarević Maid
Dreca Ćazim
Gajić Miodrag
Galić Omer
Jagličić Predrag
Janković Svetislav
Kapisazović Gano
Kardoš Tomislav
Kovačević Stanko
Kukurić Risto
Kuljanin Rade
Maksimović Radovan
Malinović Vojimir
Mikić Srbislav
Miljanović Rade
Miljković Gradimir
Mirić Nedeljko
Mišeljić Gojko
Mrđa Mile
Perković Milenko
Perović Marko
Petrić Radoš
Ristić Aleksandar
Stanojević Dragoljub
Šteković Vasilije
Tmušić Vojislav
Tvrz Drago
Vilić Mujo
Vonsović Ivica
Vučinić dušan
Vukadinović Božidar
Vukajlović Stevan
Zelenika Božo
Zorić Đuro
Zubić Jakov

1964. godina

Dabulhanić Enver
Damjanović Danilo
Gligorević Branislav
Grabovac Željko
Grljević Abdulah

Hadžijadić Nejra
Hadžidedić Huso
Heldić Hakija
Janković Branislav
Klasar Anton
Kraljević Dušan
Kraljević Žarko
Krstić Jovo
Kurtović Džemaludin
Kurtović Enes
Ljuboja Žarko
Martić Ante
Matić Tomo
Matijević Slobodan
Mileusnić Ljubomir
Miličević Branko
Milošević Mile
Milušić Vasilije
Ostojić Savo
Panajotović Jovan
Pašić Suad
Popović Nikola
Prodanović Neđo
Rikalo Žarko
Sekulić Milivoje
Simitović Neđžada
Siručić Munib
Stanković Tomislav
Šarapoli Aziz
Ševo Milan
Todorović Jefto
Vego Jozo
Vlahinić Vid
Vujović Gojko
Vuletić Risto
Zđilar Milan
Zejnilović Šučro
Zjajo Hidajet
Zogović Danilo
Zubčević Šukrija

1965. godina

Brković Veselin
Ćosović Ljubiša
Dedić Abdulah
Delić Pantelija
Dobardžić Šefket
Đokić Đorđe
Filipović Esad
Gradašćević Abdulaziz

Hakimi Mustafa
Huremović Zijo
Jović Mile
Kosović Muhid
Kovačević Ratko
Kučuk Hasan
Lipovača Husein
Milinković Milenko
Miošić Damjan
Molnar Davorin
Muminović Salem
Musa Marko
Parčić Esma
Pašić Jašar
Pavlović Vlado
Resan Dušan
Rožić Ratko
Salihović Marijana
Selimić Rašid
Simić Petar
Šijak Risto
Vegar Rudo
Velimirović Marko
Žerajić Radovan

1966. godina

Bajo Slavko
Bakija Hajdar
Bosiljić Borislav
Bošković Mirko
Cilović Ekrem
Čučković Slobodan
Čuvalo Petar
Gašić Marija
Injac Simo
Keković Krsto
Kitić Milivoje
Marić Nada
Petrović Dušan
Plavšić Ivan
Radosavljević Radiša
Travica Mirko
Vasilj Ljubo
Vujadinović Novica

1967. godina

Čaprić Malić
Čekić Muhamed
Fodor Stjepan
Gladović Rajko
Lajović Mitar
Martić Krsto
Ralević Tomislav
Salman Hamdija
Sivrić Veselko

Stupar Milenko

1968. godina

Arapović Sulejman
Baković Dragutin
Bartolović Branko
Bašić Stipe
Bionda Mile
Bošković Desimir
Haluška Matej
Jakubović Drago
Jelarić Nedeljko
Jočić Peruta
Kafedoli Alija
Kolobarić Ivan
Krnarić Božo
Lukšić Rafail
Nikolić Dušan
Nogalo Anđelko
Pelicarić Dragoljub
Rakas Rajko
Ristić Aleksandar
Ristić Dušan
Sivrić Anto
Stojiljković Tomislav
Šerifović Bekir

1969. godina

Babić Zoran
Barać Radiša
Barukčić Juro
Bodagnović Miroslav
Bojanić Momir
Britwum Mensah Kafi
Robert
Drakulić Mladen
Galić Ivan
Hodžić Sulejman
talo Franjo
Jurjević-Savić Angela
Korenić Ivan
Mujinović Bakir
Papić Milka
Prec Janoš
Rugova Besim
Senić Ivanka
Simanić Savo
Starčević Anton
Sudar Velimir
Tolanov Danica
Tomić Milenko

1970. godina

Al-Dineni Hamudi Saadi
Bajić Ostoja

Berberović Husein
Čikarić Pavle
Čočić Ivan
Despotović Đorđe
Dubiel Alojz
Džafferović Šefik
Đumišić Nedim
Hasan Hirabe Ahmed
Jelavić Veljko
Kadribašić Sulejman
Kovačević Borisav
Krunić Jovo
Lasinger Andrija
Lazović Milovan
Lončarević Esad
Lubina Jure
Martinović Ivan
Matić Marko
Mićunović Jovan
Musa Ivan
Pejić Ivan
Pejković Nevzudin
Savić Vlado
Stanisavljević Ivan

1971. godina

Antić Boris
Berbić Šemsudin
Domanović Milić
Dragin Slobodan
Đukanović Jovan
Đurić Slavka
El-Berier Mohein Eldien
Kamal
Fetahović Ferid
Janjić Ratko
Jovanović Jovan
Karić Šahzija
Lukač Jakov
Marčinko Pero
Markota Blago
Maršić Josip
Matić Maksim
Medić Sulejman
Mejakić Vojin
Mirjanić Stevo
Mlinarević Blago
Mračević Slobodan
Protić Rade
Ratković Tomislav
Smailbegović Omer
Stojanović Simo
Stojičić Jovo
Stojić Grozda
Šarić Krunoslav

Tomić Časlav
Vasilić Drago
Vračar Slobodan

1972. godina

Abouzeid M. Radwan
Abu-Halid Said Djuma
Agić Alija
Aladrović Blaž
Babić Predrag
Bogdanović Zdravko
Bogučanin Hamid
Ćota Josip
Đaćanin Gordana
Harčević Fadila
Hernandez Hectar
Ivetić Borislav
Jelić Milan
Jeremić Miroslav
Jevtić Predrag
Jovišević Nikola
Jovović Branko
Kadić Đuro
Kadribegović Džafer
Lovrić Miljenko
Marjanović Zdravko
Mehmedović Esad
Meštrovic Dinko
Mulaosmanović Hilmo
Panić Ljubo
Papušek Zvonimir
Perko Svetoslav
Pucar Ljubomir
Radović Tomislav
Skenderović Osman
Suzić Milan
Tadesse Tereffe
Todorović Branislav
Tucaković Stjepan
Verić Mato
Vidaković Tomislav
Vukoja Karlo
Žilić Ilija

1973. godina

Avakumović Milenko
Batalo Stanko
Brekalo Božo
Brka Muhamed
Crnogorac Milivoje
Dopuđa Nikola
Drenovac Đorđe
Dubovina Josif
Herbst Matija
Josipović Anđa

Jovin Uroš
Julević Sulejman
Katana Jusuf
Katura Ivan
Knežević Marica
Krnjanja Nada
Kucurski Miladin
Lozić Mato
Mijailović Đuro
Mijatović Dragutin
Mirković Đorđije
Ramoševac Ilijaz
Stojaković Blagoje
Stupar Milan
Šuker Tadija
Vukosav Biljana
Vuković Tomislav
Zeljajić Slobodan
Zovko Branko
Zurovac Gojko

1974. godina
Balić Vinko
Barać Mladen
Bećirević Hajro
Brekalo Jozo
Bućan Lovre
Čerimagić Sulejman
Dobre Milorad
Drljača Danica
Eweimer Mahmud Salman
Grgić Josip
Ignjatović Savo
Imširpašić Muriz
Ivezic Željko
Jeremić Dušan
Jovanović Dobrivoje
Kalaica Josip
Krpčić Milisav
Lacman Ivan
Marković Novica
Minić Adam
Natko Vladimir
Nikoletić Novak
Nurkić Hasan
Oljača Ostoja
Omrčanin Ilija
Orlović Petar
Papoči Zvonimir
Pavlović Radovan
Poplaša Slavko
Prtenjača Ivan
Radišić Ratko
Stevanović Petar

Šipić Niko
Šporčić Antun
Šušaković Janko
Timić Radomir
Tokić Anto

1975. godina
Abu-Jahil Sami
Al-Ahmad Abderraouf
Al-Ayadi Mahmoud
Alijagić Šaćir
Al-Omari Jozef
Al-Radaideh Ahmad
Baloš Vasa
Bikić Jovo
Božić Jovanka
Božović Veljko
Bračić Ljubo
Brkanlić Branko
Čale Branko
Dardić Mile
Đokić Muhamed
El-Lafi Magbel
El-Rushaidat Ibrahim
El-Waked Mahmud
Garić Kojo
Gatarić Đorđe
Gatarić Savo
Grabar Miodrag
Grgić Stanko
Hadžiomerović Naim
Ibrulj Ranko
Isailović Slobodan
Ismail Zakarije
Ivićević Radovan
Klokić Muhamed
Knežević Radovan
Kovač Milan
Kovačić Petar
Larma Ivica
Lataif Taisir
Lazarević Dragutin
Lukač Petar
Mašić Sakib
Mifleh Mohamed
Oljača Rodoljub
Pehar Krešo
Ristić Mićo
Sabolić Mijo
Sallahi Aziz
Simić Čedomir
Skoko Andrija
Stanojević Živanko
Šikić Mladen

Šimetić Stjepan
Timarac Borislav
Ujić Mile
Veledar Musair
Veselinović Đorđe
Višić Miloš
Vištica Veselko
Vučić Stanko
Žarković Božidar

1976. godina
Ababne Mustafa
Aćimović Dobrila
Ali Yousef
Al-Saidi Šakir
Atiyeh Abdel-Muhsen
Bači Gabor
Bazbaz Muhamed
Bošković Veljko
Čakalj Branko
Čilić Jakov
Čolić Mato
Dašić Đorđije
Durićanin Radojko
Eweis Rafiq
Galić Silvester
Gogić Ahmo
Gojsović Nada
Goluža Marko
Grahovac Mirko
Haddad Issa
Hamdan Moustafa
Hašinbegović Faruk
Ivanović Milan
Ješić Jovica
Ješić Vukica
Jovanović Miloš
Jugo Dervo
Mandić Nada
Mandić Rajko
Marković Miloš
Matić Milivoje
Matiljević Fahro
Matoš Slavko
Međugorac Nikola
Mitrović Petar
Mlinarević Ivan
Mlinarević Vječeslav
Naahawati Mohamed
Ognjanović Radomir
Ostojčić Momir
Ošapović Goran
Palavestra Mileva
Pantović Momčilo

Ponjević Leopold
Raguž Nikola
Ram-Ali Aljija
Rimac Jakov
Rožić Dušan
Salčin Nesko
Shamayleh Mazen
Smiljić Sava
Soče Milenko
Sprečkić Nevenka
Starč Josip
Šokac Marinko
Šušaković Nikola
Tadić Marko
Tahat Mohamed
Tahat Salem
Tanović Nezir
Todorović Jovan
Trumić Sulejman
Uhlik Miroslav
Vidoni Doroteja
Vorgić Stjepan
Vukojević Nikola
Zeković Rifat

1977. godina
Ančić Luka
Baotić Ivan
Bebić Luka
Beširević Šemsudin
Cicović Mladen
Čajo Enver
Čubro Mustafa
Čuljak Radovan
Despotović Milorad
El Tabari Mohamed
El-Abdulah Mohaumed
Hodžić Kasim
Jerkić Leon
Kader Mauz Naser
Kostić Milan
Kovačević Muho
Krnđija Pero
Kuzmančević Todor
Lassana Ya Doumbia
Lugonja Mirjana
Mijatović Slobodan
Milićević Damir
Milosavljević
Slobodanka
Mwaniki Maina Davidson
Novak Branko
Obarčanin Haris
Pećanac Željka

Perić Ljubinko
 Petrović Dragomir
 Popović Karlo
 Talić Enisa
 Todorović Draško
 Trtić Radovan
 Varičak Jadranka
 Vasiljević Miroslav
 Vučković Milenko
 Vukman Josip
 Zoubi Farauk
 Živaljević Momčilo

1978. godina

Basarić Milan
 Begović Redžo
 Brajković Bruno
 Čirić Drago
 Dabić Dragica
 Dumbović Ivan
 Đonlagić Mujo
 Gambiroža Niko
 Heđeš Kata
 Ivić Miloš
 Krnjajić Nikola
 Matijašević Radojko
 Mitrović Dragoljub
 Muminović Ševal
 Murtić Zijad
 Pačo Ešref
 Pastor Julijana
 Pavlović Živan
 Petković Milan
 Pojatina Ljubo
 Prenić Husein
 Protić Stevan
 Rasim Fazlić
 Senić Petar
 Simović Marko
 Stanojević Milenko
 Subašić Biljana
 Škrbić Vladislav
 Todorović Vlastimir
 Topalović Gojko
 Vlašić Blaž
 Vrhovac Milorad
 Vrtagić Idriz
 Vučetić Miroslav
 Zeid Kilani Marvan

1979. godina

Ahmetspahić Halil
 Arsenović Đojo
 Bešlija Ismet
 Bojadžija Ševko

Buha Blažo
 Čotić Petar
 Dobrijević Miloš
 Dženanović Asim
 Đerlek Hasan
 Đurasović Nenad
 Filipović Jovan
 Gavran Pejo
 Gnjatić Ranko
 Grabovac Dragan
 Grujičić Borislav
 Gubelić Smail
 ović Lazar
 Kapuran Velimir
 Kopic Mirko
 Kos Sadik
 Krivić Marko
 Leđanac Dragomir
 Mandić Zlatko
 Marčić Jadranka
 Marjanović Ivica
 Matičić Martin
 Mičić Branko
 Miličević Slobodan
 Nikolić Jefto
 Nikolić Veljko
 Poznić Dušan
 Rakinić Đorđe
 Ristović Milivoj
 Srebro Radomir
 Stjepanović Darinka
 Stojanović Željka
 Šandor Florijan
 Šandor Molnar
 Špegelj Vladimir
 Šušnica Gojko
 Tarailo Božidar
 Ujkanović Zekrija
 Vićentić Milenko
 Vrankić Nikola

1980. godina

Agić Osman
 Alihodžić Rešid
 Babić Đuka
 Babić Milan
 Basta Vlade
 Bogdanović Miodrag
 Boškailo Osman
 Čamdžić Hasan
 Čučković Mile
 Dakić Todor
 Hećimović Ibrahim
 Hubana Emir
 Ivković Dana

Jelisijević Prvoslav
 Jocić Dragi
 Lazarević Jadranka
 Ljevo Mumin
 Maličević Esed
 Marković Dragiša
 Mijović Rade
 Mulaomerović Ibrahim
 Ninković Đorđo
 Ostojić Spasoje
 Pačo Ševala
 Pržulj Novo
 Radulović Sanja
 Riad Boulis Edward
 Tadić Čedomir
 Veladžić Mirsad
 Zukić Fadil

1981. godina

Bunjo Nijaz
 Čengić Dženan
 Čengić Izet
 Džinić Mehmedalija
 Đelilović Mustafa
 Gašparin Milan
 Gulić Uroš
 Ilić Stjepan
 Jemrić Vladimir
 Kadić Halim
 Komić Suvada
 Korać Dragoslav
 Kuduz Salko
 Kurtović Faik
 Matić Damjan
 Mlatišuma Muniba
 Motika Novak
 Nizančić Ibrahim
 Nuhć Nermin
 Panić Milivoje
 Purić Nedžad
 Risović Milorad
 Šavija Dragan
 Tahirević Suljo
 Tomić Živko
 Ugarak Nijaz
 Ujić Milisav
 Valjić Ratko
 Veselinović Tomo
 Zeković Milad
 Zlatarević Ivo
 Ždralović Hakija
 Ždralović Ilijaz
 Žegarac Julija
 Živanović Dragica

1982. godina

Abdić Sead
 Ajanović Hajrudin
 Avdibašić Rifet
 Bašić Šukrija
 Božić Danilo
 Brajković Normela
 Brajković Petar
 Đurđić Ana
 Jabbar Mohamed Kalib
 Krulj Senka
 Malešević Minka
 Merđan Ivan
 Milošević Drago
 Mišanović Ljubo
 Mousa Ali Abdel
 Muhić Rusmir
 Paravac Duško
 Perenčević Željko
 Popović Dragan
 Pržulj-Mladenović
 Petruša
 Rahman Šaćir
 Sahačić Fuad
 Šalipur Todor
 Stojčević Miroslav
 Šukalić Memrur
 Tramošljanin Nebojša
 Tuholjak Abida

1983. godina

Alagić Dijana
 Aprcović Dobrivoje
 Bilinac Persa
 Brkić Muhtezan
 Čosić Muhamed
 Čučković Jasmin
 Fišević Nenad
 Hajradinović Fadil
 Jeftić Milica
 Jelović Janja
 Koščak Katica
 Kresić Andrija
 Lazić Milanka
 Marić Branko
 Martić Antun
 Mešić Smail
 Miletić Milenko
 Osmičević Mirsad
 Sarić Edin
 Sigel Damir
 Skoko Marko
 Stupar Drena
 Subotić Jovan
 Sukara Biljana

Swadi Sharif Tarik
Vujović Vesna
Vukačević Nenad

1984. godina

Ahmetović Refik
Ali Muhamed Jelal
Bratić Momir
Breko Hasan
Brkić Muhtezan
Crnkić Satko
Čeliković Hasan
Čičak Drago
Čizmić Mithad
Delić Sabrija
Gagić Zdenko
Garić Dragan
Jeftić Spasenija
Kolašinac Ferid
Kopanja Jovo
Kurevija Pero
Mandrpa Ilija
Mihaljčević Milenko
Mijanović Momčilo
Milatović Ešref
Oprašić Ibrahim
Oprašić Sead
Oršolić Mara
Pavlović Zlatan
Pepić Ivo
Pjavaljčić Dragomir
Subotić Jovan
Šokac Željko
Vesić Milorad
Živković Anto

1985. godina

Barbir Željka
Čimić Neđib
Đigal Safet
Đuza-Bandić Brana
Ganibegović Amira
Genjac Sabrija
Halilović Sejfo
Hasić Senad
Hatamleh Ali Mustafa
Ibrišević Senada
Janković Branka
Jovanović Blagomir
Kahvedžić Mehmedalija
Korajić Dragan
Kučinarić Simo
Kundurović-Selesković
Lejla

Landeka Vinko
Marinković Radojka
Miholčjević Mato
Milivojević Branislav
Nišlić Mustafa
Oprašić Ibrahim
Oprašić Mustafa
Pidro Vahid
Popović Ljiljana
Prešić Dragan
Radović Mladen
Redžić Mustafa
Savić Ružica
Simonović Milan
Škrbić Miodrag
Tupković Elfrajim

1986. godina

Akulović Igor
Bubalo Ivan
Caulibaly Mamary
Divljan Fadil
Dobroš Ranko
Đoković Branko
Fejzović Hurem
Grahovac Mara
Hasanović Mervan
Janković Marinko
Janković Mirko
Karadžić Goran
Komšić Slavica
Levi Zdenko
Marković Vera
Martinović Tomislav
Mašala Hajro
Mausa Mohamed
Mijić Senada
Mišura Jadranka
Muhić Fatima
Omanović Mevludin
Pilipović Rade
Piljić Vinko
Rašić Milorad
Rubić Zdravko
Ružičić Dragan
Sabo Zoltan
Šašić Dinko
Šuvak Drago
Talić Pero
Tucaković Munib
Veselinović Mirko
Vojvodić Milorad

1987. godina

Aiša Mamela
Ajkičić Jasna
Banjac Mara
Bogičević Jadranka
Božić Pero
Bratić Rajko
Bratić Rajko
Čorović Vesna
Čulina Milorad
Dalila Bašagić
Džihanović Hatidža
Đulejman Junuzović
Đurica Dragan
Edib Bihorac
Emić Muhidin
Erceg Zdravko
Fatima Beganović
Golijanin Olivera
Goljanin Nada
Goran Mihajlović
Granić Mladenka
Hadžić Đuro
Hasib Hodžić
Hatibović Mirsada
Irena Jerkić
Ivan Šimunić
Ivančević Milan
Ivanović Ivanka
Jelica Kraljević
Josip Martić
Jovanović Damjan
Jovović Nataša
Kadbim A. Abdul
Kujundžić Hašim
Kukavčić Predrag
Kuljanin Ibrahim
Lelčić Ivan
Lemeš Mubera
Lerić Hasan
Ljubunčić Snježana
Mahmutović Mersija
Marinko Andrić
Mijatović Mat
Mirko Delić
Miroslav Ignjatović
Mitra Malić
Mizil Haijtham
Mrđan Aleksa
Muratović Fatima
Olivera Ristanović
Paradžiković Jelka
Pejović Zdravko
Petar Bešlija

Ranko Vuković
Ristić Savo
Safet Iriškić
Santa Muhedinović
Sida Ilić
Simonović-Kenjić Rada
Stanišić Zora
Supić Ljilja
Svijetlana Bošnjak
Svjetlana Bešić
Tamburić Ljiljana
Tintor Zorica
Trepančić Suada
Turajlić Agan
Vehid Ibraković
Velinka Obradović
Vidović Momir
Vonsović Adalbert
Vuković Zoran
Zemira Hodžić
Zlatarević Marica
Željko Veljović

1988. godina

Adilović Aladin
Ahmetlić Izudin
Bahtović Nermina
Balašević Milenko
Beganović Edin
Bijedić Ergin
Bukvić Dragan
Bulić Drena
Čabrić Hrvoje
Damjanović Ivan
Došlo Dana
Džananović Rifet
Đukić Vesna
Đurica Željko
Frljučkić Ferid
Hadžialić Zehra
Hadžibajrić Ibrahim
Hasić Husein
Horozović Samira
Hrgić Miroslav
Ilić Rajko
Jahić Ismet
Janlija Radmilo
Jemal Kurv Mama
Kikić Goran
Lipurčević Zlatko
Malić Goran
Marković Slavica
Merdić Fadil
Mitrović Duško

Nuhić Majda
 Nuhić Sefer
 Orozović Dragan
 Pecić Stipe
 Perović Jovica
 Rađivojac Lazar
 Rašević Vaso
 Ratković Dejan
 Salavadra Lidija
 Sarajlić Sahmir
 Sarić Faris
 Srdić Spomenka
 Špago Meho
 Tadić Jovo
 Velić Kasim

1989. godina

Ajnadžić Amir
 Belko Fahro
 Beširević Hidajet
 Bešlić Dragana
 Bibović Jasmina
 Bilojac Hajrudin
 Brkić Dragica
 Crnogorac Mladen
 Čamper Ante
 Čerkez Zoran
 Čolak Borislav
 Čolo Inas
 Čupić Dragomir
 Časurović Aiša
 Ćuran Suad
 Dizdarević Asim
 Dražić Mladen
 Duraković Ferid
 Durmo Meliha
 Đekić Slavojka
 Đugum Naskan
 Đuran Uroš
 Erceg Diana
 Erceg Nenad
 Gajić Milenko
 Glavić Midhat
 Grebo Dževad
 Griner Jaroslav
 Habota Smajo
 Hasić Aida
 Herceg Nevenko
 Hero Indira
 Hodžić Hajrudin
 Hodžić Mirha
 Hodžić Nezir
 Huskić Hasan
 Ignjatović Radislav
 Imširović Salko

Ivić Jovanka
 Jandrijević Svjetlana
 Joskić Ljuba
 Jovanović Aleksandar
 Jurić Marinko
 Knežević Jovanka
 Kurtić Uzeir
 Lagumdžija Senad
 Marić Pavo
 Marković Mihailo
 Mehanović Mirha
 Mehić Fahrija
 Memić Suad
 Menković Ermin
 Mešić Alija
 Mijanović Ranka
 Milić Ante
 Milić Duško
 Mujčić Fatima
 Paprica Milena
 Parežanin Darko
 Pejović Slavko
 Pivaš Miroslav
 Racines Ricardo
 Radanović Slavko
 Radovanović Vinka
 Radulović Anka
 Rakonjac Gordana
 Ramić Indira
 Rašić Mehmed
 Rudan Milenko
 Rudić Spomenka
 Santica Violeta
 Sarić Goran
 Selimović Fuad
 Shabani Hujic Enez
 Smailbegović Benjamin
 Spremo Drago
 Srdić Sanja
 Stanojević Gordana
 Stijepanović Vera
 Supić Jelena
 Šabić Jasna
 Šapčanin Vildana
 Šestović Mićin
 Šetkić Zaim
 Šuta Mustafa
 Tufo Amra
 Tuholjak Suada
 Udovičić Dinko
 Ugljanin Ramiz
 Urta Branka
 Vidović Dragan
 Vukoja Jakov
 Zarić Dragana

Zurovac Veljko

1990. godina

Bajgorić Amela
 Bašović Ognjen
 Beganović Nizama
 Bliznović Asif
 Boljak Ranka
 Borojević Jelica
 Bugarin Željko
 Cvijanović Slobodan
 Čaušević Vahdeta
 Čolak Gento
 Čuturić Esad
 Ćorić Ibrahim
 Ćutuk Sabaheta
 Davidović Slobodan
 Dervišević Nermina
 Đoković Slavica
 Đozo Hasan
 Fazlić Ismet
 Ganić Meliha
 Gego Mirko
 Hadžizulfić Vildana
 Hasanović Refik
 Hasić Ibrahim
 Hero Nesib
 Ilić Dragan
 Ilinčić Slobodan
 Ivanović Miloš
 Juratović Ružica
 Kadić Amna
 Karan Slobodan
 Kosorić Stojanka
 Kovačević Elmina
 Krupić Zlata
 Kuduz Edin
 Lozo Slobodan
 Luburić Veselko
 Lješić Vlatko
 Ljubez Slavica
 Mandić Dragan
 Marjanović Milorad
 Marković Olivera
 Marković Radenka
 Matanović Niko
 Megla Mario
 Mehić Razim
 Mičić Tanja
 Miović Mišo
 Mitrović Radenko
 Mujanović Sadika
 Nakić Erina
 Nanić Amela
 Ninković Velimir

Obarčanin Sadeta
 Pačarić Senad
 Pavlović Miodrag
 Pekić Borka
 Perić Branislavka
 Perović Rada
 Pertičević Ratka
 Ramović Hatifa
 Resulović Emir
 Sedlić Brankica
 Sijerčić Nermina
 Smailhodžić Sena
 Sokolović Emir
 Stojanović Stana
 Šaldić Hamid
 Šekerija Kata
 Škrga Rade
 Špegar Vesna
 Šutalo Šćepo
 Vasić Slobodan
 Vatrić Mušan
 Vidović Marija
 Voljevica Nedžad
 Vujić Dragan
 Ždero Anita
 Žilić Azra

1991. godina

Andelija Selem
 Avdalović Nebojša
 Baković Mira
 Bandić Niko
 Banović Karlo
 Batinić Ružica
 Beš Anita
 Beširević Jasmina
 Biberdžić Milan
 Bošnjak Gospava
 Bralo Dragana
 Buhač Karmela
 Cerović Elzedin
 Čardaklija Semir
 Dropić Zorka
 Dujak Katica
 Đelilović Ildihana
 Ganibegović Samir
 Girardi Hrvoje
 Gogić Sanja
 Goluža Karlo
 Gutalj Snježana
 Hodžić Emina
 Hot Goran
 Hozić Vesna
 Ikić Mehdiya
 Jović Goran

Jovović Zoran
Jozinović Alojz
Jusupović Selma
Kerleta Mišo
Kiridžija Mijodrag
Kokot Slavija
Komljenac Jasna
Kosorić Novo
Kraković Asima
Kristić Maruša
Laušević Nataša
Lučić Slavica
Lugušić Safet
Ljububratić Ljiljana
Ljutovac Sreten
Marković Dubravka
Matić Anto
Miljković Sead
Mirović Ramiz
Mišić Stojanka
Moričević Ilija
Mujezinović Emir
Nikolić Slavica
Nosović Dragan
Omeragić Dženana
Ostojić Vildana
Panić Žana
Paradžik Dajana
Pašalić Amela
Pavlović Gordana
Peranić Ivica
Pilja Jasenko
Pipić Emir
Prodanović Radomir
Pršeš Enes
Pržulj Nada
Radišević Mustafa
Radojičić Brane
Radosavljević Gordana
Radulović Bogoljub
Selimović Suvad
Selimović Zejna
Selmanović Vildana
Smailović Enes
Srđić Nada
Šagolj Miro
Šehić Jasminka
Šoše Edin
Tahirović Nadil
Tošić Ljubica
Vojvodić Božana
Vuleta Tatjana
Zeljko Tihana
Zokić Sanda

Zoranović Rada
1992. godina
Bečić Munevera
Belko Samir
Bošnjaković Katarina
Brkić Vesna
Brodović Samir
Bubić Samir
Čolakhodžić Ibro
Čović Slavica
Dervić Dajana
Djana Raza
Dujić Nevenka
Dušanić Mišo
Fikajz Marina
Georgijevski Saša
Gurbeta Alma
Hadžić Husein
Hadžimuratović Senada
Hamidović Saud
Hodžić Asim
Hukić Ibrahim
Jeknić Petar
Jović Jela
Kadrić Azra
Kalajdžić Duško
Kovačević Tanja
Krivokapić Miloš
Kulenović Enisa
Laković Goran
Lambić Vesna
Livaja Jozo
Mahmutović Mirsad
Majdančić Meho
Markić Vladimir
Mašić Senada
Milićević Veselin
Mujkanović Aida
Muzur Velibor
Nenadić Vaso
Pašalić Adnan
Pauč Jana
Perić Ivica
Preradov Andrea
Prodanović Anet
Radulović Branko
Sinan Saniber
Sočo Višnja
Spremo Radovan
Sutović Amela
Šaćić Zijad
Šantić Mirjana
Šečić Adnan

Šerifović Merima
Šler Slavica
Tamburić Aleksandra
Vasilj Željko
Veljković Nataša
Vučićević Ozrenka
Vujović Dragan
Vukić Radovan
1993. godina
Bajrović Vehbija
Husić Zihnija
Kriještorac Muniba
Kvakić Jasmina
Nikšić Rusmir
Sokolović Sabina
Žujo Mirsad
1994. godina
Hadžimerović Maida
Hadžimerović Mustafa
Hamzić Nijaz
Huljić Sandra
Jažić Fikret
Mulahuseinović Imra
Mušanović Zarka
Obralija Lejla
Selmanović Kerima
Sunulahpašić Amer
Šejtanić Fehim
Šoljić Kemal
Zornić Elvedina
1995. godina
Babić Sehid
Kurtalić Samid
Muratović Lutvija
Žilić Mirzet
1996. godina
Ajanović Kanita
Alić Ejub
Avdić Sabahudin
Dokara Zineta
Džaferagić Jasmina
Hodžić Zahida
Ibrahimagić Ibrahim
Imamović Senad
Jasprica Meri
Jazvin Meliha
Jusufović Adi
Kovačević Amir
Marjanović Branka
Mašić Fikret

Milos Željko
Mišić Draško
Nadžaković Ernad
Osmanagić Senad
Pršeš Zineta
Sijerčić Adi
Šakić Stipe
Vincetić Joso
1997. godina
Avdagić Šefika
Bečić Hajrudin
Bužimkić Sabaha
Grcić Nihad
Harbaš Pervina
Hodžić Sabira
Imamović Meliha
Kapić Mehira
Klokić Izudin
Muftić Tofik
Planinić Drago
Suljić Murat
Suljić Nijaz
Tunjić Vlado
Vukadin Ante
Zubović Nedim
1998. godina
Bajraktarević Muho
Bajrović Belma
Batinić Željka
Cvetković Tamara
Čivić Hamdija
Ćosibegović Rešid
Delalić Ezrema
Hadžić Sanda
Helać Ahmed
Islamčević Ermina
Jusufović Dženetina
Karabegović Safet
Karić Nedžad
Knežević Lidija
Krehić Aida
Križanac Snježana
Makić Amir
Miketa Vera
Milanović Tihomir
Numanović Hamzalija
Perviz Seida
Pojata Sejdalija
Subašić Nermin
Tupković Velida

1999. godina

Biogradlić Kenan
 Česović Nermin
 Dervišević Almira
 Drašković Slaviša
 Dupanović Elvira
 Hromo Nijaz
 Kišić Fatima

Markov Marinko

Omanović Armin
 Omerdić Edin
 Pavlić Darko
 Periša Ivica
 Radotić Aleksandra
 Rosić Davor
 Salihović Zineta

Saračević Husein

Selimović Binas
 Softić Nihada
 Stojić Maja
 Tomas Ilija
 Vonsović Biljana
 Vonsović Leonila
 Zukanović Mevludin

2000. godina

Hasanović Salčin
 Jašarević Mirela
 Omanović Amela
 Slatina Bilsuna
 Veladžić Fehim

9.3.3. ODSJEK ZA VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

1961. godina

Angster Vanja
 Borovac Vlatko
 Branković Borislav
 Buturović Ćazim
 Ćuk Husejin
 Divanović Osman
 Dolmagić Ibrahim
 Gujić Suad
 Hristov Ivan
 Janković Radoslav
 Jelčić Ruža
 Jelčić Srećko
 Jovanović Miroslav
 Kajgo Milenko
 Kasumagić Azemina
 Keljmenđić Ćazim
 Keorenica Baškima
 Komoni Masar
 Krasnići Abdulah
 Marović Jovan
 Osmanović Midhat
 Pediša Himzo
 Prizreni Ramiz
 Radosavljević Olivera
 Rančić Ante
 Sekulović Ljiljana
 Smajkić Esad
 Spahija Kurteš
 Šabić Zoran
 Šauli Emilija
 Začiragić Čamil
 Znaor Ante

1962. godina

Abadžić Enes
 Aćimović Branko

Ajanović Fuad

Arifović Nasiha
 Bejat Rajko
 Bojić Ahmet
 Bojić Stanko
 Borovina Stevo
 Bradula Zdenka
 Bultaović Mirko
 Butmir Hamdo
 Čolak Branko
 Čvorović Zoran
 Devetak Nada
 Divjakinja Svetozar
 Džambegović Šefik
 Đurđević Đorđe
 Efendija Taljat
 Fazlagić Ahmet
 Hadri Masar
 Hadrović Hakija
 Hadžimejlić Hasan
 Husag Agneza
 Jevremović Vladimir
 Jurišić Vjekoslav
 Kačunko Demosten
 Karačić Zora
 Kastrati Zejnelj
 Kićanović Budimir
 Kovačević Slavenka
 Krstić Pero
 Kusturica Sulejman
 Mihajlović Stanimir
 Milenković Boško
 Miletić Gordana
 Miranović Ksenija
 Muljhadža Rešad
 Nadaždin Vojislav
 Nikolić Mladen

Omerhodžić Alija

Pantović Rade
 Penković Petar
 Planinić Tomo
 Primorac Vladimir
 Pupiće Ljiljana
 Simeunović Jelena
 Simić Miroslava
 Soldo Tomislav
 Stričević Neven
 Šakić Nedžad
 Šerbo Salem
 Šetka Dragica
 Tunguz Nadežda
 Velagić Nail
 Zečo Enisa
 Zubac Želimir
 Živković Žarko

1963. godina

Bakić Ostoja
 Bilalović Husnija
 Butulija Desanka
 Ćuk Ljiljana
 Daupović Almasa
 Grizelj Ivan
 Hadžić Nadija
 Jarak Nada
 Jelčić Zdenka
 Jovanović Ljubodrag
 Kajić Marija
 Kovačević Mirza
 Kresoja Milan
 Milovanović Milan
 Mitrović Božidar
 Mrkić Mladen
 Pandurov Milica

Pavković Veljko

Radovanović Branislava
 Radovanović Milutin
 Radulović Dragiša
 Raguz Zdravko
 Ristić Ostoja
 Rizvanović Hilmija
 Romanović Ljubomir
 Sarić Šemsudin
 Savić Slavko
 Žodan Erminio

1964. godina

Alimić Kata
 Azabagić Nusreta
 Barić Ankica
 Bekavac Ivica
 Bljaka Ibaš
 Bošković Momčilo
 Brajović Tomislav
 Brkić Kata
 Buljević Muhamed
 Čapin Mirko
 Čavić Jela
 Degirmendžić Mensur
 Gatarić Stanislav
 Hozić Amira
 Jović Ljubiša
 Kovalenko Agafija
 Kozić Danilo
 Krpo Hivzo
 Krupić Emira
 Kulenović Zubeida
 Lojpur Milorad
 Lučić Dragiša
 Ljujić Tatjana
 Maksić Živojin

*Pavlović Radivoje
Radulović Branko
Rebić Milivoje
Runjevac Radoslav
Selak Vjekoslav
Soldo Milan
Šerbo Muhamed
Teftedarija Bedrija
Vidović Lidija
Vikalo Sakib
Vrančić Vitomir
Vukašinić Smiljka
Zekić Srško
Zonić Jelisaveta*

1965. godina

*Arslanagić Sabina
Borisavljević Stojanka
Četković Petar
Dautbegović Fuad
Falak Blaženka
Fejzić Suad
Fućec Krešimir
Gracić Ana
Hasanbegović Suad
Imamović Rašid
Konjhodžić Sead
Kučera Jasenka
Kurzić Senija
Martić Milorad
Martinović Dubravka
Miladinović Branko
Oštro Vahid
Pavićević Milenko
Petrović Branislav
Radaković Smilja
Rebac Drago
Spahić Esad
Veledar Alija*

1966. godina

*Angster Vesna
Avramović Momčilo
Beljo Jure
Dupanović Jusuf
Đurić Branko
Galić Zdenko
Grković Petar
Hukić Jasmina
Jakovljević Dragan
Kostić Miodrag
Krejić Dušanka
Mihaljević Mate
Nikić Nenad*

*Puhalac Slobodan
Radović Petar
Rakidžija Zorica
Sabljak Vladimir
Soknić Petar
Sredanović Rajko
Tomčić Zdenko
Turković Asim
Zaimi Esat*

1967. godina

*Barać Radoslav
Čulaftić Veselin
Duranović Ahmed
Galogaža Milan
Haseljić Senahid
Jarak Nikola
Jovanović Ljubinka
Jukić Dragica
Keža Blago
Lekić Idriz
Lubina Emil
Markotić Marija
Marković Milisav
Perić Milan
Petrović Dragan
Zorić Živka
Živković Vaso*

1968. godina

*Boban Jago
Brajković Bruno
Čarkić Tihomir
Dermanov Borislav
Gojković Radovan
Kapetanović Halima
Milić Petar
Mujačić Abdulah
Mutapčić Džemal
Popović Luka
Slišković Rade
Vučić Mladen
Zorić Ljuban
Zovko Mato*

1969. godina

*Grgas Ika
Karčić Tahir
Simić Sreten
Žanetić-Siniković Jerko*

1970. godina

*Aleksić Aleksandar
Bogosavac Momčilo*

*Cikić Đorđije
Demukaj Haxhi
Džajić Ivan
Joković Petar
Milentijević Branko
Penov-Pandža Ana
Spahić Vahdet
Šoškić Vukosav
Trupinić Viktorija
Vilenica Vladimir
Vukadinović Branislav
Zajmi Ramadan*

1971. godina

*Bajrović Husein
Božić Vilma
Čuljić Milić
Đedović Nikola
Krstov Đorđe
Mijatović Dragutin
Popović Jovan
Vujović Bogić
Žilencov Vladimir*

1972. godina

*Klisić Petar
Lakić Mara
Ranković Živorad
Šećerov Radomir
Tarailo Radoslav*

1973. godina

*Cukon Viktor
Đurović Ljubomir
Fari Ali Muhamed
Feratović Šefkija
Floričić Anton
Husetović Suad
Jelović Drinko
Kadrić Mirsad
Kojić Agan
Komnenić Mirko
Marić Hasan
Pajović Slobodan
Uskoković Dušan*

1974. godina

*Al-Quairi Mohammed
Baković Alojzije
Beočanin Milisav
Bukvić Sretenka
Dautbegović Mirsada
Dejanović Radojka
Đoković Franjo*

*Jawasreh Ata-Allah
Kojović Radisav
Kukrić Marko
Mahavza Habes
Selimović Sulejman
Šaponjić Stanojla
Štifanić Vinko
Tomić Kadulja
Tomović Borka
Topčagić Safet
Turkušić Begzada
Vrdoljak Jandro*

1975. godina

*Božović Milorad
Čmelik Zlatko
Dujmović Miro
Džanić Enisa
El-Batayneh Fadi
El-Shouhah Samir
Ergotić Zvonimir
Hanjalić-Smajkić
Sabrudina
Hasanagić Enes
Hourī Azzam
Ivković Andreja
Jahura Vlado
Janjlić Dragoljub
Jelčić Pavo
Kežman Pobjeda
Kovačević Ljubomir
Laneka Matija
Markoč Vido
Miletić Milosav
Parmač Ante
Penava Ivan
Pucić Milanka
Ranisavljević Snežana
Spahović Sead
Škrapić Mlenko
Turčić Milan
Volarević Miće*

1976. godina

*Babić Svetozar
Bajrić Mahira
Cvikić Živko
Dević Živko
Fljanković Dušan
Gačeša Boško
Gojković Marica
Halilagić Šemsudin
Ivanović Dinka
Jovančević Dragomir*

Kuljanin Jovo
 Marić Alija
 Mehanović Sabahudin
 Milić Pavle
 Penava Mujo
 Podgajski Ivan
 Previšić Pero
 Raše Mirko
 Ratković Ljubo
 Savić Zora
 Sršen Vlaho
 Stević Dragan
 Šarenac Natalija
 Trifunović Radmila
 Vego Frana

1977. godina

Abdel-Rahman Ahmad
 Abu Salem Mohamed
 Bašić Ivan
 Beno Pero
 Bošković Anđelko
 Čaušević Hasan
 Drašković Gojko
 Fetahović Mevludin
 Hot Idriz
 Hot Sulejman
 Ivanković Šefik
 Jurković Ljubo
 Klopić Esad
 Kuštra Ante
 Lizde Ahmet
 Maršić Vlade
 Matić Baldo
 Morožin Đurđica
 Popović Srđan
 Sijerčić Murat
 Smajlović Islam
 Šešelj Zlatko
 Šipovac Boris
 Širbac Nenad
 Šutić Jadranka
 Todorović Slobodan
 Turdelja Jelena
 Vidović Titana
 Vučinić Danilo
 Župančić Edvard

1978. godina

Bajić Milenko
 Balić Duran
 Beća Ahmet
 Bojić Milenko
 Butina Dubravko
 Čolo Josip

Golijanin Milomir
 Jahić Huso
 Jasminka Filipović
 Krešić Marko
 Mandić Vladimir
 Milojević Janko
 Mujagić Zijad
 Mustafić Tahir
 Omanović Omer
 Prelo Miro
 Raguž Andrija
 Raguž Pero
 Salem Taher
 Simović Tiosav
 Smiljanić Predrag
 Vlašić Jurica
 Vujinović Osman

1979. godina

Arslanagić Omer
 Banović Milenko
 Begović Mustafa
 Bodulović Željko
 Bračković Safet
 Čolpa Nedžad
 Čosović Milojica
 Drljević Mustafa
 Duka Radivoje
 Đurasović Dragoslav
 Hamzić Rasim
 Janjoš Milivoje
 Karahodžić Edin
 Kokanović Dževad
 Leto Salko
 Lukić Vojo
 Marić Mladenko
 Mehić Muhamed
 Mičić Nikola
 Nogo Čedo
 Razić Asim
 Rogonja Munira
 Sefer Hamdo
 Sekanić Mladen
 Šutalo Nikica
 Vladić Milan

1980. godina

Babić Esad
 Babić Predrag
 Brkić Branka
 Čukvas Radoslav
 Čustović Hamid
 Gnječ Željko
 Gordić Maksim
 Jusić Ismet

Kraljević Krešimir
 Krešić Dragan
 Kurtović Omer
 Marić Ante
 Maslov Inge
 Memić Senaid
 Miličević Vlado
 Muhić Mirsada
 Obradović Ahmet
 Popović Ranko
 Raguž Martin
 Sekić Izet
 Stakić Dragica
 Šinik Rajko
 Šuko Novka
 Tonković Miro

1981. godina

Baljić Munib
 Benčić Mario
 Berak Tomo
 Berkovac Abdulah
 Ćurić Hajrudin
 Ekmečić Rada
 Goluža Perica
 Goluža Vjekoslav
 Hadžimurtezić Mervana
 Herbez Radivoje
 Hodžić Baho
 Katić Veljko
 Kostić Boško
 Lovrić Kata
 Merćan Mile
 Muminović Dževdet
 Nastić Tripo
 Pašić Senija
 Raguž Šćepan
 Romšak Srebrenka
 Sorajić Borko
 Vuković Milenko

1982. godina

Čosović Zoran
 Ćosić Pejo
 Janjić Miomir
 Katić Slavko
 Maksimović Budimir
 Milutinović Milan
 Moranjković Džemal
 Muratović Esad
 Opšivać Mato
 Prljača Suada
 Rakušić Dražen
 Vukobrat Branko

1983. godina

Bižović Zoran
 Bračković Adnan
 Ćurovac Hisamedin
 Deak Momčilo
 Hodžić Vehid
 Idrizović Mirsada
 Jović Živojin
 Kadijević Draženka
 Karanikić Anto
 Kazagić Rasim
 Korda Slavica
 Korda Slavko
 Leovac Manda
 Lulić Alija
 Ljiljanić Martin
 Mišić Petar
 Mujičić Hamdo
 Nikolac Ivica
 Novalić Selim
 Omeragić Emina
 Ostojić Jozo
 Pašić Mirsada
 Raguž Antun
 Rahimić Hasan
 Ramčilović Mujo
 Rilović Božo
 Saradžić Mirsada
 Škorput Milivoje
 Šogolj Zakir
 Trako Ejub
 Tucaković Ejub
 Vukosav Ivan
 Zovko Stanislav

1984. godina

Bajić Branko
 Berak Miroslav
 Bilal Mirsada
 Bošković Zoran
 Bunoza Željko
 Čurić Milijana
 Čevra Džemal
 Dugandžić Željko
 Đukić Goran
 Hadžiabdić Vehbija
 Hajdarević Hasan
 Jugo Šerif
 Kuvač Marinko
 Marić Jozo
 Muratbegović Jasminka
 Petričević Janja
 Popović Majo
 Prce Željko
 Rajić Petko

Rakonjac Vukica
Savković Nina
Vasilj Ivan
Veledar Uzeir
Vulić Marija
Živojević Šaban

1985. godina

Bašić Slavo
Bjelica Dragan
Bošković Ivo
Čaušević Hasan
Dautović Mahir
Dodig Milorad
Fišić Enver
Hadžić Hikmeta
Kučinarić Dobro
Kukuruzović Mirsad
Majić Mate
Mičić Zora
Moranjkić Hajrija
Omanović Faruk
Perutina Petar
Pezer Kruno
Plakalović Radmila
Radoš Ljubomir
Sarić Radoslav
Skenderović Nasir
Sućeska Rasim
Šator Alija
Šeškić Srđan
Šotra Marko
Vladić Marinko

1986. godina

Babić Zijad
Bečić Izet
Begović Rabija
Bošković Snježana
Branas Edita
Čelić Viktorija
Čeliković Merhudin
Delić Pemba
Draguljić Nedeljko
Demila Ibrahim
Đukić Spomenka
Đurić Gordana
Filan Emina
Hasibović Jagoda
Hebib Amir
Hećimović Senad
Ilić Mitra
Jelisavčić Milica
Jović Ive

Korijenović Ramiza
Kulina Mirko
Lazarević Snežana
Majić Petar
Marković Spomenka
Miljanović Zdravko
Pekić Jelka
Suljkanović Ševal
Šiljeg Marko
Tahirović Enika
Travar Dijana
Turajić Mujo
Zagorac Osman
Zomić Slavko
Ždrale Vesna
Žulj Željko

1987. godina

Ajanović Adnan
Bajramović Sabahudin
Bakoč Miroslav
Barbarež Dragan
Bećarević Ahmet
Blesić Milenko
Bratović Nedim
Brkić Slavica
Bubalo Ruža
Buljubašić Milenko
Crnomarković Jadranka
Čorović Željko
Dedić Hamo
Džeferović Mensura
Đukić Saša
Enida Mališević
Forcan Momčilo
Forić Salko
Govedarica Snježana
Halilović Emina
Hubanić Mirsad
Joksimović Cvijeta
Karalić Alvira
Katica Ilić
Kovačević Alma
Kraljević Andrija
Krezović Biljana
Kuljanin Biljana
Kurtović Mirsad
Livaja Ljilja
Lozej Irena
Marevac Mevlida
Marić Rade
Marišić Ivica
Mehmedović Fadil
Mičević Elvedina

Milanović Petra
Mirković Goran
Mršić Tomislav
Nikola Perić
Obradović Nino
Osmanović Suvad
Radić Gordana
Ramić Nermin
Ramić Vildana
Serdarević Zulfo
Stojanović Sanja
Šimović Tomo
Šutalo Vidoje
Talajić Josip
Topić Vinko
Trako Saima
Tuzović Jasmin
Valjevac Muhamed

1988. godina

Aleksić Biljana
Andrić Tomislav
Antelj Verica
Bešić Ešrefa
Bičo Nijaz
Boras Luca
Brkić Branko
Bulić Perica
Buzik Nedeljko
Cumbo Petar
Delić Sanja
Dragičević Miro
Drinčić Željko
Đulkić Amila
Elezović Sanja
Hadžiabulić Semira
Hadžić Svjetlana
Hajdarević Edina
Hamzić Hikmeta
Hasanbegović Beisa
Hodžić Jasminka
Ivanović Ljiljana
Jocić Ljiljana
Kapetanović Nijazeta
Karlović Jadranka
Lasić Ilija
Lasić Viktor
Martić Tanja
Matić Jozo
Matković Saša
Medak Boris
Mijatović Dunja
Mikulić Mirko
Milanović Zdravko

Miletić Snježana
Mlinarević Dragan
Mrkaljević Branka
Omeragić Azra
Osmanović Rešad
Pantić Neđo
Pavlović Jasna
Pejkić Boško
Popović Goranka
Prekačin Zoran
Pudar Dijana
Raguž Mili
Sarafin Ozrenka
Semić Ramiz
Turalija Esad
Uzunović Sead
Vojvodić Zdenko
Vreto Selver
Vujinović Tihana
Vukić Maid
Vuksanović Ksenija
Zatega Fikret
Žarković Slavko

1989. godina

Alaupović Lada
Andrić Milijana
Badžak Jasmina
Benderać Ljilja
Bezer Mate
Bogeljić Milijana
Bokšić Dragojka
Bratić Milena
Brkan Semira
Čekić Nada
Čolaković Nenad
Čuljak Marina
Čurčić Marina
Čorić Sanja
Dabić Gordana
Drkenda Pakeza
Dropulić Ivanka
Duranović Hanadija
Džabić Mili
Džubur Ahmed
Đulbić Mirsada
Đurasović Đorđe
Eminović Sulejman
Filipović Marija
Gačanin Meliha
Galić Srećko
Goluzha Marko
Grubišić Ante
Hadžibulić Fazila

Hanas Haris
 Hozdić Asim
 Hrvić Adelita
 Ibrišimović Senada
 Ivanišević Zoran
 Janjić Momčilo
 Jonlija Puniša
 Kajtaž Adis
 Karabeg Aida
 Kljajić Željka
 Korać Dževad
 Kovačević Ivo
 Kozina Zdenko
 Krunić Siniša
 Kurtalić Kenad
 Livadić Mirzeta
 Lončar Višnja
 Maličević Slavka
 Mandić Zrinka
 Marić Nada
 Marinčić Krešimir
 Maroš Snježana
 Mitrović Rade
 Mlinarević Milan
 Moro Ozana
 Mrđa Svyetlana
 Mujak Nermina
 Mulabdić Tamara
 Mustafić Sabahudin
 Nikolić Danko
 Ostojić Dobrila
 Ostojić Željka
 Peco Edin
 Pehilj Majdina
 Rakinac Drenka
 Sesar Bernadina
 Sijerčić Sabina
 Sivrić Ivica
 Stipančić Ljiljana
 Šabanadžović Sead
 Šehović Senad
 Šunje Alma
 Telebak Tripo
 Toholj Risto
 Tomašević Vule
 Trifković Milenka
 Vasić Mladen
 Vasilj Vlado
 Vegar Davor
 Vošanović Amela
 Zorlak Suvada

1990. godina

Bačević Njegoslav
 Bagarić Nela

Bajramović Semir
 Bakunović Ljiljana
 Barišić Zvonko
 Bise Haris
 Brkić Ankica
 Crnomarković Dragan
 Čarapina Anica
 Čolić Savka
 Delić Hasan
 Dragić Svyetlana
 Džiko Admir
 Đumić Nevena
 Ereš Anđelko
 Gadžić Mile
 Gazdić Vesna
 Grbić Husein
 Hodžić Medina
 Hubjer Nasiha
 Jovanović Dragan
 Kajan Semir
 Kerić Alma
 Kodro Semir
 Koprivica Borko
 Lazarević Miroslav
 Letić Nada
 Lončar Snježana
 Lukač Rifat
 Maraš Vesna
 Marić Srećko
 Markot Tatjana
 Marušić Gojko
 Mezić Edin
 Mujković Vesna
 Novaković Nenad
 Omerović Elva
 Ostojić Ivanka
 Pavković Ivica
 Puljić Damir
 Simeunović-Milanović
 Miko
 Šaćirović Meriha
 Vioić Mato
 Vrdoljak Zlatko
 Zadro Dinko
 Zelenika Tanja

1991. godina

Amičić Marina
 Antolović Todo
 Bašić Selver
 Beganović Dina
 Begić Blago
 Bjelanović Sonja
 Blagoje Risto
 Blagoje Tanja

Bodiroga Zoran
 Borovac Davor
 Bošnjak Gordana
 Bulut Dušan
 Čavar Saša
 Čizmović Miroslav
 Čopra Suvada
 Čubela Ana
 Danović Amir
 Dodig Darinka
 Duračak Senad
 Džih Džemila
 Fočo Nermana
 Galešić Dalila
 Golemac Ivanka
 Golo Tatjana
 Haznadarević Adnan
 Ibrišimović Azra
 Jakovljević Slobodan
 Juka Željko
 Jukić Danijela
 Kohnić Aida
 Kozić Zoran
 Kraljić Goran
 Krešić Milena
 Lučin Silvana
 Ljubić Damir
 Macić Zerina
 Mahmutagić Nermina
 Maksumić Adisa
 Maksumić Sadeta
 Manjgo Haris
 Maretić Radica
 Marić Slavica
 Marušić Sanja
 Matijević Marinko
 Mujakić Rifat
 Novalić Šeherzada
 Pehar Mario
 Radoš Mate
 Raguž Ivan
 Rozić Marija
 Ružić Nina
 Sadiković Muris
 Sarić Dragana
 Savić Saša
 Simić Darko
 Skrepnik Miroslav
 Slavić Slavojka
 Spahić Elvira
 Šećerbegović Azra
 Šmrkić Vanja
 Šotra Borislav
 Šteta Jasna
 Šukić Nebojša

Tadić Dijana
 Talić Gordana
 Telarević Zerina
 Tolić Danko
 Tomanović Teodora
 Tomašević Biljana
 Tule Himzo
 Vidaček Gordana
 Vukojević Duško
 Vuković Savo
 Zovko Senka
 Životić Aleksandar

1992. godina

Begić Adnan
 Begović Edin
 Bulut Nebojša
 Čančarević Almira
 Dugančić Renata
 Džambegović Sead
 Džubur Senka
 Kavara Elmir
 Kovač Dragan
 Laftova-Janjić Rozi
 Marević Nedjeljko
 Marić Blaženka
 Marić Snježana
 Marković Miodrag
 Milas Goran
 Obradović Mladen
 Perović Tihomir
 Sulejmanović Jasna
 Telebećirević Samir
 Tufek Čerim
 Turudić Belma
 Varenika Mišo

1993. godina

Aganović Vehid
 Čustović Bakir
 Franić Goran
 Hrapović Said
 Jojić Jovo
 Karić Denis
 Mujačić Robin
 Radman Suzana
 Vučić Pero

1994. godina

Begović Fejzo
 Čelebić Zlatan
 Čupurdija Marcela
 Deljković Indira
 Granov Vildana
 Janota Daniela

Jusović Hemo
Kazazić Almir
Klipo Alma
Košak Sanja
Kreso Renata
Milanović Nevenka
Topuz Hanefija

1995. godina

Bračković Alma
Glavinić Mirsada
Karahasan Džehva
Rahimić Meldijana
Šestić Tarik

1996. godina

Bajić Nina
Begić Selvedina
Berberović Mumbera
Bešlić Katica
Crnogorac Tihomir
Dević Valentina
Duraković Šehiza
Hanjalić Neven
Hodžić Elda
Kadrić Sabina
Karić Adil
Kikanović Advija
Mandarić Zoran

Miljković Slavica
Nevzatović Jasmina
Nurić Rešad
Peco Kemal
Salkić Besim
Spužević Ivan
Strikić Frane
Šarić Andro
Vučić Marin
Zubac Ante

1997. godina

Alajbegović Mirela
Arnautović Muharem
Bečić Berina
Busovača Edina
Čorić Branka
Dugandžić Marija
Franca Meleća
Golubić Nenad
Hadžiomerović Sead
Kazazić Fahrudin
Kurbegović Enes
Livaja Ljubica
Sesar Jozefina
Sinanović Hasan
Smailhodžić Ahmet
Smajlović Fatima
Vasilj Davor

1998. godina

Antunović Ljubica
Bajrović Fikreta
Brbor Milenko
Brčić Ivša
Čuk Jasenka
Hadžiavdčić Sadeta
Hadžimešić Eldina
Handžar Azra
Hasanagić Nirmala
Kuburić Aida
Lidžan Azra
Majić Kata
Mehaković Nela
Pehar Dinko
Pendek Beba
Plec Damir
Prguda Edina
Rabić Nina
Saradžić Damir
Slipićević Nataša
Šarić Josip
Šukalo Svjetlana
Tonković Nino

1999. godina

Delić Goran
Džuzdanović Ernedina
Grančić Mario

Isaković Rahman
Ivanović Aleksandra
Jović Donko
Kljako Vedrana
Kraljević Mario
Lučić Plamenko
Manojlović Ljubica
Medić Dragana
Nesimović Mersija
Prskalo Željko
Rališ Maja
Ramić Hatidža
Simić Slavica
Stanković Velibor
Tokmić Irfan
Vežović Šefika
Žilić Hašima

2000. godina

Brkan Miralem
Jukić Mirjana
Jusupović Hazba
Knežević Zdravka
Lučić Svjetlana
Nedžibović Elvira
Omerović Nihad
Pelić Maja
Raguž Miroslav
Valjevac Ibrahim

9.3.4. ODSJEK ZA STOČARSTVO

1961. godina

Aganović Enver
Čečuk Obrad
Đermanović Zdravko
Đurđev Vladimir
Hrle Zahid
Jeleč Sead
Jovanović Momčilo
Jovanović Slavojka
Jurić Elizabeta
Kolac Marko
Lozo Dušan

Mijušković Milovan
Milović Senadin
Mimić Novica
Omanović Mustafa
Pašajlić Radovan
Pejić Đorđe
Pilav Enver
Prica Vojislav
Ristić Grujo
Simić Rastko
Stević Stevo
Stupar Olga

Vrgoč Drago

1962. godina

Adžić Nikola
Adžija Ruždi
Babović Džemal
Bejtulahu Skender
Bojić Ljubo
Čakarević Nadežda
Čoloman Ediba
Daković Živko
Hadžimusić Kemal

Halajkijević Želimir
Krasnić Jozo
Kučukrama Nedžmedin
Lukić Dobrivoje
Medan Nemanja
Milovanović Bogoljub
Planojević Dušan
Radovanović Filip
Rajak Miloš
Ristić Milan
Ruvić Abdulah
Stipić Nikola

Šimić Drago
Šimunac Otilija
Vanović Drgana

1963. godina

Ajanović Alija
Begić Danica
Beoković Luka
Bušić Tomislav
Čale Vladimir
Čegar Mihajlo
Čolić Rajko
Dragičević Jozo
Farkaš Irma
Gutić Milenko
Hadžimehanović Mujo
Jolić Miroslav
Kesić Novak
Kljajić Milan
Komljenović Miodrag
Kremer Margareta
Lizatović Nevenko
Lukač Boško
Matović Vlastimir
Nenadić Krsto
Nikolić Božidar
Pašalić Zdravko
Paunović Dušan
Popović Zdenka
Rajačić Nedeljka
Salihović Mustafa
Saradžić Sead
Savović Budimir
Simić Slavko
Stokić Slavko
Stuhli Zdenko
Tafro Taib
Tomić Aleksandar
Višnjički Jovan
Vranješević Ljubica

1964. godina

Bučo Kemal
Đokić Petar
Đurić Radmila
Grebović Nasuf
Hrustanović Bećir
Laurić Zdravko
Micković Zoran
Ristić Mihajlo
Sulić Stipe
Šarac Enver

1965. godina

Abraham Mihalj

Banjac Tihomir
Buha Zdravko
Čerimagić Galib
Faginović Almasa
Kos Josip
Krndelj Šimun
Kujundžić Ivan
Maslač Ivan
Murguz Ramiz
Radović Vladimir
Ralević Momčilo
Stojković Zoran
Trogrančić Mijo
Vukelić Zlatko

1966. godina

Alagić Olga
Bjelaković Jevrosima
Blagoje Rade
Bušić Tomislav
Đurđić Isailo
Kecman Branko
Šain Anđelko

1967. godina

Čuljak Gojko
Franjić Branko
Hadžiosmanović Sead
Haluška Josip
Malović Predrag
Vujasin Ante
Živković Momo

1968. godina

Baković Antun
Benović Milorad
Čustović Kasim
Dropulić Filip
Ferko Vladimir
Jovičić Dragutin
Kočiš Ištvan
Milović Marijan
Opačić Božo
Tirić Mirko

1969. godina

Avramov Zdravko
Babić Petar
Denjagić Hajrudin
Gnječ Milan
Mašnić Halid
Mikšić Anton
Morina Rifat
Pavlov Jurica
Perlaki Jožef

Smiljanović Jovo
Spasić Dragan
Tatarević Adem

1970. godina

Joldić Dragoljub
Klus Milan
Korać Veljko
Kovalik Dragutin
Lazarev Lazar
Mareš Karlo
Mirković Ljubo
Muhović Avdija
Quao Roberta Michael
Radičević Radosav
Sumenić Sonja
Šabanović Šemsa
Šintić Ljerka

1971. godina

Adžić Zoran
Aggrey Yedu Justin
Bazrdan Milovan
Cvetković Miodrag
Čeh Marjan
Dimovski Pavle
Divljan Gordana
Filipović Mahmut
Grbić Senija
Ilkić Jozo
Ivić Janko
Ivošević Zlatko
Jojić-Marjanović
Radmila
Krasuqi Muje
Loptašević Milenko
Petrović Stjepan
Poljak Svetozar
Popov Miroslava
Ramić Zumreta
Sekić Jozo

1972. godina

Abdić Fikret
Aljinović Josip
Biberović Mato
Čutuk Ranko
Čvoro Tihomir
Dedović-Pitić Nađija
Eržić Mijo
Golja Milan
Herman Krunoslav
Ibrišević Sulejman
Kobler-Rajaković Zdenka
Krajcar Ivan

Materić Mirjana
Mavoga Adelina
Milošević Mira
Novaković Miloš
Oberknez Maria
Pajić Antonija
Pintiće Vinko
Pulitika Krunoslav
Sučić Ivan
Šobot Jovo
Tavra Mijo
Trninić Dragutin
Vulić Miroslav

1973. godina

Kovač Radivoje
Mihajlović Miomir
Milosavljević Radovan
Momčilov Stevan
Nikolić Čedomir
Ninković Ivan
Novaković Svetislav
Preradović Slobodan
Šremer Dinko
Vegar Ante
Vojinović Milutin
Vujić Mirjana

1974. godina

Arabijat Walid
Bibezić Omer
Čekerevac Sašenko
Doko Vinka
Ibrahimbegović Aljo
Jurić Ivan
Korać Željko
Latić Taib
Lukić Dragiša
Mršo Ivica
Mundžić Kemal
Obradović Budimir
Pejić Marko
Radosavljević Radiša
Ristić Tomislav
Savić Radoslav
Tomičić Nikola
Topić Tomislav

1975. godina

Abdallah Aissa
Alibalić Šefket
Čulafić Dmtar
Erdeš Šandor
Horvat Franjo
Horvat Ivica

Kalaji Adel
Knežević Slobodan
Kukavica Branislav
Kuzmičić Ivo
Lazarević Mirjana
Moldovan Dragan
Nevistić Stipe
Pajić Mustafa
Pavlović Nenad
Pejić Tode
Perović Vladeta
Petrović Brane
Požegija Alma
Pučko Anton
Radulović Boro
Ristić Savo
Salameh Makram
Skopljak Ata
Smiljanić Ilija
Sulaiman Kamal
Štiburek Miroslav
Tadić Slobodanka
Toljaga Drgan
Uroić Antun
Vrbica Milenko
Zidar Danica
Zidar Štefica
Zvizdić Arifa

1976. godina

Alfirević Petar
Blagojević Marko
Bošković Milan
Bukva Milovan
Čelik Ešef
Čerimagić Zijad
Franjić Željko
Grbić Slavko
Grgić Jasna
Kuljanin Ranko
Malkawi Sami
Mičić Marko
Midžić Izet
Milošević Zdenko
Moro Zvonimir
Plavčić Mate
Popović Milenko
Pržulj Milivoje
Srdić Radovan
Šahinović Salih
Vojnović Vlatko

1977. godina

Antić Blagoje

Bijeljac Milka
Čelina Dragutin
Davitkov Aleksandar
El-Gawerbreh Issa
Galinač Mlađen
Jeveričić Nedeljko
Kadrić Muris
Krstanović Božo
Lasica Predrag
Lučić Desimir
Lugonja Marko
Lugonja Petar
Mansour Marwan
Marić Andrija
Mizdrak Milorad
Modić Ostoja
Nikitović Nebojša
Poznan Mile
Salen Fawzi
Skender Hajrudin
Srebro Milorad
Šavija Mirjana
Tadić Ante
Todorović Borislav
Todorović Jovo
Vioglavina Slavko
Vukojičić Mladen
Živojević Nezir

1978. godina

Abdulkarim Sultan
Bojović Dragan
Bosović Hajrudin
Božić Marinko
Cvijović Petronije
Čalaga Zoran
Čongo Ramiz
Dobrilović Slavko
Dujić Dragutin
Đerić Čedomir
Đolić Ante
Guzina Dragoljub
Hadžiabdić Ibrahim
Hasečić Nezim
Hodžić Mustafa
Hrnjak Fuad
Jezdić Radiša
Jovanov Đurađ
Katalinić Miro
Kesić Radovan
Kisin Zdravko
Knežević Đorđe
Kovačević Ranko
Nikolić Dušan

Nikolić Milić
Pašalić Ljubo
Pribić Milan
Ristić Risto
Sloboda Tibor
Stefanović Ljubiša
Stojanović Milan
Štrbac Milan
Vegara Mensur

1979. godina

Abazović Šefik
Aleksić Nevenka
Ali Mariam Mustafa
Arapović Zvonimir
Azizi Ajeta
Banić Zlatko
Bećirević Irhad
Begović Mustafa
Begović Zijad
Bojović Čedomir
Bosnić Petar
Bošnjak Veselin
Brđanin Dragan
Burazor Ljuban
Čavić Snežana
Čolak Dušan
Delić Radomir
Dervišević Munir
Dumančić Ivica
Đerić Momčilo
Gičević Mensur
Graca Faik
Han Janoš
Karađa Halil
Kecman Jovo
Klarić Rade
Krčmar Jovica
Krupljanin Mlađen
Kusmuk Sreto
Lojo Zajko
Mujkić Rasim
Muljkanović Siniša
Muratović Salko
Nišević Gojko
Numanović Sadudin
Obradov Milan
Osmanagić Amir
Osmanović Ibrahim
Pandurević Radoslav
Perović Jovan
Popović Vladeta
Raffai Istvan
Rus Vitomir

Sabo Valerija
Samardžić Milenka
Sarić Čedomir
Sarić Edin
Simić Nikola
Škaljić Selim
Timotijević Branko
Tošović Milorad
Ujić Nada
Vasić Slobodan
Vujinović Mirko
Vukojičić Slobodan
Zeibaq Ahmad Dib
Zejnilagić Remzo
Žugić Vaso

1980. godina

Borovičkić Kruno
Burina Esad
Dedeić Božo
Duvnjak Nikola
Hot Ševka
Jašarević Radivoje
Juričić Teo
Karić Fahrudin
Kilibarda Milorad
Kisić Aleksandar
Kovač Zuhdija
Lemez Vidoje
Likić Sead
Malohodžić Senad
Mehmedović Ismet
Milutinović Stojan
Pavlić Branka
Pucar Hajrudin
Rakanović Slobodan
Stoparić Veronika
Šetkić Zijad
Šimić Ivan
Tadić Borislav
Tatara Robert
Ujić Dobrinka
Velašević Tihomir
Vuksan Milenko

1981. godina

Abbas Muhamed Awod
Arežina Žarko
Bahtović Ismeta
Baljak Mirsad
Burdžija Slavica
Čuk Mirjana
Draško Goran
Džafić Nedžad

*Durković Goran
Husović Redžep
Karanović Mišo
Kljunić Esad
Kobić Jasmina
Krsmanović Nenad
Kunarac Milenko
Mrđen Ilija
Nuhbegović Amir
Pavlović Zoran
Tatarović Rasim
Terzić Ismet
Travar Momčilo
Vesić Dragica
Vrdoljak Mladen
Vujošević Nedjeljko*

1982. godina

*Branković Duško
Čihorić Dragica
Hečo Fehim
Hundur Nermina
Latinović Vesna
Manyous Sidri Nasri
Mičić Nenad
Mihajlović Radojica
Omerović Senad
Pertrović Gligor
Šljivančanin Božidar
Tafro Muamer*

1983. godina

*Abu Isa Ali Muhamed
Al Asmer Mohamed
Bandov Cmiljanka
Bašić Nurija
Digik Asim
Dizdarević Fikret
Hajdarević Dževad
Imamović Subhija
Jakiša Stjepan
Kajtažović Zuhdija
Kruškić Zlata
Lučić Milorad
Mehmedbašić Fikret
Mhavza Avdel Ahmed
Miočević Jadranka
Miočević Verica
Muranović Asmir
Opalka Mladen
Pantelić Mara
Polovina Ismet
Prodanović Rajko
Pušonja Desimir
Rahim Abdel Ahmed*

*Rakanović Fadil
Rustempašić Mustafa
Smajić Jusuf
Šabanović Hasan
Šehić Zijad
Šutalo Stojan
Terzić Biljana
Vilić Sabina
Vladičić Momčilo
Zaimović Rešad
Zrilić Marija
Zvečevac Ilija
Zvizdić Abid*

1984. godina

*Abas Abod Aimal
Abduramanović
Burhamedin
Al Husein Ahmet
Alikadić Mirza
Anvar Naji Said
Bašić Mervan
Beganović Salem
Beljin Mirjana
Briški Loris
Čatović Safet
Ćopić Milan
Farhod Jamal Abdel
Grijić Dragan
Gunjak Dragan
Ibrišević Dževad
Jarak Bogdan
Koprivica Milorad
Kozica Zuhudin
Ljutovac Jusuf
Memišević Mirsad
Michael Edna
Mitrić Dubravka
Narančić Slobodan
Neimarlija Zijad
Nukić Abdulah
Omeragić Esad
Omeragić Nedžmija
Pilipović Minir
Propić Rosa
Raspudić Marijana
Rezervitz Dijana
Saaideh Jamal Badir
Šikić Tima
Štekić Vesna
Štrbac Jovan
Tošić Miodrag
Trožić Irfan
Veljan Hajrudin
Vitomir Mladen*

Zaher Dib Mansur

1985. godina

*Abod Abdul Sahib
Avdagić Mithat
Balaban Zlatko
Čustović Zinaida
Dološ Dragan
Draganić Radmila
Erić Mirjana
Falih Abdul Sada
Hasanspahić Salih
Kapetanović Nihad
Kapić Edina
Kurbegović Ahmet
Lukovac Bajro
Marijan Željko
Marković Radomir
Mičević Dragan
Mirvić Kenan
Muhović Edina
Omanović Halil
Pančić Davor
Panić Žana
Pašić Adela
Sadik Muhamed
Sutjeska Sačko
Šibalić Jovan
Škaljić Mugdim
Štetić Zlata
Šukara Vojo
Tvrtković Nermin
Vukašinović Verica*

1986. godina

*Bajtl Damir
Bašić Meho
Brenjo Mirko
Brković Zdravko
Čabarkapa Mileva
Čiča Zdenka
Drašković Damir
Đokić Staka
Đukarić Borka
Faik Kasim Mohamed
Fejzović Hurem
Fišević Šemsudin
Golubović Slobodanka
Gutić Ranko
Hilić Sejfo
Hodžić Dina
Isić Nermin
Ivanović Radomir
Jameđija Blažo
Janjić Olga*

*Jazvić Marin
Jovičić Vojin
Kajtažović Senad
Kekić Mehmed
Khalil Hasan Abdul
Krkeljaš Petko
Mašala Elfad
Međugorac Ivica
Murić Šeik
Obradović Goran
Odak Ivan
Omeragić Šefik
Šaldić Paša
Tawig Said Yaser
Vasiljević Miroslav
Veljačić Mela
Visković Mirko
Vrana Saida
Zelenović Miloš
Zurovac Jelena*

1987. godina

*Babić Čedo
Bajrić Bahira
Barudžija Sava
Bošković Mladen
Brodlija Kemal
Čelina Ivica
Čihorić Milica
Čikoć Mile
Čorbić Enes
Diglišić Dinko
Dodig Ljiljana
Duvnjak Muhamed
Džomba Emir
Đafo Adem
Đurović Vinko
Hadžiabdić Enesa
Hadžić Senad
Haj Ramzi Sameh
Hamidović Mersad
Hasandić Alminko
Imamović Orhan
Juković Alija
Jurković Ankica
Karan Radovan
Kardović Ferzad
Karišik Azmir
Klječanin Miladin
Knežić Slavko
Korjениć Enad
Kraljević Vojo
Krstić Mladen
Lalović Mile
Mandić Branko*

Matić Anto
Mrđan Dara
Naser Nabe Mohamed
Omanović Sabina
Osmanović Jusuf
Ponjević Momčilo
Purić Senad
Radović Željka
Radumilo Željka
Sijerčić Rasim
Smailović Mujo
Stojanović Mladen
Subašić Jovan
Sučić Mislav
Sučić Željko
Termiz Munir
Terzić Sreten
Višnjić Milka
Vrdoljak Ante
Yusit Hamadey Abdulah
Zelenika Marinko

1988. godina

Al Haj Ahmed Zijad
Antunović Nada
Bandić Sehad
Brulić Habiba
Crnogorac Dušica
Čaušević Zijad
Čečura Boris
Čokot Sead
Dondić Rajka
Dušinović Amir
Golijanin Milena
Grbavac Ivan
Grbić Nerkez
Hilmi Mushin
Isaković Senad
Jugo Sead
Kadrić Dinka
Kasapović Sadžida
Katanić Jovo
Kljajić Zvonko
Korjenić Mevludin
Kovačević Zoran
Kovinjalović Jelica
Kozic Izet
Kozomara Nataša
Kuljanin Mladen
Mahmutović Vehid
Marković Milan
Marković Vitomir
Međuseljac Enes
Miletić Ljiljana

Mišić Nenad
Mišković Nevenka
Obradović Mirjana
Pandurević Slaviša
Pavlović Milenko
Perajica Irena
Plakalović Dragan
Prašo Mirsad
Radanović Gordana
Saad George
Sretenović Jasna
Stojanović Boro
Suljić Omer
Sušić Branko
Šabanović Sećan
Šerifović Dževad
Tolić Miro
Važić Božo
Velić Zoran
Vidović Ljiljana
Vukičević Slaviša
Zaid Avdel Abbas
Znaor Ivan

1989. godina

Ahmespahić Ševkija
Alić Osman
Aljić Hidajet
Anić Mirko
Bajrić Meho
Bajtarević Merima
Barišić Vlado
Bartula Veselinka
Bečić Sead
Bedak Semir
Bjelanović Svijetlana
Boljanović Goran
Borić Dule
Božić Mato
Brodlić Sabira
Cvijetić Milovan
Čavkić Enes
Čertić Ivan
Čenanović Zehra
Čurevac Ferid
Čurković Ilija
Džemidžić Izet
Đonlagić Samir
Gavrić Olivera
Glušćević Staniša
Grujičić Tatjana
Hadžić Ibro
Hamović Milan
Hasić Amir

Ibišević Zejnil
Karčensko Mario
Karišik Goran
Kljajić Miroslav
Klječanin Njegomir
Krupić Zerina
Kurtagić Šerif
Laketa Zoran
Lalović Miroslav
Lončar Ante
Mahmooud Shakir Al
Shabani
Markanović Branko
Mehmedović Mustafa
Meštrović Darko
Milošević Branka
Mrkela Margareta
Muminović Rifat
Musić Nedžad
Naser Abdulamir
Nešković Krsto
Nikić Nikola
Ninković Milena
Novaković Goran
Novalić Larisa
Ožegović Senad
Pavlović Dušan
Pipović Nedeljko
Rahić Izet
Rebo Zrinko
Simović Ljiljana
Smailbegović Nešad
Šendulović Kata
Škandro Mevla
Škraba Željko
Šuško Bilal
Tadić Dragana
Tadić Mira
Tičević Senad
Topić Zlatan
Vukadin Miloš
Vukšić Rade

1990. godina

Abas Rada
Abdić Renata
Ahmad Enaizan Jaber
Alić Nermina
Aljić Nevres
Babić Slobodanka
Bakmaz Dragica
Brnjak Davor
Čamdžija Samir
Čengić Senada

Čorbić Kadir
Čeranić Suzana
Delibašić Izudin
Dragosavljević Mile
Duvnjak Svetko
Elek Željko
Fatić Emina
Garić Milovan
Gojković Momčilo
Hamid Bosman Hasan
Jakovljević Nebojša
Jandrić Mersida
Kokić Milivoje
Komorica Senida
Kulbegović Zahida
Kulo Amir
Kurtović Mumin
Lačević Veselin
Matić Duško
Mijanović Radosav
Milišić Muhamed
Mkaram Mohamed
Mladenović Dejan
Murić Ismet
Musić Mithet
Nefić Amra
Panić Radmila
Pavličević Jerko
Pavlović Goran
Popović Božidarka
Pranjić Dragan
Raca Radomir
Ramljak Ana
Sarajlić Mirsad
Stanišić Željko
Subotić Nenad
Šukić Ilija
Tubina Zoran
Vidović Mara
Zukić Sead

1991. godina

Al-Mahd Mohamed
Omar
Avdić Ismet
Barišić Stipo
Bašić Aziz
Beganović Alma
Bistina Milan
Brčanić Bahira
Bulović Mirjana
Buntić Krešimir
Čengić Samir
Čindrak Mirsad

Domuz Danka
 Dragić Borislav
 Dunjić Ljiljana
 Džaferović Sead
 Džafić Jasmina
 Golijanin Saša
 Gruja Jan
 Hadžifejzović Erkan
 Hajradinović Esad
 Hasanović Nino
 Hot Jasmina
 Ibrišimović Elvedina
 Ilinčić Vukomir
 Ivanković Stanko
 Kadić Jasmina
 Kararić Izet
 Korjenić Fahrudin
 Kovač Verica
 Leka Raha
 Letiva Ljerka
 Lulo Senad
 Mašić Senida
 Matić Nikica
 Mešić Senad
 Mijović Boro
 Milanović Anđelko
 Mirecki Slavko
 Mrakić Đorđe
 Muratović Haris
 Nikšić Velija
 Pajević Ragib
 Pavlović Ivan
 Pavlović Jozo
 Perišić Miodrag
 Pocrnja Ljupko
 Rajić Marija
 Rajić Mladen
 Redžić Enes
 Sarić Nebojša
 Simić Dragan
 Simić Jadranka

Smajlović Edna
 Stjepanović Đorđe
 Stojić Milan
 Subotić Fahrudin
 Šahinpavlić Žarko
 Vasiljević Brane
 Viktor Zdravko
 Zahirović Nasko

1992. godina

Alikadić Eldin
 Avdović Eldina
 Bašić Nijaz
 Batkić Hanifija
 Bićo Avdo
 Botić Saša
 Čeligija Mehmed
 Ćurić Hidajeta
 Drakul Gordan
 Duvnjak Enej
 Efendić Nedžad
 Hamidić Fikreta
 Jozak Pero
 Kaljević Milena
 Kapidžić Amela
 Karan Jasna
 Konstantinović Zoran
 Matijević Vlado
 Musić Raza
 Obralija Amira
 Ostojić Mile
 Petrović Željko
 Radunović Igor
 Rahmanović Senija
 Rožajac Adem
 Šapina Miroslav
 Tomić Adela
 Toromanović Smail
 Vegara Nusret

1993. godina

Bajramović Amir
 Gudžević Igbala
 Kalač Nedžad
 Karahasanović Amir
 Kasapović Edin
 Skarep Fuad

1994. godina

Arnautović Amir
 Bahtanović Fuad
 Konjevod Cvitan
 Krupić Šemsa
 Selimbegović Hamdo
 Zukić Husein

1995. godina

Alilović Davor
 Guhdija Elma
 Hrnjić Alma
 Terzimehić Adnan

1996. godina

Barbić Nedjeljka
 Brka Muhamed
 Dedajić Ramiz
 Hajrović Ismet
 Muhamedagić Samir
 Saračević Vildana
 Žunić Damir

1997. godina

Arslanović Jasmina
 Begluk Derviš
 Čaušević Samir
 Demirović Šefika
 Hajdarević Zevkija
 Huremagić Edina
 Mujak Edin
 Mujić Began
 Mustafić Jasmina

Omerbašić Ismeta
 Pilavić Azijada
 Sahačić Hasan
 Smajlović Vahidin
 Šarac Samid

1998. godina

Časurović Asim
 Dubravac Stana
 Dujsić Seida
 Hasković Safet
 Jeleč Sabaha
 Kopic Sabina
 Selimović Merima
 Sijamhodžić Nura
 Šalja Nermina
 Veleđar Dževad

1999. godina

Alibalić Samir
 Alić Meliha
 Avdibegović Melika
 Avdović Muamera
 Beganović Hasim
 Durić Džemil
 Karabegović Emina
 Karadžić Zoran
 Krišto Anto
 Marković Božidar
 Metić Rifet
 Prša Mirko
 Tahmaz Sabahudin

2000. godina

Dedić Nedin
 El Bouraqui Youssef
 Lika Dijana
 Lozo Nisvet
 Mehić Nihad
 Muhić Esed

9.3.5. ODSJEK ZA TEHNOLOGIJU POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA

1981. godina

Isak Jasmin
Matić Vera

1982. godina

Delčev Aleksandar
Delić Fahrudin
Ferzanović Branislava
Kaljanac Azem
Lovrić Dragica
Mirković Vojislav
Papović Koviljka
Vidović Dragoljub

1983. godina

Avdić Ramo
Bajrić Amir
Boškailo Ćamila
Demirović Emir
Dugić Jokica
Genjto Željko
Govedarica Dragan
Govedarica Radenka
Halvadžija Jasminka
Kustura Sead
Lazić Predrag
Lepara Jasminka
Perla Jedina
Pušonja Branko
Smajić Ahmed
Šutalo Marija
Ujić Branko
Ujić Mirčeta
Vlačo Slavica

1984. godina

Alibegović Aida
Alijagić Amira
Andrić Ljubica
Bilić Rade
Bukvić Enisa
Daničić Dragana
Dinar Vahida
Drašković Cvija
Hodović Gjulnera
Ilić Boro
Jokanović Jelena

Jovanović Milojka
Jurić Slavko
Karamehmedović Emina
Karović Azelma
Knežević Nada
Kovač Mirsada
Krmek Anica
Kunovac Elvedin
Kurtović Hajro
Maksimović Pavle
Mandić Miroslav
Mijić Rosana
Milidrag Slavica
Milovanović Bosa
Mrnjavac Veronika
Murguz Maida
Pašić Senada
Prelić Fikret
Raić Zoran
Ružić Zdenka
Simović Slavica
Tadić Ranko
Tešanović Rada
Žderić Palma

1985. godina

Arnautović Ermin
Babijanski Snježana
Balić Ranko
Barbarić Zdenka
Beširević Senadija
Bjelaković Dobrislav
Bodružić Nenad
Bogdanović Dario
Borovčanin Tanja
Boškić Bernard
Bošnjaković Amra
Brstina Miro
Bulić Nedžad
Českin Muhamed
Dedić Nađa
Dedović Aziz
Delić Amira
Demir Zahida
Dolić Zehra
Dugić Olgica
Džimhur Aida

Đečević Adnan
Ećimović Goran
Fejzić Dževad
Gajić Biljana
Gligorević Gordana
Hadžić Senad
Jabbar Smehki Adil
Karaman Rasim
Kramar Ivica
Lukić Željka
Mičić Dragica
Muftić Nedim
Muhović Razija
Mulić Naida
Musa Mirko
Mušija Mesud
Mušović Aida
Omerpašić Ibrahim
Oprašić Ibrahim
Paral Zdenka
Radnić Antonija
Ramić Enver
Selimbegović Enez
Šikman Nečo
Šimičević Helena
Šokčević Slavica
Terzić Amarela
Vučić Mara
Zarić Bože

1986. godina

Amadole Ojo Oluko
Aman Tawia Valid
Anđelić Vladimir
Avram Desa
Azinović Delfa
Babić Vladimir
Bajrović Azaleja
Balagić Edina
Bandić Dražena
Bašić Šefika
Bodiroga Biljana
Božin Branka
Bradarić Sead
Brednjo Vanja
Burkuš Zdenko
Čulibrk Mara

Čusto Sanja
Čorić Zvonimir
Čorović Vesna
Čotić Nedeljko
Dominković Kata
Dragović Milenko
Đokić Slavica
Đurić Nada
Đurić Rajka
Gačinić Vladimir
Granov Naida
Hadžiefendić Enes
Hadžović Jasminka
Halilbašić Edin
Hodžić Suvad
Hujdur Vildana
Ibreljić Šukrija
Ilić Nikola
Iriškić Senada
Jelen Sanja
Jusufagić Naila
Kokoruš Nebojša
Konta Nikica
Korać Mirjana
Kragulj Jasna
Krajina Suvada
Krsmanović Tanja
Krupić Hajrudin
Kubat Sulejman
Kulenović Amela
Kuvać Zorica
Lazarević Slavica
Lučić Vera
Marčenko Zdenka
Marijić Ana
Mašić Mustafa
Medić Davor
Melkić Kemal
Memić Enes
Milić Vlatko
Milošević Slavojka
Mišković Vesna
Mrkaić Ljiljana
Mutapčić Subhija
Ognjenović Dragana
Omanović Žanina
Omerbašić Ibrahim

Onipogi Oukoro
 Ostojić Dijana
 Palac Drago
 Perišić Milenka
 Pištoljević Nermina
 Poljak Sabina
 Popović Dejana
 Rađenović Željka
 Rakanović Slavko
 Rončević Brana
 Samardžić Jela
 Sarić Zlatan
 Selimović Gjulfida
 Sijerčić Jasenko
 Skočo Tatjana
 Spajić Biljana
 Šakota Danijela
 Tepavčević Jelka
 Tomašević Katarina
 Trako Ismet
 Uzunović Amra
 Velimirović Vesna
 Vidović Niko
 Vučković Branka
 Vuković Zoran
 Zafirović Maida

1987. godina

Alić Mahira
 Avdić Sulejman
 Bahtanović Suad
 Balić Selen
 Barac Vernesa
 Begić Nezima
 Berber Slobodan
 Bičević Mirjana
 Bijelica Snježana
 Bijelić Branko
 Borovčanin Radmila
 Bošković Ljubiša
 Bošković Miloš
 Budimir Siniša
 Cvijetić Vesna
 Cvijetković Marko
 Čamur Ranko
 Čengić Amra
 Čengić Latif
 Čorluka Draženka
 Drašković Svjetlana
 Glamočak Aida
 Goluža Ivo
 Gračanin Dženana
 Guslov Nikola
 Hadžimešić Amra
 Hadžimešić Nermin

Hadžimurtezić Firdeusa
 Hajdarević Hajda
 Hajdarević Mirsad
 Ilić Slobodan
 Ivančević Dragan
 Ivanković Drago
 Jahura Danilo
 Jažić Suvada
 Jokić Vesna
 Jovanović Snježana
 Jugović Bogdanka
 Kabadaja Lejla
 Kačar Esad
 Kadrić Merima
 Kapikul Blaženka
 Kapo Fata
 Katava Vera
 Kebat Željka
 Knežević Vladinka
 Komšić Muris
 Koprivica Borka
 Krsmanović Anđelka
 Krsmanović Stojanka
 Krvavac Jasminka
 Kučević Nerđesa
 Kurtić Edina
 Lazović Zorka
 Lozančić Vesna
 Lukšija Dževad
 Ljaljević Zilha
 Majić Anđelka
 Maktouf Abduladhim
 Marinčić Mirko
 Markić Brankica
 Mihajlović Ognjen
 Milanović Snježana
 Miličević Maja
 Miličević Radomir
 Milić Ivica
 Milović Koviljka
 Mladenović Nevenka
 Mrđan Ines
 Mulić Jasna
 Neimarević Zdravko
 Niković Dragana
 Oljača Vesna
 Oršolić Slavko
 Oručević Sanja
 Paralović Jasminka
 Pavlović Nevenka
 Pavlović Stanko
 Perić Željka
 Pijalović Jasmin
 Pijević Gliša
 Pirija Velniza

Planojević Goran
 Popović Dijana
 Purković Irena
 Radanović Tatjana
 Radić Sanja
 Radović Milka
 Radović Momirka
 Raguž Milenko
 Rakonjac Lidija
 Ribić Evira
 Ristić Dobrivoje
 Rnjak Indira
 Robović Orhan
 Rotim Mirjana
 Rustemović Zumreta
 Salihbegović Faketa
 Savić Brankica
 Semjan Adrijana
 Simić Dušanka
 Slinić Amir
 Stanić Olivera
 Stanić Željko
 Stanković Rade
 Subotić Nebojša
 Šakić Ksenija
 Šavija Milorad
 Šehović Olivera
 Šušak Dragana
 Šutković Mehija
 Terović Adnan
 Topalić Mirsada
 Trezner Stanislav
 Veletić Radoslava
 Veljo Dijana
 Vidić Ado
 Vignjević Brankica
 Vitković Sanja
 Zahirović Nurko
 Zoranović Slavica
 Zupčić Medžida
 Zvono Sanja

1988. godina

Alić Aida
 Babić Goran
 Babić Tatjana
 Bajić Miran
 Bajrić Amilija
 Barjaktarević Esad
 Batak Zoran
 Begić Fadila
 Bogdanović Angelina
 Boljević Jelena
 Bosiljčić Branko
 Cvijanović Elizabeta

Čabrilo Predrag
 Čarapić Slobodan
 Čehajić Amra
 Čengić Nađa
 Čengić Nevenko
 Čorić Glorija
 Dedović Jasna
 Dodig Amalija
 Đorđa Spomenka
 Erić Borjana
 Gibanica Vernesa
 Glogovac Milena
 Gogić Snježana
 Grbovac Romeo
 Grubešić Andrijana
 Hadžić Muhamed
 Hašimbegović Muamera
 Herenda Vasvija
 Humačkić Minka
 Ivanković Mario
 Janjić Dragan
 Jašarspahić Samira
 Jatanović Ljubica
 Jelačić Sanja
 Kablar Dijana
 Komljenac Davorka
 Kondža Boris
 Kordić Kaja
 Kosmajac Sanja
 Kovačević Zoran
 Kovačević Željko
 Krunić Zoran
 Lacković Dejana
 Laković Branko
 Likić Melita
 Lojo Amila
 Lojo Amna
 Lončar Boško
 Lošić Nenad
 Lukšić Sonja
 Ljajić Ferida
 Maksimović Sonja
 Marevac Dina
 Marijančić Marika
 Mašić Dženana
 Mičević Dragan
 Milidrag Gordana
 Milojević Vedrana
 Mojović Slavica
 Mrdalj Gordana
 Mulahasanović Edin
 Nedreta Dupovac
 Nikolić Olivera
 Nikolić Vladan
 Omanović Elmedina

Ostojić Aleksandar
Pajić Novica
Papić Mira
Pašić Aida
Pavlović Spomenka
Perišić Mladenka
Petrov Lidija
Pralica Sanja
Pušić Branka
Radeta Nada
Radovanović Svjetlana
Rakita Darko
Savić Svjetlana
Selimadžović Humica
Sirčo Jasna
Smiječanin Amra
Spojić Vera
Stanisavić Titomir
Stanivuk Radenko
Stanković Slobodan
Stipanović Miroslav
Šabanović Nura
Šarić Reuf
Šarović Dragan
Šteković Biljana
Tadić Višnja
Talić Badema
Tunjić Ljubica
Vasiljević Jadranka
Velagić Seada
Vukomanović Mirjana
Vuković Drina
Zekić Miroslav
Zukić Sabina
Zupčić Hizreta

1989. godina

Abdelatif Sofreani
Ahmad Kanan Said
Ajanović Mirsad
Arnautović Ozren
Beatović Ljiljana
Bečić Rusmir
Bećarević Senad
Bilinovac Mladen
Bogućanin Muzafera
Borovčanin Zoran
Božić Vesna
Bundalo Slađana
Camić Ismet
Car Anita
Cvitković Slavka
Čančar Slavojka
Čaušević Selma

Doko Davor
Drašković Mladen
Drljević Hašim
Demidžić Maja
Gačić Milenka
Gilić Sabaheta
Glavaš Milenka
Hodžić Senad
Hurlov Kemo
Ibrahimagić Samira
Ilijazagić Nermina
Jeličić Ljuban
Jelisavac Mirko
Josić Spomenka
Jovanović Milanka
Kaljević Vesna
Kološnjaj Dalia
Komad Tatjana
Kopić Elmir
Kovačević Milorad
Kožo Fahrudin
Krunić Nebojša
Ledić Katica
Lozić Dubravka
Makaš Senad
Marić Slađana
Miso Amra
Mrzić Nermina
Mujkanović Senahid
Mulaibrahimović Adnan
Muthania Abdul Salim
Nerić Tatjana
Nikolić Aleksandra
Pogačar Boris
Poljak Salih
Pušara Milimirka
Robović Aida
Ružić Zoran
Savić Ljiljana
Senjak Lenka
Stevanović Gordana
Šehić Zlata
Terzić Nevzeta
Topalović Nermina
Vidaković Radoje
Vlašić Nada
Vuković Miroslav
Zulčić Fahrudin

1990. godina

Avdić Redina
Avdić Zijada
Babić Mirjan
Bjelica Svjetlana

Bojović Jadranka
Čohadžić Lejla
Čohodar Muvedeta
Deronja Zdravka
Đurić Ljiljana
Elez Radmila
Halilbegović Amil
Ivandić Jela
Ivanković Dražen
Ivanović Nada
Ivković Željko
Jagodić Gordan
Josić Dubravka
Kaljača Zlata
Knežević Vera
Kojić Snježana
Konta Željko
Krstonijević Radojka
Kukić Dragan
Leovac Branislav
Maslač Vinka
Mrakić Tatjana
Mumdžić Erkin
Ninković Dragoslav
Obrdalj Zrinka
Okiljević Olga
Papaja Amra
Pašović Haris
Rajić Bernard
Rajić Branka
Redžić Haris
Salković Aida
Shagatti J. Osama
Šahinpašić Muhidin
Šaulić Branka
Šemsudina Kadić
Šobot Zoran
Tolevski Gordan
Trbić Tatjana
Umija Pezo
Vidačković Dijana
Vidović Dragomir
Vidović Žanina

1991. godina

Beglerović Emir
Blagovčanin Sanja
Blažević Mirjana
Dejić Miloš
Duranović Samir
Frljučkić Mensud
Halač Sanela
Krnjajić Sanja
Kubat Vesna

Lelić Vesna
Mehić Suvada
Purić Srđan
Raonić Aleksa
Thair Ali
Veselčić Jozo
Vlaški Vanja
Vrcić Sedat

1992. godina

Abrić Natalija
Blažević Aida
Čuković Sonja
Đorđić Ratko
Fatić Biljana
Hadžiahmetović Nihad
Huseinović Razija
Kokić Slavenko
Kokošar Željana
Kulović Hajrija
Lukić Dragica
Močević Slobodanka
Močević Vesna
Pejšinović Branka
Puljić Snježana
Raščić Emir
Rovčanin Adem
Semić Amela
Smailović Smaila
Stojisavljević Sanja
Suljević Saida
Šabaredžović Ibrahim
Šipovac Ljiljana
Vražalica Hasena
Zejnilović Enida

1993. godina

Brković Nijaz
Bubić Jasmina
Čosović Jusuf
Derviškadić Jasminka
Draganić Stanimir
Fazlagić Said
Medošević Azra
Mekić Mustafa
Mulaibrahimović Ahmed
Orlović Slađana
Rovčanin Suada
Ugljanin Zumreta
Vrdoljak Marica
Vrdoljak Silvana
Zaklan Nihada
Zgodić Ajlina

1994. godina

Agović Esad
Arslanagić Jasna
Bučan Suada
Tuševljak Gordana

1995. godina

Arifagić Altijana
Huseinbegović Sabina
Imamović Nafija
Mujić Nevzeta
Stanojčić Sanela
Vidović Slaven

1996. godina

Akagić Asima
Bešlija Ermina
Hodo Džemo
Kahrović Muzafera
Karšić Mevlida
Kolašinac Vasvija
Kovačević Jasmira
Mavraković Samra
Medošević Nisveta
Mekić Mevlida
Muzaferija Muhamed
Piroh Tatjana
Sršen Vesna
Zimić Fatima

1997. godina

Bešlija Indira
Čizmić Zahida
Hodžić Emir
Hrnjić Amela
Idrizović Maida
Kurtović Rabija
Litrić Muhamed
Ljaljak Samija
Medović Aida
Moljević Sandra
Mujakić Hasan
Mujezinović Suada
Mulić Lejla
Musa Mijo
Nižić Zdenka
Nokić Emina
Okanović Amra
Osmanović Dika
Palalić Haris

1998. godina

Buza Emina
Demirović Amna
Hasanbegović Alma

Jovanović Danijela
Kljajić Snježana
Kudumović Etjen
Matić Mirjana
Mehanović Amela
Mrdić Munevera
Sabo Marela
Sielski Lea
Šišić Mirdina
Tandirović Alija

1999. godina

Bakalić Neziha
Bogućanin Jasmina
Buzov Tatjana
Cero Azra
Jegić Edina
Jusupović Sajma
Kadić Aziz
Karahasanović Sanela
Katana Mirjana
Krdžević Nermina
Mekić Samira
Pijalović Jasmina
Sadić Emira
Stanić Sandra
Šuvalija Belma
Tais Sabina
Tais Vedrana

2000. godina

Čatović Aiša
Hadžismajlović Emina
Ljuša Melisa
Pršeš Amela
Snagić Sead
Zolotić Safet

2001. godina

Alkić Mersiha
Birdahić Amra
Čorić Filka
Fišeković Alejna
Hadžović Ferida
Hajdarević Amira
Jamaković Emir
Karić Almir
Kriještorac Elvira
Ljubunčić Almin
Novalić Amela
Sarač Sanela
Sofijanić Snežana
Šabanović Senada
Tahmaz Jasmina

2002. godina

Barbir Adriano
Burazerović Alma
Ćemo Nihad
Dizdarević Šefkija
Đorđević Đani
Hodžić Mevlida
Husić Lejla
Kujević Evzad
Mulić Jasmin
Salihagić Emsalija
Silajdžić Amela
Sućeska Mersiha
Zijadić Samir

2003. godina

Alibegović Amer
Bartulović Ana
Dizdarević Adem
Džombić Senad
Hadžić Edin
Imamović Lejla
Islamović Vildana
Rahmani Šefika
Tuzlak Almedina

2004. godina

Bahor Edisa
Bulbul Džana
Dizdarević Tarik
Ganić Amir
Hadžiabdić Haris
Halilagić Suana
Hasanović Enes
Hubić Sanela
Imamović Alma
Jahić Nihad
Klokić Lejla
Kovač Amna
Lakić Fija
Maraj Samila
Mulalić Edin
Pašagić Selma
Pašić Samko
Suljagić Mirsada
Šajković Saima
Zukić Armina

2005. godina

Alijagić Elvira
Aščić Haris
Balić Nihad
Borić Elvedin
Dizdarević Zerina
Duvnjak Ehlimana

Hadžiabdić Alma
Kaljanac Samir
Mahir Razija
Mehić Emir
Muhamedagić Dženan
Mušanović Alen
Nezirević Enisa
Polovina Edina
Porobić Emina
Sirko Alma
Sitarević Lejla
Skrobo Asim
Solak Amela
Spahić Emir
Šehić Jasmina
Šesto Muniza
Taletović Edvin
Talić Edita
Talić Irzada
Tatlić Adisa
Toroman Almir
Zlatić Jasmin
Živković Kata

2006. godina

Bajramović Lejla
Balaš Adila
Čolpa Aida
Čehaja Merhanisa
Čehajić Enida
Delić Nermin
Erkočević Anela
Ferizović Haso
Grebo Lejla
Hadžiabdić Adnan
Hadžiomerović Nedim
Ibraković Nadir
Kereš Aida
Mahmutović Fuad
Mijović Miroslav
Mujkanović Enida
Mujkić Admir
Muradbašić Ešef
Omerović Elvira
Pašalić Lejla
Pjano Alen
Podgorica Irma
Polimac Alma
Selimović Samra
Smailbegović Azra
Smajić Mirela
Strojil Enida
Šuša Aida
Teletović Ilvana
Veispahić Đenadin

Vladavić Adisa
Vlahovljak Amela

2007. godina

Ajanović Behisa
Bajraktarević Asim
Baškarad Željko
Bešlagić Jasmina
Cvijetković Snježana
Džafić Edin
Đermanović Ivona
Hodžić Sanela
Jež Alma
Kaltak Mirela
Karadža Amela
Klepo Bernisa
Kolenda Sabina
Koro Sanel
Marić Ivana
Memić Emir
Mulamustafić Amira
Musić Berina
Pašalić Damir
Pažin Jovica
Pjano Enes
Serdarević Đenana
Slavnić Darinka
Sočivica Behireta
Šajković Amila
Tica Ismet
Tuzlak Amra
Zeke Mehmed
Žiga Alen

2008. godina

Aganović Kemal
Biber Lejla
Busuladžić Ahmed
Čalaković Adisa
Čaušević Amir
Džananović Senada
Grbo Armina
Hadžihasić Enida
Hot Merisa
Isaković Adela
Kajević Amela

Marković Tanja
Mujakić Alen
Plećan Naira
Redžović Fatima
Salkić Almina
Sinanović Jasmin
Subašić Erna

2009. godina

Alijagić Aldijana
Bajić Anesa
Bašić Meliha
Bećirević Alma
Bešlić Katica
Bevrnja Alma
Bošnjaković Hariz
Ćosović Belma
Dardagan Mirela
Dragović Senada
Gabela Bernisa
Habul Amela
Hadžović Dženita
Henda Azra
Hodžić Adisa
Hodžurda Emina
Hodžurda Ensar
Kapidžić Amela
Livnjak Erna
Maktouf Nedžla
Masnica Safet
Medić Samir
Mujakić Zlatan
Mušović Alma
Mušović Sanjin
Nukić Elma
Omeragić Nezir
Omerović Mersiha
Operta Edita
Peljto Salih
Raičković Goran
Sejfić Amra
Slatina Medisa
Šahinović Mahir
Šalo Dženan
Šašić Ervin
Šoljić Elvedin

Šuman Ermin
Tešanović Ivana
Velagić Amra
Vrankić Vanja
Žuna Esma

2010. godina

Agić Muharem
Agić Nihad
Alagić Selma
Bašić Dino
Bečić Adisa
Bjelica Jelena
Bosno Edis
Čatić Admira
Drakovac Mirnesa
Hadžović Dženita
Hasanović Ajka
Jašarević Meliha
Jusufović Duneit
Kapidžić Amela
Latifić Alma
Livnjak Erna
Masnica Safet
Mešić Merima
Mlatišuma Erna
Mujakić Zlatan
Mušović Alma
Omerhodžić Nermin
Ostojić Neda
Podgorica Emina
Selimadžević Amela
Slatina Medisa
Šabanović Senaida
Šabić Minela
Vareškić Aleksandra
Vrabac Amina

2011. godina

Begić Amer
Čolo Zoran
Feizović Alma
Fejzić Malik
Fejzović Kenan
Hrnjić Aida
Hubjer Belkisa

Imamagić Aida
Kajić Ana
Kurtanović Hadid
Mrhar Darko
Nedeljković Mirela
Pijadžer Adisa
Pljuco Vanja
Sarač Dženana
Softić Amela
Spahić Čamka
Vražo Amela

2012. godina

Borović Fahrudin
Duratbegović Aida

2013. godina

Bojičić Alema
Džananović Merima
Kapetanović Dženana
Markanović Gabrijela
Omerhodžić Sanin
Sahačić Mahir
Salihbašić Damir
Totić Elvir

2014. godina

Bjelović Arneta
Hasanović Alma
Kahvedžić Aida
Kreso Zlatica
Lepić Velida
Nišić Nihad

2015. godina

Bajić Amra
Marić Jasmin
Varešić Branka

2019. godina

Brkić Hermina

9.4. INŽENJERI POLJOPRIVREDE

9.4.1. ODSJEK ZA VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

1962. godina

Alimić Kata
Begić Sead
Čarkić Tihomir
Dautbegović Fuad
Fežić Suad

Gracić Ana

Jukić Dragica
Krpo Hivzo
Marković Milisav

1963. godina

Blažević Zdenko
Jukić Josip
Rokolj Muhamed
Smajlović Sulejman

1964. godina

Petrović Tihomir

1966. godina

Mandić Branko

9.5. MASTER POLJOPRIVREDE

9.5.1. ODSJEK: BILJNA PROIZVODNJA

9.5.1.1. STUDIJSKI PROGRAM: RATARSTVO

2011. godina

Čobo Samir

Stanić Davor

Sirčo Verdina

2018. godina

Bečirhodžić Mahir
Selimović Adi

2012. godina

Merdić Fadil
Ovčina Adis

2014. godina

Duraković Emina
Hršumović Mahira
Podrug Adhana

2017. godina

Lihovac-Čičko Hemnalina

9.5.1.2. STUDIJSKI PROGRAM: POVRTLARSTVO

2012. godina

Grahić Jasmin

2014. godina

Čorić Ismeta
Novalić Adela

2015. godina

Marušić Dalila

2018. godina

Genjac Evelin

2013. godina

Dolovac Salmir
Džafo Dženan
Imširović Almers

Nukić Maida

Šećerović Samra

2017. godina

Džinić Merima
Mašala Haris

2019. godina

Muhić Adin
Zahirović Čerima

9.5.1.3. STUDIJSKI PROGRAM: VOĆARSTVO

2011. godina <i>Bećirspahić Dinko</i> <i>Halilović Vedad</i> <i>Mulaosmanović Emina</i> <i>Spahić Amna</i>	<i>Šuman Amel</i> <i>Talić Nedim</i> <i>Žuga Aldin</i>	2015. godina <i>Čepalo Selma</i> <i>Džinić Behrudin</i> <i>Zlatić Armin</i>	<i>Osmić Admir</i>
2012. godina <i>Karić Fikret</i> <i>Musić Osman</i> <i>Osmanović Hasan</i> <i>Rojnić Milan</i>	2014. godina <i>Babić Emir</i> <i>Begić Adnan</i> <i>Dajdžić Medina</i> <i>Durek Sanita</i> <i>Hadžiahmetović Emir</i> <i>Kadrić Senad</i> <i>Novalić Amir</i> <i>Numić Amer</i> <i>Pašić Nisvet</i> <i>Sijerčić Haris</i>	2016. godina <i>Grbo Lejla</i> <i>Muhović Eldin</i> <i>Smajlović Hašim</i> <i>Terzić Armin</i> <i>Vehabović Merima</i> <i>Zulić Majida</i> 2017. godina <i>Hadžiahmetović Ermin</i> <i>Hadžiavdlić Mirza</i> <i>Hodžić Samir</i> <i>Mašinović Haris</i>	2018. godina <i>Ohranović Muaz</i> <i>Pandur Edin</i>
2013. godina <i>Barjektarević Mirnes</i> <i>Ćulah Asmira</i> <i>Karadža Lejla</i> <i>Maslić Emir</i> <i>Spahić Ajla</i>			2019. godina <i>Hadžidedić Meliha</i> <i>Mulaomerović Zlata</i> <i>Oglečevac Admir</i> <i>Omeragić Mustafa</i> <i>Omerović Zuhdija</i> <i>Osmanović Nerma</i> <i>Šuvalija Azra</i> <i>Zambaković Hasan</i>

9.5.1.4. STUDIJSKI PROGRAM: FLORISTIKA I PEJZAŽNO OBLIKOVANJE

2011. godina <i>Sijahović Emina</i>	<i>Livančić Boris</i> <i>Marić Branka</i> <i>Mešinović Adnan</i>	2015. godina <i>Džiko Enisa</i> <i>Pintarić Avdagić Bojana</i> <i>Spasojević Bojan</i> <i>Turalija Alka</i> <i>Zec Aida</i>	2018. godina <i>Durmišević-Šeremet Dalida</i>
2012. godina <i>Uzunović Edina</i>	2014. godina <i>Balavac Emina</i> <i>Čorbadžić Sanela</i> <i>Jazvin Lejla</i>		2019. godina <i>Plakalo Ailin</i>
2013. godina <i>Bahtanović Alma</i>			

9.5.1.5. STUDIJSKI PROGRAM: FITOMEDICINA

2012. godina <i>Pušćul Nejra</i> <i>Rustemović Emin</i> <i>Terzić Ilda</i>	2014. godina <i>Čengić Nihad</i> <i>Delić-Šarić Aida</i> <i>Hakalović Sanel</i> <i>Jašarević Ahmed</i> <i>Lević Nedim</i> <i>Mehinović Merzina</i> <i>Memić Sanela</i> <i>Mešić Nadža</i> <i>Nurkić Alma</i> <i>Šalo Melida</i> <i>Sirčo Aldina</i> <i>Srebrović Elvir</i>	<i>Bašić Fejzo</i> <i>Mahmutović Aida</i> <i>Pajazetović Indira</i> <i>Šetkić Edita</i> <i>Sunulahpašić Amer</i> <i>Topčagić Zineta</i>	2017. godina <i>Banjić Omer</i> <i>Dolić Mersiha</i> <i>Hasanović Hasan</i> <i>Hifzefendić Enida</i> <i>Huseinbašić Kenan</i> <i>Junuzović Almir</i> <i>Karić Elvira</i> <i>Muhamedbegović Nihad</i> <i>Žutić Alma</i>
2013. godina <i>Ahmetović Almedin</i> <i>Alić Elvedin</i> <i>Delibašić Amra</i> <i>Mašala Nermin</i> <i>Okić Arnela</i> <i>Pajić Amela</i> <i>Sejdić Emir</i> <i>Šišić Adnan</i> <i>Šito Azra</i>	2015. godina <i>Alihodžić Zahida</i>	2016. godina <i>Agić Fatima</i> <i>Bajrić Mensudin</i> <i>Bošnjak Milana</i> <i>Čaušević Mirela</i> <i>Kusturica Selma</i> <i>Sokolović Dina</i> <i>Vukojević Armin</i>	2018. godina <i>Hadžić Nasiha</i> <i>Konjić Almira</i> <i>Mehinović Nahid</i> <i>Salihović Muhamed</i>

<i>Suljić Ramo</i>	2019. godina	<i>Hodžić Amela</i>	<i>Sjerotanović Amila</i>
<i>Zulum Faris</i>	<i>Brodlija Amila</i>	<i>Jusić Indira</i>	<i>Vinčević Lejla</i>
	<i>Čurić Amina</i>	<i>Očuz Elma</i>	
	<i>Halilović Melisa</i>	<i>Omerbegović Omer</i>	

9.5.1.6. STUDIJSKI PROGRAM: ODRŽIVO UPRAVLJANJE ZEMLJIŠTEM I RURALNIM PROSTOROM

2014. godina	2017. godina	2018. godina	2019. godina
<i>Mišić Milana</i>	<i>Beganović Dino</i>	<i>Džinić Haris</i>	<i>Bešić Emina</i>
	<i>Lemeš Muhamed</i>	<i>Mrkulić Ajla</i>	<i>Mrkalić Arnela</i>
	<i>Omanović Alina</i>	<i>Šehić Dženita</i>	<i>Rezaković Nejra</i>
	<i>Zec Haris</i>	<i>Šero Amela</i>	<i>Talić Mediha</i>

9.5.2. ODSJEK: ZOOTEHNIKA

9.5.2.1. STUDIJSKI PROGRAM: ANIMALNA PROIZVODNJA

2012. godina	<i>Jašarević Alma</i>	<i>Melez Ismir</i>	2018. godina
<i>Sedić Elmir</i>	<i>Operta Almin</i>	<i>Pašalić Adi</i>	<i>Bečirhodžić Anida</i>
<i>Serezlija Saša</i>	<i>Tiro Mihret</i>		<i>Drkić Merima</i>
<i>Šabotić Elma</i>		2015. godina	<i>Omerspahić Indira</i>
	2014. godina	<i>Dedić Mensura</i>	
2013. godina	<i>Čizmić Benjamin</i>		2019. godina
<i>Begović Anes</i>	<i>Dulepa Amela</i>		<i>Begović Samra</i>
<i>Hemreković-Bibić Anela</i>	<i>Habibović Emir</i>	2016. godina	<i>Đapo Haris</i>
<i>Ibrović Adisa</i>	<i>Hasić Amel</i>	<i>Turković Selma</i>	<i>Pekmez Muamer</i>

9.5.2.2. STUDIJSKI PROGRAM: AKVAKULTURA

2015. godina
<i>Kapo Irma</i>
<i>Lepara Dino</i>
<i>Mustafčić Azra</i>

9.5.2.3. STUDIJSKI PROGRAM: HRANA I ISHRANA ŽIVOTINJA

2012. godina	<i>Palalić Jasmina</i>	<i>Mušanović Emina</i>	2019. godina
<i>Čajo Mirela</i>	<i>Višekruna Anela</i>	<i>Zilkić Velid</i>	<i>Bešlija Azra</i>
<i>Čamdžija Samir</i>			
<i>Hodžić Edina</i>	2016. godina	2017. godina	
<i>Koprđža Almir</i>	<i>Ajanović Haris</i>	<i>Hajdar Aida</i>	
<i>Osmanbegović Anida</i>	<i>Ibranović Alija</i>	<i>Kalesić Džemal</i>	

9.5.3. ODSJEK: EKONOMIKA POLJOPRIVREDE I PREHRAMBENE INDUSTRIJE

9.5.3.1. STUDIJSKI PROGRAM: EKONOMIKA AGROINDUSTRIJE

2012. godina

*Alijagić Eldin
Burić Ilda
Derić Berina
Faljić Amela
Hadžihasić Emina
Karović Admir
Kulelija Berin
Kurtović Jasmina
Skopljak Mirza
Zilić Elma*

2013. godina

*Dedić Dženan
Hamidović Ilvana
Karić Said
Kovač Salko
Kurbegović Armin
Mujčinović Alen
Mujkanović Erna
Muminović Eldina
Šadić Lamija
Salihović Adel
Spahić Sumedina*

2014. godina

*Brašnjić Ivana
Delibašić Vesna
Durić Razija
Džafić Nerim
Eminović Naida
Hodžić Ermina
Jusupović Alen
Lešo Sedina
Milišić Arnela
Sarač Mirnesa*

2015. godina

*Ahmetović Indira
Bajraktarević Irma
Bajramović Eldin
Bajramović Jasmin
Begović Hindić Mahira
Ganić Albin
Hodžić Admir
Horozović Edib
Husić Amar
Kadrić Amila
Kobiljak Amra*

Kraković Fatima

*Lolo Emira
Mujanović Amina
Mušić Omar
Osmanković Merima
Raščić Irma
Vehabović Damir*

2016. godina

*Bahtanović Fuad
Bašić Azra
Bećirbegović Haris
Beganović Elmina
Buza Evelin
Čolpa Aida
Druškić Džejna
Džaferović Elma
Helić Benida
Hodžić Meliha
Kurić Ajdin
Memišević Arnela
Mezić Mirela
Milišić Adela
Valjevac Melisa*

Zulović Azra

2017. godina

*Danan Mehmed
Dizdarević Emina
Hadžiahmetović Dženita
Hajdarević Dženana
Muminović Elma
Nasić Amila
Sarajlić Harun*

2018. godina

*Džebo Jasmin
Hadžiahmetović
Muhidin
Joldić Senada
Kujraković Meliha
Prnjavorac Adem
Šehović Admir*

2019. godina

*Ahmetović Mirha
Mešić Amela
Vladavić Melisa*

9.6. MASTER PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE

9.6.1. ODSJEK: PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE

9.6.1.1. STUDIJSKI PROGRAM: KONTROLA KVALITETA HRANE I PIĆA

2010. godina

*Asotić Alisa
Bundić Antonela
Crnolić Anela*

Džamastagić Melita

*Hadžić Edina
Hodžić Jasmina
Hrnjić Amila*

Idrizović Elvedin

*Kamenčić Amel
Krišto Suzana
Močević Danijela*

Muhamedagić Samra

*Osmanović Alma
Rovčanin Almin
Skender Majda*

Talić Dalila

2011. godina

*Batković Tanja
Bečić Naida
Čaušević Almina
Čurea Andrea
Guzonjić Dženana
Hrustić Minela
Imamović Nermin
Kelić Hariz
Leko Selma
Malagić Anida
Odobašić Enisa
Zornić Mejrema*

2012. godina

*Dragović Senada
Hojkurić Zinka
Hušidić Damir
Klačar Božidarka
Peljto Saliha
Rahmanović Berin
Sivro Jusuf
Tuzlak Amra
Zekić Mirza*

2013. godina

*Bajrami Lejla
Čališ Marija
Čizmić Mirela
Dizdarević Adnan
Hasanović Ajka
Honić Hanka
Hubanić Naida
Kokorović Emir
Koljenović Amina
Kući Amela
Kukavica Narcisa
Menzil Tiđa
Milanović Amra
Nogo Biljana
Omerhodžić Nermin
Ostojić Neda
Rašidović Edina
Šeta Elmedina
Sijamija Senada
Sijerčić Meliha
Sinančević Azemina
Sinanović Fikret
Slagalo Tijana
Valjevac Mersiha
Ždralović Kadira
Živojević Dženana*

2014. godina

*Bajrić Osman
Bečić Adisa
Beganović Mersad
Bučuk Nerma
Ćatović Mirela
Dedić Azra
Dedić Vedrana
Hindija Almedina
Kanlić Nejra
Karić Semir
Leko Nerma
Milanović Denis
Mujakić Vildana
Muminović Adnan
Muminović Alma
Mustafčić Lejla
Mutapčić Sead
Nalić Ena
Smailhodžić Velida
Smajić Aldijana
Terzimehić Zlatko
Tufek Nafija
Vizmeg Amela
Žiga Majda*

2015. godina

*Ajanović Jasmina
Alihodžić Sulejman
Arnaut Kanita
Bašić Aldina
Beganović Sanid
Begić Nedžmin
Ćatić Erna
Dedović Sabina
Đelilović Amila
Handžić Mirheta
Haznadarević Sanita
Hodžić Samra
Ibrišimović Azra
Melezović Tanja
Mešanović Lejla
Muminović Esad
Mutap Naira
Neimarlija Amna
Nuker Emina
Nurikić Hanifa
Rajić Dragana
Ramić Dženana
Ribić Melisa
Šabotić Mejrema
Salihović Azra
Šehić Edin
Zerem Kenan
Zukić Damir*

2016. godina

*Bahor Mensur
Bašalija Emina
Bečić Meliha
Hajdarević Mirza
Hamzić Amna
Handžić Fahreta
Hodžić Azra
Husić Ena
Ibrulj Amar
Imamović Samira
Jusufović Elma
Karić Mirela
Korać Arnes
Kovačević Slađana
Kučević Kanita
Mustajbegović Amila
Omerika Elma
Omić Anela
Šarić Nedžija
Selimović Hajra
Tandarić Maja
Tanjo Eldina
Topalović Melina
Varupa Emir*

2017. godina

*Ahmić Aida
Bešić Nejla
Brkićević Denisa
Čolo Ehlimana
Cvjetković Julijana
Fejzić Maja
Hasanović Semira
Hasanspahić Emina
Hodžić Selma
Huseinbegović Neira
Imamagić Amina
Karahusić Dino
Karalić Ahmed
Knežević Marnela
Krečinić Hana
Križić Denis
Milanović Irma
Mostić Aida
Mravić Anela
Mušić Arijana
Omeragić Almedina
Omerović Senka
Reiz Faruk
Šenderović Amina
Sirbubalo Elvedina*

Smajić Amar

*Somun Irma
Tanković Irma
Topić Mersima
Trako Amra
Zorlak Alma*

2018. godina

*Ahmetspahić Amina
Ajanović Admir
Ašimović Melisa
Bandić Elma
Beganović Aldina
Beganović Amila
Čorbo Lejla
Crnovršanin Selma
Delmo Nađa
Durović Mina
Dusper Kata
Fejzić Mirela
Filan Alma
Gudić Samra
Hadžihasanović Aida
Hajić Edin
Imamović Amina
Kadirić Semir
Kalač Alen
Mačković Selma
Mehmedović Aida
Muslimović Nerdživana
Omanović Elvira
Pitić Dženita
Pušul Sanela
Saračević Selma
Šečić Tarik
Šehić Merima
Šutković Semir
Tuzlak Amina
Ugarak Azra*

2019. godina

*Avdibegović Lejla
Begić Amer
Delibašić Vildana
Grbo Šejla
Karić Mirnes
Karšić Eldar
Kovačević Nikolina
Mulahasanović Melika
Šahman Amila
Šutković Nermin
Turstić Muamer*

9.6.1.2. STUDIJSKI PROGRAM: ANALIZA HRANE

2011. godina <i>Bjelak Semir</i> <i>Karalija Lamija</i>	2012. godina <i>Alihodžić Adnan</i> <i>Čengić Vehbija</i>	<i>Ćučević Nedim</i> <i>Muratović Aida</i> <i>Saković Amela</i>	2013. godina <i>Tole Adi</i>
--	--	---	--

9.6.1.3. STUDIJSKI PROGRAM: TEHNOLOGIJA PROIZVODA ANIMALNOG PORIJEKLA

2011. godina <i>Brotlija Mirela</i> <i>Dizdarević Fatima</i> <i>Rujević Elma</i> <i>Velić Maida</i> <i>Zukić Ajla</i>	<i>Fetić Emina</i> <i>Halilović Haris</i> <i>Hinović Mustafa</i> <i>Palić Sabina</i> <i>Rovčanin Almedina</i> <i>Vileš Adela</i> <i>Žilić Eldar</i>	<i>Patković Emir</i> <i>Spahić Arneta</i> <i>Suljić Velida</i> <i>Totić Elvir</i> <i>Živojević Azra</i>	2018. godina <i>Bojić Edisa</i> <i>Bojičić Jasmina</i> <i>Dervišbegović Amina</i> <i>Džaferović Anesa</i> <i>Grbo Almedin</i> <i>mamović Vedada</i> <i>Jamaković Nudžejma</i> <i>Ploskić Mejrima</i> <i>Rizvanović Edin</i> <i>Salkičević Alma</i> <i>Trešnjo Amer</i>
2012. godina <i>Bahić Edin</i> <i>Fejzić Sabina</i> <i>Pavlović Katarina</i> <i>Zazan Mirnel</i>	2015. godina <i>Ajdin Amira</i> <i>Fako Lejla</i> <i>Hodžić Merjema</i> <i>Imamović Samra</i> <i>Mlačo Merjem</i> <i>Ohran Enisa</i> <i>Paurević Dajana</i> <i>Softić Delila</i> <i>Vejsić Selma</i>	2017. godina <i>Dagić Selvira</i> <i>Dajić Azerina</i> <i>Ganjgo Ibrahim</i> <i>Heleg Aida</i> <i>Hodžić Nejra</i> <i>Hušidić Rešid</i> <i>Kliko Magda-Lena</i> <i>Klino Dalila</i> <i>Kovačević Samra</i> <i>Lepara Rejhana</i> <i>Lokvančić Minela</i> <i>Muhović Azra</i> <i>Nurić Omer</i> <i>Obralija Adis</i> <i>Oparđija Harisa</i> <i>Osmić Fatima</i>	2019. godina <i>Dervišević Merima</i> <i>Hujdurović Ahmed</i> <i>drizović Zlatan</i> <i>Kadrić Emina</i> <i>Kanlić Hamdija</i> <i>Kavaz Dina</i> <i>Keserović Amra</i> <i>Ožegović Kenan</i> <i>Zvrko Maida</i>
2013. godina <i>Alekić Asmira</i> <i>Bajrić Maida</i> <i>Budimir Katarina</i> <i>Faletar Josip</i> <i>Kubat Ajla</i> <i>Memić Anela</i> <i>Podrug Sedina</i>	2016. godina <i>Bjelić Alena</i> <i>Halilović Emir</i> <i>Kadrić Mirela</i> <i>Maksumić Semir</i>		
2014. godina <i>Brzika Esmina</i>			

9.6.1.4. STUDIJSKI PROGRAM: TEHNOLOGIJA PROIZVODA BILJNOG PORIJEKLA

2012. godina <i>Ferhatović Lejla</i> <i>Kasumović Edita</i> <i>Vranac Amila</i>	<i>Omerčević Nusreta</i> <i>Savić Duško</i>	2015. godina <i>Cikoja Tatjana</i> <i>Dervišić Tea</i> <i>Isić Selma</i> <i>Islamović Aldin</i> <i>Šehovac Filip</i>	<i>Nukić Sabina</i> <i>Pašalić Haris</i> <i>Šarenac Žarko</i>
2013. godina <i>Berbić Nadira</i> <i>Bulbulušić Amela</i> <i>Čepalo Mirzet</i> <i>Hodžić Zlate</i> <i>Mahmutović Azira</i> <i>Matijević Katica-Ana</i>	2014. godina <i>Begić Munevera</i> <i>Džanko Emina</i> <i>Radić Ivana</i> <i>Selimović Elma</i>	2016. godina <i>Cetin Inda</i> <i>Ćosić Samra</i> <i>Golić Ahmed</i> <i>Muslim Nela</i>	2017. godina <i>Ahmedspahić Selma</i> <i>Kurić Emina</i> <i>Rašević Vesna</i>
			2019. godina <i>Muhović Lejla</i>

9.7. BACCALAUREAT POLJOPRIVREDE

9.7.1. ODSJEK: BILJNA PROIZVODNJA

9.7.1.1. STUDIJSKI PROGRAM: RATARSTVO I POVRTLARSTVO

2010. godina <i>Ahmetović Almedin</i> <i>Dolovac Salmir</i> <i>Grahić Jasmin</i> <i>Novalić Adela</i> <i>Nukić Maida</i>	<i>Marušić Dalila</i> <i>Odobašić Midhat</i> <i>Šabanović Naida</i> <i>Šekić Melisa</i> <i>Vehabović Merima</i>	<i>Huseinović Kemija</i> <i>Husić Samir</i> <i>Kobilica Kenan</i> <i>Mrkulić Ajla</i> <i>Sjerotanović Amila</i> <i>Šehić Dženita</i> <i>Vinčević Lejla</i>	<i>Zahirović Ćerima</i>
2011. godina <i>Duraković Emina</i> <i>Hršumović Mahira</i> <i>Pašić Nisvet</i> <i>Podrug Adnana</i> <i>Sirćo Aldina</i> <i>Sirćo Verdina</i> <i>Srebrović Elvir</i>	2014. godina <i>Ahmić Ajša</i> <i>Bećar Hatidža</i> <i>Čolić Aida</i> <i>Dervišević Neira</i> <i>Dolić Mersiha</i> <i>Hifzefendić Enida</i> <i>Nurković Emina</i> <i>Zec Haris</i> <i>Žutić Alma</i>	2016. godina <i>Muhić Adin</i>	2018. godina <i>Ahmetović Almin</i> <i>Bašić Emra</i> <i>Bristrić Elmedina</i> <i>Durić Lamija</i> <i>Hekić Eldina</i> <i>Kovo Kemal</i>
2012. godina <i>Burić Azelda</i>	2015. godina <i>Durić Isma</i> <i>Genjac Evelin</i> <i>Hećimović Denijal</i>	2017. godina <i>Čengić Aldina</i> <i>Fazlić Šaban</i> <i>Hadžiasimbeg Almina</i> <i>Hadžidedić Meliha</i> <i>Hadžidedić Mirza</i> <i>Omerbegović Omer</i> <i>Perendija Sead</i> <i>Ramović Naida</i> <i>Smajić Subhija</i>	2019. godina <i>Bošnjaković Amer</i> <i>Ćorić Nejra</i> <i>Dautović Azra</i> <i>usić Ahmo</i> <i>Karić Šefik</i> <i>Murtaović Lutvija</i> <i>Tabak Maida</i> <i>Zalihović Dženisa</i>
2013. godina <i>Agić Fatima</i>			

9.7.1.2. STUDIJSKI PROGRAM: VOČARSTVO I VINOGRADARSTVO

2008. godina <i>Demir Muamer</i> <i>Halilović Vedad</i> <i>Herenda Vildan</i> <i>Humić Jasmina</i> <i>Huremović Adisa</i> <i>Lavić Dževad</i> <i>Livančić Nikola</i> <i>Muftić Arnela</i> <i>Mulaosmanović Emina</i> <i>Muratović Edina</i> <i>Musić Osman</i> <i>Omerović Edina</i>	<i>Sarajlić Nermina</i> <i>Skeleđžija Alisa</i> <i>Spahić Amna</i>	<i>Sijahović Emina</i> <i>Terzić Ilda</i> <i>Uzunović Edina</i> <i>Zec Aida</i>	<i>Huseinagić Edin</i> <i>Javorovac Amra</i> <i>Kukuruzović Nedim</i> <i>Maslić Emir</i> <i>Mašala Nermin</i> <i>Mehinović Merzina</i> <i>Memić Sanela</i> <i>Numić Amer</i> <i>Nurkić Alma</i> <i>Pajić Amela</i> <i>Spahić Ajla</i> <i>Šito Azra</i> <i>Šuman Amel</i> <i>Talić Nedim</i>
	2009. godina <i>Bašić Dženana</i> <i>Dedić Arnela</i> <i>Delić-Šarić Aida</i> <i>Ibrišimović Mirudin</i> <i>Jazvin Lejla</i> <i>Pušćul Nejra</i> <i>Rustemović Emin</i> <i>Šalo Melida</i>	2010. godina <i>Alihodžić Zahida</i> <i>Bašić Ismir</i> <i>Begić Adnan</i> <i>Burkić Kemal</i> <i>Ćulah Asmira</i> <i>Delibašić Amra</i> <i>Halilović Amela</i>	

2011. godina

Babić Emir
Čaušević Sead
Čengić Nihad
Dajdžić Medina
Dinar Ermin
Duraković Amila
Durek Sanita
Hakalović Sanel
Lević Nedim
Mahmutović Azira
Mešić Nadža
Mišić Darko
Novalić Amir
Sijerčić Haris
Softić Mirela
Šabanović Dženana
Topalović Alma

2012. godina

Bašić Fejzo
Čepalo Selma
Džinić Behrudin
Hadžiahmetović Emir
Lokvančić Jasmin
Suljić Anida
Šetkić Edita
Tokić Edina
Trako Amra
Žuga Aldin

2013. godina

Bajrić Mensudin
Bašić Dženana
Beganović Dino
Frkatović Aida
Grbo Lejla
Hamzić Amna
Husić Vernesa
Knežević Marnela
Mehinović Nahid
Muhović Eldin

Muratović Sanela
Nukić Sabina
Osmanhodžić Admir
Selimović Hajra
Sirbubalo Elvedina
Smajlović Hašim
Terzić Armin
Zlatić Armin

2014. godina

Bilajac Tarik
Crnovršanin Selma
Hadžiahmetović Ermin
Hasanović Hasan
Hasanović Semira
Huseinbašić Kenan
Osmić Admir
Šahman Amila
Šerifović Nedim

2015. godina

Agić Edin
Hadžiavdić Mirza
Hodžić Amela
Junuzović Almir
Konjić Almira
Lemeš Muhamed
Memić Salih
Salihović Muhamed
Suljić Ramo
Tursić Muamer
Vežović Esmer

2016. godina

Bošnjaković Asmir
Čizmo Haris
Fazlović Nedžad
Golubović Amra
Hasić Mirza
Halilković Damir
Imamović Dino
Kantarević Vesna
Karić Ailin
Kešo Aida

Omeragić Behija
Spahić Miralem
Uzunalić Mehmed
Viteškić Mirza
Zimonjić Mladen

2017. godina

Aljić Emina
Beširević Dino
Bošnjaković Lejla
Brodlić Emina
Čaprljan Jasmina
Čeliković Dženana
Dedić Jasmina
Dervišević Merima
Durić Fatima
Filan Zineta
Halilović Melisa
Hodžić Emina
Imamović Muhamed
Jusić Indira
Kurtalić Fatima
Kurtalić Selma
Lišić Melisa
Maslar Ajla
Milovac Jovana
Mujezinović Fehima
Mulaomerović Zlata
Oglašević Admir
Omeragić Mustafa
Omerović Zuhdija
Parić Dino
Rezaković Nejra
Šadić Zijada
Šuvalija Azra
Talić Mediha
Teletović Amina
Terzić Izudin
Topuz Ajla
Zahirović Enes

2018. godina

Aganović Kenan
Babaluk Semina

Bajrami Džejrana
Bučuk Haris
Čaušević Bilal
Čeligija Ado Abdulah
Genjac Samir
Hadžiabdić Azra
Haskić Nejra
Imamović Benjamin
Kadrić Medina
Kaloper Selman Edi
Mahmutović Meliha
Matić Monika
Medenjaković Dženita
Mešić Mahir
Omazić Muamer
Omerašević Ajla
Rahman Dženana
Redžić Ramo
Salić Jasmina
Smajić Nađa
Smajlović Nedžiba
Smajlović Amina
Šabanović Edina
Švago Senita
Zimonjić Milorad

2019. godina

Alihodžić Harun
Bajrović Belmin
Ballian Anamarija
Bešlija Elemin
Čebić Aldina
Imamović Ahmed
Jusupović Nahid
Kalabić Amra
Kanlić Haris
Kapidžić Amina
Koso Ismet
Kovačević Amila
Mujanović Emira
Neimarlija Emina
Šahović Ajla
Šehić Azra
Ševo Dimitrij

9.7.2. ODSJEK: ZOOTEHNIKA

9.7.2.1. STUDIJSKI PROGRAM: ZOOTEHNIKA

2008. godina Sarajlić Harun Simit Dijana Žero Kenan	<i>Oprašić Anela</i> <i>Osmanbegović Anida</i> <i>Palalić Jasmina</i>	<i>Valjevac Mersiha</i>	<i>Krujezi Rašida</i> <i>Tandarić Maja</i> <i>Turković Selma</i>
2009. godina Čajo Mirela Cvijan Goran Fejzić Sabina Hasić Amel Hodžić Edina Koprđža Almir Kubat Ajla	2010. godina <i>Begović Anes</i> <i>Bibić Anela</i> <i>Ibrović Adisa</i> <i>Jašarević Alma</i> <i>Melez Ismir</i> <i>Operta Almin</i> <i>Sedić Elmir</i> <i>Serezlija Saša</i>	2011. godina <i>Duraković Semir</i> <i>Hindija Almedina</i> <i>Imočanin Faruk</i> <i>Mehić Fahrudin</i> <i>Muminović Alma</i> <i>Rajić Dragana</i> <i>Tiro Mihret</i>	2013. godina <i>Aziraj Mirsad</i> <i>Šmit Dario</i>
		2012. godina <i>Kalesić Džemal</i>	2014. godina <i>Čaluk Kenan</i>

9.7.2.2. STUDIJSKI PROGRAM: ANIMALNA PROIZVODNJA

2011. godina <i>Budimir Katarina</i> <i>Mrkaljević Džana</i> <i>Pašalić Adi</i> <i>Silajdžić Amer</i>	2015. godina <i>Bećirhodžić Anida</i> <i>Drkić Merima</i> <i>Džaferović Anesa</i> <i>Đapo Haris</i> <i>Đokić Edin</i> <i>Grbo Almedin</i> <i>Hajdar Aida</i> <i>Hrustempašić Adi</i> <i>Kičin Kadir</i> <i>Kozlo Berina</i> <i>Mujan Zerina</i> <i>Okanović Adiana</i> <i>Rizvanović Edin</i> <i>Sarić Ena</i> <i>Salkičević Alma</i> <i>Trešnjo Amer</i> <i>Zimić Čamil</i>	<i>Omerspahić Indira</i> <i>Sijerčić Amina</i>	<i>Jamaković Armin</i> <i>Kovačević Seid</i> <i>Kršo Dino</i> <i>Mekić Amila</i> <i>Mekušić Ilma</i> <i>Opačin Eldar</i> <i>Šahić Aida</i> <i>Škulj Azra</i> <i>Tarić Kenan</i> <i>Vatić Azra</i>
2012. godina <i>Bektović Aida</i> <i>Dedić Mensura</i> <i>Đulepa Amela</i> <i>Hadžiosmanović Adem</i> <i>Zulum Faris</i>		2017. godina <i>Begović Samra</i> <i>Bešlija Azra</i> <i>Čanić Ajna</i> <i>Forto Amina</i> <i>Golubić Arnela</i> <i>Karšić Emir</i> <i>Kobiljak Adna</i> <i>Lišančić Amina</i> <i>Pekmez Muamer</i> <i>Skender Medina</i> <i>Zambaković Hasan</i>	2019. godina <i>Bajrić Nihad</i> <i>Hadžić Zikreta</i> <i>Harbaš Emina</i> <i>Husejnegović Fatima</i> <i>Kavaz Tahir</i> <i>Meštrovac Ahmed</i> <i>Ombašić Irma</i> <i>Ramović Amra</i> <i>Sinanović Enisa</i> <i>Žužo Almedin</i>
2013. godina <i>Ahmić Minela</i> <i>Ajanović Haris</i> <i>Čizmić Benjamin</i> <i>Ibranović Alija</i> <i>Suljić Nurija</i> <i>Šahman Enver</i>	2016. godina <i>Džambas Ajdin</i> <i>Halilović Emina</i> <i>Hasagić Muharem</i> <i>Mrkalić Arnela</i>	2018. godina <i>Avdibegović Mersiha</i> <i>Bandić Elmina</i> <i>Berbić Dalila</i> <i>Borčak Sanin</i> <i>Čanić Berin</i> <i>Džanko Kemal</i> <i>Hasanbegović Zejna</i>	
2014. godina <i>Mešanović Emir</i> <i>Tokalić Adela</i>			

9.7.2.3. STUDIJSKI PROGRAM: AKVAKULTURA

2012. godina

*Mustafčić Azra
Piljug Adelina
Šeketa Eldin*

2013. godina

*Kapo Irma
Lepara Dino
Tomić Ivan
Zilkić Velid*

2014. godina

*Ferizović Halid
Omanović Alina*

2015. godina

*Džinić Haris
Prevljak Benjamin*

2016. godina

Kovač Edin

Skočić Aida

2017. godina

*Hujdurović Ahmed
Hadžibulić Sanjin
Osmanović Nerma*

2018. godina

*Sokolar Velida
Mačak Belmin*

Salkić Senita

Islamović Muhamed

2019. godina

*Aljović Mirza
Čehajić Nerina
Parmać Stipan
Vilić Amina*

9.7.3. ODSJEK: EKONOMIKA POLJOPRIVREDE I PREHRAMBENE INDUSTRIJE

9.7.3.1. STUDIJSKI PROGRAM: EKONOMIKA POLJOPRIVREDE I PREHRAMBENE INDUSTRIJE

2008. godina

*Alijagić Eldin
Bušatlija Aida
Dervenčić Aida
Hadžić Edina
Ivazović Zuveda
Karić Fikret
Močević Elma*

2009. godina

*Adilović Aldin
Bašić Selvira
Bečirhodžić Mahir
Brašnjić Ivana
Čobo Samir
Dedić Dženan
Đerić Berina*

Fišek Nerma

*Karović Admir
Karšić Enes
Kurtović Jasmina
Mujkanović Erna
Odošević Enisa
Osmanović Hasan
Ovčina Adis*

Rujević Elma

*Salihović Adel
Skopljak Mirza
Smajlović Maid
Stanić Davor
Ugarak Jasmina
Zilić Elma*

9.7.3.2. STUDIJSKI PROGRAM: EKONOMIKA POLJOPRIVREDE

2010. godina

*Ahmetović Indira
Alić Elvedin
Delibašić Vesna
Džafro Dženan
Hamidović Ilvana
Jusić Elvis
Karić Said*

Kulelija Berin

*Kurbegović Armin
Milanović Denis
Pleh Haris
Sinančević Azemina
Sinanović Fikret
Šadić Lamija*

2011. godina

*Avdić Zedina
Durić Razija
Đanan Mehmed
Kramarević Vahida*

Lepić Nejra

Mujanović Amina

2013. godina

*Hajdarević Dženana
Muharemović Selma
Sokolović Dina*

2012. godina

Ganić Albin

9.7.3.3. STUDIJSKI PROGRAM: EKONOMIKA PREHRAMBENE INDUSTRIJE

2010. godina <i>Burić Ilda</i> <i>Faljić Amela</i> <i>Horozović Edib</i> <i>Mrkanović Nermin</i> <i>Silajdžić Alen</i>	<i>2011. godina</i> <i>Beganović Elmina</i> <i>Žuga Mirela</i>	2013. godina <i>Halilović Emir</i> <i>Omerović Tamara</i> <i>Salihić Edin</i>	<i>Hasković Irfan</i>
	2012. godina <i>Husić Amar</i>	2016. godina <i>Brčanić Almira</i>	2017. godina <i>Mujkić Elma</i>

9.7.3.4. STUDIJSKI PROGRAM: EKONOMIKA AGROINDUSTRIJE

2011. godina <i>Bejtić Mirza</i> <i>Džafić Nerim</i> <i>Hodžić Edina</i> <i>Jašarević Ahmed</i> <i>Milišić Arnela</i> <i>Mujčinović Alen</i> <i>Sinanović Maidin</i> <i>Spahić Sumedina</i> <i>Šehović Amil</i>	<i>Musabegović Dženana</i> <i>Muminović Elma</i> <i>Mustajbegović Amila</i> <i>Nurić Omer</i> <i>Pivić Hamza</i> <i>Raščić Irma</i> <i>Valjevac Melisa</i> <i>Varupa Emir</i> <i>Zukić Admir</i>	<i>Emšo Vedada</i> <i>Gazdić Melisa</i> <i>Hamzić Aldijana</i> <i>Hromo Mejrima</i> <i>Joldić Senada</i> <i>Kalem Anel</i> <i>Kanlić Hamdija</i> <i>Kujraković Meliha</i> <i>Kulović Harun</i> <i>Očuz Alma</i> <i>Ohranović Muaz</i> <i>Omanović Elvira</i> <i>Pandur Edin</i> <i>Trako Amra</i> <i>Tuzlak Amina</i> <i>Ugarak Havka</i>	<i>Hindija Neđma</i> <i>Hodžić Ilma</i> <i>Hojkurić Amila</i> <i>apaur Selma</i> <i>usić Aida</i> <i>Kavaz Dina</i> <i>Keserović Amra</i> <i>Lavić Lejla</i> <i>Ljevo Alema</i> <i>Mandžuka Nezim</i> <i>Mehonić Anesa</i> <i>Miličević Viktorija</i> <i>Milunić Arnela</i> <i>Muhić Riad</i> <i>Mujić Amina</i> <i>Mušić Naza</i> <i>Očuz Elma</i> <i>Pišmo Anela</i> <i>Seferović Irhad</i> <i>Selimović Melisa</i> <i>Skršo Arnela</i> <i>Šabanović Hana</i> <i>Šekerić Arman</i> <i>Tatarević Amila</i> <i>Vladavić Melisa</i> <i>Vreto Zerina</i> <i>Zenunović Alma</i> <i>Zerdo Lejla</i> <i>Žiga Nadira</i>
2012. godina <i>Begić Nedžmin</i>	2014. godina <i>Ahmetović Admir</i> <i>Banjić Omer</i> <i>Brkićević Denisa</i> <i>Džebo Jasmin</i> <i>Džinić Merima</i> <i>Hodžić Samir</i> <i>Hodžić Nejra</i> <i>Huseinbegović Nejra</i> <i>Karić Elvira</i> <i>Koso Medina</i> <i>Kovačević Samra</i> <i>Mašala Haris</i> <i>Mehanović Arnela</i> <i>Memišević Arnela</i> <i>Nasić Amila</i> <i>Omerhodžić Edin</i> <i>Osmić Selma</i> <i>Selimović Adi</i> <i>Suljaković Maid</i> <i>Šahović Dženana</i> <i>Šimić Ana-Marija</i> <i>Tanković Irma</i> <i>Topić Mersima</i> <i>Tufekčić Nedim</i>	2016. godina <i>Čatić Mirsada</i> <i>Kadić Esmā</i> <i>Prelo Nejra</i> <i>Sinanović Kenan</i>	
2013. godina <i>Ajanović Jasmina</i> <i>Bahor Mensur</i> <i>Bajramović Jasmin</i> <i>Baljak Amila</i> <i>Bećirbegović Haris</i> <i>Begović Mahira</i> <i>Bešić Armina</i> <i>Bičo Sanela</i> <i>Buza Evelin</i> <i>Čatić Amir</i> <i>Dizdarević Emina</i> <i>Druškić Džejna</i> <i>Džaferović Elma</i> <i>Hadžiahmetović Dženita</i> <i>Haznadarević Sanita</i> <i>Helić Benida</i> <i>Hodžić Admir</i> <i>Hodžić Meliha</i> <i>Kobiljak Amra</i> <i>Kraković Fatima</i> <i>Matoruga Nejra</i> <i>Mešanović Lejla</i> <i>Mešković Selma</i> <i>Mezić Mirela</i> <i>Milišić Adela</i>	2015. godina <i>Bojić Edisa</i> <i>Čatić Sumejjah</i> <i>Čoralić Aida</i>	2017. godina <i>Alijagić Badema</i> <i>Alispahić Edin</i> <i>Begić Lejla</i> <i>Bešić Emina</i> <i>Brka Naida</i> <i>Brodlija Amila</i> <i>Budalica Emina</i> <i>Čelik Nedim</i> <i>Čurić Amina</i> <i>Ćosić Amina</i> <i>Dohranović Lejla</i> <i>Došlić Faruk</i> <i>Džakmić Edina</i> <i>Gurdić Elmira</i> <i>Halebić Zerina</i> <i>Hasanović Aldijana</i>	
			2018. godina <i>Adžemović Nejra</i> <i>Ajanović Amila</i> <i>Ajanović Aldijana</i> <i>Bajramović Aida</i> <i>Bašić Lamija</i> <i>Blitović Selma</i> <i>Botonjić Majda</i> <i>Bunar Minela</i> <i>Daudbašić Ramo</i>

Dedić Maida
Džafić Amra
Dokić Eldar
Hadžić Mensur
Herić Hasan
Homoraš Amina
Hrustić Ajla
Kadrić Faris
Kešmer Amila
Krdžalić Maida
Kršić Anes

Ledinić Lejla
Muratović Selma
Raščić Mirzeta
Salihagić Amina
Silajdžić Azra
Skrobo Lejla
Smajić Nedžmija
Tahirović Nejra

2019. godina
Alić Amina

Alilović Katarina
Begić Melisa
Damjanović Semiha
Dedić Lejla
Delić Elvedin
Džigal Alma
Hadžić Damir
Hadžihasanović Amina
Halilović Merim
Hasanović Ajla
Imširović Fatima

Kahrimanović Sadeta
Ligata Aldina
Makić Aldina
Masleša Alka
Mašala Emina
Neimarlija Kenan
Pezo Dželila
Puzović Alema
Trgo Sumeja
Zametica Tarik

9.8. BACCALAUREAT PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE

9.8.1. ODSJEK: PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE

9.8.1.1. STUDIJSKI PROGRAM: PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE

2008. godina
Abazović Muhamed
Asotić Alisa
Bundić Antonela
Ćatović Elsa
Crnolić Anela
Čurea Andrea
Džamastagić Melita
Hadžihasić Emina
Hodžić Dženana
Hodžić Jasmina
Hrnjić Amila
Idrizović Elvedin
Imamović Nermin
Kamenčić Amel
Kelić Hariz
Krišto Suzana
Kurić Ajdin
Lalić Davor
Leko Selma

Močević Danijela
Muhamedagić Samra
Mustafčić Lejla
Osmanović Alma
Rovčanin Almin
Samardžić Tea
Šehić Edin
Skender Majda
Šutković Nermin
Talić Dalila
Uzunović Mirza
Vujica Dario

2009. godina
Alihodžić Adnan
Bahić Edin
Batković Tanja
Bečić Naida
Begić Danija
Bjelak Semir

Brotlija Mirela
Čaušević Almina
Čengić Vehbija
Ćućević Nedim
Faletar Josip
Hrustić Minela
Karalija Lamija
Klačar Božidarka
Malagić Anida
Muratović Aida
Mustafica Muamera
Parić Mubera
Pavlović Katarina
Rovčanin Almedina
Saković Amela
Tole Adis
Zazan Mirnel
Žilić Eldar
Živojević Dženana
Zornić Mejrema

Zukić Ajla

2010. godina
Bajrami Lejla
Bučuk Nerma
Bušatlić Amra
Čepalo Mirzet
Čizmić Mirela
Čališ Marija
Dedić Vedrana
Dinarević Selma
Džanko Emina
Eminović Naida
Ferhatović Lejla
Hodžić Ermina
Hubanić Naida
Karadža Lejla
Kasumović Edit
Koljenović Amina
Kovač Salko

Kukavica Narcisa
 Lešo Sedina
 Matijević Katica-Ana
 Menzil Tiđa
 Muhović Lejla
 Neimarlija Amna
 Nezirević Admir
 Omerčević Nusreta
 Radić Ivana
 Rašidović Edina
 Sarač Mirnesa
 Selimović Elma
 Sijamija Senada
 Smajić Aldijana
 Šeta Elmedina
 Vranac Amila
 Ždralović Kadira

2011. godina

Alekić Asmira
 Arnaut Kanita
 Babić Jasmin
 Bajrić Maida
 Beganović Mersad
 Berbić Nadira
 Brzika Esmira
 Bulbulušić Amela
 Cerić Haris
 Čehajić Damir
 Čatović Mirela
 Delić Elvir
 Fetić Emina
 Gadarić Goran
 Halilović Haris
 Hinović Mustafa
 Hodžić Zlate
 Kanlić Nejra
 Karšić Eldar
 Krekić Anil
 Leko Nerma
 Lolo Emira
 Mahmutović Aida
 Memić Anela
 Močević Meho
 Mujakić Vildana
 Muminović Adnan
 Muminović Almedina
 Mutapčić Sead
 Palić Sabina
 Podrug Sedina
 Selimović Adin
 Smailhodžić Velida
 Terzimehić Zlatko
 Velić Amela
 Vileš Adela

Vizmeg Amela
 Žiga Majda

2012. godina

Ajdin Amira
 Bašić Aldina
 Begić Munevera
 Bukvić Ammar
 Dedović Sabina
 Đelilović Amila
 Hasanović Husnija
 Hodžić Samra
 Imamović Samra
 Islamović Aldin
 Jusufović Elma
 Kadrić Amila
 Kurtović Denis
 Melezović Tanja
 Nuker Emina
 Patković Emir
 Paurević Dajana
 Ribić Melisa
 Smajić Melita
 Softić Delila
 Šehovac Filip
 Šetić Aid
 Vejsić Selma
 Zukić Damir

2013. godina

Bašalija Emina
 Begović Vernes
 Bošnjak Milana
 Cetin Inda
 Čauš Edin
 Ćosić Samra
 Ćurić Emina
 Dervišić Tea
 Fako Lejla
 Golić Ahmed
 Hajić Edin
 Handžić Fahreta
 Handžić Mirheta
 Hasanspahić Emina
 Hodžić Merjema
 Hodžić Selma
 Hurić Semir
 Husić Ena
 Isić Selma
 Jamaković Nudžejma
 Jašarević Emina
 Kadrić Mirela
 Karahusić Dino
 Karić Mirela
 Kurić Emina

Maksumić Semir
 Mlačo Merjem
 Mušić Omar
 Nurikić Hanifa
 Obralija Adis
 Ohran Enisa
 Pašalić Haris
 Pepić Amel
 Ramić Dženana
 Šahović Lejla
 Šarenac Žarko
 Šarić Nedžija
 Tanjo Eldina
 Topalović Melina
 Zorlak Alma
 Živojević Azra

2014. godina

Alispahić Adis
 Beganović Amila
 Cvjetković Julijana
 Čenanović Samra
 Dagić Selvira
 Dervišbegović Amina
 Ganjgo Ibrahim
 Kliko Magda-Lena
 Kraljić Kerim
 Križić Denis
 Lokvančić Minela
 Mehmedović Aida
 Miličević Ivona
 Mostić Amina
 Muslim Nela
 Mušić Arijana
 Omerović Senka
 Osmić Fatima
 Pušić Anđela
 Spahić Arneta
 Suljić Velida
 Talić Adela
 Žuljko Medina

2015. godina

Ahmetspahić Amina
 Ajanović Admir
 Arnautović Amina
 Ašimović Melisa
 Bajrami Iljhad
 Bajtarević Amina
 Bandić Elma
 Beganović Aldina
 Čolo Ehlimana
 Čorbo Lejla
 Durović Mina
 Dusper Kata

Fejzić Mirela
 Filan Alma
 Hot Elsana
 Hota Minela
 Jukanović Soraja
 Karalić Ahmed
 Karić Mirnes
 Milanović Irma
 Mostić Aida
 Mustajbašić Ema
 Osmanović Elvisa
 Reiz Faruk
 Sarajlija Elvira
 Smajić Amar
 Somun Irma
 Šahman Kada
 Šehić Merima
 Šenderović Amina
 Ugarak Azra
 Velić Muhamed

2016. godina

Begić Amer
 Bojičić Jasmina
 Drndar Samra
 Durmo Ahmed
 Džanović Zlatan
 Đonlagić Enhad
 Hadžić Šejla
 Mačković Selma
 Mehmedić Amila
 Mušinbegović Elma
 Polovina Aida
 Pitić Dženita
 Saračević Selma
 Sejdović Emir
 Zvrko Maida
 2017. godina
 Agić Anida
 Avdibegović Lejla
 Balihodžić Elma
 Berhamović Ajla
 Bošnjaković Šejla
 Botić Sumea
 Burić Samira
 Burić Selma
 Daut Medina
 Delibašić Vildana
 Dolić Senaid
 Đuderija Amela
 Gegić Almina Arijana
 Grbo Šejla
 Hadžić Mahira
 Hodžić Nihad

Hušić Samir
Imamović Amina
Kadić Bilal
Kadrić Emina
Kaljun Azra
Karaman Adnan
Korman Hasiba
Lagumdžija Amela
Maslo Azra
Međić Amina
Melez Binasa
Mešan Haris
Mujić Selma
Mulagić Amila
Mulahasanović Melika
Muslimović Nerdživana
Puščul Sanela
Semić Amila
Smajić Amina
Sofović Harun
Stovrag Azra
Suljić Nadina
Šečić Tarik
Tarakčija Arnela
Uzunović Ermina
Vražalica Azra

2018. godina
Abadžija Nino
Ahmetović Medisa
Bajrami Elmira
Balta Hamdo
Bašić Azra
Begić Belma
Bešo Medina
Bosno Nihada
Čorbo Azra
Čibo Maid
Dolušić Josipa
Džaferović Elma
Džoja Antonela
Ejubović Hatidža
Frljak Aida
Gačan Amina
Halilović Elmina
Hassan Isrra
Hurić Džensena
Ibrahimović Almedina
Ismić Irma
Jašarspahić Amina
Kajević Erna
Kaljić Naida
Kandić Merlina
Kriještorac Edin
Krndžija Ermina

Kurić Amila
Lozo Šemsa
Markešić Antonija
Menzilović Adela
Mršo Ediba
Omerović Eldana
Pecikoza Aldijana
Rožajac Melisa
Smajlović Esmā
Smajlović Selma
Softić Aida
Šabić Irma
Šator Adis
Tajić Elma
Terzić Alma
Uzunalić Nasiha
Zulić Adnan

2019. godina
Alić Nidžara
Babaluk Samira
Bajrić Selma
Brković Rukaja
Čamdžić Munevera
Čaušević Asim
Čibo Zerina
Duzan Emina
Džinić Mumera

El-Halabi Esmā
Fazlić Aldina
Hadžiahmetović Amra
Halilović Saća
Halilović Minka
Hasić Nermina
Hodžić Amina
Hozić Lejla
Hukić Amila
Husić Nermina
Kadušić Vedad
Lučić Anja
Milišić Amila
Muhović Melisa
Mujkić Fatima
Omerčević Azra
Puzić Alena
Radončić Tajma
Ružić Sonja
Salčin Zerina
Sporišević Amila
Šečić Samra
Tatarević Esmā
Tica Alija
Turkušić Irnesa
Zrno Azra
Zukanović Emir

POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENI FAKULTET
UNIVERZITETA U SARAJEVU

MONOGRAFIJA

80

GODINA

**Poljoprivredno-
prehrambenog
fakulteta**

Univerziteta
u Sarajevu

MONOGRAFIJA 80. godina Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta

POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENI FAKULTET
UNIVERZITETA U SARAJEVU